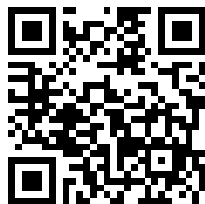

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<https://books.google.com>

WIDENER LIBRARY

HX 5516 0

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

Պ Ի Ք Է Ս

ԵԱԽՕՑ

ՖԱՄԻԼԵԱՏԱՆ ՄԱՀՐՈՒՄԻՅԵԹ

ՃԻԼՏԻ ԷՎՎԷԼ

ՄԻԼԹԵՐՏԻՍԻ
Մ. Պ. ԱՐԱՊՅԱՆԵԱՆ

ՆԱԶԻՐԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۱۷۶ نومروی رخصتیه طبع اولنشد

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

Հագնագործար Խոգուշու Զինպիլիլի իսան Ն. 18-19

(1892) (ՀԵՐՊԵՐԵԱՆ ԳՐԱԳՈՐԾ)

HARRY G. BERBERIAN

837 WASHINGTON ST.

BOSTON MASS.

WID-LC

MiaEast

PL

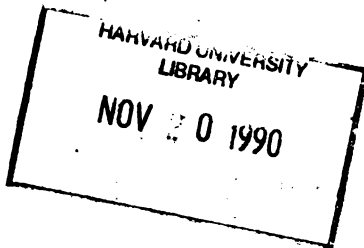
102

.0 8

1818x

vol. 26

pt. 1

Ի Ֆ Ա Տ Է Մ Ի Ձ

Նէշրինէ իպթիտար, վէ գարիյնի քիրամըն միւթալաասընա արդ իթտիյիմիզ իշպու լաթիֆ րուման, մէշահիրի հէքեայէնիւվիսանտէն էքթօր Մալօ նամ զաթը տիրայէթսիմաթըն ասարը մէրզուպէսինտէն օլուպ, Ֆրանսա ագատէմիասը թարաֆընտան թագտիր վէ թէթէվվիւճ օլունտուղու կիպի, Ֆրանսա ահալիսինին տախի աֆէրիյն ու սիթայիչինէ մազհար օլմուշ տըր:

Պու անէ գատար պիզի մանէն վէ մատտէթէն թէշվիզ իտուպ տա միննէթտար պըրագմըշ օլան րաղպէթլու ապօնէլէրիմիզին, Պի-ՔէՍ, եախօտ ՖԱՄԻԼԵԱՏԱՆ ՄԱՀՐՈՒՄԻՅԷԹ նամընը հայիզ պուլունան, վէ պիւսպիւթիւն պաշգա պիր ուսուլ իւզրէ գալէմէ ալընմըշ օլան իշպու ճալիպը րըգգաթ րումանըն միւթալաասընտան միւթէլէզիզ օլաճագլարը զաննը գալիսինտէյիզ:

Պու կիւզէլ հիքեայէնին կըսսէտէն հըսսէ ալընաճագ նօգթասը պիր բէտէր ու վալիտէնին նէ գատար գըյմէթտար օլտուգլարընը պէյան իլէ, ֆամիլեատան վէ բէտէր ու վալիտէ նասիհաթլարընտան մահրում պիր էօքսիւզ չօճուղուն, խաթարաթը միւթէատտիտէ իլէ մալամալ օլան ճիհանտա եաբա եալընըզ գալտըղը հալտէ տախի, հէր տիւրլի միհնէթ ու մէշագգաթէ կէօյիւս կէրէրէք հիւսնի ախլագընը սէքթէտար իթմէտիյինի, վէ պու ֆէտաքեարըղընա միւքեաֆաթէն, էնճամըքեար նայիլի սաատէթ օլտուղունը իյմա իթմէքտէն իպարէթ օլմաղըլա, պու հիքեայէնին միւթալաասընտան իսթիֆատէ իտիլէճէյի տէրքեար տըր:

1892 Օգոստոս 15

Կ. Պիպերեան

Պ Ի Ք Ե Ս

Ե Ա Խ Օ Ց

ՖԱՄԻԼԵԱՏԱՆ ՄԱՀՐՈՒՄԻՑԵԹ

1

Պէն սօգադտա պուլունմուշ պիր չօճուղըմ, լաքին սէքիզ եաչրմա կէլինճէյէ գատար, սայըր չօճուղար կիպի, պէնիմ տաթի պիր վաղիտէմ վար զանն իթմէքտէ իտիմ, չիւնքի աղ- լատըղըմ զէման, պիր գատուն պէնի քէմալի մուհապէթըէ էօ- բէք, սէվէր, վէ կէօզ եաչլարըմը թէսկին իչին գօլլարը իչի- նէ ալարադ սալլար իտի:

Եաթաղա եաթաճաղըմ վագըթ պէնի գուճագլար, վէ Դէկտեմբեր այընտա գարլար բէնչիրէ արալարընա տօլարադ օրթալըղը տօնտուրտուղու էսնատէ, այագլարըմը էլլէրի ի- չինէ ալըր, վէ նէննի սէօյլէյէրէք պէնի ըսըթմաղա չալըքք իտի քի, պու նէննի սէտասընը, վէ պազը սէօզլէրինի հէնուզ խաթըրդամագտաղըմ:

Չայըրլարտա ինէյիմիզի օթլաթտըղըմ սըրատա չայէտ չիտտէթլի եաղմուրա թուլթուլաճագ օլսամ, տէրհալ արդամ- տան եէթիչիր, վէ պէնի եունտան մամուլ ֆիսթանընըն ալ- թընա ալարադ էվիմիզէ կէթիրիր իտի. արգատաչլարըմտան պիրի իլէ՝ ղավղա իթտիյիմ հալտէ տէրտիմի սէօյլէտիր, վէ թէսէլլէ կիլ պանա հագդ վէրմէք իչին թաթլը սէօզլէր պու- լուպ սէօյլէր իտի:

Իշխան մեղադրեցին պու խօշ մուսամէլէսի , թաթը սէօյ-
լէյի , միւշֆիգանէ պագըչը , վէ հաթտա թէքտիրլէրինտէ
պիլէ պուլունան հալավէթի սէպէպի իլէ անը էօզ պէ էօզ
վալիտէմ զանն իթմէքտէ իտիմ , ֆագաթ պու գատըն վալի-
տէմ օլմայըպ , իլլա սիւտ վալիտիմ իմիշ քի , պու հալէ շէօյ-
լէճէ վագըֆ օլապիլտիմ :

Տօղտուղում մահալի եախօտ քէօյի , թային իտէմէտիլիմ
կիպի , բէտէր ու վալիտէմ օլտուղունու տախի պիլէմէմ . ան-
ճագ մէմլէքէթիմ զանն իթտիլիմ , վէ տահա տօղրուսը հէն-
կեամը սէպավէթիմի կէշիրտիլիմ գասապա , Շավանօն գա-
սապասը իտի . պու գասապա , Ֆրանսանըն մէրքէզ էյալէթին-
տէ վագը , էհալիսի ֆըգարա : օլան գասապալարտան պիրի
տիր :

Գասապանըն պու ֆագը ու զարուրէթի , ահալիսինն
թէնպէլլիլինտէն նէշաթ իթմէյուպ , մահզա մէվըր իքթիզա-
սընճա արագիսինն մահսուլտար օլմատըղընտան իլէրի կէլի-
յօր իտի : Թօբրագ վասի օլմատըղը կիպի , քիւլլէթի հա-
սըլաթ ալընապիլմէք իշին տէ բէք չօգ կիւպրէ լագըմ իտի
քի , պու իսէ մահալի մէգքիւրտէ բէք նասիր պուլունտու-
ղունտան , չօգլուգ էքիլմիշ թարլալարա թէսատիւֆ իտիլէ-
մէզ իտի : Պիւկիւրթլէն իլէ գաթըր թըրնաղը թապիր օլու-
նան նէպաթտէն պաշգա պիր շէյ հասըլ օլմայան չալըրգ-
լար , վէ պագը տալլարը թօրթօր օլմուշ աղաճլարըլա մէսթուր
պիր չօգ խալի արագիլէր , հէր թարաֆը իհաթա իտիյօրլար
իտի :

Հէլէ պէօյիւք վէ կիւզէլ աղաճլարա թէսատիւֆ իտէ-
պիլմէք իշին եիւքսէք մահէլլէրի թէրք իտուպ տա , միւ-
ճէրրէտ գօյթու եէրլէրէ , վէ ալէլ խուսուս չայըն քէնարլա-
րընա էնմէք լագըմ իտի քի , իրի քէստանէ աղաճլարը վէ կէ-
նիշ օրմանլար , մահզա պու կիպի գօյթու մահէլլէրտէ պուլու-
նուր իտի :

Հէնկեամը սէպավէթիմի կէշիրմիշ օլտուղում խանէ , իշ-
խան պէօյլէ գօյթու մահէլլէրին պիրինտէ , վէ Լօաու չայընըն

եագործնաւոր, վէ մէջքիւր նէհրին ավէնէսի ատտ օլունան ըր-
մաղըն քէնարընտա պուլունմագտա իտի :

Սէքիզ եաշըմա կիրինճէյէ գատար պու էվտէ ասլա էր-
քէք կէօրմէմիշ իտիմ . պունըյըլա պէրապէր վալիտէմ տէ
տուլ տէյիլ իտի . վէ գօճասը Բարիստէ թաշըրըզլա իշթի-
ղալ իտիյօր իտի : Ճագաթ էյիյի քէօթիւյիւ թէֆրիզ իտէ-
պիլէճէք պիր սիննէ կիրտիյիմտէն պէրու , մէրգում՝ հիշ էվէ
կէլմէմիշ իտի . եալընըզ արա սըրա արգատաշլարընտան պի-
րի իլէ խապէր կէօնտէրիր իտի : Պու խապէրի կէթիւրէն ա-
տէմ իտէ :

— Վալիտէ Պարպըրէն , զէվճինիզ միւսիւ Պարպըրէն է-
յի տիր , պանա իշլէրին եօլունտա օլտուղունը , վէ շու բա-
րայը սիգէ վէրմէմի սըբարըշ իյլէտի . սայաճմըսընըզ , տէր
իտի :

Վալիտէ Պարպըրէն իտէ , զէվճինին սըհհէթ հավատիսի
իլէ իքթիֆա վէ մէմնուն օլարագ թագէ հայաթ քէսպ իտէր
իտի :

Պարպըրէնին զէվճի , պէօյլէ ուզուն միւտտէթ Բարիստէ
գալմասընտան , գարըսըյըլա տարղըն օլտուղու զանն օլուն-
մասըն . պու ատէմին Բարիստէ իգամէթինին սէպէպի , օրա-
տա չալըշարագ քէսպը սէրվէթ իթմէք , վէ իիթիյարլատըրը
վագըրթ գարըսընըն եանընա ավտէթլէ , հէր իքիսի տէ գուվ-
վէթտէն տիւշտիւյի զէման , գազանտըրը բարա սայեսինտէ
սէֆալէթին բէնչէսինտէն իսէլաս օլմագտան իպարէթ իտի :

Նոյեմբեր այընըն իշինտէ պիր կիւն ագչամ սուլար գա-
րարտըրը էսնատէ , գաբընըն էօնիւնտէ չալը գըրմագլա մէշ-
ղուլ իքէն , թանըմատըրըմ պիր ատէմ կէլիպ էվիմիզին էօ-
նիւնտէ տուրտու . մէրգում , գաբըյը իթմէքսիզին բարմագլը-
ղըն իւսթիւնտէն պաշընը գալտըրարագ , պանա իիթապէն ,
վալիտէ Պարպըրէնին իգամէթ իթտիյի խանէնին պուրասը օ-
լուպ օլմատըրընը սօրտու . պէն տէ :

— Էվվէթ պուրասը տըր , իշէրի պույուրըն , տէտիմ :

Շախսը մէճհուլ բարմագլըրը իթի վէրմէսի իլէ իշէրի

կիրտի , եավաչ եավաչ էվէ աօգրու եիւրիւմէյէ պաշխար :

Պէն , էօմրիւմոտ պէօյլէ չամուրլա միւլէմմա պիւ առէօր
կէօրմէմիշ իտիմ . մէրգում , պաշտան ալաղա գառար չա-
մուր իշինտէ գալմըշ իտիքի , շու հալտէ պու առէմին ու-
գուն միւտտէթ ֆէնա վէ չամուրլը եօլլարտա եիւրիւտիլի
անլաշըլըյօր իտի :

Սէսիմիզին կիւրիւթիսի իւղէրինէ , վալիտէ Պարպըրէն
գօշարագ գաբընըն էշիլինէ չըգընճա , չախը մէրգում մէգ-
պուրէյէ խիթապէն :

— Սիգէ Բարիստէն խապէրէր կէթիլիյօրում , տէպի :

Վազանս պու կիպի սէօզլէր բէք սառտէ օլուպ վէ չօգ
իշիթմիշ իտի իսէք տէ , ֆազաթ պու լազըրուրլար սէօյլէ-
մէքտէ օլան առէմին սէտաւր օ գառար թիթրէյօրտու քի ,
պաշգա տէֆա կիպի եալընըզ « Զէվճինիզ էյի տիր , իշլէր
սըրասընտա տըր » տէմէքլէ իքթիֆա իթմէյօր իտի :

Վալիտէ Պարպըրէն , պիւ սուրէթը մէյոսանէտէ էլլէ-
րինի պիրի պիրինէ վուրարագ :

— Ահ , աման եա Բապպիմ , ղալիպա Ժէրօմ պիր պէտ-
պահտըղա տիւշար օլմուշ օլմալը , տէյի պաղըրտը :

Եօլնու . - Էվվէթ , լաքին օ գառար թէլաշ իտէճէք վէ
մէրագլանճագ պիր շէյ տէյիլ . զիրա զէվճէնիզ էլէէվմ
պէրհայաթ տըր . անճագ պիր ազ եարալանտը , ֆազաթ
պու եարանըն նէթիճէսի օլարագ սագաթ պիր հալտէ գա-
լաճագ տըր : Շիմտի քէնտիսի խասթախանէտէ եաթըյօր ,
պէն անըն եաթագ գօմշուսը իտիմ , մէմլէքէթիմէ ավտէթ ի-
տէճէյիմիտէն , պանա , պաշընա կէլէնլէրի սիզէ նագլ իթմէ-
մի թէնպիզ իթտի . էհ արթըզ պէն կիտիյօրում , տահա գի-
յառտէ պէքլէմէյէ վագթիմ եօգ տըր . զիրա իւշ ֆարսախ
եօլ տահա կիտէճէք օլտուղումտան , պիւսպիլթիւն գաբան-
լըզ պասմատան եօլա չըգմալըյըմ , տէտի :

Վալիտէ Պարպըրէն իսէ , տահա զիյառտէ թաֆտիլաթլը
պիր մալիւմաթ ալապիլմէք իշին , ագչամ եէմէյինէ գալմա-
տընը մէրգումա բէճա իթտի :

Եզրար ֆենա վէ օրմանդարտա գուգարտան գօրգուլ-
տուդունտան , շախտը մէրգում , վալիտէ Պարպրէնին թէք-
լիֆինի գաղուլ իթմէքլէ , սապահլէյին կիթմէյէ գարար
վէրէրէք օճաղըն պիր քէօլէսինէ կէլիպ օթուրտու , վէ եէ-
մէք եէրքէն օէրօմէն պաշնա կէլէն ֆէլաքէթի անլաթմա-
ղա պաշլաթը . Շէօյլէ քի .

Միւսը Պարպրէն , պիր պինանըն իօկէլէսինին երգը-
մաալլա օլթընտա գալարադ երէյիճէ գէտէլէնմիլ . Քիւ-
իսկէլէնին երգըտըղը էանատէ , միւսը Պարպրէնին օրաաթ
իյի օրմանդըլ իսպաթ իալիտիյինտէն , եաթունըն միւլթէզի-
մի տէ , քէնտիսինէ զարար վէ զիյան թաղմիսինտէն իմթինա
իտիյօր իտի .

Եօլճու , պու սուրէթլէ մոսթաասարէն Գէքեայէյի պի-
թիրալքտէն սօնրա , իլավէյի մէգալ իտէրէք .

— Պիշարէ Մ . Պարպրէնին պահտը եօգ . Էօյլէ գուր-
նադ ատէմլէր վար քի , պու վադաատէն կէրէյի կիպլի միւ-
թէֆիտ օլուրլար . Պու ճիւմլէ , պէն Մ . Պարպրէնէ , միւր-
թէզիմին ալէյհինտէ իգամէյի տաժա իթմէսինի նաաիհաթ
իթտիմ , տէտի .

Վալիտէ Պարպրէն . - Էյի ամմա , տաւա իթմէք պիգիմ
կիպի Փադիր ատէմլէր իչին մի եա , բէք չօգ մէսարիֆ օլուրի .

— Էվլէթ , մէսարիֆ օլուր ամմա , պիր աէ գաղաւլլա-
ճադ օլուրաա . . .

Վալիտէ Պարպրէն , պիգղաթ գօճաղընր կէօրմէք իչին
Բարիսէ կիթմէք իսթէյօրտու , ֆազաթ պու գատար ուզաւն
վէ մասրաֆըլը պիր Եօլճուլուգ զայէթ միւշկիւլ օլաճաղըթա-
պլլի իտի .

Իրթէսի սապահ պու խուսուտա բաբալ Էֆէնաի իլէ
միւզաքերէ իյլէմէք իւզրէ գատապայա էնտիք , բաբալ Էֆէնա-
տի , գօճասընա պիր Փայիտէսի տօգուճապիլէճէյինտէն էմին
օրմատան Բարիսէ կիթմէսինի թաափիպ իթմէտի . եալընրդ ,
Մ . Պարպրէնին պուլունաաղըլ խաթալխանէնին բաբաղընա
պիր մէքթուպ եազալը քի , պիր գալ կիւն սօնրա , վալիտէ

Պարպրենին եօլա չբգմամասը , գօճասը՝ եարունըն միւլթե-
զիմի ալէյհինտէ իգամէյի տաւա իտէճէյինտէն , պիր մրգտար
բարա կէօնտէրմէսինէ տայրը պիր մէքթուպ կէլտի :

Արատան կիւնլէր վէ հաֆթալար կէչտի , վագըթ վագըթ
մէքթուպլար կէլիյօրուտու քի , պունլարըն ճիւմլէսի տէ , պիր
ան էվվէլ բարա կէօնտէրմէսինտէն իպարէթ օլուպ , հէլէ էն
սօն մէքթուպտա , էկէր բարա պուլամաղլարսա , պէհէմէհալ
ինէկ սաթլարադ , էամանընըն սէրիան կէօնտէրիվմէսի իշար
գըրքնմը իտի :

Գէօյտէ , քէօյլիւլէրլէ պէրապէր եաշայան ատէմլէրէ
« ինէք սաթմագ » սէօզլէրինտէ մէվճուտ օլան քէտէրլէր վէ
ածըլար մալիւմ տիր :

Պու տէհէթամիզ քէլիմլէր , պիշարէլէրի ֆէնա հալտէ
մահզուն վէ մէյուս իտէճէյի թապիյի տիր : զիրա պիր քէօյ-
իւ , նէ գատար ֆագըր օլուրսա օլուն , վէ նէ գատար չօ-
լուգ չօճուգ վէ քիւլֆէթ սահիպի պուլունուրսա պուլուն-
սուն , էկէր ախըրընտա պիր ինէյի օլաճագ օլուրսա , ար-
թըգ աճ գալմագ զայլէսինտէն էմին օլմուշ օլուր :

Պիր եուլար , վէ եախօտ պօյնուղունա պաղլանմը պիր
ատի իբ իլէ պիր չօճուգ պիլէ , պու միւպարէք վէ հալիւմ
հայվանը , քիմսէնին թահտը թասարուֆընտա պուլունմա-
յան գըրլարտա կէզտիրիւր : ագչամ՝ պիլճիւմլէ ֆամիլեա
խալզը իչին թէրէ եաղը վէ սիւտ թէտարիք իտիլմիշ պու-
լունուր : խիւլասայի քէլամ բէտէր ու վալիտէ , չօճուգլար ,
պէօյիւքլէր վէ քիւլիւքլէր հէր ինէք իլէ կէչինիր :

Պիզ տախի , սայքի քեամիլէն ինէյիմիզին սայէսինտէ
կէչինմէքտէ իտիք . կէրէք պէն վէ կէրէք վալիտէ Պարպրէն ,
պու զէմանէ գատար ասլա էթ եէմէմիշ իտիք , լաքին ինէք՝
եալընըզ նաֆագամըզըն թէտարիքինէ մախսուս տէյիլ իտի :
Պու չիրին հայվան , պիզիւմ հէմ արգատաշըմըզ վէ հէմ տէ
տօթթումուզ իտի . զիրա ինէք զայէթ զէքի վէ թէրպիլէ
ալմաղա միւսթախտ պիր հայվան տըր . պիզ ինէյիմիզի եօխ-
շայըպ անա լագըրտը իթտիքճէ , օ տախի սէօզիւմիւզիւ ան-

լայօր կիպի հալալէթլի, իրի վէ եռվարադ կէօղլէրի իլէ իսթէտիյի շէյի . վէ հըսսիյաթընը պիզէ անլաթապիլիը իտի :

Վէլ հասըլ պիզ պու հայվանը սէվտիյիմիզ կիպի, օ տա պիզի սէվմէքտէ իտի ,

Լաքին պէհէմէհալ ինէքտէն այրըլաճագտըզ . զիրա Մ. Պարպըրէն, մահզա պու ինէյին սաթըլմասընտան մէմնուն գալաճագ իտի :

Նէ հալ իսէ, էվիմիզէ պիր ինէք թիւճճարը կէլիպ րուսէթի (ինէյին իսմի րուսէթ իտի) տըզգաթլա մուայէնէ իթտիքտէն . վէ ուզուն միւտտէթ սըղատըզտան, վէ պէլքի եիւզ տէֆա բէք իշինէ կէլմէտիյինի, ճընսը ֆէնա օլտուղունը, սաթմաղա եարամայաճաղընը, սիւտի օլմատըղընը, էյի թէրէ եաղը հասըլ իտէմէյէճէյինի միւքէրէրէն պէյան իթտիքտէն սօնրա, խօշնուտսուզ պիր թավը իլէ պաշընը գալտըրարադ, եալընըլ խաթըր իշիւն, վէ մահզա բէք էյի թապիլաթլը օլան վալիտէ Պարպըրէնի մէմնուն իթմէք իշին ինէյի սաթըն ալմագ իսթէտիյինի սէօյլէյէրէք խաթմը քէլամ իլլէտի :

Պիչարէ րուսէթ իշի անլամըշ օլտուղունտան, ախրտան չըգմայըպ անճագ աճը աճը պաղըրըյօր իտի . թիւճճար իսէ, պօյնունա սարմըշ օլտուղու ուզուն գամըլըլ պանա ուզատարագ :

— Հայտէ իշէրի կիր տէ արգասընա կէչիպ տըշարըյա իթիվէր, տէտի :

Վալիտէ Պարպըրէն . - Խայր, խայր, իշթէ օ օլամազ տիյէրէք, վէ ինէյին եուլարընտան թութարագ միւլայիմանէ պիր սէտայըլա :

— Հայտէ կիւզէլ րուսէթիմ. կէլ, կէլ, տէյինճէ, ինէք արթըզ մուգավէմէթ իթմէտի . եօլ իւսթիւնէ վարտըզլաընտա, թիւճճար, րուսէթի արապասընըն արգասընա պաղլատը : Պիչարէ հայվան մէճպուրի օլարագ կիթմէյէ պաշլատը :

Պիզ էվիմիզէ կիրաիք, Լաքին հայլի վագթէ գատար

պիչարէ Բուսէթին ճանխրդաշանէ սէտասընը իշխոյթօր-տուգ :

Շու հալտէ արթըգ սիւտ վէ թերէ եաղը եօգ իտի . սա-պահլարը պիր բարչա գուրու էքմէք , վէ ազչամլարը տա թուգլու բաթաթէս եէ յօրուտըգ :

Բուսէթին սաթըրտըղընտան պիր ազ սօնրա գարնավալըն սօն սալը կիւնիւ կէլտի , կէշէն սէնէքի գարնավալտա , վա-լիտէ Պարպըրէն պանա չէօրէքլէր վէ բօաչալար եաբարազ պիր զիյաֆէթ չէքմիշ , պէնտէ օ չէօրէքլէրտէն ազիմ պիր իշթիհա իլէ եէմիշ իտիմ քի , վալիտէ Պարպըրէն պուռնտան բէք մէմնուն գալմըշ իտի . լաքին օ վազըթ Բուսէթ վաթ ի-տի : Պիզէ խամուրը ըսլաթմազ իչին սիւտ , վէ թավայա գօյ-մազ : իչին թերէ եաղը վէրիյօր իտի . մատէմ քի Բուսէթին զպպոնպէթի իլէ սիւտիւմիւզ վէ թերէ եաղըմըգ եօգ իտի , պինսէն ալէյհ գարնավալ տա պիզիմ իչին տէյիլ իտի :

Իշթէ պէնիմ քէնտի քէնտիմէ , վէ քէմալի հիւզն ու քէ-տէրլէ սէօյլէմէքտէ օլտուղում սէօղլէր հէք պուռնտան իւզա-րէթ իտիլէր , էզհիւմլէ վալիտէ Պարպըրէն , պանա պու սէ-նէ տէ պիր իքրամ իթմէք իսթէմիշ իտի :

Շէօյլէ քի մէզպուրէ , ատէթինին խարիհինտէ օլարազ գօմլուարըմըղըն պիրինտէն պիր թաս սիւտ արտըղը կիպի , պիրինտէն տէ պիր ազ թերէ եաղը ալմըշ իմիշ : Էօյլէն իա-թիւ էվէ կէլտիյիմ զէման , վալիտէմին պիր պէզիւճէք չէօմ-լէյին իչինն ուն գօյտուղունը կէօրտիլիւմտէ , եանընա եազ-լաշարազ :

— Ա՛ պու նէ , ուն տըր , տէյիլ մի , տէյիւնճէ , վալիտէ Պարպըրէն թէպէսսիւմ իտէրէք :

— Էփլէթ ուն տըր , եա՛ Բեմիհիյիմ , (մէզպուրէ պէնի Բեմի թէմիյէ իթմէքտէ իտի) , հէմ տէ խալիտ պուղտպ ու-նը , պազտանա նէ գատար պէյազ տըր , տէտի :

Ճէսարէթ իտէպիւտէ իտիմ , պու ունտան նէ եաբըլաճա-ղընը սօրաճաղըտըմ , ֆազաթ վալիտէ Պարպըրէնի մահզուն իթմէմէք , վէ ֆանընը սըգմամազ իչին , օլ կիւնիւ գարնա-

վայրն քան տալը՝ օլտուղունը պիլմէմէցիքտէն կէլիւրու-
տում. վալիտէմ եիւզիւմէ պագարագ .

— Ունտան նէ՞ եաբըլըր , տէտի :

— Էքմէք :

— Տահա նէ՞ եաբըլըր :

— Հէվա :

— Տահա :

— Էյ . . . պիլմէյօրում :

— Պիլիւսին պիլիւր , ֆագաթ չօճուգլուղունտան սէօյլէ-
մէյէ ճէտարէթ իտէմէյօրսուն , պու կիւն գարնավայրն սօն
սալըսը օլմասը հասէպի իլէ , չէօրէք կիւնիւ օլտուղունը բէք
ալա պիլիւսին . լաքին սիւտիմիզ վէ թէրէ եաղըմըզ օլմա-
սըղընը տախի պիլտիյինտէն սէօյլէմէյօրսուն , տօղրուսը պու
տէյիլ մի :

— Աման վալիտէ Պարպըրէն :

— Պէն պունը էվլէլտէն թախմին իթմիչ օլտուղումտան ,
սէնի մահզուն իթմէմէք իչին հաղըրլըգտա պուլունտում. հէ-
լէ պիր տօլապա պագ քի կէօրէսին :

Մէզպուրէ հէման տօլապըն գաբաղընը սիւրաթլէ աչըն-
ճա , սիւտ , թէրէ եաղը , եումուրթա , վէ իւչ տէօրթ թանէ
տէ բաթաթէս կէօրտիւմ :

Վալիտէ Պարպըրէն . - Եումուրթալարը պանա վէր ,
պէն օնլարը գըրընճայա գատար սէնտէ բաթաթէսլէրի ա-
յըգլա :

Պէն , բաթաթէսլէրի սօյուպ տիլիմ տիլիմ քէսմէքտէ ի-
քէն , վալիտէմ տախի անըն իչինէ եումուրթալարը գըրտը ,
վէ արա սըրա գաչըգ գաչըգ սիւտ տէօքէրէք եօղուրմաղա
պաշլատը :

Խամուր՝ լայըգըյըլա ըսլանընճա , վալիտէ Պարպըրէն ,
մայալանմագ իչին կիւվէճի սըճագ քիւլ իւսթիւնէ գօյտու ,
արթըգ ագչամը պէքլէմէք լաղըմ իտի . զիրա պու չէօրէք-
լէր պիզիմ ագչամ թատըմըզ օլաճագ իտի . տօղրուսը օլ
կիւն պանա բէք ուզուն կէլտի . պիր գաչ տէֆա կիւվէճին

իւսթիւնստէ Էօրթիւլիւ օլան պէզլէրի գալտրորը պագարը տըմ, վալիտէմ իսէ պանա .

— Բէմի, սէն խամուրը սօղութաճագարնտա, սօնրա լէզ-
զէթսիզ օլաճագ, տէմէքտէ իտի :

Նիհաեթ իւլ էմի, խամուր կիթտիքճէ պէօյիւլիւկ
կէօզ կէօզ աչըլմաղա, մայալանարագ չաթլամաղա, վէ սիւտ
իլէ եումուրթանըն լաթիֆ գօգուսը նէշը օլմայա պաշլայընճա,
վալիտէ Պարպըրէն պանա .

— Պիր ազ չալը գըր, զիրա աթէշ էյիճէ եանրպ քէօզ
օլմալը տըր քի, չէօրէքլէր լէզզէթլի օլսուն, տէյէրէք,
քէնտի մումը եագտը, վէ աթէշէ օտուկլար վազ իթմէմի էմի
իթտի :

Թարիֆի Ղայրի գապիլ սապըրսըզըլը պէքլէտիյիմ պու
էմրին թէքքէրրիւրինէ մէյտան վէրմէքսիզին տէրհալ օճա-
ղա օտուկլար աթտըմ քի, պիր պէօյիւք ալէվ բարլայարագ
չուլէսի մաթպախը իսթիւա իլլէտի :

Օ անտէ վալիտէ Պարպըրէն, տիվարտէ ասըլը օլան եաղ
թավասընը աթէշին իւզէրինէ գօյարագ, պանա « եաղը կէ-
թիր » տէյինճէ, տէրագապ էմրինի իճրա իթտիմ :

Մէզպուրէ տախի բըչաղըն ուճըյըլա ճէվիզ գատար պիր
բարչա եաղ ալըպ, թավայա գօր գօյմազ ճըզլայարագ էրիտի .
ա՛հ, պու էօյլէ կիւզէլ վէ օ տէրէճէ լաթիֆ պիր գօգու նէշը
իթմէքտէ իտի քի, պիզիմ գօնաղըմըզ, պէօյլէ կիւզէլ պիր
գօգույու չօգտան պէրի կէօրմէմիշ, վէ պէօյլէ հալավէթլի
պիր մուզիգա սէտասը իշիթմէմիշ իտի :

Հէր նէ գատար պու թաթլը սէտայը սօն տէրէճէ տըզ-
գաթլա տինլէմէքտէ իտի իսէմ տէ, պու տըզգաթլըմ, օլ
անտէ հավիտէն կէլէն պիր այագ սէսինի իշիթմէմէ մանի
օլմայօր իտի . չէօյլէքի, պիրիսինին էվէ սօղըու իլէրլէտիլի-
նի հըսս իթտիմ, վէ քէնտի քէնտիմէ .

— Պու սաաթտէ պիզի բահաթսըզ իթմէյէ քիմ կէլէ-
ճէք իտի, շիւպհէսիզ աթէշ ալմագ իչին պիր գօմշու օլա-
ճագ տէմէքտէ իտիմ :

Վալիտէ Պարպրէն , գաշըղընը կիւմէճէ տալտըրարագ-
թավայա խամուր աթմագլա մէշղուլ օլմասըյըլա , պու կիւ-
րիւթիւյէ տիգգաթ իտէճէք վագթը եօղ խտի : Պիրտէն պի-
րէ պիր տէյնէք իլէ գաբունըն էշիյինէ վուրուլտը . վալիտէ
Պարպրէն , պաշընը ասլա չէվիրմէյէրէք .

— Քիմ տիր օ , տէյու պաղըրտը :

Լաքին հիշ ճէվապ վերիմէտէն գաբը աշըլըպ իշէրի պիր
ատէմ կիրտի :

Մաթպախը թէնվիր իթմէքտէ օլան ալէվին ըշըղը սայէ-
սինտէ , պու ատէմին , պէյազ պիր բալթօ կիյինմիշ , վէ է-
լինտէ գօսգօճա պիր սօբա թուլթմուշ օլտուղունը կէօրտիւմ .
շախսը մէրգում , սէրթ վէ գապա պիր սէտայըլա :

— Օ՛րդիպֆէթինիզ վար , էօյլէ մի , թամամ թամամ ,
նէ հալ իսէ րահաթսըզ օլմանըն . . . տէտի :

Վալիտէ Պարպրէն , պու սէտայը իշիթտիյինտէ , պիրտէն
պիրէ թավայը պրագարագ .

— Ահ , աման եա րապպիմ , ժէրօմ սէն միսին , տէյու
հայգըրտը : Պատէհու պէնիմ գօլումտան թուլթուպ , վէ
գաբունըն էշիյինտէ տուրան ատէմէ տօղրու իթի վէրէրէք .

— Իշթէ րէմիճիյիմ , պու սէնին պապան տըր , տէտի :

2

Նասըլքի մալիւմ տիր , պու ատէմ վալիտէ Պարպրէ-
նին զէվճի խտի . միւսիւ Պարպրէնին էլինի էօբմէք իշին
քէնտինէ եագլաշտըմ իսէ տէ , մէրգում , պէնի սօբասըյըլա
մէն իսէրէք , զէվճէսի վալիտէ Պարպրէնէ խիթապէն .

— Պու նէ , պու չօճուգ քիմ տիր :

— Պիզիմ քիւչիւք րէմի տիր :

— Յագաթ սէն պանա պունը իշին տէմիշ խտինքի . . .

— Էվէթ , լաքին . . . տօղրու տէյիլ խտի , չիւնքի . . .

— Ես տօղրու աէյիլ իտի հա՛ :

Մ. Պարպրէն պու սէօղլէրի հիտտէթլէ սէօյլէ յիպ տօ-
բասընը գալտըրտը , վէ պանա տօղրու պիր գաչ ատըմ' արթա-
տը պէն տէ թապլիյի կէրի չէքիտիմ' , ֆազաթ նէ՞ եպրմըչ
չըտըմ' , գապահաթըմ' նէ՞ իտի , պէն անը դուճագլըմագ
իսթէտիյիմ հալտէ , պու պէտ մուամէլէնին տէպէպի նէ՞ ի-
տի , պու միւսաթիպէթսիզ գապուլիյէթ նէ՞տէն նէչպթ իտի-
յօր իտի :

Պարըչըգ օլան զիհնիմէ հիւճիւմ իտէն պրա սիւսլէրին
իւզէրինէ տիւչիւնմէքտէ էքէն . Մ. Պարպրէն , այնի գապա
սէտասըյըլա :

— Կէօրիւյօրում քի սիզ գարնավալ եաթըյօրսուհուզ ,
բէք ալա , լաքին պէն զիյատէսի իլէ աճըմ' , նէ՞ եէմէյինիզ
վար պագալըմ :

Վալիտէ Պարպրէն . - Ձէօրէք բիչիրիյօր իտիմ' :

— Կէօրիւյօրում , ֆազաթ օն սաաթ եօլ եիւրիյէն պիզ
ատէմէ քեաֆի օլաճագ չէյ տէյիլ տիր :

— Պաշգա հիչ պիր չէյիմիզ եօգ , զիրա սիզի պէքլէմէ-
յօրուտըզ :

— Նասըլ , հիչ պիր չէյիմիզ եօգ մը տէտին . (էթրա-
ֆընա պագարագ) իչթէ թէրէ եաղը վարըմըչ ա' , տէտի :

Վէ կէօղիւնիւ թաւանա գալտըրըպ , էսկիտէն եաղըն
պուլունտուղու նօգթայա աթֆ իթտի իսէ տէ , լաքին տօ-
լապ չօգտան պէրի պօչ օլուպ , եալընըչ չիվիտէն ասըլը
պիր գաչ պաչ սօղան վէ սարմըսագ վար իտի քի , Մ. Պար-
պրէն պուլըթըր կէօրիւնճէ , սօրաթըյըլա պիր գաչ տանէ-
սինի եերէ տիւչիւրէրէք :

— Իչթէ սօղան , տէօրթ պէչ պաչ սօղան իլէ պիր բար-
չա թէրէ եաղը բէք աթէա պիր չօրպա օլուր , չաբըգ չէօրէ-
յի աթէչտէն չէք , վէ թավատա սօղանլարը գալուրը վէր ,
տէտի :

Թաւա աթէչտէն չէքիլտի , վալիտէ Պարպրէն , հիչ պիր
իթիրազ իթմէյուպ պիւսքիս օճասընըն իսթէպիյէնի եաթ-

մաղա ղայրէթ իտիյօր իտի : Պարպըրէն , օճաղըն քէօչէսինտէ պուլունան իսկէմլէնին իւզէրինէ օթուրտու , պէն իսէ , սօբանըն՝ պէնի թէհտիտ իլէ սէվք իթտիյի մէվգըտան չըգմաղա պիր միւմքիւն ճէսարէթ իտէմէյուպ մասայա տայանարագ պագա գալմըչ իտիմ :

Պու առէմ , թախմինէն էլլի եաշարընտա սէրթ պիր առէմ իտի , վէ պաշը՝ ալմըչ օլտուղու եարատան սաղ ումուզունա տօղրու էյիլմիչ օլմաղըլա , պու պիչիմսիզլիք՝ հէրիֆին չէհրէսինի բէք ֆէնա պիր հալէ գօյմուչ իտի :

Վալիտէ Պարպըրէն , թավայը թէքրար աթէչէ գօյտուղունտա , զէվճի .

— Պու ուֆաճըգ թէրէ եաղը բարչասը՞յլա մը պիզէ չօրպա բիչիւրէճէքսին , տէյէրէք , թէրէ եաղը չանաղընը էլինէ ալտը , վէ իչինտէքի եաղը քեամիլէն թավայա տօլտուրտու :

Արթըգ եաղ , չէօրէք եօգ իտի , լաքին պէն չէօրէյի տիւչիւնմէյօրտում , պէնի ասըլ տիւչիւնտիւրէն վէ մուզթարպ իտէն մատտէ , պու գատար սէրթ պիր առէմին պէնիմ բէտէրիմ օլմասը քէյֆիյէթի իտի . վագաա մէրգումը տայիմա « բէտէր » թէսմիյէ իտիյօր իտի իսէմ տէ , հալ պու քի պու առէմին , բէտէրիմ օլմասընա ասլա ինանամայօրտում . զիրա պէն օնու գուճագլամագ իսթէմիչ իտիմ , ֆագաթ օ պէնի սօբասըլըլա մէն իթմիչ իտի . նիչի՞ն , պու մուամէլէնին սէպէպի նէ՞ իտի , վալիտէ Պարպըրէնի գուճագլայաճաղըմ զէման , հիչ պէօյլէ եարմայօր իտի . պիլաքիս պէնի գօլլարընըն իչինէ ալարագ էօբիւպ սէվէյօր իտի : իյթէ պու միւլահազալար իլէ զիհնիմ իչթիղալ իթմէքտէ իքէն , Մ . Պարպըրէն թէքրար պանա խըթապ իտէրէք :

— Օրատա տօնմուչ կիպի գըմըլտանմայարագ տուրաճաղընա , թապագլարը սօֆրայա տիզի վէր , տէտի :

Տէրհալ իթաաթ իթտիմ , չօրպա բիչմէքլէ վալիտէ Պարպըրէն թապագլարա պօշալթմըչ իտի . Մ . Պարպըրէն , եէրինտէն գալգարագ սօֆրայա օթուրուպ եէմէյէ պաշլատը , եալընըղ արա սըրա պանա պագմագ իչին տուրույօր իտի . պէն

իսէ , օ գատար միւթէէսսիր , օ գատար մուղթարըպ իտիմ քի , եէմէք եէմէյէ միւթէտիր օլամայօր իտիմ , վէ մէրգում , կէօղլէրինի եէրէ ինտիրտիյի վագըթ , պէն տէ կիզլիճէ ծնա պագըյօր իտիմ : Մ . Պարպըրէն , գաշըղընը պանա տօղրու ուղատարագ .

— Սէն հէր զէման պէօյլէ՞ մի եէմէք եէրսին , տէտի :

Վալիտէ Պարպըրէն . - Էվվէթ , էյի եէյօր :

— Նէ գատար ֆէնա , եա եէմէզսէ նա՞սըլ օլաճագ :

Թապիյի պէն պիր շէյ սէօյլէմէյօրտում . վալիտէ Պարպըրէն տախի չօգլուգ լագըրտըյա գարըյմայըպ , անճագ զէվճինէ խըտմէթ իթմէք իչին սուրէթը միւտագըգանէտէ սօֆրանըն էթրաֆընտա տօլաշըյօր իտի . Մ . Պարպըրէն , թէքրար պանա խիթապէն .

— Օ հալտէ տէմէք օլուր քի սէն աճ տէյիլսին :

— Խայր :

— Բէք ալա , էօյլէ իսէ եաթմաղա կիթ վէ հէման ույումաղա պաշլա , ֆագաթ էկէր ույումաղսան գըզարըմ հա՛ :

Վալիտէ Պարպըրէն , պանա պիր նիկեա՜ աթֆ իթմէքլէ , պիլա միւտաֆաա իթաաթ իթմէմ լագըմ օլտուղունը անլաթտը . ֆագաթ զաթէն մէզպուրէնին պու թաւսիյէսինէ հաճէթ հօգ իտի , զիրա մուխալիֆէթ իթմէք խաթրըմտան պիլէ կէչմէյօր իտի :

Էքսէրի քէօյ էվլէրինտէ թէսատիւֆ օլունտուղու կիպի , պիզիմ մաթպախըմըղ տա եաթագ օտամըղ օլուպ , օճաղըն պաշընտա եէմէյէ միւթէալիգ էշեա , սօֆրա , խամուր թէքնէսի , սօֆրա թագըմը պուլունուր իտի : Տիկէր ուճունտա տա եաթաղա միւթէալիգ էշեա գօնմուշ օլմաղըլա , պիր քէօշէտէ վալիտէ Պարպըրէնին եաթաղը , վէ գարշըրնտա գըրմըզը պէզտէն մամուլ սաչագ իլէ մուհաթ պիր տօլապըն իզէրինտէ պէնիմ եաթաղըմ պուլունույօր իտի :

Պէն հէման սօյունարագ եաթտըմ , լաքին ույումագ միւմքին տէյիլ իտի . թապիյի պիր ատէմ էմը իլէ ույուեա՜մագ , ինսանըն ույգուսը կէլտիյի զէման , գալպի լահաթ օլ-

տուղու հալտէ ուշուեապիլիր : Պէնիմ իսէ նէ ուշգում, վէ նէ տէ ըսհէթիմ վար իտի . պիլաքիս սօն տէրէճէ մուզթա-
րըպ օլտուղում կիպի , զիյատէսի իլէ տէ պէտպահտ իտիմ .
եիւզիւմիւ տիվարէ տօղրու չէվիրմիլ օլտուղում հալտէ ,
գալաքիմի ալթիւսթ իտէն մատտէյի , եանի պու ատէմ նա՞-
սըլ պէնիմ պապամ օլույօր , վէ պանա նի՞չին պէօյլէ սերթ
մուամէլէ իտիյօր էֆքեարընը , զիհնիմտէն տէֆ իթմէյէ , վէ
ալմըլ օլտուղում էմըր չէտիտ միւճիպիւնճէ ուշումայա զայ-
րէթ իտիյօր իտիմ . լաքին նէ՞ միւմքին , ուշգում հիլ կէլմէ-
յօր իտի :

Պու սուրէթլէ պիր խայլի զէման կէչտիքտէն սօնրա , պի-
րիսինին եաթաղըմա տօղրու եագլաշտըղընը տույտում . Պու-
նըն ատըմլարընտան , սիւրիւնմէսինտէն , վալիտէ Պարպըրէն
օլմատըղընը տէրագապ անլատըմ . եաթաղըմա թէգարրուպ
իթմիլ օլան Մ . Պարպըրէն քէնտիսի օլուպ , պօղուգ պիր սէ-
տայըլա « Ուշո՞ւյօրմուսուն » տէտի :

Պէն հիլ սէս չըգարմատըմ , զիրա « Էկէր ուշումպսան
գըզարըմ » սէօղիւ , հէնուզ գուլաղըմտա էօթէյօր իտի :

Վալիտէ Պարպըրէն . - Հէման եաթընճա ուշուր , ատէ-
թի էօյլէ տիր , անըն տույմաընտան գօրգմայարագ սէօյլէ-
յէճէյինի սէօյլէյէպիլիրսին , տավա նա՞սըլ օլտու :

— Տավայը զայպ իթտիք , հաքիմլէր՝ պէնիմ իսկէլէ ալ-
թընտա տուրմագ խաթասընտա պուլունտուղումը տէրմիյան
իտէրէք , միւլթէզիմէ պու պապտէ պիր չէյ լաղըմ կէլմէ-
յէճէյինէ գարար վէրտիլէր , տէտի , վէ եումրուղունը սօֆ-
րայա վուրարագ , քէնտի քէնտինէ պիր թագըմ քիւֆիւրէր
իթտիքտէն սօնրա , սէօղիւնէ տէվամ իլէ :

— Տավա զայպ օլտու , բարամըլ թիւքէնտի , պէն սա-
գաթլանտըմ , վէ սէֆալէթ կէլտի չաթտը . ա՛հ , պունլար
քեաֆի տէյիլ իմիլ կիպի , իչէրի կիրէր կիրմէլ պիր տէ չօ-
ճուգ կէօրիւյօրուզ . ֆագաթ պէնիմ սանա տէտիլիմի նի՞չին
եաբամտըն :

— Զիւնքի եաբամագ իտիմ :

— Օնը էօքսիւղխանէյէ կէօթիւրմէյէ իգթիտարըն եօգ մը խտի :

— Վէնտի սիւտի իլէ պէսլէնիւմիշ, վէն էօղ էվլատը կիպի սէվիւմիշ օլան պիր չօճուգ էօյլէճէ թէրք օլունապիլիւր մի :

— Էյի ամմա, օ սէնին էօղպէ էօղ էվլատըն տէյիւ ա' :

— Էվլատըմտան զիյատէ տիր, էզ ճիւմլէ նիհայէթ իսթէտիլինի եաբմաղա գարար վէրտիմ' իսէ տէ, ֆագաթ օ ալալըգտա զիյատէսի իլէ խասթա օլտու :

— Խասթա մը :

— Էվվէթ, հէմ բէք ֆէնա խասթալանտը, խասթա խասթա տա էօլմէք իչին էօքսիւղխանէյէ կէօնտէրիլէմէզ ա' :

— Նէ՞ վագըթ էյի օլտու :

— Չաբըճագ էյի օլմատը, օ խասթալըգտան սօնրա տիկէր պիր խասթալըգ կէլտի, պիշարէ չօճուգ բէք զիյատէ աճընաճագ պիր սուրէթտէ էօքսիւրմէյէ պաշլատը : Պիզիմ զավալը քիւշիւք Նիգօլամըզ կիպի, պունը տա շէհրէ կէօթիւրտիւլիւմտէ տէրագապ էօլէճէք կիպի կէօրիւնիւյօրտու :

— Էյ սօնրա՞ :

— Մատէմ քի պու գատար վագըթ պէքլէտիմ' պիր ազ տահա պէքլէմէյէ մէճպուր օլտում :

— Շիմտի գա՞շ եաշընտա տըր :

— Սէքիզ եաշընտա :

— Բէք ալա, էօքսիւղխանէյէ տահա էրքէն կիթմէսի իյճապ իտէր իքէն, սէքիզ եաշընտա օլտուղու հալտէ կիտէճէք տիր, չիւնքի պուրասը արթըգ ծնա եարամազ :

— Ահ փէրօմ, նէ՞ տէյօրսուն, պունը եաբմայաճագսըն :

— Նի՞չին եաբմայաճաղըմ', տայիմա ծնը պէսլէյէպիլէճէ՞քմիլիզ զանն խտիյօրսուն :

Թարաֆէյն պիր ազ վագըթ սիւքիւթ իտիլտի : Պու էսնատէ պիր նէֆէս ալտըմ, գալպիմ օ տէրէճէ պիր խէլէճան իչինտէ խտի քի, պօղուլաճագ իտիմ. վալիտէ Պարպըրէն

Թէքրար սէօզէ պաշլայարագ , շու վէճհէ իֆատէյի մերամ իթտի :

— Ահ ժէրօմ , Բարիս՝ սէնին ախլագընը թէպտիլ իթմիշ , սէն Բարիսէ կիթմէզտէն էվվէլ պէօյլէ սէօյլէմէ յօրտուն :

— Օլապիլիր , լաքին տօղրուսը շու քի , Բարիս պէնիմ ախլագըմը թէպտիլ իթտիյի կիպի սըհհէթիմիտէ թէպտիլ էյլէտի . պունտան պէօյլէ նա՛սըլ հաշայաճաղըզ , բարամըզ եօզ , ինէք սաթըլտը , հէյէճէք պիր շէյիմիզ օլմատըղը հալտէ , քէնտի էվլատըմըզ օլմայան պիր չօճուղու պէսլէմէք լաղըմ մը եա՛ :

— Օ պէնիմ չօճուղում տըր :

— Խա՛յր , օ նէ սէնին չօճուղուն , նէ տէ պէնիմ տիր . օ պիր քէօյլիւ չօճուղու տէյիլ , հէմէք եէրքէն տըզգաթլը պագտըմ , զաիֆ , նազիք , էլլէրի այագլարը ուֆաճըզ պիր շէյ :

— Էվվէթ , բէք սէվիմլի պիր չօճուզ տըր :

— Սէվիմլի օլուպ օլմատըղընը սէօյլէմէ յօրում , գուվ-վէթինտէն պահա իտիյօրում . չիւնքի ծնըն նէզաքէթ ու աւա-լէթի քէնտիսինէ էքմէք վէրմէզ . քէօյ չօճուզլարը կիպի չա-լըչապիլիր մի . օ պիր շէհիր չօճուղու տըր , շէհիր չօճուզլա-րը իսէ պուրատա եարամազ :

— Բէմի բէք էյի թապիաթլը պիր չօճուզ տըր , քէտի կիպի զէքեալէթի վար տըր , վէ կիւզէլ գալպէ մալիք օլ-տուղունտան պիզիմ իչին չալըչաճագ տըր :

— Չալըչաճագ ամմա , չօզ վագըրթ իսթէր , չիմտիլիք ծնըն իչին պիզիմ չալըչամաղ լաղըմ տըր քի , պէնիմ իսէ՝ արթըզ չալըչմաղա գուտրէթիմ եօզ :

— Էկէր պիր կիւն ագրապալարը կէլիպ տէ իսթէյէճէք օլուրլարսա նէ՞ տէյէճէքսին :

— Ագրապալարը՞ մը , ագրապասը վա՛ր մը . Էկէր օլսա ի-տի , սէքիզ սէնէտէն պէրի էլպէթտէ արայըպ սօրարլար ի-տի . ա՛հ , պէն չօզ պէօյիւք ահմագլըզ իթտիմ քի , ծնըն ագրապալարը վար զանն իթտիմտէ , պիր կիւն չօճուղու կէ-

լիպ իսթերլէր , վէ պիզէ՝ անը պէօյիւթմէք իչին չէքտիյիմիզ զահմէթին իւճրէթինի զիյատէսի իլէ թէէտիյէ իսթերլէր զիւ-
յիւմինէ զահիպ օլտոււմ . կիւզէլ տանթէլայը գունտաղա սա-
րըւմը կէօրտիւմ տէ , թէրպիյէսի իչին չէքիլէն զահմէթի-
լին պօշա չըգմայաճաղընա հիւքմ իթտիւմ . ահ , նէ՝ գատար
պուտալարգ , նէ՝ գատար ահմագլըգ իթմիչիւմ . վէլէվ ագ-
րապասը օլսա պիլէ , շիմտիյէ գատար հէքսի տէ էօլմիւշ օլ-
մալը տըր :

— Եա տէտիյին կիպի օլմայուպտա պիր կիւն կէլիպ իս-
թերլէրսէ : Տօղրուսը պէն էլպէթտէ կէլիպ արայաճագլար
ֆիքրինտէեիւմ .

— Գարըլար , զաթէն սէօղլէրինտէ ինատ վէ ըսրար ի-
տէրլէր :

— Բէք էյի , օրալարընը պըրագալըմ , շայէտ կէլիրլէր-
սէ նէ՞ տէյէճէքսին :

— Բէք ալա , օ վագըթ ծնլարըտա էօքսիւզիսանէյէ
կէօնտէրիրիզ , վէ օ հալտէ պիզտէ պիր ազ սէպէպլէնմիշ օ-
լուրուզ . խիւլասայի քէլամ պու չօճուգ պէնիւմ ճանըմը սը-
գայօր , եարըն ծնը ալըպ նահիյէ միւտիւրինէ կէթիւրէճէ-
յիւմ . նէ հալ իսէ պու ագչամ պիր ազ կէօրիւշմէք իչին Յը-
րանսուպէ կիտէյիւմտէ , պիր սաաթտան կէլիրիւմ ,

Գաբը աչըլըպ թէքրար գաբանտըղընտան , Պարպըրէնին
տըշարը չըգտըղընա շիւպհէմ գալմայըպ , հէման եաթաղը-
մըն իչինտէն գալգարագ աղլամայա , վէ վալիտէ Պարպըրէ-
նի չաղըրմայա պաշլատըմ քի , տէրհալ գօշարագ եաթաղը-
մըն եանընա կէլինճէ .

— Սէն պէնի էօքսիւզիսանէյէ կէօնտէրմէյէ ըագը օլա-
ճաֆմըսըն , տէտիւմ :

— Խայր Բէմիճիլիւմ , խայր , տէյէրէք պէնի քէմաղի
մուհապէթլէ գուճագլայըպ գօլլարը արասընտա սըգտը , վէ
պիր գաշ տէֆա անլըմտան էօքտիւ :

Պու նիւվազիչ պանա ճէսարէթ վէրմիշ վէ կէօղ եաշլա-
րըմը տինտիրմիշ իտի . մէզպուրէ եաւաշ պիր սէտա իլէ :

— Սէն ուշուանյօրմու իտին , տէտի :

— Գապահաթ պէնտէ տէյիլ, նէ եաբայլմ ուշուեամանյօր իտիմ :

— Խայր , պունը իչին տարըլմանյօրում , տէմէք քի ժէ-րօմըն տէտիյի սէօզլէրին քեաֆֆէսինի տէ իչիթտին , տէ-յիլ մի :

— Էվվէթ , եանի սէն պէնիմ վալիտէմ , վէ քէնտիսի տէ բէտէրիմ օլմատըղընը անլատըմ :

Պու պիր գաչ քէրիմէյի այնի սէտա իլէ սէօյլէմէմիչ ի-տիմ , զիրա վալիտէ Պարպըրէնին , ասըլ վալիտէմ օլմատը-ղընա զիյատէ մահզուն , վէ ժէրօմընտա բէտէրիմ օլմատը-ղընա օլ գատար մէմնուն օլմուչ իտիմ քի , սէսիմ , պիրի-պիրինէ նագըս օլան պու հըսսիյաթըն թէրծիմանը օլարագ տէյիչիլմիչ իտի . ֆագաթ վալիտէ Պարպըրէն պունա ասլա տըզգաթ իթմէյէրէք ճէվապա աղազ պիրլէ :

— Զանն իտէրիմ քի սանա հագըրգաթը հալի սէօյլէմէ-յէ մէճպուր օլաճաղըմ , պէն սէնի էօզ պէ էօզ էվլատըմ կիպի սէվտիյիմտէն սանա « վալիտէն տէյիլիմ » տիմէյէ միւգթէտիր օլամանյօրտում . ա'հ , պիչարէ չօճուգ , նասըլքի իչիթտին , սէնին վալիտէն մալիւմ օլմատըղը կիպի , պէրհա-յաթ օլուպ օլմատըղը տա մէճհուլ տըր : Բարիստէ պիր Փետրուար այընտա պիր սապահ հէնուգ շաֆագ սէօքմէյէ պաշլամըչ իքէն ժէրօմ չալըշմաղա կիտիյօրմըչ : Պըրէթույ կէ-չիտի տէնիլէն էթրաֆը աղաճըրգ կէնիչ պիր սօգադտան կէչ-տիյի սըրատա , պիր պաղչէնին գաբուսընտան տօղրու պիր չօճուղուն ֆէրեատ ու ֆիղանընը իչիտիր :

« Գաբըյա տօղրու եագլաշընճա էչիյին իւզէրինտէ եա-թըրըլմըչ պիր չօճուգ կէօրիւպ , եօլտան կէչէնլէրտէն պի-րինի չաղըրմագ իչին էթրաֆընա պագընըր իքէն , պէօյիւք պիր աղաճըն արգասընտան պիր ատէմին չըգտըղընը , վէ հէ-ման գաշմաղա պաշլատըղընը կէօրիւր . շիւպհէսիգ չօճուղը գաբունըն էչիյինէ պու ատէմ պըրագմըչ , վէ չօճուղըն ա-լընտըղընը կէօրմէք իչին մահզա օրատա կիզլէնմիչ իտի :

Ժերոմ իսէ պու ասէմի քէնտիսինէ մուսվէնէթ իթմէյէ կէլիյօր զանն իթմիշ իքէն, մէրգումըն գաշմասընտան, վէ պիշարէ մասուլմըն աղլամասընտան բէք զիյատէ շաշըրարագ, նէ եաբաճաղընը տիւշիւնիւպ տուրուրքէն, արգատաշլարը պուլունան տիկէր ամէլէլէրտէն պիր գաշ քիշի կէլիր, վէ չօճուղըն բօլիս գօմիսէրլիյինէ կէօթիւրիւմէսինէ գարար վէրիլիր :

« Զօճուգ հալա պաղըրմագտա վէ սօուգտան թիր թիր թիթրէմէքտէ, վէ հաթտա գօմիսէրին սըճագ օտասընտա տախի եինէ ֆէրեատընա տէվամ իթտիյինտէն, պիշարէնին աճ օլտուղունա հիւքմ օլունարագ, չօճուղա մէմէ վէրմէք իչին գօմշուլարտան պիր գատըն ճէլպ իտիլիր : Զօճուգ մէմէնին իւզէրինէ աթըլըր, հագըգաթէն պիշարէ մասուլմընաղ բէք աճըգմըշ իկիշ. սօնրա աթէշին գարշըսընտա էլպիսէլէրի սօյունուր, վէ իչինտէն պէշ ալթը այլըգ կիւլ կիպի բէմպէ, տէմիզճէ վէ նազիք պիր չօճուգ չըգար : Գօմիսէր, պունըն պիր եէրտէն չալընմըշ վէ տէրագապ թէրք խտիմիշ պիր չօճուգ օլտուղունը պիլ պէյան, Ժերոմըն իֆատէսինի, մարգասըղ օլան գունտաղընը, վէ չօճուղըն պազը ալամէթինի գայտ իթտիքտէն սօնրա :

— Էկէր պու գատար ատէմին իչինտէ պու մասուլմը պէսլէմէյի տէրիւհտէ իտէն քիմնէ եօգ իսէ իյթամխանէյէ (էօքսիւզխանէ) կէօնտէրիւմէսի լազըմ կէլիր. պու չօճուգ կիւլգէլ, սաղլամ վէ գավի իւլ պէտէն պիր չօճուգ տըր, պունըն պէօյիւթմէսի կիւճ տէյիլ տիր. հիշ չիւպհէմ եօգ քի պիր կիւն ագրապալարը պունը արայաճագլար, վէ պէսլէմէյէ իհթիմամ իտէնլէրէ զիյատէսի իլէ միւքեաֆաթ իտէճէքլէր, տէմէսի իլէ, Ժերոմ իլէրլէյէրէք չօճուղը պէսլէմէյէ տէրիւհտէ իթտիյինի պէյան իյլէմէսի իւզէրինէ, քէնտիսինէ թէսլիմ իտիլիր. պէնիմ իսէ, թամ օ եաշտա պիր չօճուղում վար իտի իսէ տէ, ֆագաթ իքի չօճուղու պիրտէն պէօյիւթմէք պէնիմ իչին զօր պիր մասլահաթ տէյիլ իտի :

— Ահ, վալիտէ :

— Իւշ այ սօնրա չօճուղում վէճաթ իթտի, վէ իշթէ օ վագըթ սանա տահա զիյատէ մաւհապէթ վէրտիմ, սէնին՝ հագըգաթէն պիզիմ էվլատըմըզ օլմատըղընը ունութատում, թէէսսիւֆ օլունուր քի ժէրօմ ունութմատը, իւշ սէնէյէ գատար ագրապալարըն սէնի արամատըզլարընը, եախօտ ա-
րայըպ պուլամատըզլարընը կէօրիւնճէ իյթամխանէյէ վէրմէք իսթէտի քի, պէնիմ նէ իչին պունա իթաաթ իթմէտիյիմի տէմինճէք իշիթտին :

— Ահ, վալիտէ Պարպըրէն, պէնի իյթամխանէյէ վէր-
մէյին, բէճա իտէրիմ օ մահալէ կէօնտէրմէյին :

— Խա՛յր օղլում; կիթմէյէճէքսին, պէն պու իշի սըրա-
պընա գօրում. ժէրօմ, ֆէնա եիւրէքլի աստէմ տէյիլ տիր, պունը իլէրուտէ սէնտէ թաստիգ իտէճէքսին, քէտէր վէ իհ-
թիյաճ գօրգուսը պէօյլէ եաբաըրըյօր. պիզ կէչինմէք իչին չալըչաճաղըմըզ կիպի, սէնտէ պիզիմիէ պէրապէր չալըչաճագ-
սըն, տէյիլ մի :

— Էվվէթ, նէ իսթէրսէնիզ եաբաճաղըմ, լաքին էօք-
սիւզիսանէյէ կէօնտէրմէյին :

— Իիթմէյէճէքսին, լաքին հէման ույումագ չարթըյը-
լա, չիւնքի ժէրօմ կէլինճէ սէնի ույանըզ պուլմամալը տըր, տէյէրէք, պէնի գուճագլատը, բուս իթտի, վէ եիւզիւմիւ տիվարէ չէվիրիպ եաթըրտը :

Վագաա ույումագ իսթէյօրտում, լաքին բէք մուզթա-
րըպ վէ բէք միւթէէսսիր պիր հալտէ օլտուղումտան, ույու-
մագ էլիմտէն կէլմէյօր իտի :

Պէնիմ իչին պու գատար լաթիֆ, պու գատար էյի վէ
մէրհամէթլի օլան վալիտէ Պարպըրէն, պէնիմ վալիտէմ տէ-
յիլ իտի. լաքին ան ասըլ. վալիտէմ պիլէ, պու գատընտան
տահա ալա, տահա միւշֆիզ վէ տահա լաթիֆ օլմագ միւմ-
քիւնսիզ իտի : Պունըյըլա պէրապէր, Պարպըրէն գատար
սէրթ օլմայան, պանա օ գատար սօուգ կէօզ իլէ պագմա-
յան, վէ պանա սօբա գալտըրմայան պիր բէտէրէ մալիք օլ-
մագ արզուսըյըլա տա սուզան օլույօրտում :

Պարպըրէն , պէնի էօքսիւզխանէյէ . կէօնտէրմէք իսթէ-
յօրտու , ֆագաթ վալիտէ Պարպըրէն , պունը մէն իթմէյէ
միւգթէտիր օլապիլէճէ՝ քմի իտի :

Գասապամըզտա , իյթամխանէ չօճուղու . տէնիլէն իքի
էօքսիւզ չօճուգ վար իտի , պունլարըն պօյունլարընտա , գուր-
չուն պիր լէվէա իլէ պիրէր նիւմէրօ ասըլը օլտուգտան մա-
տէ , ղայէթ բիս վէ էսկի բիւսկի էլպիսէ կիլինմիչլէր իտի .
հէրքէս պու զավալըլարը տէօյէրէք էյլէնիրլէր , վէ եապան-
ճը պիր քէօբէյին արգասընա տիւչէն քէօբէքլէր կիպի , ան-
լէրին արգալարընա թագըլըրլար իտի :

Ա՛հ , պէն պու չօճուգլար կիպի բիւսվայ օլմաղը , պօյ-
նումա նիւմէրօ թագըլմասընը , վէ պէնիմ արգամտան տա
« իյթամխանէյէ , իյթամխանէյէ » տէյու պաղըրարագ գօշ-
տուգլարընը իսթէմէյօրտում . իչթէ պու խաթըրէլէր պանա
աղիմ պիր տէհչէթ վիրմէքլէ թիւյլէրիմ իւրբիւրիւր իտի քի ,
չու հալտէ ույումագ գապիլ օլամայօր իտի :

Պէրէքեաթ վէրսին քի Պարպըրէն , տէտիյի գատար էր-
քէն կէլմէտի . մէրգում կէլինճէյէ տէյին ույումաղա պաշ-
լամըչ իտիմ :

3

Շիւպհէսիզ պիւթիւն կիճէ պու գօրգունուն թէէսիրի
իլէ միւթէէսիր օլարագ ույուտում :

Սապահլէյին ույանտըղմտա պիրինճի հարաքէթիմ , պիր
թարաֆա կէօթիւրիւլմէտիյիմէ էմին օլմագ իչին եաթաղըմը
եօգլամագ վէ էթրաֆըմա պաղընմագ օլտու :

Օ կիւն Պարպըրէն պիր շէյ սէօյլէմէտիյի ճիհէթլէ , էօք-
սիւզխանէյէ կէօնտէրիլմէք գարարընըն , վալիտէ Պարպըրէ-
նին թէէսիր վէ ըսրարըլըլա կէրի գալմըչ օլտուղու զիւյիմի-
նէ զահիպ օլտում . լաքին էօյլէ իւսթիւ Պարպըրէն , շարգա-

մը կկյմէքլիյիմի , վէ արգասընտան կիթմէքլիյիմի էմը իթմէ-սի իւզէրինէ , թէքրար միւթէէսիր օլարադ , կէօզլէրիմի հի-մայէսինի իսթիրհամ իթմէք իչին , վալիտէ Պարպըրէնէ թէվ-ճին էլլէտիմ :

Մէզպուրէ , պանս պիր կէօզ իշարէթի իլէ իթաաթ իթ-մէքլիյիմի էյմա , վէ էլլէրի իլէ իթտիյի պիր թագըմ հարա-քեաթ իլէ տէ , գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըղընը իֆհամ էյ-լէմէսի իւզէրինէ , պէն տէ՝ պիլախէվֆ Պարպըրէնին արգասը սըրա երւրիւմէյէ պաշլատըմ :

Էվիմիդին , գասապայա ուզագըլըլը պիր սաաթ գատար սիւրիւյօր իտի . պու միւտտէթ զարֆընտա Պարպըրէն պանս հիչ պիր շէյ սէօյլէմէքսիդին , վէ պաշը պիր թարաֆա էյիլ-միշ օլտուղու հալտէ էօնիւմտէ եավաշ եավաշ երւրիւմէքտէ , վէ կեահ պէ կեահ պէնիմ քէնտիսինէ սալիք օլտուղումը անլամագ իչին արգասընս տէօնիւպ պագմագտա իտի : Յա-գաթ պու ատէմ պէնի նէրէյէ կէօթիւրիւյօրտու : իշթէ վալիտէ Պարպըրէնին վէրտիյի թէէմինքեարանէ իշարաթընս գարշը , պու սիւալ պէնի բէք պիհուզուր իտիյօրտու :

Խապէրիմ օլմագսըղըն քէնտիմի պիր թէհիլքէյէ տիւ-չար իթմէմէք իչին գաշմայը գուրույօր , վէ պու մագսատըմը ֆիիլէ կէթիրմէք էմէլի իլէ , տայիմա կերի գալմաղա ղայրէթ իտիյօրտում . զիրա պիր ազ ուզագլաշընճա քէնտիմի պիր խէնտէյէ աթաճագ օլուրսամ , Պարպըրէնին պէնի թութա-մայաճաղը տէրքեար իտի :

Օ արալըգ Պարպըրէն , ֆիքրիմի անլամըշ օլմալը իտի քի , եանը սըրա երւրիւմէքլիյիմի էմը իլէ էլիմտէն աախի թութ-տու . արթըգ ֆիրար իթմէք միւմքինսիզ օլուպ , քէնտինէ սալիք օլմագտան պաշգա չարէմ գալմատը . պէօյլէճէ գա-սապայա կիրտիք :

Հէր քէս պիզէ պագըլյօրտու , զիրա պէն՝ եանը սըրա իք իլէ կէօթիւրիւլէն քէօրէյէ պէնզէյօրտում : Պիր գահվէ-նին էօնիւնտէն կէչէրքէն , գահվէնին գաբուսը էօնիւնտէ տուրան պիր ատէմ , Պարպըրէնի չաղըրըպ իչէրի կիրմէսինի

Թէքլիֆ իլէտիյինտէ , Պարպըրէն գուլաղըմտան թուրարագ պէնի իլէրի սիւրտիւ , վէ գահվէյէ կիրմէմիզլէ գարուսընը գարատը . պէն՝ պիր տէրէճէյէ գատար սիւքիւնէթ պուլմուշ իտիւմ . զիրա պէնճէ գահվէխանէ թէհլիքէլի պիր եէր օլմատըղը կիպի , չօգտան պէրի իչէրիսինէ կիրմէյէ տէ արզու իթմէքտէ իտիւմ :

Գահվէխանէնին նա՞սըլ պիր մահալ օլաճաղընը չօգ տէֆն քէնտի քէնտիմէ տիւշիւնիւյօրտում , չիւնքի գահվէտէն չըգան ատէմլէրին եիւզլէրի գըզարմըլ օլտուղունը , վէ գարըսը էօնիւնտէն կէչտիյիւմ վագըթ ճամլար գըրըյըրճասընա կիւրիւլթիւլէրլէ շարգըլար օգունտուղունը իշիթմիշ իտիւմ . Տայիմա քէնտի քէնտիմէ « Աճապա իչէրտէ նէ՞ վար , գըրմըղը բէրտէլէրին արգասընտա նէլէր օլույօր » տէմէքտէ իտիւմ . վէ իշթէ չիմտի պու մէրագըմը հալլ իտէճէք իտիւմ :

Նէ հալ իսէ , իչէրի կիրինճէ , Պարպըրէն , քէնտիսինի չըղըրմըլ՝ օլան գահվէճի իլէ պիր մասայա օթուրտու , պէն տէ օճաղըն եանընա օթուրարագ էթրաֆըմա պագընըյօրտում . Թա գարչըմտա օ անէ գատար կէօրմէտիյիւմ աճայիպ գըյաֆէթլի , պէյազ սագալլը վէ իրի վիճուտը պիր իհթիյար ա-տէմ օթուրմուշ իտի :

Պու ատէմին սաչլարը ուզուն օլուպ ումուզլարընա գատար տիւշմէքտէ , վէ պաչընտա եէշիլ իլէ գըրմըղը թիւյլէր իլէ միւզէյեէն քիւլ ըէնկինտէ , վէ ապատան մամուլ պիր շապգա , վէ արգասընտա տախի գօյուն բօսլթը պուլունմագտա իտի . պու գօյուն բէօսլթէքիսինին գօլլարը օլմայուպ , ումուզլարընտան աչըլան իքի տէլիքտէն , մուգատտէմա մայի ըէնկտէ օլտուղու զանն օլունան պիր գատիֆէ մինթանըն գօլլարը կէօրիւնիւյօրտու . տիզլէրի տէ , գըրմըղը չէրիթլէ պաղլանմըլ պիր եուն տիզլիքլէ մէսլթուր իտի :

Շախսը մէրգում , սաղ գօլունը չէնէսինէ , վէ սօլ գօլունը տախի տիզինէ տայամըլ օլտուղու հալտէ , սանտալիեէնին իւզէրինէ ուզանմըլ իտի . պէն էգմրիւմտէ պու գատար սաքին վէ պի գայտանէ վագիյէթտէ պիր ատէմ կէօրմէմիշ իտիւմ :

Պու առեմին օթուրտուղու սանտալեէսինին ալթընտա
իւշ քէօրէք վար իտի քի , պունլար հիշ հարաքէթ իթմէք-
սիզին ըսընմագտա իտիլէր . մէգքիւր քէօրէքլէր , պիր պէ-
յաղ ֆինօ քէօրէյի իլէ պիր սիյահ ֆինօ քէօրէյի , վէ պիր
տէ քիւլ ընկինաէ եարամաղ չէհրէլի , ֆագաթ սէվիմլի պիր
քիւշիւք քէօրէքտէն իպարէթ իտի . Պէյաղ ֆինօ քէօրէյի-
նին պօյնունտա մէշին իլէ պաղլանմըշ պիր էսկի բօլիս տիւ-
տիւյիւ ըապթ իտիլմիշ իտի :

Պէն՝ պու ինթիյար առէմէ հայրէթլէ պագըպ տուրուր-
քէն , էօթէտէ Պարպըրէն իլէ գահվէճի եաւաշ եաւաշ պէ-
նիմ հագգըմտա գօնուշույօրլար իտի : Պարպըրէն , պէնի
քէօյտէ քէնտի էվինտէ պագմագ , ֆագաթ պու պապտէ էօք-
սիւղխանէ իտարէսինաէն պիր իւճրէթ ալմագ . նիլէթի իլէ ,
պէնի նահիյէ միւտիրինէ կէօթիւրմէք իշին գասապայա կէլ-
տիլինի նագլ իտիյօր իտի :

Իշթէ վալիտէ Պարպըրէն պէօյլէ տէյէրէք գօճասընը
գանտըրապիլտիլինի , վէ էկէր Պարպըրէն պէնի պէսլէմէք-
տէն պիր մէնֆագաթ հասըլ իտէպիլտիլի թագտիրտէ , ար-
թըգ պէնիմ իշին գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըղընը անլա-
տըմ . ինթիյար իսէ հիշ պիր շէյ տիմէյէրէք անլէրի տիլնէ-
յուպ տուրուրքէն , պիրտէն պիրէ սաղ էլինի պանա տօղրու-
ուզաթտը , վէ աճիպ պիր սէտայըլա Պարպըրէնէ խիթապէն .

— Սիզի թաճիզ վէ թագեիք էտէն չօճուգ պու մը տըր ,
տէտի :

— Էվվէթ :

— Բէք ալա , ֆագաթ էօքսիւղխանէ իտարէսինին , սի-
զէ , պունըն իշին նաֆագա վէրէճէյինի իւմիտ իտէ՞ր միսի-
նիզ :

— Շիւպհէսիզ , զիրա պունըն ագրապասը եօգ տըր , պէն
պագըյօրում . օ հալտէ պէնճէ պու նաֆագանըն թէէտիլէսի
լաղըմ տըր , տօղրու տէյիլ մի :

— Տօղրու տէյիլ տէմէտիմ . լաքին զանն իտէ՞րմիսինիզ
քի պու ալէմտէ հէր տօղրու շէյ իճրա իտիլսին :

— Եօգ :

— Օ հալտէ պէն , գավիյէն զանն իտէրիմ քի , թալէպ իթտիյինիզ իւճրէթէ ասլա նայիլ օլամայաճադսընըզ ,

— Օ վազըթ պէն տէ անը էօքսիւզխանէյէ գօրում . չիւնքի իսթէմէտիյիմ հալտէ մութլադա պէնիմ էվիմտէ գալմասընը ճէպը իտիճի պիր նիզամ եօգ տըր :

— Էվվէլճէ անը գապուլէ մուվաֆադաթ իթտինիզ եա' , իշթէ պու մուվաֆադաթ՝ անը պադմաղա տէրիւհտէ իթմէք տէմէք տիր :

— Էվվէթ , մուվաֆադաթ իթտիմ ամա , չիմտի պադմայաճաղըմ վէսսէլամ . տահա օլմազսա սօգաղա արթորըրմ կիպի գուրթուլուրում :

Իհթիյար . - (Պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա) . Պու չօճուգտան հէման գուրթուլումազ իչին պաչգա պիր չարէ օլապիլիր զանն իտէրիմ , տէտի :

— Էկէր պու չարէյի պուլուրսանըզ , սիզէ պիր չիչէ չարապ ըսմարլամադլա պէրապէր , պիրտէ թէչէքքիւր իտէրիմ :

— Շիչէյի էմր իտինիզ :

— Էմին օլայըմ մը :

— Հայ հայ :

Իհթիյարը մէրգում օթուրտուղու եէրտէն գալգարադ Պարպըրէնին գարչըսընա կէչիպ օթուրտու , ֆադաթ եէրինտէն գալգտըրը վազըթ , թարիֆի միւմքինսիզ պիր հարաքէթտէ պուլուռտու . պու ատէմին սօլ գօլթուղու ալթընտա պիր քէօրէք տահա վար զանն իթտիմ :

Իհթիյար . - Սիզին մէրամընըզ շու տըր քի , պու չօճուգ չօգ վազըթ տահա էքմէյինիզի եէմէսին , վէ ագսի թագտիրտէ մուգապիլինտէ սիզէ պիր շէյ վէրիւսին , տէյիլ մի :

Պարպըրէն . - Էվվէթ , բէք տօղրու տըր , չիւնքի պունըն սէպէպի . . . :

— Սէպէպինի պիմէք պանա ըաճի տէյիլ տիր , պանա լաղըմ օլան շէյ՝ եալընըզ չօճուղու իսթէմէտիյինիզի պիմէք :

տիր , օ հալտէ չօճուղը պանա վերին , պէն գապուլ իտերիմ .

— Զօճուղը սանա՞ մը վերէյիմ . . .

— Էվվէթ , օնտան գուրթուլմագ իսթէ՞մէյօր մու իտի-
նիդ :

— Պունըն կիպի պիր չօճուղը սանա վէ՛րմէք , պէօյլէ
կիւզէլ չօճուղու , պագ նէ գատար կիւզէլ տիր :

— Կէօրտիւմ :

Պարպըրէն . - (Պանա խիթապէն .) Բէ՛մի , պուրայա
կէլ տէմէսի իլէ , թիթրէյէրէք մասանըն եանընա կէլտիմ :

Իհթիյար . - Գօրգմա եավրուճըղըմ , պիր չէյ եօգ :

Պարպըրէն . - (Թէքրար իտերէք) Պագընըդ :

— Պէն պու չօճուղա չիրքին տէմէտիմ , էկեր չիրքին օլ-
սա իտի իսթէմէզ իտիմ , պէնիմ տէվլէր իլէ իչիմ եօգ :

— Ա՛հ , էկեր պու իքի պաչլը պիր տէվ , եախօտ պիր
ճուճէ օլսա իտի . . .

— Եէթիմխանէյէ կէօնտէրմէյի աղղընըզա պիլէ ալմագ
իտինիզ տէյի՛մի . տէվին՝ եախօտ ճուճէնին . գըյմէթի օլ-
մաղըլա , կերէք պիզզաթ քէնտինիզ իսթիմալ իլէ , վէ կերէք
ախէրէ իյճարա վէրէրէք հայլըճա բարա գաղանճաղընըզ
պիլիլիսինիզ . լաքին պու չօճուգ , նէ տէվ , վէ նէ տէ ճուճէ
տիր . հէր քէն կիպի եաքատըլմըշ տըր :

— Զալըչմագ իչին էյի տիր :

— Բէք զաիֆ տիր :

— Զաիֆ մի , պիր պէօյիւք ատէմ գատար գուվլէթլի
տիր , սաղլամ վէ սըհհէթի եէրինտէ , իչթէ այագլարը-
նա պագընըզ , պէօյլէ տօղրու այագ կէօրտիւյիւնիզ վա՛ր մը
իտի :

Պարպըրէն , պունը տէյիպ բանթալօնըմը գալտըրտը :

Իհթիյար . - Զօգ ինճէ տիր :

Պարպըրէն . - Էլլէրի նա՛սըլ տըր :

Իհթիյար . - Էլլէրիտէ այագլարը կիպի , պու այագլար
եիւրիւմէյէ եարար , լաքին եօրկունլուղա վէ սէֆալէթէ տա-
յանամագ :

— Տայանամա՞ղ մը , լաքին էյիճէ պագըն , պիզլաթ մուայէնէ իտին :

Իհթիյար , գալըն վէ գաթը ելլէրի իլէ այագլարըմը եօղլայըպ պաշընը սալլայարագ , վէ սուրաթընը էքչիտէրէք մուայէնէ իթմէքտէ իտի :

Ինէյիմիզի սաթըն ալմագ իչին էվիմիզէ պիր թիւճճար կէլտիյի գէման տախի , այնի պու կիպի պիր մէնզարէտէ պուլունտուղունու խաթըրլատըմ . Թիւճճարը մէրգում տախի ինէյի պու եօլտա մուայէնէ իթմիչ , պաշընը սալլամըչ , եիւզիւնիւ էքչիթմիչ , վէ «պու էյի ինէք տէյիլ , սաթըյա եարամագ» տէմիչ իտի իսէ տէ , ֆագաթ եինէ ինէյի ալըպ կէօթիւրմիւչ իտի : Աճէպ պու իհթիյար տախի պէնի սաթըն ալըպ կէօթիւրէճէ՞ք մի իտի :

Ա՛հ , վալիտէ Պարպըրէն , վալիտէ Պարպըրէն . . . լաքին չարէ նէ , պունը մէն իթմէք իչին մէզպուրէ օրատա հազրր տէյիլ իտի . էկէր ճէսարէթիմ օլա իտի , Պարպըրէնին , էվէքի կիւն պէնիմ հագգըմտա , «զաիֆ վէ նազիք տիր , էլլէրի այագլարը բէք ինճէ տիր» տէտիյի սէօզիւ տէրմէյան իտէճէյիտիմ . լաքին պու սէօզիւմիւն , անճագ պէնի թէքտիրէ միւսթահագ իտէճէյինտէն պաշգա պիր ֆայիտէսի օլմայաճաղընը անլատըղըմտան , սիւքիւթէ մէճպուր օլտում :

Իհթիյար . - Տօղրուսընը սէօյլէյիմ մի , պու չօճուզ չէհիր չօճուղունա պէնզէյօրքի , օ հալտէ զըրաաթ ումուրընտա գուլլանըլմաղա կէլմէզ , պիր ազ վագըթ էօքիւզ աւրապասընըն էօնիւնտէ էօքիւզլէրի սիւրմէք իչին օթուրթտուղունուզտա , նէ գատար վագըթ տայանապիլէճէյինի կէօրիւրսիւնիւզ :

Պարպըրէն . - Օն սէնէ :

— Պիր այ պիլէ տայանամագ :

— Թէճրիւպէ էթ պագալըմ :

— Թէճրիւպէյէ նէ՞ հաճէթ վար , հալինտէն պէլլի տիր :

Պէն , պու էսնատէ Պարպըրէն իլէ իհթիյարըն արասընտա մասանըն ուճունտա տուրույօրտում քի , պէնի , կեահ

պէրի պիր Թարաֆա չէքէր, վէ կեահ տիկէրի օ պիր Թարաֆա տիւրթէր իտի :

Իհթիյար . - Նիհայէթ նէ օլուրսա օլսուն ալըրըմ, լաքին սաթըն ալըրըմ տէմէք անլաշլմասըն, քիրայըլա ալըրըմ տէմէք իսթէյօրում. սէնէվի եիրմի ֆրանգ վէրիրիմ :

Պարպըրէն . - Եիրմի ֆրանգ մը :

— Ֆէնա բարա՞մը, ալէլ խուսուս բէշին տէ վէրէճէյիմ. շու հալտէ հէմ տէօրթ ատէտ պէշէր ֆրանգլըգ գազանմըշ, վէ հէմ տէ չօճուգտան գուրթուլմուշ օլուրսուսուգ :

— Լաքին պէն օնը պագաճագ օլուրսամ, էօքսիւզխանէ պանա օն ֆրանգտան զիյատէ վէրիր :

— Նէ՞ մինասիպէթ, բէք բէք վէրէճէքլէրի սէքիզ ֆըրանգ տըր, պէն ֆիյաթլարը պիլիրիմ, պունտան մատէ չօճուղու տա սիզ պէսլէյէճէքսինիզ քի պու տա մասրաֆսըզ օլամագ :

— Նէ՞ օլուր, օտա պօշ տուրմայըպ չալըշըր, վէ քէնտի եէյէճէյինի չըգարըր :

— Էկէր չալըշմայա միւգթէտիր օլտուղունը պիլէյիտինիզ, էօքսիւզխանէյէ վէրմէք իսթէմէյէճէք իտինիզ. իյթամխանէտէն չօճուգ ալըպտա պէսլէյէնլէր, անլէրի իւճրէթի իշին ալմագլար, իլլա չալըշտըրմագ իշին ալըրլար, վէ պունըն իշին տէ քէնտիլէրի էօքսիւզխանէյէ բարա վէրիրլէր :

— Հէր հալտէ պէն օն ֆրանգ ալապիլիրիմ :

— Փագաթ իյթամխանէ, չօճուղու սիզէ թէրք իտէճէք եէրտէ, պիր պաշգասընա վէրէպիլիր, վէ օ հալտէ հիշ պիր չէյ ալամագսընըգ. իմտի պէնիմ թէքլիֆիմի գապուլ իտուպ տա հէման էլինիզի ուզաթմայըսընըգ :

Իհթիյար էլինի ճէպինէ սօգարագ պիր մէշին քէսէ չըգարտը, վէ իշինտէն տէօրթ ատէտ պէշ ֆրանգլըգ ալըպ մասանըն իւզէրինէ աթը վէրտի :

Պարպըրէն . - (Պաղըրարագ .) Տիւշիւնիւնիւզ քի պու չօճուղըն, պու կիւն եարըն պիր ագըրապասը չըգապիլիր :

— Նէմէ լազըմ :

— Ագրապասը մէյտանէ չըգարսա , էլպէթտէ պունը պէօյիւտէնլէրէ միւքեաֆաթ իտէճէք տիր . զաթէն էկէր պէօյ-լէ պիր իւմիւտիւմ օլմասայըսը , պունը ասլա թէահիւտ վէ գապուլ իթմէզ իտիւմ տէտի :

Պարպըրէնին պու սէօզիւնիւ իշիթտիլիմտէ , քէնտիսին-տէն պիր գաթ տահա նէֆրէթ իթմէյէ պաշլատըմ :

Իհթիյար . - Տէմէք քի արթըզ ագրապասը օլաճալըն-տան գաթը իւմիւտ օլարագ էլինտէն գուրթուլմագ իսթէյօր-սուն . հէր նէ հալ իսէ , չայէտ ագրապասը զուհուր իտէճէք օլուրսա , քիմէ միւրաճաաթ իտէճէքլէր , էլպէթտէ սիզէ , տէյիլ մի , պէնի թանըմատըզլարը իշին թապիլի պանա միւ-րաճաաթ իթմէզլէր :

— Եւ օնլարը սիզ պուլաճագ օլուրսանըզ :

— Օ հալտէ իսթէրսէնիզ պիր մուգալլէլէ եաբալըմ . չա-յէտ պիր կիւն օլուրտա ագրապասը զուհուր իտէրսէ , հու-սուլէ կէլէճէք օլան մէնֆաաթը թագսիւմ իտէլիւմ . պունըն ի-չին տէ սիզէ օթուզ ֆրանգ վէրիւրիւմ :

— Ազ տըր , գըրգ ֆրանգ վէրինիզ :

— Խալը , պանա կէօրէճէյի խըտմէթէ մուգապիլ պուն-տան զիյատէ տէյմէզ :

— Նէ՞ կիպի խըտմէթլէրտէ գուլլանաճագսըն :

Իհթիյար , հիլլէքեարանէ պիր թալը իլէ Պարպըրէնին եիւզիւնէ պագտը , վէ գատէհինի պօշալթարագ :

— Պանա արգատաշլըզ իտէճէք , տէտի , վէ իլալլէթէն .

— Զիրա պէն արթըզ իհթիյար օլտոււմ , կիւնտիւզ զի-յատէ չալըշարագ եօրպունլուգտան տէրմանսըզ գալտըղըմ կէճէլէր , վէ պագը ճանըմ սըգըլտըղը զէմանլէր պէնի էյլէն-տիրէճէք տիր :

— Պունըն գուվլէյի պէտէնիյէսի , պու իշ իշին բէք էլ-վէրիլի տիր :

— Բէք տէ տէյիլ տիր . զիրա լագս իթմէք , սանիէն սըչլումագ , սալիսէն եիւրիւմէք , եինէ սըչլումագ , վէ պուն-լարտան սօնրա տա , լագըմ կէլտիլի հալտէ սինեօր վիթալի-

սին գումրանեասընտա, անըն եէրինի թուծմագ լազըմ տըր քի, պունըսը էօյլէ գօլայ շէյլէր տէյիլ տիր:

— Պու գումրանեա նէրէտէ՞ տիր:

— Սինեօր Վիթալիս պէնիմ, էկէր արզու իտէրսէնիզ գումրանեայը տա սիզէ կէօթէրմէյէ հազըրըմ, տէտի:

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէյէրէք քիւրքիւնիւն էթէյինի աչտը, վէ սօլ գօլթուղու ալթընտան պիր աճայիպ հայվան չըգարտը. 'պու հայվան' պիր գաչ քէրրէ իհթիյարըն քիւրքիւնիւ գալտըրան հայվան իտի, լաքին պէնիմ թախմին իթտիյիմ կիպի պու պիր քիւչիւք քէօթէք օլմայըպ, իլլա պիրինճի տէֆա կէօրմէքտէ օլտուղում աճայիպ պիր մախիւգ օլմաղըլա, նէ իսիմ վէրէճէյիմի պիւմէյօրտում:

Պու հայվան, քէնարլարը սըրմա շէրիթլէ իշլէնմիշ պիր գըրմըզը չաքէթ կիյինմիշ, էլլէրի այագլարը ատէթա ինսան կիպի, ֆագաթ պէյաղ վէ եա թէն ըէնկինտէ օլմայըպ, պիր սիյահ սէրի իլէ գաբլանմըշ, պաշը՝ ատէթա եումրուղում գատար, վէ պուընը իլէրի տօղրու չըգմըշ իտի:

Փագաթ էն զիյատէ նազարը տըգգաթըմը ճէլպ իտէն կէօզլէրի իտի քի, պիրի պիրինէ դայէթ եագըն օլուպ այինէ կիպի բարլամագտա, վէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէճնմէքտէ իտի: Պարպըրէն պու հայվանը կէօրտիւյիւնտէ:

— Ա՛հ մասգարա մայմուն, տէյու հայգըրտը:

Պու իսմ՝ պէնի թէաճիւպտէն գուրթարտը, զիրա հէր նէ գատար մայմուն կէօրմէմիշ իտի իսէմ տէ, ֆագաթ իսմինի չօգ անֆա իշիթմիշ իտիմ. խիւլասայի քէլամ կէօզլումիւն էճնիւնտէ պուընան մախիւգըն, զանն իթտիյիմ կիպի պիր սիյահ չօճուգ օլմատըղընը անլատըմ:

Վիթալիս, մայմունը օխշայարագ:

— Իշթէ գումրանեանըն պիրինճի ագթէօրի պու տըր, պունըն իսմի « Միւսիւ ժօլիքէօր » տըր, տէտիքտէն սօնրա մայմունա խիթապէն:

— Ժօլիքէօր տօթում, հուզզարը սէլամլայը վէր:

Ժօլիքէօր, էլլէրինի տուտագլարընա կէօթիւրէրէք սէ-

լամլատը , Վիթալիս տէ էլինի պէյազ ֆինօ քէօբէյինէ ու-
զատարազ :

— Շիմտի տիկէրինէ կէլէլիմ , սինեօր Գաբի , հայտէ ըէ-
ֆիգլէրինի ճէմիյէթէ թագաթիմ էթ , տէտի :

Օ անէ գատար ասլա գըմըլտանմամըլ օլան հայվան ,
պու գօմանտայը սուլտուղունտա հէման եէրինտէն ֆըրլատը ,
արգա այագլարը իւզէրինէ գալգարազ էօն այագլարընը գա-
վուշտուրտու , վէ սահիպինի օլ գատար եէրտէն սէլամլատը
քի , պօյնտան ասըլը ծլան բօլիպ տիւտիւյիւ թօբրաղա գա-
տար սիւրիւնտիւ :

Գէօբէք , պու վազիֆէյի նազիքեանէյի իյֆա իթտիք-
տէն սօնրա արգատալարընա տէօնէրէք , էօն այագլարընըն
պիլիսի կէօյսիւնտէ օլտուղու հալտէ , տիկէրի իլէ եագլաշ-
մալարընը իշարէթ իթտի :

Պու իշարէթ իւզէրինէ , կէօզլէրինի արգատալարընա
տիքմիշ օլան իքի քէօբէքլէր հէման գալգարըլար , վէ իլէրի
տօղրու կէլէրէք հուզգարը սէլամլատըգտան սօնրա պիլ գաշ
ատըմ կէրի չէքիլտիլէր :

Պու մուամէլաթտէն սօնրա Վիթալիս քէլամէ աղազ ի-
տէրէք . .

— Գաբի թէսմիյէ իթտիյիմ քէօբէք պունլարըն ըէյիսի
տիւր , վէ դայէթ գէքի պիլ հայվան օլմաղըլա , պէնիմ էմիլ-
լէրիմի էօթէքիլէրինէ պու թէպլիղ իտէր . շու սիյահ թիւյ-
լիւ վէ եագըլըգըլը կէնճ քէօբէք , սինեօր Զէրպինօ թէսմիյէ
գըլընսըլը կիպի , պէրիքիսին իսմի տէ սինեօր Տօլչէ տիւր .
իշթէ պու մէշհուր ագթէօրլէր իլէ , տիւնեայը տօլաշարազ
ֆայտէմէնտ օլույօր , վէ էյի քէօթիւ հէր նէ իսէ կէչինիպ
կիտիյօրում , տէտիքտէն սօնրա քէօբէյէ խիթապէն .

— Գաբի , տէմէսի իլէ , քէօբէք էլլէրինի գալտըլտը :

Վիթալիս . - Գաբի տօսթում , ըէճա իտէրիմ , (Պարպը-
րէնէ խիթապէն) պունլար լայըգըլը թէրպիյէ ալմըշ մալսիւգ-
լէր օլտուգլարընտան , իշթէ պէօյլէ տայիմա մուամէլէյի նա-
զիքեանէտէ պուլունուրում . (Թէքրար քէօբէյէ) .

— Գարեհեղինակ, լուծֆեն, պօնոնուգ կիպի եռվարազ կէօղէրի իլէ սիզէ պագան շու չօնուղա, սաաթըն գաչ օլ-տուղունը խապէր վերիւրմիսինիզ, տէտի :

Գարի, հէման էֆէնտիսինէ եագլաշարագ քիւրքիւնիւ գալտըրտը, եէլէյինին ճէպինտէն իրի պիր կիւմիւշ սաաթ չըգարտը, վէ իւզէրինէ պագարագ գուվլէթլիճէ իբի քէրրէ հավլատըգտան սօնրա, իւշ տէֆա տա խաֆիֆճէ պաղըրտը . ֆիլ հագըգա սաաթ իբիյի իւշ չարեէք կէչլյօր իտի :

Վիթալիս . - Բէք ալէա, թէչէքքիւր իտէրիմ սինեօր Գարի, շիմտի ըէճա իտէրիմ սինեօր Տօլչէյի չաղըրընը տա, պիր ազ իբ իլէ ըագս իտէրէք պիզի էյլէնտիրսին :

Գարի, էֆէնտիսինին ճէպինտէն պիր իբ չըգարարագ, Զէրպինս թէսմիյէ գըլընան քէօրէյէ պիր իշարէթ իթմէսի իլէ, հայվան տէրհալ գարչըսընա կէչէրէք իբին պիր ու-ճունտան թուլտու, վէ իբիսի աէ իբի չէվիրմէյէ պնշլատը-լար : Տօլչէ իսէ իբի կիւզէլ վէ լաթիֆ կէօղէրինի էֆէնտի-սինին կէօղէրինէ տիքէրէք, իբին իւզէրինտէն աթլամաղա պաշլատը :

Վիթալիս . - (Պարպըրէնէ) իշթէ կէօրիւյօրսունուգ ա', չըրագլարըմ գէքի տիրէր . ֆագաթ պուլ գէքեալէթին թագվիյէթ պուլմասը իշին միւէսսիր պիր էմնալ լաղըմ տըր, վէ իշթէ պուլ սէպէպլէ պէն պուլ չօնուղու գումբանեայա տախիլ իտէրէք պուլնլար կիպի օյնաթաճաղըմ քի, օ հալտէ պուլնլարըն գէքեալէթի թէրագգը իտէճէք տիր :

Պարպըրէն . - Ս'հ, պուլ-չօնուղը հայվա՞ն մը եաբաճագ-սըն :

Վիթալիս . - Հայվան օլտուն ինսան օլտուն, հէր նէ օլուր-սա օլտուն, պիր մախլիւզըն ագըլլը օլմասը լաղըմ տըր, վէ պէնիմ գաննըմճա պուլ չօնուգ տա ագըլլը օլմալը տըր . եա-լընըզ պիր գաչ տէրա ալմագ իսթէր : Հօշ իլէրուտէ անլաշը-լըր ա', իսթէրսէնիզ շիմտիտէն պիր թէճրիւպէ իտէլիմ . էկէր պուլ չօնուգ ագըլլը իսէ, պէնիմ իլէ պէրապէր կէլմէյէ ճան աթար, չիւնքի էօքիւզ արգասընտա, սապահ ագշամ այնի

եօլլարտա կէզմէքտէն իսէ , տիւնեայր տօլաշմագ , վէ հէր չէյի կէօրիւպ պիլմէք պահտընարլըղընա նայիլ օլաճագ տըր եօգ էկէր ագըլլը տէյիլ իսէ , աղլար պաղըրըր , վէ սինեօր Վիթալիս տէ , պու կիպի եարամագ չօճուգլարը սէվմէտիյինտէն պիրիքտէ կէօթիւրմէզ քի , օ հալտէ էօքսիւղխանէյէ կիտէր , վէ օրատա չօգ չալըշըր ֆագաթ բէք ազ եէր :

Վիթալիսին պու լագըրտըլարընը անլամայաճագ գատար ահմագ տէյիլ իտիմ . ֆագաթ գուվմէտէն ֆիիլէ կէթիրմէք իչին արա եէրտէ կէչիլմէսի լագըրմ վէիւիմ վէ միւշկիւլ պիր մէվգը վար իտի . վագաա սինեօր Վիթալիսին շայիրտլէրի բէք ղարիպ , վէ բէք էյլէնճէլի օլմալարըլըլա , պունլարլա պէրապէր կէզկինճլիք իթմէք բէք քէյֆիլ օլաճաղընը հըսս իտիյօր իտի իսէմ տէ , լաքին պունա ըագըր օլմագ իչին վալիտէ Պարպըրէնտէն այրըլմագ լագըրմ կէլէճէք իտի :

Տիկէր թարաֆտան տա պունա ըագի օլմայաճագ օլուրտամ , իհթիմալ քի եինէ վալիտէ Պարպըրէնին եանընտպ գալմայարագ էօքսիւղխանէյէ աթըլաճագտըմ . իշթէ պուրալարընը տիւշիւնէրէք , կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլտու , վէ տալըն պիր հալտէ տուրուրքէն , Վիթալիս եավաչճա եիւզիւմիւ օխշայարագ :

— Իշթէ , չօճուգ , հագըգաթի հալի անլատըղընտան հիչ պաղըրմայօր , թախմինիմ տօղլու չըգտը , պու քիւշիւք գաֆատա ագըլ վար իմիշ , արթըգ եարըն իճապընա պագարըզ տէտիյինտէ , պէն :

— Ահ միւսիւ , ըէճա իտէրիմ , պէնի վալիտէ Պարպըրէնին եանընտա պըրագըն , տէտիմ իսէ տէ , լաքին օ էսնաա տէ Գաբինին շիտտէթլի սուրէթտէ հավլամասընտան , սէօզիւմ իշիտիլէմէզ օլտու : Գէօբէք՝ փէօլիքէօրըն (մայմունըն) պուլունտուղու մասանըն իւզէրինէ աթըլը վէրտի :

Փօլիքէօր , հէր քէսին պէնիմլէ մէշղուլ պուլունմասընտան իսթիֆատէ իտէրէք , էֆէնտիսինին տօլու օլան շարապ գատէհինի ուսուլ իլէ ալմըշ , վէ հէման իշմէք իւզըէ պու-

լուծմունչ իբէն , Գաբի , մայմուննն պու խըրսըզլըղընը կէօր-
միւշ, վէ սատագաթը հասէպի իլէ մէն իթմէք իսթէմիշ իտի .
Վիթալիս . - (Հիտտէթ ու շիտտէթլէ .) Միւսիւ Ժօլի-
քէօր , սիզ պիր մէնֆուր խըրսըզսընըզ . իմտի չաբըզ շու քէօ-
շէյէ չէքիլինիզ : (Քէօբէյէ) Զէրպի'նօ , սիզ տէ անըն եանըն-
տա տուրարագ նէզարէթ իտինիզ . չայէտ գըմըլտայաճազ օ-
լուրսա չամարը չարբըշտըրըն : (Գաբի . տէնիլէն քէօբէյէ) Միւ-
սիւ Գաբի , սիզտէ էլինիզի վէրին քի , սատագաթընըզա միւ-
քեաֆաթէն սըգայըմ , տէտի :

Մայմուն , պաղըրարագ քէօշէյէ չէքիլտի , վէ քէօբէք
տախի պիր սուրէթի մաղրուրանէտէ էլինի էֆէնտիսինէ ու
զաթտը : Վիթալիս , Գաբիյէ պէյանը թէշէքքիւր իթտիքտէն
սօնրա , Պարպըրէնէ :

— Շիմտի իշիմիզէ պագալըմ , սիզէ օթուզ ֆրանգ վէ-
րիյօրում , նէ՞ տէյէճէքսինիզ :

Պարպըրէն . - Խայր , գըրգ ֆրանգ վէրէճէքսինիզ , տէնի :

Պու բազարլըղըն իւզէրինէ իքիսի պէյնինտէ պիր միւ-
նազաա պաշլատը . Վիթալիս տէրհալ Պարպըրէնէ պիր կէօզ
իշարէթի իտէրէք :

— Պու չօճուղըն պուրատա ճանը սըգըլըյօր , ազաճըգ
հավիլէյէ չըգսըն տա կէզլինսին :

Պարպըրէն . - Էվվէթ , հայտէ կիթ պիրազ կէզլին , չա-
ղըրմայընճա կէլմէյէսին , սօնրա գարըշմամ հա' , տէտի :

Պու էմրէ նէֆրէթլէ իթաաթ իտէրէք հավիլէյէ չըգտըմ ,
վէ պիր թաշըն իւզէրինէ օթուրուպ տիւշիւնմէյէ պաշլա-
տըմ :

Պու տագըգատա թալիյիմ պիր գարարը գաթի վէրմէք
իւզրէ իտի . պագալըմ նէ օլաճագ իտի , պիր թարաֆտան
սօուգ , վէ տիկէր թարաֆտան հէյէճանը գալպիմտէն նաշի
թիր թիր թիթրէյօրտում : Պարպըրէն իլէ Վիթալիսին միւ-
նազաալէրի պիր հայլի զէման սիւրտիւ , պիր սաաթ սօնրա
Պարպըրէն , եալընըզ պաշընա օլարագ հավիլէյէ տօղրու կէլմէ-
յէ պաշլատը : Եա' Բապպիմ , աճապ պէնի Վիթալիսէ թէս-

լիմ իթմէք իչի՞ն մի կէլիյօրտու . նիհայէթ իւլ էմր մէրգում
եանըմա կէլէրէք .

— Հայտէ , արթըգ էվէ կիտէլիմ , տէտի :

« Վալիտէ Պարպըրէնտէն այրը՞մայաճագմըյըմ » տէյու
սօրմագ իսթէտիմ , ֆագաթ հիտտէթլի օլտուղունտան պիր
տիւրիւ ճէսարէթ իտէմէյօրտում . էվէ օն տագըգա գատար
պիր մէսաֆէ գալընճա , էօնիւմտէն եիւրիւմէքտէ օլան Պար-
պըրէն տուրտու , վէ տէօնիւպ գուլաղըմտան թուլթարագ .

— Էկէր պու կիւնքի իշիթտիյին սէօղլէրին պիր քէլիմէ-
սինի պիլէ վալիտէ Պարպըրէնէ սէօյլէյէճէք օլուրսան , սէնի
քէօրէք կիպի թէրէլէրիմ . պունը պիլմիշ օլ տէ , անա կէօրէ
տըգգաթ էթ , տէտի :

4

Էվէ վասըլ օլուպ իչերի կիրտիյիմիզտէ , վալիտէ Պար-
պըրէն գօճասընա խիթապէն .

— Նահիյէ միւտիրի նէ՞ սէօյլէտի :

Պարպըրէն . - Կէօրէմէտիք :

— Նա՞սըլ , կէօրէմէտինի՞զ մի :

— Խայր , Նօթըրտամ գահվէսինտէ տօսթլարըմտան պի-
րինէ ըասթ կէլտիմ , օթուրուպ պիր աղ գօնուշտըգ , պու
սէպէպլէ կէճ գալընտը , եարըն պիր տահա կիթմէմիզ իյճապ
իտէճէք տիր , տէտի :

Պարպըրէն իլէ եօլտա կէլիր իքէն , պու աւլտէթ պիր
հիյլէտէն իպարէթ օլմասըն տէյու տիւշիւնիյօրտում . ֆա-
գաթ Պարպըրէնին պու սէօղլէրի , զիհնիմտէ թէվէլլիւս ի-
տէն չիւպհէյի պէր թարաֆ իտէրէք , մէրգումըն , պէնի
միւսիւ վիթալիսէ սաթմագ նիյէթինտէն ֆարիղ օլտուղունա
գանաաթ կէթիրտիմ . չու հալտէ Պարպըրէն , Վիթալիսին
թէքլիֆինի գապուլ իթմէտիյինտէն , եարըն միւտիրի կէօր-

մէք իշին թէքրար գասապայա կիտէճէյիզ զիւյիւմինէ զահիպ օլտում:

Էզճիւմէ Պարպըրէնին թէհտիտէրինէ ռաղմէն պու շիւպհէլէրիմի պիր արալըզ վալիտէ Պարպըրէնէ սէօյլէյէճէք իտիմ, լաքին Պարպըրէն օ կիճէ էվտէն այրըլմատըղընտան, իշի վալիտէ Պարպըրէնէ աշմաղա վագըթ պուլամայըպ, «սապահլէյին սէօյլէրիմ» տէյէրէք եաթըպ ույուտում:

Սապահլէյին գալգտըղըմըզտա, վալիտէ Պարպըրէնի, էվին հէր թարաֆընտա արատըմ իսէ տէ պուլամատըմ. Պարպըրէն, նէ արատըղըմը սօրունճա, պէնտէ.

— Վալիտէմի արայօրում, նէրէտէ տիր, տէտիմ:

Պարպըրէն տախի:

— Գասապայա կիթտի, էօյլէնէ գատար կէլմէյէճէք, տէտի:

Սէպէպինի քէշֆ իտէմէտիյիմ հալտէ, վալիտէ Պարպըրէնին պու զայպուպէթի պէնի բէք մուզտարըպ իյլէտի, զիրա իլք կիճէսի եաթտըղըմըզտա գասապայա կիտէճէյինի սէօյլէմէմիշ իտի. զաթէն էօյլէնտէն սօնրա պիզտէ գասապայա կիտէճէք իտիք, օ հալտէ պիզի նիշին պէրլէմէտի, աճէպա պիզ կիթտիքտէն սօնրա՝ մը կէլէճէք իտի. պու միւլահաղա իլէ գալպիմէ պիր գօրգու տիւշտիւ, պէնի թէհտիտ իտէն թէհլիքէնին նէ օլտուղունը անլամագսըղըն, թէհլիքէյի հըսս իտիյօրտում:

Պարպըրէն, կիւյա պէնի թէէմին իթմէք իշին եիւզիւմէ պագըյօրտու. պէն իսէ, պու հէրիֆին նէֆթէթամիզ պագըշընտան գուրթուլմամ իշին պաղչէյէ չըգը վէրտիմ. Վագաա պու պահճէ բէք պէօյիւք տէյիլ իսէ տէ, ֆագաթ պիզիմ իշին բէք էհէմմիյէթլի իտի. զիրա պուզտայտան մատէ, բաթթաթէս, լահանա, հավուճ վէ շալղամ կիպի սէպզէլէր հասըլ իտէրէք պիզի պէսլէմէքտէ իտի. սայքի պահճէնին տէրունինտէ հիշ պօշ եէր եօգ իտի:

Վալիտէ Պարպըրէն, պաղչէնին պիր քէօշէսինտէ պէնիմ իշին պիր բարչա եէր այըրմըշ իտի քի, սապահլարը ինէյի

օթլաթմագ իչին պուրայա կէլտիյիմտէ , թօբլատրղըմ պիր չօգ օթլարը վէ չիչէքլէրի , գարմագարըչ պիր սուրէթտէ տիքէր իտիմ : Վալիտէ Պարպըրէնին պանա թախսիս իթմիչ օլտուղու պու պահճէ , ֆիտանլար վէ չիչէքլէրլէ միւզէյեէն օլուպ տա խալգըն նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի : Փագաթ նէմէլագըմ , նէ օլուրսա օլտուն , պէնիմ օլմագ շէրէֆիւնի հայիզ , պէնիմ մալիմ , վէ պէնիմ սայ ու զայրէթիմին էսէրի իտի : Անը արղու իթտիյիմ սուրէթտէ թանզիմ իթմէյէ մէէզուն իտիմ , վէ կիւնտէ պէլքի եիրմի տէֆա անտէն պահա իտուպ «Պէնիմ պահճէմ» տէմէքլէ իֆիթիսար իթմէքտէ իտիմ :

Պահճէմտէ էքմիչ օլտուղում ֆուլեալար , մէնէքչէլէր , չուհա չիչէքլէրի , սարը սարը , մօր մօր , վէ գըրմըզը գըրմըզը զօնչէլէր աշմագ իւզըն պուլունտուգլարը զէման , նասըլ աշտըզլարընը կէօրէպիլմէք իչին , պիւթիւն կիւն ագչամլարա գատար եանլարընտան այրըլմագըտիմ : Պահճէմին տիկէր պիր , գըթասը տահա վար իտի քի , պուրատա մէրագտան զիյատէ , չիտտէթլի պիր հըսս իլէ չայըշմագտա իտիմ : պու գըթատա , հէնուզ գասապամըզտա մէճհուլ իքէն , նասըլսա պիր թարաֆտան էլէ կէչիրմիչ օլտուղում պէյազ եէր էլմասը թօհումը էքմիչ իտիմ քի , պունը վէրէն ատէմ , պանա , բաթաթէս նէպաթընտան տահա էյի օլտուղունու , վէ էնկինար իլէ չալղամ կիպի սէպզէլէրին թաամընը անտըրտըղընը սէօյլէմիչ իտի :

Պէն իսէ , վալիտէ Պարպըրէնի թէաճիւպտէ պրագմագ էմէլի իլէ , պէօյլէ պիր սէպզէ տիքմիչ օլտուղում տայըր մէզպուրէյէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտիմ : անճագ , պունլար պէօյիւլպտէ քէմալէ էրտիյի զէման , վալիտէ Պարպըրէնին էվտէ պուլունմատըղը պիր վագըթտան իսթիֆատէ իտէրէք , անլէրի չըգարըպ բիչիրտիմ : վագաա եէմէք բիչիրմէսինի չօգլուգ պիլմէյօր իսէմ տէ , եաբապիլտիյիմ գատար եաբտըմ , վէ ագչամ թաամընտա վալիտէ Պարպըրէնին էօնիւնէ վազ իթտիմ :

Հէր կիւն եւտիյիմիզ վէ ատէթա պրգտըղըմըզ բաթաթէսին ետրինէ՝ պաշգա կիւզէլ պիր եէյէճէք պոււմուշ իտիք, վէ շու հալտէ վալիտէ Պարպըրէն տէ արթըզ ինէյին սաթըլտըղընտան օ գատար մուղտարըպ օլմայաճագ իտի :

Պու եէմէյի իճատ իտէն պէն օլտուղումտան, արթըզ էվէ Փայիտէմ տօգանմաղա պաշլամըլ իտի իշթէ պու սէպէպլէ հէր կիւն պահճէմէ կիտէրէք, եէր էլմալարընն պէօյիւյիւպ պէօյիւմէտիյինի սապըրսըզլըզլա մուայէնէ իթմէքտէ իտիմ :

Յ կիւն աախի եինէ պաշըմը էլլէրիմին իշինէ ալարագ մահզուն մահզուն եէր էլմալարընա պագմագտա իքէն, ալէլ աճէլէ Պարպըրէնին պէնի չաղըրմագտա օլտուղունը իշիտէրէք իշէրիյէ գօշտում, վէ պու էսնատէ եօլ իւզէրինտէ քէօրէքլէրիյէ պէրապէր Վիթալիսի կէօրիւնճէ չաղըրաըմ գալտըմ, վէ Պարպըրէնին պէնի նի՛շին չաղըրտըղընը հէման անլատըմ : Հիշ չիւպհէ եօգ քի Վիթալիս պէնի ալմայա կէլմիշ, վէ պու իշէ միւմանաաթ իթմէմէսի իշին, պիր տէսիսէ իլէ սապահլէյին էրքէնտէն վալիտէ Պարպըրէն գասապայա կէօնտէրիլմիշ իտի :

Օ հալտէ նէ պիր թարաֆտան մուալէնէթէ, վէ նէ տէ Պարպըրէնտէն մէրհամէթէ նայիլ օլմայաճաղըմը բէք ալա անլատըմ, վէ պաշգա պիր չարէմ օլմատըղընտան Վիթալիսին եանընա գօշտում, վէ աղլայարագ :

— Օ՛հ, միւսիւ, բէճա իտէրիմ, պէնի պուրատան կէօթիւրմէյինիզ, տէտիմ :

Վիթալիս . - (Միւլայիմանէ պիր սէտա իլէ .) Օղլում, գօրգմա, պէնիմ իլէ պէրապէր կէլիրսէն պէտպահտ օլմազսըն, պէն չօճուգլարը ապլա տէօյմէմ, պէնիմ գոււմբանեամ բէք էյլէնճէլի տիր . նի՛շին պէնիմլէ կէլմէք իսթէմէյօրսուն :

— Եա վալիտէ Պարպըրէն, պէն անը . . .

Մ. Պարպըրէն . - (Շիտտէթլէ գուլաղըմտան թուլթարագ վէ սէօղիւմիւ գաթ իտէրէք .) Լաքին հէր հալտէ սէն պուրատա գալմայաճագսըն, եա միւսիւ իլէ պէրապէր կիտէճէք-

սին , եա էօքսիւզխանէյէ , հա՞նկըսընը իսթէրսին :

— Պէն վալիտէ Պարպըրէնի իսթէրիմ :

Պարպըրէն . - (Գէմալի հիտտէթլէ պաղըրարագ .) Ա՛հ մէլուն . . . սէն պէնիմ ճանըմը բէք ղիյատէ սըգայօրսուն , սէնի պուրատան սօբա՞ իլէ մի գօվմալը , բէք ալա , շիմտի օնու տա եաբարըմ :

Վիթալիս . - Պու պիչարէ չօճուգ , վալիտէ Պարպըրէնտէն այրըլաճաղընա թէէսիւֆ իտիյօր : Պունըն իչին տէօյմէք լազըմ կէլմէզ , ղիրա օտա պիզիմ կիպի պիր գալպէ մալիք տիր : Հաթտա չօճուղըն պու հալի էյլիյէ նըշանէ տիր :

— Սիզ օնա աճըրսանըզ տահա ղիյատէ աղլայըպ պաղըրմայա պաչար :

Վիթալիս . - Նէ հալ իսէ , իշիմիզէ պագալըմ , տէտի , վէ մասանըն իւզէրինէ սէքիզ ասէտ պէշ ֆրանգլըգ աթը վէրտի :

Պարպըրէն իսէ , կէօզլէրի բարլայարագ պիր սալտըրըչլա բարալարը գավրամասըյըլա ճէպինէ եէրլէշտիրմէսի պիր օլտու :

Վիթալիս . - Չօճուղուն պօղչասը նէրէ՞տէ :

Պարպըրէն . - (Մափի պէզտէն պիր պօղչա կէօսթէրէքէք .) Իշթէ :

Վիթալիս , պօղչայը աչըպ իչինէ պագընճա , պէնիմ իքի ատէտ էսկի կէօմլէյիմլէ բանթալօնըմը չըգարըպ , Պարպըրէնէ :

— Պու նէ՞ , սէն չօճուղըն էսվապլարընը վէրէճէք եէրտէ , էսկի պէզ բօրչալարը գօյմուշսըն :

Պարպըրէն . - Նէ՞ եաբայըմ , պաչգա պիր շէյի եօգ քի վէրէյիմ :

Վիթալիս . - Չօճուղա սօրուլտուղու հալտէ , շիւպհէսիզ տէտիյինին տօղրու օլմասըղընը սէօյլէր , ֆագաթ պունըն իչին միւնաղաա իթմէք իսթէմէմ , վէ հէմտէ վագթիմ եօգ , պիր ա՛ն էվլէլ եօլա տիւշմէք լազըմ տըր . հայտէ օղլում կիտէլիմ . իսմի նէ՞ տիր :

— Բէմի :

— Հայտէ Բէմի , պօղչանը ալ տա Գարինին էօնիւնէ կէշ ,
արշ իլէրի , տէտի :

Օ ահտէ իքի էլիմի նիյազքեարանէ պիր հալ իլէ Վիթա-
լիսէ վէ Պարպըրէնէ ուզաթտըմ , լաքին հէր իքիսի տէ պաշ-
լարընը չէվիրտիլէր : Վիթալիս գօլումտան թութտու , արթըգ
չարնաչար եիւրիւմէք լազըմ իտի :

Էյ վահ , զավալլը խանէ , էշիյինտէն աթլար իքէն վի-
ճուտիմին նըսֆընը օրատա պըրագմը կիպի միւթէէսիր օլ-
տում :

Իմտատ իսթէմէք իշին էթրաֆըմա պագընըյօրտում , լա-
քին աղլայա աղլայա կէօղլէրիմ գարարմը օլտուղունտան ,
նէ եօլըն իւզէրինտէ , վէ նէ տէ էթրաֆըմտա քիմնէյի կէօ-
րէմէտիմ : Նիհայէթ իւլ էմր , ավազըմ չըգտըգճա «Վալիտէ
Պարպըրէն , վալիտէ Պարպըրէն , վալիտէ Պարպըրէն» տէյու
պաղըրմայա պաշլատըմ . քիմնէ պիր , սէս չըգարմատը , պա-
ղըրա պաղըրա սէսիմ գըսըլմը իտի , արթըգ իսթէր իսթէ-
մէզ , գօլումը սըգը սըգըյա թութմուշ օլան Վիթալիս իլէ
պէրապէր կիթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրտում : Պու
էսնատէ Պարպըրէնին նէֆրէթամիզ սէտասընը իշիթտիմ քի .

— Ուղուրլար օլտուն , Սլլահ սէլամէթ վէրսին , տէյու
հայգըրըյօր իտի :

Պարպըրէն , պիզի եօլա գօյտուգտան սօնրա իշէրի կիր-
տի , էյվահ . . . արթըգ իշ իշտէն կէշմիշ , վէ հէր չէյ պիթ-
միշ իտի :

Վիթալիս . - (Գօլումտան չէքէրէք .) ' Հայտէ Բէմի օլ-
տում , հայտէ եիւրիւյէլիմ , տէտի :

Պէն տէ քէնտիմտէն կէշմիշ պիր հալ իլէ եիւրիւմէյէ
պաշլատըմ , հէլէ քի Վիթալիս , չաբըգ եիւրիւմէյէրէք պէ-
նիմ եիւրիւյիւշիւմէ թէպալիյէթ իտէյօր իտի : Պիր տաղըն
ուզուն վէ տօլաշըգլը եօլարընտան կէշէյօրիտիք . չէյ-
լէքի հէր տէօնիւշտէ , տէրունինտէ պէյիլտիւլիւմ վալիտէ
Պարպըրէնին թէտրիճէն քիւշիւլմէքտէ օլան խանէսինի կէօ-

րիւյօրտում. պու եօլտա չօգ վագըթ կէզմիշ օլտուղումտան , խանէնին , հանկը նօգթատան նազարտէն զայպ օլաճաղընը պիլմէքտէ իտիմ :

Եօլուն իլէրիսի պանա միալիւմ տէյիլ իտի . կէրիտէ տէ պունճա վագըթ պիր հալի մէսուտանէ իլէ եաշատըղըմ , վէ պէլքի պիր տահա կէօրմէյէճէյիմ էվ պուլունույօրտու . նիհայէթ իւլ էմը , կիտէ կիտէ մէզքիւր տաղըն պաշնա վասըլ օլտուգ , Վիթալիս , հալա էլիմի պըրագմամըշ օլտուղունտան , ըէճա եօլլու մէրգումա :

— Աղըճըգ եօրղունլուգ ալմագ իշին միւսաատէ իտէրմիսինիլ , տէյինճէ ,

— Բէք ալա եավրում , տէտի :

Օը վագըթ գօլումը պըրագտը իսէ տէ , լաքին տէրհալ եիւզիւնիւ Գաբի նամ քէօթէյէ չէվիրէրէք պիր իշարէթ իթմէսի իլէ , Գաբի հէման արգատաշարընտան այրըլարագ , ատէթա պիր չօպան քէօթէյի կիպի արգամա կէշիպ օթուրտու . պունտան անլատըմ քի Գաբի , պէնիմ մուհաֆըզըմ օլմուշ իտի , վէ շայէտ ֆիրար իթմէք իշին պիր հարէքէթ իթտիյիմտէ , այագլարըմ սարըլըպ մէն իտէճէք իտի : Պիր չիմէնզարըն իւզէրինտէ օթուրտում , Գաբի տէ արգամտան այրըլմատը :

Պու էսնատէ եինէ աղլայա աղլայա գարարմըշ օլան կէօզլէրիմ իլէ , վալիտէ Պարպըրէնին էվինի արայօրտում . չըգտըղըմըզ եօլուն աշաղըսընտա , եալընըզա պիր քէնարտէ , պու անէ գատար եաշատըղըմ , վէ հիշ պիր ֆարգը օլմայարագ այնի վալիտէմ կիպի սէվտիյիմ օ միւշֆիգ գատընըն խանէսի պուլունույօրտու : Էյվա՛հ , գունտաղըմ օլ խանէնտէ չէօզիւլմիւշ իտի . . . :

Էսմէքտէ օլան ըիւզկեար , աղաճլարըն արասընտան կէօրիւնէն պիր օճագտան չըգմագտա օլան սարըմթըրագ պիր տիւմանը , պիզէ տօղրու կէթիրիյօրտու :

Ա՛հ , պու հալ , աճէպա խէյա՛լըմ , հագըգաթ մը տըր . պու տիւման՝ գըշ էսնասընտա եագտըղըմըզ գուրումուշ չամ

աղաճը եաբրագլարընըն գօգուսընը կէթիրէրէք , քէնտիմի հալա օճաղըն գադշըսընտա , քիւչիւք իսկէմլէնին իւզէրինէ օթուրմուչ , վէ այագլարըմը սըճագ քիւլիւն . իւզէրինէ վաղ իթմիչ զանն իտիյօրում :

Պուլունտուղումուզ մահալին ուզագլըղընա վէ եիւքսէքլիյինէ ըաղմէն , հէր շէյ հէյէթը ապլիյէսի իլէ , ֆագաթ քիւչիւլմիւլ օլտուղու հալտէ կէօրիւնմէքտէ իտի . պէշ ալթը թանէտէն անճագ պիր թանէ գալմիւլ օլան թավնուղումուզ կիւպրէ եըղընթըսը իւզէրինտէ էօթէ պէրի կէզինիյօր իտի , ֆագաթ թավուգ՝ ճէսամէթինտէ կէօրիւնմէյօր իտի . էկէր հայվանը էյիճէ . թանըյամամըլ օլսա իտիմ , քիւչիւք պիր կիւվէրճին զանն իտէճէք իտիմ :

Էվին պիր ճիհէթինտէ , չօգ տէֆա պէյկիրէ պինէր կիպի իւզէրինէ պինիպտէ օյնատըղըմ քէօքիւ , եանի էյրի արմուտ աղաճընը կէօրսիւյիւմ կիպի , եէշիլ չիմէնզարըն իչինտէ պէյազ պիր չըզղը թէշքիլ իլլէյէն ըրմաղըն քէնարընտա , քէնտի էլիմլէ եաբտըղըմ տէյիրմէնին չարիւնը չէվիրմէք իչին , պին տիւրլիւ զահմէթլէ գաղըմըլ օլտուղում գանալը կէօրիւյօրում զանն իթմէքտէ իտիմ . օ տէյիրմէնի քի , հայըֆլար օլսուն պիր կիւն պիլէ չէվիրէմէմիչ իտիմ :

Վէլ հասըլ պիր աղաճ բարչասընտան եաբմըլ օլտուղում արապա , ատա թավչանլարըմըլ օլտուղու զէման իչինտէ պէսլէտիյիմ քիւմէս , պահճէմ . . . քիւչիւք վէ սէվկիւլիւ պահճէմ , պունլար հէք եէրլի եէրինտէ տուրույօր իտի :

Էյ վահ , չիչէքլէրիմին աշտըղընը քիմ կէօրէճէք իտի , եէր էլմալարըմըն ֆիտանլարընը քիմ թահտը ինթիզամէ վազ իտէճէք , վէ մահսուլաթընը քիմ թօբլայաճագ իտի , չիւպհէսիզ Պարպըրէն . ահ , օ խային Պարպըրէն . . .

Հայըֆլար օլսուն , պիր գաշ ատըմ տահա եիւրիւտիւքտէն սօնրա , մուճիպի մահզուզիյէթիմ օլան պու խօշ մէնզարէլէր , միւէպպէտէն նապէտիտ օլաճագլար իտի :

Նակէհան , քէօյտէն պիզիմ էվլէ կէլինիր օլան եօլուն

իւզէրինտէ պաշը պէյազ թագեէլի պիր գատըն կէօրտիւմ քի, հէման աղաճըղըն արգասընտա ղայպ օլտու, վէ արասը չօգ կէչմէտէն թէքրար կէօրիւնտիւ :

Պուլունտուղումուզ մահալ, կէրէյի կիպի ուզագ օլմա-ղըլա, մէզքիւր թագեէնին պէյազ ըէնկինի անճագ ֆարգ խտէպիլիյօրտում, ատէթա իւք պահար քէքէնէյի կիպի էօթէ պէրի ուչուչույօր զանն իթտիմ :

Ֆագաթ էօյլէ տագըզալար վար քի, ինսանըն գալպի, էն զիյատէ ուզաղը կէօրէն գուվլէթլի կէօղլէրտէն էյի կէօրիւր :

Էվվլէթ քէնտիսի իտի, թանըտըմ, պէյազ թագեէլի գարընըն, վալիտէ Պարպըրէն օլտուղունա շիւպհէմ գալմատը, թամ պու էննատէ Վիթալիս :

— Էհ օղլում, եօլա չըգալըմ մը, տէյինճէ :

— Ահ միւսիւ, ըէճա խտէրիմ, տէտիմ :

Վիթալիս . - Պու նա՞սըլ շէյ, տէմէքքի պէնի ալտաթ-տըլար, սէնին պաճագլարընտա ասլա գուվլէթ եօղումուչ, պու գատարճըգ եիւրիւմէքլէ եօրուլտուն, ֆագաթ պու հալ պէնիմ իշիմէ կէլմէզ, տէտի :

Վիթալիսին սէօզիւնէ ասլա ճէվապ վէրմէյիպ, եալընըզ պագըյօրտում :

Զիրա կէօրտիւյիւմ գատըն, վալիտէ Պարպըրէն քէնտիսի իտի . տայիմա մէզքիւր պէյազ թագեէ իլէ, այնի մափի ըէնկ-տէ օլան ֆիսթանը կիլմէքտէ իտի : Պիր ան էվվլէ խանէյէ կիրմէք իսթէյօր կիպի իրի ատըմլարըլա եիւրիւյօր իտի :

Մէզպուրէ, պաղչէնին տիվարը էօնիւնէ վասըլ օլտու-ղունտա, գաբըլը իթէրէք իշէրի կիրտի :

Տէրհալ այաղա գալգտըմ քի, վիճուտինի ունութմուչ օլտուղում . Գաբի տախի հէման եէրինտէն սըչրայըպ եանըմա կէլտի :

Վալիտէ Պարպըրէն, խանէտէ չօգ էյլէնմէյիպ թէքրար տըչարը չըգտը, վէ գօլլարընը ուզատարագ հավլինին տէ-րունինտէ էօթէ պէրի գօշմաղա պաշլատը :

Հիշ շիւպհէ եօգ քի պիշարէ գատընճըղազ պէնի արա-
յօր իտի :

Հէման իլէրի տօղրու էյիլէրէք թէքմիլ գուվլէթիմ իլէ :

— Վա՛լիտէճիյիմ, վա՛լիտէճիյիմ, տէյու պաղըրտըմ :

Փագաթ եէրին ուզագլըղընտան , վէ ըրմաղըն չաղլամա-
սը սէտասընտան սէսիմ իշիտիլմէյօր իտի : Վիթալիս , պու
հալէ թէաճիւպ իտէրէք պանս :

— Նէ՞ օլույօրսուն ա՛յ օղուլ , չըլտըրաը՞ն մը , տէտի :

Մէրգոււմա ասլա ճէվապ վէրմէքսիզին կէօղլէրիմի վա-
լիտէ Պարպըրէնէ աթֆ իթմիշ իտիմ . մէզպուրէ , պէնի թա-
պու զատար եագընընտա պուլունտուղումը պիլմէտիյինտէն ,
պաշընը գալտըրըպ տա տաղա տօղրու պագմայը ֆիքը իտէ-
մէտի :

Զէվալլը գատընճըղազ , հալլիտէն տըշարը չըգմագլա
եօլ իւզէրինէ կէլիպ էօթէ պէրի պագըյօրտու :

Պէն իսէ տահա զիյատէ պաղըրըպ հայգըրտըմ իսէ տէ ,
էվվէլքի կիպի պէյհուտէ օլտու :

Օ էսնատէ Վիթալիս , իշպու վագաատէն շիւպհէլէնէրէք
քէնտի տախի օթուրտուղում եէրէ կէլմէքլէ , պէյազ թագ-
եէլի գատընը , եանի վալիտէ Պարպըրէնի կէօրտիւ , վէ նիմ
պիր սէտա իլէ :

— Զէվալլը չօճուգ , տէտի :

Մէրգոււմըն պու մէրհամէթքեարանէ սէօղիւնտէն քէս-
պը ճէսարէթ իտէրէք :

— Միւսիւ , ըէճու իտէրիմ պըրագըն պէնի , պըրագըն
քի էվիմէ կիտէյիմ , տէտիմ :

Լաքին Վիթալիս գօլումտան թուլթարագ պէնի եօլուն
իւզէրինէ էնտիրմէքլէ :

— Օղլում , մատէմ քի եօրղունլուղունը ալտըն , հայտէ
արթըգ եօլումուզա տէվամ իտէլիմ , տէտի :

Գօլումը էլինտէն գուլթարմագ իսթէտիմ , լաքին մէր-
գում սըգը սըգըյա թուլթմիշ օլտուղու հալտէ :

— Գա՛րի , Զէ՛րպինօ , տէյէրէք քէօթէքլէրէ իշարէթ
վէրտի :

Պու գօմանտա իւզէրինէ քէօբէքլէր տէրհալ էթրաֆըմը ալտըլար : Ձէրպինօ էօնիւմտէ վէ Գաբի տախի արգամտա իտի . շու հալտէ Վիթալիսին արգասընտան կիթմէքտէն պաշգա չարէմ գալմատը : Պիր գաշ ատըմ կիթտիքտէն սօնրա , սօն տէֆա օլարագ պաշըմը պիր տահա չէվիրտիմ :

Տաղըն թէբէսինի աշմըշ օլտուղումուզտան արթըգ նէ էվիմիզ , վէ նէ տէ էթրաֆընտա պուլունան տէրէ կէօրիւնիւյօրտու , եալընըզ ուզագտան , թէբէլէրի ասիւմանէ ուլաշմըշ կիպի մայի ըէնկտէ տաղլարտան պաշգա հիշ պիր չէյ կէօրէմէզ օլտում , կէօզլէրիմ , հատտ ու բայանը օլմայան սահրալարըն տէրունինտէ զայպ օլուպ կիթտի :

5

Գըրգ ֆրանգա չօճուզլար սաթըն ալան պիր ատէմին , միւճէրրէտ ինսան եէյիճի պիր վահշի օլաճաղը իսթիտլալ օլունամազ :

Վիթալիս , պէնի եէմէք իսթէմէտիքտէն մաստէ , մէրգու-մուն խայըն օլմատըղընը , վէ պու մագուլէ ատէմլէրին արասընտա միւսթէսնա ատտ օլունաճագ մէրթէպէտէ խայրխահ օլտուղունու բէք չաբըգ անլատըմ :

Լուառ վէ Տօրտայն վիլայաթընը եէքտիկէրինտէն թէֆրիգ իտէն տաղըն թէբէսինէ վասըլ օլտուգ . Վիթալիս թէքրար գօլումտան թուլթմուշ օլտուղու հալտէ , ճէնուպ ճիհէթինէ տօղրու էնմէյէ պաշլատըգ :

Պիր չարեէք գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա , գօլումու պըրագտը , վէ քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Շիւմի եավաշ եավաշ եանըմ սըրա եիւրիւ , ֆագաթ գաշմագ միւլահազաթընը գաթիէն ֆիքրինտէն չըգար . զիրա Գաբի իլէ Ձէրպինօ սէնի տէրհալ թուլթարլար : Պու քէօբէք-

լէրին տիշլէրի տախի քէսկին օլտուղունու ունութմա , տէտի :

Գաշմա՞գ մը , գաշմազ պէնիմ իչին միւմքիւնսիւզ իտի ,
հէմտէ արթըզ ֆիրարըմըն նէ՞ ֆայիտէսի օլաճազ իտի :

Պու միւլահազաթ իլէ տէրունի տիլտէն պիր ահ չէք-
տիմ : Վիթալիս սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Գալպինին գապարտըղընը վէ միւթէէսսիր օլտուղու-
նու անլայօրում , աղլամազ իսթէյօրսուն տէյիլ մի , սէր-
պէսթճէ աղլայապիլիրսին , պէն պունա ասլա տարըլմամ , լա-
քին շու նօզթայը անլամայա ճահտ էթ քի , պէնիմ իլէ կէլ-
մէն՝ հազգընտա խայըրը օլաճազ տըր : Էօքսիւզխանէյէ ա-
թըլաճաղըն բէք աշիքեար իտի , զիրա սէնի պէօյիւտէնլէր
էօզ պէ էօզ բէտէր ու վալիտէն տէյիլ տիրլէր . վազաա « Վա-
լիտէճիյիմ » տէտիլին գատըն , սէնի էվլատը կիպի սէվմիշ վէ
պէօյիւթմիւշ , վէ սէն տէ անը զիյատէ սէվտիլինտէն , մէզ-
պուրէտէն այըրլտըղընա բէք զիյատէ թէէսսիւֆ իտիյօրսուն ,
պունլարըն ճիւմլէսի տէ ալա , ֆազաթ պիր քէրրէ տիւշիւն
քի պու գատընճըղազ , սէնի նէ՞ գատար սէվմիշ օլսա , եինէ
գօճասընըն ըէյինէ գարշը սէնի ալը գօյամազ իտի : Գօճա-
սընա կէլինճէ , պու ատէմ , իհթիմալ քի սէնին զանն իթտի-
յին գատար ֆէնա տէյիլ տիր . նէ՛ եաբսըն պիշարէ , քէն-
տիսի տէ հէմ ֆազըր , վէ հէմ տէ սազաթ օլտուղունտան
չալըչամազ , վէ սէնի պէսլէմէք իչին տէ քէնտիսի՝ աճ գալ-
մայա գաթլանամազ : Իշթէ օղլում , պիլմիշ օլ քի էօմիւր տէ-
նիլէն՝ պիր մուհարէպէ տիր , վէ պու մուհարէպէտէ ինսան ,
հէր իսթէտիլի շէյի եաբամազ , տէտի :

Վիթալիսին տէտիլի պու սէօզլէր , տիրայէթին վէ եա-
խօտ թէճըիւպէնին մահսուլը իտի իսէ տէ , ֆազաթ գալպիմ
տէ հէր շէյտէն զիյատէ իճրայի նուֆուզ իտէն այըրլըզ մատ-
տէսինի նէ՞ եաբմալը իտի . էվվէ՛թ , պու իֆիթիրազ ճանըմա
քեար իտիյօր իտի :

Զիրա արթըզ պէնի պէօյիւտէն , օխշայան , վէ գուճազ-
լայան զաթը , եանի ճանըմ կիպի սէվտիլիմ վալիտէմի կէօ-
րէմէյէճէք իտիմ :

Իշխեց պու տիւշիւննէ պողազըմը սըգարագ ատէթա պէնի պողըյօրտու :

Մամաֆիհ , Վիթալիսին սէօզլէրինի ֆիքրիմտէ թէքրար իտէրէք , մէրգուլնն եանը սըրա կիտիյօրտում :

Հիշ շիւպհէ եօգ քի Վիթալիսին սէօզլէրի բէք տօղրու իտի : Պարպըրէն էօզ բէտէրիմ օլմատըղընտան , նէ՞ հագգըլա պէնիմ իշին սէֆալէթ չէքէճէք իտի . վագաա վագթըյըլա պէնի եվինն ալմըլ վէ գայըրմըլ իսէ տէ , ֆագաթ շիմտի պէնի պէսլէմէյէ դայրի միւգթէտիր օլմասըյըլա , պաշընտան տէֆ իթմէք իսթէտիյի թապիյի տէյի՛լ մի իտի :

Վիթալիս , տէրին տէրին տիւշիւնտիւշիւմիւ կէօրիւպ , կեահ պէ կեահ պանա .

— Տէտիյիմ չէյլէրի էյի տիւշիւն օղրում , սէն պէնիմ իլէ պուլունտուգճա պէտպահտ օլմայաճագսըն , տէմէքտէ իտի :

Էբէյիճէ տիւմնէք պիր պայըրտան էնտիքտէն սօնրա , դայէթ վասի վէ եապսնի չէօլ կիպի պիր արագիյէ վասըլ օլտուգ , պուրատա նէ՛ պիր էվ , վէ նէ տէ պիր աղաճ կէօրիւնիւյօրտու , սայքի հէր թարաֆը բըրնալլըգ վէ տիքէնլիք իտի . Վիթալիս , էլի իլէ մէգքիւր բըրնալլըգլարը պանա կէօսթէրէրէք .

— Իշխեց կէօրիւյօրտուն ա՛ , գաշմագ թէճրիւպէսինէ գալգըշմագ ֆայիտէսիզ տիր . Գաբի իլէ Զէրպինօնըն թէագգըպընտան գուրթուլամայըպ տէրհալ եագալանըրսըն , տէտի :

Պէն իսէ արթըգ ֆիրար իթմէյի պիւսպիւթիւն զիհնիմտէն չըգարմըլ իտիմ , զիրա գաշըպ տա նէ՛րէյէ , վէքիմին խանէսինէ իլթիճա իտէճէք իտիմ :

Էգճիւմիլէ քէնտի քէնտիմի , պու իրի վիճուտը վէ պէմպէյազ սագալլը իհթիյար , էվէլճէ զանն իթտիյիմ կիպի միւտհիշ պիր ատէմ տէյիլ տիր . վագաա մէրգում , պէնիմ էֆէնտիմ տիր , լաքին էօյլէ խայըն էֆէնտիլէրտէն կէօրիւնմէյօր տէմէքտէ իտիմ :

Պու հիւզնէնկիզ միւլահազաթ իլէ չալըլըգլարըն արասընտան ուզուն միւտտէթ եիւրիւտիւք , էթրաֆըմըզտա բըրնալըլըգտան , վէ կէօզիւմիւզ ալտըղը գատար ուզազլարտա եուվարլագ վէ մահսուլսըզ տաղ թէքէլէրինտէն պաշգա պիր շէյ կէօրիւնմէյօրտու : Պունտան ագտէմ սէյահաթ հազգընտա օլան էֆքեարըմ նէ գատար եանլը իմիշ , մէսէլա , խէյալաթը թըֆըլանէմ իլէ վագըթ պէ վագըթ կիւյա քէօյիւմիւզիւ թէրք իտէր , վէ կիւզէլ շէհիւլէր կէօրմէք էմէլի իլէ խէյալի եօլճուլուգլար թէխայիւլ իտէր իտիմ . լաքին պու խէյալաթըն , հագըգաթը հալէ նէ գատար ուզագ օլտուղունու շիմտի անլասարմ :

Պիրինճի տէֆա իտի քի , պէօյլէ հիշ տինլէնմէքսիզին միւթէմատի եիւրիւյէրէք պիր սէյեահաթ իտիյօր իտիմ :

Էֆէնտիմ (Վիթալիս) , Ժօլիքէօր , կեահ ումուղընտա , վէ կեահ չանթասընտա օլտուղու հալտէ իրի իրի վէ միւնթազամ ատըմլարլա եիւրիւյօրտու . քէօքէքլէր տախի , հիշ պըրլմագսըզըն մէրգումըն եանըսըրա կիտէյօրլար իտի :

Վիթալիս , կեահ պէ կեահ քէօքէքլէրէ ֆրանսըզճա , վէ պազէն տախի անլայամատըղըմ պիր լիսան իլէ տօսթլըզ վէ մուհապէթ իյմա իտէր սէօյլէր սէօյլէյօր իտի :

Կէրէք քէնտի վէ կէրէք քէօքէքլէր , ասլա եօրղունլուգ իպըրազ իթմէյօրլար իտի . պիլաքիս պէն ֆէնա հալտէ եօրուլմուշ իտիմ . ղիրա մանէվի ըզթըրապըմ , մատտի եօրղունլուղումա զամմ օլունարագ , պէնի ատէթա պիթապ պիր հալէ վազ իթմիշ իտի :

Սյագլարըմը շէքիշտիրէրէք սօն տէրէճէ միւլկիւլաթ իլէ էֆէնտիմի թէագըպ իթմէքտէ օլուպ , արթըգ եիւրիւյէմէզ պիր հալէ կէլտիյիմի սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր իտիմ . Վիթալիս պու հալիմի նազարը տըգգաթա ալարագ :

— Պու տէրէճէ եօրղունլուղընըն սէպէպի , այագ գարլարընըն միւնասիպէթսիզլիյինտէն նէշաթ իտիյօր . էլպէթտէ օտուն այագգապըյըլա եիւրիւլէմէզ , իւսիւլէ վասըլ օլտուղումուղտա սանա պիր չիֆթ այագգապը ալայըմ , տէտի :

Պու սէօզ պէնի ճանլանտըտը :

Փիլ հագըգա այագ գապը կիյմէյէ բէք զիյատէ ար-
զում վար իտի . միւտիրին վէ օթէլճինին չօճուգլարը , բա-
զար կիւնլէրի քիլիսէյէ կէլտիքլէրինտէ , գունտուրալարըյը-
լա գալտըրըմըն իւզէրինտէն գայարագ կէլտիքլէրինի կէօրիւր
իտիմ . հալ պու քի պէն , վէ տահա պէնիմ կիպի քէօյ չօ-
ճուգլարը , կիյտիյիմիզ թագունեալարըլա , պէտ պիր սէտա
հասըլ իթմէքտէ իտիք . վէ իշթէ պու հէվէս իլէ .

— Իւսէլ տահա ուզա՞գ մը տըր , տէյի սօրտուղումտա ,
վիթալիս կիւլէրէք .

— Իշթէ ասըլ գալպի պիր սէօզ , զաննըմ գունտուրա-
յա բէք հէվէսլէնտին , տէյի՛մ մի , բէք ալա օլլում , սանա
ալթը չիվիլի վէ իւսթիւ թօգալը պիր գունտուրա ալայըմ .
հաթտա պիր գատիֆէ բանթալօն , պիր եէլէք , պիր տէ
թիւյիւ չաբգա ալաճաղըմը վատ իտերիմ , արթըգ կէօզ
եաչարընըն թէսկին օլաճաղընը , վէ ալթը ֆարսախ գալմըչ
օլան եօլումուգը գաթ իթմէք իչին այագլարընըն քէսպի
գուվլէթ իտէճէյինի մէմուլ իտերիմ , տէտի :

Ալթը չիվիլի վէ իւզէրի թօգալը գունտուրա ալընաճա-
ղը միւթտէսի , տէրտը տէրունիմի ունութտուրմաղա մէտար
օլտու :

Խա՛յր խա՛յր , թախմին իթմիշ օլտուղում կիպի էֆէն-
տիմ ֆէնա ատէմ տէյիլ իտի : Ալէլ խուսուս էկէր քէօթիւ
պիր ատէմ օլայըտը , թագունեալարըն այագլարըմը ինճիթ-
տիյինի նազարը տըգգաթէ ալը՞րմը իտի :

Գունտուրա , հէմ տէ իւսթիւ թօգալը գունտուրա , գա-
թիֆէ բանթալօն , եէլէք վէ չաբգա , պունլար՝ բէք զիյատէ
մահգուզիլէթիմի մուճիպ օլույօր իտի : Ա՛հ , էկէր վալիտէ
Պարպըրէն պունլարը կէօրէճէք օլսա , աճէպ նէ՛ գատար
մէմուսն օլաճագ իտի :

Էզճիւմլէ պու կիւզէլ վատին հէվէսի իլէ տախի , եինէ
էօնիւմիզտէքի ալթը ֆարսախըգ եօլու եիւրիւյէպիլէճէյիմի
զանն իթմէյօր իտիմ :

Հէլէքի հէվա , եարտըմըմա կէլմէյէ շիթապ իթտի . զիրա էսնայի հարաքէթիմիզտէ , կէօք եիւզիւ մայի իքէն եավաշ եավաշ գարարմայա վէ չօդ կէլմէտէն ինճէ , ֆադաթ տէվամի պիր եաղմուր եաղմայա պաշլատը :

Վիթալիս , արգասընտաքի գօյուն բէօսթէքիսի իլէ քէնտինի մուհաֆազա իթտիյի կիպի , մէօլիքէօր տախի եաղմուր տանէլէրինին տիւլմէսի իլէ , բօսթըն ալթընա կիրէրէք քէնտինի հըֆզ իտէպիլտի . ֆադաթ քէօբէքլէր իլէ պէնիմ էօրթիւնէճէք պիր շէյիմիզ օլմատըղընտան , քէմիքլէրիմիզէ գատար սըրսըզլամ օլտուգ . շու ֆարգըլա քի , քէօբէքլէր՝ վազըթ վազըթ սիլքինէրէք , սըրթլարընը գուրուտույօրլար իտի . պէն իսէ , պէօլէ պիր վասէթայի թապիյէտէն մահրում օլտուղումտան , տամարլարըմը տօնտուրան աղըր վէ ըսլազ էլպիսէնին ալթընտա թիթրէյօր իտիմ . Վիթալիս պուհալիմի կէօրէրէք միւշֆիդանէ պիր թավը իլէ :

— Գօլայ նէզլէ օլո՛ւրմուսըն , տէյու սօրտուղունաա .

— Խա՛յր , ապլա նէզլէ օլտուղումը խաթըրլամայօրում , տէտիմ :

— Բէ՛ք ալա , բէ՛ք ալա , տօղրուսը պու խասսէլէրին բէք խօշ տըր , ֆադաթ սէնի պէյհուտէ եէրէ նէզլէյէ , վէ եախօտ տիկէր պիր խասթալըղա տիւշար իթմէք իսթէմէմ . իմտի արթըգ պու կիւնլիւք պունտան զիյատէ եօլ եիւրիւմէյիպ , շու աշաղըտաքի քէօյէ վարըր , վէ կիճէյի տէ օրատա կիչիրիրիզ , տէտի :

Փադաթ պու քէօյիւն իչինտէ միւսաֆիրխանէ օլմատըգտան մատէ , քէօյլիւլէր տախի պաշտան այաղա գատար չամուր իչինտէ իւշ ատէտ քէօբէքլէրի , վէ մայէթինտէ այնի հալտէ պիր չօնուգ պուլունան տիլէնճի գըյաֆէթինտէ պիր ատէմի գապուլտէն իմթինա իտէրէք , հէր քէս եիւզիւմիւզէ գարշը գաբըսընը գաբայըպ :

— Պուրատա եաթաճադ եէր եօգ , տէյէրէք պիզի գօվըյօրլար իտի :

Շու հալտէ նէ՞ եաբաճաղըտըգ , հիչ իսթիրահաթ իթ-

մէքսիկոյն հէնուզ տէօրթ ֆարսախ ուղագտա պուլունան իւսիւէ գատար եիւրիւյէճէք մի իտիք, ֆագաթ ագչամ օլուպ սուլար գարարմագտա, վէ եաղմուր տէրսէն քէմալի շիտ-տէթլէ տէվամ իթմէքտէ իտի. հէլէ պէն իսէ, պաճագլարըմըն պիրէր տէմիրտէն տիրէք կիպի կէրլտիյինի հըսս իտիյօր իտիմ :

Ահ, վալիտէ Պարպըրէնին էպի նէրէտէ իտի...

Նիհայէթ իւլ էմր ազ չօգ մէրհամէթի քէօյլիւնին պիրի, ապլա մուժ եագմամագ շարթըյըլա պիզի սամանլըգտա գապուլ իթմէյէ րազը օլուպ, Վիթալիսէ :

— Եանընըգտա պուլունան քիպլիթլէրի վէրին, եարըն սապահ կիթտիյինիգտէ եինէ սիզէ իատէ օլունուր, տէտի :

Վիթալիս, մէրգումըն թէքլիֆինի մէմնունէն գապուլ իթտի. զիրա հիչ օլմագսա էսվապըմըզը գուրուլթմագ, վէ եաղմուրտան մուհաֆագա օլունմագ իչին տամ ալթընտա պուլունաճագ իտի :

Սամանլըղա կիրտիյիմիզտէ, տայիմա իհթիյաթքեարանէ հարաքէթ իտէր օլան Վիթալիս, ումուզընտան ասմըլ օլտուղու ասկէր շանթասընտան պէօյիւճէք պիր էքմէք չըգարըպ տէօրտէ թագսիմ իթտի :

Օ անտէ պիրինճի տէֆա օլարագ Վիթալիսին գումբան-եասընտա հիւքմ իտէն իթաաթ, վէ ինթիզամըն տէրէճէսինի կէօրիւպ անլատըմ :

Զիրա պարընաճագ պիր մահալ արամագ իչին էօթէ պէրի սէրսէրիանէ տօլաշտըղըմըզ հէնկեամտէ, Զէրպինօ, գարուսը աչըգ օլան պիր խանէյէ կիրմիչ, վէ աղղընտա պիր տիլիմ էքմէք օլտուղու հալտէ տիշարը չըգմըլ իտի քի, Վիթալիս պունը կէօրմէքլէ :

— Ագչամա կէօրիւշիւրիւզ Զէրպինօ, տէմիչ իտի :

Պու սըրգաթ վագասսը խաթրըմտան չըգմըլ իտի. ֆագաթ էֆէնտի, էքմէյի բարչալատըղը սըրատա, Զէրպինօ մահգուն պիր հալ քէսպ իթտի :

Պէն իլէ Վիթալիս, արամըգտա Ժօլիքէօր օլտուղու

հալտէ իբի ատէտ օթ տէմէթլէրի իւզէրինէ օթուրմուշ ի-տիք . քէօբէքլէր տէ գարչըմըզտա սըրայըլա տուրմուշլար իտի : Գաբի իլէ Տօլչէ, կէօղլէրինի սահիպլէրի եիւզիւնէ տիք-միշլէր իտի . լաքին Զէրպինօ , գուլագլարըր ասըլը , վէ սաքին պիր հալտէ պուլունույօր իտի : Վիթալիս , ամիրանէ պիր սէտա իլէ :

— Խըրսըզ , սըրատան չըգարագ պիր քէօշէյէ չէքիսին , պու ագչամ աճ եաթաճագ տըր , տէտի :

Պու հիւքմիւն իւզէրինէ տէրհալ Զէրպինօ , արգատաշ-լարընտան այըլըպ սահիպինին կէօթէրտիյի քէօշէյէ չէքի-տի , վէ պիր օթ տէմէթլինին ալթընտա կիզլէնէրէք կէօրիւն-մէզ օլտու , եալընըզ պօղուգ սէտայըլա ինլէմէսի իշիտիլի-յօր իտի :

Պու իճրաաթտան սօնրա Վիթալիս , էքմէյին պիր բար-չասընը պանա վէրտի , վէ քէնտինէ տիւշէն գըսմընը եէյէ-րէք , Գաբի , Տօլչէ վէ Ժօլիքէօրըն հիսսէլէրինի տաղըթ-տը :

Վագաա վալիտէ Պարպըրէնին խանէսինտէ կէշիրտիյիմ սօն այլարտա , էյի պիր հալտէ տէյիլ իտի իսէմ տէ , եինէ պու թէպէտիւլաթ պանա բէք աղըր կէօրիւնտիւ :

Ա՛հ , վալիտէ Պարպըրէնին բիշիրտիյի եավան չօրպա նէ՞ գատար լէզզէթլի իտի , նէ՞ մութլու կիւնլէր իտի օ կիւնլէր քի , օճաղըն պաշընտա օթուրուր , վէ պատէհու եօրկանը պուրնումա գատար չէքէրէք եաթար ույուր իտիմ :

Լաքին է՛յ վահ , շիմտի նէ՛ եաթագ վար , նէ՛ եօրկան . հաթտա օթտան պիր եաթաղըմըզ օլտուղու իշին քէնտիմի-զի պահտըյար ատտ իթմէմիզ լազըմ իտի :

Եօրղուշուգտան վէ թագուճեալարըն այաղըմտա աշմըշ օլտուղու եարէլէրտէն Ֆէնա հալտէ մուզթարըպ իքէն , ըս-լագ էսվապըմըն իշինտէ սօուգտան տա թիր թիր թիթրէյօր իտիմ :

Կիճէ օլմուշ իտի , լաքին պէն ույուեամայօրտում : Վի-թալիս .

— Տիշլերին պիրպիրինէ չարբըյօր , զալիպա իւշիւյօրսըն տէյիլ մի , տէտի :

— Էվվէթ , պիրազ իւշիւյօրում . տէտիյիմտէ , չանթա-սընը աչարազ :

— Վագաա մինասիպէթլի էլպիսէլէրիմ՝ եօզ իսէ տէ , ֆագաթ շու գուրու կէօմէ իլէ եէլէյի ալ , վէ ըսլազ էլպի-սէլէրինի չըգարըպ կիյտիքտէն սօնրա , պիր օթ տէմէթի-նին ալթընա կիրիվէր քի , ըսընըպ տա ույգուռն կէլսին , տէ-տի :

Վիթալիսին թավսիյէսի միւճիպինճէ պունլարը կիյիպ պիր օթ տէմէթինին ալթընա կիրտիմ իսէ տէ , եինէ ըսընա-մատըմ , վէ մահգունիյէթիմտէն նաշի օթ եաթաղըն իւզէրին-տէ , պիր հայլը վագըթ էօթէ պէրի տէօնիւպ պիր միւմքիւռն ույուեամայօրտում :

Ա՛հ եա Բապպիմ , աճապ հէր կիւն պէօյլէ՞ մի օլաճագ իտի : Միւթէմատի վէ պիլա րահաթ եիւրիւմէք , պիր սա-մանլըզ տէրունինտէ սօուգտան թիթրէմէք , պիր գուրու էք-մէք բարչասը իլէ թաամ իթմէք , եանըմտա՝ պէնի սէվէճէք վէ աճըյաճագ քիմնէ պուլունմամագ , ա՛հ , աճապա պու-հալ պէօյլէ տէվամ իտէճէ՞ք մի իտի :

Պու էսէֆէնկիզ հալլէրի տիւշիւնիւպ սուս բուս կէօզ եաշը տէօքմէքտէ իքէն , եիւզիւմին իւզէրինտէ , սըճագ վէ խաֆիֆ պիր նէֆէս հըսս իթտիմ : Էլիմի իլէրի տօղրու ու-զաթտըղըմտա , Գաբինին թիւյլիւ վիճուտինէ թէսատիւֆ իթտի :

Հայվան՝ եավաշճա օթլարըն իւզէրինտէն եիւրիւյէրէք եանըմա կէլմիշ եիւզիւմիւ վէ սաշլարըմը գօզլայօր իտի , պէնտէն նէ՞ իսթէյօր իտի : Չօզ կէշմէտէն եանըմտա եաթըպ էլլէրիմի եալամայա պաշլատը :

Հայվանըն իշպու նիւվազիշինտէն միւթէէսիր օլարագ , ուսուլ իլէ գալգըպ գուճագլատըմ , վէ սօուճագ պուրնունը էօբիւ վէրտիմ :

Եավաշճա պաղըրտըգտան սօնրա այաղընը էլիմին իւզէ-

րինէ գօյտու , վէ ասլա պիր հարաքէթ իթմէյիպ սէս տէ չը-
գարմատը :

Օ անտէ եօրղունլուղումու , քէտէրիմի , վէ չէքտիյիմ
մէշագգաթլարը քեամիլէն ունուտուպ կէնիշճէ նէֆէս ալմա-
յա պաշլատըմ . զիրա եալընըզ գալմըշ տէյիլ իտիմ , պէնիմ
տէ պիր տօսթում վար իտի :

6

Իրթէսի կիւնիւ սապահլէյին էրքէն եօլա չըգտըզ :

Եաղմուր տինմիշ , հավա քիւշայիշ պուլուպ կէօք եիւզի
մայի պիր բէնկ քէսպ իթմիշ , վէ կիճէ սապահա տէյին էսէն
միլայիմ ըիւզկեարըն թէէսիրի իլէ չամուրլար պիր տէրէճէյէ
գատար գուրումուշ իտի . միւթէատտիտ գուշլար , մէսէրրէթ-
պախշ նաղմէլէր իլէ էօթիւշմէքտէ , վէ քէօբէքլէր էթրա-
ֆըմըզտա սըչրամագտա իտիլէր . Գաբի , արա սըրա իքի այագ-
լարը իւզէրինէ շախ գալգարագ , իքի իւշ տէֆա խաֆիֆճէ
հավլամագտա իտի քի .

— Քէսպը ճէսարէթ էյլէ , իյիտ օլ , տէմէք իսթէտիյինի
բէք ալա անլամագտա իտիմ :

Պու հայվան , տէրէճէյի նիհայէտէ զէքի օլուպ , հէր չէ-
յի անլատըղը կիպի , քէնտի ֆիքրինի տախի անլաթմագ
խասսէսինէ մալիք իտի : Զօգ տէֆա «քէօբէք» եալընըզ լա-
գըրտը իթմէզ » տէտիքլէրինի իշիթմիշ իտիմ , լաքին պէնճէ
էօյլէ տէյիլ տիր . զիրա Գաբինին գույրուղունտա պիլէ ,
պաղը ատէմլէրին տիլլէրինտէ վէ կէօզլէրինտէ պուլունմայան
պիր պէլաղէթ վար իտի . վէլ հասըլ պու հայվան իլէ պէնիմ ,
պէյնիմիզտէ լագըրտը իթմէնին լուղումը ասլա հըսս օլուն-
մատը . պիզ իւք կիւնտէն պիրի պիրիմիզի բէք ալա անլամըշ
իտիք :

Միւտտէթը էօմրիւմտէ ասլա քէօյտէն տըշարը չըգմա-

մըշ օլտուղումոտան , պիր շէհիր կէօրմէք արգուսըյլա սուզան օլույօրտում :

Ֆազաթ շուրասընը իյթիրաֆ իթմէյէ մէճպուրըմ քի , իւսիւ շէհիր ասլա պէնի միւթէհայըր իթմէտի . շիւպհէսիզ ասարը աթիգա էրպապը ինտինտէ էհէմմիյէթի հայիզ պուլունան էսկի վէ խարապ գուլէլէրի վէ խանէլէրի , զիհնիմտէ հիշ պիր թէհսիր հասըլ իթմէտի :

Տօղրույը սէօյլէմէք իչին , պէն , մէզքիւր էվլէրին արասընտա զիհնիմի իշղալ իտէն , վէ կէօզլէրիմի գարարթան գունտուրաճը տիւքքեանընը արայօրտում :

Վիթալիսին , պանա վատ իթմիշ օլտուղու ալթը չիվիլի գունտուրալարը կիյմէք վազթը կէլմիշ իտի :

Պէնի նայիլի մագասատ իտէճէք օլան օ մէսուտ տիւքքեան նէրէտէ իտի . պէն մահզա օ տիւքքեանը արայօրտում . եօխսա , գուլէլէրին վէ տիրէքլէրին պէնճէ նէ՞ էհէմմիյէթի վար իտի :

Նէ հալ իսէ , չարշընըն եագընընտա վազը էսկի , գարանլըզ վէ բիս պիր տիւքքեանա կիրտիք քի , եալընըզ իւսիւլտէն պու խաթըրէ զիհնիմտէ գալմըշ տըր : Մէզքիւր տիւքքեանըն էօնիւնտէ էսկի թիւֆէնկլէր , կիւմիւշ սբալէթլի վէ սըրմա իշլէմէլի պիր գաթ ասկէր էլպիսէսի , պիր չօգ էսկի լամպալար , սէբէթ իչինտէ հայլըճա տէմիր բարչալարը , անահտարլար վէ բասլանմըշ ասմա քիլիտլէրի վազ օլունմուշ իտի :

Իւշ այագ նէրտիպանը էնտիքտէն սօնրա քէնտիմիզի կէնիշ պիր սալօնտա պուլտուգ : Պու սալօնըն թափանը ինչա օլտուղու կիւնտէն պէրի , ասլա կիւնէշին զիյասը տէրունինէ կիրմէմիշ իտի տէնսէ , միւպալաղա իտիլմիշ օլմագ :

Պէօյլէ բիս պիր մահալտէ , գունտուրա կիպի կիւզէլ պիր շէյ պուլունաճաղընա իհթիմալ վէրիլէպիլթը մի :

Ֆազաթ Վիթալիս քէնտի իշինի . պիլիր պիր ատէմ իտի . մէզքիւր տիւքքեանա կիրէր կիրմէզ , այագլարըմը , կիյմիշ օլտուղում թագունեալէրտէն օն գաթ զիյատէ աղըր օլան

չիվիլի գունտուրալարա սօգմագ պահտըյարլըղընա նայիլ օլտուլմ :

Էֆէնտիմ, եալընըղ պու միւրվէթ իլէ իթթիֆա իթմէյուլ, վատի մուճիպինճէ պանա մայի պիր գատիֆէ մինթան, պիր եուն բանթալօն, վէ ապատան մամուլ պիր շապգա սաթըն ալտը :

Միւտտէթը էօմրիւնտէ քէթէնտէն պաշգա պիր շէյ կիյմէյէն, վէ պաշընա սաշտան մատէ պիր շէյ գօյմայան պիր պիշարէ չօճուգ իչին, գունտուրա, գատիֆէ մինթան, վէ շապգա կիյմէք, նէ՛ տէրէճէ պիր պահտընարլըղ օլաճաղը աշիքեար տըր : Շու հալտէ էֆէնտիմի՝ տիւնեանըն էն զէնկին վէ էն սախալվէթլի զաթլարտան պիրինի ատտ իտիյօրտուլմ :

Վագաա մինթանըն գատիֆէսի պիրաղ իպրանմըշ, բանթալօնըն խավը տէօքիւլմիւշ, եաղմուրը վէ թօղու եէյէ եէյէ շապգանըն իլք ըէնկինին նէ օլտուղու պիլինմէսի միւշկիւլլէնմիշ իսէ տէ, ֆագաթ պու նօգսանիյէթ ասլա կէօղիւմէ կէօրիւնմէյիպ, տէրէճէյի նիհայէտէ մէմնուն օլույօրտուլմ :

Պիր ան էվվէլ օթէլէ վարըպ տա էլպիսէլէրիմի կիյմէք արղուսըյլա սուզան օլույօրտուլմ : Ֆագաթ Վիթալիս՝ էսվապըմը պանա վէրմէզտէն էվվէլ, անլէրին շէքլինի թէպտիլ իթմէյէ գալգըշտը քի, պու հալ թէաճճիւպ ու թէէսսիւֆիմի մուճիպ օլտու :

Օթէլէ ավտէթ իթտիյիմիզտէ, մէրգուլմ, չանթասընտան պիր մագաս չըգարըպ բանթալօնըն իքի պաճագլարընը տիզլէրինէ գատար քէստի : պէն իսէ շաշգըն շաշգըն պագմագտա իքէն, քէլամէ աղաղ իտէրէք :

— Պունը պէօյլէ եաբըյօրուլմ քի, հէր քէսէ պէնզէմէյէսին : զիրա մատէմ՝ քի շիմտի Ֆրանսատա պուլունույօրուզ, իթալեան կիպի կիյինմէն լաղըմ կէլիլ : իթալեայա կիթտիյիմիզ վագըլթտա տախի, Ֆրանսըզ գըյաֆէթինէ կիրմէլիսին, տէտի :

Մէրգուլմըն պու իյզահաթը, թէաճճիւպիմի տէֆ իտէմէտիյինտէն, սէօղիւնէ տէվամ պիրլէ :

— Պիզ, մահալա քէնտի գըյաֆէթ վէ չէհրէլէրի իլէ խալգըն նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէն գօմէտեա օյուն-ճուլարըյըզ, էկէր պիզտէ չէհիրլի, եախօտ քէօյլիւ էլպիսէսի իլէ մէյտանա չըգաճագ օլուրսագ, հէր քէսի էթրաֆըմըզա թօբլամաղա մուվաֆֆագ օլապիլիբըմիլիզ, թապիլի օլամայըզ, տէլիլ մի: Իշթէ օղլում էօյրէն քի, պու ալէմտէ եաշամագ իչիւն պազը պէօյլէ կէօսթէրիչլէր լազըմ տըր. վագաա պու հալ էսէֆէ շայան իսէ տէ, լաքին նէ՛ չարէ պաշգա տիւրլիւ եաբամայըզ. իշթէ պագ, սապահլէյին ֆրանսըզ իտին, ագ-շամ իւսթիւ իթալեան օլտուն, տէյէրէք պէնի կիլինտիրմէյէ պաշլատը:

Բանթալօնըմը տիզլէրիմէ գատար կիյտիմ, Վիթալիս տէ չօրապլարըմը բանթալօնըն տիզլէրի իլէ պէրապէր գըր-մըզը պիր գօրտէլա իլէ խաչվարի պաղլատըզը կիպի, շաբգա-մըն իւզէրինէ տախի պիր տէմէթ գօրտէլալը չիչէք գօյը վէրտի:

Գըյաֆէթիմ հագգընտա պաշգալարըն նէ էֆքեարտա օլտուղունը պիլէմէզսէմ տէ, ֆագաթ պու գըյաֆէթլէ պէն քէնտիմի բէք եագըչըզլը կէօրիւպ իֆթիխար իտիյօր իտիմ, վէ հագգըմ տա վար իտի. չիւնքի տօստում Գաբի (քէօ-բէք), պէնի ուզուն միւտտէթ թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա, մէֆնունիյէթ իյմա իտէր պիր հալ իլէ էլինի պանա ուզաթ-տը:

Գաբի, պու սուրէթլէ եէնի գըյաֆէթիմի թահսին ու թագտիր իթմէքտէ օլուպ, Ժօլիքէօր իսէ գարչըմտա տու-րուպ, էլլէրի գալչասընտա օլտուղու հալտէ, պիր սուրէթը միւսթահգիլանէտէ հէր պիր հարաքէթիմի թագլիտ իթ-մէքտէ, վէ պաշընը արգասընա էյէրէք կիւլմէքտէ իտի:

Մայմունլարըն կիւլիւպ կիւլմէտիքլէրի, պիր մուհիմմ մէսէլէյի ֆէննէյէ օլտուղունը իշիթմիշ իտիմ. պու մէսէլէյի թէքլիֆ իտէն ալիմլէրին, մայմունլար իլէ վագըթ կէչիր-մէտիքլէրինտէն նէշաթ էտէն ճէհալէթլէրի մէյտանա չը-գար. պէն իսէ, ուզուն միւտտէթ Ժօլիքէօր իլէ վագըթ կէ-

չիրմիչ օլտուղումտան , պու հայվանըն , պազէն պէնի չաթ-
լաթտըրաճագ տէրէճէտէ իսթիհզաքեարի կիւլիւշէրինի
թաստիգ խտէպիլիրիմ :

Վագաա մայմունըն կիւլիւշիւ , ինսանըն կիւլմէսինէ
պէնզէմէզ . ֆագաթ նիհայէթ մուճիպի մահզուղիյէթի օլան
պիր հալ վուգու պուլտուղունտա , ալուրտը կէրիլիր , չէնէսի
սիւրաթլէ հարաքէթ իտէր , վէ կէօղլէրինի գըրբարագ սիյահ
պէպէքլէրի աթէշլէր բիւսկիւրիւյօր զանն օլունուր իտի :

Էսվապըմը կիյինտիքտէն սօնրա , Վիթալիս .

— Մատէմ քի թուալէթինի խիթամ իթտին , չիմտի
արթըգ իշէ պաշամալըյը . չիւնքի եարըն բանայըր օլմաղըլա ,
պէօյիւք պիր գօմէտի օյունը օյնայաճաղըզ . պու օյունտա
սէնտէ շանայա չըգաճագ , վէ իճրայի լուպիյաթ իտէճէքսին .
իմտի սանա թախսիս գըլընան րօլը , պիր գաշ քէրրէ թէք-
րար իթմէլիսին քի , պիր էյիճէ ալըշասըն , տէտի :

Վիթալիս , քէմալի թէաճիւպլէ քէնտինէ պագտըղըմ-
տան , տէտիյի սէօղլէրտէն հիշ պիր շէյ անլայամատըղըմը
չագարագ .

— Րօլ տէմէքլէ , պու օյունտա սէնին եաբաճաղըն շէյի
անլաթմագ իսթէրիմ . պէն սէնի , պէրապէրիմտէ կէզտիրիպ
էյլէնտիրմէք իչին եանըմա ալմատըմ , պունը եաբմագ իչին
ղէնկին տէյիլիմ . պէն՝ սէնի մահզա չալըշտըրմագ իչին ալ-
տըմ քի , պու տա քէօբէքլէր վէ Ժօլիքէօր իլէ գօմէտի օյնա-
մագտան իպարէթ տիր , տէյինճէ , ազիմ պիր տէհշէթէ կի-
րիֆթար օլարագ .

— Ֆագաթ պէն գօմէտեա օյնամագ պիլմէմ :

— Իշթէ պէն տէ պունը սանա էօյրէթէճէյիմ . շուրայը
տիւշիւնմէլիսին քի , Գաբինին իքի այագ իւզրէ եիւրիւշիւ ,
վէ Տօյլէնին տախի իբտէ օյնամասը , քէնտի էյլէնճէլէրի իչին
տէյիլ տիր : Քէօբէքլէր՝ պու հիւնէրլէրի էօյրէնմէյէ , վէ
պիրէր ուսթա օյունճու օլմագ իչին հայլի վագըթ չալըշտը-
լար , վէ բէք չօգ զահմէթ չէքտիլէր . իմտի սէն տէ անլէր ի-
չէ պէրապէր իճրա իտէճէյիննէվ պէնէվ ըօլլարը էօյրէնմէք

իչին չալըշմաղա մէճպուր օլաճագսըն , իմտի հայտէ իշէ պաշլայալըմ :

Օ անէ գատար չալըշմագ հագգընտա օլան . էֆքեարըմ բէք ճիւղվի վէ բէք զայիֆ իտի . պէն չալըշմայը , անճագ թօբրաղը գաղըմագ , աղաճ քէսմէք , թաշլարը եօնմագ կիպի իշլէր պէլլէմիշ իտիմ :

Վիթալիս սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Օյնայաճաղըմըղ օյուն - Միւսիւ ժօլիքէօրուն խըտմէթքեարը - , եսխօտ - իքի հայվանտան էն զիյատէ հայվանը , հէր քէսին զանն իթտիյի տէյիլ տիր - նամ գօմէտի օլմաղըլա , էսաճըտա շունտան իպարէթ տիր .

Մէսէլա , միւսիւ ժօլիքէօրուն պիր խըտմէթքեարը օլուպ , պու անէ գատար անըն խըտմէթինտէն մէմնուն իտի , վէ պու խըտմէթքեարտա Գաբի տիր . ֆագաթ Գաբի , իհթիյարըղա եիւղ թուլթաուղունտան , միւսիւ ժօլիքէօր , տիկէր պիր խըտմէթճի արամաղա մէճպուր օլուր , վէ եէնի պիր խըտմէթքեար պուլմայը Գաբի՝ քէնտիսի տէրիւհտէ իտէր . լաքին պուլաճաղը խըտմէթքեար քէօբէք օլմայըպ , իլլա պիզիմ կիպի ինսան վէ Ռէմի իսմինտէ պիր քէօյլիւ օլաճագ տըր , տէմէսի իլէ , թէաճիւպ իտէրէք .

— Պէնիմ կիպի մի , տէտիմ :

— Խայր , սէնին կիպի տէյիլ , իլլա պիզգաթ սէն քէնտին , միւսիւ ժօլիքէօրըն եանընա խըտմէթքեարըղա կիրմէք իչին քէօյլիւնտէն գալգըպ պուրայա կէլմիշ օլաճագսըն :

— Ֆագաթ մայմունլարըն խըտմէթքեարըլարը օլմաղ :

— Գօմէտեալարտա օլուր . իմտի սէն քէօյտէն կէլիյօրսուն , վէ Մ . ժօլիքէօր սէնի բէք ահմագ պուլույօր :

— Լաքին պու մուճիպի մահգուղիյէթ օլաճագ պիր հալ տէյիլ տիր :

— Նէ զարարը վար , պու լաթիֆէ վէ կիւլմէք իչին պիր շէյ տիր . ֆարզ էթ քի սահիհէն խըտմէթքեարըղա կիրմէք իչին պիր էֆէնտինին գօնաղընա կէլմիշին , վէ սանա տա սուֆրա գուրուլմասը էմր օլունմուշ . իշթէ պիզիմ վէրէճէք օլտու-

ղումով զօմէտինն պիր գըսմը , սուֆրա գուրմագտան ի-
պարէթ տիր . շիմոի շու մասանըն իւզէրինէ պիր սուֆրա
գուր պագալըմ :

Մասանըն իւզէրինտէ թապագլար , շիշէլէր , բըշագլար ,
չաթալլար վէ պէյագ բէշկիրէր վար իտի :

Պունլարը նա՛սըլ թէրթիպ իթմէլի , վէ նէ սուրէթլէ նը-
ղամընա գօյմալը :

Քէնտի քէնտիմէ պու սիւալի իտուպ , էլլէրիմ իլէրի տօղ-
րու ուզանմըշ , վէ աղզըմ աչըգ գալմըշ օլտուղու հալտէ ,
նէրէտէն պաշլայաճաղըմը պիլմէյօր իտիմ : Վիթալիս իսէ ,
շու թապլիյի հալ ու վազիյէթիմի կէօրիւպ աղիմ պիր գահ-
գահա իլէ կիւլմէյէ պաշլատը , վէ էլլէրինի պիրի պիրինէ
վուրարագ :

— Պըրա՛վօ , պըրա՛վօ , աֆէրին , բէք միւքէմմէլ , վազի-
յէթին վէ սըֆաթըն բէք ալա տըր , սէնտէն էվվէլ եանըմտա
պիր չօճուպ վար իտի քի , պու օյունու օյնատըղընտա , հիյլէ-
քեարանէ պիր սուրէթ քէսպ իտուպ , (կէօրիւնիւզ ահմապլըգ
թապլընը նա՛սըլ կիւզէլ թագլիտ իտիյօրում) տէմէք իսթէ-
տիյի աչըգտան աչըղա անլաշըլմագտա իտի : Լաքին սէն , ա-
նըն կիպի եաբմայօրսուն , սէնին սաֆ վէ սատէտիլիյին շայա-
նը թագտիր տիր , տէտի :

— Նա՛սըլ եաբաճաղըմը պիլմէյօրում :

— Էյի եա իշթէ , պէնտէ թամ պունը իշին էյի եաբը-
յօրսուն տէտիմ : պիր գաչ կիւնտէն սօնրա նէ եաբմագ լա-
զըմ կէլէճէյինի միւքէմմէլ սուրէթտէ պիլէճէքսին . . Էկէր օ
վագըթ տա շիմտիքի վազիյէթինի պէլլէյիպ տէ իճրա իտէճէք
օլուրսան , բէք զիյատէ մուվաֆֆագ օլաճաղընը շիմտիտէն
թէպլիր իտէրիմ : սէնին՝ պու գօմէտեաւտա իճրա իտէճէյին
վազիֆէ , հիչ պիր շէյ պիլմէյէն , վէ հիչ պիր շէյ կէօրմէ-
յէն պիր քէօյլիւ չօճուղունուն՝ պիր մայմուն եանընտա խըղ-
մէթքեար օլմասը , վէ հայվանտան զիյատէ ահմագ վէ ալըգ
պուլունմասընտան իպարէթ տիր քի , շու հալ « Իքի հայվան-
տան էն զիյատէ հայվանը , հէր քէսին զանն իթտիյի տէյիլ

տիր » ինչպէս զգոմէտիմիզի թաստիզ իտէր : Խիւլասայի քէ-
լամ սէնին ըօլըն , ժէօլիքէօրտան զիյատէ ահամազ կէօրիւն-
մէք տիր . պու գոմէտիյի միւքէմմէլ սուրէթտէ օյնամազ ի-
չին տայիմա շիմտիքի վազիյէթինի մուհաֆազա իթմէն լազըմ
տըր . ֆագաթ պունըն միւմքինի օլամատըղընտան , իլէրուտէ
սէնաթլա եաբաճաղըն թավր ու հարնքէթի , շիմտիքի թա-
պիյի վազիյէթին կիպի օլմասը իչին , անը պէլլէմէլիսին , տէ-
տի :

« Միւսիւ ժօլիքէօրուն խըտմէթքեարը » ինչպէս զգոմէտի
յիզ պուլունան պու գոմէտի , պէօյիւք պիր օյուն օլմայըպ ,
եիրմի տագըզատան զիյատէ իմթիտատ իթմէյօր իտի իսէ
տէ , ֆագաթ պիզիմ թալիմիմիզ իւչ սաաթ գատար սիւր-
տիւ : Վիթալիս , կէրէք պանա վէ կէրէք հայվանլարա այնը
չէյի պէլքի ծն տէֆա թէքրար իթտիրմէքտէ իտի :

Հայվանլար , ըօլլարընըն պաղը գըսըմլարընը ունութմուչ
օլտուգլարընտան , սըգ սըգ բրօվայա լուզում կէօրիւնմիւչ
իտի :

Էսնայի թալիմտէ սահիպիմիզին իպրազ իթտիյի թահամ-
միւլէ , վէ տէտիյի միւլայիմանէ սէօզլէրինէ թէաճիւպ իթ-
տիմ . պիզիմ քէօյտէ հպվան թէրպիյէսի իչին տէօյմէք վէ
քիւֆը ու հագարէթ իթմէք ուսուլի իթիսազ իտիլմիչ իտի :

Վիթալիս իսէ , պու ուզուն թալիմ էսնասընտա , ասլա
տարըլմայըպ հիտտէթ կէօսթէրմէտի , վէ ազըղնտան պիր
քէօթիւ քէլամ պիլէ չըգմատը . հայվանլար՝ էօյրէնտիքլէրի
ըօլը , քէնտի իսթէտիյի կիպի եաբամատըզլարը հալտէ , եա-
լընըլ թէմքինի պիր վագար իպրազ իտէրէք :

— Գաբի , էյի օլմատը , հայտէ պաշտան պիր տահա ,
տըզգաթ իթմէյօրսունուզ ժօլիքէօր , էսէֆ իտէրիմ քի թէք-
տիրէ միւնթահազ օլաճագսընըլ , տէմէքլէ իթիֆա իթմէք-
տէի տի :

Թալիմ խիթամ պուլտուգտան սօնրա , քէլամա աղաղ
իտէրէք :

— Նա՛սըլ , գոմէտեա օյնամայա ալըչապիլէճէքմիսին :

— Պիլմէմ :

— Ճաննն սըգըլըյօ՞ր միւ , թաճի՞ղ մի օլույօրսուն :

— Խայր , պիւլաքիս էյլէնիյօրում :

— Էօյլէ իսէ մուվաֆֆադ օլապիլէճէքսին , զէքեալէ-
թին վէ սըգգաթըն եէրինտէ տիր . ինսան՝ պու ալէմտէ սըգ-
գաթ վէ իթաաթլա հէր շէյի էօյրէնէպիլիր , շու քէօրէքլէ-
րի , ժօլիքէօր իլէ մուգայէսէ էթ , ժօլիքէօրըն սըգգաթը վէ
զէքեալէթի , քէօրէքլէրտէն զիյատէ օլմաղըլա , պիր շէյի
չաբըգ էօյրէնիր , ֆագաթ իթաաթսըզ օլտուղունտան , չա-
բուճագ տա ունուլթուր : Պունտան մատէ , քէնտինտէն թա-
լէպ օլունան շէյի իսթէքլէ եաբմայըպ տայիմա մուխալիֆէթ
իտէր , ֆագաթ պու հալ անըն ճիպիլլիյէթի իգթիզասընտան
նէշաթ իթտիլինի պիլտիլիմտէն , ասլա հիտտէթլէնմէմ : Մայ-
մուն , քէօրէք կիպի վազիֆէսինի թանըմագ հըսսը իլէ միւ-
քէլլէֆ օլմատըղընտան , քէօրէքլէրտէն չօգ աշաղա գալըր ,
պու նօգթայը անլայօրսուն ա :

— Էվլէթ , պէնտէ էօյլէ զանն իտիյօրում :

— Էօյլէ իսէ օղլում , պագ քի սէնտէ հէմ միւթի վէ
հէմ տէ սըգգաթըլը օլասըն . վազիֆէնի կիւզէլճէ իյֆա էթ ,
պու մալդաթալը էօմիւն իչինտէ եաշամանըն պիրինճի վա-
սէթասը պու տըր :

Միւքեալէմէ պու սըրտյա կէլինճէ քէսպը ճէսարէթ ի-
տէրէք , էսնայի թալիմտէ , ժէօլիքէօր իլէ քէօրէքլէրէ , վէ
հաթտա պանա ասլա հիտտէթլէնմէյիպ , ֆէվգէլատէ սապը
ու թահամիւլ իթտիլինէ թէաճիւպ իթտիլիմի սէօյլէմէյէ
չէքինմէտիմ : Վիթալիս խաֆիֆճէ թէպէսսիւմ իտէրէք :

— Սէն չիմտիյէ գատար գապա քէօյլիլէր իլէ եաշամըշ
օլտուղունտան , վէ անլէրին հայվանլարը տայիմա սօբա իլէ
թէրպիյէ օլուր զաննընտա պուլունտուղլարընտան տըր քի ,
պէնիմ միւլայիմանէ հարաքէթիմէ թէաճիւպ իտիյօրսուն .
եօ՞գ օղլում եօ՞գ , պու հալ էսէֆէ շայան պիր խաթա տըր .
չիտտէթ վէ հիտտէթլէ հիչ պիր շէյ հուսուլէ կէլմէզ , պիւլաքիս
թաթըլըգլա չօգ շէյ էլտէ իտիլէպիլիր . իշթէ պէն հայվան-

լարման ասլա տարըլմայարագ վէ տէօյմէյերէք , պու տէ-
րէճէ թէրպիյէ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտիմ , էկէր պէն
պու պիշարէ հայվանլարը տէօյմիւշ վէ խըրքալամըշ օլայը-
տըմ , անլէրտէ թապիի գօրգագ օլաճագլար իտի , գօր-
գագլըգտա ագլ ու զէքեանըն թէրագգըսընա մանի օլուր :
Պունտան գաթինազար , էկէր պու անէ գատար անլէր ի-
լէ հիտտէթլէ վէ սէրթ տավրանմըշ օլայըտըմ , շիմտիքի կի-
պի սէնին թէվէճճիւհ ու իթիմատընը գաղանաճագ տէրէճէ-
տէ սապըրը օլմայաճագ իտիմ . պաշգալարընը թէրպիյէ իտէն
ատէմ , պիզգաթ քէնտի քէնտինի թէրպիյէ իթմիշ օլուր : Պէն
քէօթէքլէրիմտէն բէք չօգ շէյ էօյրէնտիմ , էվվէթ , պէն ան-
լէրին զէքեալէթը թապիյէլէրինի ույանտըրտըմ , լաբին ան-
լէր տէ պէնիմ ախլագըմը թէպտիլ վէ թատիլ իթտիլէր ,
տէտի :

Վիթալիսին պու սէօղլէրի պանա օ տէրէճէ հարիգիւլ
ատէ կէօրիւնտիւ քի , քէնտիմի զապթ իտէմէյերէք կիւլմէ-
յէ պաշլատըմ :

— Շիւպհէ եօգ քի , պու տէտիյիմ սէօղլէր թաաճիւ-
պինի մուճիպ օլույօր , տէյիլ մի . եանի պիր քէօթէյին ին-
սանա տէրս վէրէպիլիր օլտուղունը թէսլիմ իտէմէյօրսուն ,
ֆագաթ պիր ազ միւլահազա իթտիյին հալտէ , պունըն բէք
տօղրու օլտուղունը անլայաճագսըն : Պիր քէօթէյին , սահիպինին
թահտը թէէսիրինտէ պուլունաճագընը գապուլ իտէրմիսին :

— Էվվէթ , օնա նէ շիւպհէ :

— Էօյլէ իսէ շուրայը պիլմէլիսին քի , քէօթէյին թէր-
պիյէսինի տէրիւհտէ իտէն սահիպի , տայիմա հայվանըն հա-
լինէ տըգգաթ իթմէլի . ֆարզ էթ քի , պէն Գաբիյի թէր-
պիյէ իթտիյիմ վագըթ հիտտէթ ու շիտտէթ իպրագ իթմիշ
օլայըտըմ , օ հալտէ Գաբի տախի քէսպը հիտտէթ իթմէյէ
ալըշաճագ իտի . եանի , պանա պագարագ ախլագը պօղու-
լաճագ իտի : Էվվէթ էվլատըմ , քէօթէք՝ տայիմա սահի-
պինին այնէսի տիր , քէօթէյին ախլագընտան սահիպինին
նէ ախլագտա օլտուղու բէք գօլայ անլաշըյր . մէսէլա , խըր-

սըզըն քէօբէյի խըրսըզ, հայտուտըն քէօբէյի խունըիզ վէ թիթիզ, գապա պիր քէօյլիւնիւն թէրպիյէ իթտիյի պիր քէօբէք, գապա վէ վահշի օլաճաղը կիպի, նազիք վէ հազիմի պիր զաթըն քէօբէյի տախի, սէվիմի, նազիք վէ թէրպիյէ-լի օլուր, տէտի :

Արգատաշլարըմ օլան քէօբէքլէր իլէ մայմուն, իրթէ կիւնիւ օյնայաճաղըմըզ գօմէտի խուսուսընտա, պէնիմ մաֆէվզըմտա պուլունտուգլարը աշիքեար իտի. չիւնքի անլէր, խալզըն էօնիւնէ չըգմայա ալըչըզ օլտուգլարընտան, վէ պէլքի պին տէֆա եաբտըզլարը շէյի եաբաճազլարընտան, պուպապտէ ասլա ֆուլթուր իթմէյէճէքլէրի թապիյի իտի. ֆապաթ պէն՝ օնլար կիպի ըահաթ տէյիլ իտիմ. շայետ ըօլումը էյի օյնայամազսամ Վիթալիս նէ՝ տէյէճէք իտի, վէ պիզի սէյր իտէն ահալի նէլէր սէօյլէյէճէք իտի :

Իյթէ պու հալլէրի տիւշիւնէ տիւշիւնէ ույգոււմ գաշտը. վէ նիհայէթ կիւճ հալ իլէ ույույապիլտիմ. Բույամտա պիր չօգ ատէմլէրին պէնի իսթիհզա իթտիքլէրինի, վէ կիւլէ կիւլէ պայըտըզլարընը կէօրտիւմ :

Սապահ օլտուղունտա պէն հալա պունլարը տիւշիւնէրէք մահզուն պիր հալտէ պուլունույօր իտիմ. նիհայէթ օյուն օյնայաճաղըմըզ մահալէ կիթմէք իչին օթէլին գաբուսընտան տըշարը չըգտըզ :

Վիթալիս, պաշը եիւքսէք, վէ կէօյսիւ չիշմիշ օլտուղու հալտէ տիւտիւք չալարազ, վէ էլլէրի պապլարըյըւ վալս օյնար կիպի հարաքէթլէր իտէրէք թա էօնտէն եիւրիւյօր իտի :

Արգատան Գաբի, սըրթընտա պիր Խնկիլիզ ժէնէրալը գըյաֆէթինտէ, եանի սըրմա շէրիթլի պիր գըրմըզը բանթալօն իլէ, քէզալիք սըրմալը գըրմըզը ըէնկ պիր սէթրի, վէ պաշընտա իւսթիւ թիւյլիւ վէ էնլի պիր շապգա կիյմիշ օլան միւսիւ ժօլիքէօր օլտուղու հալտէ կէլիյօր իտի :

Գաբինին արգասընտան Տօլչէ իլէ Զէրպինօ ուզադտան, ֆապաթ այնի խաթ իւզէրինտէն եիւրիւյօրլար իտի :

Հէքսինտէն սօնրա պէն պուլունուպ , ալայա խիթամ վէրիյօրտում քի , Վիթալիս , մահա սօգաղըն պիր խայլի եէրինի թուլթմագ իչին , պէօյլէճէ թէրթիպ իթմիչ իտի : Ֆիլհագըգա ալայըմըղըն տարաթ ու տէպտէպէսի , հէր քէսին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէքտէ իտի :

Ալէլ խուսուս Իւսիւլ էհալիսինին նազարը տըգգաթընը իչղալ իտէն , վէ թէաճճիւպինի մուճիպ օլան չէյ , Վիթալիսին էօթտիւրմէքտէ օլտուղու տիւտիլին քէսկին սէտասը իտի քի , հէրքէս պիզի կէօրմէք իչին գաբուլարա գօշմագտա , վէ հէր բէնչիւրէլէրին բէրտէլէրի սիւրաթլա գալգմագտա իտի :

Պէչ օն նէֆէր չօճուգլար վէ պազը ահմագ քէօյլիւլէր արգամըզ սըրա կէլմէքտէ իտիլէր քի , մէտյանըղլա վարտըղըմըզտա էթրաֆըմըզտա եբէյիճէ պիր գալապալըգ պուլունույօր իտի :

Օյուն եէրի տէրհալ եաբըլտը . պու իսէ պիր իբին տէօրթատէթ աղաճլարա պաղլանմասըլըլա քէօշէ , վէ չամչարչըր կէնիչ պիր մահալտէն իպարէթ օլուպ , պիզ տէ պու նէվիմա սահնէնին օրթասընտա պուլունույօրտուգ :

Օյունումըղըն իքք գըսմը , քէօբէքլէր մարիֆէթի իլէ իճրա օլունաճագ նէվ պէ նէվ ճանպաղըրգլարտան իպարէթ իտի քի , պունա տէվամ իտիլտիլի էսնատէ , պէն քէնտի ըօլըմը հզպէրլէմէքլէ մէչղուլ վէ բէք մուգթարըպ օլտուղումտան , սայքի հիչ տըգգաթ իթմէմիչ իտիմ :

Անճագ շու գատարընը տէրխաթըր իտէպիլիյօրում քի , Վիթալիս էօթտիւրտիլի տիւտիլիլ թէրքլէ պիր քէման ալմըչ , վէ պունընլա քէօբէքլէրին օյնատըղլարը օյուն հավալարը , վէ պազը տա շարգըլարլա մէգբիւր օյունլարա իչթիւրադ իթմիչ իտի :

Զօգ կէչմէտէն էթրաֆըմըզա հայըճա գալապալըգ պիրիքտի , եիւղլէրճէ ահալինին՝ պիզէ աթֆըր նիկեահլէ տըգգաթ իթտիքլէրինի կէօրտիւմ :

Օյունուն պիրինճի գըսմը խիթամ պուլտուղունտա , Գա-

բի՝ տիշլերի իլէ պիր թաս թուլթմուշ օլտուղու հալտէ , արգա ալաղլարը իւզէրինտէ երիւլէրէք « րաղպէթլու սէյիր-ճիլէրին » էթրաֆընը տօլաշըպ բարա թօբլամայա պաշլատը . շայտ սէյիրճիլէրտէն պիրի թասա բարա պըրագմաղսա իաի , Գաբի՝ տուրուպ տուրուպ , թասը էլ եէթիշմէյէճէք գատար կերիյէ ալըր , վէ էօն ալաղլարընը բարա վէրմէյէն սէյիրճինին կէօյսիւնէ վազ իտէրէք . իքի իւշ քէրրէ խաֆիֆ սուրէթտէ հավլար , վէ ալաղլըլըլա հէրիֆին ճէպինէ վուրուր իաի :

Քէօբէյին պու հալի իւզէրինէ սէյիրճիլէր , մէսէրրէթ վէ իսթիհզա սէտալէրի իլէ եէքտիկէրինէ .

— Զօգ շէյթան քէօբէք տիր , քիմին քէսէսի տօլու օլտուղունու պիլիյօր :

— Հայտէ , էլլէր ճէպէ կիրսին պագալըմ :

— Վէրէճէք :

— Վէրմէյէճէք :

— Լաքին վէրմէք լաղըմ տըր , տէյօրլար իտի :

Իշթէ պու սուրէթլէ բարալար , սագլը օլտուղու տէրին եէրլէրինտէն չըգըպ թասըն տէրունինէ ագըյօրտու :

Պու էսնատէ Վիթալիս պիր շէյ սէյլէմէյէրէք , ֆագաթ կէօղիւնիւտէ թաստան ալըրմայարագ , քէմանըլա կիւզէլ հավլար վէ սուզիշի բարչալար չալմագլա մէշղուլ օլույօրտու :

Զօգ կէշմէտէն Գաբի , պագըր սիքքէլէր իլէ տօլմուշ օլան թասը , սէրքէշանէ պիր թավը իլէ թուլթմուշ օլտուղու հալտէ սահիպինին եանընա ալտէթ իթտի :

Արթըգ մէյտանը թէմաշայէ չըգմագ սըրասը պանա կէլմիշ օլտուղունտան , Վիթալիս էլինտէքի քէմանըն եայը իլէ պաղը հարաքէթլէր իտուպ , հաղըրունա աթֆը քէլամ պիրլէ :

— Բաղպէթլու էֆէնտիլէր , վէ իֆֆէթլու մատամլար , - Միւսիւ Ժօլիքէօրըն ուշաղը - , եախօտ - իքի հայվանտան էն զիյատէ հայվանը , հէր քէսին զանն իթտիյի տէյիլ տիր -

խնամանք զայն լաթիֆ պիր գօմէտինն իճրասը իլէ լուպի-
յաթըմըզա խիթամ վէրէճէյիզ . պէնիմ կիպի պիր ատէմ,
քէնտի օյունլարընըն լէթաֆէթինի, վէ ազթէօրլէրինն մէ-
հարէթինի մէտհ ու սէնա իթմէյէ թէնէզզիւլ իտէմէզ: Պէն
եալընըզ սիզէ, «Կէօզլէրինիզի սիլինիզ, գուլազլարընըզը է-
յիճէ ալընըզ, վէ ալգըչլամազ իչին էլլէրինիզի հազըր իտի-
նիզ» տէմէքլէ իթիֆա իտէրիմ, տէյերէք պիր նութգ ի-
րատ իլլէտի:

Վիթալիսին «Ղայէթ լաթիֆ գօմէտի» տէտիյի, ատէ-
թա սէսսիզ պիր բանտօմիմատէն իպարէթ օլուզ, պէօյլէ օլ-
մասը տա բէք թապիյի իտի. զիրա ազթէօրլէրին էն պաշ-
լըճալարը, եանի ժօլիքէօր իլէ Գաբի, սէօզ սէօյլէմէյէ միւզ-
թէտիր օլամատըզլարը կիպի, իւչիւնճիւ ազթէօր օլան պէն
խէ, իքի քէլիմէյի պիր եէրէ կէթիրիպ տէ սէօյլէմէյէ զայ-
րի միւզթէտիր պիր հալտէ իտիմ:

Վիթալիս, իչպու գօմէտիյի օյնայաճազ օլան ազթէօր
իլէ, օյունը գօլայ անլամալարը, վէ սէյիրճիլէրէ տէ անլա-
թապիլմէլէրի իչին, բիյէսին պաշլըճա նօգթալարընը, պիր
գաշ սէօզ իլէ իյզահ իթմէյի մինասիպ կէօրտիւ:

Շէօյլէ քի, եավաշճա պիր մուհարէպէ շարգըսը սէօյլէ-
յերէք, ինկիլիզ ժէնէրալլարընտան հայլը միւտտէթ Հինտիս-
թան մուհարէպէլէրինտէ պուլունուզ իճրայի շէճաաթ իթ-
միչ, վէ պու սայէտէ պիր չօգ ըութպէլէր իլէ ազիմ պիր
սէրվէթ գազանմըչ օլան միւսիւ ժօլիքէօրըն վիրուտինի խա-
պէր վէրտի: Միւսիւ ժօլիքէօրըն խըտմէթինտէ շիմտիյէ տէ-
յին Գաբի պուլունմուշ, լաքին ժօլիքէօր զայէթ զէնկին օլ-
տուզունտան. ինսան ճընսընա մէնսուպ պիր խըտմէթքեար
գուլլանմայա արգու պույուրմուշլար իտի. վէ պունըն սէպէ-
պի իսէ, պու զէմանէ գատար հայվանլար, ինսանլարըն
թահտը էսարէթինտէ պուլունմուշ օլտուզլարընտան, արթըզ
պու գայիտէնն թէպէտտիւլ իտէճէք զէմանը կէլմիչ զանն
իթմէքտէ իտի:

Ժէնէրալ ժօլիքէօր, պու եէնի խըտմէթճինն կէլմէսինէ

պէքլէմէյէրէք , սիկարասը աղղընտա օլտուղու հալտէ սա-
լծնտա էնինէ պօյունա տօլաշմագտա , վէ ահալինին պուր-
նունա տօղրու տիւմանլար բիւսկիւրմէքտէ իտի :

Խըտմէթքեարըն կէճիքմէսի իլէ ժէնէրալըն ճանը սը-
գըլմը իտի քի , սապըրսըզլըգ ալամէթի օլարագ հիտտէթ-
լէնմիշ ատէմլէր կիպի ապուսը չէհրէ կէօսթէրմէյէ , կէօզ-
լէրինի տէօնտիւրմէյէ , մըրըլտանմայա , վէ այագլարընը եէ-
րէ վուրմայա պաշլատը :

Իւչիւնճիւ տէֆա հիտտէթլէ այագ վուրուշընտա , պէն
հէման Գաբինին տէլալէթի իլէ իչէրի կիրէճէք իտիմ : Շայէտ
րօլումը ունութմուշ օլա իտիմ , քէօբէք՝ պիր հարաքէթի
մախսուսէ իպրագը իլէ իթմար իտէճէք իտի :

Նիհայէթ իւլ էմը իչէրի կիրմէնին վագթը կէլտիյինտէ ,
Գաբի էլինի ուզատարագ պէնի ժէնէրալըն (մայմունըն) նէզ-
տինէ իտիսալ իթտի :

Ժէնէրալ պէնի կէօրիւր կէօրմէզ , խօշնուտսուզլըգ իյմա
իտէր պիր թապը իլէ իքի էլլէրինի գալտըրտը , եանի «Խըտ-
մէթքեարլըղա մինասիպ կէօրիւլէն պո՛ւ մը տըր » տիմէք իս-
թէյօր կիպի պիր հարաքէթտէ պուլունտը . պատէհու պուր-
նումըն տիպինէ սօգուլարագ եիւզիւմէ պագտըգտան սօնրա ,
ումուզլարընը սիւքէրէք էթրաֆըմտա տօլաշմայա պաշլատը :

Ժէնէրալըն չէհրէսի օ տէրէճէ թօհաֆ պիր հալ քէսպ
իթտի քի , հէր քէս կիւլմէտէն պայըլտը : Ժօլիքէօր պէնի
սօն տէրէճէ ահմագ վէ ալըգ եէրինէ գօյտուղունը սէյիրճի-
լէր քեամիլէն անլայըպ , քէնտիլէրի տէ այնի էֆքեարտա պու-
լունտուլար :

Զաթէն օյունըն էսասը , հէր նէվի հարաքէթտէ ահմագ-
լըգ իրայէ իթմէք իւզըն թէրթիպ օլունմուշ իտի քի , պէն ,
պէհէր մէնզարէտէ պաշգա պաշգա պուտալալըգլար եաքա-
ճագ , վէ ժօլիքէօր իսէ , պիլաքիս , պու ալըգլըղմտան ֆըր-
սաթ պուլարագ , քէնտի մէհարէթ ու զէքեալէթինի իպրագ
իտէճէք իտի :

Ժէնէրալ , ուզուն միւտտէթ պէնի մուայէնէ վէ թէտըգը

իթտիքտէն սօնրա , հալիմէ աճըյարագ , սապահ գահվալթը-
օը խըտմէթինտէ գուլլանմագ իսթէտի : Վիթալիս , ժէնէ-
րալըն էֆքեարընը հաղըրունա իյզահէ գալգըշլպ .

— Ժէնէրալ ճէնապլէրի , պու չօճուգ թաամ իտէճէք
օլուրսա , ահմագլըղը պիր տէրէճէյէ գատար մահվ օլուպ ,
եավաշ եավաշ քէսպը զէքեա իտէճէք զիւլիւմինէ զահիպ օ-
լույօրլար . հէլէ պիր թէճըիւպէ իտէլիմ , տէտի :

Վիթալիսին պու սէօղիւ իւզէրինէ , քիւչիւք պիր մասա-
նըն էօնիւնտէ օթուրտում . պու մասանըն օրթասընա պիր
թապագ վէ իւսթիւնէ տախի պիր բէշկիրի վագ օլունմուշ
իտի :

Քէնտի քէնտիմէ « պու բէշկիրի նէ՞ եարմալը » տէյօր
իտիմ :

Գարի , պիր իշարէթլէ պունըն թաամ էսնասընտա
գուլլանըլաճաղընը պանա անլաթըյօր իտի :

Փագաթ նա՞սըլ , նէ՞ սուրէթլէ իսթիմալ օլունաճագ
իտի :

Պիր մրգտար տիւլիւնտիւքտէն , վէ բէշկիրի պիր գաշ
տէֆա էվիրիպ չէվիրտիքտէն սօնրա պունընում կէօթիւրիւպ
իչինէ սիւմքիւրի վերտիմ :

Ժէնէրալ կիւլմէտէն չաթլայօր իտի . Գարի իսէ , պու
տէրէճէ ահմագլըղըմտան մահճուպ օլարագ սըրթ իւսթիւ
եէրէ տէվրիտի :

Պէօլիւք պիր խաթատա պուլունմուշ օլտուղումու ան-
լատըմ , ֆագաթ քէնտի քէնտիմէ « աճապ պունը նէ՞ եար-
մալը » տիյէրէք , բէշկիրի թէքըար թէքըար թէտգըգ իտի-
յօր իտիմ :

Նիհայէթ ագլըմա պիր շէյ կէլիպ , բէշկիրի ուզունճա
տիւրտիւմ , վէ պօյուն պաղը կիպի պօյնումա տօլատըմ .

Ժէնէրալ եէնիտէն կիւլմէյէ պաշլատըղը կիպի , Գարի
տախի ութանտըղընտան նաշի թէքըար եէրէ սէրիւտի ,

Վէլհասըլ պէօյլէ պիր թագըմ պուտալալըգլար իթ-
տիքտէն սօնրա , նիհայէթ Ժէնէրալ ճէնապլէրի հիտտէթլէ-

ներէք պէնի սանտալեւտէն գալտըրտը , վէ քէնտիսի օթու-
րարագ պէնիմ իչին իզհար իտիւմիշ օլան թաամը եւմէյէ
պաշլատը :

Ժէնէրալ միւսիւ Ժօլիքէօր , բէշկիր գուլլանմայը պիւ-
տիլինտէն , մէհարէթլէ պիր ուճուճը ունիֆօրմասընըն պիր
տիւմէսինէ թագը վէրմէքլէ տիզլէրի իւզէրինէ սերտի , քէ-
մալի նէզաքէթլէ էքմէյի տօղրատը , վէ այնի թապը իլէ շէ-
րապ գատէհինի ազզընա կէօթիւրէրէք պօշալթտը :

Ժէնէրալըն թէրպիլէսի սէմէրէսի օլան սօն պիր հարա-
քէթ հազուրընա զիյատէսի իլէ թէէսսիր իթմիշ իտի , զիրա
թաամ պիթտիքտէն սօնրա տիշլէրինի թէմիզլէմէք իչին ,
պիր (կիւրտան) իսթէյէրէք ալըպ , սիւրաթլէ տիշլէրինի
այըգլատը :

Պու էանատէ հէրքէս ազիմ պիր կիւրիւլթիւ իլէ էլ
չրրմաղա պաշլատը , վէ քօմէտի տախի պու սուրէթլէ խի-
թամ պուլտու :

Խըտմէթքեար օլան ինսանըն , մայմուճտան ահմագ օլ-
տուղու թաստիգ օլունտու :

Օթէլէ ավտէթ իթտիլիմիզտէ , Վիթալիս , բօլումը բէք
կիւզէլ իճրա իթմիշ օլտուղում իչին ըզհարը թէշէքքիւր
իթտի . պէն իսէ պու մէտհ ու սէնալէրէ հայլը քէֆլէնտիմ :

7

Շիւհազըգա սինէօր Վիթալիսին գումբանեասընը թէշ-
քիլ իտէն ագթէօրլար , եանի Ժօլիքէօր իլէ քէօբէքլէր , բէք
մահիր իտիլէր . ֆագաթ անճագ իւշ տէօրթ օյուճ պիլտիք-
լէրինտէն , մէհարէթլէրի մահտուտ պիր հալտէ գալըյօր ի-
տի , վէ պու սէպէպլէ տայիմա պիլտիքլէրի օյուճլարը թէք-
րար իթտիքլէրինտէ , թապիլի պիր պէլտէտէ չօգ օթուրմա-
մագ լազըմ կէլիյօր իտի :

Իւսէլէ վասըլ օլտուղումուղտան իւշ կիւն սօնրա թէք-
րար եօլա տիւշտիւք :

Նէրէ՞յէ կիտիյօրտուղ :

Էֆէնտիմ իլէ պիր տէրէճէյէ գաւտար քէսպը ճէսարէթ
իթմիշ , վէ թէքլիֆսիպէնմիշ օլտուղումտան :

— Նէրէյէ կիտիյօրտուղ , տէյու սօրտուղումտա , եիւ-
ղիւմէ պագարագ :

— Մէմլէքէթլէրճէ մալիւմաթըն վա՞ր մը տըր , տէտի :

— Խա՛յր :

— Մատէմ էօյլէ իսէ , նէրէյէ կիտէճէյիմիզի նի՞չին սօ-
րույօրտուն :

— Պիւմէք իչին :

— Նէյի պիւմէք իչին :

Պու սիւալէ պիր ճէվապ վէրէմէյիպ , շաշգըն շաշգըն
էօնիւմիւղտէ պիր օրմանլըզլը տէրէ իչինտէ ուզանան եօլա
պագըլօր իտիմ :

Վիթալիս . - Էկէր սանա , Պօրտօյա , վէ անտէնտէ Բի-
րէնէյէ կիթմէք իչին Օրիէգա կիտիյօրտուղ տէսէմ , նէ՞ ան-
լաթմըշ օլուրում :

— Լաքին սիզ մէմլէքէթլէրի թանը՞յօրմուսունուղ :

— Պէն ապա պուրալարա կէլմէմիչիմ :

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ նա՞սըլ պիլիյօրտունուղ :

Վիթալիս , իւզէրիմտէ պիր շէյ ալալօր կիպի պիր մըզ-
տար եիւզիւմէ պագտըգտան սօնրա :

— Սէն օգումագ պիւմէզսին տէյի՞լ մի , տէյու սօրտու :

— Խալը ; պիւմէմ :

— Քիթապ նէ օլտուղունու պիլի՞րմիսին :

— Էվվէթ պիլիբիմ , քիլիսէտէ գուտտասը շէրիֆ հէն-
կեամընտա թէսպիհ իլէ տուա իթմէյէնլէրին , իչի ըէսիմլի
վէ իւսթիւ մէչին գաբլը քիթապլար օգումտուղլարընը կէօր-
միւշիւմ :

— Բէք ալա , տէմէք քի տուալարըն՝ պիր քիթապ իչին-
տէ գօնուլապիլիր օլտուղունա ագըն էրիյօր :

— Էվվէթ :

— Քիթապըն իշինէ պաշգա շէյլէրտէ գօնուլապիլիր . վալիտէնին սանա էզպէր իթտիրտիյի տուալէրի թէսպիհ իլէ օգուտուղուն . հալտէ ունութաճագ օլուրսան նէ՞ եաբարսըն . իշթէ տուալէրի խաթըրլամագ իշին քիթապա գօնուր , եանի օգունմագ իշին եազըլլըր :

Ահմագ օլմայսուպտա սէօյլէնէն ոէօզլէրի քեամիլէն անլար պիր ատէմ կիպի միւֆթէխիրանէ վէ եիւքսէք սէտա իլէ :

— Պէն , քիթապ օգունտուղունուտա կէօրմիւշիւմ , տէտիմ :

— Բէք ալա , քիթապ իլէ տուա էօյրէնիլտիլի կիպի , պաշգա շէյլէրտէ էօյրէնիլէպիլիր , ըահաթ իթտիլիմիզ վագըրթ սանա պիր քիթապ կէօսթէրէճէյիմ քի , իշինտէ հէր կէշտիյիմիզ մէմլէքէթլէրին իսիմլէրի , թարիսի , ահալիսինին ատէթի , վէ հաթտա մէշրէպլէրի պիլէ եազըլմըշ տըր . իշթէ պու քիթապը աշըպ օգուտուղունմտա , մէմալիքը մէզքիւրէյի կէօզիւմլէ կէօրմիւշ կիպի թանըր , վէ կիւյա պանա հէքեայէ իտիլմիշ կիպի հէր պիր ահվալէ աշինա օլուրում , տէտի :

Պէն հագըգաթէն պիր վահշի կիպի պէօյիւյիւպ մէտէնիյէթ ալէմինտէն ասլա խապէրտար օլմատըղըմտան , Վիթալիսին պու սէօզլէրի էվվէլա թէաճճիւպիմի , վէ պատէհու բէյ տէր բէյ ֆիքրիմին թէնվիրինի մուճիպ օլտու :

Վագաա պէնի պիր այ գատար մէքթէպէ կէօնտէրմիշլէր իտի իսէ տէ , ֆագաթ էլիմէ հիշ պիր քիթապ վէրմէտիքտէն մատա , օգումագ եազմագտան տախի պահա իտիլմէմիշ , վէ հիշ պիր կէօնա տէրս վէրիլմէմիշ իտի :

Հալ պու քի չիտիտէ մէքթէպլէրին պու հալտէ պուլունտուղու իսթինթաճ (եզրակացընել) օլունմամալը , պէնիմ տէտիլիմ վագըրթ քէօյլէրին էքսէրիսինտէ մէքթէպ եօզուտը , վէ մէքթէպ պուլունտուղու քէօյտէ տախի , իտարէսի , եա հիշ պիր շէյ պիլմէեէն , վէ եախօտ պաշգա իշլէր իլէ մէշղուլ

օլան խօճալարըն էլինէ իհալէ իտիմիշ իտի քի , պունլար՝ չօ-
ճուգլարա հիշ պիր շէյ էօյրէթմէզլէր իտի :

Իշթէ պիզիմ քէօյիւն մէքթէպ խօճասը տախի պու գա-
պիտէն իտի . աճէպա պու խօճա պիր շէյ պիրիժօրմու իտի .
իհթիմալ քի պիրի իտի : Պէն մերգումը ճէհալէթլէ իթհամ
իթմէք իսթէմէմ , լաքին . հագըգաթը հալ տա շու տըր քի ,
պու ասէմ մէքթէպէ տէվամ իթտիքճէ , նէ պանա , վէնէ
տէ արգատաշլարըմա ասլա տէրս վէրմիշ տէյիլ իտի : Մէր-
գումըն սէնաթը թագունեաճը օլմաղըլա , ագշամա գատար
թագունեա եաբար , վէ շայէն պիզիմիէ լագըրտը իթսէ պիլէ ,
եա բէտէր ու վալիտէմիզտէն , եախօտ սօուգտան վէ եաղ-
մուրտան պահա իտէր իտի : Օգումագ վէ հիսապ էօյրէթմէք
ճիհէթինի գըզընա իհալէ իթմիշ իտիքի , մէզպուրէ տախի
տիքիշճի օլտուղունտան , պապասը կիպի ագշամա գատար
տիքիշ տիքմէտէն պաշ ալամազ իտի :

Փագաթ շու նօգթայըտա նազարը տըգգաթէ ալմագ
լազըմ տըր , հէր շէյտէն էվիէլ կէչինմէք լազըմ իտի . պիզ
մէքթէպտէ ճէման օն իքի նէֆէր չօճուգ օլուպ , պէհէրիմիզ
պտա էլլիշէր սանթիմ , եանի հէբսի պտա ալթը ֆըրանգ
էօտէմէքտէ իտիք : Պու ճիւզվի մէպլաղ իլէ իքի քիչինին
թամ օթուզ կիւն կէչինէպիլմէսի մուհալ օլտուղունտան ,
մէսարիֆլէրինի , թագունեա եաբմագ վէ տիքիշ տիքմէքլէ
գաբամայա մէճպուր օլմուշլար իտի :

Իշթէ պու սէպէպլէ մէքթէպտէ իլիմ տէյիլ , հաթտա
իսմիմին հարֆլարնը պիլէ էօյրէնմէմիշ իտիմ : Տիւշիւնէրէք
պիր մըգտար եիւրիւտիւքտէն սօնրա .

— Օգումագ էօյրէնմէք կիւճ մի տիր , տէյի սօրտում :

Վիթալիս . - Գալըն Գաֆալըլար իչին զօր օլտուղու կի-
պի , հէվէսի օլմայանլարա իսէ զայէթ միւշկիւլ վէ ատէթա
միւմքիւնսիզ տիր , նաճըլ , սէնին գաֆան գալըն մը տըր :

— Պիլմէմ , լաքին զաննըմճա էկէր սիզ . պէնի օգութ-
մագ իսթէյէճէք օլուրսանըզ , հէվէս վէ մէմուռնիլէթ իլէ
էօյրէնէճէյիմ :

— Բէք ալա , կէօրիւրիւզ , էօնիւմիւզտէ տահա վագըթ վար :

Վիթալիսին « էօնիւմիւզտէ տահա վագըթ վար » տէտիյի սէօղ , պէնի թէաճիւպտէ պըրագտը . նի՛չին տէրհալ պաշլամայօր իտի . օգոււմագ էօյրէնմէնին նէ գատար կիւճ օլտուղունը պիւմէյօր իտիմ : Բէնտի քէնտիմէ պիր քիթապը աչընճա , հէման միւնտէրիճաթընը անլայաճաղըմը թէխայիւլ իտիյօր իտիմ :

Իրթէսի կիւն եօլտա կիտէրքէն , էֆէնտիմ էյիլէրէք թօղըլա պուլաչըգ պիր թահտա բարչասընը եէրտէն ալըպ .

— Իշթէ օգոււմայը պու քիթապըն իշինտէն էօյրէնէճէքսին , տէտի :

Պիր թահտա բարչասընըն նասըլ քիթապ օլաճաղընա պիր տիւրիւ ագլըմ էրմէյէրէք , պէնիմէ էյլէնիպ էյլէնմէտիյինի անլամագ իշին եիւզիւնէ պագտըմ : Փագաթ թավընտա ճիտտիյէթ կէօրտիւյիւմտէն , տըգգաթըլա թահտա բարչասընա պագմայա պաշլատըմ :

Ֆիլ հագըգա պու ատէթա ուզունճա վէ իքի էլ էնինտէրէնտէլէնմիշ պիր թահտա բարչասը օլըպ , իւզէրինտէ նէ՞ պիր եազը վէ նէտէ պիր չըզկը վար իտի :

Մէգքիւր թահտա բարչասըյըլա նա՛սըլ օգոււմագ էօյրէնէճէյիմի միւլահազա իթմէքտէ իքէն , Վիթալիս , թէպէսսիւմէ քէլամէ աղազ իտէրէք :

— Ֆիքրինի եօրույօրսուն , տէյիլ մի , տէտի :

— Պէնիմէ էյլէ՛նմէք մի իսթէյօրսունուզ :

— Հա՛չա էվլատըմ , իսթիհզա՝ անճագ պիր ֆէնա ախլագը ըսլահ իթմէյէ եարար , ֆագաթ ճէհալէթէ իսթիհզա իաիլտիյի թագտիրտէ , միւսթահզինին ահմագլըղընը իրայէ իտէր , ազաճըգ պէքլէ քի շու կէօրիւնէն աղաճլըղըն կէօլկէսինէ վարըպ տա օթուրալըմ , պու թահտա բարչասըյըլա սանա նասըլ օգոււմագ էօյրէթէճէյիմի անլայաճագսըն :

Պիր ազ սօնրա աղաճլըղըն ալթընա վասըլ օլըպ , հէնուզ՝ եէշիլէնմէյէ պաշլայան , վէ եէր պէ եէր , նէվ պէ նէվ

չիչէքլէր աչըլմըչ օլան պիր չիմէնզարըն իւզէրինտէ օթուրտուգ : Ժօլիքէօր , զէնճիրինտէն չէօզիւլիւր չէօզիւլմէզ , եերէ ճէվիզ տիւշիւրմէք իչին աղաճըն տալլարը իւզէրինէ աթլայը վէրտի . քէօբէքլէր՝ զիյատէ եօրղուն օլտուգլարընտան , էթրափըմըզտա եայըլըպ եաթտըլար :

Վիթալիս , ճէպինտէն բըչաղընը չըգարըպ , թահտանըն եանընտան . միւմքին օլապիլտիյի գատար ինճէ պիր բարչա չըգարարագ իքի թարափընը տիւզէլթտի . սօնրա այնի պէօյիւքիւքտէ օն իքի թանէ ուֆագ ուֆագ վէ տէօրթ քէօչէ օլարագ քէստի :

Կէօզլէրիմի Վիթալիստէն այըրմայօրտում . լաքին օ գատար զիհնիմի եօրտուղում հալտէ տախի , եինէ պու ուֆագ աղաճ բարչասըլլա նաճըլ քիթապ եաբաճաղընը պիր միւմքին անլայամայօրտում . զիրա հէր նէ գատար ճահիլ իտիմ իսէ տէ , ֆագաթ պիր քիթապըն քեաղըտլարըլլա միւրէքքէպ օլտուղունու , վէ իւզէրինտէ եազըլար պուլունտուղունու պիլմէյէճէք գատար ահմագ տէյիլ իտիմ , իմտի քեաղըտ եաբարգլարը , վէ իւզէրինտէքի սիյահ իչարէթլէր նէրէտէ իտի : Վիթալիս , շաչըն շաչըն պագտըղըմը կէօրիւպ :

— Եարըն պու կէօրտիւյիւն թահտա բարչալարը իւզէրինէ էլիֆ պա հուրուֆաթը գաղըյաճաղըմ , վէ սէն պու սուրէթլէ հուրուֆաթըն չէքլինի թէմամըլլա պէլլէտիյին հալտէ , պունլարը եան եանա տիզէրէք քէլիմէլէր թէչքիլ իտէճէքսին , վէ պու մինվալ իւզրէ սէօյլէյէճէյիմ քէլիմէլէրի թէրքիպ վէ թէչքիլ իտէպիլիրսէն , իշթէ օ վագըթ պիր քիթապը սուհուլէթ իլէ օգուեապիլիրսին :

Զօգ կէչմէտէն պիր չօգ թահտա բարչալարըլլա ճէպլէրիմ տօլտու , վէ ազ միւտտէթ զարփընտա էլիֆ պա հուրուֆաթընը քեամիլէն թանըմայա մուվաֆֆագ օլապիլտիմ . ֆագաթ իշ օգումայա կէլինճէ , էօյլէ չաբըգ թէգատտիւմ իտէմէտիմ , հաթտա պիր արա օգումագ էօյրէնմէք իսթէտիյիմէ բէչիման պիլէ օլտում :

Լաքին չուրայը տա սէօյլէյիմ քի , պու նէտամէթ թէն-

պէլլելիմտէն տէյիլ, իլլա իզգէթը նէֆսիմտէն իլէրի կէլմէք-տէ իտի :

Վիթալիս , պանա էլիֆպայը էօյրէթտիյի սըրատա , Գա-բիյէ տէ էօյրէտէպիլիը օլտուղունու տիւշիւնմիւշ իտի . զիրա սաաթըն ըագամլարընը էօյրէնմիշ վէ թանըմըշ օլան պու զէ-քի քէօբէք, հարֆլարը տա թանըյաճաղը իհիթիմալտէն պաիտ տէյիլ իտի :

Պու սէպէպլէ Գաբի , պէնիմ իլէ պերապէր տէրս ալմըշ իտի քի , օ հալտէ քէօբէյիլէ տէրս արգատաշը օլմուշ ի-տիք :

Շիւպհէսիզ Գաբի , կէօրտիւյի հուրուֆաթը սէօյլէմէյէ միւզթէտիր օլամայաճագ իտի . լաքին թահտա բարչալարը չիմէնլիք իւզէրինէ սէրիլտիյի վագըթ , էֆէնտիսինին սէօյլէ-յէճէյի հարֆլարը , էլի իլէ կէօսթէրէպիլէճէք իտի :

Իպթիտալէրի պէն Գաբիտէն զիյատէ թէրագգը իտիյօր իտիմ . պէնիմ հըսս ու զէքեալթիմէ մուգապիլ, Գաբինին տէ գուլվիյի մուհաֆաղասը բէք գուլվիլթիլի օլուպ , պիր շէյի էյիճէ էօյրէնտիյի հալտէ , արթըզ էպէտիյէն ունութ-մամագտա , վէ զիհնի պաշգա շէյլէր իլէ մէշղուլ օլմատը-ղընտան , թապիլի նէ թէրէտտիւտ , վէ նէ տէ խաթա իթ-մէքտէ իտի :

Շայէտ պէն խաթա իթմիշ օլայըտըմ, Վիթալիս պանա տայիմա .

— Գաբի , Րէմիտէն էվլէլ օգումա էօյրէնէճէք, տէր իտի :

Քէօբէք, պունը շիւպհէսիզ անլայարագ , պիր թավրը մուզաֆֆէրանէ իլէ գույրուղընը սալլամագտա իտի , Վի-թալիս իսէ .

— Պիր հայվանտան զիյատէ ահմադ վէ սէմէ օլմագ , գօմէտեա օյունը իշին էյի տիր ամմա , հագըզաթտէ պէօյլէ օլմագ չօգ այըպ տըր , տէր իտի :

Պու սիթէմամիզ սէօզտէն օ գատար միլթէնսիր օլտում քի , արթըզ օլանճա ղայրէթիմի սարֆ իթմէյէ պաշատըմ .

պիշարէ Գաբի, հէնուզ էլիֆպա հարֆլարը իշինտէն տէօրթ հարֆը այըրարագ իսմինի եազմագլա ուղրաչըր իքէն, պէն քիթապ օգումագ իգթիտարընա մալիք օլմուշ խիմ: Վիթալիս պու թարագգըտան մէմնուն օլարագ:

— Շիմտի ազ չօգ օգումայը էօյրէնտին, մուսիքիտէ էօյրէնմէք իսթէ՞րմիսին, տէտի:

— Մուսիքէյի օգումուղում հալտէ սիզին կիպի չալապիլիմի:

— Պէնիմ կիպի չալմագ մը իսթէյօրսուն:

— Ա՛, եօգ, սիզին գատուր տէյիլ, զիրա պունըն միւմքինսիզ օլտուղունու պիլիլիմ, օլտուգճա չալմագ իսթէրիմ:

— Տէմէք քի պէնիմ չալտըղըմտան խօշլանըյօրսուն, էօյլէ՞ մի:

— Զօգ զիյատէ մահզուզ օլույօրում, վագաա պիւլպիւլ կիւզէլ էօթէր, ֆագաթ սիզին չալտըղընը պանա տահա զիյատէ թէէսիր խիյօր: Պունտան գաթինազար, սիզին չալտըղընը չէյ եէքտիկէրինին այնի տէյիլ տիր. սիզ չալըլ չալտըղընըտա իսթէտիյինիզ չէյի եաբըյօրսունուզ. մէսէլա, եա չէվգիլ, վէ եախօտ քէտէրնաք պիր հավա չալտըղընը վէ չարգը օգումուղունուզ զէման, անլէրին թալեանճա օլմասընտան անլամատըղմ հալտէ տախի, կեահ կիւլէր, վէ կեահտա մահզուն օլուպ աղլայօրում: Սիզէ պիր չէյ տահա սէօյլէյէճէյիմ քի, սըրֆ ահմագլըգ առտ իտէճէքսինիզ, չալըլ չալտըղընը էսնատէ, քէնտիմի վալիտէ Պարպըրէնին էվինտէ զանն խիյօրում:

Պու յէօզլէրի Վիթալիսին եիւզիւնէ պագարագ սէօյլէյօրումտում քի, մէրգումըն կէօզլէրի եաշարտըղընը կէօրիւպ:

— Աճէպա սիզի թաճի՞զ մի խիյօրում, տէյու սօրտուղումտա, միւթէէսիր պիր սէտայըլա:

— Խայր սէվկիւլիւ օղլում, խայր, պիւլքիս պանա, կէնճիլիմին կիւզէլ զէմանլարընը տէրխաթըր իթտիրիյօրսուն, ասալա վագիֆէ իթմէ, պէն սանա հէր հալտէ մուսիքի էօյրէթէճէյիմ. սէն, թէէսիրաթը գալպիյէյէ մալիք օլտուղուն-

տան , տինլէյէնլէրի՝ սէնտէ հէմ աղլաթաճագ , վէ հէմտէ հէր քէստէն ալգըյլանաճագսըն . էվվէթ , կէօրէճէքսին քի...

Վիթալիս , նակէհան սէօղիւնիւ գաթ իտուպ սուգ-տու . պէն իսէ , պու մատտէ հագգընտա պահս իթմէք իս-թէմէյօր զիւյիւմինէ զահիպ օլտոււմ , լաքին պու ատէմի՝ պէօյլէ պիրտէն պիրէ սիւքիւթէ իճպար իտէն սէպէպլէրի պիր միւմքիւն քէշֆ իտէմէտիւմ . էյվա՛հ , վագըթ կէշտիքտէն սօն-րա , հէմ բէք կէճ , վէ հէմտէ պէնիւմ իշին միւտհիշ օլան ահ-վալը միւքէտտէրէ իշինտէ անլայապիլտիւմ քի , հիքեայէմին իլէրիսինտէ գարիյնլէրիմէ տաթի անլաթաճաղըմ :

Իրթէսի կիւն Վիթալիս , օգոււմագ իշին եարադըր շէյի մուսիգի տէրսինտէ տէ իսթիմալ իթտի , եանի քիւշիւք թահ-տա բարչալարընը քէսէրէք բըչաղընը ուճըյըլա հէքք իթ-մէյէ պաշլատը :

Լաքին պու տէֆա հայրճա չալըշմագ իյճապ իթտի , զի-րա մուսիգի իշին իսթիմալ օլունան՝ նօթա իշարէթլէրի , է-լիֆպա հրուֆաթընտան կիւճ վէ գարըշըգ տըր :

Ճէպլէրիմի խաֆիֆլէթմէք իշին , տէօրթ քէօշէ թահտա բարչալարընըն իքի թարաֆընը տա իսթիմալ իտէրէք , հէր ի-քի եիւզիւնէ մուսիգի խանէլէրինի իրայէ . իտէր պէշէր չըզկը չըզտըգտան սօնրա , պիր թարաֆընա (սօլ) , վէ տիկէր եիւզիւ-նէ (ֆա) , խանէլէրինի իշարէթ իթտի :

Հէր շէյ հագըրլանտըգտան սօնրա տէրսէ պաշլատըգ , լաքին պու տէֆաքի տէրսլէրի , օգոււմագ տէրսլէրինտէն զիյա-տէ կիւճ էօյրէնիյօրուտոււմ . քէօրէքլէրէ տարըլմայան , վէ քէ-մալի սապը ու թահամմիւլ իպրազ իտէն Վիթալիս , չօգ տէ-ֆա պանա հիտտէթ վէ թէհապվիւր իլէ պաղըրարագ .

— Պիր հայվանըն համագաթընա գարշու ինսան քէնտի-սինի զապլթ իթմէյէ միւգթէտիր օլապիլիր , զիրա հէր նէտէ օլսա հայվան օլտուղունու պիլիր . ֆագաթ սէն պէնի պու համագաթընլա էօլտիւրէճէքսին , տէր , վէ էլլէրինի թէաթ-րօքեարի պիր հարաքէթլէ եօգարը գալտըրըպ շիտտէթլէ տիղլէրինի տէօյէր իտի :

Ճէր կէօրտիւյիւ հարաքեալթը ածիպէյի թագլիտ իթմէքլէ մահզուղ օլան ժօլիքէօր տախի, տէրսիմտէ թէրէտտիւտ իթտիյիմի կէօրտիւքճէ, այնի Վիթալիսին հարէքէթիւնի թագլիտ իտէրէք, էլլէրինի տիզինէ վուրմագտա իտի, պու հալ՝ զիյատէսի իլէ էսէֆիմի մուճիպ օլույօր իտի: Վիթալիս իտէ պաղըրարագ:

— Ա՛հ, ժօլիքէօր պիլէ սէնի իսթիհզա իտիյօր, իւսթիւնէ կիւլէյօր, տէր իտի:

Ճէսարէթ իթմիշ օլայըտըմ, ժօլիքէօրըն, թալէպէտէն զիյատէ մուալլիմ իլէ էյլէնտիյինի տէրմիյան իտէճէք իտիմ, ֆագաթ գօրգուճտան զիյատէ, հագգընտա հըսս իթտիյիմ հիւրմէթ, պու քիւսթախլըղըմա մանի օլույօր իտի:

Նիհայէթ իւլ էմր աղ չօգ միւշկիւլաթ իլէ իւք ատըմլար ալընըպ, Վիթալիսին քեաղըտ իւղէրինէ եազմըշ օլտուղու պիր շարգընըն հէվասընը օգուճայա մուվաֆֆագ օլտում:

Օ կիւն Վիթալիս, եիւղիւմէ՝ մահզուղիյէթ վէ մուհապէթ իյմա իտիճի իքի խաֆիֆ թօգաթ վուրարագ, էկէր պէօյլէ տէվամ իտէճէք օլուրսամ, հէր հալտէ պէօյիւք պիր մուսիգի շինաս օլապիլէճէյիմի պէյան իթտի,

Պու թահսիլ, էօյլէ միւտտէթը գալիլէ զարֆընտա հասըլ օլունմայըպ, իլլա հաֆթալար այլար սիւրտիւ, վէ ճէպլէրիմ թահտա բարչալարըյըլա տօլտու. պունտան պաշգապէնիմ տէրսլէրիմ, մէքթէպ տէրսլէրի կիպի միւնթազամ տէյիլ իտի. զիրա էֆէնտիմ, մահզա պօշ գալընտըղը վագըթ պանա տէրս վէրէպիլիր իտի:

Թէայիւշիւմիւղի թէտարիք իթմէք իչին, հէր կիւն պիրիպիրինէ ուղագ վէ եագըն օլան քէօյլիւլէրի տօլաշարագ օյուն օյնամաղա մէճպուր իտիք. պունտան մատէ կէրէքքէօրէքլէրէ, վէ կէրէք միւսիւ ժօլիքէօրէ օյնայաճաղըմը օյունլարը թալիմ վէ թէքրար իթտիրմէք, վէ սապահ ագչամ եէմէյիմիգի հաղըրլամագ լաղըմ իտի, վէ պու իշլէրի պիթիրտիքտէն սօնրա անճագ օգուճագ վէ մուսիգի տէրսլէրինտէն պահս օլունապիլիյօր իտի:

Պու թերպիյէ վէ թահսիւ, տերսլէրինի հազըրլամաղա վագըթլարը օլմատըղընտան չիքեայէթ իտէն չօճուգլարըն թահսիլի իլմինէ պէնդէմէյուպ, մահզա չալըչմագլա միւքէլ-լէֆ իտի :

Փագաթ շու նօգթա տա չայանը տըգգաթ տըր քի, չալըչմագ իչին լազըմ կէլէն վագըթտան էհէմմիյէթլի պիր մատտէ վար . պու իսէ հէվէս վէ խահիշ տիր, զիրա ալտըղըմըղ տերսլէրի ֆիքրիմիզին իչինէ վագ իթմէք իչին, վագըթտան զիյատտէ էօյրէնմէյէ ճահտ վէ հէվէս լազըմ տըր :

Հէլէքի պէն քէնտիմի, էթրաֆըմըղը իհաթա իտէն մէչաղիլին բէնչէսինէ տիւչիւրմէքսիզին, եալընըղ արզու վէ խահիշիմտէն իսթիֆատէ իտէպիլտիմ . պիր թագըմ մէքթէպ չօճուգլարը կիպի պիր օտայա գաբանըպ տա, ագչամա գատար քիթապ օգոււմայա վագթիմ միւսաիտ տէյիլ իափ . պէն՝ տերսլէրիմի օլտուգճա եօլլարտա եիւրփետիւյիւմ, վէ չայըրլարըն իւզէրինտէ օթուրտուղում վագըթ թահսիլ իտէպիլտիմ :

Խիւլասայի քէլամ աղ չօգ պիր շէյ էօյրէնտիլիմ կիպի, Վիթալիսին պանա վէրմիշ օլտուղու տերսլէր գատար ֆայիտէլի օլան շէյլէր տախի էօյրէնտիմ . զիրա վալիտէ Պարպըրէնին խանէսինտէ իքէն ղայէթ զաիֆ վէ նաղէք պիր չօճուգ իտիմ . հաթտա Վիթալիս, հագգըմտա « էլլէրի վէ պագլարը բէք ինճէ տիր » տէտիլի կիպի, Պարպըրէն տախի « շէհիր չօճուղու » տէմիշ իտի : Շիմտի իսէ պու կէզկինճիլէք ալլէմինտէ, վէ ուղուն եօլճուլուգլար սայէսինտէ սօուղա ողճաղա ալըչտըմ, էլլէրիմ պագլարըմ քէսպը գուվվէթ իթտի, ճիյէրլէրիմ թավսի իտէրէք տէրիմ գաթըլաշտը, ետղմուրա, կիւնէչէ, զահմէթէ, զարուրէթէ, վէ հաթտա աճըղա պիլէ թահամմիւլ իթմէյի, վէլհասըլ հէր նէվի մէչագգաթէ տայանմագ տերսլէրինի տախի էօյրէնմիշ իտիմ :

Փիլ հագըգա պու տերսլէր, պէնիմ իչին բէք պէօյիւք պիր սաատէթ, վէ ազիմ պիր պահտընարըղ օլտու . զիրա հէնկեամը շէպապէթիմտէ չօգ քէրրէ իւզէրիմէ հիւճիւմ ի-

տէն , թահամմիւլի Ղայրի միւմքին , վէ թագաթֆէրսա ֆէ-
լաքէթ տարպէլէրինէ , անճաղ պու սայէտէ մուգավէմէթ ի-
տէպիլտիմ :

8

Պիղ շիմոկյէ գատար Ֆրանսանըն եալընրդ ճէնուպ ճի-
հէթինի , եանի Օվէրն , Վալէ , Վիվարէ , Գէրս , Բուէրկ , Տէ-
վէն , վէ Լանկրտօք պէլտէլէրինի կէզիպ տօլաշմըշ իտիք :

Պիղիմ սէյեահաթըմըզըն սուրէթի բէք սատէ օլուպ ,
տայիմա իլէրի կիթմէքտէ իտիք . ուզագտան՝ բէք ֆագըր
կէօրիւնմէյէն պիր քէօյէ թէսատիւֆ իթտիյիմիզտէ , օլապիլ-
տիյի գատար շաշաալը պիր ալայ . իլէ կիրմէք իչին , պէն հէ-
ման քէօքէքլէրի կիյինտիրմէք խըտմէթի իլէ մէշղուլ օլուպ ,
Տօլչէնին պաշընը տիւզէթիր , Չէրպինօնըն թուալէթինի իք-
մալ խտէր , Գաբինին՝ պիր իհիթիյար ասկէր թագլիտի եար-
մասը իչին կէօզիւնէ մէրհէմ գօր . վէ Ժօլիքէօրա տա Ժէնէ-
րալ էլպիսէօինի կիյինտիրմէյէ սայ խտէր իտիմ , վէ խըտմէ-
թիմին տէ էն կիւճ ճիհէթի պուրասը իտի . զիրա եարամազ
մայմուն , էլպիսէ կիյմէքլէ շալըշաճաղընը հըսս խտէրէք , պիր
միւմքին կիյինմէք իսթէմէտիյինտէն , պին տիւրլիւ թօհաֆ
հարաքէթլէրտէ պուլունուր իտի . պէն տէ Գաբիյի մուավէ-
նէթիմէ տավէթ իտէր իտիմ քի , քէնտի վազիֆէսինի բէք
ալա թանըր օլմաղըլա , մայմունըն պու եարամազըլըզլարընը
մէն խտէր իտի :

Գումբանեանըն պէօյլէճէ հազըրլանմասընտան սօնրա ,
Վիթալիս տիւտիւլիւնիւ ալըր , վէ սըրայըլա քէօյէ կիրմէմիղ
իչին պիզի թահթը ինթիզամա վազ խտէր իտի :

Էկէր արգամըզտան կէլէն մէրագըլըլարըն մըգտարընը
քեհաֆի . աստ իլէ աղ չօգ պիր հասըլաթ օլաճաղընա գանա-
աթ կէթիրէ իտիք , տէր հալ պիր օյուն վէրիւր իտիք , պիլա-

քիս էկէր գալապալըդ ազ իսէ եօլումուզա տէվամ իտէր իտիք :

Եալընըզ պէօյիւք շէհիրլէրտէ պիր գաչ կիւն էյլէնիօրտուգ քի , օ վագըթ հէր սապահ կէզմէյէ մէզուն օլտուղումտան , Գաբէյի պէրապէր ալարագ շէհիրի տօլաչըր իտիմ . Վիթալիս , պէնի սալա եանընտան այրըմազ իքէն , պունա միւսաատէ իտէրէք .

— Մատամ քի թէսատիւֆ սէնի , հէնուզ չօճուգլարըն մէքթէպտէ պուլունաճաղը պիր եաշտա օլտուղու հալտէ Ֆրանսայը տօլաշտըրըյօր , պագ քի կէօզիւնիւ աչըպ տա պու թէսատիւֆտէն իսթիֆատէ իտէսին , վէ տըգգաթ իտուպ էօյրէնէսին . շայէտ պիր միւշկիւլիւն վէ եախօտ անլայամատըլըն պիր շէյ օլուրսա , պանա սօրմատան իհթիրաղ իթմէ . վագաա հէր սիւալինէ ճէվապ վէրէճէք գատար ալիմ տէյիլ իսէմ տէ , եինէ էիմտէն կէլտիյի մէրթէպէ սէնի մէմնուճ իտէպիլիրիմ զանընտայըմ : Պիլմիշ օլասըն քի , պէն հէր զէման պէօյլէ մուալլէմ հայվանլար միւտիրի օլմայըպ , պու հալիմտէ Գաբի իլէ Ժօլիքէօրի օյնաթմագ սէնաաթընտան մատէ , տահա բէք չօգ շէյլէր տէ էօյրէնմիշիմ քի , պու էսնատէ անլէրտէն ֆայիտէ հասըլ օլամագ , տէտի :

— Նէ՞ կիպի շէյլէր էօյրէնմիշսինիլ :

— Պու մատտէ հագգընտա պաչգա վագըթ կէօրիւշիւրիւ . շիմտիքի հալ եալընըզ շու նօգթայը պիլմէլիսին քի , քէօրէքլէր օյնատան պիր ատէմ , տիւնեատա պագը ալի մէվգըլարտա պուլունմուշ օլապիլիր . շուրայը տախի անլա քի , սէն պու էսնատէ էօմիւր նէրտիպանընըն էն աշաղը գատէմէսինտէ պուլունտուղունտան , էկէր ճահա իտէրսէն , վարա վարա եիւքսէք մէվգըլարա վասըլ օլապիլիրսին : Վագաա պու հալէ վասըլ օլմագ իչին պիրազ ֆըրսաթ լագըմ իսէտէ , ֆագաթ էն չօղու սէնին բէյինէ վէ զայրէթինէ մէնուլթ տըր : Իմտի օղլում տէրսլէրինի էյիճէ էօյրէն , վէ նասիհաթլարըմը տինլէ , պիր վագըթ սօնրա պէօյիւյիւպ ագիլ պալիլ օլտուղունտա , պունը տիւշիւնէրէք միւթէէսիր օլաճաղընը , վէ

պանա թէշէքքիւր իտէճէյինի մէմուլ իտէրիմ. էվվէթ , սէնի սիւտ վալիտէնին եանընտան ալտըր զէման , խէվֆ ու տէհ- շէթինի մուճիպ օլան պու պիշարէ չալկըճըյը , պիր հալի միննէթտարի իլէ եատ իտէճէքսին . վէլհասըլ պու թէսա- տիւֆին , սէնին հագգընտա խայըրլը օլաճաղը իւմիւտի գա- վիսինտէյիմ , տէտի :

Վիթալիսին , կեահ պէ կեահ սէօյլէտիյի , ֆագաթ աս- լա էյզահ իթմէտիյի պու ալի մէվզը նէ՞ օլապիլիր իտի , պու սիւալ՝ մէրագ ու հայրէթիմի մուճիպ օլարագ զիհնիմի եօ- րույօր իտի , քէնտի սէօյլէտիյի կիպի , էօմիւր նէրտիւպանը- նըն իւսթ գատէմէսինտէ պուլունմուշ իքէն , շիմտի նիշին պէօյլէթա աշաղը գատէմէսինէ նուզուլ իթմիշ իտի : Պէնիմ կիպի հիշ պիր շէյի օլմայան , հիշ պիր շէյ պիլմէյէն , եար- տըմընա կէլէճէք քիմսէսի պուլունմայան , ֆամիլեատան մահ- րում , վէ պիքէս պիր չօճուղա « էկէր իսթէրսէն եիւքսէք պիր մէվզը իհրագ իտէպիլիրսին » տէյու , իտտաա իտիյօր , օ հալտէ քէնտի նիշին մէվզըսընտան էնմիշ իտի :

Օվէրնտէն մուֆարէգաթ իթտիքտէն սօնրա ֆէրսիյէ էն- տիք , արթըգ կէօզիւմիւզէ վասի վէ նամէզրու սահրալար- տան , վէ չալըրըգլարտան , բըրնալլըգտան պաշգա պիր շէյ կէօրիւնմէյօր իտի : Պու վասի օվալար գատար մահզունիյէթ պախշ պիր մահալ տահա թասսավիւր իտիլէմէզ , թապիյի եօլճու՝ իշպու մահալտէ ասլա պիր ըրմագ , վէ պիր տամլա սու պիլէ կէօրէմէյիպ , անճագ էօթէ պէրի պօշանմըշ սէլ չուգուրլարը կէօրմէքլէ տահա զիյատէ միւթէէսիր օլուր :

Սուլար , ուշուրում մահալլէրտէ վէ թահտէլ արզ ճէրէ- յան իտէրէք , ուզագ եէրլէրտէ ըրմագլար վէ չէշմէլէր թէշ- քիլ իթմէքտէ իտի . պու վասի վէ գուրու օվանըն օրթասըն- տա , Պասթիտ-Միւրա նամ պիր պէօյիւք քէօյ օլուպ , օ կիճէ- յի գարիյէյի մէգքիւրէտէ վագը պիր օթէլին սամանլըղընտա կէշիրտիք , հէնուզ եաթմագտան էվվէլ Վիթալիս իլէ գօ- նուշտուղումուզ սըրատա .

— Պուրտտա վէ պէլքիտէ պու օթէլտէ պինլէրճէ աս-

կէրլէր գըրտըրան , վէ ախըր սէյիսլիյինտէն՝ վարա վարա բրէնս , վէ մուսախարէն գրալ օլան Պասթիտ-Միւրա նաժ՝ պիր ատէմ տօղմուշ տըրքի , ղայէթ ճէսուր վէ գահրիման օլտուղունտան , պու գարիյէ անըն իսմի իլէ եատ օլունուր . պէն մուսախիլէյհի էքսէր տէֆա կէօրիւպ գօնուշմուշում , ղիրա . . .

Վիթալիսին պսւ սէօղիւնտէն հըսս իթտիյիմ թէաճիւպի զապթէ գատըր օլամայարագ սէօղիւնիւ գաթ պիրլէ .

— Ախըր սէյիսի օլտուղու հէնկեամտէ , տէյի՛լ մի , տէ-տիմ :

Վիթալիս . - (Կիւլէրէք) Խա՛յր , գրալ օլտուգտան սօն-րա , պէն պիրինճի տէֆա տըրքի Պասթիտէ կէլիյօրում . միւշարիլէյհի նաբօլիտէ քէնտի սարայընտա կէօրիւպ թանը-մըշ , վէ հաթտա մայէթինտէ տախի պուլունմուշում :

— Նէ՞ տէյօրտունուզ , պիր գըրալը թանըտընըզ հա՛ . . .

Պու սէօղիւ բէք միւթէաճիւպանէ սէօյլէմիշ օլմալըյըմքի , Վիթալիս թէքըար վէ ուղուն միւտտէթ կիւլմէյէ պաշ-լատը :

Ախըրըն էօնիւնտէ , վէ սըրթըմըզը տիվարէ տայաթմըշ օլտուղումուզ հալտէ պիր գանաբէնին իւզէրինէ օթուրույօր իտիք . պաշըմըզըն թէբէսինտէ պուլունան պիր պէօյիւք եապան ինճիրի աղաճընտա ճըրճըր պէօճէքլէրի էօթմէքտէ , վէ քէմալինէ էրմիշ օլան մահիթապը ալէմթապ տախի , էօ-նիւմիւզտէ կէօրիւնէն խանէլէրին տամը իւզէրինտէն աղըր աղըր եիւքսէլմէքտէ իտի . Կիւնտիւզքի հէրարէթէ նիսպէ-թէն , պու ագշամքի սէրինլիքտէն ղեյատէսիլլէ քէյֆլէնի-յօր իտիմ : Վիթալիս , թէքըար քէլամա աղազ իտէրէք .

— Ուլումմագ մը , եօգսա գըրալ Միւրանըն թարիխի հէքեայէսինի մի տինլէմէք իսթէրսին , տէյի՛նճէ .

— Բէճա իտէրիմ լութֆէն գըրալըն թարիխինի սէօյլէ-յինիզ , տէտիմ :

Վիթալիս , Միւրանըն հէքեայէսինի մուֆասալէն նադըլ իթտի . օ սէօյլէտիքճէ , պէնտէ հայրան հայրան մահիթա-

պըն աքսիյիլէ նիմ սուրէթտէ միւնէվիլէր օլան եիւզիւնէ պագըյօր իտիմ:

Աճէպա սէօյլէտիյի սէօզլէր միւմքիւն մի իտի, միւմքիւն մի տէմէքտէ սէօզ միւ, հաթտա բէք տօղրու իտի. պունը քէմալի հայրէթլէ քէնտի քէնտիմէ միւլահազա իտիյօր իտիմ:

Օ անէ գատար թարիխին նէ օլտուղունու ապա պիլմէյօր իտիմ: քիմ պանա թարիխտէն պահա իտէճէք իտի. վալիտէ Պարպըրէն մի. լաքին չիւպհէ եօգ քի օ պիչարէ գատընճըղազ, թարիխին իսմինի պիլէ իշիթմէմիշ իտի. մէզպուրէ Շավանօն գասապասընտա տօղմիւշ, օրատա էօլէճէք իտի. ֆիքրի՝ կէօզլէրինտէն զիյատէ ուզաղա եթիշմէմէքտէ օլտուղու կիպի, քէնտի իչին, Օտուզ տաղընըն թէբէսինտէն կէօրիւնէն ուֆուգտան էօթէյէ տիւնեա եօգ իտի:

Էֆէնտիմ պիր գըրալ կէօրմիւշ, վէ պու գըրալ տա քէնտի իլէ գօնուշմիւշ:

Պու հալտէ Վիթալիա կէնճլիյինտէ նէ՞ իմիշ, վէ նա՞սըլ օլուպ տա իհիթիյարըղընտա պու հալէ տիւշմիւշ:

Պու թէպէտտիւլաթ պանա բէք ղարիպ վէ աճիպ կէօրիւնմէքլէ, թասափուրաթը թըֆըլանէմի հայըճա իշղալ իթմէքտէ իտի:

9

Քէրս շէհրի բըրնալըղլարընտան մուֆարէգաթ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիմի ղայէթ լաթիֆ չիմէնզարը հալի պիր օվատա պուլտուղումիւ տէրխաթըր իտիյօրում: Պուրասը Տօրտօն օվասը տըր քի, արազիսինին միւնպիթ օլմասը հասէպի իլէ ահալիսի զէնկին օլտուղլարընտան, պիր չօգ օյունլար վէրմէքլէ հայըճա իսթիֆատէ իտէպիլէճէյիմիզի զանն իտիյօրտուգ:

Տօրսօն նէհրի իւզէրինտէ պուլունան Բիւպղազ նամ ասմա քէօբրիւյիւ կէչիպ, խարապ օլմուշ պիր շէհրին գուլէլէրի, եարը երգըմըշ մանասթըր տիվարլարը վէ տահա պազը ասարը խարապիյէսի կէօզիւմիւզէ չարբըյօր իտի :

Կիճէյի ուֆագ վէ ֆագըր պիր քէօյտէ կէչիրիպ սապահլէյին էրքէն եօլա չըգմըշ իտիք : Ուզուճ միւտտէթ իքի թարաֆընտա պաղ չիթլէրի, վէ թօզ իլէ միւլէմմա պիր եօլտան կիթտիքտէն սօնրա, կիւյա էօնիւմիւզտէ պիր բէրտէ վարըմըշտա, պիրտէն պիրէ սիհիր ալամէթի իլէ գալտըրըմըշ կիպի, դայէթ վասի պիր մէյտանլըգ կէօրտիւք :

Էնտիյիմիւզ թէբէնին էթրաֆընը վասի պիր նէհր իհաթա իթմէքտէ, վէ նէհրին էօթէ թարաֆընտա պէօյիւք վէ միւնթազամ պիր շէհրին տամլարը, վէ չան գուլէլէրի ուֆուգա տօղրու եիւքսէլմիչլէր իտի :

Հատսըզ հիսապսըզ խանէլէրին պաղըլարը դայէթ եիւքսէք, վէ տարածըգ օլան օճագլարը, թա բույի ասիւմանէ սիյահ տիրէքլէր կիպի տիւմանլար սաչմագտա իտի . պու տիւման՝ բիւզկեարըն սատմէսի իլէ տաղըլըպ, շէհրին իւսթիւնիւ ատէթա գարա պուլութլար գաբլամըշ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի : Նէհրին ագընթըսը իչինտէ տուրմագտա օլան միւթէատտիտ կէմիլէրին տիրէքլէրի, սըգ աղաճըլըգ պիր օրման մէնզարէսի իպրազ իթմէքտէ, եէքէնլէրի, իբլէրի վէ բիւզկեարտան միւթէհարիք բէնկեամուզ պայրագլարը եէքսիկէրէ գարըչմագտա իտի : Հէլէ պիր չօգ տէմիր սատմէսի կիւրեւլթիւլէրի, չէքիճ սէտալարը, վէ նէհրին գըյըսընտա կիտիպ կէլէն արապալարըն թագըրտըլարընա գարըչարագ, ազիմ պիր վէլվէլէ հասըլ իտիյօր իտի :

Պու մէնզարէյի նազարրուպայէ տալըն տալըն պագմագտա իքէն, Վիթալիս .

— Իչթէ օղլում, պուրասը Պօրտօ շէհրի տիր, տէտի :

Պէնիմ կիպի սէֆիլ պիր քէօյտէ պէօյիւմիւշ վէ օ անէ գատար պիր գաչ ֆագըր գասապալէր, վէ էսնայի սէյահաթըմըզտա պաղը ուֆագ շէհրիլէրտէն պաչգա միւնթազամ

պիր պէլտէ կէօրմէմիշ օլան պիր չօճուզ իչին , Պօրտօ չէհրի ; աստէթա միւճիզէ կիպի կէօրիւնտիւլինտէն շաշրըրպ. , գար- յըմա , ուզաղա , եագընա պագարագ տօնա գալմըշ իտիմ :

Յիւ հագըգա պուրատա պիր թագըմ թէլաշըր վէ դար- մագարըշ պիր հարաքէթ իճրա օլունմագտա իտի քի , սէպէ- պինի անլայամատըղըմ իչին , պու հալ զիյատէսի իլէ թէա- ճիւպիմի մուճիպ օլույօր իտի :

Պիր թագըմ կէմիլէր , եէլքէնլէրինի աշըպ պիր եան իւզ- րէ եաթմըշ օլտուզլարը հալտէ , նէհրին սահիլինտէն աշաղա տօղրու էնմէքտէ , պիր թագըմը չըգմագտա , պագըլարը ա- տա կիպի օլտուզլարը եէրտէ տուրմագտա , վէ պագըլարը տախի տիրէքսիզ վէ եէլքէնսիզ օլարագ պաճալարընտան տիւմանլար սաշըպ , վէ սույըն իւզէրինտէ պէյազ քէօբիւք- լէր հասըլ իտէրէք սիւրաթլէ եիւրիւմէքտէ իտիլէր :

Վիթալիս , թէաճճիւպիմի կէօրմէքլէ , պէն հէնուզ քէն- տիսինէ պիր շէյ սիւալ իթմէմիշ իքէն , քէլամէ աղազ իտէ- րէք :

Ճէզը ու մէտ (մակնթացուլթիւն) վագթը տըր , պու կէօր- տիւլիւն , տէմիրլէրի բասլանմըշ , վէ պօյալարընըն ընկի պօ- զուլմուշ օլան կէմիլէր , պէօյիւք տէնիզլէրտէն , վէ ուզուն եօ- ճուլուզլարտան սօնրա կէլմիշլէր տիր . օրթա եէրտէ տու- րուպ տա , քէնտի քէնտիլէրի իւզէրինէ հարաքէթ իտէնլէր տախի , տէմիրլէրինի թէրք իլէ կիտէճէք օլանլար տըր քի , ճէզը ու մէտին , սուլարը եիւքսէլթմէսինէ ինթիզար իտիյօր- լար : Սիյահ պուլուլթլար կիպի տիւմանլար սաշարագ էօթէ պէրի կիտիպ կէլմէքտէ օլանլար տախի , կէմի չէքէն ուֆագ վաքօրլար տըր . պունլարա (րումիւրքէօր) տէնիր :

Վիթալիսին տէտլի պու սէօզլէր պանա բէք զարիպ վէ աճիպ կէլտիլինտէն , հիշ պիր շէյ անլայամայօր իտիմ :

Պասթիտ իլէ Պօրտօ չէհրինի պիրի պիրինէ ըապթ իտէն քէօբիւլէ վասըլ օլտուղումուզտա , Վիթալիսին , քէնտիսինէ սօրմագ իսթէտիլիմ շէյլէրին , եիւզտէ պիրինէ պիլէ ճէվապ վիրէճէք վագթը օլամատը :

Հիշ պիր շէհիրտէ պու գատար ուզուն միւտտէթ գալմամը իտիք . զիրա օյունլարըմըզըն ատէթի մահատուա օլտուղունտան , պաշգա սէյիրծիլէր պուլմագ իչին հէր կիւն եէր տէյիշմէյէ մէճպուր իտիք : Հիւրմէթիւ սինեօր վիթալիսին գումբանեասընը թէշքիլ իտէն օյունճուլար իլէ , նէվ պէնէվ օյունլար օյնամագ գապիլ տէյիլ իտի : Միսալ ժօյիթօրն ուշադր , ժենեհալըն վէժաթը , Սույրզըն դայէպէսի , Թամհիր օյունմուշ իսասթա վէ տահա ռայըր իւշ տէօրթ օյուն օյնատըգտան սօնրա , պունլարը թէքրար իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի :

Լաքին Պօրտօ , պէօյիւք վէ գալապալըզլը պիր շէհիրօլմասըյըլա , պիր մահալլէտէն տիկէր պիր մահալլէյէ կիտէրէք , թագէ սէյիրծիլէր պուլուր իւմիւտինտէ իտիք . Փագաթ պէօյլէ օլմատը , Գահարտա վուգու պուլտուղու կիպի , պուրատա տախի սէյիրծիլէր .

« Ա՛ օ նէ եա , տայիմա պունլարը՞ մը՝ կէօրէճէյիլ » տէյու հայգըրմայա պաշլատըլար :

Շու հալտէ Պօրտօտան մուֆարէգաթ իտուպ Բօյա կիթմէմիլ իյճապ իթտիյինտէն . Պօրտօ լիմանընտան Բէրէնիլէ գատար իմթիտատ իտէն , վէ Լանտ թէսմիլէ օլունան խալի , վէ չէօլտէն իպարէթ օլան դայէթ ուզուն պիր սահրայը կէշմէյէ մէճպուր օլտուգ :

Եէտի սէքիլ կիւնտէն պէրի Պօրտօտան մուֆարէգաթ իթմիլ օլուպ , էվէլա կառօն սահիլինտէն , վէ մուախարէն Լանկօն նէհրի գըյըսընտան կէշիպ , Մօնա տը Մարուն եօլունը թուլտուգ . արթըգ նէ պաղ նէ պահճէ վէ նէ տէ եէշիլլէնմիլ պիր թարլա կէօրիւնիւյօրտու : Զօգ կէշմէտէն էվէր սէյրէքլէշիպ Փագըր պիր սուրէթ քէսպ իթտի . պատէհու ուճու պուճաղը կէօրիւնմէյէն , վէ ինիլի չըգըլը պիր օվանըն իչինտէ պուլունտուգ : Պուրատա պազը գուրումուշ չալըլըգլար , վէ գաթըր թըրնաղը տէնիլէն նէպաթտան պաշգա հիշ պիր շէյ եօգ իտի : Վիթալիս քէլամէ աղաղ իտէրէք .

— Իշթէ Լանտ շէօլինին իշինտէ պուլունուօրուզ, երբմի երբմի պէշ ֆարսախ եօլ երերիւմէյէ մէճպուր օլաճաղըմըզտան, պաճագլարընա գուլվէթ վէ ճէսարէթ վէրմէլիսին, տէտի :

Տէյիլ եալընըզ պաճագլարըմա, իլլա ֆիքրիմէ վէ գալպիմէ տէ ճէսարէթ վիրմէք լազըմ իտի . զիրա ինսան՝ պուլունու պուլունու կէօրինմէյէն խալի արազի տէ երերիւտիլիլ զէման, նէվիմա պիր մէյուսիյէթ հըսս իտէր :

Օ վագըթտան պէրի պիր գաշ տէֆա տէնիզ իլէ եօլճուլուզ իթմիշ իտիմ քի, էթրաֆըմտա հիշ պիր եէքէն կէօրինմէքսիզին պահըր Մուհիթին օրթասընտա պուլունտուղում զէման, տայիմա պուլ մէյուսիյէթի հըսս իտէրէք մահգուն օլմուշում տուր :

Միւթէմատի պուլ օսանճ կէթիրիճի եօլտան երերիլիւպ, արա սըրա մաքինպքեարի պիր հալ իլէ էթրաֆըմըզա պագտըղըմըզտա, ասլա իլէրլէյէմէմիշ կիպի, քէնտիմիզի եինէ օլտուղումիւզ մահալտէ զանն իտէյօրտուզ . զիրա մէնզարէ ասլա տէյիշմէյիպ, այնի էվէլքի հալտէ չալըլըզ, բըրնալըզ, վէ եէր պէ եէր եօսունտան, վէ գաթըր թըրնաղընտան պաշգա հիշ պիր շէյ կէօրինմէյօրտու :

Եալընըզ կեահ պէ կեահ ուֆագ օրմանըզլարա թէսատիւֆ օլունուօրուտու . լաքին պունլար՝ թէրէլէրինէ գատար տալլարը քէսիլմիշ, վէ վիճուտլէրինտէ տէրին չիքեաֆլար աչըլմըշ չամ աղաճլարընտան իպարէթ օլմաղըլա, ասլա պիր նէշաթ վէ լէթաֆէթ վէրմէյօրլար իտի . աղաճլարըն իւզէրինտէ պուլունան մէզքիւր ճէրիհալէրտէն, կէօզ եաշը ագար կիպի սագըզ ագմագտա, վէ ըիւզկեար վուրտուգճա հիւզնէնկիզ սէտալէր չըգարմագտա, վէ պիզի տէ միւթէէսսիր իթմէքտէ իտիլէր :

Վիթալիս պանա, ագչամ իւսթիւ պիր քէօյէ վարըպ օրատա պէյթուլթէթ իտէճէյիմիզի սէօյլէմիշ իտի :

Լաքին ագչամ եագլաշտըղը հալտէ, պիր էքիլմիշ թարլա, օթլայան հայվանլար, վէ եախօտ ուզագտան պիր տիւ-

ման կիպի քէօյէ եագըն պուլունտուղումուղու տէլալէթ իտէր հիշ պիր շէյ կէօրինմէյօրտու :

Սապահտան պէրի եիւրիւյէ եիւրիւյէ բէք ֆէնա հալտէ եօրուլմուշտում . աճապա պու պիթմէզ վէ թիւքէնմէզ եօլուն նիհայէթինտէ , վատ օլունան օ մէսէրրէթպախշ վէ մէսուտ գարիյէ հիշ մի կէօրինմէյէճէք իտի :

Պէյհուտէ կէօլէրիմի աշըպ ուզազլարա պագըյօրտում քի , ագշամ գարանլըղը պաստըղընտան , գարարմըշ չալըլարտան պաշգա պիր շէյ կէօրէմէյօրտում :

Պիր ան էվվէլ , եանի պիւս պիւթին գարանլըգ պատմատան քէօյէ վասըլ օլմագ իւմիւտի իլէ սիւրաթլա ատըմ ալըյօրտուգ . ուզուն միւտտէթ եօլ եիւրիւմէյէ ալըշմըշ օլան էֆէնտիմ պիլէ եօրզունլուգ հըսս իտէրէք , եօլուն քէնարընտա օթուրուպ պիր մըգտար տիյնէնմէք իսթէտի :

Պէն իսէ անըն եանընտա օթուրմայըպ , աճապա ուզագտան պիր ըշըգ կէօրէպիլիւրմիյիմ նիյէթի իլէ , եօլաան բէք ուզագ օլմայան պիր թէբէճիյին իւզէրինէ չըգմագ իսթէտիմ , վէ Գաբիյի տէ եանըմա չըղըտըմ իսէ տէ , բէք եօրզուն օլտուղունտան իշիթմէմէզլիքտէն կէլտի : Վիթալիս , քէօրէյի ճէլպ իթմէք իսթէտիյիմի կէօրիւպ թէպէսսիւմ իտէրէք :

— Եալընըզ գօրգույօրմուսուն , տէտի :

Գօրգազլըղմտան տօլայը էֆէնտիմին իսթիհզալէրինէ հէտէֆ օլմամագ իշին , եալընըզ պաշըմա մէզքիւր թէբէճիյէ չըգըպ քէշֆիյաթէ պաշլատըմ :

Կիճէնին գարանլըղը լայըգըլա էթրաֆը իհաթա իթմիշ իտի . անճագ սէմայը թէնվիր վէ թէզեին իտէն միւթէատտիտ ելլաըզլար , նիմ սուրէթտէ իշթիալ իտէյօրլար իտի :

Սաղա սօլա պագարագ եիւրիւտիւյիւմ էմնատէ , նիմ գարանլըգտա հէր շէյ պիր աճիպ շէքիլտէ կէօրինիւյօրտու , եէր եէր պիթմիշ օլան գաթըր թըրնաղը քիւմէլէրի , վէ ուֆագ աղաճլարըն տալլարը , ատէթա ճանը մախիւգլէր կիպի հարէքէթ իտիյօրլար զանն իտիյօրտում :

Պէնիմ եէրիմտէ պիր պաշգասը օլայըտը աճապա շու

հալածեն գորգումս յաճազ մը իտի . լաքին վիթալիս պանա « գորգու յորմուսըն » տէյու սորմուշ իտի , Ծիլհագըզա օ էսնատէ քէնտիմտէ ասլա գորգու էսէրի հըսս իթմէյորտում :

Մէգ քիւր թէրէճիյէ չըգտըգճա չալըլար տահա զիյատէ քէսպը ճէսամէթ իտիյորլար իտի . չօգ կէշմէտէն թէրէնին իւզէրինէ վասըլ օլուպ էթրաֆըմա պագընտըմ իսէ տէ , ասլա պիր ըլըգ էսէրի կէօրիւնմէտի : Նազարըմ , կիճէնին գօյու գարանլըզը իշինտէ զայպ օլուպ , պիր թագըմ աճայիպ կէօլկէլէր , վէ պիշիմսիզ շէքիլէր կէօրտիւմ : Գաթըր թըրնագլարը՝ ուզուն տալլարընը էլ կիպի պանա ուզաթըյորլար , վէ չալըլըգլարտա բագս իտիյորլար զանն իթմէք տէ իտիմ :

Եագըրմըզտա պիր խանէ պուլունաճաղընը իյմա իտէր պիր էսէր կէօրէմէտիյիմտէն , աճէպա քէօրէք հավլամապը , վէ եախօտ ինէք պաղըրմասը կիպի պիր սէտա իշիտէպիլիթրմիյիմ տէյու էթրաֆըմա գուլագ վէրտիմ , հաթտա էյիճէ իշիթէպիլմէք իշին նէֆէս պիլէ ալմայորտում : Նակէհան իւզէրիմէ շէտիտ պիր սատմէ կէլիպ թիթրէտիմ . պէյապանըն սիւքիլթի տէհշէթիմի մուճիպ օլմուշ իտի . գորգու յորտում , ֆագաթ նէտէն գորգտըղըմը պէնտէ պիլմէմ , վէլհասըլ քէնտիմի թէհլիքէտէ զանն իտիյորտում :

Պու էսնատէ աղիմ պիր տէհշէթ իլէ էթրաֆըմա պագընմագտա իքէն , ուզագտան պէօյիւք պիր կէօլկէնին , գաթըր թըրնագլարը արասընտա սիւրաթլա հարաքէթ իթտիյինի կէօրտիւյիւմ կիպի , տալլարըն խըչըլթըսընը տախի իշիթտիմ : Իէնտի քէնտիմէ , գորգու մտան պանա էօյլէ կէլիյօր , պու կէօլկէ՝ շիւպհէսիզ էվվէլճէ կէօրէմէտիյիմ պիր աղաճ օլմալը տէտիմ իսէ տէ , ֆագաթ իշիթտիյիմ խըչըլթը նէ՞ իտի :

Ասլա բիւզկեար օլմայըպ , հէվա սօն տէրէճէ սաքին իտի : Եաբրագ պիլէ գըմըլտանմայորտու :

Տալլար նէ գատար տա խաֆիֆ օլա , եինէ անլէրի թահրիք իտէն եա շիտտէթլի պիր ֆուրթունա , եա հայվան , վէ եախօտ պիր աաէմ օլաճագ իտի :

Իւզէրիմէ տօղրու կէլէն պու իրի վէ սիյահ ճիսմին , ա-
տէմ օլմասը միւմքին օլմայըպ , իլլա օ անէ գատար կէօրմէ-
տիյիմ վէ թանրմատըղըմ պիր հայվան , վէ էա կիճէ գուշը ,
վէ եախօտ աղաճլարըն իւզէրինտէ կէզէն ղայէթ պաթթալ
պիր էօրիւմճէք օլաճագ իտի :

Պու տէհչէթամիզ ճիսմ պիր ազ տահա եագլաշընճա ,
ղայէթ ուզուէն այագլը պիր ճանավար օլաճաղընա գանաաթ
կէթիրտիմ քի , ատէթա սըչրայարագ իւզէրիմէ տօղրու կէլ-
մէքտէ իտի :

Հէման Վիթալիսին եանընա ճանաթապիւմէք իշին ըիւ-
ճաթ իթտիմ , վէ թէքմիլ գուվվէթիմ իլէ թէքէտէն աշաղա
գօշմայա պաշլատըմ . լաքին չալըլարըն վէ տիքէնլէրին սէտ-
տը միւմանաաթլարընտան , իսթէտիյիմ կիպի սիւրաթլէ գա-
թի մէսաֆէ իտէմէյօր իտիմ :

Նիհայէթ պիր չալըլըղըն իշինտէն քէնտիմի գուրթարըպ
արգամա պագտըղըմտա , ճանավարըն՝ հէման պանա եագ-
լաշմը օլտուղունու կէօրիւպ , արթըգ նէ գատար գուվվէ-
թիմ վար իսէ գօշմայա պաշլատըմ . լաքին հայվան պէնտէն
զիյատէ սիւրաթլա եիւրիւտիւյիւնաէն , ան պէ ան պէնի եա-
գալայաճաղընը հրսս իտիյօր իտիմ :

Նիհայէթ իւլ էմը սօն պիր ղայրէթ տահա իտէրէք ,
պօղուլաճագ տէրէճէ նէֆէսիմ քէսիլքիշ , վէ տիզլէրիմտէ
աալա թապ ու թուվան գալմամըշ օլտուղու հալտէ , Վիթա-
լիսին այագլարը ալթընա տիւշէրէք :

— Ճանավար , ճանավար , տէյու հայգըրապիտիմ :

Դէօրէքլէր այաղա գալգըպ իւշիւ պիր աղըզ հավլամա-
յա պաշլատըլար , վէ պու կիւրիւթիւ արասընտա պիր գահ-
գահա իլէ կիւրիւշ սէտասը իշիթտիմ . Վիթալիս տէ էլինի
ումուզըմըն իւզէրինէ գօյարագ , պէնի արգամա պագմայա
մէճպուր իթտի : Պու էսնատէ ճանավար ղանն իթտիյիմ ճիսմ
կիւլէրէք պանա .

— Ճանավար սէնսին , ճէսարէթին վար իսէ պիր քէրէ
արգանա պագը վէր , տէտի :

Պու լազըրտըրլարտան զիյատէ , կիւլմէսի ազլըմը պաշըմա կէթիրտի , կէօզլէրիմի աշարագ պագարմ , պէնի՝ թա պու տէրէճէ գօրգութմուշ օլան ճիսմ , եօլուն իւզէրինտէ պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի :

Էզճիւմլէ թէքրար գօրգմայա պաշլատըմ , լաքին արթըգ եալընըզ տէյիլ իտիմ . Վիթալիս եանըմտա , վէ քէօրէքլէրտէ էթրաֆըմը ալմըշ իտի . թէնհալըգ վէ սիւքիւթ թէէսիւրաթը միւտհիշէսինտէն գուրթուլմուշ իտիմ :

Եաւաշ եաւաշ քէնտիմի պուլարագ վէ քէսպը ճէսարէթ իտէրէք կէօլկէյի տըգգաթլա թէտգըգ իթմէքտէ , վէ քէնտի քէնտիմէ .

— Եա՛ Բապպիմ , պու ինսա՞ն մը , եօգսա հայվա՞ն մը տըր , տէմէքտէ իտիմ :

Վագաա վիճուտի , պաշը վէ գօլլարը թըպգը ինսան կիպի իսէ տէ , ֆագաթ իւսթիւնտէքի գըլլը բօսթա , ղայէթ ինճէ վէ ուզուն այագլարընա պագըլընճա , պիր նէվի հայվանա պէնզէյօր իտի :

Իհթիմալ քի , էկէր էֆէնտիմ , պու աճալ աճայիպ մախլուգա սէօզ սէօյլէմէմիշ օլա իտի , տահա պիր հայլը վագըթ թէրէտտիւտտէ գալաճագ իտիմ , Վիթալիս , ուզուն մախլուգա խիթապէն .

— Պուրալարտա պիր քէօյ պուլունապիլի՞ր մի , տէյու սիւալ իթմէսի իլէ , պունըն պէնիյի ատէմ օլտուղունը անլատըմ . լաքին մէրգում ճէվապ վէրէճէք եէրտէ , գուշ սէտասը կիպի աճիպ պիր սէտա իլէ թէքրար կիւլտիւ :

Տէմէք քի հայվան իտի :

Վիթալիս սիւալինի թէքրար իյէտի , ֆագաթ պու հայվան՝ տէրէճէյի նիհայէտէ հայրէթիմի մուճիպ օլարագ , քէլամէ աղազ իտուպ , պու ճիվարտա պիր գօյուն աղըլընտան պաշգա էվ պուլունմատըղընը , վէ էկէր իսթէրսէք պիզի օրայա կէօթիւրմէյէ հազըր օլտուղունը պէյան իթտի :

Տէմէք քի ինսան իտի , զիրա պիզիմ կիպի լազըրտըր իտիյօր իտի . ֆագաթ այագլարը , ինսանըն պու գատար ու-

զուն այագլարը օլմասը գապիլ մի տիր :

Էկէր ճէսարէթիմ օլա իտի , այագլարընըն նասըլ շէյ օլտուղունու պիր էյի կէօրմէք իչին եանընա կիտէճէք իտիմ . լաքին պու գահրիմանլըղը եաբամատըմ , վէ անճագ սէսսիզ սէտասըզ չանթամը ալարագ Վիթալիսին արգասը սըրա եիւրիւմէյէ պաշլատըմ :

Էննայի ըահտէ Վիթալիս պանա .

— Սէնի պու գատար գօրգուտան շէյին նէ օլտուղունու չիմտի կէօրիւպ անլատըն ա , տէտի :

— Էվվէթ կէօրտիւմ , լաքին նէ օլտուղունը անլայամատըմ . պու մէմլէքէթտէ պէօյլէ ուղուն այագլը Տիվլէր մի վար :

— Էվվէթ , այագլարընա ուղուն տէյնէքլէր թագտըղլարը գէման , տէտի , վէ իչին նէ օլտուղունը անլաթար :

Շէօյլէ քի , պու մահալին ահալիսի գումլու արագիտէ պաթագլարա պաթմամագ իչին , այագլարընա պէօյլէ ուղուն տէյնէքլէր թագարագ եիւրիւմէյէ մէճպուր իմիչլէր : Վիթալիս իլավէյի մէգալ պիրլէ :

Իշթէ պու ատէմլէր , եէտի մէթրօ ուղունլուղունաա չիզմէլէր կիյէրէք , գօրգագ չօճուղլար իչին , պիրէր Տիվ շէքլինի քէսպ իտէրլէր , տէյիպ խաթմը քէլամ իլլէտի :

10

Բօ շէհրինտէն , խաթըրմտա մէսէրրէթպաիշ պիր եատիկեար գալտը . պու պէլտէտէ ասլա չիտտէթի ըիւզկեար էամէյիպ , պիւթիւն գըշ սօգագլարտա , մէյտանլարտա վէ սէյիր եէրլէրինտէ վագըթ կէչիրտիյիմիզտէն , մահզուզ օլաճաղըմ թապիյի իտի :

Լաքին ատէթիմիզին խարիճինտէ օլարագ պու պէլտէտէ ուղուն միւտտէթ իգամէթ իթտիյիմիզին սէպէպի պու օլմա-

յըպ , իլլա հասըլաթըմըզըն զեյատէլիյի իտի . ֆիլ հագըզա պիւթիւն գըշ օյունլարըմըզը թէքըար թէքըար սէյը իտէն չօճուգլար օսանմայուպ «վայ եհնէ՞ մի պունլարը կէօրէճէյիզ » տէյու հայգըրմայօրլար իտի :

Սէյիրճիլէրիմիզին էն պէօյիւք գըսմը , շիշման վէ գըրմըզը Խնկիլիզ չօճուգլարը , վէ լաթիֆ Խնկիլիզ գըզլարը իտի քի , պունլարըն կէօզլէրի , Տօլչէնին կէօզլէրի կիպի կիւզէլ իտի , իշթէ պու չօճուգլարըն սայէսինտէ իտի քի (ալպէրթ) վէ (հընթիլի) տէնիլէն գուրու խամուր իշլէրինին տատընը ալլապիլտիմ . զիրա պունլար՝ քէօրէքլէր իլէ պանա , վէ Ժօլիքէօրէ տաղըթմագ իչին մէզքիւր խամուր իշլէրինտէն ճէպլէրինի տօլտուրարագ կէլմէքտէ իտիլէր :

Իլք պահար սըճագլարը պաստըզը զէման , եավաշ եավաշ սէյիրճիլէրիմիզ ազալտը . օյունտան սօնրա պիր գաշ քէրրէ մէզքիւր չօճուգլար եանըմըզա կէլիպ , էլվէտա սէլամըյլա Ժօլիքէօր իլէ Գաբինին էլլէրինի սըգտըլար :

Պէօյլէճէ հասըլաթըմըզ պիւսպիւթիւն թէտէննի պուլտուգճա , Պաս-Բլանթ վէ Բարք մէսիրէկեհաշլարընը թէրք իթմէյէ մէճպուր օլուպ , պիր սապահ էրքէն եօլա չըգտըզ . չօգ կէլմէտէն Կասթօն-Ֆէօպիւս , վէ Մօնթօզէ գուլէլէրի կէօրիւնմէզ օլտու :

Տէմէք քի թէքըար սէրսէրիանէ պիր էօմր կէշիրմէյէ պաշլամըշ իտիք : Տէրէլէրտէն թէրէլէրտէն էնէպ չըգարագ , վէ Բիրէնէ տաղլարընըն պուլտթ ըհնկինէ պէնզէյէն թէրէլէրինի տայիմա սաղ ճիհէթիմիզտէ պրրագարագ , վէ հաֆթալարճա եիւրիւտիւքտէն սօնրա , պիր ազշամ իւսթիւ զալթ միւնպիթ , վէ լաթիֆ պիր օվանըն օրթասընտան կէլմէքտէ օլան պիր Նէհրին սահիլինտէ վագը , պէօյիւք պիր շէհրէ վասըլ օլտուգ :

Պու շէհրին էվլէրինին պէօյիւք գըսմը գըրմըզը թուղլատան մամուլ օլուպ , վէ տար սօգագլարը , ուզուն միւտտէթ եօլ եիւրիւշէնլէրին այագլարընը ինճիտէն սիվրի սիվրի չագըլ թաշլարըյլա տէօշէնմիշ օլտուղունտան , կէօզիւմիւզէ

բէք չիրքին կէօրիւնիւյօր իտի . էֆէնտիմ, պանա պու շէհրին թուուզ օլտուղունու վէ պուրատա չօգճա գալաճաղըմըզը պէյան իթտի :

Ատէթիմիզ միւճիւպինճէ , իւք իշիմիզ օյուն օյնամագ ի- չին մինասիպ պիր մահալ արամագ օլտու . վագաա թուուզ շէհրինտէ բէք չօգ սէյիր եէրլէրի օլտուղու կիպի , ալէլ խուսուս նէպատաթ պաղչէսինին եանընտա , քէսիր իւլ ազա վէ ճէսիմ աղաճլար իլէ մուհաթ կիւզէլ պիր չիմէնզար վար իտի քի , պու չիմէնլիյին հէր թարաֆա կիտէր օլան միւթէ- ատտիտ աղաճլըզլը եօլլարըն պիրինտէ եէրլէշտիք , վէ իւք օյունուսուզտան պաշլայարագ , բէք չօգ սէյիրճիլէր ճէլպ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտիք :

Պէտպահտըղըմըզտան նաշի , մէզքիւր մէվզընըն մու- հաֆագասընա թային օյունան բօլիս մէմուրը , պու թէշէպ- պիւսաթըմըզտան մէմնուն օլմատը . մէրգում, եա քէօբէքլէ- րի սէվմէտիյինտէն , եա լահաթընըն իխլալ օլաճաղընը զանն իթտիյինտէն , վէ եախօտ տիկէր պիր սէպէպէ մէպնի հէր հալտէ պիզի օրատան գալտըրմագ իսթէտի :

Բօլիս մէմուրը իլէ օղրաշմագ գապիլ օլմատըղընտան , մէրգումըն ըէյինէ գարչը կէլմէք քերարը ագիլ տէյիլ իտի . զիրա պիզիմ կիպի ֆագիր օյունճուլար իլէ բօլիս պէյնինտէ- քի միւնագատէ , թարաֆէյնին սիլահլարը միւսապի տէյիլ իտի . լաքին վիթալիս՝ պէնիմ կիպի տիւշիւնմէյօր իտի :

Վիթալիս , հէր նէ գատար սուրէթը զահիրէտէ ֆագըր վէ իհթիյար պիր հօգգապազ իսէ տէ , ֆագաթ իզզէթը նէֆա մատտէսինէ կէլինճէ զայէթ մաղրուր իտի . պունտան գաթի նազար , պանա տէմիշ օլտուղու կիպի , պունըն , եանի մահա- լի մէզքիւրտէ օյուն օյնամանըն բօլիս նըզամաթընա մուսա- լիֆ օլմատըղընա միւթէէմին օլտուղու հասէպի իլէ , պիզի օրատան տէֆ իթմէք իսթէյէն մէմուրա գարչը կէլտի :

Վիթալիս , միւթատը իւզրէ պիրինէ հիտտէթլէնմէյուպ տա անճագ անընլա էյլէնմէք իսթէտիյի հալտէ , քէնտի ի- թալեան նէզաքէթինի քէսպ , վէ սուրէթի իսթիհզաքեարիտէ

հարաքէթ իտէր օլմաղըլա , պու տէֆա տախի այնի հարաքէթտէ պուլունարագ , շապգասը էլինտէ օլտուղու հալտէ բօլիս մէմուրունա .

— Զաթը վալալէրի լութֆէն պու մահալտէ պիզիմ կիպի ֆագըր դօմէտեաճըլարըն , իճրայի սէնաթ իթմէսինի մէն իտէր պիր նըզամ կէօսթէրէպիլիլըն՝ մի , տէտի .

Բօլիս մէմուրը ճէվապ վիրուպ , միւպահասա վէ միւճատէլէյէ գալգըշմանըն լուզումը օլմաղըլա , անճագ իթաաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէյինի տէրմիլյան իթմէսի իւզէրինէ , Վիթալիս .

— Մնա նէ շիւպհէ , պէնտէնիզ պու նօգթայը բէք ալա պիլտիյիմտէն , պու էմրի՝ հանկը նըզամ մուճիպինճէ վէրտիյինիզի պէյան պույուրտուղունուզտա , տէրհալ էմրինիզէ իթաաթ իտէճէյիմի վատ իտէրիմ , տէտի .

Օ կիւն բօլիս մէմուրը ճէվապ վիրմէյիպ ալտը եիւրիւյի վէրտի . Վիթալիս տախի շապգասը էլինտէ , վէ պէլինի էյմիշ օլտուղու հալտէ , պիր թաւլը իսթիհզաքեարի իլէ մէրգումու պիր գաշ աաղըմ թէաղըպ իթտի .

Լաքին էրթէ կիւնիւ բօլիս մէմուրը օյունըն թամ թաթըլը եէրինտէ իքէն , թէաթրօմըզըն տայիրէսինի թէշքիլ իտէն իբի կէչէրէք , վէ թա օրթամըզա աթըլարագ սէրթ պիր չէհէրէ իլէ Վիթալիս .

— Զարըգ քէօբէքլէրինիզին պուրնունա տէմիր հալգա թագմալըսընըզ , տէտի .

Վիթալիս . - Տէմիր հալգա՝ մը պույուրտունուզ .

— Էվվէթ , պու խուսուստա այրըճա պիր նըզամ վար քի անը թանըմայա մէճպուրսընըզ .

Պիզ օ կիւն (թաթհիր օլունմուշ խաաթա) իւնվանըլը դօմէտիյի օյնայօր իտիք . պու օյունու թուլուզտա պիրինճի տէֆա օլարագ օյնատըղըմըզ իչին , ճէսիմ պիր գալապալըգ պիրիքմիշ իտի , վէ հէրքէստէ քէմալի տըգգաթլա պիզի տիյնէյօր իտի .

Բօլիսին պէյլէ միւտախէլէ իտուպ օյունը գաթ իթմէսի

սէյիրճիլէրին շիքեայէթինի մուճիպ օլուպ , պաղըլար թարաֆընտան .

— Օյունը գաթ իթմէյին , օյունըն խիթամ պուլմասընա պէքլէյին եօլլու սէօզլէր սէօյլէնտի :

Փագաթ Վիթալիս , էլի իլէ պիր հարաքէթ իտէրէք սէյիրճիլէրի սուստուրտուգտան սօնրա շապգասընը չըգարտը , վէ թիյլէրի եէրէ սիւրիւնէճէք տէրէճէտէ էյիլտի , վէ բօլիս մէմուրընը քէմալի թազիմլէ սէլամլայըպ եանընա եագլաշարագ .

— Զաթը ասալէթսիմաթլէրի , ագթէօրլէրիմին պուրնունա տէմիր հալգա թագմաղա մէճպուր օլտուղումու պէյան պուլուրտուլար զանն իտէրիմ , տէտի :

Մէմուր . - Էվվէթ , հէմ տէ չաբը'գ սուրէթտէ թագմալը :

Վիթալիս . - (Սէօզիւնի մէմուրտան զիյատէ ահալիյէ խիթապ իտէրէք .) Տէմիր հալգա՞մը . . . Գաբինին , Զէրպինօնըն վէ Տօլլէնին պուրունլարընա տէմիր հալգա թագմամը էմիր իտիյօրսունուգ , տէյի'լ մի , լաքին զաթը միւրիւվլէթսիմաթլէրի շուրասընը տիւշիւնմէյօրլար քի , մէշուրը ալէմ օլան , վէ իւտէպայի քեամիլէտէն պուլունան տօգթօր Գաբինին պուրնունտա հալգա օլունճա , պէտպահտ միւսիւ ժօլիքէօրուն սաֆրասընը իզալէ իթմէք իչին լազըմ կէլէն մուալիճէյի թաթհիրիյէյի (մաքրողական դեղ) նա՞սըլ թէրթիպ իտէպիլի . պու ալաթ՝ սէնաթը թըպպիյէյէ էվլէրիչի տէյիլ տիր , հէմ ինսանլարըն պուրնունտա հալգա թագըլամազ :

Վիթալիսին պու սէօզիւ իւզէրինէ պէյն էլ խալգ գահագահա սէտպլէրի իչիտիլմէյէ պաշատը , վէ մէրգում տախի ահալինին պու իսթիհզաքեարի կիւլիւշլէրինտէն քէսալը ճէսարէթ իտէրէք սէօզիւնէ տէվամ իլէ .

— Եա' , խասթայը գայըրան շիրին Տօլլէյի նէ՞ եաբալըմ . էկէր էմը վալալէրի միւճիպինճէ անըն պուրնունա հալգա թագըլաճագ օլուրսա , խասթամըզը՝ սաֆրասընը թէմիզլէմէք իչին լազըմ կէլէն մուամէլաթըն իճրասը խուսուսընտա , քէն-

տի ֆեոսահաթ վէ պէլաղէթինի նա՞սըլ իսթիմալ իտէճէք , վէ խասթամըզը նա՞սըլ գանտըրապիլէճէք . պու մատտէյի՛ թէշ-րիֆէ լաղպէթ պուլուրան ղէվաթը հայսիյէթսիմաթըն հիւքմի ատիլանէսինէ իհալէ իտէրիմ , տէտի :

Սէյիրճիլէր , տօղլուտան տօղլույա ճէվապ վիրմէյուպ , ֆադաթ ալգըշլամադ վէ գահգահալէր իլէ կիւլմէքլէ Վիթալիսէ հազգ վէրտիքլէրինի , վէ մէմուրը իսթիհզա իթտիքլէրինի պէյան իթտիլէր . ալէլ խուսուս փօլիքէօրուն , բօլիս մէմուրընըն արգասընտա տուրուպ տա , թագլիտ իլէ էլլէրինի գափուշտուրմադ , պաշընը ալգայա տօղլու էյմէք , վէ սուրաթընը էքշիթմէք կիպի պիր թագըմ մասխարալըզլար իտիչի , սէյիրճիլէրին էյլէնճէսինի մուճիպ օլույօր իտի :

Մէմուր , կէրէք Վիթալիսին սէօղլէրինտէն , վէ կէրէք սէյիրճիլէրին գահգահալարընտան պիւթիւն պիւթիւնէ հիտտէթլէնէրէք , նակէհան արգասընա տէօնիւպ , մայմունըն , էլինի գալչասընա գօյուպ տա , գահրիմանքեարի պիր թավը իլէ քէնտիսինէ մէյտան օգուտըղընը կէօրտիւ : Պիր իքի սանիյէ գատար ինսան իլէ հայվան , պիր պիրինին գարշըսընտա տուրուպ եէքտիկէրի եիւզիւնէ պազա գալտըլար . ահալի իսէ պօղաղընը չաթլաթաճադ տէրէճէտէ կիւլիւյօր իտի :

Պու հալլէրտէն տէրէճէյի նիհայէտէ հիտտէթլէնմիշ վէ աթէշ քէսիլմիշ օլան մէմուր , պաղըրարադ , վէ եումրուլըյըլա պիղի թէհտիտ իտէրէք :

— Պիլմիշ օլուն քի , էկէր եարըն քէօրէքլէրինիզին պուրնունա հալգա թագմազսանըզ , ալէյհինիզտէ իգամէյի տավա իտէճէյիմ , տէտիքտէ , Վիթալիս այնի իսթիհզա իլէ :

— Եարըն էֆէհտի , եարըն սապահ կէօլիւշիւրիւզ , տէյի ճէվապ վէրաի :

Մէմուր , ուզագլանընճայա գատար , Վիթալիս պաշընը էյմիշ օլտուղու հալտէ , քէմալի թաազիմ իլէ պիր մըգտար տուրտուգտան սօնրա , եինէ օյունա տէվլամ իթտի :

Վիթալիսի , հէման քէօրէքլէր իչին հալգա սաթըն ալմայա կիտէճէք զանն իտիյօրիտիմ , լաքին հիշ պէօյլէ պիր

թէշէպպիւստէ պուլունմատը . հաթտա վուգու պուլան պու հատիսէ հագգընտա պիր չիֆթ սէօզ պիլէ սէօյլէմէտի : Լա- քին պէն , պու մատտէտէն պահս իթմէյէ ճէսարէթ իտէրէք .

— Զաննըմճա Գաբիյի, շիմտիտէն տէմիր հալգայա ալըշ- տըրմալըսընըզ, զիրա իհթիմալ քի եարըն օյուն էսնասընտա պուրնունտաքի հալգայը գըրսըն , տէտիմ :

Վիթալիս . - Նէ՞ տէյօյաուն , քէօրէքլէրիմին պուրնունը տէմիրէ՞ մի վուրաճաղըմ զանն իտիյօրսուն :

— Լաքին օ հալտէ բօլիս մէմուրը պիզի լահաթ գօյմա- յաճագ տըր :

— Սէն , քէօյտէ պէօյիւմիւշ պիր չօճուգ օլմանըլա , թա- պիյի քէօյիւլէր կիպի բօլիս վէ ժանտարմա լաֆընը իշիտին- ճէ գօրգուստան էօտիւն բաթլայօր . լաքին էսէֆ իթմէ , պէն եարըն իշի էօյլէ պիր գալըպա տէօքէրիմ քի , բօլիս մէմուրը ալէյհիմտէ իգամէյի տալա իտէմէզ օլուր : Շուրասըտա մա- լիւմիւն օլստն քի , պու մէմուր պիզէ պիրազ բարա գազան- տըրաճագ , զիրա ատէթա գօմէտիմիզէ իշիթիրագ իտէրէք , կէրէք պիզի վէ կէրէք սէյլիւճիլէրի հայլըճա կիւտիւրէճէք տիր , վէ քէօրէքլէր տէ թաճիզ օլմայաճագլար տըր . հասըրը պու ատէմ , գօմէտիլէրիմիզէ պիր օյուն տահա իլավէ իթմիշ օլաճագ տըր :

Վիթալիս , սէօզիւնիւ տէվամ իլէ .

— Նէ հալ իսէ , իմտի պու իշի մուվաֆագըյէթլէ պաշա չըգարմագ իշին , սէն եարըն եալընըզ ժօլիքէօր իլէ պէրա- պէր մէվգըմըզա կիտէր , իբլէրի պաղլար , վէ պիրազ չալկը չալարսըն , գալապալըզ պիրիքտիքտէն վէ բօլիս մէմուրը տա- լի կէլտիքտէն սօնրա , պէնտէ քէօրէքլէրի ալըպ կէլիլիմ քի , հէման գօմէտի տէ պաշլամըշ օլուր :

Եալընըզ պաշըմա կիթմէք իսթէմէյօր իտիմ , լաքին է- ֆէնտիմին ախլագընը էյի թանըմըշ օլտուղումոն , վէ պու պապտէ աղա իթիրազ գապուլ իթմէյէճէյինի պիլտիլիմ- տէն , չօրնաշար էմրինէ իթաաթ իթմէյէ գարար վէրտիմ :

Ելթէ կիւնիւ ժօլիքէօրի ալըպ մէվգըմըզա կիտէրէք իբ-

լէրի պաղլատում, վէ հէնուզ պիր դաշ հավա չալար չալմազ, հէր թարափտան դալապալըզ կէլիպ իշէրի տօլմայա պաշլատըլար :

Սօն վազըթլարտա , ալէլիսուսուս Բօ շէհրինտէ իգամէթ իթտիյիմիզ էսնատէ , Վիթալիս պանա քիթարա չալմազ էօյրէթմիշ իտի քի , պազը բարչալարտան մատէ . զօնծանէՊՊաս տէնիլէն թալեան ուսուլի իւզրէ պիր պէսթէյի բէք կիւզէլ չալտըղմտան , տայիմա ահալինին ափէրիյնինէ մազհար օլմազտա իտիմ :

Փագաթ օ կիւն ահալինին , պէսթէլէրիմի տինլէմէք իշին կէլմիշ օլմայըպ , իլլա իհթիյար թալեան (Վիթալիս) իլէ , բօլիս մէմուրը պէյնինտէ կիւզար իտէճէք ահվալի սէյր իթմէք նիյէթի իլէ , տօսթլարընը տախի պէրապէր ալըպ կէլմիշ օլտուզլարընը անլատըմ : Վիթալիս , մէմուրա եալընըզ « եարըն էֆէնտի , եարըն կէօրիւշիւրիւզ » տէմիշ իտի քի , ահալի , մէրգումըն պու սէօղիւնտէն էրթէ կիւնիւ մուզհիք վէ էյլէնճէլի պիր հալ վազը օլաճաղընը քէշֆ իտէրէք , պէօյլէ ազըն ազըն կէլիյօրլար իտի :

Պու սէպէպլէ սէյիրճիլէր , պէնի ժօլիքէօր իլէ եալընըզ կէօրտիւքլէրինտէ , « իհթիյար կէլմէյէճէք մի » տէյու սօրտուլար : Պէն տէ .

— Շիմտի կէլէճէք , տէյիպ օգուտուղում զօնծանէՊՊաս պէսթէսինէ տէվամ իթմէքտէ իտիմ :

Լաքին Վիթալիս հէնուզ կէլմէտէն բօլիս մէմուրը կէլտի : ժօլիքէօր , մէրգումըն վիրուտինի էվվէլճէ կէօրմիւշ օլմաղըլա , իւք կիւնքի մուզհիք թավըր քէսպ իտէրէք , եանի էյիլէրէք պիւքիւլէրէք էնինէ պօյունա տօլաշմաղա պաշլատը : Սէյիրճիլէր իտէ ազիմ պիր դահգահա գօրարտըլար :

Բօլիս մէմուրը նէյէ օղրատըղընը շաշրարադ իւզէրիմէ ղազէպանէ պիր նիկեաճ ձթֆ իթտի :

Պու իսէ սէյիրճիլէրին նէշաթընը տահա զիյատէ արթըրըպ , դահգահալարընը թէքրար իտուպ , պէնի տէ ալգըշլատըլար :

Տօղրուսը պէնտէ կիւլմէմի զապթ իտէմէյօր իտիմ. Լա-
քին պիր եանտան տախի պու իշին սօնը նէրէյէ գարար վէ-
րէճէյինտէն էմին օլմայրպ, էնտիյէ իտիյօր իտիմ. էկէր Վի-
թալիս հազըր օլա իտի, էլպէթտէ մէմուրա պիր ճէվապ վէ-
րիր իտի. ֆագաթ պէն եալընըղ օլտուղումտան, շայէտ մէ-
մուր պիր շէյ սիւալ իտէճէք օլուրսա, նէ՞ ճէվապ վէրէճէ-
յիմի տիւշիւնմէքտէ իտիմ:

Բօլիս մէմուրը հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլմիշ օլտուղու
հալտէ, իբին էթրաֆընտա տօլաշըպ տուրմագտա, վէ կեահ
պէ կեահ պանա հիտտէթամիղ նիկեահլար աթֆ իթմէքտէ
իտի քի, պու պագըրշար շիւպհէսիղ իշին սօնը ֆէնա օլաճա-
ղընը իյմա իտիյօր իտի:

Շիւպհէսիղ, պուլունտուղումուղ հալին վէխամէթինի
անլամայա միւգթէտիր օլմայան ժօլիքէօր իսէ, միւթէմա-
տիյէն մէմուրըն թավր ու հարաքեաթընը թըպգը թըպգըյա
թագլիտ իթմէքտէ, վէ սէյիրճիլէրին գահգահալարը թէզ-
եիտինի մուճիպ օլմագտա իտի:

Մէմուրըն հիտտէթինի տահա ղիյատէ արթըրմամագ ի-
շին ժօլիքէօրի նէզտիմէ ճէլպ իթտիմ իսէ տէ, մայմուն, պու
հալտէն բէք խօշնուտ օլմուշ օլմալը իտի քի, միւթատընըն
խիլաֆընտա օլարագ էմիրմէ իթաաթ իթմէյուպ, մասխարա-
լըզլարընա տէվամ իտիյօր իտի:

Հիտտէթինտէն կէօզլէրի գարարմըշ օլան բօլիս մէմու-
րը, շիւպհէսիղ մայմունը պիզզաթ պէն քէնտիմ թահրիք վէ
թէշվիգ իտիյօրում զաննընա զահիպ օլարագ, նակէհան իբի
աթլատը, վէ սուրաթըմա պիր սիլլէ էնտիրմէսի իլէ պէնի
եէրէ տէվիրմէսի պիր օլտու:

Պու տարպէյի նակէհզուհուրտէն նէ օլտուղումը պիլ-
մէտիմ, ֆագաթ կէօզլէրիմի աշտըղըմտա, Վիթալիսի պէնիմ
իլէ բօլիսին արասընտա կէօրտիմ քի, մէմուրըն գօլունտան
սըգը սըգըյա թուլթարագ:

— Նէ՞ հագգըլա պու չօճուղա վուրտունըղ, պու հարա-
քէթինիղ ալշագլըգ տըր, տէտի:

Մէմուր , գօլունը գուրթարմադ իսթէմէքտէ , Վիթալիս իսէ տահա շիտտէթլէ սըգմագտա իտի քի , պու հալտէ պիր գաչ սանիյէ հէր իքիսի պիրպիրլէրինին եիւզիւնէ պագա գալտըլար :

Մէմուրըն կէօզլէրի , հիտտէթ գըղըճըմլարը սաչըյօր իտի :

Վիթալիս իսէ , պէյազ սաչլարըլա մուհաթ օլան կիւզէլ պաչընը պիր թավըրը ալիճէնապանէտէ եօգարը գալտըրմըչ իտի . մէրգումըն սիմասը հիտտէթլէ պէրապէր , պիր նէվի ասալէթ իյմա իտիյօրիտի :

Էֆէնտիմին պու վազիյէթը ասիլանէսի էօնիւնտէ , բօլիս մէմուրընըն մահճուպիյէթինտէն նաշի եէրին տիպլինէ կէչէճէյինի զանն իտիյօր իտիմ . լաքին մէրգում ասլա մահճուպիյէթ էսէրի կէօսթէրմէտիքտէն մատէ , սէրի պիր հարաքէթլէ էլինի գուրթարարագ , էֆէնտիմին եագասընտան գավրայըպ իլէրի տօղրու իթի վէրտի :

Պու իթիշ` օ տէրէճէ շիտտէթլի օլտու քի , Վիթալիս , ազ գալտը եէրէ տիւշէճէք իտի . լաքին քէնտինի թօբլայարագ սաղ էլի իլէ մէմուրըն գօլունա շիտտէթլի պիր տարպէ էնտիրտի :

Փիլ հագըգա Վիթալիս գավի իւլ պիւնեէ պիր իհթիյար իսէ տէ , ֆագաթ նիհայէթի իհթիյար իտի . բօլիս մէմուրընա կէլինճէ , հէնուզ կէնճ վէ տինճ օլտուղունտան , պէյնլէրինտէ վուգու պուլան իչպու միւնազաա թապիյի ուզուն սիւրմէյէճէք իտի , վէ միւնազատա օլմատը , անճագ Վիթալիս մէմուրա .

— Նէ՞ իսթէյօրսունուզ , մէրամընըղ նէ՞ տիր , տէտի .

Մէմուր . - Սիզի թէվգըֆ իտիյօրում , պույուրըն մէլքէզէ կիտէճէյիզ :

— Պու չօճուղա նիչին վուրտունուզ :

— Չօգ լագըրտը իսթէմէզ , պէնիմլէ պէրապէր կէլէճէքմիսինիզ :

Վիթալիս մէմուրա ճէվապ վէրմէյիպ , պանա խիթապէն .

— Հայվանլարը ալ տա օթելէ կիթ , պէն սանա խապէր կէօնտէրիրիմ , տէտի :

Պիշարէ Վիթալիս , տահա զիյատտէ սէօզ սէօյլէմէյէ մէյտան պուլամատը . մէմուր , մէրգուլմը սիւրիւքլէյէ սիւրիւքլէյէ կէօթիւրտիւ :

Իշթէ էֆէնտիմին , բէք էյլէնճէլի սուրէթտէ իճրա իթմէք իսթէտիյի պուլ գօմէտի , աճըգլը պիր ֆաճիայէ թէպտիլ օլարագ պէօյլէճէ խիթամ պուլտու :

Գէօրէքլէրին իքք հարաքէթի , էֆէնտիլէրինին արգա սըրա կիթմէք օլտու իսէ տէ , լաքին էմրիմէ իթաաթ իտէրէք եանըմտա գալտըլար . օ անտէ պուրուլարընա պիրէր հալգա թագըլմըլ օլտուղունը կէօրտիւմ : Ֆագաթ պուլ հալգալար տէմիրտէն օլմայըպ , իլլա էթրաֆընտա բիւսկիւլ իլէ տիւյմէլէնմիշ պիրէր իբէք գօրտէլա պաղլանմըլ իտի : Գաբի , պէյազ թիւյլի օլտուղունտան , գօրտէլասը գըրմըզը օլտուղու կիպի , սիյահ թիւյլիւ Զէրպինօնըն պէյազ , վէ քիւլ ըէնկինտէ օլան Տօլէնին գօրտէլասը տախի մայի իտի քի , Վիթալիս շիւպհէսիզ մէմուր իլէ էյլէնմէք իշին պուլնլարը պէօյլէճէ թէրթիպ իթմիշ իտի :

Սէյիթիլէր տէրհալ տաղըլտը , եալընըզ պիր գաշ քիշի եէրլէրինտէ օթուրարագ կէչէն վագտատէն պահա իտէրէք աթի իւզ զիքը սէօզլէրի սէօյլէյօրլար իտի :

— Իհիթիյարըն հագգը վար իտի :

— Խայր հագսըզ տըր :

— Զօճուգ հիշ պիր շէյ եաբմամըլ վէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ իքէն , մէմուր՝ պիշարէյի նիշին տէօյմէլի իտի :

— Նէ հալ իսէ , իշ ֆէնա , էկէր մէմուր իթաաթսըզլըղընը իսպաթ իտէրսէ , իհիթիյար՝ եագայը գօլայ գուրթաւամայաճագ , տէմէքտէ իտիլէր :

Սօն տէրէճէ քէտէր վէ էնտիշէ իշինտէ օլարագ օթելէ ավտէթ իթտիմ . զիրա Վիթալիսէ ֆէվգէլատէ մուհապէթ վէրմիշ իտիմ : Էվվէլէն մէրգուլմտան հըսս իթտիլիմ տէհշէթ քեամիլէն մահվ օլուպ , մուհապպէթիմ կիւնտէն կիւնէ

արթմագտա խոր, հէր կիւն սապահտան ագչամա գատար պերապէր եաշայօր խորք, պիր չուլըն իւզէրինտէ եաթըյօր խորք, պէն՝ պու ատէմի, ատէթա բէտէրիմ մէգամընտա սէվմէյէ պաշլամըշ խորիմ, չիւնքի պաննա օգոււմագ, եագմագ, հիսապ վէ մուսիգի էօյրէթմիշ խորի։ Ուզուոն միւտտէթ տէվամ իտէն եօլճուլուղուճուլուղ էսնասընտա, թէսատիւֆին իրայէ իթմիշ օլտուղու շէյէր հագգընտա, տայիմա մալիւմաթ վէրիպ, պէնի իրշաս իթմէյէ սայ իտէր խորի։

Շիտտէթլի սօուգ օլտուղու հէնկեամտէ, քէնտի էլպիսէսինի պէնիմէ թագսիմ իթտիյի կիպի, ղայէթ սըճագ օլտուղու կիւնլէր տախի, եիւքլէնտիյիմ էշեանըն նըսֆընը քէնտի թաշըր խորի։ Հէլէ էսնայի թաամտա պաննա ֆէնա լօգմալարը պըրագըպ տա, էյիլէրինի քէնտի ալմայըպ, միւսաւաթ իւզրէ բայ իթմէքտէ խորի։ Կերչի պագը տէֆա գուլագլարըմը շէքէր, վէ պիր բէտէրին էվլատընա վուրմայաճագը տէրէճէտէ շիտտէթլէ վուրուր խորի իսէ տէ, ֆագաթ պու ճիւզվի ճէզալէրին աճըսընը, քէնտի ղայրէթի, թաթըր վէ միւֆիտ սէօղլէրի, հագգըմտա կէօսթէրտիյի հիմայէթ ու մուհապէթի իլէ բէք չաբըգ ունուտուր խորիմ։

Խիւլասայի քէլամ, Վիթալիս պէնի սէվտիյի կիպի, պէնտէ անը սէվէր խորիմ։

Վէ իշթէ պու մուֆարէգաթ, պէնի սօն տէրէճէ մահզուոն վէ միւքէտտէր խորիյօր խորի։ Աճէպա պիրիպիրիմիզի նէ վագըթ կէօրէճէ խորք։

Մահբէս սէօղլի խորիյօրլար խորի։ աճէպա պու մահբուսիյէթ նէ՝ գատար վագըթ տէվամ իտէճէք խորի, վէ պու միւտտէթ զարֆընտա պէն եաբա եալընըզ նէ՝ եաբաճագ խորիմ, վէ նա՛սըլ կէչինէճէ խորիմ։

Վիթալիս, օլանճա ագճէմիզի եանընտա թաշըմագ ատէթի օլտուղուոնտան, վէ բօլիս մէմուրընտան շէքիշտիլիլէրէք կէօթիւրիւլտիւքտէն էվվէլ, պաննա պիր աղ խարճըզ վէրմէյէ վագըթ պուլամամըշ խորի։

Պէնիմ ճէպիմտէ իսէ անճագ պիր գաշ պագըր սիւքէ-

տէն պաշտօնաբար պուլունմատողընտան, իւշ աստէտ քէօրէք-
լէր իւն Ժօլիքէօրի, վէ քէնտիմի պէսլէմէյէ քեաֆի օլմայա-
ճագ իտի :

Շու հալի եէս իշթիմալ իշինտէ իքի կիւն օթէլտէն տը-
շարը չըգմաղա ճէսարէթ իտէմէյէրէք, հայվանլար իւն վա-
գըթ կէշիրտիմ :

Նիհայէթ իւլ էմր իւշիւնճիւ կիւնիւ պիր աստէմին վասէ-
թասըյըլա վիթալիստէն մուխթասար պիր մէքթուպ ալտըմ.
վիթալիս, պու մէքթուպընտա, հապսա գօնուլտուղունու,
վէ բօլիս մէմուրընա գարչը մուխալիֆէթ վէ մուամէլէյի
ճէպը ու շիտտէթ կէօսթէրմէք թէօհմէթի իւն իթհամ օլուն-
տուղունտան, կէլէճէք ճիւմա իրթէսի կիւնիւ մահքէմէյի
ճինայէթտէ մուհաքէմէլէրի իճրա գըլընաճաղընը պէյան
իթտիքտէն սօնրա, իլավէթէն :

«Հիտտէթիմի զապթ իտէմէտիյիմտէն, սօնունու տիւ-
շիւնմէյէրէք պէօլիւք պիր խաթատէ պուլունտում քի, մալի
պանա չօղա օլաճագ . լաքին շիմտի իշ իշտէն կէշտի, մուհա-
քէմէ կիւնիւ սէնտէ հագըր պուլուն քի, պունտան տա պիր
տէրսը իպրէթ ալմըշ օլասըն» տէյօր իտի :

Պատէհու իթիխազ իտէճէյիմ մէսլէք ու հարաքէթ
հագգընտա նասիհաթլար վէրիպ, քէնտի թարաֆընտան,
Ժօլիքէօրու, Գաբիյի, Զէրպինօ վէ Տօլչէյի եօխչայըպ սէվ-
մէքլիյիմի թավսիյէ իտէրէք, մէքթուպունա խիթամ վէրմիշ
իտի :

Մէքթուպը օգուլտուղում էսնատէ, Գաբի այագլարըմըն
արասընա կիրմէքլէ քեաղըտը գօգլայըպ գույրուղունը սալ-
լամագտա, վէ պու հալ իւն էֆէնտիսինին էլլէրինտէն կէշ-
միշ օլան քեաղըտը գօգուլսընտան թանըտըղընը անլաթմագ-
տա իտի, վէ իւշ կիւնտէն պէրի պիրինճի տէֆա օլարագ պէ-
յանը մէսէրրէթ իթմէքտէ իտի :

Մահքէմէյի ճինայէթին սաաթ օնտա մուհաքէմէյէ պաշ-
լայաճաղընը խապէր ալըպ, ճումաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ
տօգուլտա մահքէմէնին գաբուսը էօնիւնէ վարըպ պէքլէ-

տիմ: Գարը աչրլտըղընտա իպթիտա պէն իչերի կիրտիմ: Եա-
վաշ եավաշ սալոն տօլտու: Սամիունըն պէճնինտէ, օլ կիւն
բօլիս իլէ ճէրէյան իտէն վազաատէ հազըր պուլունանլար-
տան չօղունը թանըտըմ:

Օ անէ գատար հէնուզ մահքէմէնին նէ օլտուղունը պիլ-
մէյօրիտիմ: Փագաթ պիր հըսսը թապի իլէ գօրգմայա պաշ-
լատըմ: Հէր նէ գատար մէսէլէ էֆէնտիմէ այիտ իտի իսէ
տէ, եինէ քէնտիմի թէհլիքէ իչինտէ զանն իտիյօր իտիմ: Ալ-
գամը տիվարէ տայաթմըլ օլտուղում հալտէ, պէօյիւք պիր
սօպանըն արգասընա կէչիպ, օլապիլտիյի գատար կիզլէնի
վէրտիմ:

Էվվէլա պիր թագըմ խըրսըղյարըն, վէ գավկա էտիպ
տէօյիւլէնլէրին մուհաքէմէսի կէօրիւլտիւ, պունլարըն ճիւմ-
լէսի տէ « զէրրէ գատար գապահաթըմըլ եօգ » տէտիքլէրի
հալտէ, եինէ մահքիւմ օլտուլար:

Նիհայէթ Վիթալիս, եանընտա պիրէր ժանտարմա օլ-
տուղու հալտէ կէչիպ մագնունլար սանտալեասընա օթուր-
տու:

Մուհաքէմէնին պիտայէթինտէ նէ՝ սէօյլէնտիյինտէն, նէ՝
կիպի շէյլէր սօրուլտուղունտան, վէ էֆէնտիմին նէ՝ եօլտա
ճէվապ վէրտիյինտէն մալիւմաթըմ եօգ իտի: զիլա գալպիմ
օ տէրէճէ պիր էնտիչէ իչինտէ պուլունույօր իտի քի, պուն-
լարը իչիտիպ անլայամաղ օլտում:

Պէն եալընըզ, պէյազ սաչլարընը արգասընա տօղրու
սարգըթմըլ, մահճուպ վէ մահղուն ատէմլէրին թավըրըն
քէսպ իթմիլ օլան էֆէնտիմէ, վէ անը իսթիճվապ իտէն լէ-
յիսի մահքէմէյէ պագըլյօր իտիմ քի, մումաիլէյճ՝ Վիթալի-
սէ:

— Սիզի թէվգըֆ իտէն մէմուրա եումրուգլար վուրմագ
թէօհմէթի իլէ մագնունսընըզ, սուչունըզը իքրար իտէրմի-
սինիզ, տէտի:

Վիթալիս. - Եումրուգլար տէյիլ, լէյիս էֆէնտի, եա-
լընըզ պիր եումրուգ վուրտըմ, վէ պունըն սէպէպի տէ քէն-

տիսի տիր, զիրա օյուն օյնամագտա օլտուղումուզ մահալէ կէլտիյիմտէ, մէմուրըն, եանըմտա պուլունան չօճուղա թօգաթ վուրտուղունը կէօրտիւյիւմտէն . . .

Բէյիս . - Սէօղիւնիւ գաթ իտէրէք, ֆագաթ պու չօճուգ սիղին էվլատընը՞ մը տըր :

— Խայր, Բէյիս էֆէնտի, վագաա էվլատըմ տէյիլ ամմա, անը թըպգը էվլատըմ կիպի սէվէրիմ, վէ իշթէ պու սէպէպլէ չօճուղուն նահագ եէրտէ տէօյիւլտիւյիւնիւ կէօրիւպ, հիտտէթիմի զապթ իտէմէզ պիր հալէ կէլտիմ, վէ մէմուրըն էլինի թուլթարագ թէքրար վուրմասընը մէն իթտիմ :

— Սիզ մէմուրա վուրմատընը՞ մը :

— Մէմուր եագամտան գավրայըպ չէքիշտիրտիյինտէ, քէնտինին քիմ օլտուղունը ունուլթտում, եանի ատի պիր ատէմ զանն իտէրէք, սէվգըլ թապիյի իլէ պիւա իթիյար պիր հարաքէթտէ պուլունտում :

— Սիղին սիննինիդտէ օլան պիր ատէմին, հիտտէթինի զապթ իթմէսի լաղըմ կէլիր :

— Էվվէթ էֆէնտիմ, հագգը ալինիզ վար, լաքին նէ՛ չարէ, ինսան հէր զէման պիր օլմայըպ պագէն խաթա իտէպիլիր :

— Նէ հալ իսէ, շիմտի բօլիս մէմուրընըն իֆատէսինի ալալըմ :

Բօլիս մէմուրը . կիւզար իտէն վագաայը թէֆէրուաթը իլէ հիքեայէ իտուպ, պաշլըճա, սէտասը վէ թապր ու հարաքէթի իլէ իսթիհզա օլունտուղունը մուլթապըլ իֆատէ, վէ պու պապտէ աճը՝ քճը իշթիքեատէ պուլունտու :

Էանայի չէհատէթտէ վիթալիս, սէօյլէնէն լագըրտըլարը տիգգաթլա տիյնէյէճէք եէրտէ, կէօղէրինի սալօնըն հէր թարաֆընա հասը իթտիյինտէն, պէնի արամագտա օլտուղունը անլատըմ, վէ հէման կիղլէնտիյիմ մահալաէն չըգարագ սամիունըն արասընտան սիվիշիպ էօն սըրայա կէշտիմ :

Էֆէնտիմ պէնի կէօրտիւյիւնտէ, մահզուն չէհրէսի ալայիմի պէշաշէթ իլէ բարլամայա պաշլատը, պէնի կէօրտիւ-

յիւնէ մէմնուն օլտուղունը անլատում, վէ կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլտու :

Պու էսնատէ լէյիսի մահքէմէ Վիթալիսէ խիթապէն .

— Քէնտինիզի միւտաֆտա իշին պաշգա պիր տէյէճէ-յինիզ վա՞ր մը , տէյու սօրտու :

— Խա՛յր էֆէնտիմ, քէնտիմ իշին պիր շէյ տէյէճէյիմ եօգ , լաքին պիր ազ էվվէլ տէմիշ օլտուղում կիպի , բէք զիյատէ սէվմէքտէ օլտուղում չօճուգ եալընըզ գալաճաղընտան , պու պապտէ մահքէմէյի ալիյէլէրինին մէրհամէթ ու ատալէթինէ իլթիճա իտէրէք , մուֆարէգաթըմըղըն օլապիլտիյի գատար ազ իմթիտատ իթմէսինի թէմէննի վէ իսթիրհամ իյլէրիմ, տէտի :

Շու հալտէ էֆէնտիմին թախիլէյի սէպիլինէ գարար վէրիլէճէք զանն իտիյօր իաիմ . լաքին թէէսիւֆ օլունուր քի պէօյլէ օլմատը :

Հաքիմլէրտէն պիրի , քի սօնրա միւտտայիի ումումի թէսմիյէ գըլընտըղընը էօյրէնտիմ, պիր գաշ տագըգա պազը շէյլէր սէօյլէտիքտէն սօնրա , լէյիսի մահքէմէ սէրթ վէ ճիտտի պիր սէտա իլէ քէլամէ աղազ իտէրէք .

— Վիթալիս նամ շաիս , բօլիս մէմուրունա գարշը հագարէթ վէ մուամէլէյի ճէպլիլէյէ ճիւրաթ իթտիյի իշին , գանունէն իքի այ միւտտէթ հապսընա , վէ եիւզ ֆրանգ ճէզայի նագտի վիրմէսինէ , մահքէմէճէ գարար վէրիլմիշ տիր , տէտի :

Իքի այ մահրուսիյէթ . . .

Կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլմուշ օլտուղու հալտէ , Վիթալիսին իշէրի կիրտիյի գաբընըն թէքրար աշըլտըղընը , վէ էֆէնտիմին պիր ժանտարմա իշէ պէրնպէր տըշարը չըգտըղընը , վէ պատէհու թէքրար գաբանտըղընը , ազիմ պիր էսէֆը տէրուն իլէ կէօրտիւմ :

Իքի այ մուֆարէգաթ :

Լաքին պու միւտտէթ զարֆընտա նէ՞ եաբաճագ , վէ նէրէյէ կիտէճէք իտիք :

11

Կէօզլէրիմ աղլամագտան գըզարմըշ, վէ գալպիմ գա-
պարմըշ օլտուղու հալաէ օթէլէ ավտէթ իթտիյիմտէ, հավլի-
նին գաբուսը էօնիւնտէ տուրմագտա օլան օթէլճինին ուզուն
միւտտէթ պանա պագտըղընը կէօրտիւմ:

Քէօբէքլէրին եանընա կիթմէք իչին իչերի կիրմէքտէ ի-
քէն, մէրգում պէնի ալըգօյարագ:

— Էյ նասըլ օլտու, էֆէնտին նէրէտէ տիր, տէյու
սօրտու:

— Մահքիւմ օլտու, տէտիւմ:

— Նէ՞ գատար վագըթ իչին:

— Իքի այ գատար մահքէստէ գալաճագ:

— Ճէզայի նագտի նէ՞ գատար:

— Նիւզ Փրանգ տա ճէզայի նագտի վէրէճէք տիր:

Մէրգում, իքի իւշ տէֆա « իքի այ հաբս, եիւզ Փրանգ
ճէզայի նագտի », տէյու թէքրար իթտի:

Պէն եինէ եօլումա տէվամ իթմէք իսթէտիյիմտէ, մէր-
գում պէնի թէքրար տուրտուրարագ:

— Էյ սէն պու միւտտէթ զարֆընտա նէ՞ եաբաճագսըն:

— Պիլմէյօրում, միւսիւ:

— Ա, պիլմէյօրսուն էօյլէ՞ մի, քէնտինի վէ հայվանլա-
ընը պէսլէյէճէք գատար բարան վա՞ր մը:

— Եօգ միւսիւ, պիր բարամ եօգ:

— Տէմէք քի պանա կիւվէնիյօրսուն, սէնի պուրատա ալը
գօյաճաղըմը լիւմիտ իտիյօրսուն, էօյլէ՞ մի:

— Խա՛յր միւսիւ, քիմսէյէ կիւվէնտիյիմ եօգ:

— Պու սէօզտէ հագգըն վար օյլում, չիւնքի զաթէն է-
ֆէնտինին պանա հայլըճա պօրճու վար տըր, պու բարանըն՝
սօնունտա թէէտիյէ օլունաճաղընը պիլմէքսիզին, իքի այ միւտ-

տէթ սէնի պէսլէյէմէմ. իմտի հէր հալտէ պուրատան կիթմէն լազըմ տըր :

— Կիթմէք մի , ֆագաթ նէրէյէ կիտէյիմ :

— Օրասը պանա բաճի տէյիլ , պէն սէնին նէ բէտէրին վէ նէտէ էֆէնտինիմ , վէլհասըլ սէնի գայըրմաղա մէճպուր տէյիլիմ :

Պիր միւտտէթ քէնտիմի շաշըրտըմ , նէ տէյէպիլիր իտիմ , հէրիֆին հագգը վար իտի , պէնի գայըրմաղա ապա մէճպուր տէյիլ իտի , պէն քէնտիսինէ պէօյիւք պիր եիւք օլաճագ , վէ թաճիլ իտէճէք իտիմ . մէրգուլմ , սիւքիւթիմի գաթ իտէրէք :

— Հայտէ օղլում , քէօբէքլէրինի վէ մայմուռնը ալտա եօլա չըգը վէր , էֆէնտինին շանթասը բէհին մէգամը իլէ պուրատա գալաճագ տըր , մահբէստէն չըգտըղընտա հիսապըմըլը լույէթ իտուպ շանթասընը ալապիլիր :

Օթէլճինին պու սէօղիւնտէն , մահալի մէղքիւրտէ գալապիլիրիմ զաննընա զահիպ օլարագ :

— Մատէմ քի էֆէնտիմ իլէ օլան հիսապընըլը իլէրուտէ թէպիլյէ իտէճէյինիլէ էմինտինիլ , իմտի օ հալտէ պուրատա գալապիլիրիմ , վէ պէնիմ հիսապըմլտա անըն տէյնինէ իլավէ իտէրսինիլ քի , իշ պիթէր կիտէր , տէտիմ :

— Օհօ , սէն պէնի շաշգը՞ն մը զանն իտիյօրսուն , հայտէ ֆարղ իտէլիմ քի էֆէնտին պիր գաշ կիւն իչին վուգու պուլաճագ օլան մէսարիֆի թէէտիլյէ իթսին , լաքին իքի այլըգ օլուրսա իշ պաշգալաշըր :

— Պու միւտտէթ զարֆընտա իսթէտիլինիլ գատար ազ եէրիմ :

— Բէք ալա , ֆագաթ հայվանլարընըլը նէ եաբմալը . խա՛յր օղլում խա՛յր , հէր հալտէ պուրատան կիթմէլիսին , էթրաֆ քէօյլէրտէ իշ պուլուպ կէչինէպիլիրսին :

— Ֆագաթ միւսիւ , էֆէնտիմ հաբըստան չըգաճագ օլուրսա պէնի նէրէտէ պուլսուն , թապիլյի պուրայա կէլիպ պէնի պուլամայաճագ տըր :

— Սէն տէ մահաբէտէն չըգաճաղը կիւն պուրայա կէլիր-սին , իբի այ գատար մատէն սուլարը պուլունան Պանեհէ , Գօթըռէ վէ Լիւզ շէհիրլէրինի տօլաշըրսան , հէմ կէշինիր վէ հէմտէ պիրազ բարա արթըրապիլիրսին :

— Շայէտ էֆէնտիմ պանա մէքթուպ եազաճագ օլուր-սա :

— Պէն անըն մէքթուպընը սագլարըմ :

— Փագաթ մէքթուպա ճէվսայ վիրմէք լազըմ կէլսէ , նա՛սըլ . . .

— Ա՛ , ծնէ եա , ամմա ուզատըյօրսուն հա՛ , լագըրտը անլամայօրմուսըն , սանա պուրատան չըգ կիթ տէյօրում , հէմ չարը՛գ սուրէթտէ . սանա պէշ տագըգա միւսատտէ , էկէր պիրազտան կէլիպ տէ սէնի եինէ պուրատա կէօրէճէք օլուրսամ , պաշգա տիւրլիւ եաբարըմ :

Սրթըգ մուգավէմէթին ֆայիտէսիզ օլաճաղընը անլա-տըմ . օթէլճինին տէտիյի կիպի , տըշարը չըգմագտան պաշգա չարէ գալմամըշ իտի : Հէման ախըրա վարըպ քէօրէքլէրի վէ ժօլիքէօրու ալտըգտան սօնրա , չանթամը ումուղումա վուր-տում , վէ քիթարամը տախի գօլումա թագարագ օթէլի թէրք իթտիմ :

Գաբընըն էօնիւնտէ տուրուպ տա պիզի կէօլլէմէքտէ օ-լան օթէլճի , արգամտան .

— Սէնի իշին մէքթուպ կէլիրսէ սագլարըմ , տէյու պա-ղըրտը :

Շէհիրտէն տըշարը չըգմաղա աճէլէ իտիյօր իտիմ . զիրա քէօրէքլէրէ հալգա թագմամըշ օլտուղումտան , բօլիս մէ-մէմուրլարընա թէսատիւֆ իտէրիմ տէյու գօրգըյօր իտիմ . Հալգա սաթըն ալաճագ բարամտա եօգ իտի , ճէպիմտէ թօ-բու թօբու օն պիր յու վար իտի :

Վիթալիս կիպի պէնիտէ հաբսա աթաճագ օլուրլարսա , քէօրէքլէր վէ ժօլիքէօր նէ՞ օլաճագ իտի : Վիթալիս գում-բանեասընըն միւտիւրի , վէ պիր ֆամիլեանըն լէյիսի օլմուշ իտիմ : Պէն քի , տօղուշումտան պէրի ֆամիլեատան մահրում

օլտուղում հալտէ , անլէրին մէսուլիյէթինի տէրիւհտէ իթմիշ խորմ :

Ալէլ աճէլէ եիւրիւտիւլիւմ էսնատէ , քէօրէքլէր պաշ-
լարընը պանա չէվիրիպ , տիք տիք եիւզիւմէ պագարագ , աճ
օլտուգլարընը անլաթը, օրլար խոր :

Ումուզըմուաքի չանթանըն իւսթիւնտէ օթուրմուշ օլան
ժօլիքէօր իսէ , պէնի՝ քէնտիսինէ պագմաղա մէճպուր իթմէք
իչին , կեահ պէ կեահ գուլաղըմը չէքմէքտէ , վէ տէճիւպ
պագտըղըմտա , էլի իլէ գարնընը օվլամագտա խոր :

Տօղրույը սէօյլէմէք իչին , պէն տախի , հայվանլար գա-
տար աճ խորմ . զիրա սապահտան պէրի աղզըմա պիր շէյ
գօյմամըշ խորմ . ֆագաթ նէ՞ եաբապիլիր խորմ . . .

Ճէպիմտէ պուլունան օն պիր չու իլէ նէ սապահ գահ-
վալթըսը , վէ նէ տէ ազչամ թաամը թէտարիք օլունապիլիր
խոր . պու բարա իլէ անճագ եիրմի տէօրթ սաաթտա պիր
տէֆա օլարագ խաֆիֆճէ պիր թաամ օլունաճագ խոր :

Գօվուլտուղումուզ օթէլ , Սէն-Միշէլ վարըշնտա պու-
լունմագլա , թապիյի պէն տէ պու թարիքտէն կիթմէքտէ ի-
տիմ :

Բօլիս մէմուրընա թէսատիւֆ իթմէմէք իչին , պիր ան
էվվէլ շէհիրտէն թէպաիւտ իթտիյիմտէն , եօլլարը սօրուպ
անլամայա վագըթ պուլամամըշ խորմ : Պէն մահզա օլապիլ-
տիյի գատար թուլուզտան ուզագլանմագ արզուսընտա խորմ .
շու եա պու շէհիրէ կիթմէքտէն , պէնիմ իչին ասլա պիր
ֆայիտէ հասըլ օլամագ խոր . զիրա հէր նէրէյէ կիթմէմ ,
եաթմագ վէ եէմէք իչին բարա իսթէյէճէքլէր խոր , ֆագաթ
եազ օլմասը հասէպի իլէ աշըգտա , վէ եախօտ պիր աղաճ
ալթընտա պէյթու թէթ իտէպիլէճէյիմիզտէն , օթէլ մէսէլէ-
սինին օ գատար էհէմիլիյէթի եօգ խոր :

Լաքին եէյէճէք , եէյէճէք լաղըմ խոր . . .

Իքի սաաթ գատար տէվամի վէ պիլա արամ եիւրիւյէ-
րէք , թուլուզտան հայընճա ուզագլաշտըգ զիւլմինէ զահիպ
օլուպ , քէնտիմի բօլիս մէմուրլարը գօրգուսընտան ազատէ

զանն իտիյօր իտիմ, ֆազաթ քէօթէքլէր իլէ փօլիքէօր, թէք-
րար թէքրար եիւզիւմէ պագըպ աճլըզլարընը պէյան իտի-
յօրլար իտի :

Հէման իլք լասթ կէլտիյիմիլ էքմէքճի տիւքքեանընա
կիրուպ, պիր պուշուգ լիպրա էքմէք քէսմէսինի ըէճա իթ-
տիյիմտէ, էքմէքճի :

— Իքի լիպրալըգ պիր էքմէք ալմալըսընըզ, սիզի իլէ
հայվանլարընըզա անճագ քիֆայէթ իտէր, պու պիչարէ հայ-
վանլարը պէսլէմէք լազըմ տըր, տէտի :

Միլ հագըգա իքի լիպրալըգ էքմէք պիզէ անճագ քիֆա-
յէթ իտէճէք իտի, զիրա փօլիքէօրու հիսապա տախիլ իթ-
մէքսիզին, պէհէրիմիզէ եաթըմ լիպրայա եազըն էքմէք տիւ-
շիւյօր իսէ տէ, ֆազաթ նէ չարէքի քիսէմէ չօգ կէլիյօր
իտի :

Օ վագըթ էքմէյին պիր լիպրասը պէշ սոռ օլմաղըլա,
իքի լիպրա ալսամ օն սոռ վէրմէմ լազըմ կէլէճէք իտի քի,
օ հալտէ պանա պիր սոռ գալաճագ իտի :

Թապիլի ելթէ կիւնքի նաֆագամըզը թէէմին իթմէք ի-
չին, պէօյլէ պիր իսրաֆէ ճէսարէթ իտէմէլ իտիմ. պիր պու-
շուգ լիպրա էքմէք՝ եէտի սոռ իւշ սանթիմ իտիյօր քի, օ
հիսապալա էլիմտէ, աճլըգտան էօլմէյէճէք գատար պիր շէյ
գալըյօր իտի :

Չար չաբըգ պու հէսապը եաբարագ միւթէէմին պիր
չէհրէ իլէ էքմէքճիյէ :

— Պիր պուշուգ լիպրա քեաֆի տիր, ըէճա իտէրիմ զի-
յատէ քէսմէյին, տէտիմ :

Էքմէքճի. - Բէք ալա տէյիպ, հէբսինի եէսէք պիլէ չօգ
կէլմէյէճէք օլան ալթը լիպրալըգ կիւզէլ պիր էքմէյին քէ-
նարընտան իսթէտիյիմ թարլթըտա քէսիպ թարթարագ :

— Իքի սանթիմիլք գատար զիյատէ տիր, տէյէրէք սէ-
քիլ սոյըմը չէքմէճէսինէ ալթը վէրտի :

Էքմէյի գօլթուղումա ալըպ տիւքքեանտան տըչարը
չըգտըմ. քէօթէքլէր սէվինճլէրինտէն էթրաֆըմտա օյնայըպ

սրչրամագտա , վէ Ժօլիքէօր տախի սաչլարըմը չէքմէքտէ իտի :

Զօգ ուզաղա կիթմէտիք . եօլումըզըն իւզէրինտէ պուլունան պիր աղաճըն ալթընա վարըր վարմազ , քիթարամը աղաճըն քէօքիւնէ տայայրպ օթլարըն իւզէրինտէ օթուրտում , քէօքէքլէր գարշըմա կէչիպ օթուրտուլար : Հիչ եօրուլմուշ օլմայան Ժօլիքէօր տախի , տիմաղընա ուկիուն կէլէն բարչալարը չալմագ իչին այագ իւսթիւ տուրույօր իտի :

Էքմէյի քէսիպ թագսիմ իթմէք նազիք պիր իչ իտի . օլապիլտիյի գատար եէքտիկէրինէ միւսավի օլմագ իւզրէ պէշ գըսմա պէօլտիւմ , վէ դայ օլմամագ իչին ուֆագ ուֆագ տիլիմլէր քէսէրէք բայ իթտիմ :

Ժօլիքէօր պիզտէն ազ եէտիյի իչին , հիսսէսինտէն արթմըշ օլան իւշ բարչա էքմէյի տախի , պատէլ թաամ չէրէզ մէգամըյլա քէօքէքլէրէ թագսիմ իթտիմ :

Վագաա պու զիյաֆէթին , էօյլէ նութգ իտէճէք գատար էհէմիլյէթի եօգ իտի իսէ տէ , պէն եինէ արգատաշլարըմա պիր գաշ սէօզ սէօյլէմէյի մինասիպ կէօրտիւմ : Պիթթապի , քէնտիմի անլէրտէն ալի պիր մէվգըտա աստ իթմէքսիզին , լէյիսլէրի պուլունտուղում հասէպի իլէ , պուլունտուղումուզ ահվալին վէխամէթինի անլէրէ պէյան վէ քէնտիլէրինի տախի իշպու հալի եէս իշթիմալէ թէշվիգ իթմէք իսթէտիմ :

Շիւպհէսիզ Գաբի , էֆքեարըմը անլամըշ օլմալը իտի քի , կիւզէլ վէ զէքեալէթլի կէօզլէրինի իրի իրի աշարագ կէօզիւմիւն իչինէ պագըյօր իտի : Քէնտի քէնտիմէ ճիտտի պիր հալ քէսպ իտէրէք :

— Էվվէթ , սէվկիւլիւ տօսթում Գաբի , էվվէթ Զերպիւնօ , Տօլչէ , Ժօլիքէօր , սէվկիւլիւ տօսթլարըմ , ազիզ լէֆիզլէրիմ , սիզէ էսէֆամիզ պիր հաւատիս վէրէճէյիմ . էֆէնտիմիզ իքի այ գատար պիզտէն ուզագ գալմագ մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօր , տէտիյիմտէ , Գաբի , թաճիւպ իյմա իտէր պիր թավը իլէ :

— Օհա՛ , տէյու հայգըրտը . պէն իսէ սէօղիւմէ տէվամ իտէրէք .

— Էվվէթ , սէվկիւլիւ արգատաշլարըմ , պու ֆէլաքէթ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք պիզիմ իշին բէք ֆէնա տըր . զիրա պիզի պէսլէյէն քէնտիսի օլտուղունտան , անըն պու զայպուպէթինտէն տօլայը , սօն տէրէճէ թէհլիքէլի պիր մէվզըտա պուլունույօրուզ . բարամըզ եօգ , անլայօրմուսունուզ , պիր բարամըզ եօգ :

Պու սէօղիւմիւ քեամիլէն անլամըշ օլան Գաբի , հէման արգա այագլարը իւզէրէնէ տուրտու , վէ օյուն օյնատըղըմըզ էմնատէ բարա թօբլատըղը թավըր քէսպ իտէրէք տօլաշմաղա պաշլայընճա .

— Անլարըմ , անլարըմ սէվկիւլիւ Գաբիճիյիմ , օյուն օյնայալըմ տա բարա գազանալըմ տիմէք իսթէյօրսուն , տէյիլ մի : Վագաա պու թէքլիֆին բէք ագիլանէ տիր , ֆագաթ հասըլաթըմըզ օլաճա՞գ մը , իշթէ մէսէլէ պունտա տըր : Շայէտ մուվաֆֆագ օլամազսագ , պիլմիշ օլմալըսընըզ քի , սէրվէթիմիլը եալընըզ իւշ ճոռտան իպարէթ տիր . հալ պէօյլէ իքէն գարնըմըզը սըգմալը , եանի ազ պիր նաֆագայա գանաաթ իթմէլիյիլ . մալիք օլտուղունուզ ղէքեալվէթ սայէսինտէ , պուլունտուղումուզ ահվալին վէխամէթինի էլպէթտէ անլատընըզ : Իմտի ագլընըզը պաշընըզա ալարագ էյի օյունլար օյնամաղա սայ իթմէլիսինիլ , հէր պիրինիզտէն , իթաաթ , գանաաթ վէ թահամիւլ թալէպ իտէրիմ . եէքտիլ վէ եէքճիհէթ օլարագ պէրապէր չալըշալըմ , պէն սիզտէն իւմիւտվար օլտուղում կիպի , սիզտէ պանա էմնիյէթ իտէպիլիրսինիլ , տէտիմ :

Վագաա , արգատաշլարըմ , պիլ պէտահա սէօյլէտիյիմ պու նութըր , քեամիլէն անլատըլար տէմէյէ ճէսարէթ իտէմէմ . ֆագաթ պունտան պիր ֆիքրի ումումի հասըլ իտուպ ազ չօգ մանասընը անլամըշ օլտուղլարընը իտտաա իտէպիլիրիմ , վէ պու պապտէ ասլա չիւպհէմ եօգ : Զաթէն էֆէնտիլէրինին զայպուպէթի իլէ վէխիմ պիր հալ վագըր օլտու-

ղունու պիլիօրլար , վէ պէնտէն իյզահաթ պէքլէյօրլար իտի : Սէօյլէտիյիմ սէօզլէրին քեաֆֆէսինի անլամատլար իսէ տէ , հիչ օլմազսա հագլարընսա իթթիխազ իթտիյիմ թարիգտէն մէֆնուն գալտըգլարընը , տըգգաթ վէ հարաքէթլէրի իլէ իսպաթ իթտիլէր :

Լաքին պու տըգգաթ սէօզիւ մահզա քէօրէքլէրէ մախսուս տըր , զիրա փօլիքէօր իչին , ֆիքրինի ուզուն միւտտէթ պիր մատտէյէ հասը իթմէք մուհալ տըր . նութգըմըն պիտայէթինտէ տըգգաթլա տիյնէմէյէ պաչլամը , լաքին հէման եիրմի քէլիմէ սէօյլէր սէօյլէմէզ , կէօլկէսինտէ օթուրմուչ օլտուղումուզ ազաճըն իւզէրինէ աթլատը , վէ տալտան տալա սըչրայարագ վէ սալլանարագ էյլէնմէյէ պաչլատը . շայէտ Գաբի պէօյլէ պիր հարաքէթտէ պուլունմուչ օլսա իտի , ֆէնա հալտէ միւթէէսսիր օլաճագ իտիմ , լաքին փօլիքէօր , եարամազ չօճուգլար կիպի սաքին օլմատըղընտան , անըն եարտըգլարընա էհէմիլյէթ վէլմէյի ճայիզ կէօրմէյօր իտիմ :

Տօղրույը սէօյլէմէք իչին , պէնտէ օյնամագ վէ էյլէնմէք իսթէյօլ իտիմ , լաքին մէմուրիյէթլիմին էհէմիլյէթ ու նէզաքէթի , պանա աուլա ճէվազ վէլմէզ օլտուղունու անլամը իտիմ :

Պիր գաչ տագըգա իսթիրահաթտէն սօնրա հարաքէթ գօմանտասընը վէրտիմ , զիրա իրթէ կիւնիւնէ նաֆագա թէտարիք իթմէք իչին բարա գազանմագ լազըմ իտի :

Պիր սաաթ գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա , թասաւվիւրաթըմը մէվգըյը իճրայէ վազ իթմէյէ միւսսաիտ կիպի կէօրիւնէն պիր քէօյէ վասըլ օլտուգ :

Պու գարիյէ , ուզագտան ֆագըրը հալտէ կէօրիւնտիւյիւնտէն , հասըլաթըմըզ ճիւզվի պիր շէյ օլաճաղը թապիյի իսէ տէ , լաքին պունը իչին մէյուս օլմայըպ զայրէթի էլտէն պըրագմատըմ , չիւնքի նաֆագա թէտարիք իթմէք լազըմ իտի . ալէլիտուսուս՝ գարիյէ նէ՝ գատար քիւչիւք օլուրսա , բօլիս մէմուրլարընա օ գատար ազ թէսատիւֆ օլունա-

ճաղընը տիւշիւներէք միւսթերի՜ն օլույօր իտիմ :

Տէրհալ ագթէօլէրիմի կիյինտիրուպ միւմքիւն մէրթէպէ թահտը ինթիզամէ ալարագ գալիյէյէ կիրտիք , ֆագաթ թէէսիւֆ օլունուր քի Վիթալիսին տիւտիւշիւ , վէ մէրգու-մըն մէհարէթի իլէ վիճուտճա կէօսլէրիշի էքսիլիյօր իտի : Վիթալիս ուզուն պօյը վէ ալիճէնապսնէ թավրը իլէ , խալ-գըն նագարընը իւզէրիմիտէ տավէթ իթմէքտէ իտի . պէնիմ իսէ՝ պօյըմ դայէթ գըսա , վէ պու խասիյէթլէրտէն մահրում օլտուգտան մատէ , չէհրէմ տախի մէյուսիյէթ վէ ըզթըրապ ըզհար իտիյօր իտի :

Էսնայի րահտէ , խալգըն իւզէրինէ նէ կէօնա թէէսիր իտէճէյիմիզի անլամագ իչին սաղա սօլա պագըյօր իտիմ . բէք աղ ատամլար եայլնըզ պիր քէրըն պիզէ պագտըգտան սօնրա քէնտի իշլէրի իլէ մէշղուլ օլմագտա , վէ արգամըզ-տան տախի քիմնէ կէլմէմէքտէ իտի :

Ուֆագ պիր մէյուանճըղա վասըլ օլտուգ քի , օրթա-սընտա , իւզէրի պէօյիւք վէ ուզուն աղաճարլա կէօլկէլէնմիշ պիր չէշմէ պսւլունույօր իտի . հէման քիթարամը ալըպ պիր վալս չալտըմ , Տօլչէ իլէ Ջէրպինօ տախի էմրիմ իւզըն օյնա-մայա պաշլատըլար :

Լաքին քիմնէ եէրինտէն գըմըլտանմատը , բէնչէրէլէրտէ վէ գաբըլարըն էօնիւնտէ չօրապ էօրմէքլէ մէշղուլ պուլու-նան գատընլար , ֆիթուրսըղ , վէ էհէմմիյէթսիզ պիր թավը իլէ պիզէ պագըյօրլար իտի :

Իհթիմալ քի պու գատընլարտան պիրի պիզէ թէգար-րուպ իտէր , վէ օնա պագարագ պաշգալարը տա կէլիր տէ , պիր գաչ մանկըր չըգարըրըմ իւմիւտի իլէ պէն չալղըյը չալ-մայա , վէ Տօլչէ իլէ Ջէրպինօ տախի օյնամայա տէվամ ի-տիյօր իտիք :

Լաքին պօշ , քիմնէ եէրինտէն գըմըլտանմատը . պու ճիւմիէ մէյուս օլմագսըղըն , քիթարամըն թէլլէրինի գօթա-րըրճասընա շիտտէթլէ չալըյօր իտիմ :

Նակէհան հէնուզ այաղա գալգմըշ օլան քիւչիւք պիր

չօճուգ, պուլունտուղու խանէնին էշիյինտէն այրըլըպ թօբալ-լայարագ եանըմըզա կէլմէք իւզրէ իքէն, վալիտէսի պա-չընը գալտըրըպ չօճուզը չըղըրտը. պէն՝ մէզպուրէ իլէ ար-գասընտան պիր գաչ գատըն տահա կէլէճէքլէրինի իւմիւտ իտիյօր իտիմ, լաքին պու իւմիւտ տէ մահվ օլտու.

Չօճուղու իւրքիւթմէմէք վէ եանըմըզա ճէլպ իթմէք ի-չին խաֆիֆճէ չալմաղա պաշլատըմ, լաքին մասուլմ՝ վալի-տէսինէ իթաալթ իտէրէք մէզպուրէնին նէզտինէ ավտէթ իթտի:

Քէնտի քէնտիմէ, իհթիմալ քի պու գատընլար այագ օյունունտան խօշլանմայօրլար տէյէրէք, Զէրպինօ իլէ Տօլչէ-յէ եալթմալարընը էմր իթտիմ, վէ քէմալի խահիչլէ գօնծա-նէթնա տէնիլէն շարգըլը օգուլմայա պաշլատըմ:

Շարգընըն իւք խանէսինի հէնուզ պիթիրմիշ իքէն, պա-չընտա պիր ապա շապգա, վէ սըրթընտա գըսսա պիր բալթօ-սը պուլունան տտէմին պիրի պիզէ տօղրու կէլմէքտէ օլտու-ղունու կէօրիւպ, ավազըմ չըգտըգճա պաղըրարագ շարգը-նըն իքինճի խանէսինէ պէտտ իթտիմ:

Շախսը մէրգուլմ, գապա պիր սէտա իլէ.

— Էյ, օրատա նէ՞ եաբըլօրսուն, հայլազ քիւհանի, տէյու հայգըրտը:

Տէրհալ սէսիմի քէստիմ, վէ չաչըրտըղըմտան ճէվապ վէրէմէյուպ, ալըգ ալըգ մէրգուլմըն եիւզիւնէ պագընճա, հէրիֆ.

— Չարգըն, նէյէ ճէվապ վէրմէյօրսուն, տէյու պա-ղըրտը:

— Միւսիւ, կէօրիւյօրսունուզ ա', պէսլէ օգուլօրում:

— Քէօյիւն սօգազլարընտա շարգը օգուլմազ իչին բուխ-սալթ թէզքէրէսի ալտը՞ն մը:

— Խա'յր միւսիւ:

— Էօյլէ իսէ չաբը'գ տէֆ օլ, եօգսա շիմտի զապըթայա թէսլիմ իտիլիրսին:

— Լաքին միւսիւ, պէն...

— Պէնի « Գրը սէրտարը » թէսմիյէ էթ չարգըն , հայտէ տէֆ օլ օրատան , հայլազ տիլէնճի , հայտէ՛ պօյունը կէօրէյիմ :

Գրը սէրտարը հա՛ . . . էֆէնտիմին բօլիս մէմուրնա գարըը տուրմասընըն նէթիճէյի միւտհիշէսինի բէք ալա պիլ-տիյիմտէն , մէրգումա էմրինի թէքրար իթմէյէ մէյտան վէր-մէյիպ տէրհալ օրատան մուֆարէգաթ իթտիմ , վէ կէլտիյիմ եօլա տօղրու սիւրաթլա ատըմ՝ ալմայա պաշլատըմ :

Պու ատէմ՝ պանա տիլէնճի տէմիշ իտի , լաքին մէրգումըն պու սէօղիւ տօղրու տէյիլ իտի . պէն ասլա տիլէնմէմիշ ի-տիմ , անճագ մէտարը թէայիւշիմ իչին չալկը չալմը վէ օյուն օյնամըշ իտիմ :

Պէշ տագըգա զարֆընտա , միսաֆիր գապուլ իթմէյէն պու գարիյէյի թէրք իթտիմ , քէօրէքլէր , պաշմըզա կէլէն վուգուաթը , վէ մուվաֆագըլէթսիզլիյիմիզի անլամըշլար կիպի , պաշլարընը էյմիշ օլտուգլարը հալտէ , մահզուն մահ-զուն արգամ՝ սըրա կէլիյօրլար իտի :

Գաբի , կեահ պէ կեահ էօնլէյէրէք կիւզէլ կէօղլէրի ի-լէ եիւզիւմէ պագըյօր իտի . Զէքի հայվանըն չէնէլէրի տիթ-րէտիյինտէն , վուգու պուլան հալին իւզէրինէ պանա պիր շէյլէր սիւալ իթմէք իսթէտիյինի , ֆագաթ ճէսարէթ իտէ-մէտիյինի անլայօր իտիմ :

Սթիթը գըր սէրտարընըն կէլէճէյինտէն գօրգմաղա մէյ-տան գալմայաճագ գատար ուզազլանտըլըմըլտա , էլիմ իլէ պիր իշարէթ իթտիմ , տէր հալ քէօրէքլէր էթրաֆըմտա նիմ՝ պիր տայիրէ թէշքիլ իթտիլէր . Գաբի օրթալարընտա տուր-մուշ , վէ կէօղլէրինի եիւզիւմէ հասր իթմիշ օլտուղու հալտէ պիլա հարաքէթ տուրույօր իտի :

Պու հայվանլարա , պէքլէտիքլէրի իյգահաթը վէրմէնին սըրասը կէլմիշ իտի : Իմտի սէօղէ պաշլայարազ .

— Կէօրտիւնիւզ ա՛ , չալկը չալմաղա թէգքիրէմիզ օլմա-տըղը իչին պիզի գօվույօրլար տէյինճէ , Գաբի .

— Օ հալտէ նէ եարմալը , տիմէք իսթէյօր կիպի պիր հարաքէթտէ պուլունտու :

— Օհալտէ թաամ իթմէտէն աճ աճընա աչըգտա , վէ եախօտ պիր օրման տէրունինտէ եաթաճաղըզ :

Հայվանլար թաամ սէօզիւնիւ տույտուգլարընտա հէրսի պիր աղըզ խըրլամայա պաշլատըլար . պէն իսէ , ճէպիմտէ գալմըշ օլան իւշ ատէտ սուլարը կէօսթէրիպ :

— Պունտան պաշգա բարամըզ օլմատըղընը պիլիրսինիզ , էկէր պու ագշամ պու իւշ սուլը սարֆ իտէճէք օլուրսագ , թապիյի եարըն գահվալթը իտէմէզ օլուրուզ . ֆագաթ մատէմ քի պու կիւն էքմէք եէտիք , իմտի պու ագճէյի եարըն իչին սագլամամըզ քեարը ագիլ տիր զանն իտէրիմ տէյէրէք , սուլարը թէքրար ճէպիմէ գօյտում :

Գաբի իլէ Տօլչէ , լույի ըիզա կէօսթէրէք պաշլարընը էյտիլէր , ֆագաթ տայիմա միւթիլիք կէօսթէրմէյէն , վէ ճիւմէտէն զիյատէ շիշ պօղազ օլան Զէրպինօ , խըլգաթը իգթիզասընտան ատէմի իթաաթլա խըրլամագտա տէվամ էյլէտի :

Զէրպինօյը սուստըրմագ իչին պիր ապուսը չէհրէ իլէ եիւզիւնէ պագտըմ իսէ տէ , պիր թէհսիրի կէօրիւմէտիյինտէն , Գաբիլէ խըթապ իտէրէք :

— Գաբի , լաֆ անլամագ իսթէմէյէն Զէրպինօյա , եարըն թաամ իտէպիլմէք իչին , պու կիւն պիր իքինճի թասամտան քէնտիմիզի մահրում իթմէյէ մէճպուր օլտուղումուղում անլաթը վէր , տէնիմ :

Գաբի , տէրհալ Զէրպինօյա պիր տարպէ էնտիրի վէրտի , վէ զանն իտէրսին քի պու հայվանլարըն պէյնինտէ պիր միւպահասա ճէրէյան իթմէյէ պաշլատը :

Պու հայվանլար իչին իսթիմալ իթտիլիմ միւպահասա քէլիմէսի , նապէճա վէ մինասիպէթսիզ ատտօ օլունմամալը տըր . զիրա հայվանլարըն քէնտիլէրինէ մախսուս պիր լիսանը օլտուղու , պու կիւնքի կիւն մուհագգագ վէ միւսատտագ տըր : Գըրլանկըճ գուշլարը վէ թույուրը սայիրէ , մահգա պիզէ զէվգ պախշ իթմէք իչին նաղմէ բէրտաղ օլմայըպ , իլլա եէք տիկէրինէ պիր շէյ անլաթըրլար , վէ պէլքի տէ մու-

հապելթտէն պահա իտերլէր . քէզալիք գարընճալարըն եիւք թաշըտըգլարը հէնկեամտէ պիր պիրլէրինտէն իսթիմտառ իթտիքլէրինի , վէ պաղէն եէքտիկէրի իլէ պօղուշտուգլարը կէօցիւլմիւշ տիւր . քէօբէքլէրէ կէլինճէ , պուճլար լազըրտը իթմէյէ միւգթէտիր օլտուգլարընտան մատէ , պաղէն պաշլարընը ասըպ տըգգաթլէ եէրլէրի գօգլայըպ , վէ պիր մահալէ տիք տիք պազըպ , պիր նէվի մանատար եազըլարը օգուրլար քի , պիզ կէօրէմէյիզ :

Ճէնապը գատըրը Մութլագ հազրէթլէրինին հիքմէթինտէն քիմ սիւալ իտէպիլիւր , վէ քիմին ազլը եէր իտէր :

Քէօբէքլէր ինսանլարըն լազըրտըսընը անլարլար , լաքին ինսանլար՝ քէօբէքլէրին լազըրտըսընը անլայամատըգտան , Գաբինին , Զէրպինօյա նէ սէօյլէտիլինի անլայամատըմ իսէտէ , եալընըզ Զէրպինօնըն իտտաասընա տէվամ իլէ իւշ ատէտ սոյըմըզը հէր հալտէ սարֆ իթմէմէ տայիր ըսար իթտիլինի կէօրտիւմ քի , Գաբի հիտտէթլէնէրէք քէսկին տիշլէրի իլէ թէհտիտէ գալգըշտը , վէ Զէրպինօ իսէ , Գաբի գատար ճէսուր օլմատըզընտան չարնաչար սիւքիւթէ մէնպուր օլտու :

Ագչամ թաամը մէսէլէսի պու միւնվալ իւզրէ խիթամ պուլուճնա , եաթմագ մէսէլէսի մէյտանէ չըգալ :

Հէլէ քի հավա զայէթ կիւզէլ օլտուղուճտան , աչըգտա եաթըլպալիլիւր , վէ պիր կէօնա մագալըթթը մուճիպ օլմայաճաղը տէրքեար իտի . եալընըզ պիզճէ գուրտլարտան , վէ տիկէր ճանավարլարտան զիյատէ թէհիլէլի օլան գըր սէրտարլարըն , վէ պաղ պէքճիլէրի էլինէ տիւշմէմէք իշին թէտարիլի պուլուճնագ լազըմ իտի :

Շու հալտէ պիզիմ եաբաճաղըմըզ , մահզա կիճէյի կէչիրմէք իշին մինասիպ պիր մահալ պուլուճնայա գատար եօլումուզա տէվամ իթմէք իտի :

Վէ նասըլքի տէ պէօյլէ եաբարագ , կիւնէշ ղուրուպ իտուպ սուլար գարարընճայա գատար եիւրիւմիւշ , ֆագաթ սըղընաճագ պիր մահալ պուլամամըշ իտիք :

Էզճիւմէ էյի քէօթիւ պիր եէրէ գարար վիրմէք լա-
զրմ կէլիպ , նիհայէթ եէր պէ եէր կըրանիթ թաշլարը քէ-
սիլէրէք կէնիշ չուգուրլար աշըլմըշ օլան պիր օրմանտա կի-
ճէլէմէյէ գարար վէրտիմ . վագաա պուրասը բէք ֆէնա վէ
ույղունսուզ իտի իսէ տէ , ֆագաթ պունտան էյիսինի պու-
լամամըշ իտիմ : Քէօթէքլէր հէր եէրտէ եաթմաղա ալըշըգ
օլտուգլարընտան , չօգլուգ անլէրի տիւշիւնմէյօր իտիմ , ան-
ճագ ժօլիքէօր իլէ քէնտիմի տիւշիւնիւյօր իտիմ . զիրա մէվ-
գընըն ըուլթուպէթինտէն խասթա օլաճաղըմըլ իհթիմալտէն
պաիտ տէյիլ իտի : Մագալլահ , պէն խասթա օլաճաղ օլուր-
սամ , մէսուլիյէթինի տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղում գում-
բանեանըն հայի նէ՞ օլաճագ իտի :

Եօլտան տըշարը չըգըպ գայալըգլարըն արանընա կիրտիք ,
չօգ կէշմէտէն մաղարա շէքլինտէ քէսիլմիշ պիր կէնիշ կըրա-
նիթ չուգուրու կէօրտիւմ : Բիւզկեար պու չուգուրըն տէ-
րունինէ պիր չօգ գուրու չամ եաբրագլարը տօլտուրուպ ,
ատէթա եաթագ կիպի տէօշէմիշ իտի քի , հէման իւզէրինէ
սէրիի վէրտիք : եալընըլ եէյէճէք էքմէյիմիլ եօգ իտի ,
ֆագաթ «ույույան աճլըգ հըսս իթմէլ» տարպը մէսէլին
մէնթուգընճա , չօգլուգ պու խուսուսա էհէմմիյէթ վէրմէ-
տիմ :

Ույգույա վարմատան էվվէլ , պիզէ պէքճիլիք իտէճէյի-
նի Գարիյէ անլաթտըմ . ագըլը հայվան , պիզիմ կիպի գու-
րու եաբրագլարըն իւզէրինտէ եաթաճագ եէրտէ , իլթիճա
իթտիյիմիլ մահալին էօնիւնտէ նէօվպէթ պէքլէմէյէ պաշ-
լատը : Շու հալտէ արթըլ խապէրիմիլ օլմատան պիրինին
իչէրի կիրէմէյէճէյինէ էմին օլարագ , ըահաթճա ույույապի-
լիր իտիմ :

Եանըմտա ժօլիքէօր , էսվապըմա սարըլմըշ օլտուղու
հալտէ եաթմըշ իտի : Զէրպինօ իլէ Տօլէ տախի պագլա-
րըմըն ալթընտա եաթըյօրլար իտի . լաքին պէն ասլա ույու-
յամայօր իտիմ , զիրա ըլթըրապ ու էնտիշէմ , եօրղունլուղու-
մա զալիպ կէլիյօր իտի :

Սէյահաթըմըզըն իւր կիւնիւ բէք ֆէնա կէշմիշ իտի . եարընքի կիւն նէ՞ օլաճագ իտի , աճ սուսըզ իտիք . ճէպիմ-տէ թօթու թօթու իւշ յոռ վար իտի , անլէրի սայտըգճա սա-յըյօր իտիմ , լաքին իւշտէն էօթէյէ կէշմէյօր իտի :

Էկէր եարըն վէ տահա սօնրաքի կիւնլէրտէ օյուն օյնա-մազ , վէ հասըլաթ բէյտա իթմէսէ իտիք , քէնտիմի վէ գում-բանեամը նա՞սըլ վէ նէ իլէ պէսլէյէճէք իտիմ : Քէօթէքլէրէ հալգա , վէ շարգը օգումագ իշին լազըմ կէլէն ըուխսաթնա-մէյի նէ՞րէտէն պուլաճագ իտիմ : Էյ վա՛հ , տէմէք քի պիր օրմանըն պուճաղընտա , վէ եախօտ պիր չալըլըզըն տիպինտէ աճըլգտան էօլէճէք իտիք :

Պու էսէֆամիզ միւլահազաթ իլէ միւքէտտէրէն կէօզլէ-րիմի ըույի ասիւմանտէ նիմ սուրէթտէ իշթիալ իտէն եըլ-տըզլարա հասը իթտիմ : Հավա սաքին օլուպ եաբրագ պիլէ գըմըլտամայօր իտի , նէ՞ պիր գուշ սէտասը , վէ նէտէ պիր ա-րապա կիւրիւլթիւսիւ իշիտիլմէյօր իտի . խիւլասայի քէլամ հէր եէրտէ տէհշէթամիզ պիր սիւքիւնէթ հիւքմֆէլմա իտի : Ահ եալընըզ , պիւթիւն պիւթիւնէ եալընըզ գալմըշ իտիմ :

Կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլտու , « Պիշարէ վալիտէ Պարպը-րէն , պիշարէ Վիթալիս » տէյէրէք , հէօնկիւր հէօնկիւր աղ-լամաղա պաշլատըմ :

Եիւզիւն գօյու եաթարագ լա էն գաթի աղլամագտա ի-քէն , սաշլարըմըն իշինտէն պիր սըճագ նէֆէս կէշտիյինի հըսս իթտիմ , վէ հէման տէօնտիւյիւմտէ , եիւզիւմէ եումուշագ վէ սըճագ պիր տիլին սիւրիւնտիւյիւնիւ տույտում : Գաբի աղլա-մամը կէօրմէքլէ պէնի թէսէլլի իթմէք իշին եանըմա կէլմիշ իտի . սատըգ հայվան , սէյահաթըմըն իւր կիճէսի տէ պէօլէ իմտատըմա կէլիպ պէնի թէսէլլիյէ չալըշմըշ իտի :

Տէրհալ իքի էլիմլէ պօյնունա սարըլարագ նէմնագ պուր-նունը պիր գաշ տէֆա բուս իթտիմ : Հայվան իւշ քէրրէ խա-ֆիֆճէ հավլատը , հիշ շիւպհէ եօգ քի Գաբի տէ պէնիմլէ պէ-րապէր աղլայօր իտի :

Սապահլէյին օյանտըղըմտա , կիւնէշ քէմալի իլէ թուլու

ի թմիշ խոր . Գարի գարշմտա օթուրուպ եիւզիւմէ պագը-
յօր խոր . գուշար՝ եարբագլար արասընտա էօթիւշմէքտէ, վէ
թա ուզագտան պիր քիլիսանըն չան սէտալարը իշիտիւմէքտէ
խոր . Կիւնէշ կէրէյի կիպի եիւքսէլմիշ օլմաղլա , գալպ ու
պէտէնէ գուվվէթ վէրիճի հէրարէթլի զիյալար նէշը խոյօր
խոր .

Ալէթ թաճիլ հագըրլանարագ չան սէտասը կէլտիյի ճի-
հէթէ տօղրու եօլա չըգալըգ , շիւպհէ եօգ քի էօնիւմտէ պիր
քէօյ , վէ քէօյտէ տախի պիր էքմէքճի ֆըրընը պուլաճագ
խորք . ինսան՝ ագչամտան պիր շէյ եէմէտէն եաթմըշ օլսա ,
սապահչլէյին տահա զիյատէ աճլըգ հըսս խոէր .

Արթըգ գարարըմը վէրմիշ պիթիւրմիշ խորմ . ճէպիմտէ
պուլունան իւշ ճոյը տա սարֆ խոէրէք , նէթիճէյի հալէ ին-
թիզար խոէճէք խորմ :

Նիհայէթ իւլ էմր քէօյէ վարտըգ , էքմէքճի տիւքքեա-
նընը պուլմագ իշին սօրմաղա հաճէթ գալմատը . զիրա սըճագ
էքմէյին ըայիհայի լաթիֆէսի , քէօրէքլէր իլէ պէնի , մըգ-
նատըս կիպի ճէլպ խոյօր խոր :

Իւշ ճոյ իլէ սաթըն ալմըշ օլտուղում էքմէք , հէր պի-
րիմիգէ անճագ պիրէր ուֆագ բարչա տիւշտիւ , վէ գահվալ-
թըմըզտա պէօյլէճէ չար չաբըգ խիթամ պուլտու :

Արթըգ հասըլաթ բէյտա իթմէնին վագթը կէլմիշ օլ-
մաղըրլա , քէօյիւն իշինի տօլաշըպ , հէմ օյուն օյնամաղա մի-
նասիպ պիր մէյտան արամայա , վէ հէմտէ ահալինին պիզի
նէ՞ մուլամէլէ իլէ գապուլ խոէճէյինի անլամայա սայ իթ-
տիմ :

Վագըթ հէնուգ էրքէն օլմաղըրլա օյուն օյնամագ նիյէ-
թինտէ օլմայըպ , գարիյէյի թէֆթիշ իթմէք , մինասիպ պիր
մահալ արամագ , վէ էօյլէնտէն սօնրա թալիլիմիզի թէճըիւ-
պէ իթմէք ֆիքըրինտէ խորմ :

Պու միւլահազալաթ իլէ մէշղուլ իքէն , պիրտէն պիրէ
արգամտան պիր եայզարա իշիթտիմ . տէրհալ արգամա պագ-
տըղըմտա , պիր իհիթիյար գատընըն , Զէրպինօյը գօվալատը-

ղընը կէօրիւպ , պու կիւրիւթիւ իլէ թէագըպըն սէպէպինի անլատըմ . Զէրպինօ , տալղընլըղըմտան իսթիֆատէ իտէրէք , գաբըսը աչըգ օլան պիր խանէյէ կիրմիշ , վէ պէօյիւճէք պիր էթ բարչասը աշըրմըշ իտի քի , հէնուզ աղղընտա տուրու-յօր իտի : Իհթիյար գատըն իսէ , ավազը չըգտըգճա .

— Թո՛ւթըն , խըրազըր թո՛ւթըն , հէբսինիտէ թո՛ւթըն , տէյու հայգըրմագտա իտի :

Պու սէօղիւ իշիտինճէ , քէօրէյիմին միւճըրիւմիւյէթինէ քէնտիմի մէսուլ ատտ իտէրէք , թէքմիլ գուվվէթիմ իլէ գաշմաղա պաշլատըմ . զիրա շայէտ իհթիյար գատըն , չալըն-մըշ էթին ագճէսինի իսթէրսէ նէ՞ ճէվապ վէրմէլի , նասըլ թէէտիյէ իթմէլի , վէ էլէ կէշտիյիմիզ հալտէ նա՞սըլ եագա-յը սըյըրմալը իտի :

Գաբի իլէ Տօլչէ , գաշտըղըմը կէօրիւպ արգամ՝ սըրա կէլմէքտէ իտիլէր : Ժօլիքէօր իսէ տիւշմէմէք իշին սըգը սը-գըյա պօյնուճա սարըլմըշ իտի :

Արգամըգտան եէթիշէմէեէճէքլէրինի պիլտիյիմտէն չօգ-լուգ գօրգմայօր իտիմ , ֆագաթ էօնիւմիւզիւ քէստիրէպիլիւ-լէր իտի . հաթտա պիր գաշ քիշինին տէ պու նիյէթտէ օլ-տուգլարընը անլատըմ . Հէլէ տար պիր սօգաղա սաբարագ գօշա գօշա քէօյտէն տըշարը չըգա պիլտիք . հայլըճա կիթ-տիքտէն սօնրա նէֆէսիմ թուլթուլտու , տէօնիւպ արգամա պագտըմ , քիմնէ կէլմէյօր իտի . Գաբի իլէ Տօլչէ եանը պա-շըմտա իտիլէր , լաքին Զէրպինօ , շիւպհէսիզ աշըրտըղը էթ բարչասընը եէմէք իշին կէճիքմիշ օլմալը իտի . զիրա հայ-լըճա կէրիտէ պուլունույօր իտի :

Զէրպինօյը չըղըրտըմ իսէ տէ , պէօյիւք պիր ճէզայա չարըրլաճաղընը պիլտիյինտէն , օլտուղու եէրտէ պիր միւտ-տէթ տուրտուգտան սօնրա գաշմայա պաշլատը :

Շիւպհէսիզ Զէրպինօ , պու էթ բարչասընը աճլըղըն-տան չալմըշ իտի . լաքին պէն պու սըրգաթէ մազիրէթ նա-զարըյա պագըպ տա խօշ կէօրէմէզ իտիմ . Զէրպինօ միւճ-րիւմ վէ խըրազ օլտուղունտան , գումբանեանըն հիւսնի

ինթիզամը պագասը իշին, հեր հալտէ ճեղա կէօրմէլի խտի, զիրա պէօյլէ եաբըրմատըղը հալտէ, Տօյլէ արգատաշընա խմթիսալ իտէճէք, վէ հաթտա Գաբի տախի, միհնէթէ թահամալ իտէմէյիպ ախլագընը թէպտիլ իտէճէք խտի.

Պու սէպէպլէ Զէրպինօյա ալէնէն պիր ճեղա վիրմէք իշին հուզուրումա ճէլպ իթմէք իսթէտիմ, վէ իշպու խըսմէթի Գաբիյէ իհալէ իտէրէք.

— Գաբի, կիթ Զէրպինօյը կէթիր, տէյու էմը իթտիմ:

Գաբի, տէրհալ թէվտի օյունան մէմուրիյէթին էյֆասընա թէշէպպիւս իթտի իսէ տէ, ֆագաթ միւթատըր վէճհլէ խահիշ կէօսթէրմէտիյինտէն, վէ պանա աթֆ իթտիյի նիկեահտան Զէրպինօյը մաագուր ատտ իթտիյինի, վէ անը միւտաֆապէ հազըր օլտուղունու անլատըմ:

Գաբի իլէ Զէրպինօնըն ալտէթի ուզուն սիւրէճէյի թահիյի խտի, զիրա Զէրպինօնըն, գօլայ թէսլիմ օլմայաճաղընը պիլիյօր իտիմ. ֆագաթ պէնճէ պու ինթիզարըն պիր զարարը եօգ խտի, չիւնքի պիր եանտան ֆէնա հալտէ եօրղուն օլտուղումտան, վէ տիկէր եանտան նէրէյէ կիտէճէյիմի վէ նէ եաբաճաղըմը պիլմէտիյիմտէն, պուլունտուղում մէվգըտա պիր մըգտար րահաթ իթմէք իսթէյօր իտիմ:

Ֆիլ հագըգա պուլունտուղում մէվգը բէք կիւզէլ խտի. Թուլուզտան մուֆարէգաթըմտան պէրի խալի սահրալարը կէչէրէք, թաղէ պիր չիմէնզար, ըրմագլար վէ աղաճլարըլա մուհաթ պիր արագիտէ պուլունուպ, քէօբէքլէրին վիրուտինէ պէքլէյօր իտիմ:

Պէօյլէճէ պիր սաաթ գատար պէքլէտիքտէն սօնրա էնտիշէ ֆիթմէյէ պաշտարմ. նիհայէթ Գաբի՝ եալընըզ օլարագ վէ պաշընը էյմիշ օլտուպու հալտէ ալտէթ իթտիյինի կէօրիւնճէ.

— Զէրպինօ նէրէտէ, տէյու սիւալ իթտիմ:

Գաբի, գօրգագ վէ մահզուն պիր չէհրէ իպրազ իտէրէք գըվրըյըպ եաթըր վէրտի. գուլաղընըն պիրի գան իլէ միւլէմմա օլտուղունու կէօրտիմ:

Վուգուլի հալի անլամագ իչին իյզահաթա իհթիյաճ եօգ իտի : շիւպհէսիգ Զէրպինս մուխալիֆէթ իթմիշ , վէ էմրիմէ նաչարի իթաաթ իտէն Գաբի տախի , քէնտիսինի տէօյտիւրմէյէ մէյտան վէրմիշ իտի :

Շու հալտէ Գաբիյէ տարրլմագ , վէ անըտա թէէտիպ իթմէք լազըմմը իտի : Պունը թէճվիլ իտէմէտիմ , զիրա պէն քէնտի քէտէրիմիլէ օղրաշտըղըմտան , պաշգալարընը միւքէտտէր իտէճէք հալտէ տէյիլ իտիմ :

Գաբինին պէօյլէ պիւա մուվաֆագըյէթ ալտէթինտէն սօնրա եալընըղ պիր չարէմ գալմըշ իտի քի , օտա Զէրպինսնըն պազը տէֆա եաբտըղը կիպի , քէնտի քէնտինէ կէլիպ թէսլիմ օլմասընը պէքլէմէքտէն իպարէթ իտի :

Զէրպինսյա իմթիսալ իտէր գօրգուսըյլա , ժօլիքէօրի պաղլայըպ պիր աղաճըն ալթընտա պէքլէտիմ , ծօյչէ իլէ Գաբի տախի այագլարըմըն տիպինտէ եաթտըլար :

Պէօյլէճէ հայլը վագըթ կէչտի , լաքին Զէրպինս հալա կէօրիւնմէտի : Նիհայէթ եալաշ եալաշ ույգու պասարագ ույույա գալտըմ :

Ույանտըղըմտա , կիւնէշ պաշըմըն ուճունտա պուլունուլ յօր իտի . վագըթ հայլըճա կէչմիշ իտի , լաքին վագթընէ կէճ օլտուղունը անլամագ իչին կիւնէշէ հաճէթ եօգ իտի . զիրա սօն տէֆա օլարագ եէտիյիմ էքմէք բարչասընտան պէրի , բէք չօգ վագըթ կէչմիշ օլտուղու միյտէմ խապէր վէրիյօր իտի : Քէզալիք ժօլիքէօր իլէ քէօբէքլէր , նէվպէ նէվ հարաքէթլէր իլէ աճ օլտուղլարընը պէյան իտիյօրլար իտի : Զէրպինս հալա մէյտանէ չըգմամըշ իտի :

Բէք չօգ չըղըրտըմ , վէ ըսլըգ չալտըմ իսէ տէ հիշ պիր ֆալիտէսի կէօրիւլմէտի , պէսպէլլի եարամագ հայվան ալա պիր թաամ իթտիքտէն սօնրա , հազմ իթմէք իչին պիր աղաճըն ալթընտա ըահաթճա եաթմագտա իտի :

Վագիյէթիմ կիթտիքճէ քէսպը վէխամէթ իտիյօր իտի . օլտուղումուղ եէրտէն մուֆարէգաթ իթսէք , քէօբէք պիղի պուլամպաճագ վէ ղայպ օլաճագ . շայէտ պէքլէսէք , պիր

գալ նոր գաղանդատա էքմէք թէտարիք իթմէք վէսայեթին-տէն մահրում գալմամըդ իյճապ իտէճէք իտի :

Փիլ հագըգա եէմէք իհթիյաճը կիթտիքճէ արթըյօր ի-տի . քէօթէքլէր՝ պիր սուրէթը մէյուսանէտէ կէօղլէրինի պա-նա տիքմիշ օլտուգլարը կիպի , փօլիքէօր տախի գարնընը օվալայարագ հիտտէթ իլէ մըրըլտայօր իտի :

Զէրպինօյը արամագ իչին Գարիյի պիր տահա կէօնտէր-տիմ քի , եարըմ սաաթ քօնրա ալտէթ իտուպ պուլամատը-ղընը անլաթտը . չիմտի նէ՝ եարաճագ իտիմ :

Զէրպինօ հէմ գապահաթ իշլէմիշ, վէ հէմտէ պիզի միւշ-կիւլ պիր վազիյէթ իչինտէ պըրագմը իտի . Փագաթ պու-ճիւմէ պէն անը թէրք իտէմէզ իտիմ : Վիթալիսէ նէ ճէվապ վէրէճէք իտիմ . պունտան գաթինազար, պու հայվան նէ գա-տար գապահաթլը տախի օլսա , եինէ քէնտիսինի զիեատէսի իլէ սէվմէքտէ իտիմ :

Պու սէպէպլէ ագչամա գատար մահալի մէզքիւրտէ պէք-լէմէյէ գարար վէրտիմ . լաքին պօշ պօշունա պէքլէմէք , վէ տայիմա աճըրգտան միյտէմիզին աճը աճը ֆէրեատընը տինլէ-մէք գապիլ տէյիլ իտի . աճըղըմըզը ունուլթմագ իչին ֆիք-րիմիզի իշղալ իտէճէք պիր չէյլէր իյճատ իթմէք լազըմ իտի :

Փագաթ նէ՝ իլէ մէշղուլ օլմալը իտի . պունը տիւշիւն-մէքտէ իքէն , Վիթալիսին , էմնայի մուհարէպէտէ ուզուն եօլ եիւրիւյիւպ տէ եօրուլմուշ օլան պիր օրտունըն , եօրղուն-լուղունու ունուլթմագ իչին մուզիգա չալտըրըրլար , տէտիյի-նի խաթըրլայըպ , աղաճա տայալը օլան քիթարամը ալարագ , արգամը գանալա տօղրու չէվիրմիշ օլտուղում հալտէ չալըր չալմայա պաշլատըմ :

Ագթէօրլէրիմին աճ աճընա օյուն օյնամաղա խահիշկէր օլմայաճագլարը թապիյի իսէ տէ , լաքին պիր տէրէճէյէ գա-տար պուլունտուգլարը միւշկիւլ հալի ունուտարագ ճանլան-տըլար : Մուզիգանըն միւէսսիր սէտասը իլէ հէքիմիզտէ եա-վաշ եավաշ աճըղըմըզը հըսա իթմէյէրէք , պէն չալըր չալ-մայա , վէ քէօթէքլէր տէ ըագս իթմէյէ պաշլատըլար :

Պու էսնատէ պիր չօճուգ սէտաւընըն « Պըրաւօ՛, պըրաւօ՛ » տէտիյինի իշիթտիմ։ պու սէտա արգամտան կէլտիյինտէն տէր հալ պաշըմը չէվիրիպ պագարմ։

Գանալըն տէրունինտէ, պաշընը պիղէ չէվիրմիշ օլտուղու հալտէ պիր կէմի տուրույօր իտի։ պու կէմի՛ էօյլէ քիւրէք վէ եախօտ եէլքէն իլէ եիւրիւմէյիպ, իքի պէյկիրլէր չէքէյօրլար իտի քի, հայվանլար՝ գանալըն գարշը սահլիլինտէ տուրմուշլար իտի։

Պու զարիպ կէմինին հէնուգ էմաւինի կէօրմէմիշ իտիմ։ պօյը՝ գանալ իւզէրինտէ իշլէյէն սալլարտան գըսա օլուպ, սուտան հայլըճա եիւքսէք օլան կիւվէրթէսի իւզէրինտէ ճամլը ուփագ պիր քէօշկ եաբըլմըշ իտի։ քէօշկիւն էօնիւնտէ տախի, էօթէյէ պէրույէ սարըլան սարմաշըգլար, վէ տահա նէպատաթը սայիրէ իլէ թէգեին իտիլմիշ, վէ սայէլէնմիշ պիր թահտաբօշ պուլունմագտա իտի։ մէգքիւր թահտաբօշըն իւզէրինտէ իքի քիշի կէօրտիւմ քի, մէրգումանտէն պիրի կէնճ վէ կիւզէլ պիր գատըն օլուպ այագ իւսթիւ տուրույօր իտի։ տիկէրի իսէ, եէրէ եաթմըշ կիպի կէօրիւնէն, վէ անճագ պէնիւմ եաշըմտա թախմին օլունան պիր չօճուգ իտի։

Հիշ շիւպհէ եօգ քի, « Պըրաւօ » տէյէրէք պէնի ալգըշլայան պու չօճուգ իտի։

Պու հալ գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըղընտան, թէաճիւպիւմ կէշէր կէշմէզ շապգամը գալտըրրարագ, պէնի ալգըշլայանա ըզհարը թէշէքքիւր իթտիմ։ կէնճ գատըն քէլամէ աղազ վէ էճնէպիլէրէ մախսուս պիր թէլաֆֆուգ իլէ պանա խըթապ իտէրէք։

— Պու օյունլարը, քէնտինիզի էյլէնտիրմէք իշին մի օյնարսընըզ, տէտի։

— Ագթէօրլէրիմի չալըշտըրմագ, վէ քէնտիմի տէ իշղալ իթմէք իշին, մատամ, տէյի ճէվապ վէրտիմ։

Չօճուղըն պիր իշարէթի իւզրէ կէնճ գատըն, անա տօղրու էյիլտիքտէն սօնրա, թէքըար պանա խիթապէն։

— Տահա օյնամագ իսթէ՞րմիսինիզ, տէտի :

Նա՞սըլ իսթէմէմ, պէօլէ սէյիրճիլէրէ թէսատիւֆ իթմէք, պէնիմ իչին ազիմ պիր պահտընարլըզ օլաճաղընտան , մոլմաիլէյհանըն լէճասընա մէյտան վիրմէյէրէք հէման :

— Բա՞գս մը իսթէրսինիզ, եօխսա գօմէտի մի օյնայալլըմ, տէտիյիմտէ , չօճուզ :

— Գօմէտի իսթէրիմ, տէյու հայգըրտը :

Կէնճ գատըն , լազսը թէրճիհ իթտիյինէ տայիր չօճուղա պիր չէյլէր սէօլէտի , լաքին չօճուզ :

— Բագս բէք չաքըզ պիթէր , պէն գօմէտի իսթէրիմ, տէյինճէ :

— Բագստան սօնրա , էկէր լաղպէթլու հազըրուն արզու պուլուրուլարսա , տահա պազը օյունլարտա օյնայապիլիրիզ, տէտիմ :

Պու « լաղպէթլու հազըրուն » իպարէսինի , էքսէրի վիթալիս իսթիմալ իտէր իտի քի , պէնտէ անըն կիպի նէզաքէթլէ սարֆ իթմէյէ սայ իթտիմ : Գօմէտի իսթէմէտիքլէրինէ մէմնուն օլտում . զիրա գօմէտի օյնամագ իչին էլպիսէ, վէ թէֆէրուաթը սայիրէտէն մահրում պուլունտուգտան մատէ, Զէրպինս տա հազըր տէյիլ իտի :

Հէման քիթարամը էլիմէ ալըպ վալս չալմաղա , վէ Գաբի տէ էլլէրի իլէ Տօլլէյէ սարըլարագ օյնամայա պաչլատը . Ժօրիքէօր իսէ , եալընըզ պաչընա բագս իթտի . հէր պիլտիյիմիզ օյունլարը սըրայըլա օյնատըզ , ապլա եօրղունլուզ հըսա իթմէյօր իտիք . ագթէօրլէրիմ իսէ , քէնտի զահմէթլէրինէ մուգապիլ միւքեաֆաթ կէօրէճէքլէրինի , վէ կիւզէլ պիր թաամ իտէճէքլէրինի անլամըչ օլմալարըյըլա , պէնիմ կիպի քէմայի խահիչլէ օյնայօրլար իտի :

Օյունումուզու տէվամ իթտիյիմիզ էսնատէ , նակէհան Զէրպինօյը կէօրտիւմ քի , պիր չալըլըզ արգասընտան զահիր օլուպ արգատաչլարընա գաթըլտը , վէ ճիտտի պիր հալ քէսպ իտէրէք օյնամայա պաչլատը :

Իթարամը չալմաղա , վէ ագթէօրլէրիմէ նէզարէթ իթ-

մէյէ տէվամ իթմէքէ պէրապէր, կեահ պէ կեահ չօճուղա պագըյօր իտիմ. նէ՞ դարիպ հալ, օյնատըղըմը օյունյարտան ֆէվգէլատէ մէմնուն կէօրիւնէն պու չօճուգ, ասլա հարաքէթ իթմէմէքտէ, վէ օլտուղու եերտէ ուր ուզուն եաթարագ, պիգի ալգըլամագ իչին անճագ իքի էլլէրինի գըմըլտատապիլմէքտէ իտի :

Աճէպա պու պիչարէ չօճուգ քէօթրիմ մի իտի, զիրա անը պիւր թախտայա պաղլանմը կիպի զանն իտիյօր իտիմ :

Կէմի՝ եավաչ եավաչ ըիւզկեարըն թահրիքի իլէ պուլունտուղում սահիլէ թէգարրուպ իթտիլինտէն, չօճուղը՝ ա-տէթա եանընտա պուլունմուշ կիպի կէօրիւնիւյօր իտիմ. պու չօճուգ, գումրալ սաչլը վէ մահզուն չէհրէլի օլուպ, սիյմասը՝ պիր նէվի հալավէթ իլէ գարըլըգ քէտուրէթ իպրազ իտիյօր-տու. պիչարէնին խասթա օլտուղունու անլատում :

Պու սէվիմի մախլիւքիւն իւզէրինէ տիւշիւնմէքտէ իքէն, կէնճ գատըն :

— Խէաթըօնըզըն մէվգըլարը ֆիյաթը նէ՞ տիր, տէտի :

— Սէյիրճիլէրիմիզ, քէնտի հըսսիյաթլարընա կէօրէ թէէ-տիյէ իտէրլէր, տէյինճէ, չօճուգ կիւլէրէք :

— Էօյլէ իսէ վալիտէճիլիմ, չօգճա վէրմէմիզ լաղըմ տըր, տէտիքտէն սօնրա, անլամատըղըմ պիր լիսան իլէ կէնճ գա-տընա պագը շէյլէր սէօյլէտի, վէ մումաիլէյհա տախի պա-նա :

— Պիգիմ Արթիւր, ագթէօրլէրինիգի տահա եագընտան կէօրմէյէ արզու իտիյօր, տէմէսի իլէ, Գաբիյէ պիր էչարէթ իթտիմ քի, հէման գօշարագ կէմինին իչինէ աթլայը վէրտի :

Արթիւր. - Էօթէքիլէր տէ կէլսին :

Ձէրպինօ իլէ Տօլլէ տախի Գաբիյէ իմթիսալ իտէրէք կէմիյէ սըչրատըլար :

— Մայմուն նէրէտէ, օնը տա կէօնտէր :

Ժօլիքէօր, ճիւմէտէն գօլայ սըչրայապիլիր իտի իսէ տէ, լաքին կէմիյէ աթլայընճա պիր թագըմ մուճիպի նէֆրէթ մաս-խարալըզլար իտէր գօրգուսույըլա եալընըզ պըրագմագ իս-

թէմէյօր իտիմ. կէնճ գատըն, թէրէտտիւտիւմիւն սէպէպինի քէշֆ իտէրէք :

— Եարամա՞ղ մը տըր, տէտի :

— Խա՛յր մատամ, լաքին հէր վագըթ իթաաթ իթմէտի-
յինտէն, օլա քի եօլսուղ պիր հարաքէթտէ պուլունուր տէ-
յու գօրգույօրում :

— Մատէմ էօյլէ իսէ, սիզ տէ պէրապէր պուլունըն, տէյէրէք, կէմինին տիւմէնի եանընտա տուրմագտա օլան ա-
տէմէ պիր իշարէթ իթտի :

Պունըն իւզէրինէ շախսը մէրգում՝ իլէրլէյէրէք, սահիլէ քէօրիւ կիպի պիր թահտա ուզատը վէրտի քի, հէման քի-
թարամ ումուզումտա, վէ ժօլիքէօր էլիմտէ օլտուղու հալտէ
թէհիքէսիզէ կէմիյէ կիրտիմ: Չօնուգ պիզի կէօրիւր կէօր-
մէզ :

— Մա՛յմուն մա՛յմուն, տէյու հայգըրտը :

Արթիւր, մայմունը օխշայըպ սէվմէքտէ իքէն, պէնտէ
եաւլաշնա եանընա եագլաշարագ ուզուն միւտտէթ թէտգըզ
իտէպիլտիմ. ֆիլ հագըգա էվէլճէ զանն իթտիլիմ կիպի,
չօնուգ պիր թահտայա ըապթ իտիլմիշ իտի :

Մատամ. - Բէտէրին վա՞ր մը օղլում, տէյու սիւալ իթ-
տի :

— Էվվէ՛թ, վար իսէ տէ, լաքին շիմտիքի հալ հիշ քիմ-
սէմ եօգ :

— Նէ վագթա գատար բէտէրինիզտէն մահրում գալա-
ճագսընըզ :

— Իքի այ գատար :

— Իքի ա՛յ մը, ա՛հ սէֆիլ չօնուգ, սէն պու եաշտա
նա՞սըլ օ գատար վագըթ եալընըզ գալապիլէճէքսին :

— Էօյլէ իյճապ իթտի, մատամ :

— Շիւպհէ եօգ քի ուսթան, սէնի պու իքի այ զարֆըն-
տա բարա թօրլայըպ տա քէնտինէ կէօթիւրմէյէ իճպար
իթտի տէյի՛լ մի :

— Խա՛յր մատամ, էֆէնտիմ պէնի ասլա իճպար իթմէզ,

եէթէր քի գօմբանեամը պէսլէյէճէք գատար բարա գազանայրմ:

— Պարի պու կիւնէ գատար թէայիւշիւնիւ թէտարիք իտէպիլտի՞ն մի:

Մուամաիլէյհանըն պու սիւալինէ. պիրտէն պիրէ ճէվապ վէրէմէյիպ ըզհարը թէրէտտիւտ իթտիմ: պու գատըն պանա օ գատար թաթլըլըգլա խըթապ իթմէքտէ, օ գատար լաթիֆ պիր չէհրէ իլէ պագմագտա, վէ օլ տէրէճէ ալիճէնապ կէօրիւնմէքտէ իտի քի, հէման քէսպը ճէսարէթ վէ հագըրգաթը հալի սէօյլէմէյէ գարար վէրիպ, վիթալիստէն նէ սուրէթլէ պըրըմաղա մէճպուր օլտուղումու, վէ մէրգումըն՝ պէնի միւտաֆաա իթմէք իսթէտիյինտէն տօլայը հաբսա գօնուլտուղունու, վէ թուլուզ չէհրինտէն մուֆարէգաթ իտէլիտէն պէրի, պիր բարա պիլէ գազանամատըղըմը քեամիլէն իֆատէ իթտիմ:

Կէնճ գատըն իլէ պու միւքեալէմէտէ իքէն, քէօրէքլէր իլէ օյնամագտա, ֆագաթ սէօյլէտիյիմ սէօզլէրի տինլէմէքտէ օլան Արթիւր:

— Տէմէքքի հէբինիզտէ աճսընըզ էօյլէ՞ մի, տէյու հայգըրտը:

Քէօրէքլէր պու սէօզիւ տույտուգլարընտա պիր աղըզ հավլամայա պաշլատըգլարը կիպի, ժօլիքէօրտէ սըգը սըգըյա գարնընը օվլամայա պաշլատը:

Արթիւր. - (Վալիտէսինէ,) Վալիտէճիյիմ, տէտի:

Կէնճ գատըն չօճուղըն նէ տէմէք իսթէտիյինի անլամըշ օլմաղըլա, եարը աչըգ պուլունան պիր գաբըտան պաշընը չըգարմըշ օլան պիր գատընա, էճնէպի լիսան իլէ պազը շէյլէր սէօյլէտի. արասը չօգ կէչմէտէն, մէզպուրէ գատըն, պազը թաամլարը հավի ուֆագ պիր սօֆրա կէթերտիյինտէ, կէնճ գատըն պանա խիթապէն:

— Օթուր օղլում, տէտի:

Մուամաիլէյհայէ թէքլիֆինի թէքրար իթմէյէ մէյտան վէրմէյէրէք, տէրհալ քիթարամը եէրէ գօյուպ սօֆրանըն

պաշտօնատ օթուրտում, քէօքէքլէր տէ էթրաֆըմտա օթուրտուգլարը կիպի, Ժօլիքէօր տախի տիզիմին իւզէրինէ չըգը վէրտի :

Արթիւր . - Քէօքէքլէրին էքմէք եէ՞ր մի :

— Հէր շէյի եէրլէր, տէյէրէք, պիրէր բարչա էքմէք աթտըմ քի, տէրհալ սիլիպ սիւրիւրտիւլէր :

— Մայմունընտա էքմէքտէն խօշլանը՞ր մը :

— Հայ հայ, օտա եէր :

Փագաթ Ժօլիքէօրի տիւշիւնմէյէ հաճէթ եօգ իտի . շիւնքի պէն քէօքէքլէրէ էքմէք վէրմէքլէ մէշղուլ իքէն, եարամազ մայմուն, սօֆրանըն իւզէրինտէն պիր չէօքէք բարչասը աշըրմըշ, վէ սօֆրանըն ալթընա կիրմիշ աղզընա թըգայօր իտի :

Պէնտէ պիր էքմէք բարչասը ալըպ, Ժօլիքէօր կիպի տէյիլ իսէ տէ, եինէ ազիմ պիր իշթահա իլէ եէմէյէ պաշլատըղըմտա, կէնճ գատըն՝ գատէհիմէ շարապ տօլտուրարագ :

— Պիչարէ չօճուգ, տէմէք տէ իտի :

Արթիւր, հիշ պիր շէյ տէմէյիպ մէրազլա պիզէ պագըյօր իտի, շիւպհէսիզ պիզիմ շիտտէթը իշթիհամըզա թէահիւպ իթմէք տէ իտի . զիրա ճիւմիշմիզտէ, վէ հաթտա չայմըշ օլտուղու էթ բարչասըյլա նիմ սուրէթտէ տօյմուշ օլան Ձէրպինօ տախի, ազիմ պիր խահիշ իլէ եէյօր իտիք :

Արթիւր . - Շայէտ պիզէ թէսատիւֆ իթմէմիշ օլայըտընըզ, պու ագչամ նէրէտէ թաամ իտէճէք իտինիզ, տէտի :

— Շիւպհէսիզ եէմէք եէմէյէճէք իտիք :

— Եարըն նէրէտէ եէյէճէքսինիզ :

— Իհիթիմալքի եարընտա պու կիւնքի կիպի պիր պահթիեարըզա նայիլ օլուրուզ, տէտիմ :

Արթիւր., պէնիմէ գօնուշմաղա տէվամ իթմէքսիզին վալիտէսինէ թէվէճճիւհ իտէրէք, պէյնլէրինտէ հէնուզ օանէ տէյին իշիթմէտիյիմ վէ անլամատըղըմ պիր լիսան իլէ ուզուն պիր միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի . պու միւքեալէմէտէն, չօճուղըն պիր շէյ թալէպ իթմէքտէ օլտուղու, վէ վալիտէ-

սինին տալսի պէյանը իթիրազ իտերէք գապուլ իթմէք իսթէմէտիյի անլաշըլըյօր իտի :

Վիճուտի քեամիլէն հարաքէթտէն սագըթ օլան Արթիւր, նակէհան պաշընը պանա տօղրու չէվիրմէքլէ :

— Պիզիմ եանըմըզտա գալմագ իսթէրմիպին, տէտի :

Պու սիւալի նակէհանիյէ հիչ պիր ճէվապ վէրէմէյիպ, եիւզիւնէ պագա գալտրմ. մատամ իսէ :

— Էվլատրմ Արթիւր, եանըմըզտա գալմագ իսթէրմիսինիզ, տէյու սիւալ իտիյօր, տէտի :

— Պու կէմիտէ՞մի, տէտիմ :

— Էվվէթ, պու կէմինին իչինտէ, նասըլքի կէօրիւյօրսուն, օղլում խասթա օլմաղըլա, հէքիմէրին թէրթիպի իւզրէ պիր թախտայա ըապթ իտէլմիշ տիրքի, ճանը սըզըլմամասը իչին պէօյլէճէ պիր կէմիյէ գօյուպ կէզտիրմէքտէյիմ : Իմտի սէնտէ պիզիմլէ պէրապէր պուրատա գալարագ, վէ քէօ բէքէրին իլէ մայմունըն օյունլար օյնայարագ Արթիւրը էյլէնտիրիրլէր. սէնտէ օղլում, էկէր իսթէրսէն պագը պագը պիզէ քիթարա չալարսըն. իշթէ պու հալ իլէ սիզ պիզէ պիր խըտմէթտէ պուլունմուշ օլուրսունուզ, վէ պէլքի պիզիմտէ սիզէ պիր Փայիտէմիզ տօգանապիլիր : Շու հալտէ հէր կիւն եէնիտէն եէնիյէ ճէմիյէթ թօբլամագ զահմէթինտէն գուրթուլուրսունըլքի, պուտա սիզին սիննինիզտէ պուլունան պիր չօճուգ իչին գօլայ չէյ տէյիլտիր, տէտի :

Օ անէ տէյին հիչ կէմիտէ պուլունմամըշ իտիմ, վէ կէմիյէ օթուրմայատա բէք զիյատէ արզում վար իտի. ահ, կէմիտէ պուլունմագ, սուլըն իւզէրինտէ կէզմէք, նէ՞ սաատէթ, նէ՞ պահտըեարըլք :

Պու միւլահազաթ, խօշ պիր ըիւյա կէօրմիւշճէսինէ պէնի տէրէճէյի նիհայէտէ նէչէլէնտիրտի :

Պիր գաշ սանիյէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, ալիճէնապ մատամըն թէքիֆի ճանըմա միննէթ տիւչերէք, տէրհալ մումաիլէյհայէ թէգարրուպ իթմէքլէ էլինի բուս իթտիմ :

Ալիճէնապ գատըն, պու շիւքրանիյէթիմտէն միւթէէսիր

օլարագ , չէֆգաթ վէ մուհապպէթ իլէ պիր գաչ տէֆա ալ-նըմը օխչայրայ .

— Վա՛հ պիչարէ չօճուգ , տէտի :

Մատամըն արգուսը մուճիպինճէ պիր աղ սօնրա կէմի-նին պաշ թարաֆընա չէքիլիպ քիթարա չալմաղա պաշլատըմ :

Պու էսնատէ մատամ , աղզընա պիր կիւմիւշ տիւտիւք ալարագ , քէսկին պիր սէտա իլէ էօթտիւրտիւ :

Տէր հալ չալղըյը քէստիւմ , զիրա պու ըսլըգլա , պէնի պէյէնմէտիքլէրինտէն սուստըրմագ իսթէյօրլար զանն իթմիշ խտիւմ : Արթիւր իսէ էֆքեարըմը քէշֆ իտէրէք :

— Վալիտէմ , մահզա աթլարը եօլա չըգարմագ իչին տիւ-տիւյիւ չալտը , սէն չալկըյա տէվամ իտէպիլիրսին , տէտի :

Փիլ հագըգա կէմի պու էսնատէ գանալըն տուրղուն վէ սաքին սուլարը իւզէրինտէ եիւրիւմէյէ պաշլատը . սուլար՝ կէմինին հէր իքի ճիհէթինի տէյօմէքտէ , վէ ղուրուպ իթ-մէքտէ օլան կիւնէշին սօն զիյալէրի իլէ միւնէվիլէր օլան ա-ղաճլար , կէրի կէրի գաչըյօրլար իտի : Արթիւր պանա խի-թապէն .

— Չալկըյա տէվամ իտէ՞րմիսինիզ , տէտիքտէն սօնրա , պիր իշարէթլէ վալիտէսինի եանընա չաղըրըպ էլլէրինի քէնտի էլլէրի իչինէ ալտը :

Պէն տէ վիթալիստէն էյրէնմիշ օլտուղում շարգըլարըն ճիւմէսինի տէ օգուստում : Մուսաիլէյհ , օղլու Արթիւր կիպի սօնունա գատար պէնի տինլէմէտէն տուր օլմատը :

12

Արթիւրին վալիտէսի ինկիլիզ միլլէթինէ մէնսուպ մա-տամ Մէլիկան թէսմիյէ գըլընըր իտի : Մուսաիլէյհանըն զէվ-ճի վէֆաթ իթմիշ օլուպ , Արթիւր եէկեանէ էվլատը , վէ

տահա տօղորուսը , պէրհայաթ պուլունան էվլատը իտի . զիրա Արթիւրտան պէօյիւք պիր էվլատը տահա օլմուշ իտի իսէ տէ , հէր նասըլ իսէ պազը մէճհուլ հատիսէլէր իլէ ղայպ օլմուշ իտի :

Պու չօճուգ ալթը եաշընտա օլտուղու էսնատէ ղայպ օլմուշ , վէ եախօտ չալընմըշ իտի . չօճուղըն չալընտըղը էսնատէ մատամ Մէլիկան աղըր սուրէթտէ խասթա օլտուղու կիպի , զէվճի տախի էօլիւմ հատտինտէ էսիրֆիրաշ օլտուղունտան , չօճուղըն չալընմասընտան մալիւմաթը պուլունմամագտա իտի . զիրա մումաիլէյհա , խասթալըղընըն շիտտէթինտէն քէնտինի ղայպ իթմիշ , վէ էթրաֆընտա կէշէն տէօնէն հալլէրի պիւմէզ տէրէճէլէրէ վարմըշ իտի :

Մատամ Մէլիկան , պու միւհիլք խասթալըգտան քէսպը իֆագաթ իթտիլինտէ , զէվճի վէֆաթ իթմիշ , վէ օղլու տախի ղայպ օլմուշ իտի :

Չօճուղը պուլմագ իշին լազըմ կէլէն թէհարրիյաթ , գայնը՝ եանի զէվճինին պիրատէրի պսւլունան միւսիւ ճէյմս Մէլիկանըն մարիֆէթի իլէ իճրա իտիլիշ իտի . լաքին պու ինթիխապտա մուհիւմ պիր նօգթա պուլունմագտա իտի , զիրա միւսիւ ճէյմս Մէլիկանըն մէնֆաաթը , կէլինի մատամ Մէլիկանըն մէնֆաաթընա թապան թապանա զըթ իտի :

Յիլ հագըգա քէնտի պիրատէրի պիլա վէլէտ վէֆաթ իթտիլի թագտիրտէ , միւթէվէֆանըն թէքմիլ սէրվէթի քէնտինէ գալաճագ իտի , վէ իշթէ պու սէպէպլէ թապիլի , Յըրանսատա , ինկիլթէրրատա , Գերմանիատա վէ իթալեատա իճրա իտիլէն թէհարրիյաթտան պիր սէմէրէ հասըլ օլմայըպ , չօճուգ՝ պիր միւմքին պուլունմատը :

Մամաֆիհ Մ. ճէյմս Մէլիկան , պիրատէրինին թէրք իթմիշ օլտուղու քիւլլիյէթլի սէրվէթէ վարիս օլամամըշ իտի . զիրա մատամ Մէլիկան , զէվճինին վէֆաթընտան եէտի պ սօնրա պիր էրքէք էլլատ , եանի Արթիւրի տօղուրմուշ իտի :

Արթիւր , սօն տէրէճէ զաիֆ վէ խասթամիզաճ օլտուղունտան , հէքիմլէր , պու չօճուղուն եաշամայաճաղընա գա-

Թիէն հիւքմ իթմիշէր իտիքի, օ հալտէ Մ. ձէյմն Մէլիկան, միւթլադա պէօյիւք պիրատէրինին սէրվէթ ու շէօհրէթինէ սահիպ օլաճադ իտի. զիրա ինկիլթէրրատա ճարի օլան գանունը թէվարիւս մուճիպինճէ, պազը ահվալտէ վալիտէ՝ միյրաստան մահրում գալըպ, ամուճանըն նայիլի միյրաս օլմասընա միւսաատէ իտիլիր:

Իմտի մէզքիւր չօճուղըն տօղմասըյլա, միւսիւ ձէյմն Մէլիկանըն իւմիւտլէրի մահվ օլմայըպ, եալընը թէէխիր իթմիշ իտի, եանի եէկէնինին, աթըպպանըն գավլինճէ պուկիւնէ եարընա վէֆաթընա պէքլէմէք լազըմ կէլտի, վէ մէրգում քէմալի թէհպմմիւլ իլէ պէքլէյօր իտի:

Վազաթ հէքիմլէրին վէրտիլի հիւքմէ ըաղմէն Արթիւր էօլմէյիպ, եալընը խասթամիզաճ պիր հալտէ գալտը: Զօճուգ՝ վալիտէսինին զայրէթ ու հիմայէթի սայէսինտէ եաշատը. պու էօյլէ պիր մուճիգէ տիրքի, էլհամտիւլլահ չօգ տէֆա վուգու պուլուր:

Ախիրէն չօճուգ՝ «Գօգզալթի» թէամիյէ գըլընան տէհշէթամիզ պիր իլլէթէ կիրիֆթար օլուպ, հէքիմլէր, քիւքիւրտ մատէնի սուլարը թէրթիպ վէ թավսիյէ իթմիշ օլտուգլարընտան, մատամ Մէլիկան, Բիրէնէ ճիհէթինէ կէլմէյէ մէճպուր օլմուշ իտի. ֆազաթ սուլարտան տա պիր ֆայիտէ կէօրիւլմէյիպ, խասթանըն տայիմա եաթմասընը, վէ ասլա այաղընըն եէրէ պասմամասընը էմր իթմիշէր իտի:

Վէ իշթէ մատամ Մէլիկան, իշինտէ պուլունտուղում իշպու զարիպ սէֆինէյի Պօրտօտա ինչա իթաիրմիշ իտի:

Մումաիլէյհա, էվլատընը պիր օտայա գաբաթմայը թէճվիզ իթմէմիշ իտի. զիրա չօճուղուն օ հալտէ ճան սրգընթընտան, վէ հէվասըզլըգտան վէֆաթ իտէճէյի մէհուզ իտի:

Իշթէ մատամ Մէլիկան պուրալարընը տիւշիւնմիւշ, վէ Արթիւր եիւրիւմէյէ միւգթէտիր օլմատըղընտան, իգամէթ իթտիլի խանէ եիւրիւմէլի տիր, տէյէրէք, Լասիյն նամընտա օլան պու կէմիլի եաբտըմըշ իտի:

Մատամ Մէլիկանըն էմր ու թէրթիպի իւզրէ պու կէմի էվ հալինէ կէթիրիլէրէք , տէրունինտէ օտալար , մաթպախ , սալօն վէ թահտաբօշ եարըլմը իտի քի , Արթիւր՝ մէվսիմինէ կէօրէ վալիտէսի իլէ պէրապէր սապահտան ազչամա գատար եա թահտաբօշտա , վէ եախօտ սալօնտա իմրարը էյեամ իթ մէքտէ իտի : Արթիւր , եալընըզ կէօղլէրինի աչմադտան պաշգա պիր զահմէթի իխթիյար իթմէքսիզին , քէնտի էօնփւնտէն կէչմէքտէ օլան տաղլարըն , տէրէլէրին վէ օվալարըն մէնզարէսինի սէյր ու թէմաշա իտէպիլի իտի :

Արթիւր իլէ վալիտէսի, պիր պտան պէրի Պօրտօ չէհրի նի թէրք իլէ կառօն նէհրինտէն կէչէրէք ճէնուպ գանալընա կիրմիլէր իտի քի , պու գանալտէն , ագտէնիզ սէվահիլինտէ պուլունան գանալլարը վէ ըրմազլարը իմրար իտէրէք , վէ օրատան տախի , Ռօն նէհրի թարիզի իլէ Սօն վէ Լուառ նէհրիլէրինտէն կէչիպ , Սէն նէհրինէ տօղրու կիտէճէքլէր , վէ օրատան տա Ռուան պէլտէսինէ վասըլ օլտուգտան սօնրա , վաբօրա ըաքիպէն Ինկիլթէրայա ավտէթ իտէճէքլէր իտի :

Շիւպհէ եօգ քի , մատամ Մէլիկան վէ Արթիւր հազգընտա օլան պու թափսիլի մալիւմաթ հէման իքք կիւնտէն ա-կեահ օլմայրպ եավաշ եավաշ էօյրէնէպիլտիմ իտէ տէ , մահգահիքեայէմի լայըզըլըլա անլաթապիլմէք իչին պուրատա իճմալ իթմէք լազըմ կէլտի :

Կէմիյէ կիրտիյիմ կիւն էօյրէնտիյիմ չէյ եալընըզ իգամէթիմէ թախսիս իտիլմիշ օլան օտաճըզ օլտու : Պու օտա իքի մէթրօ ուզունլուզունտա վէ պիր մէթրօ էնինտէ ուֆաճըզ պիր մէվզը իտի իտէ տէ , ֆագաթ թասավվուրաթը թըֆըլանէյի թաթեիպ իտէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ վէ լէթաֆէթի իտի :

Իշպու օտաճըզըն մէֆրուշաթը իտէ , պէօյիւճէք պիր չէքմէճէ , վէ իւզէրիտէ լազըմ կէլտիյի հալտէ ուֆագ , լաքին միւքէմմէլ պիր եաթագ չէքլինի քէսպ իթմէքտէ օլան միւթէհարրիք պիր սօֆրա , վէ ալթընտա պիր չամաշըր տօլապը , վէ իչի պիր չօգ պէօլմէլէրէ թագսիմ օլունմուշ պիր թուա-

լէթ չէքմէճէսինտէն իպարէթ իտի . պու օտանըն իյինտէ էօյ-
լէ սանտալեա վէ մասա կիպի էշեա պուլունմայըպ , անճագ
եաթաղըն պաշը ուճունտա գըսա պիր թախտա պուլունու-
յօր իտի քի , աշաղը էնտիրիլտիյինտէ մասա շէքլինի քէսպ
իթտիյի կիպի , այագ ճիհէթինտէ վազ իտիլէն պիր թահտա
տախի , սանտալեա շէքլինի ալըյօր իտի :

Տիվարըն իյինտէ աշըմըշ օլան եուվարըպ ճամը ուֆագ
պիր բէնշէրէ՝ օտայը թէնվիր իթմէքտէ իտի :

Էօմրիւմտէ պէօյլէ լաթիֆ վէ պէօյլէ թէմիզ պիր օտա-
ճըգ կէօրմէմիշ իտիմ , հէր էշեա չամ աղաճընտան մամուլ
վէ միւճէլլա օլուպ , եէրէ տախի սիյահ վէ պէյաղ բէնկլէք
իլէ տէօրթ քէօշէ տայիրէլէր նագշ օլունմուշ պիր մուշամմա
սէրիլմիշ իտի :

Լաքին թէաճիւպ վէ մահզուզիյէթիմի մուճիպ օլան շէյ ,
եալընըգ պու էշեանըն մէնզարէյի նագարրուպասը տէյիլ ի-
տի . զիրա էլպիսէմի սօյունուպ տա եաթաղըն իւզէրինէ ու-
զայընճա , գալպիմտէ եէնի պիր հըսս ուեանտը :

Իլք տէֆա իտի քի պէօյլէ եումուշագ վէ թէմիզ պիր
եաթագտա եաթըյօր իտիմ : Վալիտէ Պարպըրէնին խանէսին-
տէ սէրթ քէթէնտէն մամուլ եաթագտա եաթտըղըմ կիպի ,
Վիթալիսին եանընտա տախի , չօգ տէֆա եօրղանսըղ օլա-
րագ եա սաման վէ եախօտ օթ իւզէրինտէ եաթար իտիմ .
իւզէրիմէ էօրթիւնտիլիւմ եօրղան ղայէթ կիւզէլ օլուպ ,
ալթըմտաքի եաթագ եումուշագ վէ եասթըգլար իսէ միսգ
գօգույօր իտի : Իլք կիճէսի գուրումուշ չամ եաբրագլարը իւ-
զէրինտէ եաթըպ վէ կիճէնին տէհշէթամիզ սիւքիւնէթինտէն
իւրքէրէք սապահա գատար ույումամըշ իքէն , պուրատա կի-
ճէնին սուսլուղը ապլա տէհշէթիմի մուճիպ օլմայըպ , պիլա-
քիս պու սիւքիւնէթտէն տէրէճէյի նիհայէտէ մահզուգ օլու-
յօր իտիմ . ուֆաճըգ բէնշիրէտէն կէօրիւնէն բարըպ երլ-
տըղլար , պանա իւմիւտ վէ ճէսարէթ վէրիյօրլար իտի :

Հէր նէ գատար բէք կիւզէլ վէ բէք ըահաթ եաթտըմ
իսէ տէ , եինէ սապահլէյին բէք էլքէն ույանտըմ , չիւնքի

ազթէօրէրիմ կիճէյի նասըլ կէչիրտիքլէրինի անլամագ իսթէտիյիմտէն , գալալիմ ըահաթ իթմէյօր իտի :

Լաքին հայվանլարըն ճիւմէսի տէ , իւք ազշամտան պըրազմըշ օլտուղում եէրտէ , կիւյա պիր գաշ այլարտան պէրի պու կէմիտէ իգամէթ իթմիչլէր կիպի քէմալի իսթիրահաթլէ ույումագտա իտիլէր , եանլարընա թէգարրուպ իթտիյիմտէ , քէօբէքլէր ույանարագ մահգուզիյէթ իլէ էթրաֆըմը ալտըլար : Եալընըզ ժօլիքէօր , կէօզլէրի եարը աչըզ օլտուղու հալտէ եէրինտէն գըմըլտամայարագ խըրլամայա պաշլատը :

Պուռնն սէպէպինի անլամագ բէք գօլայ իտի . միւսիւ ժօլիքէօրըն , էն ուֆագ շէյի իզզէթը նէֆսինէ հագարէթ ատտ իթմէքլէ բէք չարըզ հիտտէթլէնմէք ատէթի օլմաղըլա , պու տէֆա տախի քէնտիսինի օտամա ալմատըղըմ իչին պանա ինֆաալ իթմէքտէ իտի :

Քէնտիսինի կիւվէրթէ իւզէրինէ պըրազմաղա մէճպուր օլտուղումու անլաթամայաճաղըմտան , եիւրէյինի ալմագ իչին գօլարըմըն իչինէ ալըպ եօխշայարագ , կիւյա եաբտըղըմ իչէ նատիմ օլտուղումու անլաթտըմ :

Ժօլիքէօր , պիր մըգտար քիւսկիւնիւյիւնտէ ըսրար իթտիքտէն սօնրա նիհայէթ պէնիմլէ պարըշտը , վէ գարայա չըգմագ իսթէտիյինի իշարէթ իլէ անլաթտը քի , ըէյինէ միւթապաաթ իթմէյէ մէճպուր օլտում :

Իւք կիւնիւ տիւմէնին եանընտա կէօրտիւյիւմ տիւմէնճի , կիւվէրթէյի սիւբիւրիւպ թէմիզլէմէքլէ մէշղուլ իտի . մէրգում թահթայը ուզաթմասըլըլա գումբանեամ իլէ պէրապէր գարայա չըգտըմ :

Պիր մըգտար քէօբէքլէր վէ ժօլիքէօր իլէ ղնայարագ , չիմէնլէրին իւզէրինէ գօշուպ սըչրայարագ , վէ աղաճլարա չըգըպ էնէրէք վազըթ կէչիրտիքտէն սօնրա կէմիյէ ալտէթ իթտիք քի , հէման պիր իքի տագըգատան կէմինին բալամարը չէօզիւլտիւ , տիւմէնճի եէրինէ կէչիպ եէքէյի էլինէ ալտը , վէ եէտէքճի տախի պէյկիրէ սիւվար օլարագ սիւրմէյէ պաշլատը :

Ա՛հ, կէմի իլէ հօյճուլուգ իթմէք նէ դատար կիւզէլ իտի : Աթլար նէհըին գըյըսընտան սիւրաթլա գօշմագտա, վէ պիղ իտէ ասլա պիր սառտեմէ տույմայարագ սույըն իւզէրինտէն եաղ կիպի գայըպ կիթմէքտէ իտիք : սահիլին իքի թարաֆընը թէզեին իտէն աղաճլար, ահէսթէ ահէսթէ նազարըմըզտան զտըպ օլուեօր իտի : աթլարըն պօյնունտա պուլունան չընդըրագ սէտալարընտան, վէ կէմինին գարնընա չարմագտա օլան ուֆագ ուֆագ տալգալարըն չաղլամասընտան պաշգա պիր շէյ իշիտիլմէյօր իտի :

Պէն իսէ կէմինին քէնարընտա օթուրուպ, բույան իտէն պատի սէպայի հայաթֆէզանըն թէէսիլի իլէ, թաղէ չիմէնզար իւզէրինտէ պուլունան գաւագ աղաճլարը եաբըագլարընըն, հարաքէթինի սէյր իթմէքտէն տօյամայօր իտիլմէ Մէզքիւր աղաճլար կիւյա էօնիւմիւզտէ եէշիլ պիր բէրտէ շէքիլմիշ կիպի, աֆիթապը ալէթապըն տօղրուտան տօղրույա աքս իթմէսինէ մանի օլուպ, իաֆիֆ վէ խօշ պիր զիյա նէշը իտիյօր իտի :

Նէր պէ եէր սուլար զայէթ սիյահ կէօրիւնիւպ, նիհայէթսիլ կիրտապլար կիպի կէօրիւնմէքտէ, վէ պաղէն տախի պիլաքիլի առէթա պէյաղ չարշաֆ շէքլինտէ սաֆ վէ պէրըաղ օբմաղըլա, նէհըին ալթընտաքի եօսուլար, վէ էն ուֆագ չաղըլ թաշլարը պիլէ նազարըմըզա արղ օլունմագտա իտի :

Պու մէնզարէյի պինաղիւրէնին թէմաշասընա տալմըշ իքէն, նակէհան իսմիմին չաղըլտըղընը իշիտէրէք արգամա տէօնտիւմ, վէ Արթիւրիւ կէօրտիւմ քի, պիւր թահաա իւզէրինտէ պաղըր օլտուղու վէ վալիտէսիտէ եանընտա պուլունտուղու հալտէ կէթիլիլօրլար իտի :

Արթիւր, մուհապպէթ վէ շէֆգաթ իպըաղ իտէր պիր սէտա իլէ պանա խիթապէն :

— Նա՞սըլ, ըահաթ ույուեապիլտի՞ն մի, սահրապարտա ույումագտան էյի տէյիլ մի իտի, տէտի :

Տէրհալ չօճուղըն նէզտինէ կիտէրէք, կէրէք վալիտէսի-

նէ, վէ կէրէք քէնտիսինէ շիւքրանիյէթիմի հալի պաղը նա-
զիքեանէ սէօղլէր սէօլէստիմ. Արթիւր թէքըար քէլամէ ա-
ղազ իտէրէք .

— Քէօբէքլէր նէ հալտէ պուլունույօրլար, տէյու օթ-
վալ իթտի :

Ժօլիքէօր իլէ քէօբէքլէրի չըղըրտըմ քի տէրադապ
կէլէրէք սէլամլատըլար . ալէլ խուսուս օթիքէօր օյուն օյնա-
յաճաղըմըզ վազըթ եաբաըզը կիպի, աղզընը պուրնունը
պուրուչտուրմայա պաշլատը :

Փապաթ օ սապահ օյուն օյնամաղա տայիր, սէօղ կէլ-
մէտի :

Մատամ Մէլիկան, օղլու Արթիւրի կէօլկէ պիր մահալէ
վազ իթտիրէրէք քէնտի տէ եանընտա օթուրտու, վէ պաննա
իթիթապէն .

— Բէճա իտէրիմ, քէօբէքլէր իլէ մայմունը կէօթիւրիւ-
նիւզ, զիրա իճրա իտէճէք իշիմիզ վար, տէտի :

Տէրհալ գումըանեամը ալարադ պիր թարաֆա չէքիլիւր,
քէնտի քէնտիմէ .

— Պա պիչարէ խասթա նէ իշ իճրա իտէճէք տիր, տէ-
յօր իտիմ :

Մատամ Մէլիկան պիր քիթապ աշարադ օղլունա տէրս
սօրույօր իտի . Արթիւր տափի թահտանըն իւզէրինտէ պիրա
հարաքէթ եաթմը օլտուղու հալտէ տէրսինի թէքըար իտէ-
յօր, վէ տահա տօղրուսը պու թէքէրրիւրտէն ճանը սըզըլը-
յօր իտի . Պիչարէ չօճուզ տայիմա չաշըրարադ, քէքէլէյէ-
րէք իւշ քէլիմէ պիլէ սէօլէյէմէյիպ, պիր տիւզիւյէ խաթա
իտէյօր իտի :

Մատամ Մէլիկան, օղլունը թաթլըլըզա մուտիւզէյէ
պաշլայըպ .

— Թէէսիւֆ օլունաճադ հալ, տէրսինիզի պիլմէյօրսու-
նուզ, տէտի :

Հէնուզ ինկիլիզլէրին ուսուչը թէլաֆֆուզլէրինէ աշինա
օրնաըզըմտան, վալիտէ իլէ եվլատ պէյնինտէ կէչէն պիր

միւլքեալեմէտէ , ճէմ սըղասընըն (յօգնակի) իսթիմալի պանա բէք զարիպ կէօրիւնտիւ :

Արթիւր . - (Միւլքէտտէրանէ պիր սէտա իլէ) Ա՛հ վալի-տէճիլիմ :

Մատամ Մէլիկան . - Պու կիւն , տիւնտէն զիյատէ խա-թալար իտիյօրսուռնուլ :

— Էօյրէնմէյէ չօգ չալըշտըմ :

— Հալ պու քի ասլա էօյրէնմէմիշսինիլ :

— Էօյրէնմէտիմ :

— Նի՛շին , նէ սէպէպլէ :

— Պիլմէմ . . . էօյրէնմէտիմ . . . զիրա խասթայըմ :

— Պու սէօզ իլէ իթիզար իտէմէզսինիլ , զիրա պաշընըլ խասթա տէյիլ տիր . պէն՝ խասթալըլը սէպէպ թութարադ ճէհալէթ իշինտէ գալմանըլա ասլա միւսաատէ իտէմէմ , տէտի :

Մատամ Մէլիկան պանա բէք սէրթ կէօրիւնիւյօր իտի , մամաֆիհ մումաիլէյհա հալիմանէ սուրէթտէ սէօզիւնէ տէ-վամ իտէրէք :

— Տէրսինիլի էօյրէնմէյիպ տէ պէնի նի՛շին միւլքէտտէր իտիյօրսընըլ տէտիյինտէ , Արթիւր :

— Ա՛հ վալիտէճիլիմ , ինանընըլ քի էօյրէնմէյօրում , տէյէրէք հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամայա պաշլատը :

Լաքին մատամ Մէլիկան , Արթիւրին աղլամասընը կէօր-մէքլէ նիյէթինի թէպտիլ իթմէյուպ , անճադ միւթէէսիր վէ միւլքէտտէր կէօրիւնէրէք :

— Պու սապահ Րէմի վէ քէօբէքլէր իլէ օյնամանըլա միւսաատէ իտէճէք իտիմ . Լաքին տէրսինիլի պիլմէտիյինիլ իշին պու էյլէնճէտէն մահրում գալաճադսընըլ , տէյէրէք , էլինտէքի քիթապը Արթիւրէ թազտիմ իտուպ , քէնտիսի պիր գաշ ատըմ կէրի չէքիտի :

Արթիւր , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայօր իտի :

Նէ՛ զարիպ հալ , մատամ Մէլիկան էվլատընը ճանը կի-պի , վէ փտէթա թաբտըճասընա սէվտիյի հալտէ , պու պի-

չարէ չօճուգ հագգընտա , թա պու տէրէճէ մուամէլէյի չէ-տիտէյի նասըլ ճայիգ կէօրիւյօր իտի : Չօճուգ տէրսինի էօյ-րէնմէտիյինէ մազուր թուլթուլմալը իտի , զիրա խասթալը-ղընտան նաչի էօյրէնմէյօր իտի :

Էվլատընըն կէօյնիւնիւ ալմագսըզըն եանընտան մուֆա-րէգաթ իթմիշ օլան մատամ Մէլիկան , չօգ կէչմէտէն թէք-րար Արթիւրին նէզտինէ ալտէթ իտուպ :

— Պէրապէր չալըչըպտա էօյրէնմէյէ պիր թէճրիւպէ իթ-մէմիգի իսթէրմիսինիգ , տէտի :

Արթիւր . - Էվլէթ վայիտէճիյիմ , պէրապէր չալըչալըմ :

Մատամ Մէլիկան տէրհալ քիթապը էլինէ ալարագ , գուրտ իլէ գօյունուն միսալինի աղըր աղըր օգումայա , վէ օղլունա քէլիմէլէրի թէքրար իթտիրմէյէ պաշլատը :

Մուամիլէյհա , մէգքիւր միսալի իւշ տէֆա օգուտուգ-տան սօնրա քիթապը Արթիւրէ վէրտի , վէ քէնտի քէնտինէ էօյրէնմէսինի թալսիյէ վէ թէնպիհ իտէրէք օտասընա չէքիւ-տի :

Արթիւր տէրհալ տէրսինի էզպէրլէմէյէ պաշլատը : Օ-թուրտուղում եէրտէն տուտագլարընըն հարաքէթինի կէօ-րիւյօր իտիմ :

Արթիւր տէրսինի էօյրէնմէյէ չալըչըյօր իտի , լաքին պու չալըչմա ուզուն միւտտէթ տէվամ իթմէտի . պիր ազ սօնրա կէօզլէրինի քիթապըն իւզէրինտէն գալտըրպ էօթէ պէրի պագմաղա պաշլատը , վէ նիհայէթ նազարը՝ պէնիմ նազարը-մա թէսատիւֆ իտինճէ , պիր իշարէթի մախսուսէ իլէ , տէր-սինի էզպէրլէմէսինի իսթար իթտիմ :

Խաֆիֆ պիր թէպէսսիւմլէ պանա ըզհարը թէչէքքիւր իթտիքտէն սօնրա , թէքրար օգումայա պաշլատը :

Լաքին չօգ կէչմէտէն եինէ կէօզլէրինի քիթապըն իւզէ-րինտէն գալտըրարագ գանալըն իքի ճիհէթինի պագմագտա իքէն , նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէք իչին պաղա գալ-գըպ , եինէ պիր իշարէթ իլէ քիթապը կէօսթէրի վէրտիմ :

Արթիւր , մահճուպանէ պիր թավը իպրագ իտէրէք թէք-

րար քիթապը էլինէ ալտը . լաքին օ էսնատէ , պալըդչին տէ-
նիլէն պիր տէնիլ գուշունըն , կէմինին եանընտան սիւրաթլա
կէչիպ կիթտիլինի իշիթմէսի իլէ , պաշընը գալտըրարագ գու-
շըն արգասընա պագա գալտը , վէ հայվան զայպ օլտուգ-
տան սօնրա պանա աթֆը նիկեա հ իտէրէք .

Ահ էօյրէնմէյէ նէ գատար արգում վար , լաքին էօյ-
րէնէմէյօրում , տէմէսի իւղէրինէ , եանընա թէգարրուպ պիրլէ ,
— Փագաթ պու հէքեայէ օ գատար կիւճ պիր շէյ տէ-
յիլ տիր , տէտիմ :

— Ահ , նէ տէյօրսունուղ . պիլաքիս բէք կիւճ տիր :

— Պանա չօգ գօլայ կէօրիօնտիւ . հաթտա վալիտէնիզին
օգուտուղունու տինլէտիլիմտէն , հէման էզպէրլէտիմ տէյէ-
պիլիրիմ :

Արթիւր , շիւպհէ իյմա իտէր պիր թավը իլէ թէպէսսիւմ
իթտի , պէն իսէ սէօզիւմի տէվամ իտէրէք .

— Սէօյլէմէմի իսթէրմիսինիլ :

— Փագաթ միւմքիւն տէյիլ :

— Խայր , բէք տէ միւմքին տիր , իսթէրսէնիլ պիր թէճ-
րիւպէ իտէլիմ , աշընըլ քիթապը :

Արթիւր քիթապը էլինէ ալըպ աշտը , պէն տէ հէքեա-
յէյի էզպէրտէն սէօյլէմէյէ պաշլատըմ քի , պիր գաշ տէֆա
թէքրար իթտիրտիքտէն սօնրա .

— Ահ պիլիյօրմուշսունուղ , ֆագաթ նա՛սըլ օլտու տա
էօյրէնտինիլ , տէյու հայգըրտը :

— Խայր օ գատար էյի պիլմէյօրում , ֆագաթ պիր տէ-
ֆա տահա օգուսամ , հիշ եանլըշսըլ սէօյլէյէճէյիմի իտ-
տաա իտէպիլիրիմ :

— Էօյրէնմէք իչին նէ՞ հարտընըլ :

— Վալիտէնիլ օգուտուղու էսնատէ , էթէ պէրի պագ-
մագ պըզըն տըգգաթը թամմէ իլէ տինլէտիմ :

Արթիւր , պիր իքիսանիյէ գատար մահճուպանէ սիւքիւթ
իթտիրտէն սօնրա .

— Էվվէթ , նասըլ տինլէտիլինիզի անլայօրում , պէն տէ

սիզին կիպի տինյէմէյէ ճահտ իտէճէյիմ, ֆագաթ նասըլ օլտու տա, պէնիմ զիհնիմի գարըշտըրան պու գատար քէլիմէյի պէլլէյէպիտինիզ:

Վագաա Արթիւրին տէտիյի կիպի նասըլ օլտուղունը պէնտէ պիլմէյօր իտիմ. զիրա պունըն հագգընտա տիւչիւնմէմիշ իտիմ:

Էզ ճիւմիէ, պու հալի կէրէք Արթիւրէ վէ կէրէք քէնտիմէ իյզահ իթմէյէ չալըշարագ, շու վէճհիէ իտարէյի քէլամ իթտիմ:

— Պու հէքեայէնին էսասը նէ՞ տիր, պիր գօյունտան պահա իտիյօր տէյիլ մի, իմտի գօյունլարը վէ անլէրին մուամէլաթը հագգընտա տիւչիւնէլիմ: Մէտէլա, գօյունլարըն քէնտի աղըլարընտա էմինճէ ույուտուգլարընը կէօղիւմիւն էօնիւնէ կէթիրիրիմ, վէ պիր տահա ունութմամ. սէնտէ պէնիմ կիպի տիւչիւն պագալըմ գօյունլարը տէտիյիմ հալտէ կէօրէճէ՞քմիսին:

— Էվվէթ պէնտէ կէօրիւյօրում, սիյահ վէ պէյազ բէօաթէքիլի գօյունլարըն, գուզուլարըյլա քէմալի էմնիյէթ իւզրէ ույուտուգլարընը կէօղիւմիւն էօնիւնէ կէթիրտիմ:

— Բէք ալա, օ հալտէ ունութմագսընը, տէյիլ մի:

— Խայր, ունութմամ:

— Ալէլումում գօյունլարը քիմ մուհաֆաղա իտէր:

— Քէօրէքլէր:

— Գօյունլար էմին պիր հալտէ օլուպ, մուհաֆաղայա իհթիյաճ գալմատըղընտա քէօրէքլէր նէ՞ եաբարլար:

— Հիշ պիր շէյ եաբմագլար:

— Ույուրլար, եախօտ « քէօրէքլէր ույույօրլար իտի » տէյէպիլիլիզ:

— Պուտա գօլայ:

— Էվվէթ բէք գօլայ տըր. շիմտի պաշգա շէյէ կէչէլիմ. Քէօրէքլէրի իլէ պէրապէր գօյունլարը տահա քիմ մուհաֆաղա իտէր:

— Զօպան:

— Գոյունլար էմին օլուպտա եաբաճագ պիր իշլէրի գաւ մատըղը հալտէ , չօպանլար նէ՞ իլէ մէշղուլ օլուր :

— Գավալ չալմագլա :

— Բէք ալա , գավալ չալտըղընը կէօրիւյօ՞րմուստոնուզ :

— Էվվէթ , կէօրիւյօրում :

— Նէրէտէ պուլունույօր :

— Պիր պէօյիւք աղաճըն կէօլկէսինտէ :

— Եալընը՞վ մը տըր :

— Խայր , տիկէր գօնշու չօպանլարըլա պէրապէր տիր :

— Տէմէք օլուր քի , գօյունլարը , աղըլը , քէօբէքլէրի , վէ չօպանլարը կէօրտիւնիւզ տէյի՞լ մի : Իմտի պու հալտէ աէրսինիզին իպթիտասընը եանըշ իթմէյէրէք սէօյլէյէմէզ՝ միսինիզ :

— Ջանն իտէրսէմ , սէօյլէմէյէ միւքթէտիր օլապիլէճէյիմ :

— Պիր քէրրէ թէճրիւպէ իտինիզ պագալըմ :

Արթիւր , քէնտինէ տէրէճէյի նիհայէտէ կիւճ կէօրիւնէն պիր տէրսի , վէրտիյիմ իյզահաթ , վէ կէօսթէրտիյիմ ուսուլ իլէ նէ գատար սուհուլէթտէ Էօյրէնիլէպիլիր օլտուղունու եավաշ եավաշ տէրք իտէրէք , միւթէէմինանէ վէ չիւպհէ իլէ եիւզիւմէ պագտը : Պիշարէ չօճուգ , իրայէ իթտիյիմ հագըգաթէ գանի օլմագ իսթէմէյօր կիպի պիր հալ իպրագ իթմէքտէ իտի , լաքին պիր մըգտար թէրէտտիւտտէն սօնրա , թէճրիւպէ իթմէք իսթէյուպ :

— «Գոյունլար աղըլարը տէրունինտէ քէմալի էմիլյէթ իւզրէ եաթմագտա իտիլէր , քէօբէքլէր ույումագտա վէ չօպան տախի տիկէր գօնշու չօպանլար իլէ պէօյիւք պիր աղաճըն կէօլկէսինտէ օթուրուպ գավալ չալմագտա իտի» տէյէրէք , վէ էլլէրինի մահղուզիլէթլէ եէքտիկէրէ չըրբարագ :

— Ահ , իշթէ պիլնիօրում , Էօյրէնտիմ , տալա իսթա իթմէտիմ , տէյու պագըրտըղընտա :

— Տէրսինիզին պագըլէյսինի տէ պու սուրէթլէ Էօյրէնմէք իսթէրմիսինիզ , տէտիմ :

— Էվվէ՛թ , Էվվէ՛թ , հիշ շիւսհէմ եօգ քի սիգինլէ պու-
լունտուգճա բէք գօլայ էօյրէնէճէյիմ : Ա՛հ աճէպա վալիտէմ
նէ գատար մէմնուն գալաճագ , տէյիպ , հիքերայէնին պագը-
յէսինի տէ պու սուրէթլէ էօյրէնմէյէ պաշլատը :

Արթիւր , պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա տէրսինի քեա-
միլէն էօյրէնմիշ իտի , վէ պիլա խաթա թէքրար իթմէքտէ
իքէն , վալիտէսի իւսթէ կէլտի : -

Մատամ Մէլիկան , Էվվէլա պիզի օյնամագ իչին պիրլէշ-
միշիզ զանն իտէրէք տարըլտը իսէ տէ , Արթիւր մումաիլէյ-
հայէ սէօղ սէօյլէմէյէ մէյտան վէրմէյէրէք , ազիմ պիր մէս-
րուրիլէթ իլէ :

— Ա՛հ վալիտէճիլիմ , տէրսիմի պիլիրիմ , հէմ պու չօ-
ճուգ պանա էօյրէթտի տէյու հայգըրտը :

Մատամ Մէլիկան թաաճիւպ իլէ եիւզիւմէ պագտը ,
շիւսհէսիզ պիր չօգ շէյլէր սիւալ իթմէք իսթէյօր իտի , լա-
քին Արթիւր պիրտէն պիրէ « գուրտըլա գօյան » միսալինի ,
ասլա խաթա իթմէյէրէք պիր սուրէթը ֆասիհանէտէ սէօյլէ-
մէյէ պաշլատը :

Պու էանատէ պէն մատամ Մէլիկանէ պագըյօր իտիմ :
Մումաիլէյհանըն եիւզիւնտէ պիր ասարը պէշաշէթ նիւմա-
յան օլուպ կէօզլէրի տօլտու , վէ քէմալի մուհապէթլէ Էվլա-
տընա սարըլարագ էօքմէյէ պաշլատը . ասըլատէ գատըն-
ճըղազ , մէսէրրէթինտէն նաշը աղլայօր իտի զանն իտէրիմ :

Արթիւր . - Քէլիմէլէր հիշ պիր շէյ անլաթմայօր , լաքին
էշեա հէյէթը ասիլլէսի իլէ կէօրիւնիւյօր , վէ իշթէ Ռէմի ,
պանա չօպանը՝ էլինտէքի գավալը իլէ կէօսթէրտի : Տէրսի-
մի էզպէրլէտիլիմ վագըթ կէօզլէրիմի գալտըրտըղըմտա ,
էթրաֆըմտա պուլունան էշեայէ ասլա տըգգաթ իթմէյիպ ,
եալընըզ չօպանըն գավալընը կէօրիւր , վէ թէրէննիւմ իթ-
տիլի պէսթէյի իշիտիլօր իտիմ . իսթէրսէնիզ վալիտէճիլիմ ,
օ պէսթէյի պէնտէ թէրէննիւմ իտէյիմ տէ տինլէյինիզ :

Արթիւր , պունը տէյէրէք ինկիլիզճէ լիսանը իլէ զայէթ
հագին վէ միւէսսիր պիր պէսթէ օգուտու :

Մատամ Մէլիկան, պու տէֆա աչըգտան աչըղա աղլա-
ժոյա պաշլայըպ, կէօզ եաշլարը իլէ օղլունըն եանազլարընը
ըզլաթտըգտան սօնրա եանըմա կէլտի, վէ էլիմի թութարապ,
գալպիմի ալթիւսթ իտէրճէսինէ հալալէթլի պիր սէտա իլէ.

— Սիզ բէք էյի պիր չօճուգսունըզ, տէտի.

Պու ուֆազ վուգուլաթը մուֆասսալէն թարիֆ իթաիյի-
մին սէպէպի, օ կիւնտէն պէրի հալ ու մէվգըմըն թէպէտ-
տիւլ իթաիյինի անլաթմազ իչին տիր. իւք կիւնիւ հայվան
սէյր իթտիրէն ատի պիր օյունճը սըֆաթը իլէ գապուլ ի-
տիլմիշ իքէն, պու կիւն, մայմունտան վէ քէօթէքտէն այրըլա-
րազ արգատաշ վէ եախօտ տօսթ սըրասընա կէշմիշ իտիւ.

Շուրայըտա արզ իթմէմ լազըմ տըր քի, պիր վազըթ-
տան պէրի մատամ Մէլիկան, օղլու Արթիւրին պիր շէյ էօյ-
րէնմէտիյինէ, վէ տահա տօղլուսը էօյրէնմէտիյինէ զիյա-
տէսի իլէ թէէսիւֆ իթմէքտէ իտի. Արթիւրին խաթթարըզ
ուզըն միւրէճէյինի պիլտիյի իչին, շիմտիտէն չօճուղըն զիհ-
նինի աշմազ, վէ իլէրուտէ թասհիհի միգաճ իթտիյինտէ, միւ-
քէմմէլ պիր իւմ ու հիւնէր թահսիլինէ միւսթայիտ պիր հա-
լէ վազ իթմէք նիյէթի իլէ, վազթինի պօշ կէչիւրմէք իսթէ-
մէյօր իտի.

Մատամ Մէլիկան, շիմտիյէ գատար իթտիյի թէշէպ-
պիւսաթտէ մուվաֆֆազ օլամամըշ իտի. վազաա Արթիւր-
օգուլազ էօյրէնմէտէն նէֆրէթ իթմէյօր իտի իսէ տէ, ֆա-
գաթ քէլիմէլէրի մաքինավարի պիր հալ իլէ էզպէր իթտի-
յինտէն բէք չարըզ ունուտույօր իտի, վէ իլթէ վալիտէսի,
օղլունըն պու հալինտէն մէյուս օլարազ, ֆէնա հալտէ միւ-
քէտտէր օլմազտա իտի.

Պու սէպէպլէ քէնտինին կիւնլէր իլէ չարըշըպ տա զիհնի-
նէ սօգամատըզը պիր հիքեայէյի, պէն եարըմ սաաթ զար-
ֆընաա էօյրէտիպ էզպէր իթտիրմիշ օլտուղըմ իչին, տէրէ-
ճէյի նիհայէտէ մէմուն օլտու.

Մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւրին նէզտինաէ կէչիւրտի-
յիւ էյեամը խաթըրլատըզա, էյեամը մէզըիւրէնին, հեն-

կեամբ սէպալէթիմտէ կէշիրտիյիմ էն կիւզէլ կիւնլէր օլտու-
ղունու իյթիրաֆ իթմէմ լազըմ կելիր :

Արթիւր , պանա ֆէվզէլատէ պիր մուհապպէթ իպրադ
իթմէքտէ օլտուղու կիպի , պէնտէ քէնտիսինի գարընտաշ նա-
զարը իլէ սէվմէքտէ իտիմ . եէք տիկէրիմիզլէ հիշ զավզա
իթմէզ իտիք . քէնտի պուլունտուղու եիւքսէք մէվզըյը աս-
լա տէրմիյան իթմէտիյինտէն , պէնտէ թէքլիֆսիզ սուրէթ-
տէ անընլա պիրատէր մէգամըյըլա վարընըյօր իտիմ :

Շիւպհէսիզ պու թէքլիֆսիզլիյիմին սէպէպի , պէնիմ
սիննի սաղիրիմ , ճէհալէթիմ վէ տիւնեա հալլէրինէ աշինա
օլմատըղըմտան նէշաթ իտիյօրիտի . լաքին պաշլըճա , մատաւ
Մէլիկանըն լութֆ ու նէզաքէթի , վէ չօգ տէֆա պէնիմէ
ատէթա էվլաաը կիպի կէօրիւշմէսի , պանա պու ճէսարէթի
վէրիյօր իտի :

Պունտան գաթինազար կէմի իլէ սէյահաթ իթմէքտէն
սօն տէրէճէ մահզուզ օլույօր իտիմ . պու հալտէն ասլա սըգ-
լէթ տույմայօր իտիմ :

Վիլֆրանշտան , Լօրակէտէն կէշէրէք Ավինեօնա վէ ան-
տէն տէ Նօուուզա վասըլ օլմուշ իտիք . պատէհու Գասթէնօ-
տարտէն , Գարքասօնտան , վէ սէքիզ ատէտ պիրիպիրինէ
մուատիլ հավըզլարը իլէ մէշհուր վէ ճալիպի մէրազ օլան
Պէզլիյէրէ վասըլ օլտուգ :

Էանայի սէյահաթըմըզտա , օթէլ , թաամ , վէ եաթուգ
պուլմազ կիպի քիւլֆէթլէրտէն ազատէ օլուպ , թաամըմըզ
վագթընտա , վէ թահտաքօշըն ալթընտա հազըր իտիլիր իտի
քի , հէմ եէմէյիմիզի եէր , վէ հէմտէ սահիլին իքի ճիհէթի-
նի քէմալի ըահաթլա թէմաշա իտէր իտիք :

Ագշամ գարանըղը պաստըղընտա , պուլունտուղումուզ
եէրտէ եաթըպ սապահա ինթիզար իտէր իտիք . հավա սօղուգ
օլտուղու , խաֆիֆճէ պիր աթէշ եագըլըպ ճիւմէմիզ սալօնա
չէքիլէրէք պիր մասանըն էթրաֆընտա , վէ պէն տէ Արթիւ-
րին եանընտա օլտուղում հալտէ օթուրուր իտիք քի , մատամ
Մէլիկան պիզ միւսապվէր քիթապլար , վէ եօլճուլուղումու-

զա մախսուս կիւզէլ չըզլմըն օլան խարթալար կէօսթէրիր , վէ կէչտիյիմիզ , եախօտ կիտէճէյիմիզ պէլտէլէրին հիքեայէսինի օգուլարազ , պիզէ պիր չէյլէր էօյրէթմէյէ , վէ զիհնիմիզի թէվսի իթմէյէ չալըչըր իտի : Պիզտէ մէմնունէն տինլէյիպ միւթէլէզիզ օլուր իտիք :

Ագչամ իւսթիւ հավա լաթիֆ օլտուղունտա քիթարամը ալըպ գըյըյա չըգար , վէ պէօյիւք պիր աղաճըն արգասընտա կիզլէնէրէք չալկը չալար իտիմ , Արթիւր պունտան բէք մահզուզ օլուպ , « տէվամ էթ սէվկիւլիւ Բէմիճիյիմ , տէվամ էթ » տէմէքլէ , օգուտուղում պէսթէլէրի թագտիր իտէր իտի :

Պէնիմ կիպի վալիտէ Պարպըրէնին խանէսինի թէրք իտուպ տա , սինեօր Վիթալիս իլէ սէրսէրիանէ տօլանմաղա մէճպուր օլան պիչարէ պիր չօճուգ իչին , պու էօմիւր բէք մէսուտ իտի :

Պիչարէ սիւտանէմին (մատամ Պարպըրէնի) , եալընըլ թուզ իլէ պահարլայըպ տա բիշիրտիյի տաթսըզ եէր էլմասըյըլ , մատամ Մէրիկանըն աչճըսընըն բիշիրտիյի լէզիզ պէօրէքլէր վէ խամուր իչլէրի պէյնինտէ նէ գատար պէօյիւք ֆարգ վար իտի :

Նէ միւթէնագըս հալ , կեահ չամուր պաթագլար իչինտէ եաղմուր ալթընտա , վէ կեահ կիւնէչին հէրարէթի չէտիտէսի իլէ մուզթարըպ օլարազ . Վիթալիսին արգասը սըրա սաաթլարճա եիւրիւմէք իլէ , շիմտիքի պուլունտուղում պու իսթիրահաթըն վէ սաատէթին պէյնինտէ պուլունան ֆարգը ֆահիշ , ասլա խաթրըմտան չըգմայաճազ տըր :

Սէվտիյիմ քիմսէյէր իլէ գայտ ու պէնտ օլտուղում ըիշթէյի մուհապպէթին , իքի տէֆա գաթ օլտուղունու կէօրմիւշ իտիմ . պունլարտան պիրի , վալիտէ Պարպըրէնտէն մուֆարէգաթ իթտիյիմ օլուպ , տիկէրի տէ Վիթալիստէն պըրլորըլմ իտի : Էվվէթ , պէօյլէճէ իքի տէֆա տիւնեատա պիքէս , մէթրուգ վէ հայվանլարտան մատէ տօսթում օլմայարազ եաբա եալընըլ գալմըշ իտիմ :

Վէ իշթէ շու հալի բիւր մէլալ իշինտէ մուգթարրալ ի-
քէն, էլք կէօրիւշտէ վալիտէմ կիպի սէվտիլիմ նաղիք վէ կիւ-
զէլ պիր գատընըն հիւննիւ թէվէճճիւհինէ մազհար օլտու-
ղում կիպի, քէնաիմէ եաշտաշ պիր չօճուգ տա պուլմուշ
իտիմ քի, պէնիմէ աշնի գարընտաշ կիպի պարընմազ տա
իտի :

Ահ եա Ռապպիմ, վէ սէվիլմէյէ հատտէն էֆզուռն լա-
ղումը օլան գալպիմ իշին, պունտան պէօյիւք մէսէրրէթ,
պունտան զիյատէ պահտընարլըգ օլապիլի՛ր մի :

Չօգ տէֆա, թահտանըն իւզէրինտէ միւքէտտէր վէ մէ-
լուլ եաթմագտա օլան Արթիւրին սատտէթը հալինէ հասէա
իթմիշ իտիմ. լաքին պու հասէա՝ անըն քիթապլընա, լէսիմ-
լէրէ, օլունճագլարա, վէ ալէլիսուսուս պիր կիւզէլ կէմիյէ
սահիպ օլտուղու իշին օլմայըպ, իլլա վալիտէսինտէն կէօր-
տիւյիւ մուհապէթը մատէրանէյէ գըսգանըյօր իտիմ :

Ահ, Արթիւր, կիւնտէ օն տէֆա էօրիւլտիւյիւն, վէ քէն-
տինին տաիի, պէնիմ անճագ էլինի էօրմէյէ ճէսարէթ իտէ-
պիլտիլիմ օ կիւզէլ գատընըն էօրտիւյիւ իշին, նէ գատար
պահտընար օլմասը լաղըմ կէլիւ իտի :

Վալիտէ իլէ էվլատ պէյնինտէ վուգու պուլան պու մու-
հապպէթը թապիյէյի կէօրտիւքճէ, քէնտի քէնտիմէ, էյ
վա՛հ, աալա պիր վալիտէմ օլմայաճաղըտը պէնի էօրսին,
վէ պէն տէ անըն էօրէյիմ. վագաա վալիտէ Պարպըրէնի
կէօրտիւյիւմոէ սօն տէրէճէ մէմնուն օլաճագ իտիմ, լաքին
չիֆայիտէ, պէն մէզպուրէյէ « վալիտէ » իսմինի վէրէմէյէ-
ճէք իտիմ. չիւնքի վալիտէմ՝ տէյիլ իտի :

Պիքէս, մէթրուգ, եալընըզ, ահ տայիմա եալընըզ գա-
լաճագ իտիմ :

Իշթէ պու միւլահաղաթ իլէ, մատամ Մէլիկանըն վէ
Արթիւրին հագգընտա կէօսթէրտիլքլէրի չէֆագաթ ու մու-
հապպէթտէն հըսս իթտիլիմ մէսրուրիյէթ գաթ պէ գաթ ա-
րթըյօր իտի :

Պուլունտուղում շու սուրէթը հալ իլէ էքթիֆա իթմէ-

յուզ տա , տահա իլէրիսինէ վարմանըն նէ՞ լիւզումը վար իտի : Մատէմքի պէնիմ տիւնեատէ , ապլա վալիտէմ , գարընտաշըմ , վէ ֆամիլեամ օլմայաճադ իտի , իմտի հիչ օրնազսա պէօյլէ ալիճէնապ տօսթլար պուլտուղում իչին քէնտիմի հէր վէճհլէ պահարեար ատտ իթմէլի իտիմ :

Էվվէթ , քէնտիմի մէսուտ ատտ իթմէլի իտիմ , վէ ֆիլհագըգա տա քեամիլէն մէսուտ պիր հալտէ պուլունույօր իտիմ :

Յագաթ եէնի պաշլամըշ օլտուղում պու խօշ էօմիւր , հէր նէ գատար մուճիպի սաատէթ իսէ տէ , եինէ չօդ կէշմէտէն էսկի սէրէնճամըր էօմը իլէ եաշամադ իչին , աճը թէրք իթմէք լաղըմ կէլտի , եանի պու ասիլ վէ նազիք ֆամիլեայէ բապթ օլտուղում ըիշթէյի մուհապէթի գաթ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտում :

13

Պու լաթիֆ սէյահաթ էսնասընտա վագըթ բէք չաբըգ կէշէրէք : Վիթալիսին մահրէստէն չըգաճաղը կիւն եագլաշըյօր իտի :

Թուլուզ պէլտէսինտէն թէպաիւտ իթտիքճէ , պու ֆիքիր կիւնտէն կիւնէ էնտիշէմի արթըրըյօր իտի :

Վագաա եօլճուլուղումուզ՝ զահմէթսիզ մէշագաթսըզ վէ բէք լաթիֆ իտի , լաքին թէքրար Թուլուզա ավտէթ իթմէք իչիւն կէմի իլէ գաթ իթմիշ օլտուղում մէսաֆէյի , եայա եիւրիւմէք լաղըմ կէլէճէք իտի քի , պու իսէ նախօշնուտ պիր հալ օլաճաղը շիւպհէսիզ իտի . զիրա եուամուշագ եաթագաւան , պէօրէքլէրտէն , խամուր իչլէրինտէն , վէ ալլիսուսու ալըշմըշ օլտուղում ֆամիլեաճա էյլէնճէլէրտէն մահրում օլունաճադ իտի :

Եվ վե՛ր, մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւրտէն այրըմագ լազըմ կէլիյօր իտի, պու մուֆէրէգաթ, պանա բէք զիյատէ ըզթըրապ վէրիյօր իտի. վալիտէ Պարպըրէնտէն այրըլտըղըմ կիպի, պունլարտան տախի այրըլաճագ իտիմ:

Տէմէք քի պէն, նէզտինտէ գալմագ իսթէտիյիմ զաթ-լէրտէն, տայիմա պէօյլէ շիտտէթլի սուրէթտէ այրըլմագ իչին սէվէճէք վէ սէվիլէճէք իտիմ, տէմէք քի գատէրիմ պէօյլէ իմիլ...

Իշթէ եալընըզ պու քէտէրնաք միւլահազաթ՝ տիւնեայը պաշըմա զընտան իտէրճէսինէ պէնի միւքէտտէր իտիյօր իտի:

Նիհայէթ կիւնին պիրինտէ պու Ֆիքրիմի մատամ Մէլի-կանա աշմաղա գարար վէրիպ, էֆէնտիմին հաբըստան չըգ-տըղը կիւն մահաբէսանէ գաբուսընտա պուլունմագ իսթէտի-յիմտէն, պուլունտուղումուզ մահալտէն թուլուզա կիթմէք իչին, նէ գատար վագըթ լազըմ օլտուղունու սօրտում:

Արթիւր, մուֆարէգաթ սիօզիւնիւ իշիտիր իշիթմէզ.

— Բէմինին կիթմէսինի իսթէմէմ, տէյու հայգըրտը.

Պէն իսէ, քէնտի քէնտիմէ սահիպ օլմատըղըմը, էպէ-վէյնիմին (ծնողք) պէնի իյճար իթմիլ օլմալարըլըլա, քեա-միլէն իսթիճար իտէն զաթէ այըտ օլտուղումու, վէ էֆէնտի-մին պանա իհթիեաճը պուլունտուղունու պէյան իթտիմ:

« Էպէվէյնիմ » թէսմիյէ իթտիյիմ չախալարըն, ասըլ վալիտէմ վէ բէտէրիմ օլմատըղարընը սէթր իթմիլ իտիմ, չիւնքի հագըգաթը հալի սէօյլէմիլ օլսամ, սօգագտան պուլունմուլ պիր չօճուգ օլտուղում մէյտանա չըգաճագ ի-տի քի, պու մահճուպիյէթի հիլ պիր վէճհլէ գապուլ իտէ-մէզ իտիմ: Զաթէն վալիտէ Պարպըրէնին եանընտա պուլուն-տուղում վագըթ, սօգագտան պուլունմուլ չօճուգլարա իտի-լէն հագարաթտան ֆէնա հալտէ միւթէհսիր օլմուլ իտիմ, վէ պունըն էսէրի էլան գալպիմտէ պագը գալմըլ իտի:

Վագաա Վիթալիա, պէնիմ պիքէս օլտուղումը պիլիր ի-տի, ֆագաթ օ պէնիմ էֆէնտիմ իտի. հալ պու քի պէնի քէնտի մէրթէպէլէլինէ գատար ալա իտէն մատամ Մէլիկան

իլէ Արթիւրա պունը սէօյլէմէքտէն իսէ , էօլմէյի տահա միւրաճահ առտ իտիյօր իտիմ . պունլար , պէնիմ սօգադտա պուլունմուշ պիր չօճուգ օլտուղումու պիլսէլէր իտի , աճէպա քէմալի նէֆրէթլէ գօվմայաճագլար մի իտի :

Արթիւր , տէրս վագթինտէն մատէ վալիտէսինէ քեամիլէն ամիր օլուպ , հէր իսթէտիյինի եաբարըրըր օլմաղըլա , մումաիլէյհայէ .

— Վալիտէճիյիմ , Բէմիյի ալըգօյաճաղըղ տէյիլ մի , տէտի :

— Բէմիյի նէզտիմիզտէ ալըգօյմագտան բէք մէմնուն օլաճաղըմ թապիյի տիւր . զիրա սիզ՝ անը քէնտինիզէ տօսթ տէյի գապուլ իթտիյինիզ կիպի , պէն տէ քէնտինի չօգ սէվէյօրում , հալ պու քի անը ալըգօյմագ իչին իքի շարթ լաղըմ տըր քի , պունըն գարարընը վէրմէյէ նէ սէն , վէ նէ տէ պէն միւգթէտիրիզ . պու շարթլարըն պիրինճիսի , Բէմին պիզիմ իլէ գալմագ իսթէյուպ իսթէմէմէսի տիր :

— Իսթէր , իսթէր , հա՛ Բէմի , թուլուզա ավտէթ իթմէք իսթէմէզսինիզ , տէյիլ մի :

Մատամ Մէլիկան վէրէճէք ճէվապըմա պէքլէմէքսիզին .

— Իքինճի շարթ տաիսի , էֆէնտիսինին՝ Բէմի իւզէրինտէքի հուգուգը թէրքէ ըաղը օլմասը տըր , տէտի :

Արթիւր . - Բէմի Բէմի , սէօյլէ իշ սանա գալտը :

Ֆիլհագըզա Վիթալիս , պէնիմ իչին բէք էյի պիր էֆէնտի իտի , վէ պէն՝ հագգըմտա կէօսթէրտիյի հիմայէ վէ մուհապէթ իչին քէնտինէ միննէթտար պուլունմագտա իտիմ . ֆագաթ անընլա եաշայըչըմ իլէ , մատամ Մէլիկանըն նէզտինտէ կէչիրտիյիմ էօմիլին պէյնինտէ , պէօյիւք պիր ֆարգ վար իտի . Վիթալիսէ վէրտիյիմ մուհապէթ իլէ մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւր հագգընտաքի հըսս իթտիյիմ թէվէճճիւհաթ , միւշապէհէ վէ մուգայէսէ գապուլ իթմէղ տէրէճէտէ իտի . պէն պունլարը պաշգա պիր մուհապէթլէ սէվէյօր իտիմ :

Լաքին պու հալլէրի տիւշիւնտիւքճէ քէնտի քէնտիմէ ,

ազ պիր վազըթ զարֆընտա թանըտըղըմ պու էճնէպիլէրի Վիթալիսէ թէրճիհ իթմէք, համիյէթսիզլիք տիր տէյոր իտիմ, էզճիւմլէ մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւրի ճան ու տիւտէն սէվտիյիմ տախի կիւնէշ կիպի աշիքեար իտի :

Մատամ Մէլիկան սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Բէմի, պու պապտէ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ տիւ-
չիւնմէսի լազըմ տըր, պէնիմ քէնտիսինէ թէքլիֆ իթտիյիմ
սուրէթը թէայիւշ, եալընըզ զէվգ իլէ կէչիպ էյլէնմէք ա-
լէմի օլմայըպ, իլլա չալըմադ, սասաթլարճա քիթապլարըն
իւզէրինէ էյիլիպ իլիմ թահսիլ իթմէք, վէ տէրս խուսու-
սունտա Արթիւրէ բէյրէվ օլմագտա վար տըրքի, Բէմի, պու-
րալարընը նազարը տըգգաթա ալարադ, վէ քէնտի կէզկին-
ճիլիք ալէմի իլէ պու հալի մուվազէնէ իտէրէք ճէվապ վէր-
մէլի տիր, տէմէսի իլէ, հէման :

— Ահ մատամ, մուվազէնէ վէ մուգայէսէյէ նէ հաճէթ
վար. պէն սիզին թէքլիֆինիզին գըյմէթինի բէք ալա պիլիը
վէ թագտիր իտէրիմ, տէյու հայգըրտըմ :

Արթիւր. — Կէօրիւյօրսունուզ ա՛ վալիտէճիլիմ, Բէմի
պիզտէն այրըմադ իսթէմէյօր, տէյէրէք էլլէրինի պիրի
պիրինէ չըրբարադ պէնի ալգըչլամայա պաչլատը :

Մատամ Մէլիկանէ սէօյլէմիշ օլտուղում սէօզլէր, Ար-
թիւրի պէօիւք պիր ըզթըրապտան գուրթարտը, զիրա վա-
լիտէսի չալըմադտան վէ քիթապտան պահս իթտիյինտէ, Ար-
թիւրին սիյմասընտա պիր էնտիշէ ասարը կէօրիւնտիւ. պի-
չարէ չօճուգ, քիթապլարտան տէհշէթ հըսս իթտիյինտէն,
պէնի տէ քէնտիսինէ գըյաս իտէրէք, մատամ Մէլիկանըն
թէքլիֆինի գապուլ իթմէմ տէյու գօրգըյօր իտի : Հէլէ քի
պէն քիթապլարտան նէֆրէթ իթմէք տէյիլ, պիլաքիս խօշ-
լանմագտա իտիմ. վագա էլիմէ քիթապ վէրիտիլի բէք ազ
վազըթ օլմուշ իտի իսէ տէ, անը օգումագտան սըգընթը
տույմայըպ, մահգա մահգուզ օլմուշ օլտուղումտան, մատամ
Մէլիկանըն թէքլիֆի ճանըմա միննէթ տիւշէրէք թէշէքքիւ-
րէն գապուլ իթտիմ :

Մատամ Մէլիկան սեփական տէվամ իտերեք :

— Շիմտի պիզիմ իշին եայլնը Էֆէնտիսինն ըէյինի իթիհասալ իթմէք մէսէլէսի գայրը քի , պու պապտէ պիզի Սէնթ շէհրինէ կէլիպ պուլմասընա տայիր քէնտիսինէ մէքթուպ եաղաճաղըմ . զիրա պիզ թապիյի թուլուզա ավտէթ իտէմէյիճէկիմիզտէն , քէնտիսինէ եօլ մէսարիֆինի տախի կէօնտերէճէյիմ : Պիզիմ չըմէնարֆեր իլէ սէյահաթ իթմէյէ միւքթէտիր օլաճատըղըմըն սէպէպինի քէնտիսինէ պիտիրտիյիմ հալտէ , իշպու տավէթէ իճապէթ իտէճէյինի մէմուլ իթմէքտէյիմ : Շայէտ թէքլիֆիմի գապուլ իտէճէք օլուրաա , աղթըգ պէնիմ իշին Բէմինին էպէվէյնի իլէ կէօրիւշիւպ տէ , ըէյլէքինի իսթիհասալ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ գալմամըշ օլուր , տէտի :

Պու անէ գատար միւքեալէմէ քեամիլէն ըէյիմճէ ճերէյան իթմիշ իտի , ֆագաթ սօն քէլիմէլէր , նակէհան պէնճէ մուճիպի քէտէր օլան հիւզնէնկիզ հագըգաթը իւթըրմա պըրագտը :

Էպէվէյնիմ իլէ կէօրիւշմէք . . .

Հիշ չիւբհէ եօգ քի պէնիմ կիզլէմէք իսթէտիյիմ հագըգաթ մէյտանէ չըգաճագ իտի , եանի սօգաղա աթըրմըշ պիր չօճուգ օլտուղում թէհագգուգ իտէճէք իտի :

Օ հալտէ մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւր պէնի իսթէմէեէճէքլէր , վէ հաթտա նէֆրէթ իտէճէքլէր իտի , պանա իպրազ իթտիքլէրի տօսթլուգ , միւէպպէտէն մահվ օլաճագ իտի : Արթիւր , սօգագտա պուլունմուշ պիր մէթրուգ չօճուգլա օյնամըշ , վէ անը ըէֆիքլէյէ վէ պիրատերլիյէ գապուլ իթմիշ օլաճագ իտի :

Պու հիւզնէնկիզ միւլահագաթըն սէպէպի իլէ միւտհիւշ պիր հալտէ գալմըշ իտիմ :

Մատամ Մէլիկան թէաճիւպլէ եիւզիւմէ պագտը , վէ պէնի իսթիճվապ իթմէք իսթէտի . լաքին պէն ճէվապ վիրմէյէ ճէաարէթ իտէմէյօր իտիմ : Մումաիլէյհա պու հայրէթիմի , Էֆէնտիմին վիւրուտինտէն վուգուա կէլէճէք հալա-

Թըն միւլահազասընտան նեշաթ խոխյօր զաննըյլա սիւալինտէ լարար իթմէտի :

Հէլէքի վագըթ կիճէ օլտուղունտան , Արթիւրին միւթէ-
ճէսիսանէ պագըշլարընտան գուրթուլուպ , եաթմագ իչին օ-
տամա չէքիլմէեէ մուվաֆագ օլապիլտիմ :

Պու կիճէյի բէք ֆէնա կէչիւրտիմ . սապահա գատար պին
աիւրլիւ միւլահազաթը միւտհիչէ իլէ մուղթարըպ օլարագ ,
ասլա կէօղէրիմի գարաեամատըմ , վէ պու լէյլէյի միւքէտ-
տէրէ (վշտալի գիշեր) ուզանտըգճա ուզանտը :

Նէ՞ եաբմայը վէ նէ՞ օէօյլէմէլի խտի :

Հիչ պիր շէյէ գարար վիբէմէյօր խտիմ . պէլքի եիւզ տէ-
ֆաւ եէքտիկէրէ միւթէնագըս շէյլէր աիւշիւնտիւքտէն , վէ
թէպտիլի էֆքեար իթտիքտէն սօնրա , նիհայէթ հիչ պիք շէյ .
եաբմամաղա , հիչ պիր շէյ տէմէմէյէ , վէ քէնտիմի վուգուի
հալին ճէրէյանընա թէրք իթմէյէ գարար վէրտիմ :

Պէքի վիթալիս պէնտէն այրըմագ իսթէմէյէճէք . վէ
օ հալտէ հագըգաթըն մէյտանէ չքգմասընա լուզում գալ-
մայաճագ խտի :

Հագըգաթը հալին զահիր օլմասընտան օ գատար գօր-
գույօր խտիմ , վէ օ տէրէճէ տէհչէթ հըսս խոխյօր խտիմ քի ,
վիթալիսին՝ մատամ Մէլիկանըն թէքլիֆինի բէտա իթմէսի-
նի ճան ու կէօնիւլտէն տըղու իթմէյէ պաշլատըմ :

Շիւպհէսիզ Արթիւր իլէ վալիտէսինտէն տըրըմագ լա-
զըմ կէլէճէք , վէ իհթիմալ քի պիր տահա անրէրի կէօրէմէ-
յէճէք խտի իսէմ տէ , ֆագաթ հիչ օլմազսահագըրմոտ պիր
թագըմ ֆէնա խաթըրէլէր սագլամայաճագլար խտի :

Մատամ Մէլիկան , էֆէնտիմէ մէքթուպ եազտըգտան
իւշ կիւն սօնրա , վիթալիստէն մուխթասար պիր ճէվապ ալ-
տը : վիթալիս՝ մատամ Մէլիկանըն տալթիինէ իճապէթ ի-
տէրէք , կէլէճէք ճումասս իրթէսի կիւնի , սասաթ իքի տէ հա-
րաքէթ իտէն թըրէն իլէ Սէնթ շէհրինէ վասըլ օթաճաղընք
պիւթիլիյօր խտի :

Շըմէնտըֆէր մէվգըֆընա կիթմէք իչին մատամ Մէլիկան :

տան իսթիզան իտուպ, ժօլիքէօր իլէ քէօրէքլէր մայէթիմտէ օլտուգլարը հալտէ կիտիպ էֆէնտիմին վիրուտինէ միւնթա-
զըր օլտուամ:

Քէօրէքլէր, պիր շէյտէն շիւպհէ իտիյօրլար իմիշ կիպի
րահաթսըզ իտիլէր, պիլաքիս ժօլիքէօր գայտսըզլըզ կէօս-
թէրիյօր իտի: Պէն իսէ սօն տէրէճէ միւթէշսսիւր պիր հալտէ
պուլունույօր իտիմ: զիրա օ անտէ միւսթադպէլիմին գարա-
ըը վէրիլէճէք իտի: Ա'հ, էկէր ճէսարէթ իտէպիլսէ իտիմ, պէ-
նիմ սօգադտա պուլունմուշ պիր չօճուգ օլտուզումը պէյան
իթմէմէսի իչին Վիթալիսէ րէճա իտէճէք իտիմ:

Լաքին պիր միւմքիւն ճէսարէթ իտէմէյօր ըտիմ: զիրա
պու « մէթրուգ » քէլիմէսինի աղզըմա ալմայա միւգթէտիր
օլամայօր իտիմ:

Մէվգըֆըն հալլիսինին պիր քէօշէսինտէ օթուրտուամ,
քէօրէքլէր եանըմտա, վէ ժօլիքէօր տէ էթէյիմին ալթընտա
իտի: օ գատար տալմըշ իտիմ քի, էթրաֆըմտա կէչիպ տէօ-
նէն շէյլէրի սայքի հիշ կէօրէմէյօր իտիմ:

Քէօրէքլէր, էֆէնտիլէրինին գօգուսընը ալմըշ օլմալա-
ըը իլէ, թըրէնին վիրուտինի խապէր վէրտիլէր, վէ մէսէր-
րէթլէ հալլայըպ Վիթալիսին պօյնունա աթլատըզլարընը
կէօրտիւմ: Հայվանլար, պէնտէն էվվէլ տալրանմըշ իտի: է-
ֆէնտիմ միւթատը օլան հալտէ պուլունույօր իտի: արգա-
տաշլարընտան զիյատէ սէրի իւլ հարաքէ, վէ խաթըրնիւվազ
օլան Գաբի, տէրհալ Վիթալիսին գօլլարը իչինէ աթլամըշ ի-
տի: Տօլչէ իլէ Ձէրպինօ տախի, սըգը սըգըյա անըն պաճադ-
լարընա սարըլմըշլար իտի:

Պէնտէ իլէրի գօշտուամ, Վիթալիս, Գաբիյի պիր եանա
գօյուպ պօյնումա սարըլտը, վէ պիրինճի տէֆա օլարագ պէ-
նի բուս իթաիքտէն սօնրա, պիր գաշ քէրրէ Թալեանճա:

— Սապահլար խայր օլտուն, պիշարէ սէվկիլիմ, նա'սըլ-
սըն, տէտի:

Ֆիլ հագըգա էֆէնտիմ պանա ասլա մուամէլէյի շէտի-
տէ կէօսթէրմէմիշ իսէ տէ, ֆագաթ շիմտիյէ գատար տա հիշ

պէօյլէ պիր նիւվազիշտէ (գգուանք) պուլունմամը իտի :

Պու կիպի նուվազիշտէրէ ալըըդ օլմատըզըմտան , սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օլուպ կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլտու , վէ քէնտիմի զապթ իտէմէյէրէք աղլամայա պաշլատըմ :

Տըգգաթըլա եիւզիւնէ պագտըմ , պիշարէ ատէմճըղազ , հաբըսխանէտէ գալտըղը ազ միւտտէթ զարփընտա հայլըճա իհթիյարլամը , պէլի քէմէր կիպի պիւքիւլմիւշ , չէհրէսի սարարմը , վէ տուտագլարընտա ըէնկ գալմամը իտի :

Վիթալիս , քէլամա աղաղ իտէրէք :

— Պէնի բէք զիյատէ թէպէտտիւլ իթմիշ կէօրիւյօրսըն տէյիլ մի օղլում . ահ , հաբըսխանէ բէք ֆէնա պիր մա- հալ տըր , ճան սըգընթըս իսէ ինսանը ատէթա խասթա ի- տէր . լաքին նէ հալ իսէ կէչիրտիք , տէտիքտէն սօնրա սէօ- զիւ տէյիշտիւրէրէք :

— Պանա մէքթուպ եազան գատընը նէրէտէ կէօրտիւն , վէ նաճըլ թանըտըն , տէտի :

Վուգուլի հալի , եանի կէմիյէ նասըլ թէսատիւֆ իթ- տիյիմի , վէ օ վագըթտան պէրի մատամ Մէլիկան իլէ օղլու- նուն եանընտա նասըլ վագըթ կէչիրտիյիմի , նէլէր կէօրիւպ եաբտըղըմը , մուֆասսալէն հիքեայէ իթտիմ :

Հէքեայէմին խիթամ պուլմասընը իսթէմէյօր իտիմ , չիւն- քի օ վագըթ տէհշէթիմի մուճիպ օլան մատտէյէ կէլինէճէք իտի : Մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւրին եանընտա եաշամագ իչին , քէնտինտէն այրըլմագ իսթէտիյիմի , պիր միւլքիւն պէ- յան իտէմէյօր իտիմ :

Հէլէ քի պու իյթիրաֆէ հաճէթ գալմատը , զիրա հէ- քեայէմի խիթամ իթմէզտէն էվվէլ , մատամ Մէլիկանըն սա- քին օլտուղու օթէլէ վասըլ օլտուգ : Ալէլխուսուս Վիթալիս մատամ Մէլիկանըն , քէնտինէ թահրիրէն իթմիշ օլտուղու թէքլիֆէ տայիր պանա հիշ պիր շէյ աշմամը իտի . օթէլէ կիրտիյիմիզտէ Վիթալիս :

— Մատամ պէնի պէքլէյօր տէյիլ մի , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ , սիզի տայիրէսինէ կէօթիւրէճէյիմ :

— Հաճէթ եօգ , տայիրէնին նօմէրօսընը պանա պիւտիր-տէ , սէն քէօրէքլէր վէ ժօլիքէօր իլէ պուրատա պէնի պէքլէ :

Էֆէնտիմ պիր շէյ սէօյլէտիյինտէ , օնա ճէվապ վէրմէք, եախօտ իթիրազտէ պուլունմագ ատէթիմ տէյիլ իտի . էզ-ճիւմլէ պանա բէք թապիյի կէօրիւնտիւյիլ վէճհլէ , մատամ Մէլիկանըն նէզտինէ պէրապէր կիթմէքլիյիմիզի իյմա իտէր պիր հալ իպրազ իթտիմ իսէ տէ , ֆագաթ Վիթալիս, էլի իլէ պիր հարաքէթ իտէրէք աղղըմը գաբաթտը : Պէնտէ հէման իթաաթ իտէրէք հայվանլարըլա պէրապէր օթէլին գաբըսըն-տա օթուրտում . քէօրէքլէրտէ պէնիմ կիպի էֆէնտիլէրինին տրգատընտան կիթմէք իսթէտիլէր իսէ տէ , անլէրի տախի մէն իթտի քի , տէրհալ իթաաթ իթտիլէր . Վիթալիս , էմր իթմէք գայիտէսինի բէք ալա պիլմէքտէ իտի :

Լաքին պու ատէմ , մատամ Մէլիկան իլէ կէօրիւշտիւյիլ սըրատա պէնիմ հազըր պուլունմագլըղըմը նիշին իսթմէ-յօր իտի . Բէնտի քէնտիմէ իսթապ իթտիյիմ պու սիւալէ հէ-նուզ պիր ճէվապ պուլամամըշ իքէն , Վիթալիս ավտէթ իտէ-րէք :

— Կիթ , մատամա վէտա էթ , սէնի պուրատա պէքլէ-յօրում , օն տագըգայա գատար կիտէճէյիզ , տէտի :

Պու գաթի էմրի իշիթտիյիմտէ նէ օլտուղումը պիլմէտիմ , վէ պիւսպիւթին չաշըրարագ եիւզիւնէ պագըպ տուրմագ-պա իքէն , մէրգում հիատէթ իլէ :

— Ալըգ կիպի նէ տուրույօրսուն , տէտիյիմի անլամա-տըն մը , հայտէ չաբըգ օլ , տէյի պէնի թէրսլէյի վէրտի :

Վիթալիս , օ անէ գատար պանա պէօյլէ սէրթ պիր մու-տմէլէ իթմէմիշ , վէ հիշ պիր կէօնա թէհապվիւր կէօսթէրմէ-միշ իտի :

Մէլ աճէլէ , վէ մաքինավարի պիր հալ իլէ այաղա գալ-գըպ պիր գաշ աւորմ կիթտիքտէն սօնրա :

— Մուլմալիլէյայէ նէ սէօյլէտինիլ . . . տէյու սօրտում .

— Պիլիքիմ եէքտիկէրէ լուղումսմուղ օլտուղունը , վէ պու սէպէպլէ սէնին իւզէրինտէ օլան հուգուգըմտան ֆա-

րիղ օլամայաճաղըմը սէօյլէտիմ, անլա՞տըն մը . չիմտի արթըգ չարըգ սուրէթտէ կիտիպ մատամը կէօր տէ կէլ, տէտի :

Պու սէօզտէն պիր տէրէճէյէ գատար միւսթէրիհ օլտում. զիրա Վիթալիս, վէլատէթիմ հազգընտա պիւտիյինի սէօյլէյիպ, իլէրիսինէ վարմամըլ օլտուղունա գանաաթ կէթիրտիմ :

Մատամ Մէլիկտնըն օտասընա կիրտիյիմ էսնատէ, Արթիւրին աղլատըղընը, վէ վալիտէսինին տախի, էվլատը իւզէրինէ գարանարազ թէսէլլիյէ սայ իթտիյինի կէօրտիւմ: Արթիւր պէնի կէօրտիւյիւնտէ .

— Բէմիճիլիմ, կիթմէյէճէքսին տէյիլ մի, տէյու պաղըրտը :

Մատամ Մէլիկան, պէնիմ եերիմտէ ճէվապ վէրէրէք, էֆէնտիմէ իթաաթ իթմէյէ մէճպուր օլտուղումու պէյան իթտիքտէն սօնրա, պանա խիթապէն, վէ պէնի աղլատաճազ պիր սէտա իլէ .

— Եանըմըլտա գալմանըլ իչին էֆէնտինէ բէք չօգ սէօզ սէօյլէտիմ վէ ըէճա իթտիմ իսէ տէ, գապուլ իթմէտի, պիր միւմքիւն գանտըրամատըգ :

Արթիւր . - Ահ, բէք խայըն հէրիֆ տիր :

Մատամ Մէլիկան . - Խա՛յր, խայըն տէյիլ տիր, սիզին քէնտինէ լուղումը օլտուղու աչիքեար օլտու, վէ զանն իտէրսէմ, պու ատէմ սիզի բէք չօգ սէվիյօր . պունտան գաթինազար, թէրպիյէլի օլտուղու կիպի, լագըրտըսը տախի, պուլունտուղու մէսլէքին մա ֆէվգընտա պիր ատէմ օլտուղունու իսպաթ իտիյօր . թէքլիֆիմի ըէտտ իթտիյինին սէպէպլինի իյզահ իթմէք իչին չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

«Պէն պու չօճուղու սէվտիյիմ կիպի, օ տա պէնի սէվէր, պէնիմ եանըմտա պուլունտուգճա մէշագգաթլը պիր էօմիւր կէչիրէճէք տիր քի, պու իսէ, սիզին նէզտինիզտէ սիւրէճէյի ըահաթ էօմիւրտէն զիյատէ քէնտիսինէ ֆայիտէլի օլաճադտըր: Վագաա սիզ ծնա թէրպիյէ վէրիպ իլիմ էօյրէտէճէք, վէ ֆիքրինի թէվսի վէ թէնվիր իթմէյէ չալըշաճադսընըլ,

լաքին ակադեմիկոս իթմէյէ միւզթէտիր օլամայա-
ճագսընըզ: Խիւլասայի քէլամ, մատէմ քի պու չօճուզ սիզին
էվլատընըզ օլամայաճագ տըր, հէր հալտէ պէնիմ էվլատըմ
օլմասը լազըմ կէլիր. պու հալ քէնտիսինճէ, սիզին՝ (նէ գա-
տար հալիմ վէ նէ գատար սէվիմլի օլուրսա օլսուն) խասթա
միզաճ օղլուն: զըն օյունճաղը օլմագտան տահա էվլա տըր.
պէն տէ էլիմտէն կէլտիյի գատար անը թալիմ վէ թէրպիյէ
իթմէյէ զայրէթ իտէճէյիմ»:

Մատամ Մէլիկան, Վիթալիսին տէմիշ օլտուղու պու
սէօզլէրի պէյան իտինճէ, Արթիւր:

— Մատէմ քի պու ատէմ Ռէմինին բէտէրի տէյիլ Ի-
միշ, իմտի նէ՞ սէլահիյէթլէ...

Մատամ Մէլիկան. — (Օղլունուն սէօզիւնիւ գաթթ ի-
տէրէք.) Վագաա ան ասըլ բէտէրի տէյիլ տիր, լաքին է-
ֆէնտիսի տիր. չիւնքի էպէվէյնի, Ռէմիյի անա իյճար իթմիշ
օլտուզլարընտան, չիմտիքի հալ չարնաչար իթաաթ իթմէսի
լազըմ տըր:

Արթիւր. — Լաքին սէվկիլի վալիտէճիյիմ, պէն Ռէմինին
կիթմէսինի իսթէմէմ:

Մատամ Մէլիկան. — Նէ չարէ կիթմէսի լազըմ տըր.
լաքին իւմիւտ իտէրիմ քի պու մուֆարէգաթ ուզուն միւտ-
տէթ տէվլամ իթմէյէճէք, զիրա Ռէմինին բէտէր ու վալիտէ-
սինէ եազար, վէ անլէր իլէ էլպէթտէ ույուշուրուզ, տէյինճէ,
ազիմ պիր էնտիշէ իլէ:

— Ա՛հ, խա՛յր, խա՛յր, տէյու հայգըրտըմ:

Մատամ Մէլիկան. — Նա՛սըլ, խա՛յր մը, տէտինիզ:

— Ա՛հ, խա՛յրը, բէճա իտէրիմ պունը եաբմայընըզ:

— Լաքին պունտան պաշգա պիր չարէ եօզ օղլում:

— Ռէճա իտէրիմ, պու էֆքեարտէն ֆարիղ օլունուզ:

Շիւպհէ եօզ քի էկէր. մատամ Մէլիկան, էպէվէյնի-
մինտէն պահա իթմէմիշ օլա իտի. Վիթալիսին թային իթտիյի
օն տագըգա միւտտէթտէն չօզ զիյատէ սիւրէճէք իտի:

Մատամ Մէլիկան սէօզիւնէ տէվլամ իտէրէք:

— Բէտէր ու մատերին Շավանօնտա իգամէթ իտերլէր տէյիլ մի , տէյու սորտու . . . :

Պու սիւալէ ճէվալ վիրմէքսիզին Արթիւրէ թէգարրուպ իտէրէք գուճագլատրմ , վէ պիր մուհապպէթը պիրատէրանէ իլէ տէօրթ պէշ տէֆա բուս իթտիմ , պատէհու քէնտիմի , չօճուղըն գօլլարը իշինտէն գուրթարարագ մատամ Մէլիկանըն եանընա եագլաշտրմ , վէ տիզ չէօքէրէք էլինի էօրտիւմ , մումաիլէյհա պանա տօղրու էյիլիպ :

— Պիչարէ չօճուգ , տէյերէք անլումտան բուս իթտի :

Օ անտէ հէման օլտուղում եէրտէն ֆըրլայարագ գաբուլա տօղրու գօլտում , վէ կէօզլէրիմ եաշ իլէ տօլմուշ օլտուղու հալտէ , պօլունուգ պիր սէտա իլէ :

— Արթիւր , Արթիւր , սիզի իլէլ էպէտ սէվէճէյիմ . մա'տամ , սիզի տախի ասլա ունութմայաճաղըմ , էօմրիւմ օլտուգճա հէր իքինիզ խաթըրնըշանըմ օլաճագսընըզ , տէյու պաղըրտրմ : Արթիւր իսէ ,

— Բէմի' , Բէմի' , տէյու հայգըրտը :

Լաքին պունտան զիյատէսինի իշիթմէյօր իտիմ , չիւնքի գաբըլը գաբայարագ քէնտիմի տըշարը աթմըշ իտիմ :

Պիր տագըգա սօնրա Վիթալիսին եանընտա պուլունույօր իտիմ քի , մէրգում :

— Հայտէ կիտէլիմ , տէտի :

Փըրօնթինեան թարիքի իլէ Սէնթ չէհրինտէն տիշարը չըգտըզ :

Իշթէ պու սուրէթլէ իլք տօսթումտան մուֆարէգաթ իտուպ քէնտիմի խաթարէնկիզ պիր հալէ իլգա իթտիմ քի , չիւպհէսիզ , էկէր նէֆրէթամիզ վէ պաթըլ պիր զիւլիւմէ քէնտիմի գուրպան իթմէմիշ օլա իտիմ , պու էսէֆէ չայան հալտէն գուրթուլարագ ըահաթ իտէճէք իտիմ :

Լաքին գատէր , հիւքմի գատէրէ նէ' տէնիլէպիլիր . . . :

14

Քիթարամ ումուզըմտա օլարագ եէնիտէն էֆէնտիմին արգասը սըրա կիթմէք լազըմ կէլտի . եաղմուրտա , չամուրտա , թօզտա վէ կիւնէշտէ պէօյիւք ճատտէլէրտէն եիւրիւմէյէ , վէ սէյիւր եէրլէրինտէ ահալիյի էյլէնտիւրմէք իչին կեահ աղլամայա , վէ կեահ կիւլմէյէ մէճպուր օլտում :

Ինսան ըէֆահ վէ սաատէթը հալէ բէք չարըգ ալըշտըղընտան , պու թէպէտտիւլաթ պանա բէք միւշկիւլ կէլտի :

Սօն տէրէճէ նէֆրէթ , սըգլէթ վէ եօրղունլուգ հըսս իթմէյէ պաշատըմ , պու հըսսիյաթ իսէ , մէսուտանէ պիր էօմիւր կէշիրմէգտէն էվվէլ պանա մէճհուլ իտի : Պունընտատընը պիլմէտիյիմտէն , հէր նէվի մէշագգաթա թահամմիւլ իթմէք պէնիմ իչին թապիաթ օլմուշ իտի :

Մատամ Մէլիկան իլէ Սըթիւր հագգընտա սէրպէսթճէ տիւշիւնմէք , վէ օ կիւզէլ խաթըրէլէրի եատ իթմէք իչին , ուզուն եօլճուլուղումուլ էսնատէ չօգ տէֆա կէրի գալմագտա իտիմ :

Ա'հ , նէ՞ կիւզէլ կիւնլէր , նէ՞ մէսուտ հալ , ագշամլարը մուրտար պիր օթէլտէ , սէրթ չուլլար իւզէրինտէ եաթտըղըմ գէման . կէմիտէքի թէմիզ օտաճըղըմը , վէ եաթտըղըմ եուլմուշագ եաթաղը խաթըրլայըպ , պիր գաթ տահա մուղթարըպ օլմագտա իտիմ :

Արթըգ նէ Արթիւր իլէ օյնայապիլէճէք , վէ նէ տէ մատամ Մէլիկանըն հալալէթլի սէտասընը իշիտէճէք իտիմ :

Էկէր պու թահամմիւլի միւմքինալիլ օլան տէրտ ու քէտէր արասընտա թէսէլլիմի մուճիպ օլաճագ պիր շէյ վար իտի իսէ տէ , օտա էֆէնտիմին՝ հագգըմտա էվվէլքինտէն զիյատէ խօշ պիր մուլամէլէ վէ շէֆգաթ կէօթէրմէսի իտի :

Վիթալիսին անխազընտա , վէ եախօտ պանա իթալի մուամէլէսինտէ , ազիմ պիր թէպէտտիւլաթ վազը օլմուշ իտի քի , պու հալ՝ Արթիւրիւ խաթըրլատըղըմ զէման , ճանրմըն սըգընթըսընտան նէշաթ իտէն կէօզ եաշլաթըմը մէն իտէյօթ իտի , վէ իշթէ օ վազըթ , տիւնեատէ պիւսպիւթիւն եալընըզ գալմըշ օլմատըղըմը , վէ էֆէնտիմին հալինտէ պաշգա պիր հալ օլտուղունու հըսս իտիյօր իտիմ :

Չօգ տէֆա , գալպիմտէ ճուշու խուրուշ իտէն ասաթը մուհապպէթի ըզհար իթմէք իշին էֆէնտիմի բուս իթմէք իսթէյօր իտիմ , ֆազաթ պիր միւմքին ճէսարէթ իտէմէյօր իտիմ : զիրա Վիթալիս կիպի ճիտտիյէթբէրվէր , վէ աղըր պիր ատէմ իլէ լաիւպալի օլմազ գօլայ շէյ տէյիլ տիր :

Իպթիտալէրտէ , պիր հայլը վազըթ գօրգումտան արգասը սըրա կիթմէյէ մէճպուր իքէն , շիմտի հազգընտա հիւրմէթ վէ մուհապպէթ հըսս իտէրէք եիւրիւյօր իտիմ :

Քէօյտէն չըգտըղըմ զէման , հէր շէյի թէմեթզ իթմէյէ միւգթէտիր օլամատըղըմ հասէպի իլէ , Վիթալիս պէնիմ իշին ատի պիր ատէմտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի : Ֆազաթ մատամ Մէլիկան իլէ իգամէթիմ էսնասընտա , պիր տէրէճէյէ գատար կէօզլէրիմ աշըլմըշ , վէ ֆիքրիմ թէվսի իտիլմիլ իտի :

Նէ զարիպ հալ , Վիթալիսին եիւզիւնէ պագտըղըմ զէման , անըն սըֆաթ ու վազիյէթինի , վէ թավր ու հարաքէթինի , մատամ Մէլիկանըն էթվարը նազիքեանէսինէ թէշպիհ իթմէյէ մէճպուր օլույօր իտիմ իսէ տէ , ֆազաթ պունա գանաթ կէթիւրէմէյօր իտիմ , զիրա էֆէնտիմ ատի պիր ճանպազ վէ հօգգապազ օլուպ , մատամ Մէլիկան իսէ ասըլգատէ պիր գատըն իտի :

Մամաֆիհ շուրասը տա բէք տօղրու տըր , եանի Վիթալիս , իսթէտիյի զէման մատամ Մէլիկանըն ասիլէ պիր գատըն օլտուղու կիպի , քէնտիտէ պիր էֆէնտի թավրընը քէսպ իտէպիլիյօր իտի : եալընըզ շու ֆարգ իլէ քի , մատամ Մէլիկան տայիմի սուրէթտէ ասիլ պիր գատըն օլուպ , Վիթալիս

իսէ պազէն ըզհարը ասալէթ իտէր պիր էֆէնտի հալինի իպ-
րազ իթմէքտէ իտի :

Սէթ շէհրինտէն մուֆարէգաթըմըզտան սօնրա , պիր
գաշ կիւն մատամ Մէլիկան իլէ կէմիտէ իգամէթիմտէն աս-
լա պահա օլունմամըշ իսէ տէ , ֆագաթ եավաշ եավաշ պու
պապտէ սէօզաշըլըպ , Վիթալիս սայքի հէր կիւն մատամ
Մէլիկանըն իսմինի վէրմէյէ , վէ մումաիլէյհատէն պահա իթ-
մէյէ պաշլայըպ , պանա .

— Սէն օ ասըլզատէ վէ նէզաքէթլի գատընը չօգ սէվի-
յօր իտին , տէյի՛լ մի , էվվէթ անլայօրում , սէվմէյէ տէ հագ-
դըն վար . զիրա պու գատըն , հագգընտա պէօյիւք խայրխահ-
լըգլար իթմիշ օլտուղունտան , տայիմա սուրէթը միննէթտա-
րանէ տէ անը խաթըրլամալըսըն , տէմէքտէ , վէ էքսէրիէն
պու սէօզլէրէ :

— Փագաթ նէ՛ չարէ պէօյլէ իճապ իթտի , քէլիմէլէրինի
իլավէ իթմէքտէ իտի :

Նիշի՛ն պէօյլէ իյճապ իտիյօր իմիշ , իպթիտա պունըն
մանասընը անլայամամըշ իտիմ . ֆագաթ եավաշ եավաշ
«պէօյլէ իյճապ իթտի» տիմէքլէ , մատամ Մէլիկանըն թէք-
լիֆինի ըէտտ իթմէյէ մէճպուր օլտուղունու , վէ պունա տա-
յիր էսէֆ իթտիյինի անլաթմագ իսթէտիյինէ գանաաթ կէ-
թիրտիմ :

Վագաա Վիթալիսին , մատամ Մէլիկանըն թէքլիֆինի
գապուլ իթմէմէք իշին կէօսթէրտիյի սէպէպլէրտէն պիր շէյ
անլամամըշ իսէմտէ , ֆագաթ հիշ օլմագսա , ըզհար իթտիյի
թէէսսիւֆ իշին գալպիմտէն մէմնուն օլուպ թէշէքքիւր իտի-
յօր իտիմ :

Աճէպա Վիթալիս , մատամ Մէլիկանըն թէքլիֆաթընը
շիմտի գապուլ իտէճէ՛ք մի իտի :

Պու միւլահազաթ պանա բէք պէօյիւք իւմիտ վէրիյօր
իտի :

Աճապա պիր տահա մէքքիւր կէմիյէ թէսատիւֆ իտէ-
ճէ՛ք մի իտիք :

Կէմի՝ Բօն նէհրինտէն կէչէճէք իտի , պիղ տէ պու նէհ-
րին սահրինտէն կիտէճէք իտիք :

Պու սէպէպլէ էսնայի սէյահաթըմըզտա , էթրաֆըմըզը
իհաթա իտէն օվլարա , վէ տէրէլէրէ թէրէլէրէ պագաճագ
եէրտէ , տայիմա սուլըն իւզէրինէ պագըյօր իտիմ :

Առլ , Թարասգօն , Ավինեօն , Մօնթէլիմա , Վալանս ,
Վիէն վէ Թուանօն շէհրլէրինէ վասըլ օլտուղումուզտա , իլք
իշիմ ըրխթըմլարը վէ քէօրիւլէրի տօլաշմագ , վէ կէմիյի ա-
րամագ օլտու , ուզագտան սիս իշինտէ կէօղիւմէ խէյալ մէ-
յալ կէօրիւնէն պիր թէքնէնին , մատամ Մէլիկանըն կէմիսի
օլուպ օլմատըղընը անլամագ էմէլի իլէ , եագլաշընճայա գա-
տար գըյըտա պէքլէր իտիմ :

Պագէն տէ ճէսարէթ իտուպ թայիֆէլէրէ՞ արատըղըմ
կէմինին շէքլինի թարիֆ իտէրէք կէօրիւպ կէօրմէտիքլէրինի
սօրար , վէ կէօրմէմիշ օլտուգլարը ճէվապընը ալարագ մէ-
յուս օլուր իտիմ :

Լիօնտա պիր գաշ հաֆթա գալտըզ , պու միւտտէթ
զարֆընտա , Բօն վէ Սօն ըրխթըմլարընը կէզիպ տօլաշմայը
քէնտիմէ իշ կիւճ իթտիմ . լաքին օ գատար խահիշ իլէ արա-
տըղըմ կէմիտէն հիշ պիր էսէր կէօրիւլմէտի , վէ խապէր տա-
խի ալընամատը :

Լիօնտան մուֆարէգաթ իտուպ Տիթօնա կիթմէմիզ լա-
զըմ կէլմէքլէ , արթըզ մատամ Մէլիկան իլէ Արթիւրիւ կէօր-
մէք իւմիւտի պիւսպիւթիւն մահվ ու զայիլ օլմաղա պաշլա-
տը . զիրա Լիօնտա պուլունտուղում էսնատէ , եայմաճը տիւք-
քեանլարընա վագ իտիլիշ օլան Ֆրանսա խարթալարընը օ-
գույուպ , մատամ Մէլիկանըն կէմիսի՝ Լուար նէհրինէ կիր-
մէք իշին , մէրքէզ գանալընըն սուլարընտան կէչէճէյինի պի-
լիյօր իտիմ , օ գանալըն քի , Շալօն շէհրի էօնիւնտէ , Սօն նէհ-
րի սուլարընտան այրըլըլըր :

Շալօնա վասըլ օլուպ կէմիյի կէօրմէքսիզին մուֆարէ-
գաթ իթտիք , արթըզ իւմիտ վէ խէյալաթը թէրք իթմէք
լազըմ իտի :

Ֆէնա հալտէ մէյուս օլտուս, գըշ մէվսիմինին թէգար-
րուպ իթմէսի իլէ մէյուսիյէթիմ պիր գաթ տահա արթուր-
եաղմուրտա չամուրտա եիւրիւմէք բէք միւշքիւլ օլույօր իտի
ադչամլարը եօղունլուգտան պիթապ գալմըշ, իլիքլէրիմիգէ
գատար ըսլանմըշ, վէ պաշտան այաղա գատար չամուրա պաթ-
մըշ օլտուղումուզ հալտէ, եա բիս պիր օթէլէ, վէ եախօտ
պիր սամանլըղա իլթիճա իթմէքտէ իտիք քի, արթըգ պու
հալ, պէնի տէրէճէյի նիհայէտէ մուզթարըպ իտիւպ սապահ-
լարա գատար կէօղիւմէ ույգու կիրմէյօր իտի,

Տիժօնտան մուֆարէգաթ իտուպ Գօթ-Տօռ թէրէլէրինի
կէշտիյիմիգտէ, իլիկլէրիմիգի տօնտուրաճապ տէրէճէ շիտ-
տէթլի պիր սօուղա թուլթուլտըգ: Ժօլիքէօր՝ պերուտէթը
հէվանըն սույի թէէսսիրի իլէ պէնտէն ղիյատէ միւքքէտտէր
օլտու:

Վիթայիսին նիյէթի՝ պիր ան էվվէլ Բարիգէ վասըլ օլուպ
տա գըշ մէվսիմինտէ պիր գաշ օյուն օյնամագ իտի, լաքին
եա քիսէսինին միւսաատէ իթմէտիյինտէն, վէ եախօտ պիլէ-
մէտիյիմ պաշգա պիր սէպէպէ մէպնի, չըմէնտըֆէր իլէ կի-
տէճէք եէրտէ, Տիժօն իլէ Բարիզ արասընտա պուլունան
մէսաֆէյի պաիտէյի, եայա օլարագ գաթ իթմէյէ մէճպուր
օլմուշ իտի:

Հավա միւսաատէ իթտիքճէ, վասըլ օլտուղումուզ շէհիր-
լէրտէ մուլթասար օյունլար օյնամագտա, վէ ճիւզվի պիր
հասըլաթ բէյտա իթտիքտէն սօնրա, թէքքար եօլումուզա
տէվամ իթմէքտէ իտիք:

Շաթինօյա կիտէնէ գատար քիւլլի հալ կէշինէպիտիք,
էգճիւմէ սօուգ եաղմուր վէ նէմնագլըգ եագամըղը պըրագ-
մայըպ պիղի կէրէյի կիպի թաճիւլ իտիյօր իտի, լաքին Շա-
թիյօնտան մուֆարէգաթ իթտիքտէն սօնրա, եաղմուր քէսի-
լիպ, շիտտէթլի պիր կիւն տօղրուսը էսմէյի պաշլատը:

Շըմալ ղիւզկեարընա գարշը եիւրիւմէք խօշ պիր շէյ
տէյիլ իսէ տէ, հիշ օլմազսա պիշ գաշ կիւնտէն պերու չիւ-
րիւմէքտէ օլտուղումուզ մուհլէք նէմնագլըգտան գուրթուլ-

տուղումուզ իշին, պուսէրթ ըիւզկեարա մէմնուն օլմամըզ լազըմ իտի:

Լաքին թէէսիւֆ օլունուր քի, ըիւզկեար պէօյլէնէ գու-
րու հալտէ գալմատը, սիյահ պուլուլթլար կէօք եիւզիւնիւ
գաբլատը, վէ կիւնէշ մահվ օլտու, հիշ չիւպհէ եօգ քի գար
եաղաճագ իտի:

Փագաթ գար եաղմայա պաշլամառան պէօյլէնէք պիր
գառապայա վաալ օլտուգ, լաքին Վիթալիսին նիյէթի, պիր
ան էվվէլ Թըռուա շէհրինէ կիթմէք իտի, զիրա հէվանըն
չիտտէթինտէն մէզքիւր շէհրտէ գալմայա մէճպուր օլտու-
ղումուզտա, պիր գաշ օյունլար օյնայըպ պէշ օն մանկըր չը-
գարապիլիր իւմիւտինտէ իտիք:

Պու գառապատա պուլունան օթէլէ էնտիլիմիզտէ, Վի-
թալիս պանս:

— Երբէնճէ եաթը վէր, զիրա սապահլէյին երբէնճէ եօլա
չըգաճաղըզ, գարա թուլթուլմատան գօրգըյօրում, տէտի:

Լաքին քէնտիսի երբէն եաթմայըպ օճաղըն էօնիւնտէ օ-
թուրտու, վէ պիր չօգ պէզլէրէ սարըլմըշ օլտուզու հալտէ
եինէ սօուգտան զիյատէսի իլէ իւշիւմիւշ օլան ժօլիքէօրու
ըսըթմաղա զայրէթ իթտի:

Լֆէնտիմին էմրի միւճիպինճէ սապահլէյին հէնուզ շա-
ֆագ աթմաղտան էվվէլ գալգտըմ, բույի ասիւման գօյու վէ
միւտհիշ պիր գարանլըզ իշինտէ պուլունույօր իտի. եաթտը-
ղմըզ մահալին գաբուսը աչըլտըգճա, սէրթ պիր ըիւզկեար
չիտտէթլէ օճաղա հիւճիւմ իտէրէք, քիւլ ալթընտա գալ-
մըշ օլան եարը եանմըշ օտունլարը ալէվլէնտիրիյօր իտի:

Պու էանատէ օթէլէի, Վիթալիսէ խիթապէն:

— Պէն սիզին եէրինիզտէ օլսամ, պու հէվատա աւլա եօ-
լա չըգմաղ իտիւմ, զիրա ան պէ ան գար եալմայա պաշլայա-
ճագ տըր, տէտի:

Վիթալիս. - Նէ չարէ կիթմէյէ մէճպուրում, գար եաղ-
մայա պաշլամաղտան էվվէլ Թըռուայա վաալ օլապիլէնէյիմի
իւմիտ իթմէքտէյիւմ:

— Նե՞ տէյօրսունուդ, օթուդ քիւօմէթրօլուդ եօլ պիր սաաթտա ալընամադ :

Օթէլճինին իթերադաթընա էհէմմիյէթ վիրմէյիպ եօլա չըգտըգ :

Վիթալին, Ժօլիքէօրու ըսըթմագ իչին գօլթուղու ալթընա ալմըչ իտի : Գէօրէքլէր, հավանըն գուրու օլմաքնտան սէվինէրէք էօնիւմիւգտէն գօշուշույօրլար իտի : պէն տէ էֆէնտիմին, Տիգօնտան սաթըն ալմըչ օլտուղու գօյուն բէօսթէքիսինէ սարըլմըչ օլտուղում հալտէ արգատան եիւրիւյօր իտիմ :

Բիւզկեարըն չիտտէթինտէն աղգըմը աչամայօր իտիմ : կէրէք ըսընմագ, վէ կէրէք պիր ան էվվէլ եէթիշմէք իչին սէրի աաըմլար իլէ եիւրիւյօր իտիք :

Նիւնէշին թուլու իտէճէք վազթը իտի իսէ տէ, ֆագաթ կէօք եիւզիւնտէ թալա ըչըգ կէօրիւնմէյօր իտի :

Նիհայէթ շարգ ճիհէթինտէն նիմ պիր պէյազլըգ զահիր օլտու, լաքին կիւնէչ կէօրիւնմէտի : նիմ գարանլըղըն իչինտէ հէր էշեա անճագ խէյալ մէյալ սէչիլիյօր իտի : Շարգ ճիհէթինտէն կէլմէքտէ օլան տօնուգ պիր զիյանըն սայէսինտէ, եարրագլարտան սօյուլմուչ չըպլագ աղաճլարը կէօրտիւք : բուզկեար՝ չալըլար վէ տիքէնլէր արասընտա պուլունան գուրու եարրագլարը էօթէ պէրի սավուրտուղունտան, հիւզնէնգիլ պիր շամաթա հասըլ օլույօր իտի :

Եօլ իւզէրինտէ վէ թարլալարտա քիմսէ կէօրիւնմէտիլի կիպի, նէ արապա, վէ նէ տէ գամչը սէտասը իչիտիլմէմէքտէ իտի : եալընըգ հէր պիր եարրաղըն ալթընտա սըղընմըչ օլան, վէ վիճուտլէրի կէօրիւնմէյէն գուշլարըն սէտասը իչիտիլիյօր իտի :

Նապէհան կէօք եիւզիւնտէ չըմալ ճիհէթինտէն պէյազ պիր նօգթա կէօրիւնիւպ, կիթտիքճէ քէսպը ճէսամէթ իտէրէք, քէմալի սիւրաթլէ իւզէրիմիլէ տօղրու կէլմէյէ պաշլատը : Պու էանատէ պիր թագըմ աճիպ վէ գարըչըգ սէտալէր իչիթտիք : պունլար, պիր սիւրիւ եապան գազլարը վէ սիւ-

լինէր իտի քի, չըմալտէն ճէնուպա հիճրէթ, եանի սօուգ-տան ֆիրար իտիյօրլար իտի:

Կէօզիւմիւզ ալտըղը գատար խալի վէ գուրու թէքէլէր իլէ մուհաթ օլան իշպու արազի, բէք հիւզնէնկիզ պիր մէն-զարէ իպրազ իթմէքտէ, վէ հիւքիւմֆէրմա օլան սիւքիւթ տախի, պու հիւզն ու էլէմի պիր գաթ տահա արթըրմագտա իտի:

Տայիմա էսմէքտէ, ֆագաթ զարպա տօղրու մէյիլլէն-մէքտէ օլան չըմալ ըիւզկեարընըն թէագըպընտան պիր թա-գըմ սիյահ պուլութլար, զանն իտէրսին քի աղաճլարըն պա-չը իւզէրինէ աղըրլաչմագտա, վէ իւզէրիմիզէ հիւճիւմ իթ-մէյէ հազըրլանմագտա իտի:

Չօգ կէչմէտէն պիր գաչ գար տանէլէրի կէօզիւմիւզիւն էօնիւնտէն կէչէրէք էօթէ պէրի ուշուչմայա պաչլատը:

Հէնուզ եօլ ալմամըչ օլտուղումուզտան, գար պաչլա-մագտան էվվէլ թըռուայա վասըլ օլմագ միւմքիւն տէյիլ ի-տի: Պէն՝ քէնտի քէնտիմէ, գար եաղարսա չըմալ ըիւզկեարը թէսկին օլուր, վէ սօուգտա խաֆիֆլէնիր, տէյօր իտիմ:

Էյ վահ, գար ֆուրթունասընըն նասըլ շէյ օլտուղունու պիլմէյօր իտիմ: Լաքին պիր ազ սօնրա միւհպպէտէն ունութ-մայաճագ սուրէթտէ էօյրէնտիմ, վէ նէ միւտհիշ հալ օլտու-ղունու անլատըմ:

Ըիւզկեարտէն թէագըպ օլունան պուլութլար կիթտիք-ճէ՝ եագլաշտը, գարըն պէյագլըզլարը ուզագտան կէօրիւն-մէյէ, վէ նիհայէթ հէր թարաֆը իհաթա իտէրէք շիտտէթ-լէ պիր գար եաղմայա պաչլատը:

Պու էանատէ վիթալիս, սիւքիւթի գաթ իտէրէք:

— Թըռուայա եէթիշմէյէճէյիմիզ անլաշլտը, խմտի իլք թէսատիւֆ իթտիյիմիզ պիր էվէ իլթիճա իթմէք լազըմ կէ-լէճէք, տէտի:

Պու սէօզ պէնիմ իշին իւմիւտպախշ պիր միւթտէ իտի, լաքին պիզի գապուլ իտէճէք օլան պու խանէյի նէրէտէ պուլաճագ իտիք: Գար հէնուզ պաչլամագտան, կէօզիւմիւզիւն

պարզը, գտտար էլ թափը թէճէստիւս ի թմիշ, փագաթ է վաէն վէ քէօյտէն հիշ պիր էսէր կէօրէմէմիշ իտիք . պիլաքիս եօնիւ միւղտէ պուլունան ուճիւ պուճաղը եօգ ղայէթ վասի պիր օրմանա տա կիրմէյէ մէճպուր օլտուղումուզտան , թապիյի պարընաճագ պիր էվ պուլմագ իւմիւտի ղայիլ օլաճագ իտի անճագ չօգ կէչմէտէն պէլքի գար քէսիլի իւմիւտի իլէ բէրվէրտէ օլույօր իտիք :

Լաքին պէօյէ օլմատը , գար թիբի կիթտիքճէ քէսպը շիտտէթ իտուպ կէօզ կէօզիւ կէօրմէզ տէրէճէլէրէ վալտը , աղ միւտտէթ ղարփընտա եօլու , վէ եօլուն իւզէրինտէ պուլունան թաշ երղընթըլարընը , օթլարը վէ չուգուղատը քիւամիլէն էօրթիւ վէրտի :

Պաշլըճա միւշկիւլլէրիմիզտէն պիրի տէ , եիւզիւմիւզէ շիտտէթլէ չարբան գար բարչալարը իտի քի , կէօմլէյիմիզին իչինէ տօղրու կիրիպ էյրիյէրէք , սօուգ սօուգ վիճուտիմիզէ եարըլըյօր իտի :

Մամաֆիհ պիզ եինէ նէֆէս ալմագսըզըն ըիւզկեարա վէ թիբիյէ գարըն եօլումուզա տէվամ իթմէքտէ , վէ անճագ վագըթ վագըթ նէֆէս ալմագ իչին պաշըմըզը նիմ սուրէթտէ կէրիյէ չէվիրմէքտէ իտիք :

Բէօրէքլէր , արթըգ էօնիւմիւզտէ եիւրիւմէյիպ , պիզտէն մէլճա թալէպ իթմէքլէ արգամըզ սըրա կէլիյօրլար իտի :

Սավրուլան թիբիտէն կէօզլէրիմիզ քէօր կիպի օլմուշ , քէմիլլէրիմիզէ գատար ըսլանմըշ , վէ սօուգտան տօնմուշ օլտուղումուզ հալտէ , աղըր աղըր վէ սօն տէրէճէ միւշկիւլլաթ իլէ եօլումուզա տէվամ իտիյօր իտի :

Հէլէ քի ըուզկեար եավաշ եավաշ քէսպը սիւքիւնէթ իթտի չաքին օ վագըթ գար թօզ կիպի եաղաճագ եէրտէ , իքի իքի գուշ պաշը եաղմայա պաշլայըպ , պիր գաշ տագըգա ղարփընտա գար իլէ եօլումուզ թէքմիլ գաբանտը :

Վիթալիս , պիր չէյ արայօր կիպի վագըթ վագըթ սօլ թարաֆընա պագըյօր իտի , փագաթ գար իլէ գտըլը վասի պիր արաղիտէն , վէ գարըն թազէիզի իլէ իքի գաթ օլմուշ :

ինձէ աղաճլարտան պաշգան պիր չէյ կէօրինմէյօր իտի :

Աճէպան նէ՞ արայօր իտի :

Պէն իսէ , պիր էվ, եախօտ պիր սըղընաճագ մահալ կէօրէպիլմէք իւմիւտի իլէ կէօղլէրիմի թա ուզագլարա նասպ իթմիլ իտիմ քի , պու առէթա տիվանէլիք իտի . զիրա եաղան գարըն սըղլէթ վէ քէսրէթինտէն , պիր գաշ մէթլիօ ուզագտա պուլունան էշեա պիլէ սէշիլմէյօր իտի :

Բէք վէխիմ վէ բէք միւշկիւլ պիր հալտէ պուլունույօր իտիք . Մամաֆիհ մէյուսն օլմամագ, վէ եիւրիւմէք լաղըմ իտի , զիրա կիթ կիտէ այագլարըմը տիղլէրիմիզէ գատար գար իչինտէ կէօմիւլմէքտէ , վէ պաշըմըզտաքի շաբգա տա , գարըն եըղընթընտան աղըլաշմագտա իտի :

Դահէհան Վիթալիս՝ նազարը տըգգաթըմը ճէլպ իթմէք իչին էլինի սօլ թարաֆա սօղրու ուզաթտը , ճիհէթը մէզքիւրէյէ պագտըղըմտա , գօրուլուղըն իչինտէ աղան տալլարընտան մամուլ , ֆագաթ գար իլէ գաբալը գուլիպէ կիպի պիր չէյ կէօրտիւմ :

Իյզահաթ թալէպ իթմէյէ լուզում եօգ իտի . Վիթալին պանա մէզքիւր գուլիպէյի կէօսթէրիյօր իտի , լաքին օրայա կիթմէք իչին եօլը նասըլ պուլմալը իտի , զիրա գար եըղընթըսը օ գատար եիւքսէլմիլ իտի քի , եօլա տայըր ասլա պիր իմարէ կէօրինմէյօր իտի :

Էգճիւմէ գօրունըն նիհայէթինտէ վագը իրի աղանլարըն եանընտա , եօլա տէլալէթ իտէր պիր իզ պուլունաճաղընը միւլահագա վէ քէշֆ իթտիմ :

Պու միւլահագաթ բէք սօղրու իտի , զիրա չուգուրա էնտիլիմիզտէ այագլարըմը գարա պաթմատը , վէ պիր ազ սօնրա գուլիպէնին եանընա վասըլ օլապիլտիք :

Պու գուլիպէ , սըգը սըգըյա չալը տէմէթլէրի , վէ աղան տալլարըլա եաբըլմըլ օլտուղունտան , տէրունինէ գար կէյմէսի գապիլ տէյիլ իտի . շու հալտէ պու չէրկէնին պիզճէ միւզէյեէն պիր գօնագ գատար գըյմէթի օլաճաղը տէրքեար տըր :

Քեօբէքէր, պիղտէն էվէլ գուլիպէյէ կիրիպ, մէսէր-
րէթլէրինտէն նաչի հավլամայա, վէ գուրու օթլարըն իւզէրին-
տէ եուվարլանմայա պաշլատըլար. պիղիմ մէմուռնիյէթիմիզ
տէ ծնլարտան աշաղա գալմայօր իտի: Գուլիպէնին իչինէ կիր-
տիյիմիզտէ, Վիթալիս:

— Զաթէն՝ պու եէնի քէսիլմիշ օլան օրմանըն տէրու-
նինտէ, պիր օտուռնու գուլիպէսի պուլունաճաղընը թախմին
իտիյօր իտիմ, արթըգ գար իսթէտիյի գատար եաղսըն, տէ-
մէսի իլէ, պէն տէ հէվայա մէյտան օգուրճասընա:

— Էվվէթ, էվվէթ, իսթէտիյի գատար եաղսըն, տէ-
աիքտէն սօնրա գուլիպէմիզին իշ թարաֆընը լալաթմամագ
իչին, պիր քէօշէսինէ վարըպ իւսթիւմիւ պաշըմը սիլքինտիմ:

Իգամէթկեհազըմըն կէրէք եաբըլըշը, վէ կէրէք տէ-
րունինտէ պուլունան էշեասը բէք սատէ օլուպ, էշեայի մէզ-
քիւրէ թօբրադտան մարուլ պիր գանաբէ իլէ պիր գաշ թա-
նէ իրի թաշլարտան իպարէթ իտի քի, սրունլար, սանտալեա
մագամընտա իսթիմալ օլունապիլի իտի: Թապիյի պուլուն-
տուղումուզ հալէ նէզարէն պու էշեա, պիղիմ իչին բէք գըյ-
մէթտար իտի. պունլարտան մատէ, գուլիպէնին պիր քէօշէ-
սինտէ տախի եան եանա տիզիլմիշ պիր գաշ թուղլալար իլէ
պիրտէ օճագ պուլունմագտա իտի:

Ֆագաթ աթէշ, աթէշ եագապիլէճէք մի իտիք:

Աթէշ եագմագ իչին եալընըգ օճագ քեաֆի օլմայըպ,
օտուռն տա լազըմ իտի, վէ պէյլէ պիր գուլիպէտէ իսէ օ-
տուռն պուլմագ օ գատար միւշկիւլ տէյիլ իտի. իգամէթ-
կեհազըմըն մէթանէթինէ խալէլ վէրմէմէք իւզրէ, տիվար-
լարտան վէ տամտան գուրու աղաճ տալլարը, վէ չալը տէ-
մէթլէրինտէն պիր գաշ բարչա չըգարըպ կիւզէլ պիր աթէշ
եագը վէրտիք քի, տէրհալ մէսէրրէթպախշ պիր սէտա իլէ
չաթըրտամայա, վէ բարլագ պիր ալէվ բէյտա օլարագ եան-
մայա պաշլատը:

Ահ, աթէշ, աթէշ, նէ կիւզէլ շէյ, վագաա օճագըն
պաճասը օլմատըղընտան, տիւման գուլիպէնին տէրունինի

կէօզ կէօզիւ կէօրմէզ պիր հալէ գօյտու իսէ տէ , պունըն նէ
էհէմմիյէթի վար իտի . պիզէ աթէշ լազըմ իտի , վէ անըտա
պուլմուշ իտիք :

Իքի էլիմիէ եէրէ տայանարագ աթէշի իւֆլէմէքտէ ի-
քէն , քէօբէքլէր , ճիտտի պիր հալ քէսպ իթմիշ օլտուգլարը
հալտէ օճազըն էթրաֆընտա տիզիլէրէք , ըսլանմըշ վէ սօ-
ուգաան տօնմուշ օլան գարընլարընը ըսթմայա պաշլատը-
լար :

Պիր ազ սօնրա ժօլիքէօր տախի , թէմքինլի սուրէթտէ
պաշընը էֆէնտիսինին գաթօթը ալթընտան գալտըրըպ էթ-
րաֆը սիւզտիւքտէն սօնրա , ճէսարէթ ալարագ եէրէ աթլա-
տը , վէ աթէշին գարընքնտա էյի պիր մէվգը պուլուպ եէր-
լէշէրէք , թիթրէմէքտէ օլան ուֆաճըգ էլլէրֆնի ալէվէ ու-
զատը վէրտի :

Արթըգ սօուգաան տօնմայաճաղըմըզ մալիւմ իսէ տէ ,
ֆազաթ աճըգ մէսէլէսի հալլ օլունամամըշ իտի . Պուլմուշ-
տուղումուզ գուլիպէնին տէրունինտէ էքմէք տէյիլ ա' , էք-
մէյի բիշիրմէք իշին ալաթ վէ էտէվաթըն տախի էսէրի պու-
լունմամագտա իտի :

Պէրէքեաթ վէրսին քի էֆէնտիմիզ միւճէրրէպ , վէ իհ-
թիեաթա ըայէթ իտէր պիր պտէմ օլտուղունտան , սապահ-
լէյին հէնուզ պէն գալգամազտան , եօլտա եէյէճէյիմիզի թէ-
տարիք իտէրէք , պէօյիւճէք պիր սօմուն , վէ պիր մըգտար
տա բէյնիր ալմըշ իտի . պուլտուղումուզա զանաաթ խտէճէք
պիր հալտէ օլտուղումուզտան , սօմունու կէօրտիւյիւմիզտէ
սօն տէրէճէ մէմնուն զլուգ :

Փազաթ հիսսէլէր' իւմիւտ իթտիյիւմ գաթար պէօյիւճէք
օլմատը , զիրա վիթալիս , էքմէյին եաըրսընը թէվիլի իթտի ,
վէ տիկէր նըսֆընը թօրպայա գօյարագ վէ իյզահաթ վէրէ-
րէք :

— Եօլու պիլմէտիյիւմ կիպի , պուրատան Թըռուպէ կի-
տէնէ գատար , գարնըմըզը տօյուրմագ իշին պիր օթէլ պու-
լուպ պուլմայաճաղըմըզը տախի պիլմէմ . պունտան գաթի

նազար , պուրունտուղումուզ օրմանըն վիւսաթը , թուլու վէ արգը տախի պանա մէճհուլ տըր . էկէր պիւտիլիմ պիր շէյ վար իսէ , օտա պու մէմլէքէթին դայէթ օրմանըդ օլտուղու տըր . իհթիմալ քի պիր գաչ սաաթ սօնրա պիր խանէյէ թէսատիւֆ իտէպիլիլիդ . քէզալիք իհթիմալ քի ուզուն միւտտէթ պու գուլիպէնին տէրունինտէ գարանրպ գալմաղա մէճպուր օլուրուզ , իմտի նափագամըզըն նըսֆընը ագչամ թաամը իչին սադլամամըզ լազըմ տըր , տէտի .

Վիթալիսին տէրմիյան իթսիլի սէպէպլէրին սօղըու օլտուղունու անլատըմ , լաքին քէօքէքէր անլայամատըզլարընտան , սօմունըն եարըսը թօրպայա կիրտիլինի կէօրէրէք , ալագլարըլա էֆէնտիլէրինին տիզինի գաչըմաղա , վէ նիյազ ու թագարըու իյմա իտէր պադըչլար իլէ եիւզինէ պագմաղա պաչլատըլար :

Փագաթ պունճա ըիճալար վէ թագարըուլար հէք պէյհուտէ օլուպ , պիր միւմքիւն թօրպանըն աղըր աչըլմատը :

Բէք ազ պիր շէյ եէմիշ իտիք իսէ տէ , եինէ պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը գուվլէթ իթմէյէ քեաֆի օլմուշ իտի : Շու հալտէ գարտան վէ սօուգտան մուհափաղա օլտուղումուզ կիպի , ամէշին հիւանի թէէսիլի իլէ ըսընմըշ իտիք . իմտի գարըն քէսիլմէսինէ ինթիզար իտիյօր իտիք :

Գուլիպէտէ ուզուն միւտտէթ ինթիզար էթմէք պէնիմ իչին օ գատար գօրգանագ պիր շէյ տէյիլ իտի : զիրա Վիթալիսին քէնտի թատարըուֆ վէ իտարէսինէ հագ վէրմէք էմէլի իլէ սէօլէտիլի կիպի , կիւնլէր իլէ պու գուլիպէնին տէրունինտէ մահսուր գալաճաղըմա ասըա գանաաթ կէթիլմէյիպ , անգարիպ գարըն քէսիլէճէյինէ , վէ պիզիմ պու մուհաթէրէտէն գուրթուլաճաղըմըգա իհթիմալ վէրմէքտէ իտիմ :

Փագաթ գար քէսիլմէյիպ պիլաքիս քէմալի շիւտէթէ եաղըյօր իտի : Գուլիպէնին գարուսունտան պագարագ , ըիւզկեարըն քէսիլմիշ օլտուղունտան , գար տաճէլէրինին բարչա բարչա տիւշիւպ իւթ իւթէ երղըլտըղընը կէօրիյօր իտիք : Բուլի տսիւման ասլա կէօրիւնմէքէ , վէ զիյա կէօյտէն

եէրէ նուղուլ իտէճէք եէրտէ , պիլաքիս կէօղլէր գամաշտը-
րըճը պէմ պէյաղ պիր էօրթիւ իլէ մէսթուր օլան արզտան ,
րույի սէմայա չըգմագտա իտի :

Քէօրէքլէր , պու մէճպուրի թաթիլտէն իսթիֆատէ իտէ-
րէք իւշիւտէ աթէշին գարշըսընտա եայըլըպ , քիմի գըվըրլա-
րադ , վէ քիմիտէ եան եաթարադ ույուտուգլարը կիպի , Գա-
բիտէ պիւսպիւթիւն պուրնուսու քիւլիւն իշինէ սօգմուշ ի-
տի :

Միւթէմատի գար եըղընթըլարընա պագմագտան իտէ ,
մատամ Մէլիկան վէ Արթիւրիւ ըիւյատա կէօրմէք էմէլի իլէ ,
պէնտէ քէօրէքլէր կիպի ույումագ իսթէտիմ . ալէլ խուսուս
սապահտան բէք էրքէն գալգտըղըմ իշին ույգումու քէստի-
րէմէմիշ օլտուղումտան , հէման պիր եանա գըվըրըպ ույույա
գալտըմ :

Նէ գատար վագըթ ույուտուղումը պիլէմէմ . ույանտը-
ղըմտա տըշարըյա պագտըմ , գար քէսիլմիշ , ֆագաթ գու-
լիպէնին պօյունա գատար չըգմըշ իտի քի , էկէր եօլա չը-
գաճագ օյսագ , եարը պէլիմիզտէք պաթաճաղըմըղ ալիքեար
իտի :

Աճէպա սաաթ գաշ իտի :

Սաաթըն գաշ օլտուղունը վիթալիսէ սօրամագ իտիմ .
զիրա պու սօն այլարտարի հասըլաթըմըղ , մահըուսխանէ վէ
մուհաքէմէ մէսարիֆինի գաբայամամըշ իտի . Պու սէպէպլէ
Տիթօն շէհրինտէ պանա վէ քէնտիսինէ սաաթըն ալտըղը գօյուն
բէօսթէքիսինի , վէ լէվաղիմաթը սայըրէյի միւպայա իթմէք
իշին , սաաթը սաթմաղա մէճպուր օլմուշ իտի . իրի կիւմիւշ
օ ստաթը քի , Գաբի էլինի իւսթիւնէ գօյարադ սաաթըն գաշ
օլտուղունը պէյան իտէր իտի :

Շու հալտէ վագթը անլամագ իշին հէվանըն ըշըղընա
միւրաճաաթ իթմէք լագըմ իտի իտէ տէ , ֆագաթ գար հէր
թարաֆը գաբլամիշ , վէ կէօք եիւզիւնէ գաթը պիր սիս պիւ-
րիւմիւշ օլտուղունտան , վագթը անլամագ միւմքին օլամա-
տը :

Գուլագլարըմըզտա՝ կէօզլէրիմիզտէն զեյատէ պիր շէյ անլամայա միւգթէտիր օլամայօր իտի , զիրա տըշարտան հիշ պիր սէս սէտա իշիտիլմէյօր իտի , սաքին կիճէ պիլէ , պու կիւնտիւզ գատար սիւքիւնէթլի օլմամըշ տըր , տիսէմ տէ միւպալաղա իթմիշ օլմամ :

Էթրաֆըմըզտա ումումի պիր հարաքէթսիզլիք հիւքմ ֆէրմա օլուպ , գար՝ հէր պիր հարաքեաթը մէն իթմիշ , սայքի օրթալըգ թաշ քէսիլմիշ իտի . անճագ կեահ պէ կեահ անլաշըլըր անլաշըլմազ խաֆիֆ պիր շամաթա իշիտիլյօր իտի քի , պու իսէ , իւզէրինտէ եըղըլան գարըն սըգլէթինտէն եավաշ եավաշ եէրէ տօղրու էյիլիպտէ , սըգլէթտէն գուրթուլուր գուրթուլմազ սիւրաթլէ տօղրուլան , վէ տիկէր տալլարա չարբան , գամըշ ֆիտանլարընըն հիւզնէնկիզ սէտասը իտի . վէ իշթէ օ վագըթ պաշտան այաղա գատար պէյազ քէֆինլէրէ պիւրիւնմիւշ օլան տիկէր տալլարըն արասընտա , գար եըղընթըսընտան գուրթուլմուշ պու եէշիլ ֆիտանլար , թարիֆի ղայրի միւթէնաղըս պիր մէնզարէ իպրազ իթմէքտէ իտի :

Գուլիպէնին գաբուսընտա տուրուպ պիր տէլիքտէն իշպու մէնզարէյի ղարիպէյէ հայրան հայրան պագմազտա իքէն Վիթալիսին սէսինի իշիթտիմ քի , պանա :

— Նա՞սըլ , եօլա չըգմայա արզուն վա՞ր մը , տէյու սօլտու :

— Պիլմէմ , պէնիմ հիշ պիր շէյէ արզում եօգ , սիզ նասըլ իսթէրսէնիզ պէնտէ էօյլէ եաբարըմ :

— Պէնիմ նիյէթիմ պուրատա գալմագ տըք , զիրա հիշ օլմազսա պարընաճագ եէր , վէ ըսընաճագ աթէշիմիզ վար :

Պէն իսէ էքմէյիլիզ օլմատըղընը տիւշիւնիւեօրտում , ֆագաթ պու նօգթայը պէյան իթմէյուպ սիւքիւթ իթտիմ : Վիթալիս սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Զանն իտէրսէմ եէնիտէն գար եաղաճագ , էվլէրտէն նէ գատար ուզագ օլտուղումուզը պիլմէքսիզլին եօլա չըգըպտա , քէնտիմիզի վուգույի մէլհուզ օլան թէհիքէլէրէ իլգա իթմէնին նէ՞ լուզումը վար , կիճէյի գար եըղընթըլարը արա-

սընտա կէշիրմէքտէն իսէ , պուրատա գալմամըղ տահա էվլա տըրր . զիրա հիշ օլմագսա այագլարըմըղ ըսլանմաղ , տէտի :

Եէյէճէք մէսէլէսի պիր եանա գօնուլտուղու հալտէ , պուլ թէրթիպ պէնճէ բէք խայըրլը իտի . զիրա շայէտ եօլա չըգսագ , ագչամ գարանլըղը պասմագտան պիր օթէլ պուլա- ճաղըմըղ մէճհուլ իտի : Պունտան գաթինագար , էսնայի ըահ- տէ ղաեէթ ճէսիմ գար եըղընթըլարընա թէսատիւֆ իտուպ , քաղիմ միւշքիւլաթա օղրայաճաղըմըղ չիւպհէսիզ իտի :

Պինաէն ալէյ հուլիպէմիզէ գաբանըպտա գարնըմըղը սըգմագտան պաշգա չարէ գալմատը :

Վէ նասըլքի տէ էօյլէ օլտու . Վիթալիս , ագչամ թաա- մը օլարագ սօմունըն պագըսընը ալթը գըսմա թագսիմ ի- տէրէք բայ իթտի : Էյ վահ , պու նաֆագա բէք աղ օլուպ , թաամըմըղը իմթիտատ իթմէք իչին հէր նէ գատար ըօգմա- լարըմըղը միւմըին մէրթէպէ ուֆագ ուֆագ գօբարըպ եէտիք իսէ տէ , եինէ չար չաբըգ խիթամ պուլտու :

Պու ֆագիրանէ վէ գըսա թաամտան սօնրա , քէօբէքլէր սապահ թաամընտաքի մուամէլէյի թէքրարլայաճագլար , եանի էֆէնտիլէրինտէն էքմէք իսթէմէք իչին պիր թագըմ հարաքէթլէրտէ պուլունաճագլար զանն իթմիշ իտիմ , լաքին հիշ պիր շէյ եաբամատըլար . անճագ , զիյաֆէթիմիզին խի- թամընը իլան եօլու էֆէնտիմիզին բըշաղը ճէպինէ գօյտու- ղունտա , Գաբի արգատաշլարընա պիր իշարէթ իտէրէք այա- ղա գալգտը , վէ էքմէք թօրպասընըն եանընա վարմագլա , պիր մըգտար գօգլայըպ այաղը իլէ եօգլատըրգտան սօնրա , իչինտէ պիր շէյ օլմատըղընա գանաաթ կէթիրմիշ կիպի օ- ճաղըն պաշընա կէլտի , վէ Տօլչէ իլէ Զէրպինօյա :

Արթըգ պիր շէյ եօգ , վէ իսթէմէք տէ ֆայիտէսիզ տիր կիպի պիր իշարէթ տահա իտուպ , վէ թահամմիւլ էյմա իտէր եօլու պիր նէֆէս ալարագ ուզանտը եաթտը :

Պու հայվանլարտաքի ֆէրասէթին նէ տէրէճէ չիտտէթլի օլտուղունը թէաճճիւպլէ կէօրտիւմ . զիրա Տօլչէ իլէ Զէրպի- նգ , Գաբինին իլաթարընը անլայարագ , քէնտիլէրի տէ անըն

կիպի պիրէր ֆէրեատ սալը վէրմէքլէ աթէշին էօնիւնտէ եաթը վէրտիւէր . եալընը Զէրպինօ , շիշ պօղազլըլընտան նաշի խօշնուտուզլըգ իպրազ իտիյօր իտի :

Պիրազ վադըթտան պէրի թէքրար դար եալմայա պաշլայըպ , քէմալի շիտտէթլէ տէվամ իթմէքտէ , վէ եավաշ եավաշ ֆիտանլարըն թէքէլէրինէ գատար եիւքսէլմէքտէ իտի :

Եէմէյիմիգի եէյիպ պիթիրինճէյէ գատար օրթալըգ էյիճէ գարարըպ , արթըգ տըշարաան հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր իտի :

Զարնաչար պու գուլիպէնին տէրունինտէ եաթաճաղըմըգտան , պիր ան էվվէլ եաթըպ ույումագ հայըրըր օլաճաղ իտի քի , հէման քէօբէքլէր կիպի պէնտէ գօյուն բէօսթէքիսինէ սարըլարագ , վէ պաշըմը եասը պիր թաշըն իւզէրինէ գօյարագ եաթը վէրտիմ : Հէնուզ ույգոււմ պասմատան , Վիթալիս :

— Սէն Շիմտիտէն ույու քի , սըրա պանա կէլինճէ սէնի ույանտըրայըմ , զիրա հէր նէ գատար պու գուլիպէտէ ինսանլարտան վէ ճանավարլարտան գօրգուլմագսա տա , աթէշին սէօնմէմէսի իշին պիրիմիզին ույանըգ պուլունմասը լազըմ տըր . գար քէսիլինճէ , վուգուլի մէհուզ օլան շիտտէթլի սօուգտան քէնտիմիզի մուհաֆագա իթմէլէյիզ , տէտի :

Վիթալիսէ , սէօգիւնի թէքրար իթտիրմէյիպ տէրհալ ույսւտում . էֆէնտիմ պէնի ույանտըրտըղը վադըթ կէճէ էբէյիճէ իլէրլէմիշ իտի , եախօտ պէն էօյլէ զանն իտիյօր իտիմ : արթըգ գար եալմայըպ , աթէշիմիզտէ տայիմա եանըյօր իտի : Վիթալիս պանա :

— Նէօվպէթ սէնին տիր , արա օըրա օճաղա օտուն աթաճագսըն , իշտէ սանա հայըճա օտուն հաղըլըպըլըմ , տէտի :

Յիլ հագըգա եանը պաշըմտա պիր եըղըն չալըյըլա աղաճ տալարը տուրույօր իտի . ույգոււմ սիննի իգթիդաաղըճա խաֆիֆ օլտուզունտան , լուզումը թագտիրինտէ տիվաթ

լարտան աղաճ տալը չէքէճէք, վէ պունտան հասըլ օլաճադը կիւրիւթիւտէն ույանմամասը իչին, էվվէլճէ օտուըլարը հազըր իթմիշ իտի :

Վիթալիս դայէթ իհիթիյաթքեարանէ տաւլրանմը իսէ տէ, հայֆա քի իթթիսազ իթաիյի թէտպիրին սէմէրէսի կէօրիւլմէտի :

Էֆէնտիմ, պէնիմ աթէշին գարչըսընտա պէքլէմէյէ հազըր օլտուղուլմը կէօրիւլ, ժօլիքէօրի գուճաղընա ալմըլ օլտուղու հալտէ օճաղըն էօնիւնտէ եաթը վէրտի . պիր ազ սօնրա միւնթազամ սուրէթտէ ալըպ վէրտիյի նէֆէսի սէտասընտան, ույգույա վարմըլ օլտուղունու անլատըմ :

Օ անտէ տըշարըսը նէ հալտէ պուլունտուղունու անլամագ իչին, ուսուլ իլէ այաղա գալգըպ, վէ բարմագլարմըն իւսթիւնէ պասարագ գարըյա տօղրու վարտըմ :

Գար երղընթըսը, չալըլըգլարը, օթլարը, աղաճլարը, վէլհասըլ նազարմըն եէթտիյի գատար հէր էշեայը քեամիլէն էօրթմիւշ իտի : Բույի ասիւմանտէ պազը երլտըղլար բարլայօր իտի . սօուգ տէրէճէյի նիհայէտէ քէսպը շիտտէթ իտէքէք օրթալըղը տօնտուրմիւշ իտի . կիճէնին հիւզնէնկիզ սիւքիւթի իչինտէ կեահ պէ կեահ չաթըրտը սէտալարը իշիտիլիյօր իտի քի, պու իսէ այազըն շիտտէթինտէն, գար երղընթըլարընըն թէտրիճէն պուզ պաղլամասընտան նէշաթ իթմէքտէ իտի :

Ֆիլ հօգըգա պու գուլիպէյէ թէսատիւֆ իտուպ տա իլթիճա իթմէմիզ, ազիմ պիր պահտընարըլըգ իտի . գիրա պու սօուգտա աչըգտա գալմըլ օլա իտիք, հալիմիզ նէ՞ օլաճագ իտի :

Կիւրիւթիւ իթմէմէք իչին հէր նէ գատար ուսուլ իլէ եիւրիւմիւշ իսէմ տէ, եինէ քէօրէքլէրի ույանտըրմըլ իտիմ . հաթտա ջէրպինօ, գարըյա գատար կէլիպ, պէնիմ կիպի պիր մըգտար գար երղընթըլարընա պազտըգտան սօնրա, ճանը սըգըլարագ տըշարը չըգմագ իսթէտի . լաքին էլիմէ պիր իշարէթ իտուպ իչէրի կիրմէսինի էմր իթտիյիմտէ, միւթատը

վէճհէլէ խօշնուտսուզլուգ իյմա խտէրէք վէ երւզիւնիւ դաբը-
յա չէվիրէրէք օթուրտու :

Պէն իսէ , գալպիմէ հիւզն ու քէտէր իլգա իտէն պու-
մէնզարէյի պիր իքի տագըգա գատար տահա թէմաշա իթ-
տիմ . նիհայէթ աթէշին եանընա վարտըմ , վէ պիր գաշ տալ
օտուն աթտըգտան սօնրա . էվվէլճէ եաստըգ մէգամըյա պու-
շըմը գօյմուշ օլտուղում թաշըն իւսթիւնտէ օթուրարագ տիւ-
շիւնմէյէ պաշատըմ . քէտէրիմտէն նաշի աղլամագ իսթէյօր
իտիմ , լաքին աղլամայա միւգթէտիր օլամայօր իտիմ :

Էֆէնտիմ , Ժօլիքէօր իլէ , վէ քէօրէքլէրտէ եան պէ եան
եաթմըշ օլտուգլարը հալտէ ըահաթճա ույուեօրլար իտի .
խօշ ալէվլէրի ուշարագ օճագտա եանմագտա օլան աղաճ
տալլարընըն չաթըրտըսը , գուլիպէնին տէրունինտէ հիւքմ-
ֆէրմա օլան սիւքիւթիւ իխլալ իտիյօր իտի :

Հայլի վագըթ աթէշին խօշ թէմաշասըյա էյլէնտիքտէն
սօնրա , եավաշ եավաշ իւզէրիմէ պիր ույուշուգլուգ պաստը :

Էկէր օտուն թէտարիք իթմէք իշին այաղա գալգամաղա
մէճպուր օլա իտիմ , թապիյի ույգույա ղալէպէ իտէրէք ու-
եանըգ գալաճագ իտիմ . լաքին օթուրտուղում եէրտէ օճա-
ղա էլիմ իլէ օտուն աթմագտան պաշգա մէշղուլիյէթիմ օլ-
մատըղընտան , օլտուղում եէրտէ ույույա գալտըմ :

Նակէհտն քէօրէքլէրին աճը աճը հալլամասընտան պիր-
տէն պիրէ ույանըպ այաղա գալգտըմ . օրթալըգ զիֆիր կի-
պի գարանըգ իտի . շիւպհէսիզ հայլը միւտտէթ ույուլմուշ
օլմալը իտիմ . զիրա գուլիպէմիզի թէնվիր իտէն աթէշ պիւ-
թիւն պիւթիւնէ սէօնմիւշ իտի :

Գաբի , հավլամասընա տէվամ խտիյօր իտի . լաքին նէ
ղարիպ շէյ , Տօլշէ իլէ Զէրպինօ , արգատաշլարընա ճէվապ
վէրմէյօրլար իտի :

Վիթալիս ույանարագ .

— Է , նէ՞ վար , նէ՞ օլտու , տէյու պաղըրտը :

— Պիլմէմ , տէյու ճէվապ վէրտիմ :

— Ույուլմուշըն , աթէշտէ սէօնմիւշ :

Գարի, գարբյա տօղրու աթըմըշ, ֆադաթ տըշարը չըգմայրպ, օլտուղու եէրտէ հավլայօր իտի :

Էֆէնտիմին սլանա « նէ՞ օլույօր » սիւալինի, պէն քէնտի քէնտիմէ իթմէքտէ իտիմ :

Գարինին հավլամասընա, հիւզնէնկիզ սուրէթտէ պիր իքի խաֆիֆ հավլամա սէտասըյլա ճէվապ վէրիլտի : Պու սէտա, Տօլչէնին սէտասը օլուպ, գուլիպէնին արգասընտան, վէ եագըն պիր մէսաֆէտէն կէլիյօր իտի :

Տըշարը չըգմագիսթէտիմ, ֆադաթ Վիթալիս Էլինի ումուզըմըն իւզէրինէ գօյուպ մէն իտէրէք :

— Էվէլա օճաղա պիր իքի օտուն գօյ տէյու Էմր իթտի :

Պէն Էֆէնտիմին Էմրինի իճրա իթմէքտէ Էքէն, քէնտիսի օճագտան եարը եանմըշ պիր օտուն ալըպ, ալէվլէթմէք իչին իւֆլէմէյէ պաշլատը, վէ ալէվլէնմիշ օլան օտունը մէշլէ կիպի Էլինտէ թուրարագ, Գարի իլէ պանա :

— Տըշարը չըգալըմ, սէն արգամ սըրա կէլ, հայտէ Գարի սէնտէ Էօնէ կէշ պագալըմ, տէտի :

Գարբտան տըշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, պիր թագըմ տէհշէթամիզ սէտալէր իշիտիլտի : Գարի, ազիմ պիր տէհշէթէ կիրիֆթար օլարագ, պաճագլարըմըզ իչինէ սըզընտը Վիթալիս պաշընը սալլայարագ :

— Գո՛ւրտ, գուրտլար տըր, Տօլչէ իլէ Զէրպինօ նէրէտէ տիրլէր, տէտէ :

Վիթալիսին պու սիւալինէ ճէվապ վէրէմէզ օլտում : չիւպհէսիզ իքի քէօրէքլէր, պէնիմ ույուտուղում վագըթ ֆըրսաթ պուլլարագ տըշարը չըգմըշլար իտի :

Աճէպա գուրտլարըն Էլինէ՞ մի տիւշտիլէր, զաթէն Էֆէնտիմին սիւալի, պու չիւպհէյի կյմա իտիյօր զաննընտա պուլընտում : Վիթալիս պանա տէօնէրէք :

— Սէնտէ Էլինէ պիր եանմըշ օտուն ալ տա իմտատլարընա կիտէլիմ, տէտի :

Գէօյտէ պուլընտուղում վագըթ, գուրտլար հագգընտա

տէհշէթամիզ մասալլար տիյնէմիշ իտիմ. լաքին էղ ճիւմէ պիլա թէրէտտիւտ եանմըշ պիր օտոււն ալարազ էֆէնտիմին արգասընտան եիւրիւմէյէ պաշլատըմ. Ֆադաթ գօրուլուղա վասըլ օլտուղումըլտա, նէ գուրտ վէնէ տէ քէօրէքլէրի կէօրտիւք :

Նալընըզ գար իւզէրինտէ քէօրէքլէրին իզլէրի կէօրիւնիյօր իտի քի, գուլիպէնին էթրաֆընտա պուլունան պու իզլէրէ սալիք օլարազ, ուզագտա քէօրէքլէրին տալաշըպ եուվարլանմալարընտան չիյնէնմիշ կիպի գար եըղընթըլարը կէօրտիւք. Վիթալիս պիր եանտան .

— Արա՛, Գաբի, արա՛ պագալըմ, տէյիպ, պիր եանտան տախի ավազը չըգտըգճա .

— Տօ՛լչէ, Զէ՛րպինօ, տէյու չաղըրըպ պաղըրըյօր իտի .

Ֆադաթ հիշ պիր քէօրէք հավլամասը, վէ հիշ պիր կիւրիւթիւ, օրմանա հիւքմ իտէն էլէմնաք սիւքիւթիւ իխլալ իթմէտի. ճէսուր վէ մութի օլան Գաբի իսէ, ալտըղը էմր մուճիպինճէ էթրաֆը արայաճագ եէրտէ, պաճագլարըմըզըն արասընտան այըրըմտը :

Տէօրթ եանըմըզը իհաթա իտէն գարըն աքսի, իզլէրի կէօրմէք, վէ թէագըպ իթմէյէ մէտար օլաճագ այտընըզ վէրմէտիյնտէն մատէ, կէօզլէրիմիզի տախի գամաշտըրտըղընտան, պիր գաշ ատըմ ուզագտա պուլունան շէյլէր պիլէ կէօրիւնմէյօր իտի .

Վիթալիս, թէքրար ավազը օլտուգճա .

— Զէ՛րպինօ, Տօ՛լչէ, տէյու հայգըրտը, վէ ըսըզ չալտը իսէ տէ, եինէ հիշ պիր սէս սէտա իշիթմէտիք. գալպիմ ֆէնա հալտէ թագեիզ օլույօր իտի .

— Պիչարէ Զէ՛րպինօ, ղէվալըլ Տօլչէ, տէյու քէօրէքլէրին իսմինի վէլմէքտէ իքէն, Վիթալիս .

— Գուրտլաշ եագալայըպ կէօթիւրմիւշլէր տիւր, նիչին տըշարը չըգմալարընա միւսաատէ իթտին, տէտի .

Էյ վահ, նէ ճէվապ վէրէպիլիւր իտիմ, հէման իլէրիյէ աթըլարագ :

— Արայալըմ, արայալըմ, տէտիմ. Վիթալիս պէնի ալը-
գոյարագ .

— Նէրտէ արայաճագսըն :

— Պիլմէմ, հէր թարաֆը արայալըմ :

— Պու գարանըգտա վէ գարըն իշինտէ նա՛սըլ եօլ պու-
լաճաղըզ :

Ֆիլվագը գար տիզիմիզէ գատար չըգմագտա , վէ էլլէ-
րիմիզտէ պուլունան մէշէլէլէր գարանըղը թէնվիրէ մէտար
օլմամագտա իտի : Վիթալիս սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .

— Պու գատար պաղըրըպ չըղըրտըղըմա ճէվապ վէրմէ-
տիքլէրինտէն անլաշըլըյօր քի , պիզտէն բէք չօգ ուզագտա
տըրլար , պունտան գաթինազար , պիզզաթ քէնտիմիզ տէ
գուրտլարըն բէնչէսինէ տիւշէպիլիլիզ , վէ միւտաֆաա իտէ-
ճէք սիլահըմըզ տա եօգ տըր , տէտի :

Ֆիլ հագըգա , արգատաշըմ վէ տօսթում օլան պու իքի
պիշարէ քէօբէքլէրի պէօլլէճէ թէրք իթմէք բէք տէհշէթլի
հալ իտի . ալէլ խուսուս անլէրին խաթալարընա պէն մէսուլ
իտիմ . զիրա էկէր ույումուշ օլմայա իտիմ , հայվանլար տըշա-
րը չըգմայաճագլար իտի :

Վիթալիս , գուլիպէյէ տօղրու տօղրուլմուշ իտի , պէնտէ
արգասը սըրա հէմ կիթմէքտէ , վէ հէմ տէ հէր ատըմ պա-
շընտա տուրարագ , վէ արգամա էօնիւմէ պագարագ էթրա-
ֆը տինլէմէքտէ իտիմ , ֆագաթ գարտան պաշգա պիր շէյ
կէօրմէտիյիմ կիպի , հիշ պիր սէտա տախի իշիթմէտիմ :

Մէկէր գուլիպէտէ պաշգա , վէ մէմուլին զայրի պիր ֆէ-
լաքէթ պիզի պէքլէյօր իմիշ . օճաղա գօյտուղըմ օտունլար
քեամիլէն ալէվլէնմիշ , վէ գուլիպէնին իչէրիսինի էբէյիճէ
թէնվիր իթմիշ իտի քի , պու ըշըղըն սայէսինտէ ժօլիքէօրը
կէօրէմէտիմ :

Իւսթիւնտէքի էօրթիւ եամեասը պիր շէքիլտէ օճաղըն
էօնիւնտէ տուրույօր իտի , լաքին մայմուն ալթընտա տէյիլ
իտի :

Պէն իլէ Վիթալիս պիր գաշ տէֆա չըղըրտըգ , լաքին

մէյտանէ չըգմատը , նէ՞ օլմուշ իտի , նէ՞րէյէ կիթմիշ իտի :

Վիթալիս , ույանտըզը զէման եանընտա օլտուզունը սէօյլէյօր իտի . տէմէք օլուր քի , պիզ գուլիպէտէն չըգտըգտան սօնլա զայպ օլմուշ իտի : Աճէպա արգամըզտան կէլմէք մի իսթէմիշ իտի :

Հէր իրիմիզ տէ էլմիզէ պիրէր ալէվլէնմիշ օտուն ալարագ տըշարը ֆըրլատըզ , վէ գար իւզէրինտէ փօլիքէօրին իզլէրինի արամայա պաշատըզ , ֆագաթ պուլամատըզ . զիբա քէօբէքլէր իլէ պիզիմ իզլէփմիզ եէքտիկէրէ գարըշմըշ օլտուզունտան , մայմունըն իզինի ֆարգ իթմէք միւմէիւն օլամատը :

Շու հալտէ չալը տէմէթլէրի արասընտա կիզլէնմիշ տիր իւմիտի իլէ թէքրար գուլիպէյէ կիտէրէք , իյնէ արարճասընա հէր քէօշէսինի թէ արլի իթտիք , հաթտա Վիթալիսին ումուզունա չըգարագ , գուլիպէնին իւզէրինտէ պուլունան չալըլըզլարը պիրէր պիրէր դաշտըլըպ արատըմ . պէյհուտէ զահմէթ , փօլիքէօրին էսէլի պիլէ կէօրիւլմէտի :

Արա սըրա տուրարագ « փօլիքէօր փօլիքէօր » տէյու չաղըրըյօր իտիք , լաքին հիշ պիր ճէվապ զուհուր իթմէյօր իտի . Վիթալիս , սօն տէրէճէ հիտտէթլի կէօրիւնմէքտէ , պէն իսէ գալպիմ բարչալանըրճասընա աճը հըսս իթմէքտէ իտիմ . Պու արա էֆէնտիմէ .

— Սլմայաքի գուրտլար փօլիքէօրիւ կէօթիւրմիւշ օլտունլար , տէտիմ :

— Խայր , գուրտլար գուլիպէնին տէրունինէ կիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէզլէր , պէնիմ զաննըմճա Զէրպինօ իլէ Տօյլէ տըշարը չըգմըշ օլտուգլարընտան , գուրտլարըն բէնչէսինէ տիւշմիւշ օլմայը տըրլար . փօլիքէօրին տէ գօրգուպ պիր մահալտէ կիզլէնմիշ օլտուգու իհթիմալտէն պախտ տէյիլ տիր քի , իլթէ պաշլըճա էնտիշէմի մուճիպ օլան մատտէ պու տըրզիրա պու տէհչէթլիւ հավատա , փօլիքէօր սօուգ ալըպ միւհլէք պիր խասթալըզա տիւշար օլաճաղը թապլիյի տիր :

— Օ հալտէ թէհարրիյաթըմըզա տէվամ իտէլիմ :

Թէքրար արամայա պաշլատըգ , ֆագաթ էվվէլքի կիպի եինէ պիր հիւսնի նէթիճէ հասըլ օլմատըղընտան , Վիթալիս .

— Սապահա ինթիզար իթմէմիզ լազըմ կէլիր , տէտի :

— Նէ վագըթ սապահ օլաճագ :

— Զանն իտէրսէմ իքի իւշ սաաթտան շաֆագ աթմայա պաշլար , տէտիքտէն սօնրա , պաշընը էլլէրի իչինէ ալմըշ օլտուղու հալտէ աթէշին գարշըսընտա օթուրուպ տիւշիւնմէյէ պաշլատը :

Պէն տէ պիլա հարաքէթ եանընտա օթուրուպ , վագըթ վագըթ օճաղա աղաճ տալլարը աթմագլա մէշղուլ օլտում . պիշարէ ատէմճըղազ , պազը պազը այաղա գալզըպ գաբըյա տօղրու կիտէր , էյիլէրէք կէօյէ պագար , վէ թէքրար կէլիպ եէրինտէ օթուրուր իտի :

Էֆէնտիմի պէօյլէ մահղուն վէ միւքէտտէր կէօրմէքտէն իսէ , պէնի թէքտիր իթսէ տահա մէմնուն օլաճաղըմ զանն իթմէքտէ իտիմ :

Վիթալիսին թային իթտիյի իւշ սաաթ ղայէթ ուղուն սիւրէրէք միւրուր իթտի , զանն իտէրսին քի օ կիճէ , գըյամէթ սապահընա գատար իմթիտատ իտէճէք իտի :

Նիհայէթ շաֆագ սէօքէրէք եըլտըզլար նապէտիտ օլմայա , վէ օրթալըգ աղարմայա պաշլատը . ֆագաթ սօուգտա օ նիսպէթտէ քէսպը շիտտէթ իթտի , փօլիքէօրի սաղ պուլաճագ մը իտիք , թէքրար գար եաղմայա պաշլարսա , անը աըյապիլի՞ր մի իտիք :

Հէլէ քի լույի ասիւման , իւք կիւնքի կիպի գար տավէթ իտիճի գարա պուլուլթլար իլէ մէսթուր օլմայըպ , եէր պէ եէր կիւլ ըհնկինտէ պիր գըրմըզըլըգ իպրազ իտիյօր իտի :

Խիւլասայի քէլամ քեամիլէն սապահ օլուպ օրթալըգ սէշիլմէյէ պաշլար պաշլամազ , իքիմիզին էլինտէ տէ պիրէր գալըն սօբա օլտուղու հալտէ տըշարը ֆըրլատըգ : Գաբի՝ կիճէքի կիպի գօրգազ կէօրիւնմէյօր իտի . կէօզլէրինի էֆէնտիսինին կէօզիւնէ նասպ իտէրէք , հէման իլէրի աթըլմագ իչին պիր իշարէթէ պէքլէյօր իտի :

Պիլ գարըն իւզէրինտէ ժօլիքէօրըն իզինի արամագտա իքէն , Գաբի պաշընը գալտըրլալ մէսէրրէթ իյմա իտէր պիր թարզ իլէ հավլաւոյա պաշլատը քի , պու հալտէն , մայմունը եէրտէ արամայրլալ եիւքսէքտէ արամագ լազըմ իտիլինի անլատը :

Ֆիլ հագըգա գուլիպէնին տամընը էօրթմէքտէ օլան գարըն իւզէրինտէ ժօլիքէօրին ալագ նըշանէլէրինի ֆարգ իթտիլիմիզ կիպի , իրի պիր մէշէ աղաճընըն , գուլիպէյէ տօղրու սարգմըշ օլտուղու տալըն իւզէրինտէ , ժօլիքէօրին պիւզիւլիլալ օթուրտուղընը կէօրտիւք :

Շիւպհէ եօգ քի , ժօլիքէօր գուրտալըն ուլամասընտան , վէ քէօրէքլէրին հավլամասընտան կիրիֆթարը խէվֆի ու տէհշէթ օլարագ , աթէշին գարշըսընտա օթուրաճագ եէրտէ , պիզիմ տըշարը չըգտըղմըզ վագըթ տամըն իւզէրինէ սըշրամըշ , վէ օրատան տա աղաճըն տալընա չըգարագ էմնիյէթլի պիր մէվզը թութմուշ , վէ պիլա հարաքէթ օթուրմուշ իտի :

Պիշարէ հայվան , զայէթ իւշիւր օլմաղըլա սօուգտան տօնմուշ օլաճագ զանն իտիյօր իտիմ . Վիթալիս թաթլըլըգլա պիր գաշ տագըգա « ժօլիքէօր ժօլիքէօր » տէյի չաղըրտը իսէ տէ , մայմունտա ասլա էսէրի հայաթ կէօրիւմէտի :

Կիճէքի իթտիլիմ վաղիֆէսիզլիք , վէ իհմալիմին սիյէսինի չէքմէլի իտիմ . իմտի Վիթալիս :

— Իսթէրսէնիլ աղաճա չըգըպ թութայըմ , տէտիմ :

— Տիւշէրտէ քէմիքլէրինի գըրարսըն :

— Խայր , հիշ պիր թէհլիքէ եօգ , տէտիմ :

Լաքին պու սէօգ տօղրու օլմայրլալ պիլաքիս պէօյիւք թէհլիքէ վար իտի . Աղաճ զայէթ գալըն վէ տալլարը տա գար իլէ մէսթուր իտի . հէլէ քի քիւչիւք եաշըմտան պէրի աղաճլարա չըգմայա ալըմըշ , վէ օ խուսուստա քէսպը մէլէքէ իթմիշ օլտուղումտան , աղաճըն քէօքիւնտէ պուրունան ուֆագ տալլարը նէրտիւվան մէգամըլլա իսթիմալ իտէրէք կիւճ հալ իլէ էքէյիճէ եօգարը չըգապիլտիմ , զիրա պուզ պաղլամըշ օլան տալլարըն իւզէրինտէն գայըպ տա տիւշէճէք օլամ :

քեմիքլէրիմին խիւրտ ու խաշը վէ պէնիմ տէ թէլէֆ օլաճաղըմ շիւպհէսիղ խտի :

Նէ հալ խտէ , հէմ չըգմագտա , վէ հէմ տէ բարլադ կէօղլէրի իլէ եիւզիւմէ պադմագտա օլան ժօլիքէօրէ , միւլա- յիմանէ սէօղլէր սէօլլէյէրէք եանլնա թէգարրուպ իթմէյէ մուվաֆիագ օլուպ , էլիմի ուզատըպ տա հէման թաթաճագ իքէն , պիրտէն պիրէ պաշգա պիր տալա սըչըայը վէրտի :

Պէնտէ արգասընտան չըգըպ թէագիւպէ սայ իթտիմ . լաքին ալաճ իւզէրինտէ , տալտան տալա սըչըամագ՝ մահզա մայմունլարա մախտուս պիր մէհարէթ օլտուզունտան , ժօլիքէօրա եէթիչիպ տէ թուլթմագ գապիլ օլումատը :

Ժօլիքէօրն այագլարը ըսլանըպ իւշիւմիւշ օլտուզունտան , աղաճնի իւզէրինտէ ուզուն միւտտէթ գալամայըպ , հէման տալտան տալա աթլըյարագ էֆէնիտիսինն ումուզընա աթըլտը , վէ գարօթընն իչինէ կիլի վէրտի :

Ժօլիքէօրի պու սուրէթլէ պուլմաղա մուվաֆիագ օլունապիտի , լաքին պու գատարը քեաֆի տէյիլ խտի , շիմտի տէ քէօրէքլէրի արամագ լաղըմ խտի :

Լիճէլէյին կիթտիյիմիւ նօգթայա վասըլ օլուպ , կիւնտիւղ կէօղիւ իլէ , վուգու պուլան հալի տէհէթիչիթիմալէ վագըֆ օլտուգ , գարն իւզէրինտէ կէօրիւլէն գանլը իղլէր , քէօրէքլէրին սուրէթը հէլագընը հէքեայէ իտիյօր խտի : Շէօլլէ քի :

Քէօրէքլէր , եէքտիկէրի արգասընտան գուլիպէտէն չըգարագ , եիրմի մէթրօ գատար ու զագլաշտըգտան սօնրա , իւզէրլէրինէ գուրտլար թարաֆընտան հիւճիւմ օլունմիւշ , վէ շիւպհէսիւ շիտտէթլի պիր մուգապէլէ վէ միւտարէպէտէն սօնրա , քէօրէքլէր մաղլուպէն բարալանարագ կէօթիւրիւլմիւշ օլտուգլարը անլաշըլտը :

Սըթըգ պիշարէ Զէրպինս իլէ Տօլլէյի արամագ պէյհուտէ օլուպ , անճագ ժօլիքէօրի ըսըթմաղա զայրէթ օլունմայը խտի : Պու սէպէպլէ գուլիպէյէ կիտուպ , վիթալիս մայմունն էլլէրինի այագլարընը աթէշտէ ըսըթմագլա մէշղուլ օլ-

տուղու կիպի, պէնտէ էօրթիւսիւնիւ գըզտըրըպ, հայվանը իշինէ սարը վէրտիմ:

Լաքին եալընըզ պու էօրթիւ քիֆայէթ իթմէյօր իտի, սըճագ պիր եաթագ, վէ ալէլ խուսուս վիճուտինի գըզտըրաճագ պիր իլաճ տախի իշմէսի էլզէմ իտի. ֆագաթ պիզ իքիսինտէն տէ մահրում օլուպ, գուրու աթէշտէն պաշգապ պիր շէյիմիզ եօգ իտի:

Վիթալիս իլէ պէն օճաղըն գարչըսընտա օթուրուպ, ասալա լագըրտը իթմէքսիզին աթէշէ պագըյօր իտիք, կեաճ պէ կեաճ իքիմիզտէ:

— Պիշարէ Զերպինօ, զէվալլը Տօլշէ, պիշարէ աօսթլարըմըզ, տէյէրէք ըզհարը էսէֆ իտիյօր իտիք: Զիրա պու հայվանլար, պիզիմ էյի ֆէնա կիւնէրիմիզտէ արգատաչըգ իթմիշէր, վէ սէֆալէթ ու սաատէթիմիզէ շէրիք օլմուշլար իտի:

Ալէլ խուսուս պու սատըգ հայվանլար պէնիմ աօսթըմ, թէսէլլիյի խաթըրըմ, վէհասըլ եալընըզըղըմտա հէր շէյիմ օլմուշլար իքէն, անլէրին մէվթինէ պիզզաթ քէնտիմ սէպէպ օլմուշ իտիմ:

Շու հալտէ պիր միւմքին պէրայէթիմէ հիւքմ իտէմէյիպ, Վիթալիսին պէնի թէքտիր իթմէսինի, վէ հաթթա տէօյմէսինի իսթէյօր իտիմ. զիրա էկէր վազիֆէմին խարիճինտէ օլարագ ույուսուշ օլմաեայտըմ, թապիյի տըշարը չըգմայաճագլար, վէ գուրտլար սա աթէշտէն գօրգարագ գուլիպէյէ հիւճիւմ իթմէյէճէքլէր իտի:

Լաքին Վիթալիս, պէնի թէքտիր վէ մուախէզէ իթմէտիքտէն մասա, եիւզիւմէ պիլէ պագմայըպ, պաշընը՝ օճաղըն իւզէրինէ տօղրու էյմիշ օլտուղու հալտէ օթուրույօր իտի:

Շիւպհէսիզ պիշարէ իհթիյար, քէօբէքսիզ նասըլ օյուն օյնայաճաղըմըզը, վէ նասըլ կէշինէճէյիմիզի տիւշիւնմէքտէ իտի, վէ պու ֆէլաքէթին սէպէպի իսէ պիզզաթ պէն իտիմ:

15

Քեամիլէն սապահ օլմուշ վէ կիւնէշին զիյալարը գար երղընթըլաըը իւզէրինէ աքս խտէրէք , իւք կիւնի հիւզնէն-կիզ պիր հալտէ կէօրիւնէն օրման , ինսանըն կէօզլէրինի գա-մաշտըրըր տէրէճէտէ պիր բարլագըզ , վէ պիր նէվի լէթա-ֆէթ քէսպ իթմիշ իտի :

Վիթալիս , արա սըրա էլինի գարօթընըն ալթընա սօ-գարագ փօլիքէօրը եօգլայօր իտի , լաքին հայվան պիր միւմ-քին ըսընմամագտա , վէ միւթթասըլ թիթրէմէքտէ իտի :

Սօուգ ճիլէրինէ գատար կիրմիշ , վէ գանը տօնմուշ օլան մայմունը , պու սուրէթլէ ըսըթամայաճաղընա Վիթալիս գա-նաաթ կէթիւրէրէք այաղա գալգաը , վէ .

— Յլապիլտիլի գատար չաբըզ սուրէթտէ քէնտիմիզի պիր քէօյէ աթմայըյըզ , փօլիքէօրըն պուրատա էօլէճէյի մու-հագգագ տըր , հաթթա եօլտա էօլմէսինտէն պիլէ գօրգու-յօրում , հայտէ հէման եօլա չըգալըմ , տէտի :

Էօրթիլի պիր էյիճէ ըսըտարագ , փօլիքէօրը իչինէ սա-րըպ գօլթուղընըն ալթընա ալտը :

Եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն Վիթալիս , էլի իլէ կէճէլէտի-յիմիզ գուլիպէյի պանա կէօսթէրիպ , թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Իշթէ պիր օթէլ քի , պիզէ բէք պահալը օթուրտը , տէտի :

Էօնտէն քէնտիսի պէնտէ արգասընտան եիւրիւմէյէ պաշաաըզ , գուլիպէնին գարուսընտա օթուրուպ տա , պուր-նունը արգատաշարընըն թէլէֆ օլաուգլարը ճիհէթէ տիք-միշ օլան Գաբիյի ճէլպ իտուպ , օն տագըզա գատար եիւրիւ-տիւքտէն սօնրա կէնիշ պիր եօլ իւզէրինտէ պուլունտուգ . մահալի մէզքիւրտէ պիր արապայա թէսատիւֆ իտուպ , եա-

ըըմ սաաթ էօթէտէ պիր գասապա օլտուղունը արապաճը-
տան խապէր ալտըգ :

Պու խապէրին իւզէրինէ ղայրէթլէ գաթի մէսաֆէ իթ-
մէյէ պաշլատըգ իսէ տէ , ֆագաթ եարը պէլիմիզէ գատար
գարլարա պաթարագ կիւճ հալ իլէ ատըմ ալապիլիյօր իտիք :

Արա սըրա Վիթալիսէ , Ժօլիքէօրնն նէ հալտէ օլտուղու-
նը սօրույօր , վէ հալա թիթրէմէքտէ օլտուղու ճէվապընը ա-
լըյօր իտիմ : Նիհայէթ պիր պայրըրն ալթընտա պէօյիւճէք
պիր գասապանըն գար իլէ մէսթուր օլան քիրէմիտլէրի կէօ-
րիւնմէյէ պաշլայընճա , պիր սօն ղայրէթ տահա իտուպ գա-
սապայա վասըլ օլտուգ :

Պիզիմ էօյլէ միւքէմնէլ լօգանթալարա էնմէք ատէթի-
միզ օլմայըպ , պիլաքիս գասապալարըն վարըշլարընտա , վէ
մահալլէ պաշլարընտա պուլունան ֆագըր պիր օթէլ , եախօտ
պիր էվ ինթիխապ իտէր իտիք քի , պու կիպի մահալլէր ,
քէսէմիզի պօշալթմաեարագ պիզի միսաֆիր գապուլ իտէպի-
լիը իտի :

Ֆագաթ պու տէֆա միւթատըմըըն խարիճինտէ օլա-
րագ , գասապանըն քէնարընտա տուրաճագ եէրտէ , Վիթա-
լիս իլէրլէտի , վէ գաբըսընը իւզէրինտէ եալտըզլը լէվհասը
պուլունան պիր օթէլէ կիրտի : Մաթպախըն տէրունինտէ գայ-
նամագտա օլան թաամլարըն լաթիֆ գօգուլարը , պօշ միտէ-
միզի սօն տէրէճէ թահրիք իթմէյէ պաշլատը :

Վիթալիս , չօգ տէֆա եաբտըղը կիպի , պիր էֆէնտի
թավըրընը թագընարագ , վէ սէրֆիրազանէ պիր հալ իպրազ
իտէրէք օթէլտէն իչէրի կիրտի , վէ օթէլճիտէն՝ կիւզէլ ֆա-
գաթ սըճագ պիր օտա իսթէտի :

Իպլիտա օթէլճի , հալիմիզէ նազարէն եիւզիւմիւզէ պի-
լէ պագմագ իսթէմէմիշ իքէն , Վիթալիսին էթվարը ալիճէ-
նապանէսինէ գաբըլարագ , խըտմէթճի գըզա՝ պիզի պիր օ-
տայա կէօթիւլմէսինի էմը իթտի :

Խըտմէթճի գըզ , պիզի պիր օտայա սօգուպ աթէշի
եագտըղը սըրատա , Վիթալիս պանա :

— Զարբդ շու եօրղանա սարըլտա եաթը վէր , տէյին-
ճէ , թէաճիւպլէ եիւզիւնէ պագտըմ , զիրա պէնիմ եաթագ-
տան զիյատէ սօֆրայա իհթիյաճըմ վար իտի : Վիթալիս , սէօ-
զիւնիւ թէքրար իտէրէք :

— Հայտէ չարբդ եաթ տէյօրում սանա . տէտի :

Պու իքինճի էմրէ չարնաչար իթաաթ իտուպ եաթաղա
կիրտիմ , Վիթալիս եօրղան իլէ իւզէրիմի էյիճէ էօրթէրէք :

— Պագ քի էյիճէ ըսընասըն , նէ գատար չօգ ըսընսան
օ գատար էյի տիր , տէտի :

Լաքին պէն ասլա իւշիւմէտիյիմտէն , ժօլիքէօրըն ըսըն-
մաղա իհթիյաճը օլտուղընը տէրմիյան իտէճէք իտիմ , ֆա-
գաթ ճէսարէթ իտէմէտիմ :

Քէնտիմի , վէ տահա տօղրուսը եաթաղը ըսըթմայա չա-
լըչտըղըմ էսնատէ , Վիթալիս , պէսլէմէ գըզըն թէաճիւպլինի
մուճիպ օլմագ իւզրէ , պիչարէ ժօլիքէօրը կիւյա քէպապ ի-
տէճէք կիպի աթէչէ գարչը միւթէմատիյէն էվիրիպ չէվիր-
տիքտէն սօնրա . պանա .

— Նասըլ , էյիճէ ըսընապիտի՞ն մի , տէտի :

— Պօղուլուր տէրէճէտէ ըսընտըմ , եանըյօրում :

— Տահա էյի եա , պէնտէ էօյլէ իսթէրիմ , տէյէրէք ,
ժօլիքէօրի կէթիրտի եաթաղըմա գօյտու , վէ կէօյսիւմիւն
իւզէրինէ սըգըչտըրմամը էմր իթտի :

Խօշունա կիթմէյէն պիր չէյ եաբըլտըղը զէման , ինատ
իթմէքտէ , վէ ասլա ըույի ըիզա կէօսթէրմէմէքտէ օլան պի-
չարէ հայվան , հէր չէյէ գաթլանըյօր իտի :

Ժօլիքէօր , կէօյսիւմէ եաբըչմըչ գալմըչ իտի , արթըգ
իւշիւմէյիպ , պիւլաքիս վիճուտի աթէչլէր իչինտէ եանըյօր ի-
տի :

Պու էսնատէ Վիթալիս , մաթպախտան պիր քեասէ չէ-
քիրի սըճագ չարապ կէթիրիպ , ժօլիքէօրա պիր գաչ գաչըգ
իչիրմէք իսթէտի , լաքին զէվալը հայվան աղզընը պիլէ աչ-
մայա միւգթէտիր օլամայօր իտի :

Բարլագ կէօղլէրի իլէ , քէնտինի մուազգապ իթմէմէք-

լիյիմիզի բէճա խտիյօր եօլլու եիւզիւմիւզէ պագմագտա , վէ գօլլարընտան պիրիհնի եաթագտան տըշարը չըգարու պիզէ տօղրու ուզաթմագտա իտի :

Պունըն մանասընը անլայամատըղըմտան էֆէնտիմէ սիւալ իթտիմ քի , շու վէճհէ իյզահ իթտի :

Սէն գումբանեայա կիրմէղտէն էվվէլ , Ժօլիքէօր պիր տէֆա տահա կէօլիւս խասթալըղընա թութուլմուշ , վէ գօլունտան գան ալընաղագ էյիէշմիշ օլտուղընտան , շիմտիտէ խասթալանտըղընը հըսս իտէրէք , էվվէլքի կիպի եինէ գան ալընմասընը իսթէտիյի իչին գօլունը պիզէ ուզատըյօր իտի :

Պու բէք ճանխըրաշ պիր հալ իտի , պէն իլէ Վիթալիս պու հալտէն սօն տէրէճէ մահղուն օլտուգ :

Ժօլիքէօր , հագըղաթէն զիյատէսի իլէ խասթա օլմալը իտի քի , գայէթ սէվտիյի շէքէրլի շարապը պիլէ իչէմէղ օլտու քի , Վիթալիս շարապը պանա վէրէրէք :

— Պու շարապը իչի վէր , պէն կիտիպ պիր հէքիմ կէթիլէնէ գատար եաթագտան չըգմա , տէյիպ տըշարը չըգտը :

Տօղրուսը շէքէրլի շարապը պէն տէ զիյատէսի իլէ սէվտիյիմ կիպի , սօն տէրէճէտէ աճըղմըլ իտիմ . պինաէն ալէյհ շարապը սօն տամլասընա գատար իշտիլտէն սօնրա թէքրար եօլլանըն ալթընա կիրտիմ քի , շարապըն սըճագըլըլ տալի հէրարէթիմէ զամմ օլունտըրագ՝ հէման պայըլմագ մէրքէղինէ կէլտիմ :

Պիր աղ սօնրա Վիթալիս , բէֆագաթընտա ալթուն կէօզլիւքլի պիր միւսիւ օլտուղու հալտէ ալտէթ իթտի : Պու ատէմ հէքիմ օլուպ , Վիթալիս հէքիմին , պիր մայմունը վիյարէթ իթմէք իսթէմէյէճէյինտէն գօրգարագ , խասթանըն քիմ օլտուղունը էվվէլճէ պէյան իթմէմիշ իտի :

Տօթթօր , պէնի պէօլլէճէ եաթագտա բանճար կիպի գըզարմըլ կէօրիւնճէ , տէրհալ եանըմա կէլէրէք էլինի անլըմա գօյտուգտան սօնրա , վէլիմ պիր հալ վուգույինի իյմա իտէր պիր շէհրէլլէ պաշընը սալլայարագ :

— Պէյին հիւմմասը տըր , տէտի :

Հէքիմ պէնտէն գան ալմայա հաղըրլըզ կէօրմէքտէ ի-քէն , խաթասընը թասվիպ իթմէմ լաղըմ կէլմէքլէ .

— Խասթա պէն տէյիլիմ տօգթօր էֆէնտի , տէտիմ :

— Նասըլ , խասթա տէյիլմիսին , պու չօծուզ սայըզ-լայօր :

Տօգթօրըն սէօղիւնէ ճէվապ վէշմէքսիղին եօրլանը պիր աղ գալտըրտըմ , վէ փօլքէօրը կէօսթէրէրէք :

— Իշթէ էֆէնտիմ , խասթա պու տըր , տէտիյիմտէ , հէքիմ իքի ատըմ կէրի չէքիլէրէք , Վիթալիսէ .

— Պիր մայմուն , պու մայմուն իշի՞ն մի պու սօուգտա րահաթսըզ իթտինիլ , տէտի :

Փագաթ Վիթալիս գուրնաւ վէ մահիր պիր ատէմ օլմայըլա , հէքիմի սուրէթը նաղիքնանէտէ ալը գօյմագլա վուգույի հալի , եանի նասըլ օլուպ տա գարա թուլթուլտուղումուղը , վէ գուրտլարտան իւրքէրէք մայմունըն աղաճըն թէրէսինէ գաշարագ սօուգ ալտըղընը , իֆատէ , վէ իլավէթէն .

— Վագաա պույուրտուղունըզ կիպի խասթամըզ պիր մայմուն իսէ տէ , մալիք օլտուղու ագլ ու զէքեավէթտէն մատէ , զայէթ մէշհուր պիր ագթէօր օլուպ , պիղիմտէ հէմ արգատաշըմըզ վէ հէմ տէ տօսթումուղ օլմայըլա , անը ա-տի պայթարլարըն թէտավիսինէ իհալէ իտէմէյէճէյիմիլ թապիյի օլտուղունտան , զաթընըզ կիպի պիր հաղըզ տօգթօրա միւրաճաաթ իթմէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլտու : Պունտան պաշգա , թապիյուն (քնագետ) նաղարընտա մայմուն պիր հայվան իսէ տէ , ինստնա օ գատար միւշապէհէթի վար քի , խասթալըզլարը տախի այնի ինսան խասթալըզլարը կիպի տիր . իմտի պու խասթալըզլարըն հանկը ճիհէթտէն եէքտիկէրէ պէնղէյուպ պէնղէմէտիյինի , ֆէնն վէ սէնայի սօգթէյի նաղարըլա պագըլտըղը հալտէ , զաթը հագաթսիմաթլէրինին տախի ֆայիտէմէնտ օլաճագլարընը զանն իտէրիմ , տէտի :

Վիթալիս , տօգթօրա պու սէօզլէրի սէօյլէմէ քտէ իքէն , ժօլիքէօր տէ , շիւպհէսիզ պու կէօզլիւքլիւ միւսիւնիւն հէ-քիմ օլաճաղընը քէշֆ իտէրէք , գան ալմագ իչին գօլունը պէլքի ծն տէֆա տըշարը չըգարմըշ իտի . էֆէնսիմիզ իսէ թէքրար քէլամա աղաղ իտուպ .

— Պագտընըղ ա' , տօգթօր էֆէնտի , զէքեալէթի ստ-յէսինտէ զաթընըզըն տօգթօր օլաուղունը անլատը տա , նապզընը մուայէնէ իթտիրմէք իչին գօլունը ուզատըյօր , տէտի . :

Այրպ եիւրիւյի վերմէք իչին գաբըյա գատար կիթմիշ օլան տօգթօր , Վիթալիսին պու սէօզլէրինտէն մաղլուպ օլարագ .

— Նէ հալ իսէ , հայտէ պագալըմ , տէյէրէք , եաթա-ղըն եանընա թէգարրուպ պիրլէ ժօլիքէօրն նապզընը թէտ-գիգէ պաշլատը , վէ նէշթէրինի չըգարըպ տամարընը տէլի վէրտի . ժօլիքէօր սէսինի պիլէ չըգարմատը .

Գան ալընտըգտան սօնրա իչէրտէն տըշարտան մուալի-ճէյէ տէվամ իտիլտի .

Պէն արթըզ եաթագտան չըգարագ ժօլիքէօրա խըտմէթ իթմէքտէ իտիմ . պիչարէ հայվան , խըտմէթիմտէն զիյատէսի իլէ մէմնուն օլարագ , ատէթա ինսան կլպի միննէթքեարանէ թէշէքքիւրլէր իտէր կիպի հալլէր իպրագ իտիյօր իտի .

Հիտտէթմիզաճըզընտան նաշի ապլա սէօզ տինլէմէզ , վէ հէր շէյէ մուխալիֆէթ իտէր օլան ժօլիքէօր , շիմտի իպրէթ օլաճագ տէրէճէտէ հալիմ վէ մութի պիր հալտէ պուլունու-յօր իտի .

Հէր քէստէն եիւզ ալմըշ եարամագ չօճուգլար կիպի , պիրի վէ հաթթա Գաբիյի պիլէ տայիմա եանընտա կէօրմէք իսթէտիյի կիպի , պիրիմիզ տըշարը չըգմըշ օլագ , ըզհարը հիտտէթ իթմէյէ պաշլայօր իտի .

Խասթալըզընըն նէթիճէյի վէխիմէսի օլարագ շիտտէթլի վէ մուհլէք պիր էօքսիւրիւյէ կիրիֆթար օլաու .

Ճէպիմտէ թօթու պէշ սոյըմ վար իտի քի , էօքսիւրիւ-

յինէ ֆայիտէ օլմագ իչին պունընլա ժօլիքէօրէ արբա շէքերի ալտըմ . լաքին պու շէքեր՝ էօքսիւրիւյի թէսկին իտէճէք եհրտէ , տահա զիյատէ ազտըրտըղընտան , արթըգ վէրմէյօր իտիմ . լաքին զէքի հայվան , թէք քէնտիսինէ շէքեր վէրէյիմ տէյի , էլինի կէօյսիւ իւզէրինէ գօյարագ էնգաստէն էօքսիւրիւր , վէ օ տէրէճէ քէնտիսինի զօրլար իտի քի , տամարլարը շիշէր վէ կէօզլէրի սուլանըր իտի :

Էֆէնտիմ , քէնտի իշլէրի հագգընտա պանա մալիւմաթ վէրմէք միւթատըր տէյիլ իքէն , պիր սապահ գահվալթը թաամընտան ալտէթ իտէրէք - , չիւնքի ժօլիքէօրի եալընըզ պըրագմամագ իչին եանընտա գալմըշ իտիմ , - օթէլճինին բարա իսթէտիյինի , վէ պունըր թէէտիյէ իթտիյի հալտէ , ճէպինտէ էլլի սորտան զիյատէ բարա գալմայաճաղընը պէյան իթտի :

Նէ՞ եարաճագ իտիք , պու միւշկիւլ վազիյէթտէն գուրթուլմագ իչին , պիր ագչամ օյուն վէրմէմիղ լազըմ իտի . լաքին , Զէրպինօ , Տօլչէ վէ ժօլիքէօր հագըր պուլունմատըղլարը հալտէ նասըլ օյուն օյնայապիլիր իտիք . պէնճէ պունըն միւմքինի եօգ իտի :

Լաքին , ժօլիքէօրը գուրթարմագ լազըմ իտի , պիր թաափտան հէքիմ , իլաճ բարասը , տիկէր թարափտան օտա քիրասըր վէ եէյէճէք , եագաճագ թէտարիքի իչին էն ագալլ գըրգ ֆըրանգ թէտարիք իթմէլի իտի քի , պէօյլէ պիր գասապատա , պու սօուգտա , վէ հէմտէ ագթէօրսիղ օլարագ , գըրգ ֆըրանգ գատար պիր մէպլաղա տէսթրէս օլմագ մուհալ գապիլինտէն իտի :

Լաքին Վիթալիս , ուզուն ուզատըյա տիւշիւնմէյէրէք , քէմալի կէրմի իլէ իչէ թէշէպպիւս իթմէյէ պաշտար :

Պէն խտսթայը պագմագտա իքէն , էֆէնտիմ չարշտա պիր սալօն թէտարիք իթմիշ իտի . զիրա պու սօուգտա իւսթիւ աչըգ պիր մահալտէ օյուն օյնամանըն իճթիմալի եօգ իտի . Պիր չօգ իլանլար եագըպ տիվարլարա եաբըշտըրտը . պիր գաշ թահտայըլա պիր թէաթրօ սահնէսի թէշքիլ իթտի , վէ

հաթտա ճէպինտէքի պուլունան էլլի սույը տախի սարֆի իտէրէք թէաթրօյը թէնվիր իթմէք իշին մումլար սաթըն ալտը:

Պուլունտուլումուղ օտանըն բէնչէրէսինտէն, Վիթալիսին գարըն իշինտէն քէմալի թէլաշլա կիտիպ կէլտիլինի, վէ օթէլին էօնիւնտէն սըգ սըգ կէշիպ տէօնտիւլինի կէօրէրէք, պու օյունըն բրօկրամը նէտէն իպարէթ օլաճաղընը մէրադ իտիյօր իտիմ:

Նիհայէթ իշի անլատըմ, չիւնքի տավուճը, պաշընա գըրմըզը պիր թագքէ կիյմիշ օլտուղու հալտէ օթէլին էօնիւնտէ տուրտու, վէ պիր մըգտար տավուլ չալտըգտան սօնրա վէրէճէք օլտուղումուղ օյունըն բըրօկրամլարընը հալգա իլան իյլէտի:

Վիթալիս, իլանընտա պիր թագըմ բարլադ վատլար իլէ խալգըն կէօղիւնի պօյամադ իսթէմիշ իտի. չէօյլէ քի մէշհուրը ճիհան պիր ագթէօր իլէ, հարիգ իւլ ատէ կէնճ պիր մուսիքիշինասըն իճրայի լուպիյաթ վէ ահէնկ իտէճէքլէրինի պէյան իտիյօր իտի: Մէշհուրը ճիհան օլան ագթէօր Գաբի օլտուղու կիպի, հարիգ իւլ ատէ մուսիգիշինաստա պէն իտիմ:

Լաքին իլաննամէնին էն մուհիմ գըսմը, մէվգը պահալարընըն թային իտիլմէյուպ տա, սէյիրճիլէրին ուլուվը ճէնապլէրինէ, վէ սախավէթը զաթիյէլէրինէ թէրք իտիլմիշ օլմասը իտի:

Պու չէյ ոլանա բէք աճայիպ կէլիյօր իտի. Գաբի հագըգաթէն մէշհուրը ճիհան տինմէյէ չայան օլուպ, ալգըյշլանմաղա հագգը վար իտի. լաքին պէն տէ, հարիգ իւլ ատէլիքտէն հիշ պիր էսէք պուլունմատըլընը բէք ալա պիլմէքտէ իտիմ:

Տավուլըն սէսինի իշիտէրէք, Գաբի մէսէրրէթինտէն նաշը հավէատըլը կիպի, ժօլիքէօրտէ սօն տէրէճէ աղըր իսսաթա օլտուղու հալտէ պաշընը գալտըլմըշ իտի. հէր իքիսիտէ օյուն օյնայաճաղըլմըլը անլամըշլար իտի:

ժօլիքէօր, պուլունտուղու հալի ունութարադ եաթագտան գալգմադ իսթէտի իսէ տէ սլըրագմատըմ. սօնրա ալ-

Թուն իշխմանի բանթալօնը վե թիւյի շաբգասընը , եանի չօգտեփա կիյինմիշ օլտուղու ժենէրալ էլպիսէսինի , էլլէրի կէօյսինտէ , վե գարլըմտա տիլ չէօքէրէ.ք ցենայըլա իսթէտի , վե մուվափադ օլամատորղը իշին , իպրաղը հիտտէթ , վե մուալն-խարէն աղլամադ թարիդլէրինի թէնճըիւպէ.յէ գարգըշտը :

Ժօլիքէօրի պու ֆիքիլտէն ֆէրաղաթ կէթիլմէ.ք բէ.ք միւշկիւլ օլաճաղընտան , կիղլիճէ կիթմէմիղ մինասիպ օլաճաղընը միւլահաղա իթմէ.քտէ իրէն , Վիթալիա իշէրի կիլալի :

Մէրգում , էսնայի դայպուպէթինտէ վուգու պուլան հալլէրտէն խապէրտալ օլմայըպ , իլ.ք լաղըրտըսը քիթարամը , վե օյուն իշին լաղըմ օլան էշնայը հաղըրլամադ էմիլնտէն իպարէթ օլտու :

Ժօլիքէօր պու սէօղիւ տախի անյամըշ օլտուղունտան , օ անէ գատար պանա իթտիլի բէճա վե նիյաղլէրի , լիսանը հալ , վե նէվ պէ նէվ հարաքէթլէր իլէ էֆէնտիսինէ իթմէ.յէ պաշլատը , վե պիլ դաշ տէփա էլինի բուս իթտի . հայլան սէօղ սէօլլէմէտէն զիյատէ էթվար ու սէտալէլի իլէ էֆըտուրընը բէ.ք ալա անյաթըլ.յօր իտի : Վիթալիա .

— Պիղլիմէ օյնամա՞դ մը իսթէյօրսուն , տէմէսի իլէ , մայմուն :

— Էվվէ'թ , Էվվէ'թ , տէյօր կիլալի պիր սէս չըգարտը . Վիթալիա :

— Յադաթ պիշարէ ժօլիքէօրըմ , սէն խասթասըն , տէյինճէ :

Ժօլիքէօր , այնի միւէսսիլ թավը ու սէտա իլէ :

— Խայը , արթըգ խասթա տէյիլիմ , տէմէ.ք իսթէտի :

Ֆիլ հադըգա առէթա հալի նէղիտէ պուլունան պու խասթա հայվանճըղաղլն , կէօթէթուլլի խահլը բէ.ք ճանխըրաշ իտի , լարին իսթէտիլլինի հաբմադ տա , քէնտիսինի մուհադգադ պիլ էօլիւմէ մահըլում իթմէ.ք տէմէ.ք օլաճադ իտի :

Օյուն օյնամաղա կիթմէ.ք վադթը կէլմիշ օլմաղըլա , օճաղա պիր դաշ թանէ իրի օտուն աթտըգտան , վե աղլայըպ

տա միւթէմատի երւզլէրիմի բուս իթմէքտէ օլան Ժօլիքէօրը , էյիճէ սարըպ սարմալատըգտան սօնրա տըշարը չըգտըգ :

Էսնայի ռահտէ գարլարըն իչինտէն երւրիմէքտէ իքէն , էֆէնտիմ պանա լազըմ օլանը սէօյլէտի :

Պաշըճա ագթէօրլարըմըզ հազըր պուլունմատըգլարընտան , հէր զէմանքի օյունլարըմըզը օյնայամայաճագ իտիք . շու հալտէ պէն իլէ Գաբի , օլանճա մէհարէթիմիզի սարֆ իտէրէք , գըրգ ֆրանգ հասըլաթ բէյտա իթմէյէ ճահտ իտէճէք իտիք :

Վիթալիս , հէր շէյի հազըրլամըշ , վէ եալընըզ մումլարըն եագըլմասը գալմըշ իտի . օյունումուզըն խիթամընտան էվվէլ մումլարըն եանըպ պիթմէմէսի իչին , սալօն սէյիրճիլէր իլէ տօլտուգտան սօնրա , եագմայը մինասիպ կէօրմիշ իտիք :

Թէաթրօտա սօն հազըրլըգլարըմըզը իքմալ իթտիյիմիզ սըրատա , տավուլճը տախի սօն տէֆա օլարագ տավուլընը էօթտիւրէրէք մահալլէ մահալլէ կէզմէքտէ , վէ խալգը թէաթրօյա տավէթ իթտիքտէն սօնրա , թէաթրօնըն գաբուսընա կէլմիշ իտի :

Գաբի վէ պէն թուալէթիմիզի իքմալ իտուպ , սէյիրճիլէրին վիրուտինի պէքլէմէք իչին պիր տիրէյին արգասընտա տուրու վէրտիմ :

Ձօգ կէշմէտէն տավուլճընըն արգասընա թագըլմըշ օլան երիմի նէֆէր գատար հայլազ չօճուգլար , ազիմ պիր կիւրիւլթիւ իլէ թէաթրօյա կիրտիլէր , պուլնլարտան պաշգա քիմնէ եօգ իտի : Պիզէ գըրգ ֆրանգ հասըլաթ վէրէճէք պու չօճուգլար տէյիլ իտի , պիզէ էհէմիլյէթլի ատէմլէր , վէ քիսէլէրի տօլու զէնկին սէյիրճիլէր լազըմ իտի :

Տավուլճը , թօաթրօնըն գաբըսընտա տավուլընը էօթտիւրմէյէ տէվամ իթտի իսէ տէ , հիչ քիմնէ կէլմէյօր իտի . նիհայէթ Վիթալիս օյունը պաշլամայա մէճպուր օլտու , չիւնքի մումլար եանմըշ օլտուղունտան , ուզուն միւտտէթ պէքլէյէմէզ իտիք :

Իւր տէֆա պէն սահնէյէ չըգարագ . քիթարամ իլէ պիր
իքի շարգը օգուտում . իյթիրաֆ իտէրիմ քի պէնի ալգըյշ-
լայան բէք ազ օլտու : Վագաա պէն ազթէօրլիւքտէ ապա
խօտբէսէնտլիք հըսս իթմէմիշ իսէմ տէ , լաքին սէյիրճիլէրին
պու մուամէլէյի պարիտէսինտէն բէք մահգուն օլտում . զի-
րա էկէր պէյէնիլմէյէճէք օլսամ , հէր քէս քիսէսինի աշմա-
յաճագ իտի : Պէն քէնտի շէրէֆիմ իչին տէյիլ , իլլա Ժօլի-
քէօր իչին պէսթէ օգուլուպ , օլանճա մէհարէթիմի սարֆ ի-
տիյօր իտիմ . լաքին պունտան պիր սէմէրէ հասըլ օլմատր .
պէն հարիգ իւլ աստէ պիր մուսիքիչինաս օլմագտան բէք ու-
զագ պուլունույօր իտիմ :

Պէնտէն սօնրա Գաբի սահնէյէ չըգըպ , պիր գաշ տէֆա
հազըրուն թարաֆընտան քէմալի խահիշլէ ալգըլլանտը . Նի-
հայէթ Գաբինին սայէսինտէ օյուն՝ պըրափօլար իլէ խիթամ
պուլտու :

Պիզիմ իչին ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթի օլան վագըթ , եա-
նի բարա թօբլամագ վագթի կէլմիշ իտի . պէն սահնէտէ պիր
Սպանեօլ շարգըսը թէրէննիմ իթտիյիմ սըրատա , Գաբի տէ
թասը աղզընա ալմըշ օլտուղու հալտէ սէյիրճիլէրի տօլաշը-
յօր իտի :

Աճէպա գըրգ ֆրանգ թօբլայապիլէճէք մի իտի . իյթէ
պէնի մուղթարըպ իտէն շէյ պու իտի : Մամաֆիհ հազըրու-
նըն գալպինի ճէլպ իթմէք իչին խօշ պիր չէհրէ իպըաղ իտէ-
րէք , Գաբինին ալտէթինէ գատար սօլուղում քէսիլիւրճէսինէ
հէմ շարգը օգուլուպ օյնամագտա , վէ հէմ տէ Գաբինին՝
բարա վէրմէյէնլէրին ճէպլէրինէ , էլի իլէ խաֆիֆճէ վուրտու-
ղունը թէմաշա իթմէքտէ իտիմ :

Նիհայէթ Գաբի ալտէթ իթտի , պէնտէ օյնամայա խի-
թամ վէրմէք իսթէտիմ . լաքին էֆէնտիմին մէն իթմէսի իլէ
տէվամ իթմէյէ մէճպուր օլտում : Պու ճիւմլէ Գաբիյէ թէ-
գարրուպ իտէրէք թասըն տօլմամըշ օլտուղունը քէմալի է-
սէֆլէ կէօրտիւմ :

Վիթալիս տախի պէնիմ կիպի հասըլաթըն բէք ճիւզվի
Ա.— 14

օլտուղընը կէօրմիւշ օլմաղըլա ալաւա գալգաը , վէ հաղը-
րունա խիթապէն .

— Բըրօկըսմըմըգտա կէօսթէրիլէն օլունլարը թէմամըլլա
իճըա իթալըր զանն խաէրիմ . ֆաղաթ մատէմ . քի մումլար հէ-
նուզ եանմագտա տըր , իմուր րաղպէթլը հաղըրուն թարա-
ֆընտան իսթիմայէ թէնէզլիւլ պուլլուլուրա , պէնտէ իքի
պէսթէ օգույաճաղըմ , Գաբի տէ թէրրար տօլաշաճագաւըր .
պիրինճի տէֆատա քէսէլէրինին աղղընը աշմայա ունութ-
մուշ օլանլար , պու տէֆա ունութմամալարընը շիմոխաէն իս-
թար , վէ հաղըրըրգ կէօլմէլէրինի քէճա իտէրիմ , տէտի :

Վիթալիս , հէր նէ գատար ուսթամ իտէ տէ , օ անէ
գատար շարդը օգուտուղընը իշիթմէմիշ իտիմ . հէր քէսէ
մալիւմ , ֆաղաթ պէնիմ հէնուզ պլմէտիլիմ իքի պէսթէ
ինթիխապ իթտի :

Պիր պէսթէնին էյի եալուտ ֆէնա օլտուղընը հէնուզ
թէմնիզ իաէպիլէճէք հալաէ տէյիլ իտի իսէմտէ , ֆաղաթ
էֆէնտիմին օգուտուղը պէսթէլէր պանա օ գատար թէէսիր
իթտի . քի , սահնէնին պիր քէօշէսինէ չէքիլիպ հէօնկիւր հէօն-
կիւր աղլամայա պաշատըմ :

Կէօղլւմի գարարթմագտա օլան իս վէ տիւմանըն իշին-
տէն կէնճ պիր մատտընը քէմալի շիտաէթլէ ալգըլլայըշընը
կէօրալիւմ . պու գատըն իլք գանաթէլէրաէ օթուլմուշ օլտու-
ղընտան , տիկէր սէյիրճիլէր կիպի քէօյիւ օլմայըպ աղը-
զատէ , վէ գատապանըն էն զէնկինի օլաճաղընա հիւքմ իթ-
տիմ . Պու կէնճ , կիւզէլ վէ գատիֆէ եիւղիւ պիր քիւրք կիյ-
միշ օլան գատընըն եանընտա պիր տէ չօճուգ պուլունույօր
իտի քի , Գաբիլի բէք չօգ ալգըլլամըշ իտի : Չօճուգ պու գա-
տընա պէնզէտիլինտէն , մումաիլէյհանըն էվլատըր օլտուղը-
նա գտնաաթ կէթիլըտիմ :

Պիրինճի պէսթէնին թէրէննիւմինտէն սօնրա , Գաբի թէք-
րար բարա թօրլամալա չըգալըղընտա , կիւզէլ մատամըն հիշ
բարա պըրագմատըղընը թէաճիւպլէ կէօրտիւմ . ֆաղաթ
Վիթալիս իքինճի պէսթէյի տէ իքմալ իտինճէ , կէնճ գատըն

էլի իլէ պիր իշարէթ իտուպ պէնի եանընա ճէլպ իթտի : Տէր-հալ նէղտինէ վարտըմ քի , մումաիլէյհա հալիմանէ պիր սէ-տա իլէ :

— Ուսթանըզ իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ , տէտի :

Կէնճ գատընըն , Վիթալիս իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինէ թէաճիւպ իթտիմ . պէնճէ՝ Գաբինին թասընա պիր շէյ պը-րազմըշ օլա իտի , տահա մինասիպ օլաճագ իտի :

Մամաֆիհ կէնճ գատընըն թէքլիֆինի էֆէնտիմէ պէյան իթտիմ . պու էանատէ Գաբի եանըմըզա կէլիշ իտի :

Իքինճի հասըլաթ տախի , էվվէլքի կիպի սէմէրէսիզ գալմըշ իտի . էֆէնտիմ զաթէն պու մուվաֆֆագըլէթսիզ-լիքտէն կիւճէնմիշ օլմազըլա , հիտտէթ իլէ պանա :

— Պու գատըն պէնտէն նէ՞ իսթէյօր , տէտի :

— Սիզտէն պիր միւլազաթ թալէպ իտիյօր :

— Պէնիմ օնա սէօյլէյէճէք սէօզիւմ եօզ :

— Գաբիյէ պիր շէյ վէրմէտի , իհթիմալ քի շիմտի վէր-մէք իսթէյօր :

— Օ հալտէ Գաբի կիթմէլի տիր :

Ֆագաթ պիրազ տիւշիւնտիւքաէն սօնրա Գաբիյի պէ-րապէր ալարազ մատամըն նէզտինէ կիթտի , պէն տէ արգա-սը սըրա կիթտիմ :

Օ էանատէ էլինտէ ֆէնէր իլէ մանթօ . պուլունան պիր խըտմէթքեար կէլիպ , մատամ իլէ չօճուզըն արապընտա տուրտու :

Վիթալիս , կէնճ գատընա թէգարրուպ իտէրէք պարիտ սուրէթտէ սէլամլատը : Կիւղէլ գատըն իսէ , պիր թալմըշ նազիքեանէ իլէ իատէյի սէլամ պիրլէ :

— Սիզի թաճիզ իթտիլիմ իչին ափէնըզը իսթիւհամ ի-տէրիմ . ֆագաթ սիզի թէպըիք իտուպ պիզզաթ ըզհարը մէմ-նունիյէթ իթմէք իսթէրիմ :

Վիթալիս ճէվապ վիրմէքսիզին խաֆիֆ սուրէթտէ պա-շընը էյի վէրտի . կէնճ գատըն իլավէյի մէգալ իտէրէք :

— Մինղայրի հատաին պէն տէ ազ չօգ մուսիքիլէ աշի-

նա օլտուղումսան , մէհարէթինիզտէն միւթէէսսիր օլաճա-
ղըմը էլպէթթէ քէշֆ իտէսլիիրսինիլ :

— Էսթաղֆիրուլլահ , պէնիմ կիպի պունազ պիր իհթի-
յարտէ ասլա մէհարէթ օլամաղ :

— Զանն իթմէյինիզ քի միւլահազասըզճա պիր մէրազ-
տան թահրիք օլտում :

— Մէրազընըզը թէսկինէ հաղըրըմ , հայվանլար օյնսթ-
մագտա օլան պիր ատէմին պէսթէ օգուտուղունա թէաճիւպ
իթտինիզ , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , հաթտա , հայրէթտէ գալտըմ :

— Փագաթ պու բէք սատէ պիր շէյ տիր , պէն վագ-
թըյըլա շիմտիքի կէօրտիւյինիւզ հալտէ տէյիլ իտիմ . կէնճ-
լիյիմտէ պէօյիւք պիր մուսիքիշինասըն իըտմէթինտէ պու-
լունտուղումսան , բաբաղան կիպի էֆէնտիմի թագլիտ իտէ-
րէք , չալտըզը պիր գաշ բարչա պէսթէլէրի էզպէրլէյէպիլ-
տիմ , իշթէ պէնիմ մէհարէթիմ պունտան իպարէթ տիր :

Կէնճ գատըն , ճէվապ վէրմէքսիզին միւվէսվիս պիր հալ
իլէ գարչըսընտա տուրմագտա օլան Վիթալիսի պիր սանիյէ
գատար սիւզտիւքտէն սօնրա , պաշընը էյէրէք միւթէազի-
մանէ .

— Իլէրուտէ կէօրիւշմէք չարթըյըլա շիմտիլիք ատիյօ
միւսիւ , միւսաատէ պույուրուն քի , պէսթէյի օգուտուղու-
նուզ վագըթ հըսս իթտիյիմ թէէսիւրտէն տօլայը սիզէ պիր
տահա թէշէքքիւր իտէյիմ , տէտի , վէ էյիլէրէք Գաբինին
թասընա պիր ավթուն պըրագտըգտան սօնրա մուֆարէգաթ
իթտի :

Վիթալիսի , պէրայի նէզաքէթ մատամը պիր գաշ ատըմ
թէշէի իտէճէք զանն իթտիմ . լաքին պունը եաբմատըգտան
մատէ , հաթտա մումաիլէյհանըն արգասը սըրա Իթալեանճա
պիր թագըմ քիւֆիւրլէր տաիսի մըրըլտանտը :

Պէն իսէ էֆէնտիմին պու հայինէ թէաճիւպ իտէրէք .

— Փագաթ պու մատամ Գաբիյէ պիր ալթուն վէրտի ,
տէտիմ :

Վիթալիս պու սէօզիւմտէն օ տէրէճէ հիտտէթլէնտի քի, հէմանն երկղիւմէ թօգաթ վուրաճազ կիպի էլինի գալտըրտը. լաքին տէրհալ նատիւմ օլարազ, վէ ըրւյա կէօրմիւշ տէ ու-յանըյօր կիպի .

— Պիր ալթուն, ա'հ էվվէթ բէք տօղրու, պիշարէ Ժօ-լիքէօրի ունուտույօր իտիւմ, հայտէ չաբըզ եանընա կիտէլիւմ, տէտի .

Ուֆազ թէֆէյիմիզի թօբլայըպ օթէլէ տօղրու կիթմէյէ պաշլատըզ . էանայի բահտէ կիւզէլ մատամըն էֆէնտիմէ տէ-տիյի սէօզլէրի խաթըրլայըպ թէաճիւպ իթտիւմ. Մատամըն գալլինճէ, էֆէնտիւմ, մէհարէթ սահիպի օլան պէօյիւք ա-տէմլէրտէն պիրի օլմալը իտի .

Զօգ կէյմէղտէն օթէլէ վասըլ օլուպ գօշարադ օտայա կիրտիւմ, աթէշ թէմամըյըլա սէօնմէմիշ իսէ տէ, ֆազաթ ալէվ քէսիւմիշ իտի .

Տէրհալ պիր մոււմ եազարադ Ժօլիքէօրըն եանընա վար-տըմ, պիշարէ Ժօլիքէօր, Ժէնէրալ էլպիսէսինի կիյմիշ օլտու-ղու հալտէ եաթաղըն իւզէրինտէ ուք ուզոն եաթըյօր իտի . ույույօր զանն իթտիւմ, վէ ույանտըրմամազ իչին ուսուլ իլէ էլինի թուլթալըմ .

Պուզ քէսիւմիշ իտի .

Պու էանատէ Վիթալիս տէ օտայա կիրինճէ, տրգամա տէօնէրէք .

— Ժօլիքէօր պուզ կիպի սօղումուշ, տէտիյիմտէ, Վի-թալիս եանըմա կէլիպ եաթաղըն իւզէրինէ էյիլէրէք .

— Էյ վահ, էօլմիւշ, պիթմիշ, ա'հ, պէն զաթէն պունըն պէօյլէ օլաճաղընը պիլիյօր իտիւմ. կէօրիւյօրմուսըն Ռ'էմի, սէ-նի մատամ Մէլիկանըն եանընտան ալտըղըմ իչին պէօյիւք պիր ճիւրմ իչլէմիշ օլտոււմ քի, իշթէ միւճաղաթընը կէօրիւ-յօրոււմ. Տիւնքի կիւն Զէրպինօ իլէ Տօլէտէն այրըլտըմ, պու կիւն տէ Ժօլիքէօրի դայալ իթտիւմ. ֆազաթ պունընլա տա պիթմէզ, պազալըմ պաշըմա տահա նէլէր կէլէճէք, տէտի .

16

Բարիզտէն տահա չօգ ուզագ պուլունույօր իտիք :

Տէրհալ եօլա չըգմագ , գար իլէ մէսթուր եօլլարտան վէ եիւզիւմիդէ . գարչու էսմէքտէ օլան գարաեէլ ըիւզկեարընա մուգապէլէ իտէրէք եիւրիւմէք լազըմ իտի :

Պու ուզղւն սէյեահաթ բէք էլէմպաիւլ օլտու : Վիթա-լիս էօնտէ , պէն արգասընտա , վէ էն սօնրա Գաբի օլտուղու հալտէ հիչ պիք քէլիմէ սէօյլէմէքսիզին , գարաեէլ ըիւզկեա-րընտան եիւզիւմիւլ մօս մօր քէսիւմիլ , այագլարըմըլ բսլագ , վէ միտէլէրիմիլ պօշ օլարագ միւթէմատիյէն եօլումուզա տէվամ իթմէքտէ իտիք : Էսնայի ըահտէ թէսատիւֆ իթտի-յիմիլ եօլնուլար , տուրուպ պիդէ պագըլօրլար իտի :

Շիւպհէսիլ պու ատէմլէր քէնտի քէնտիլէրինէ « Պու իհ-թիեար շու չօճուգ իլէ քէօթէյի նէրէյէ կէօթիւրիւյօր » տէ-յու սիւալ իտէրլէր , վէ քիմ պիլիւր նէ զիւլիւմլէրէ զահիպ օլուրլար իտի :

Աիւքիւթ , ճանըմը արգաբագ պէնի մուզթարըպ իտիյօր իտի , պու ըզթըրապը գալպիմոէն տէֆ , վէ ֆիքըրիմի իշղալ իթմէք իշին Վիթալիսէ պիւր շէյլէր սօրար , ֆագաթ մէր-գում սօրտուղում շէյլէրէ , եիւզիւմէ պագմագսըզըն գըսա գըսա ճէվապլար վէրիթ իտի . հէլէ քի Գաբի , եիւրիւրքէն վագըթ վագըթ էլիմի եալայարագ , զանն իտէրսին քի .

— Պիլիքսին ա' , պէն պուրատայըմ , պէն , սէնին տօս-թուն Գաբի , տէմէք իսթէյօր իտի :

Պա մուհապէթ նըշանէլէրինտէն զիյատէսի իլէ մէմնուն օլարագ քէօթէյի օիւշար իտիմ քի , հայվան տալի հէման պէ-նիմ գատտօր պոլ իպրազը մուհապէթտէն մահզուզ վէ մէ-սուտ օլտուղունը լիսանը հալ իլէ անլատըր իտի . պիլ պի-

րիպիրիմիզի սեվտիյիմիզ կիպի, եէքտիկէրիմիզին Ֆիքրինի տէ անլար իտիք տէսէմ, ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմամ:

Պու մուհապէթ, պէնիմ իշին պիւ իլթիմակեահ օլտուղու գատաղ, անըն տա պատիյի իւմիւտի օլտուղունա շիւպհէ իտէմէմ, էվվէթ, պիր քէօբէյին գալպի, պիւ չօնուղուն գալպի կիպի տույղուլու տըր:

Պու նիւվագիշլէր Գաբիյի օ տէրէճէ թէսէլլի իտիյօր իտի ըի, պաղէն արգատաշլարընըն հէլաքընը ունուտույօր իտի, վէ պաղէն տալի հըսը թապիսինտէն մաղլուպ օլարադ, պիւտէն պիրէ տուրուր, վէ պիւ զէման միւթատըր միւճիպինճէ օն պաշըսը պուլունտուղու պէօրիւյին կէլիպ կէլմէտիյինի կէօղլէմէք իշին արգատընտ պաղըյօր իտի. ֆադաթ տէրհալ ազլընը պաշընա թօրլայարադ, Տօլէ իլէ Զէրպինօնըն կէլմէտիքլէրինէ, քէնտինին մէտուլ օլմատըլընը անլաթմադ նիյէթի իլէ Վիթտիսին եիւզիւնէ պագար իտի: Զէքի հայվանըն պու հալլէրի, գալպիմիզի բարալայաճադ տէրէճէ միւզլթարըպ իթմէքտէ իտի:

Թապիյի պու կիպի ճանխըրաշ հալլէր եօրղունլուղումուղու ունութտուրաճադ, վէ պիզի էյլէնտիւրէճէք շէյլէր տէյիլ իտի: ալէլ խուսուս պէնիմ իշին քի, էյլէնճէյէ իհթիյաճըմ վար իտի:

Հէր թարաֆ գար իլէ մէսթուր օլտուղու կիպի ասլա կիւնէշ եիւզիւ կէօրիւնմէյօր իտի. նէ թալլալարտա չալըշան ըէնճպէր, նէ քիշլէյէն աթլար, նէ պաղըրան ինէքլէր, վէ նէ տէ մէլէյէն գօյունլարըն սէտապը իշիտիլիյօր իտի. եալընըզ եիւքսէք վէ եաբրադսըզ աղաճլարըն թէրէսինտէ սիյահ գարկալար, գար սէպէպի իլէ եէմ պուլամատըզլարը իշին, չիքեայէթ իտէր կիպի աճը աճը ֆէրետա իթմէքտէ իտիլէր. Վէհհասըլ գարիյէլէրտէ պիւ աշըգ էվ գաբուսը կէօրիւնմէյիպ, սուղըն շիտտէթինտէն նաշի քէօյիլլէր, եա աթէշին քէնարընա, վէ եախօտ ախըրլարա իլթիմա իթմիշլէր իտի:

Պիզ իսէ հիշ տուրմատան, վէ անճադ կիճէլէյին պիր

գոյուն աղըլընտա , վէ եախօտ պիր ախըր տէրունինտէ ուլու-
մագտան պաշգա պիր իսթիրահէթ իթմէտէն , գարլար ,
պուզլար , վէ չամուր պաթագլարտան եիւրիւյերէք գաթի
մէսաֆէ իտիյօր իտիք :

Էյ վահ , ագչամ թաամըմըդ տախի պիր բարչա գուրու-
էքմէքտէն իպարէթ իտի . շայէտ գոյունլարըն հէրարէթի ի-
լէ պիղի սօուգտան մուհաֆազա իտէճէք պիր չօպան գուլի-
պէսի պուլտուղումուզտա , քէնտիմիղի տէրէճէյի նիհայէտէ
պահտըքար ատտ իտէր իտիք : Պունտան մատէ գոյունլարըն՝
գուզուլարա սիւտ վէրէճէք մէվսիմի օլտուղունտան , չօպան-
լար՝ պաղէն սիւտիւ չօգ օլան պիր գօյընըն մէմէսինի էմմէյէ
միւսաատէ իտէրլէր իտի քի , պէն իսէ սիւտի չօգ սէվտիյիմ-
տէն էմէր տուրուր իտիմ : Վիթալիս տէ չօպանլարա «Պիչա-
րէ չօճուգ սիւտի չօգ սէվէր» տէյերէք , չօպանլարըն չէֆ-
գաթը գալլէրինի ուսթալըգլա թահրիք իթմէքտէ իտի .
լաքին պու տա հէր վագըթ իչէ եարամայըպ , պաղը չօպան-
լար Վիթալիսին մասալընա գուլագ ասմաղլար իտի : Խիւլա-
սայի քէլամ՝ սիւտ իչտիյիմիղ ագչամ քէնտիմիղի տէրէճէյի
նիհայէտէ մէսուտ ատտ իտէր իտիք , ալէլ խուսուս պէն՝ իր-
թէ կիւնի քէնտիմի ատհա չէվիք վէ տահա գուլվլէթլի պու-
լուր իտիմ :

Գիլօմէթըլար պիրի պիրինի թէագըպ իտէ իտէ , վէ պիր
խանտան տիկէր խանա էնէ էնէ նիհայէթ Բարիզէ եագլաշ-
տըգ . պուըն եօլլարտաքի ըէքզ օլունմուշ հուտուտ թային
իտէր թաշլարտան , վէ գարլարըն եավաշ եավաշ չամուրա
թահվիլ օլունմասընտան , չէհիրէ եագըն պուլունտուղումու-
զը տնլատըմ :

Ֆագաթ նէ զարիպ հալ , պէն Բարիզին աճայիպաթըն-
տան պահա իտիլտիյինի օ գատար չօգ իչիթմիշ իտիմ քի ,
պու աճայիպաթըն պաղը հարիք իւլ ատէ ասուրընը ուզագ-
տան կէօրէպիլէճէյիմի թասապվուր իթմիշ իտիմ : Մէսէլա ,
ալթուն աղաճլար , մէրմէր սարայլարլա միւղէյէն կիւզէլ
եօլլար , վէ իքէքտէն մամուլ էլպիսէ կիյինմիշ ատէմլէր կէօ-

րէճէյիմէ քէմալի իլէ իգնա օլմուշ իտիմ. լաքին պու կիպի շէյլէր աալա կէօրիւնմէյօր իտի . հաթտա շէհիրէ եադըն պուլունան գարիյէլէրի էվլէլճէ կէշտիյիմիլ քէօյլէրտէն ֆարգ-լը պիր հալտէ կէօրմէյօր իտիմ :

Պիլ, կիրիֆթար օլտուղումուզ պու հալի սէֆալէթ իլէ Բարիդտէ նէ եաբաճագ իտիք , քէնտի քէնտիմէ իթտիյիմ պու սիւալի , Վիթալիսէ արզ իթմէք արզուսընտա իտիմ ի-սէ տէ , ֆագաթ մէրգում օ մէրթէպէ մահզուն կէօրիւնիւ-յօր իտի քի , հիշ պիր շէյ սօրմայա ճէսարէթ իտէմէյօր ի-տիմ :

Նիհայէթ պիր սապահ եանըմա կէլտի , պագըշընտան պէնիմէ միւքեալէմէյէ թէնէզզիւլ իտէճէյինի , վէ չօգտան պէրի պիլմէյէ արզու իթտիյիմ շէյլէրէ ալեհա՝ օլաճաղըմը անլատըմ :

Ագշամտան Պուասի-Սէն-Լէժէօ տէնիլէն գասապայա եադըն պիր չիֆթիլքտէ եաթմիշ իտիք , սապահլէյին էրքէն , եանի շաֆագ վագթը պուրատան հտրաքէթ իթտիլքտէն , վէ պիր պահճէ տիվարընըն ուզունյուղունա տօղրու կիտիպ , մէզ-քիւր գարիյէնին իչինտէն կէշտիլքտէն սօնրա պիր թէբէյէ վասըլ օլարագ , գարշըմըզտա սիյահ պուլսար վէ սիս իչինտէ մէսթուր պէօյիւք պիր շէհիր կէօրտիւք քի , եալընըզ եիւք-սէք պինալարը խայալ մէյալ սէշիլիյօր իտի :

Սիս վէ տիւման իչինտէ ղայպ օլան խանէլէրին տամլա-րընը , վէ եիւքսէք չան գուլէլէրինի էյիճէ կէօրմէք իչին կէօզլէրիմի աշըպ հայրան հայրան պագմագտա իքէն , Վի-թալիս ատըմլարընը աղըրլաշտըրարագ եանըմա թէգարրուպ իթտի , վէ կիւյա էվլէլճէ պաշլանմըշ պիր միւքեալէմէյէ տէվամ իտէր կիպի , քէլամէ աղազ պիրլէ :

— Իշթէ արթըզ պիզիմ թէայիւշիւմիւզին սուրէթի թէ-պէտտիւլ իթտի , տէօրթ սաաթ սօնրա Բարիզէ վասըլ օլա-ճաղըլ , տէտի :

— Ա՛հ , չու աշաղըտա կէօրիւնէն Բարի՞զ մի տիր :

— Շիւպհէսիլզ , Բարիզ շէհրի տիր :

Վիթալիս , էօնիւմիւղտէ պուլունան շէհրին Բարիզ օլ-տուղունը սէօյլէտիյի էսնաստէ, զանն իաէրսին քի ըույի սէմա-տէ պիր զիյա բարլատը , վէ ասէթա չիմէք կիպի սէրի պիր շուլէնին աքս իթտիյինի ֆարգ իթտիմ :

Շիւպհէսիզ ալտանմամըշ իտիմ , մէզքիւր շուլէնին սա-յէսինտէ թէխայիւլ իթտիյիմ ալթուն աղաճլարը պուլապիլէ-ճէք իտիմ : Վիթալիս սէօզիւնէ շու վէճհլէ տէվամ իթտի :

— Բարիզէ վասըլ օլտուղումուղտա , պիրի պիրիմիլտէն այրըլաճաղըղ տէտի :

Տէրհալ օրթալըղը դօյու պիր դարանլըգ իսթիապ իթ-միշ կիպի կէօզլէրիմ դարարտը , վէ արթըգ ալթուն աղաճլա-րը կէօրէմէղ օլտում :

Կէօզլէրիմի Վիթալիսէ աթֆ իթտիմ , քէնտիսիտէ պա-նա պագտը . չէհլէմին սօլկունլուղունտան , վէ տուտագլա-րըմըն թիթրէտիյինտէն , տիւչար օլտուղում հալի բիւր մէ-լալի քէշֆ իտէրէք :

— Միւթէէսիր օլտուն տէյիլ մի , հաթտա մուղթարըպ օլույօրսուն զանն իտէրիմ , տէյինճէ , հըսս իթտիյիմ թէէ-սիւրին իւք սանիյէսի կէշտիքտէն սօնրա , կիւճ պէլա կիւճ :

— Այրըլմագ մը , ահ , այրըլաճագմըլըղ , տէյէպիլ-տիմ :

— Պիչարէ չօճուգ :

Պու քէլիմէ , վէ ալէլիսուսուս հայը վագըթտան պէրու իշիթմէտիյիմ չէֆգաթ իյմա իտէր պու քէլիմէնին սուրէթը թէլաֆֆուղը , պէնի օ տէրէճէ միւթէէսսիր իթտի քի , կէօզ-լէրիմ եաշ իլէ տօլարագ :

— Ահ սիզ բէք էյի , վէ բէք խայրիահ պիր ասէմսի-նիզ , տէյու հայըրրարմ :

— Էյի օլան սէնսին , հէմ բէք էյի պիր չօճուգսըն , սէ-նին քիւչիւճէք գալպիստէ հէմ չէֆգաթ վէ հէմտէ ուլուվըր ճէնապ վար : Ահ էվլատըմ , կէօրիւյօրսուն քի , էօմրիւն Ե-չինտէ էօյլէ տագըգալար օլուր քի , ինսանըն՝ պու խասիյէթ-լէրի թանըմասը , չէֆգաթ ու մէրհամէթինի մաւճիպ օլուր :

հէր չէյ մուվաֆազաթ իւզրէ տէվլամ իտէճէք օլուրսա , ինսան՝ քէնտի պուլունտուղու թարիքէ սալիք օլարադ պուրալարընը չօգլուգ տիւշիւնմէզ . լաքին իշլէր պօղուլուպտա ինսան քէնտինի ֆէնա պիր հալտէ պուլուրսա , պախուսուս պէնիմ կիպի իհթիյար , եանի ֆէրտատէն նա իւմիւտ օլուրսա , օվազըթ էթրաֆընտաքի պուլունանլարա իթիքեա (կըթընիլ) իթմէյէ միւհթաճ օլուպ , մահզա օ քիմնէլէրին եանընտա պուլունմասըյըլա մէսուտ վէ պահտըեար օլուր . իմտի միւսաատէ էթ քի պէնտէ սանա իթիմատ վէ իթիքեա իտէյիմ . Պու տէտիյիմ սէօզ սանա զարիպ կէօրիւնիւյօր տէյիլ մի , լաքին պու պէօյլէ տիր , սէօզլէրիմի տինլէտիյին վազըթ , կէօզլէրինին եաշարտըղը , պէնի թէսէլլի իթմէյէ մէտար օլտու . զիրա սէվկիլի Բէմիճկիմ , պէնտէ սէնին դատար աճը հըսս իթմէքտէյիմ :

Պիչարէ իհթիյարըն պու սէօզլէրի նէ գատար տօղրու օլտուղունը , պիրինի սէվտիյիմ վազըթ անլայապիլտիմ . վիթալիս սէօզիւնէ տէվլամ իլէ .

— Ասըլ պէօյիւք պէտապահլըգ շու տըր քի , պիլաքիս ինսանլար եէքտիկէրի իլէ իթթիհատ (միանալ) իթմէյէ էչէտտը լուզում օլտուղու վազըթ այրըլմաղա մէճպուր օլուրլար :

— Լաքին պէնի Բարիստէ թէրք իթմէյէճէքսինիզ տէյիլ մի :

— Խա'յր , նա'սըլ թէրք իտէպիլիլիմ , պուրայը գավիէն պիլ քի , սէնի թէրք իթմէյէ ասլա հագգըմ եօգ : Բարիզ կիպի պիր չէհիրտէ եարա եալընըղ նէ՞ եարաճագսըն , խաթընա կէլիյօ'ր մը , սէնի՝ եանընա ալըպ տա էվլատը կիպի պէօյիւթմէք իսթէյէն օ ալիճէնապ վէ խայրիսահ գատընա թէրք իթմէք իսթէմէտիյիմ կիւն , սէնի պիզղաթ էլիմտէն կէլտիյի գատար պէօյիւթմէք վէ թէրպիյէ իթմէք վազիֆէսինի տէրիւհտէ իթտիմ . լաքին չիֆայիտէ , թէէսիւֆ օլունուր քի ֆէլէկ աքսինէ տէվր իթտի . չիմտիքի հալտէ սէնի եանըմտա ալը գօյմաղա միւգթէտիր օլամատըղըմտան այրըլմայը

տիւշիւնիւյօրում, լաքին պու մուֆարէգաթ տայիմի օլմայըպ, անճագ պիր գաչ այ իչին տիր : Վէլհասըլ պու դըլ մէվսիմինին սօն այլարընտա հէր պիրիմիզ այրը այրը եաշայապիլմէք իչին , մուվագգաթէն այրըլմամըլ լաղըմ կէլիր . պիր իքի սաաթտան Բարիզէ տուխուլ իտէճէյիզ , Գաբիտէն պաշգա ագթէօրիւմիւզ օլմատըլը հալտէ , նաճըլ օյուն օյնայապիլիր վէ նաճըլ կէչինիրիզ :

Գաբի , իսմինին սէօյլէնմէսի իւզէրինէ էօնիւմիւզէ կէլիպ տուրտու , էլինի գուլաղընա կէօթիւրիւպ էֆէնտիսինի սէլամլատը , վէ քէնտի ֆէտաքեարըլընա էմին օլապիլէճէյիմիդի իյմա իտէր պիր թավը իլէ էլինի կէօյսիւնէ դօյտու :

Գաբինին պու թավը ու հարաքէթի , հըսս իթտիլիմիզ թէէսիւրիւ թէսկինէ մէտար օլամատը :

Վիթալիս , պիր տագըգա գատար թէվագգուֆ իլէ , Գաբինին պաշընը էլի իլէ եօխշայարագ .

— Ահ սէն տէ , սէն տէ բէք էյի վէ սատըգ պիր քէօբէքսին . լաքին , էյ վա՛հ , տիւնեատէ եալընըլ էյլիքէ թէայիւշ իտիլմէլ . էյիլիք՝ էթրաֆըմըզտա պուլունան էլխասըն սաատէթի իչին լաղըմ տըր . եաշամագ իչին պաշգա պիր շէյ տէ լաղըմ տըր քի , պիզ անտէն մահլում պուլունմագտայըլ : Եալընըլ Գաբի իլէ նէ՞ եաբապիլիրիզ , արթըգ օյուն օյնայամայաճաղըմըլ անլայօրսուն , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , բէք տօղրու տըր :

— Շայէտ օյնասագ պիլէ , պիր թագըմ հայլաղլար արգամըզտան լիմօն դաբուգլարը ակարագ պիզի սարագայա ալաճագլարընտան մատէ , կիւնտէ եիրմի յուտան զիյատէ տէ հասըլթըմըլ օլամայաճագ տըր , վէ եաղմուրլու , գարլը կիւնլէրտէ տախի , պունը տա գաղանամայաճաղըլ . իմտի սէն սէօյլէ , եիրմի յու իլէ հէր իւշիւմիւզ տէ եաշայապիլիրմիլիզ :

— Փագաթ պէնիմ քիթարամ հիչ պիր իշէ եարամայաճագ մը :

— Էկէր եանըմտա սէնին կիպի իքի չօճուգ տահա պու-

լունա խտի , իհիթիմալ քի մուվաֆազըյէթ հասըլ օլուըր խտի .
լաքին պէնիմ կիպի իհիթիյար պիր ատէմ իլէ սէն եաշտա
պիր չօճուղուն չալիլը չալմասը եախօտ օյուն օյնամասը մինա-
սիպ տիւշմէղ . հէնուզ օ գատար իհիթիյար տէյիլիմ , եկէր
զիյատէսի իլէ իհիթիյար վէ գուվէթտէն տիւշմիւշ , վէ եա-
խօտ իքի կէօզիւմ քէօր օլայըտը . . . լաքին թէէսիւֆ օլու-
նուըր քի պէն նէ իսէմ օյըմ , եանի խալգըն չէֆգաթ ու մէր-
համէթինի ճէլպ իտէճէք պիր հալտէ տէյիլիմ : Բարիզտէ
քէնտի իշլէրինէ կիւճլէրինէ կիտէն առէմլէրին մէրհամէթինի
ճէլպ իթմէք իշին , բէք աճըզը պիր հալտէ պուլունմազ լա-
զըմ կէլիր . պունտան գաթիկնազար մուսավէնէթը ումուսլիյէ-
յի իսթիրհամ իթմէյէ , եանի առէթա սատագա իսթէմէյէ
տէ ութանմամալը . վէ պէն իսէ , աճըզտան էօլիւր , ֆագաթ
պունը հիշ պիր վագըթ եաբամամ , վէ իշթէ պուրալարընը
տիւշիւնիւպ թաշընարագ գարարըմը վէրտիմ : Շէօյլէ քի սէ-
նի գըշըն նիհայէթինէ գաաար , տիկէր չօճուղար իլէ չալիլը
չալմագտա օլան պիր ուսթանըն եանընա վէրէճէյիմ :

Պէնիմ քիթարա չալմագըլըղըմ հագգընտա աշըլան սէօ-
զիւն , պէօյլէ պիր նէթիճէյի ինթաճ իտէճէյինի աալա տիւ-
շիւնմէմիշ իտիմ :

Վիթալիս , սէօզիւնիւ գաթ իթմէմէ մէյտան վիրմէյիպ
տէվամ իլէ .

— Պէն իսէ , սօգագլարտա չալըշմագտա օլան Բալեան
չօճուղարընա մուսիպի տէրսի վէրէճէյիմ : Բարիզտէ չօգ
տէֆա իգամէթ իթմիշ օլտուղումտան պէնի թանըրլար ,
հաթտա սէնի ալտըղըմ քէօյէ տէ Բարիզտէն կէլիյօր իտիմ :
Պու չէհիրտէ իսթէտիյիմ գատար թալէպէ պուլապիլիրիմ ,
եէթէր քի պէն տէրս վէրմէյէ արղու իտէյիմ . իշթէ պէօյ-
լէճէ հէր իքիմիղ այըը այըը եաշայաճաղըղ , տէրպլէրիմի տէ-
վամ իթմէքլէ պէրապէր . Զէրպինօ իլէ Տօլէնին եէրինէ
գօյմազ իշին իքի քէօրէք թալիմի իլէ մէշըուլ օլաճաղըմ .
անլէրի լայըգըյլա թէրպիյէ իթտիքտէն սօնրա , իլք պա-
հարտա հավալար քէսպը իթիտալ իտէր իթմէզ պէրապէր

եօլա չըգարըզ . անլա՛յօրմուսըն սէվկիլի Ռէմիճիյիմ . Պիր տա-
հա պիրի պիրիմիզտէն այրըլմայըզ , զիրա պահտ , յայիմա՝
սէֆալէթէ գարչը գահրիմանքեարի պիր սէպաթլա մուգա-
վէմէթ իթմէյէ ճէսարէթի օլանլարա ճէվր ու ճէֆա իթմէզ .
իշթէ պէն տէ շու տազըգատա սէնտէն ճէսարէթ , զայրէթ
վէ իթաաթ պէքլէմէքտէյիմ . սօնրա իշէրիմիզ էլպէթտէ
եօլունա կիրէր , սէնի Ալմանեայա վէ Ինկիլթէրայա կէօթիւ-
րէճէյիմ , իշթէ կիւն կիւնէ պէօյիւյիւպ զիհնին աչըլըյօր ,
պէն տէ պօշ տուրմայըպ սանա չօգ շէյ էօյրէտէճէյիմ . վէլ
հասըլ սէնի էլիմտէն կէլտիյի գատար ատամ իտէճէյիմ .
Պունը մատամ Մէլիկանէ վատ իթմիշ իտիմ քի , հէր հալտէ
պու վատիմին իճրասընա չալըշաճաղըմ . զաթէն պու սէյեա-
հաթը էվվէլճէ քէշֆ իթմիշ օլտուղունտան , սանա Ինկիլիզճէ,
Ֆրանսըզճա վէ Թալեանճա էօյրէթտիմ քի , պունլար , սէն
եաշտա պիր չօճուգ իշին ուֆազ շէյլէր տէյիլ տիր . խիւլա-
սայի քէլամ սէվկիլի Ռէմիճիյիմ , հէնուզ հէր շէյին մահվ
օլմատըղընը կէօրէճէքսին :

Վիթալիսին պու հիսապը , պուլունտուղունուզ հալը հա-
զըրա բէք մինասիպ իտի . պու ատէմին , կիրիֆթար օլտու-
ղու հալի եէս իշթիմալտէն գուրթուլմագ իշին էլինտէն կէ-
լէնի տիրիզ իթմէմիշ օլտուղունու շիմտի խաթըրլայօրում .
ֆագաթ նէ չարէ քի պահտըն միւսաատէ իտուպ իթմէյէճէ-
յի հիսապ թահտընտա տէյիլ տիր :

Վիթալիսին պանա տէտիյի պու սէօզլէրին իշինտէ իքի
հատիսէ կէօրիւյօր իտիմ , պիրի մուֆարէգաթըմըզ , վէ տի-
կէրիտէ եանընա կիտէճէք օլտուղում ուսթանըն նա՛սըլ ա-
տամ օլտուղու իտի :

Էանայի սէյահաթըմըգտա պազը ուսթալարա թէսատիւֆ
իթմիշ իտիք քի , պունլար էօթէտէն պէրիտէն թօբլատըղը
չօճուգլարը , տէօյէ տէօյէ կէթիլմէքտէ իտիլէր :

Պու ատէմլէր , գաթան Վիթալիսէ պէնզէմէյուպ , թաշ
եիւրէքի , թիզմէշլէպ , թէրպիյէսիզ , քիւֆիւրպազ , վէ տա-
յիմա սարխօշ տըրլար :

Պէնտէ պու մագուլէ խայրն պիր հէրիֆին էլինէ տիւշէ-
պիլիր իտիմ:

Շայէտ ուսթամ օլաճագ առէմին , պունլար կիպի խայրն
վէ մուղիպ օլմայաճագը ֆարզ օյունսա պիլէ , եինէ սուրէթը
թէայիւշիւմոէ պիր թէպէտիւլաթ տէմէք իտի :

Փաղաթ նի՛չին , պու թէպէտիւլաթըն նէ՛ եէրի վար իտի :
Սիւտ վալիտէտէն (վալիտէ Պարպըրէն) սօնրա Վիթա-
լիս :

Վիթալիստէն սօնրատա պիր պաշգասը :

Մէկէր պու հալ պէօյլէճէ տէվամ իտուպ կիտէճէք մի
իտի , մէկէր , տայիմի սուրէթտէ սէվէճէք պիր քիմնէ պու-
լաճայաճագ մը իտիմ:

Եավաշ եավաշ Վիթալիսէ ալըշմըշ , վէ առէթա պիր բէ-
տէր կիպի ըսընմըշ իտիմ:

Տէմէք քի պէնիմ աալա պապամ վէ ֆամիլեամ օլմայա-
ճագ իտի . պէն տիւնեատէ տայիմա մէթրուգ , պիքէս , եա-
լընըղ գալաճագ , վէ հիշ պիր եէլտէ գարարըմ օլմայաճագ
իտի :

Պու խուսուսլարտա Վիթալիսէ բէք չօգ շէյլէր սէօյլէ-
մէք իսթէտիմ իսէ տէ , ֆաղաթ տիլիմին ուճունա կէլէն քէ-
լիմէլէրի զապլթ իթմէյէ գատըր օլուպ հիշ պիր շէյ տէմէ-
տիմ:

Էֆէնտիմ պէնտէն , պիլա իշթիքեա իթաաթ վէ մէթա-
նէթ թալէպ իտիյօր իտի . պէնտէ անըն տէրտ ու քէտէրինի
արթըրմամագ իչին իթաաթ իթմէք իսթէյօր իտիմ:

Վիթալիստէ , ագլըմա կէլէն շէյլէրի քէշֆ իթմիշ օլ-
մալը իտի քի , ճէվապ վէրէճէյիմտէն գօրգարագ եանըմտա
սուրմայըլպ պիր գաշ ատըմ էօնտէն եիւլիւյօր իտի , պէնտէ
արգասը սըրա կիթմէքտէ իտիմ:

Չօգ կէչլիտէն ուֆագ պիր ըրմալա վասըլ օլուպ , իւ-
զէրինտէ պուլունան գարըլ չամուրըլ պիր քէօրբիւտէն կէչ-
տիք . քէօրբիւնին ուճունտա տար սօգագլարիլէ պիր գասա-
պա կէօրիւնմէքտէ իտի :

Լանայի լահտէ արապալար լահնգաթի կիտուպ կէլմէք-տէ իտի . Վիթալիսին եանընա եագլաշարագ սաղ թարաֆըն-տան եիւրիւմէյէ պաշլատըմ, Գարի տէ արգամըզտան կէլիյօր իտի :

Պիր ազ սօնրա քէնտիմիզի ուճը պուճազը կէօրիւնմէյէն պիր գօլտա պուլտուգ, հէր թարաֆտա միւթէատտիտ էվլէր պուլունույօր իտի . լաքին պու էվլէր՝ Պօրտօտա, Թուլուզտա, վէ Լիօնտա կէօրտիւյիւմ էվլէրտէն չօգ զիյատէ ֆագիւր, բիս, վէ սէֆիլ պիր հալտէ իտի :

Եօլուն էօթէսինտէ պէրիսինտէ տօնմուշ գար երդընթը-լարը իւզէրինտէ քիւլ, չիւրիւմիւշ սէպզէլէր, վէ տահա պիր թագըմ բիսիք տէօքիւլմիւշ օլմաղըլա, նէֆրէթամիզ պիր թէաֆիւն բէյտա օլմուշ իտի : Եիւզլէրինտէ ընկ գալմամըշ օլան չօճուգլար, էվլէրին էօնիւնտէ օյնամագտա, վէ կէչէն տէօնէն արապալարըն էօնիւնտէն քէմալի մէհարէթ վէ ֆու-թուրսուզլուգլա գաշմագտա իտիլէր : Պու սըրատա Վիթա-լիսէ :

— Նէրէտէյիզ, տէյու սօրտոււմ :

— Բարիզտէ պուլունույօրուզ օղլում :

— Բարիզտէ մի . . .

Բարիզ տէնիլէն շէհրի մէշհուր պո՞ւ մը իտի . . .

Բարիզտէ կէօրէճէյիմի թէխայիւլ իթտիյիւմ ալթուն աղաճլար, մէրմէրտէն մամուլ սէրայլար, իբէք էլպիսէ կիլին-միշ ատէմլէր նէրէտէ իտի .

Իշթէ պու գատար իշթիեագ վէ խահիշ իլէ կէօրմէյէ արզու իթտիյիւմ Բարիզ պու իտի, վէ պէն Վիթալիստէն վէ Գարիտէն այրը օլարագ, պէօյէ բիս վէ չամուրը պիր շէ-հիրտէ գըշը կէչիրմէյէ մէճպուր օլաճագ իտիւմ :

17

Էթրաֆըմը իհաթա իտէն հէր էշեա՝ տէհչէթիմի մու-
ծիպ օլույօր իտի . էզճիւմէ պուլունտուղում հալին վէխամէ-
թինի ունուտարագ էթրաֆըմա պագմագ իչին կէօզլէրիմի
աչարմ :

Բարիզին իչէրիսինէ տօղրու իլէրլէտիքճէ , չօնուգճա
իթտիյիմ խէյալլէր , թասավվուր իթտիյիմ իւմիւտլէր մահվ
օլույօր իտի : Տօնմուշ օլան կէօլլէրտէն ֆէնա պիր գօգու
կէլմէքտէ , վէ գար իլէ գարըշլպ սիմ սիյահ պիր լէնկ քէսպ
իթմիշ օլան չամուր՝ արապալարըն թէքէրլագլարընտան սըչ-
րայըպ , էօթէ պէրի պուլունան բիս վէ ֆագըր հալտէ կէօ-
րիւնէն տիւքքեանլարըն վէ էվլէրին ճամլարընա եարըշմագ-
տա իտի :

Կէչտէյիմիզ սօգագլարտան պիրազ էհվէնճէ , տիւք-
քեանլարը վէ էվլէրի ազ չօգ պէօլիւճէք վէ մունթազամ օ-
լան ղայէթ կէնիշ պիր եօլտան , ուզուն միւտտէթ եիւրիւ-
տիւքտէն սօնրա , վիթալիս սաղ ճիհէթէ տէօնտիւ , վէ հէ-
ման քէնտիմիզի տէրէճէյի նիհայէտէ մուրտար վէ ֆագըր
պիր մահալլէտէ պուլտուգ : Սօգաղըն օրթասընտան պիր սու
ագմագտա , վէ ճէսիմ պիր գալապալըգ բիս գօգուլարա , վէ
չամուր պաթաղա էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք կէչիպ տէօնմէքտէ
իտիլէր :

Պու չիրքին գալապալըղը թէշքիլ իտէն ինսանլարըն սօլ-
կուն եիւզլէրի , վէ արալարընտա կէչիպ տէօնէն հայլազ չօ-
նուգլարըն սըյըրգլըղը գատար միւտհիշ պիր մէնզարէ հէ-
նուզ կէօրմիւշ տէյիլ իտիմ : Հէլէ մէյխանէյէրտէ գարմա-
գարըշ տէսթկեահըն էօնիւնտէ տուրուպ չագմագտա օլան
գարը վէ էրքէք սարիսոյլարըն տէհչէթամիզ նաղրէլէրի ,
ֆէվգէլատէ հայրէթիմի մուծիպ օլտու :

Պիր էվին քեօշէսինտէ « Լուրսին սօգաղը » իսպարէսինի օգուտում:

Վիթալիս, կիտէճէյի եէրի պիլտիյինտէն, գալապալըը ուսուլ իլէ եարարագ իլէրլէմէքտէ, վէ պէնտէ արգասը սըրա կիթմէքտէ իքէն, պանա:

— Պագ քի պէնի ղայպ իթմէյէսին, բէշիմ սըրա կէլ, տէտի:

Լաքին պու թէնպիհին լուզումը եօգ իտի. պէն զաթէն բէշինտէն պյըրլմայօր իտիմ, վէ տահա զիյատէ էմին օլմագ իշին սըգը սըգըյա էթէյինէ եաբըշմըլ իտիմ:

Պէօյիւճէք պիր հավիլտէն կէշտիքտէն սօնրա նիմ գարանլըգ. վէ տիվարլարը լութուպէթտէն եէշիլ պօյանմըլ կիպի պիր մահալէ վասըլ օլտուգ. հագըգաթէն ասլա կիւնէշին զիյասընը կէօրմէմիլ օլան պու մահալ, շիմտիյէ գատար կէօրտիյիւմ եէրլէրտէն բէք չօք զիյատէ սէֆիլ վէ տէհշէթպալիլ իտի: Վիթալիս, էլինտէքի ֆէնէրին զիյասըլլա քիւլֆէնմիլ տիվարլարա, պիր թագըմ էսկի պիւպքի բաշավրա բարշալարը ասմագտա օլան պիր ատէմէ աթֆը քէլամ իտէրէք:

— Կարօֆօլլի էվտէ՞ մի տիր, տէյու սօրտուղունտա, մէրգում:

— Պիլմէյօրում, եօգարը չըգ տա պագ, օտասընըն գարըսը նէրտիւպանըն պաշընտա տըր, տէյու ճէվապ վէրտի: Վիթալիս պանա իյզահաթ վէրմէք իսթէյիպ:

— Կարօֆօլլի, էվվէլճէ սանա սէօյլէտիյիմ ուսթան օլաճագ ատէմին իսմի տիր քի, պուրտա սաքին օլուր, տէյէրէք, չամուլը վէ մուրտար նէրտիպանլէրի պէրապէր չըգմայա պաշլատըգ:

Խէվֆ ու տէհշէթ իյրաս իթմէք խուսուսընտա, սօգագ, էվ, վէ նէրտիւպան եէքտիկէրինէ ույղուն օլուպ, աճապա սահիպի նա՞սըլ ատէմ իտի:

Տէօրթ գատէմէ նէրտիւպանտէն չըգըլտըգտան սօնրա, Վիթալիս գաբըյը վուրմագսըզըն իթէրէք աչը վէրտի. քէն-

տիմիզի՝ պիր նէվի սամանլըգ կիպի վասի պիր օտատա պուլ-տուգ : Օրթասընտա վասի պիր պէօլմէ օլուպ , էթրաֆընտա օն իքի գատար եաթագ տիզիլմիշ իտի : Տիվար իլէ թավանըն ընէկի ասլիսինի թէմեիզ իթմէք մուհալ գապիլինտէն իտի . տիւմանտան վէ բիսիքտէն սիմ սիեահ քէսիլմիշ , վէ պազը եէրլէրի տէլինմիշ օլան տիվարլարըն՝ էօթէսինտէ պէրիսինտէ , քէօմիւր իլէ չըզըլմըշ գաֆալար , չիշէքլէր վէ գուշլար ընամի պուլունույօր իտի :

Վիթալիս , օտատան իշերի կիրերէք .

— Կարօֆօլլի , քիմսէյի կէօրէմէյօրում . հա՞նկը տէլիյէ կիրմիշսին , ճէվապ վէր նէրէտէսին , սէնի չըզըլան Վիթալիս տիր , տէյու պաղըրտը :

Ֆիլ հագըգա տիվարտան ասըլը օլան լամպանըն ըշըզը սայէսինտէ օտանըն տէրուճի խալի կէօրիւնիւյօր իտի . լաքին էֆէնտիմին սէսինէ , էլէմպաիւշ վէ զաիֆ պիր չօճուգ սէտա-սը ճէվապ վէրմէքլէ :

— Սինեօր Կարօֆօլլի տըշարը չըգմըշ տըր , իքի սաաթ-տան ավտէթ իտէճէք տիր , տէտի :

Օ անտէ պիզէ ճէվապ վէրէն տախի կէօրիւնտիւ քի , թագրիպէն օն եաշընտա պիր չօճուգ իտի . պիշարէ , եէրտէ սիւրիւնէրէք պիզէ տօղրու կէլտիյինտէ , անըն հարիք իւլ ա-տէ սուրէթինի կէօրիւպ տէրէճէյի նիհայէտէ մահզուճ վէ միւթէէսիր օլտում . պու չօճուղըն հէման վիճուտի եօգ կի-պի իտի :

Պիշարէնին իրի վէ զայրի միւթէնասիպ գաֆասը , գալի-գաթուր ընսիմլէրինտէ օլտուղու կիպի , պաճագլարը իւզէ-րինէ օթուրտուլմուշ զանն օլունմագտա իտի : Պու սէֆիլին պաշընտա տէրին պիր քէտէր ալամէթի , եիւզիւնտէ հալավլէթ , կէօզլէրինտէ սապը ու սիւքիւն վէ թէսլիմիյէթ կէօրիւլտիւյի կիպի , էշքեալը ումուլմիյէսի տախի իւմիւտսիզլիք իպրազ ի-տիյօր իտի : Պիշարէ՝ թէնասիւպի ազատան մահրում օլմաղը-լա ասլա կիւզէլ օլմայաճագ իտի . ֆագաթ ինսանըն ըրգգաթ ու թէվէճճիւհինի ճէլպ , վե մէրհամէթ ու շէֆգաթը թահ-

ընթերցողները իրենց կենտրոնացնում են միայն իրենց խոսքի վրա :

Վերադառնալով , հաշտվելով իր սեփական ինքնությանը ,

— Ի՞նչ ստանալու ավելի խոսքեր , եմք միայն ,

— Մուհամմադ սիննուր , զիրա Եմք վաղից տես , վերադառնալով մասնաճիւղի Եմք հաղորդակցում :

— Բէք ալա , Եմք տահա Եմք կենտրոնացնում ,

— Ի՞նչ ստանալու , բէք Եմք Եմք սիննուր , բէք Եմք :

Վերադառնալով տեսնում ինքնին , պէն տես արդար-
սը սըրա կիթմէյէ տալիսնում իսկ տես , Ֆադաթ մերգուր
պէնի տուրտուրարադ .

— Սէն պուրատա գալ տես պիրադ ըհաթլան , տես :

Խէվֆ ու տէհէյէ իյմա իսկ իր հարաբէթ իթտիյիմ-
տէն , վերադառնալով .

— Գորգում , ինքնին կենտրոնացնում , տես :

Նիհայէթ տէհէյէ Եմք սիննուր ուրախում , օ-
րատա պուրտուրա իսկ , վերադառնալով իր պերապէր կիթմէ-
յի տահա Եմք առաջ իսկ իսկ . Լաբին նէ չարէ , պանա
պուրատա գալմամը Եմք իթմիլ իսկ , վերադառնալով անքն
իթաթ իթմէյէ մէհպուր իսկ :

Եմք սիննուր այագ սէտալարը քէսիլիննէ , գուրդընը
գարույա վաղ իթմիլ ուր չօհուգ պանա տէհէյէ թալ-
եաննա .

— Պիլիմ մէմլէքէթիմիլտէն միսինիլ , տեսիլինտէ ,
պէն Ֆրանսըլ լիսանըլա .

— Խայր , տեսիլիննէ , իր կենտրոնացնում սուրէթը միւքէտ-
տէրանէ վերադառնալով Եմք սիննուր նապ իսկ .

— Ա՛հ , պէնիմ ինքնին նէ գատար պէտպահալը , մէմլէ-
քէթիմիլտէն ուրանընը արդու իսկ իսկ :

— Հանկը մէմլէքէթտէն .

— Լուգատան , իհիծիմալ քի պանա պիրաղ հավատիս վէրիւր իտինիդ :

— Պէն Ֆրանսըզըմ :

— Ա՛հ , տահա էյի եա :

— Սիղ Ֆրանսըզլարը Թալեանլարտան զիյատէ՞մի սէվի-
յօրսունըզ :

— Խայր . « Տահա էյի եա » տէտիյիմ սէօղ պէնիմ ի-
չին օլմայըպ մահզա սիզին իչին տիր . չիւնքի իթալեալը օլա-
յըտընըզ , իհիծիմալ քի սիղտէ պուրայա կէլէճէք , վէ միւ-
սիւ Կարօֆօլինին խըտմէթինտէ պուլունաճագ իտինիդ քի ,
պու տա հազզ օլունաճագ պիր շէյ տէյիլ տիր :

Թապիյի պու սէօղլէրտէն տիւչարը էնտիշէ օլարագ .

— Խայը՞ն մը տըր , տէյու սօրտում :

Չօճուգ , քէնտինճէ ագիլանէ ատտ իթմէտիյի պու սիւա-
լիմէ ճէվապ վիրմէտի , ֆագաթ պանա աթֆ իթտիյի նազար ,
լագըրտըտան չօգ զիյատէ միւէսսիր վէ միւտհիշ օլաճագ տէ-
րէճէ պէլիղսնէ իտի . պատէհու պու պահաս տայըր միւքեա-
լէմէյէ տէ տէվամ իթմէք իսթէմէյօր կիպի արգասընը չէ-
վիրէրէք , օտանըն ուճունտա պուլունան պէօյիւք պիր օճա-
ղըն եանընա կիթտի :

Պու օճագտա , պինա էնգազը օլան պիր չօգ դուրու օ-
տունլար եըղըլարագ կիւզէլ պիր աթէշ եանմագտա , վէ ա-
թէշին իւզէրինտէ տէ պաթթալ պիր տէօքմէ թէնճիրէ գայ-
նամագտա իտի :

Ըսընմագ իչին օճաղա եագլաշտըղըմտա օ անէ տէյին
տըգգաթ իթմէմիշ օլտուղում թօհաֆ պիր չէյ կէօրտիւմ .
չէյլէ քի , պու թէնճիրէնին գաբաղը իւզէրինտէ պուզու չըգ-
մաղա մախսուս ինճէ պիր պօրու օլուպ , գաբագ տա պիր թա-
րաֆտան շարնէլ , վէ տիկէր թարաֆտան պիր ասմա քիլիտ ի-
լէ թէնճիրէյէ բապթ իտիլիշ իտի :

Կարօֆօլի հագգընտա պազը սիւալլէր իթմէնին միւնա-
սիպէթսիղ օլաճաղընը , վէ սօրսամ պիլէ ճէվապ ալամայա-
ճաղըմը անլամըշ իտիմ , ֆագաթ պու թօհաֆ թէնճիրէյէ

տայիր պաղը չէյլէր սօրմագտա պիր մահգուր օլմայաճաղընա գանաաթ կէթիրիպ .

— Պու թէնճիրէ նի՞չին պէօյլէ ասմա քիլիտի իլէ գաբալը պուլունույօր , տէտիմ :

— Իչինտէն պիր թաս էթ սույը ալմայըմ տէյի քիլիտ վուրուլմուշ տուր , չօրպա բիշիրմէք մէմուրիյէթի պէնիմ իսէ տէ , լաքին էֆէնտիմին պանա էֆնիյէթի եօգ տուր :

Պու սէօզիւ տույտուղումտա քէնտիմի կիւլմէքտէն մէն իտէմէտիմ , չօճուգ իսէ մահգունանէ պիր թավր իլէ .

— Կիւլիւյօրսունուզ , տէյիլ մի . զալիպա պէնի պիր շիշ պօղազ զանն իթտինիզ , պէլքի սիզտէ պէնիմ եէրիմտէ օլա իտինիզ , շիշ պօղազ օլուր իտինիզ , լաքին պէն շիշ պօղազ տէյիլիմ , աճըմ , վէ պու պօրուտան չըգան չօրպանըն գօգուսու իսէ , աճըղըմը տահա զիյատէ արթըրմագտա տըր :

— Տիմէք օլուր քի , սինեօր Կարօֆօլլի սիզի աճըգտան էօլտիւրմէք իսթէյօր :

— Էկէր սինեօր Կարօֆօլլինին մայէթինէ՞ կիրէրսէնիզ , ինսանըն աճըգտան էօլմէյիպ , ֆագաթ մուզթարըպ օլտուղունու անլայաճագսընըզ , պա խուսուս պէնիմ կիպի օլուրսա . զիրա պու պիր միւճագաթ տըր :

— Միւճագաթ մը , աճըգտան էօլմէք մի :

— Էվվէթ , պու իշի սիզէ անլաթապիլիրիմ . Էկէր սինեօր Կարօֆօլլի սիզին տէ էֆէնտինիզ օլուրսա , պէն սիզէ պիրնումունէ օլմուշ օլուրում , սինեօր Կարօֆօլլի վալիտէմին գարընտաշը , եանի տայըմ տըր քի , մէրհամէթինտէն նաշի պէնի եանընա ալտը , զիրա վալիտէմ տուլ գալմըշ իտի , վէ նասըլքի մալիւմ տիւր զէնկին տէ տէյիլ իտի . Կարօֆօլլի , կէչէն սէնէ չօճուգ թօբլամագ իչին մէմլէքէթիմիզէ կէլտիյի վագըթ , պէնի տէ պէրապէր կէօթիւրմէք իսթէտի . վալիտէմ պէնտէն այրըլմագ իսթէմէյօր իտի , լաքին այրըլմաղա մէճպուր օլտու , չիւնքի էվին իչինտէ ալթը չօճուգ իտիք քի , էն պէօյիւքլէրի պէնիմ . Կարօֆօլլի , պէնտէն քիւչիւք օլան Լէճնարտօ նամ գաւընտաշըմը պէրապէր կէօթիւրմէք իսթէյօր իտի , չիւնքի Լէճ-

նարսո կիւղէլ օլուպ պէն իսէ չիւքինիմ, վէ չիւքինլէրտէ բարա գազանմայա եարամայըպ, անճագ տայագ եէմէյէ, վէ քիւֆոր ու հագարաթ իշիթմէյէ մախսուս տըրլար, վալիտէմ Լէօնարտօյը վէրմէք իսթէմէյէրէք .

— Մատէմ քի պու չօճուգլարտան պիւրինին կիթմէսի մուգարէր տիր . իմտի Մաթիա էն պէօյիւքլէրի օլտուղունտան օ կիթմէլի տիր, հաչա պէն գանունը իլահիյի թաղեեր իտէմէմ, տէյէրէք, պէնի տայըմա թէսլիմ իթտի :

Պէնիմ իշին պու այրըլըղըն նէ գատար կիւճ օլտուղունու էլպէթթէ քէշֆ իտէպիլիրսինիզ . զիրա իշինտէ տօղուպ պէօյիւմիւշ օլտուղում էվտէն, աղլամագտա օլան վալիտէմտէն, պէնի բէք զիյատէ սէվէն, վէ տայիմա գուճաղըմտա կէզտիրտիլյոմ էն քիւշիւք հէմշիրէմ Քրիսթինատէն, վէլհասըլ գարտաշարըմտան, արգատաշլարըմտան այրըլաճագ իտիմ :

Մաթիանըն տէտիյի պու սէօղլէր, ճիլէրիմի բարալամայա պաշլատը . զիրա այրըլըղըն նէ միւշկիւլ չէյ օլտուղունու պիլիյօր իտիմ, սօն տէֆա օլարագ վալիտէ Պարպըրէնին պէեաղ թագեէսինի ուզագտան կէօրտիւյիւմ վագըթ, հըսս իթտիյիմ աճըլը հէնուզ ունութմամըլ իտիմ :

Մաթիա, սէօղլունէ տէվլամ իտէրէք .

— Ֆամիլեամը թէրք իթտիյիմ զէման, Կարօֆօլլինին մայէթինտէ պէնտէն պաշգա չօճուգ եօգ իտի . ֆագաթ սէքիզ կիւն սօնրա օն իքի նէֆէր չօճուգ օլարագ Ֆրանսայա կիթմէք իշին եօլա չըգտըգ . ահ պու եօլ կէրէք պանա, վէ կէրէք պէնիմ կիպի մահղուն օլան արգատաշլարըմա բէք ուզուն սիւրտիւ . նիհայէթ օն պիր չօճուգ օլարագ Բարիզէ վասըլ օլտուգ, չիւնքի արգատաշլարըմըգտան պիրի քէյֆինի պօզտուղունտան, Տիօօն խասթախանէսինտէ գալըլըլ իտի . Բարիզտէ պիզի պիր մուայէնէտէն կէշիրիպ, գուվվէթի եէրինտէ օլանլարը օճագճը, վէ եախօտ օճագ սիւբիւրիւճիւսիւ եանընա վէրիլտի, վէ սէնաթէ տայանաճագ գուվվէթի օլմայանլար իսէ, սօգագլարտա չալկը չալմայա, վէ շարգը օգումայա նասպ իտիլտիլէր . պէն իսէ չալըլմաղա էլվէրիշի օլ-

մատուցում կրպի, կիւղէլ տէ տէյիլ իտիմ, պու հալտէ չալ-կը չալմագ եախօտ շարգը օգումագ իլէ լայըգլը պիր հա-սըլաթ բէյտա իտէմէյէճէյիմի նազարը տըգգաթէ ալմըչ օ-լան Կարօֆօլլի, պանա իքի տանէ պէյազ ֆարէ վէրէրէք, վէ օթուզ սու նարղ գոյարագ .

— Պունլարը սօգագլարտա վէ մէյտանլարտա օյնատըպ ագչամա օթուզ սու կէթիրէճէքսին, հէր գաչ սու նօգսան կէթիրիրսէն, օ գատար գամչը եէյէճէքսին, տէտի :

— Օթուզ սու թօրլամագ բէք միւշկիւլ իսէ տէ, ֆա-գաթ գամչը եէմէք, վէ ալէլ խուսուս Կարօֆօլլինին վուր-տուղու գամչըլարը եէմէք, տահա զիյատէ միւշկիւլ օլանճա-զընտան, թային իտիլէն մէպլաղը էլէ կէչիրմէք իչին օլանճա զայրէթիմի սարֆ իթմէքտէ, լաքին չօգ տէֆա մուվաֆֆագ օլամամագտա իտիմ. արգատաչլարըմ, տայիմա թային իտիլէն բարայը կէթիրիրլէր իտի. պէն իսէ պիր տէֆա օլսուն թէք-միլ օթուզ սու կէթիրէմէտիյիմտէն, Կարօֆօլլինին հիտտէ-թի պիր գաթ տահա արթարագ .

— Պու ահմագ Մաթիա նէ՞ եարըյօր քի օթուզ սույը իքմալ իտէմէյօր, տէմէքտէ իտի :

— Պէնիմ կրպի պէյազ ֆարէ օյնատան պիր չօճուգ տահա վար իտի, պու չօճուղա գըրգ սու նարղ գօնմուշ ի-քէն, հէր ագչամ թամամը թամամընա կէթիրիյօր իտի. պու-նըն նա՞սըլ մուվաֆֆագ օլտուղունը, վէ նէ թարիք իթթի-խազ իթտիյինի անլամագ իչին անընլա պէրապէր չըգտըմ, վէ օ վագըթ պէնիմ պին տիւրլիւ միւշկիւլաթ իլէ թօրլա-յամատըղըմ օթուզ սույը, անըն նէ կրպի սուհուլէթլէ գըրգ սու գազանտըղընըն իլլէթ ու հիքմէթինի անլատըմ. պիր միւսի եախօտ պիր մատամ պիզէ սատագա վէրտիյի վագըթ, մատամ տայիմա .

— Կիւղէլ օլանա վէր, չիրքինէ վէրմէ, տէր իտի :

Ձիրքին օլան տա պէն իտիմ, արթըգ ըէֆիգիմ իլէ պէ-րապէր չըգմատըմ. զիրա էվտէ գամչը եէմէք միւշկիւլ իսէ տէ, սօգագտա հէր քէստէն թահգիր օլունմագ, վէ սիթէմ

իշխմէք տահա միւշկիւլ տիր . սիզ պուրալարընը պիլէմէզ-սինիզ, չիւնքի սիզէ ասլա չիրքինսինիզ . . . տէնմէմիշ տիր . նիհայէթ Կարօֆօլի, տայագտան պիր Ֆայիտէ հասըլ օլմա-տըղընը կէօրէրէք, տիկէր պիր թէտպիրէ միւրաճաաթ իթ-տի, շէօյլէ քի .

— Գաշ սու էքսիք կէթիրէճէք օլուրսան, եէմէյինտէն օ մըգտար բաթաթէս ալը գօյաճաղըմ, զիրա տէրին գաթը օլտուղունտան գամշըյա թահամմիւլ իտէպիլիօրսուն . պէլ-քի միտէն թահամմիւլ իտէմէզ տէ, լայըգըյըլա չայըշմայա պաշլարսըն, տէտի .

— Մէկէր թէհտիտ իլէ պիր շէյ եաբտըրմագ գապիլ օլապիլի՞ր մի .

— Է՛հ, պէլքի .

— Պէնճէ ասլա գապիլ օլամագ, պունտան, մատէ օ վագ-թա գատար եաբտըղըմտան զիյատէ պիր շէյ եաբամագ ի-տիմ . էլիմի ուզաթտըղըմ ատէմէրէ .

— Էկէր պանա պիր սու վէրմէզսէնիզ ազշամա բաթա-թէս եէմէյէճէյիմ, տէյէմէզ իտիմ . զիրա պու սէօզլէր ի-լէ սատագա ալընամագ .

— Եա նա՞սըլ ալընապիլիր, թապիլի սիզի մէմնուն իթ-մէք իչին մէրհամէթէ կէլիպ սատագա վէրիրլէր .

— Ո՛հ, սիզ տահա չօճուգսունըզ, պու ատէմլէր, պաշ-գալարընը մէմնուն իթմէք տէյիլ, իլլա պիզլաթ քէնտի զէվգլէրի իչին սատագա վէրիրլէր . մէսէլա քիմի չօճուղըն կիւզէլ օլմասը իչին, քիմի զայպ իթմիշ օլտուղը էվլատը ի-չին, քիմի տէ, քէնտի սըճագ օլտուղու հալտէ, չօճուղըն սօղուգտան թիթրէտիլինի կէօրտիւյի իչին սատագա վէրիր . ա՛հ, պէն պու նօգթալարը էյիճէ պիլիրիմ, պու հալլէրի թէճըրիւպէ իլէ էօյրէնտիմ . մէսէլա, պագընըզ պու կիւն չիտ-տէթլի սօուգ վար, տէյիլ մի .

— Էվվէթ, չօգ չիտտէթլի .

— Բէք ալա, գալըն բալթօ կիյմիշ պիր էֆէնտիյէ էլի-նիզի ուզատընըզ, իւշիւյօրում, եախօտ աճըմ, տէյինիզ . իշ-

Թէ օ վագըթ տէտիյիմ սէօզիւ թաստիք իտէպիլիրսինիզ, նէ հալ իսէ, պիր պուչուգ այ գատար պու մինվալ իւզրէ եարը աճ վէ եարը թօգ կէշինտիքտէն սօնրա եիւզիւմտէ ըէնկ գալմատը, օ գատար սօլտում քի, չօգ տէֆա էթրաֆըմտա պուլունան ատէմլէրին.

— Շու չօճուգ աճլըգտան էօլէճէք, տէտիքլէրինի իշիտիյօր իտիմ:

Իշթէ կիւզէլլիքտէն կէօրմէտիյիմ մէնֆաաթը, աճլըգ վէ սէֆալէթտէն կէօրմէյէ պաշլատըմ, մահալլէ սէքէնէսի հալիմէ աճրտըլար, վագաա չօգ բարա թօրլայամայօր իտիմ իսէ տէ, պաղէն պիր բարչա էքմէք, վէ պաղէն տախի պիր մըգտար չօրպա պուլուպ գարնըմը տօյուրմայա մուվաֆադ օլլապիլիյօր իտիմ, վէ շու հալտէ պահտըեար իտիմ, վագաա բաթաթէս եէմէքտէն մահրում իսէմ տէ, հիշ օլմասա տայագ եէմէյօր իտիմ. վէ գարնըմը էօթէտէ պէրիտէ տօյուրտուղումտան, պէնճէ բաթաթէսին էհէմմիյէթի գալմամըշ իտի:

Փագաթ կիւնին պիրինտէ Կարօֆօլլի, մանավըգ իթմէքտէ օլան պիր գատընըն տիւքքեանընտա չօրպա եէտիյիմի կէօրիւպ, բաթաթէստէն մահրում օլտուղում իշին շիքեայէթ իթմէտիյիմին սէպէպինի անլատը, վէ արթըգ պէնի էվտէն տըշարը չըգարթմամայա, վէ անճագ չօրպա բիշիրիպ էվճէ խըտմէթլէրէ գուլլանմայա գարար վէրտի. ֆագաթ եէմէք բիշիրի իքէն իշինտէն եէմէյիմ տէյի պու թէնճիրէյի իյճատ իթտի. Շիմտի հէր սապահ էթի վէ սէպղէվաթը պու թէնճիրէյէ գօյարագ գարաղընը քիլիտլէր քի, պէնիմ իշին եալընըգ եէմէյի գայնաթմագ, վէ էթին գօգուսընը ալմագտան պաշգա պիր իշ գալմամըշ տըր. զիրա կէօրիւյօրսունուգ ա՛, պու տար պօրունըն իշինտէն էթ բարչասը ալընամագ: Իշթէ պէօյլէ աճլըղա պաշլատըղըմ կիւնտէն պէրի աճլըգտան տահա զիյատէ սօլտում, վէ թապ ու թուվանըմ գալմատը. զիրա նասըլ քի մալիւմ տիւր, էթին գօգուսը ինսանը պէսլէմէտիքտէն մատէ, աճլըղ պիր գաթ տահա արթըրըյօր, նասըլ ըէնկիւմ բէք զիյատէ սօլկուն տըր, տէյիլ մի. տըշա-

ըն չըգամատըղըմտան, արթըգ պու խուսուստա պիր չէ, սէօյ-լէտիքլէրինի իշիթմէյօրում, վէ պուրատա ալինէ տէ եօգ քի պիր քէրրէ պագայըմ:

Հէնուղ միւճէրրէպ տէյիլ իտի իսէմ տէ, Փագաթ պիր խասթայա, « խասթասըն, եիւզիւն սօլկուն տուր » տէյիպ տէ, միւթէէսիր իթմէմէք լազըմ օլտուղունու պիլտիյիմսէն.

— Բէք օ գատար սօլկուն կէօրիւնմէյօրսունըզ, եիւզիւ-նիւզիւն ըէնկի պաշգալարըն ըէնկինտէն Փարգըլ տէյիլ տիր, տէտիմ:

— Հիչ չիւպհէմ եօգ քի պէնի միւթէէսիր իթմէմէք ի-չին պէօյլէ սէօյլէյօրսունըզ, լաքին պէն նէ գատար խասթա օլսամ, օ գատար մէմնուն օլուրում, տէտի:

Պու սէօզիւն իւզէրինէ ալըգ ալըգ եիւզիւնէ պագտըմ, Մաթիա իսէ նիմ թէպէսսիւմ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտուպ.

— Տէտիյիմի անլումայօրսունըզ, լաքին պու բէք սատէ պիր չէյ տիր, պիր ատէմ խասթա օլտուղու հալտէ եա թէ-տավի օլունուր, վէ եախօտ պագըլմայարագ էօլիւր, տէյիլ մի. բէք ալա, էկէր պէնի խասթա օլտուղում հալտէ թէրք իտէրլէրսէ, էօլիւր, արթըգ աճըգ հըսս իթմէմ, վէ տայագ եէմէտէն տէ գուրթուլուրում: Պունտան գաթինազար, էօլէն-լէր կէօյտէ եաշարլար տէրլէր քի, օ հալտէ պէնտէ կէօյտէն պագարագ, վալիտէմի վէ սէվկիւլիւ հէմշիրէմ Գրիսթինայը կէօրիւր, վէ անլէրի սէֆալէթտէն պէրի իթմէսի իչին ճէնա-պը Ալլահա նիյազ իտէրիմ. պիլաքիս էկէր պէնի թէտավի իթմէք իսթէրլէրսէ, խասթախանէյէ կէօնտէրիլէր, վէ պէն իսէ խասթախանէյէ կիթսէմ մէմնուն օլուրում:

Պէն խասթախանէյէ կիթմէք տէյիլ՝ խէյալինտէն պի-լէ տէհչէթ հըսս իթմէքտէ իքէն, Մաթիանըն պու խահի-չինէ թէաճիւպ իտիյօր իտիմ. պիշարէ չօճուգ սէօզիւնէ տէ-վամ իլէ:

— Ինսանըն խասթախանէտէ նէ գատար ըահաթ իտէ-պիլիր օլտուղունը պիլէմէզսինիզ, զաթէն պիր տէֆա Սէնթ էօթէն խասթախանէսինտէ պուլունմուշըմ, օրատա ուզուն

պոյլու պիր հէքիմ վար տըր քի , տայիմա պիզէ արբա շէքէ-
րի վէրիր իտի . պու հէքիմ շէֆգաթլը պիր զաթ օլտուգտան
մատէ , խասթա պագան ըահիպէլէր տախի , տայիմա հալա-
վէթլի սէտալարը իլէ պանա .

— Շէօյլէ եաթ օղլում , պէօյլէ եաթ էվլատըմ , տիլինի
կէօսթէր էվլատըմ , ա՛հ , պիչարէ չօճուգ , եօլլու պիր թա-
գըմ թաթլը սէօզլէր իլէ պէնի թալթիֆ իթտիլէր :

Պէն պէօյլէ թաթլը սէօզլէրտէն օ գատար մահզուղ օ-
լուրում քի , հէման պանա աղլամագ արզուսը կէլիր , վէ
աղլատըգճա քէնտիմի մէսուտ ատտ իտէրիմ . պու տէտիլիմ
տիվանէլիք տիր , տէյի՛լ մի . ֆագաթ վալիտէմ տէ պանա
պու ըահիպէլէր կիպի թաթլը սէօզ սէօյլէր իտի : Վագաա
ըահիպէլէրին տէտիլի սէօզլէր վալիտէմին սէօզլէրի այնի
տէյիլ իսէ տէ , լաքին սէտալարընըն հալավէթի , վէ սուրէ-
թը թէլաֆիուղլարը , թըպգը վալիտէմ կիպի տիր : Պունտան
պաշգա խասթա պիր աղ էյիլէչինճէ , կիւզէլ էթ սույը ,
խաս էքմէք վէ ալա շարապ վէրիրէր :

Պուրատա աճլըգ սէպէպի իլէ գուվվէթտէն տիւշտիւ-
յիւմիւ հըսս իթտիքճէ , քէնտի քէնտիմէ .

— Խասթա օլաճաղըմ , վէ Կարօֆօլլի պէնի խասթախա-
նէյէ կէօնտէրէճէք , տէյիպ մէմնուն օլուր իտիմ :

Ա՛հ , էվվէթ , խասթայըմ , քէնտի քէնտիմի մուզտարըպ
իտէճէք գատար խասթայըմ , Կարօֆօլլի թաճիզ իտէճէք
տէրէճէ նամիզաճ օլմատըղլումտան , պէնի խասթախանէյէ
կէօնտէրմէյօր , նէ գատար պէտպահտլըգ . լաքին սէֆիլ վէ
պէտպահտ ինսանլարըն , պէօյլէ ըզթըրապաթէ թահամմիւլ
իտուպ տա եաշամալարը թաաճիւպէ շայան տէյի՛լ մի . . .

Հէլէ քի Կարօֆօլլի , տիկէր չօճուղլար կիպի պէնի տէ
տէօյմէք ատէթինի թէրք իթմէտի . պունտան սէքիզ կիւն
էվվէլ պաշըմա շիտտէթլէ պիր տէյնէք վուրտը , իւմիւտ ի-
տէրիմ քի պու տէֆա իշ պէօյիւտիւ . զիրա նասըլ քի կէօ-
րիւյօրտունը պաշըմ շիշտի , պէն քէնտիսինին « զալիպա
իրի պիր գան շիպանը » տըր տէյու սէօյլէյիչինտէն , թէհ-

լիքէլի պիր շէյ օլտուղունը անլատում. վագաա բէք զահմէթ չէքէյօրում, պաշըմըն՝ վիճուտիմին իւզէրինտէ եիւզ լիպրա գատար աղըրլըղը վար զանն իտիյօրում. ֆէնա հալտէ աղըր-յօր, կէօղլէրիմ գարարըպ ագլըմ տօլանըյօր, կիճէլէրի՝ քէնտիմի ինլէմէքտէն վէ պաղըրմագտան մէն իտէմէմէքտէ-յիմ. պու ֆէրեատլար տիկէրլէրինի թաճիզ իտէճէյի տեր-քեար տըր : Կարօֆօլլի իսէ, հիշ րահաթսըզ օլմագ իսթէմէզ, իմտի իքի իւշ կիւնէ գատար պէնի խասթախանէյէ կէօնտէ-րէճէք իւմիւտի գալիսինտէյիմ. պաշըմա տէյնէք վուրտըղը նէ գատար էյի օլտու, ընճա իտէրիմ տօղրու սէյլէյինիզ, եիւզիւմին ընկի սօլկուն տէյլի՛մի, տէյէրէք, գարլը-մա կէչիպ տուրտու, վէ կէօղլէրիմին իչինէ պագմաղա պաշ-լատը :

Պիշարէնին ճամ կիպի բարլամագտա օլան կէօղլէրի, զաաֆէթտէն չուգուրլանմըշ, վէ տուտագլարընտա ընկ գալ-մամըշ իտի, արթըգ տօղրույը սէյլէմէյէ մէճպուր օլարագ .

— Էվվէթ, սիզ խասթախանէյէ կիտէճէք տէրէճէտէ խասթասընըզ, տէտիմ :

— Բէք ալա, բէք ալա, տէյէրէք, թիթրէք վէ զաիֆ պաճագլարընը եէրէ գօյուպ պէնի թաազիմանէ սուրէթտէ սէլամլատը, վէ տէրհալ մասայա տօղրու կիտիպ, պիր պէզ բարչասըյըլա սիլմէյէ պաշլայարագ .

— Հայըճա գօնուշտուգ, Կարօֆօլլի շիմտի նէրէտէ իսէ կէլիր, պէն իսէ հէնուզ պիր շէյ հազըր իթմէտիմ. մատէմ քի սիզ շիմտիյէ գատար եէտիյիմ տայագլարըն, պէնի խաս-թախանէյէ կէօթիւրէճէյինի քեաֆի կէօրիւյօրսունուզ, ար-թըգ եէնիտէն տայագ եէմէյէ չալըշմանըն ֆայիտէսի եօգ տըր . շիմտիքի եէտիյիմ տայագլար, պիր գաշ այ էվէլ եէ-մէքտէ օլտուղում տայագլարտան տահա աղըր կէօրիւնիւյօր : Տօղրուսը պագը քիմնէլէրին « Ինսան հէր շէյէ ալըշըր » տէ-տիքլէրի բէք սաշմա պիր սէօզ իմիշ, տէյլի՛մի :

Պիշարէ չօճուգ, պիր եանտան պու ճանխըրաշ սէօղլէրի սէյլէմէքտէ, վէ տիկեր եանտան թիթրէք այագլարըյըլա

մասանն էթրաֆընը տօլաշարագ տիւզէլթմէքտէ իտի : Սօֆ-
րանըն իւզէրինտէ եիրմի թապագ սայտըմ քի , պու հիսապը-
լա Կարօֆօլլինին մայէթինտէ եիրմի նէֆէր չօճուգ պուլունա-
ճաղը անլաշըլը, օր իտի . լաքին օտանըն տէրունինտէ եալը-
նըզ օն իքի ատէտ գարեօլա վար իտի . տէմէք օլուր քի չօ-
ճուգլար իքիշէր իքիշէր եաթմայա մէճպուր իտիլէր . ֆագաթ
նէ՛ եաթագլար , չարշաֆ օլմատըգտան մատէ , եօրկանլա-
ըլ տա , ախըրլարտա գուլլանըլան , վէ պէյկիրլէրի պիլէ ը-
սըթմաղա քեաֆի օլմայան գըրմըզը էօրթիւտէն իպարէթ ի-
տի :

Կէօրտիւլիւմ պու հալլէրտէն ազիմ պիր տէհշէթ հըսս
իտէրէք Մաթիայէ .

— Աճէպա հէր եէրտէ պէօյլէ՞ մի տիր , տէտիմ :

— Նա՛սըլ հէր եէր :

— Եանի հէր չօճուգ պէսլէյէնլէրին խանէսի տէ պէօյլէ՞
մի տիր :

— Պիլմէյօրում , չիւնքի հիչ պաշգա եէրէ կիթմիշ տէ-
յիլիմ : Եալընըզ սիզ պուրայա կէլմէմէյէ ճահտ իտինիզ :

— Նէրէյէ կիտէյիմ :

— Պիլմէմ , լաքին շուրայը բէք ալա պիլիրիմ քի , նէ-
րէսի օլուր իսէ օլտուն , պուրատան տահա զիյատէ ըահաթ
իտէրսինիզ :

Պու «Նէրէսի օլուրսա օլտուն» տէտիյի սէօզ բէք միւպ-
հէմ իտի . ալէլ խուսուս Վիթալիսին գարարընը թէպտիլ իթ-
մէյէ նա՛սըլ միւգթէտիր օլաճագ իտիմ :

Պու քէտէրնաք հալին իւզէրինէ տիւշիւնիւպ տուրուր-
քէն , գաբը աշըլարագ , գօլթուղունըն ալթընտա պիր քէման ,
վէ էլինտէ գօճաման պիր օտուն բարչասը օլտուղու հալտէ
պիր չօճուգ իշէրիյէ կիրտի . պու օտուն բարչասը , օճագտա
եանան օտունլարա պէնգէտիյինտէն , Կարօֆօլլինին նէ սու-
րէթտէ օտուն թէտարիք իթմէքտէ օլտուղունը անլատըմ :

Մաթիա , եէնի կէլէն չօճուղը գարըլայարագ .

— Էլինտէքի օտունը վէր , տէտի :

Չօճուգ , օտուռն բարչասընը Մաթիա վերէնէք եւրտէ ,
արգասընա տօղրու սագլայարագ .

— Խա'յր , վերմէմ :

— Վէր քի , օճաղա աթայըմտա չօրպա լէզզէթլի օլտուն :

— Պէն օտուռնը չօրպա իչի'ն մի կէթիրտիմ զանն իտի-
յօրսուն , թօբու օթուգ ալթըր նոռ գազանապիտիմ , իւմիւ-
տիմ անճագ պու օտուռնտա տըր . Կարօֆօլլի էքսիք կէթիր-
տիյիմ տէօրթ նոռյա պէտէլ օտուռնը կէօրտիւյիւնտէ , բա-
րանըն նօգսանիյէթինի խօշ կէօրիւր :

— Օտուռն բարչասը բարա իթմէզ , եա բարալարը սայ-
մալը , եախօտ տայագ եւմէյէ հազըրլանմալըսըն :

Մաթիա , պու սէօզլէրի էօյլէ պիր խայընանէ սուրէթտէ
սէօյլէտի քի , արգատաչընըն տայագ եւյէնէթինտէն մէմ-
նուն օլույօր կիպի կէօրիւնտիւ : Պու գատար թաթլը վէ միւ-
լայիմ օլան պիր չէհրէտէ , խայընլըգ ասարը կէօրտիւյիւմէ
թէաճիւպ իթտիմ . լաքին վագըթ կէչտիքտէն սօնրա , խա-
յընլար իլէ եաշայան , նիհայէթ քէնտի տէ խայըն օլաճաղընըն
իհթիմալի օլտուղունը անլատըմ :

Կարօֆօլլինին մայէթինտէ պուլունան չըրագլարըն ալտէ-
թի գէմանը իտի . օտուռն բարչասընը կէթիրէն չօճուգտան
սօնրա պիր պաչգասը կէլտի , վէ անըն արղասընտան օն նէ-
ֆէր տահա իչէրի կիրտի . հէր պիրի իչէրի կիրէր կիրմէզ էլ-
լէրինտէքի չալկըլարը , եաթագլարընըն պաչը ուճունտա
պուլունան չիվիլէրէ աստըլար : Պու չալկըլար , քէման , հար-
բա , ֆըլաուլթ , վէ մանտօլինտէն իպարէթ իտի . չալկը չալ-
մայըպ տա եալընըզ հայվան սէյր իթտիրէնլէր տախի , տաղ
ֆարէլէրինի , վէ Աֆրիգա տօմուգ եավրուլարընը գաֆէսլէրէ
սօգույօրլար իտի :

Պիր ազ սօնրա նէրտիւպանըն իւզէրինտէ աղըր պիր ա-
յագ սէսի իչիտիլտի քի , պունըն Կարօֆօլլի օլաճաղընը քէշֆ
իթտիմ . վագաա խայըն չէհրէլի , գըսա պօյլու պիր ատէմին
իչէրի կիրտիլինի կէօրտիւմ . Կարօլօֆի թալեան գըյաֆէթին-
տէ օլմայըպ , քիւլ ըէնկինտէ պիր գաբօթ կիյմիշ իտի :

Իչէրի կերէր կիրմէզ պանա էօյլէ պիր պագըչ պագտը քի , աստէթա գալպիմին տօնտուղունը հըսա իթտիմ :

Կարօֆօլլի . - Պու չօճուգ քիմ տիր , տէյու սիւալ իթտի :

Մաթիա , տէր հալ քէմալի նէզաքէթլէ ճէվապէ միւսա-րաաթ իտուպ , Վիթալիսին թաւսիյէ իթտիյի մատտէյի ան-լաթտըրընճա , Կարօֆօլլի ըզհարը թէաճիւպ իտէրէք :

— Ա՛, Վիթալիս Բարիզտէ՞ մի իմիչ , աճապա պէնտէն նէ՞ իսթէյօր :

Մաթիա . - Պիլմէմ :

— Պէն սանա սօրմայօրում , պու չօճուղա սօրույօրմ :

Կարօֆօլլինին սիւալինէ ճիտտի պիր ճէվապ վէրմէյէ ճէ-սարէթ իտէմէտիյիմտէն .

— Ուսթամ շիմտի կէլիպ , իսթէտիյինի պիզզաթ սիզէ սէօյլէյէճէք տիր , տէյէպիլտիմ :

— Իշթէ սէօզիւնիւն մահիյէթինի պիլէն պիր չօճուգ , սէն իթալեան տէյիլ միսին :

— Խայր , ծրանսըզմ :

Կարօֆօլլի իչէրի կերէր կիրմէզ իքի չօճուգ եանընա թէ-գարրուպ իտէրէք , էմրինէ միւնթազըր պուլունույօրլար կի-պի պիր վազիյէթ քէսպ իթմիչէր իտի :

Մէրգում լագըրտըսընը պիթիւրտիյինտէ , չօճուգլարտան պիրի շապգասընը ալըպ ուսուլ իլէ պիր եաթաղըն իւզէրինէ գօյտուղու կիպի , տիկէրի տէ պիր սանտալեա կէթիւրտի . պու չօճուգլար վազիֆէլէրինի քէմալի իհթիւրազ վէ իհթիւրամ իլէ իճրա իթտիլլէրինտէն , պունլարըն Կարօֆօլլիտէն նէ տէրէճէ գօրգտուգլարընը անլատմ . զիրա անլէրին պու հիւրմէթի , մուհապէթտէն նէշաթ իթմէտիյի աշիքեար իտի :

Կարօֆօլլի օթուրտուղունտա , տիկէր պիր չօճուգ հէման լիւլէսի թիւթիւն իլէ տօլու պիր չըպըգ կէթիւրտի , պիր պաշ-գա չօճուգ տա եանմըչ պիր քիպրիթ կէթիւրիպ , չըպըզըն լիւլէսինէ տօգունտուրունճա , Կարօֆօլլի սէրթ պիր չէհրէ իլէ :

— Քիւրքիւրթ գօգըյօր , հայվան , տէյէրէք քիպրիթի օճաղըն իչինէ ֆըրլաթտը :

Զօճուգ , խաթասընը թամիրէ սայ իտէրէք պաշգապ պիր քիպրիթ եագտը , վէ քիւրքիւրթ գօգուսը մահվ օլունճայա գատար պէքլէտիքտէն սօնրա թագտիմ իթտի իտէ տէ , Կարօֆօլլի գապուլտէն իմթինա , վէ չօճուղու հիտտէթլէ իթէրէք :

— Տէֆ օլ ահմագ , տէտիքտէն սօնրա , շիւպհէսիզ պէօյիւք պիր իլթիֆաթ , վէ հիւսնի թէվէճճիւհ իմարէսի օլան պիր թէպէսսիւմ իլէ , տիկէր պիր չօճուղա խիթապէն :

— Րիգարտօ , սէվկիլի օղլում , սէն պիր քիպրիթ կէթիր պագալըմ , տէտի :

Զօճուգ , տէր հալ էֆէնտիսինէ իթաաթլա էմրինի իճրա իթտի :

Կարօֆօլլի սանտալեասընտա եէրլէշտիքտէն , վէ չըպըղընը կիւզէլճէ եագտըգտան սօնրա , քէլամա աղազ , վէ ումաւմա խիթապ իտէրէք :

— Շիմտի հիսապլարըմըղը կէօրէլիմ , քիւշիւք մէլէքլէրիմ , Մաթիա , տէֆթէրի կէթիր պագալըմ , տէտի :

Կարօֆօլլինին պէօյլէ սէօզ սէօյլէմէյէ թէնէզգիւլ էթմէսի , հագըգաթէն պէօյիւք պիր միւրիւվլէթ իտի . զիրա չօճուգլար , մէրգումըն արգուլարընը օ տէրէճէ պիր տըգգաթ իլէ թէճէսսիւս իթմէքտէ իտիլէր քի , քէնտի պիր շէյ տէմէտէն էվվէլ , նէ իսթէտիյինի քէշֆ իտիյօրլար իտի . չիւնքի Մաթիա հէնուգ քէնտիսինէ էմր վէրիլմէտէն , քիրլի պիր քիւշիւք հիսապ տէֆթէրինի կէթիրիպ մէրգումըն էօնիւնէ վազ էթմիշ իտի :

Կարօֆօլլինին պիր իշարէթի էւզրէ , էն էվվէլ քիւրքիւրթիլ քիպրիթ եագմըշ օլան չօճուգ եագլաշընճա , Կարօֆօլլի :

— Սէնին տիւնտէն պանա պիր առ աօրճըն վար իտիքի , պուլ կիւն էօտէմէյէ սէօզ վէրմիշ իտին , նասըլ կէթիրաթին մի , տէտի :

Զօճուգ , ճէվապ վէրմէյէ թէրէտտիւտ իտիյօր իտի . պիշարէ մօս մօր քէսիլէրէք :

— Պիր սու էքսիք տիր :

— Ա՛, պիր սու էքսիք հա՛ , պունը նէ՛ գատար տա ռահէթի գալպ իլէ սէօյլէյօրսուն :

— Տիւնքի սու տէյիլ , պու կիւնքի էքսիլիյօր :

— Տիմէք օլուր քի իքի սու , ա՛հ հիչ պիրի սէնին կիպի եարմայօր :

— Նէ եարայլմ՛ , գապահաթ պէնիմ տէյիլ տիր , չիւնքի . . .

— Սո՛ւս , պօշ լազրրտըլար լազըմ՛ տէյիլ , սէն պուրանըն ուսուլինի պիլիրսին , եէլէյինի չըգար , իքի գամչը տիւնքի իչին , իքի տէ պու կիւնքի իչին . պունտան պաշգա քիւսթաիլըգ իթտիյինտէն տօլայը սանա բաթաթէս տէ վէրիլմէյէճէք տիր , տէտիքտէն սօնրա , իքինճի տէֆա քէնտիսինէ քիպրիթ եագմըշ օլան Րիգարտօ նամ չօճուղա խիթապէն :

— Հայտէ Րիգարտօ , սէվկիլի օղլում՛ , գամչըյը ալ պագալըմ՛ , տէտի :

Րիգարտօ , տիվարտան ասըլը , վէ ուճունտա իրի տիւյմէլէր պուլունան իքի գայըշը գամչըյը էլինէ ալտը . պիր սու էքսիք կէթիրմիշ օլան չօճուգ տախի էլպիսէսինի սօյունուպ պիր կէօմլէք իլէ գալտը :

Կարօֆօլլի , ճէհէննէմքեարի պիր թէպէսսիւմ իլէ Րիգարտօյա :

— Ազըճըգ սապը էթ , տէտիքտէն սօնրա մահքիւմ չօճուղա խիթապէն :

— Իհթիմալ քի եալընըգ գալմայաճագսըն , արգատաշլարըլա պուլունմագ հէր վագըթ էյի չէյ տիր : Պունտան պաշգա Րիգարտօտա մուամէլաթընը պիր գաշ տէֆա թէքէրրիւր իթմէք զահմէթինտէն գուրթուլմուշ օլուր , տէտի :

Էֆէնտիլէրինին գարչըսընտա պիլա հարաքէթ տուրմագտա օլան չօճուգլար , պու խայընանէ խթիհզայէ տայանամայըպ զարուրի օլարագ կիւլմէյէ պաշլատըլար : Կարօֆօլլի իսէ :

— Բէք ալա պիլմէքտէյիմ քի , իչինիզտէն էն զիյատէ

կիւլէն , հէքսինտէն էքսիք կէթիրէն տիր . շիմտի սէօյլէյին պագալըմ , զիյատէ կիւլէն քիմ իտի :

Կարօֆօլլինին պու սիւալի իւզէրինէ , ճիւմլէսի , էն էվ վէլ պիր օտուն բարչասըյլա ավտէթ իթմիշ օլան չօճուղու կէօսթէրտիքլէրինտէ , խայըն հէրիֆ :

— Էյ , սէօյլէ պագալըմ , սէնին էքսիյին նէ՞ գատար տըր , տէտի :

— Գապահաթ պէնտէ տէյիլ :

— Պունտան սօնրա հէր քիմ «Գապահաթ պէնտէ տէյիլ» տէրսէ , ֆազլա օլարագ պիր գըրպաճ տա օ սէօզիւ իչին եէյէճէք , շիմտի սէօյլէ պագալըմ , նէ՞ գատար էքսիք կէթիրտին :

— Պէօյիւք վէ կիւզէլ պիր օտուն բարչասը կէթիրտիմ , իշթէ օրատա տուրույօր :

— Վագաա պու տա պիր շէյ տիր , լաքին էքմէքճիյէ կէօթիւր տէ միւպատէլէ էթ , պագալըմ էքմէք վէրի՞ր մի . սէօյլէ պագալըմ , գաշ սու էքսիք կէթիրտին :

— Օթուզ ալթը սու գազանապիտիմ :

— Տիմէք քի տէօրթ սու էքսիլիյօր , ա՛հ սէնի մէլուն հայլազ սէնի , տէօրթ սու էքսիք հա՛ , նէ՞ եիւզ սուրաթլա գարչըմա չըգայօրսուն . Ռիգարտօ եավրում , սէն բէք պահտընար պիր շէյթանսըն , պու կիւն էյի էյլէնէճէքսին . (մահքիւմ չօճուղա) էլպիսէնի սօյուն պագալըմ :

— Լաքին կէթիրտիյիմ օտուն բա՞րչասը :

— Օնը , թաամ վագթը եէմէք իչին սանա վէրէճէյիմ :

Ահմադճասընա օլան պու իսթիհզա , մահքիւմ օլմայան չօճուգլարըն գահգահալէրինի մուճիպ օլտու :

Էսնայի իսթիճվապաթտէ չօճուգլարըն հէքսի տէ կէլիպ պիրէր պիրէր հիսապլարընը վէրտիլէր : Իչէրինտէն իւշ նէֆէրի , տահա մահքիւմ օլարագ ատէթլէրի պէշէ պալիղ օլտու . պունլար թային իտիլէն կիւնտէլիքտէն պիր գաշ սու էքսիք կէթիրմէք ճինայէթինի իրթիքեապ իթտիքլէրի իչին , տայագ ճէզասընա միւսթահագ օլմուշլար իտի :

Կարօֆօլի, սօն տէրէճէ անըգլը պիր սէտա իլէ .

— Իշթէ պէշ թանէ հայտուտլար քի, պէնի ապիմա սոյմագտա տըրլար, մալիմի սըրգաթ վէ զարաթ իտիյօրլար . իշթէ ալիճէնապ վէ միւրվէթքեար օլմանըն սէմէրէսի պու տըր : Ահ սըյրըգ հայլազլար, սիզ չալըշըպ տա բարա կէթիրմէզսէնիզ, պէն, եէտիյինիզ օ կիւզէլ էթլէրին վէ բաթաթէպլէրին բարասընը նէրէտէն թէտարիք իտէպիլիրիմ, էյ վահ, սիզ պիր թագըմ ահմագ ատէմլէրին էօնիւնտէ աղլայաճագ եէրտէ, պիրիպիրինիզ իլէ կիւլէր օյնարսընըզ . էլինիզի ուզաթարապ քէնտինիզի աղլար կիպի կէօսթէրմէքտէն իսէ, սըրթընըզ ուզաթարապ հագըգաթէն աղլամայը տահա էյի զանն իտիյօրսուընը . սիզի մէլունլար սիզի, հայտէրուպալարընըզ սօյունըն պագալըմ, տէտի :

Պէշ նէֆէր մահքիւմլէր, էլինտէ գամշըյըլա տուրմագծա օլան Ռիգարտօնըն գարշըսընտա տիզիլմիշլէր իտի : Կարօֆօլի թէքըրար սէօզէ պաշլայըպ .

— Ռիգարտօ, սէն էյի պիլիրսին քի, պու գամշը տարպէլէրի պէնիմ գալպիմէ սօգունտուղունտան սանա պագամամ . պու ճիւմլէ սէնի պէքլէյօրում, վուրուլան տարպէլէրին շիտտէթինի, սէտասընտան քէշֆ իտէճէյիմ . հայտէ եավրում, ղայրէթլի օլ, ճան ու կէօնիւլտէն իշէ պաշլա, պիլմիշ օլ քի էքմէյին իյին չալըշըյօրսուն, տէտի :

Կարիֆօլի, կիւյա պու մուամէլէյի վահշիյանէյի կէօրմէք իսթէմէյօր կիպի եիւզիւնի աթէշէ տօղրու չէվիրտի :

Պէն իսէ գօրգու վէ հիտէթիմտէն պիր պուճաղա չէքիլմիշ տիթըէյօր իտիմ, պու զալիմ ատէմ պէնիմ էֆէնտիմ օլաճագ, քէյֆինճէ թային իտէճէյի օթուզ եախօտ գըրգ Խոտան նօգսան կէթիրէճէք օլուրսամ, սըրթըմ Ռիգարտօնըն տարպէլէրինէ սիբէր իտէճէք իտիմ : էյ վահ, Մաթիանըն քէմալի արղու իլէ էօլիւմտէն պահս իթտիյինէ նէ գատար հագըզ օլտուղունը շիմտի անլատըմ :

Չօճուգլարըն չըպլագ թէնի իւզէրինէ վուրուլան իլք գամշընըն շագըրտընը, կէօզլէրիմի եաշ իլէ տօլտուրտու :

Քէնտրիմի ունուտուլմուշ զանն իթտիյիմտէն , հէյէճանըմը զապթ իթմէյէ զայրէթ իթմէտիմ . լաքին եանըմընըմ , Կարօֆօլլի , կէօզիւնիւն ուճույրլա պէնի թէճէսսիւս խտէյօր իմիշ : Մէրգոււմ պու էսնատէ բարմայրլա պէնի կէօսթէրէրէք :

— Իշթէ գալպի կիւզէլ պիր չօճուգ քի , արգատայլարընըն պէտպահտըրընա , վէ պէնիմ հըսս իթտիյիմ աճը իւզէրինէ կիւլէն , սիզին կիպի հայտուտլարտան տէյիլ տիր . սիզէ նուսունէ օլմագ իչին քեաշքի ըէֆիգինիլ օլա խտի :

Կարօֆօլլինին պու սէօզիւ պէնի պաշտան այաղա գատար տիթրէթտի :

Գամընըն իքինճի տարպէսինտէն պիշարէ չօճուգ ինլէմէյէ , վէ իւշիւնճիւսիւնտէն ճիյէրլէր բարալայըճը պիր ֆէրեատէ պաշլատը :

Կարօֆօլլի էլինի գալտըրարագ , Րիգարտօյը վիբմագտան մէն իթտի :

Աֆլ խտէճէք տէյու զանն իթտիմ , լաքին եանըմընը իտիմ , զիրա զալիմ Կարօֆօլլի մոզլում մահքիւմէ խիթապէն :

— Պու ֆէրեատ ու ֆիղտնլէրին պանա նէ գատար ֆէնալըգ վէրտիյինի պիլիրսին . գամշը թէնինի բարչալայօրսա , սէնին աղլայըպ պաղըրտըրընտա պէնի օ գատար մուգթարըպ խտիյօր : Իմտի սանա էվվէտէն խապէր վէրիրիմ քի , հէր ֆէրեատըն իչին ֆաղլա օլարագ պիր գամշը տահա եէյէճէքսին , վէ գապահաթ սէնտէ օլաճագ . պագ քի պէնի ըահաթպըզ իթմէյէսին , էկէր հագգըմտա պիրաղ մուհապէթին վէ հիւրմէթին վար իսէ , ճէզա պիթէնէ գատար սուսմալըսըն , հայտէ՝ Րիգարտօ :

Րիգարտօ գամշը տարպէլէրինէ տէվամ իթմէքտէ , վէ պիշարէ չօճուգ տախի :

— Աննէճիլիմ , աննէճիլիմ , տէյու պաղըրմագտա խտի :

Հէլէ քի պու տէհշէթամիլ մէնզարէ իմթիտաթ իթմէտի , գաբու աշըլարագ Վիթալիս իչէրի կիրտի :

Վիթալիս , իւք պագըշլա , նէրտիւպանտէն չըգտըրը զէման իշիթմիլ օլտուզու ֆէրեատլէրին էսպապը միւտհիշէսինի :

անլամը՝ իտի. Հէման Ռիգարտօնըն իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք գամըըը ելինտէն գաբտը. պատէհու պիրտէն պիրէ Կարօֆօլիյէ տէօնտիւ, վէ գօլլարընը խաչվարի կէօյսիւ իւզէրինէ վազ իթմիշ օլտուղու հալտէ, մէրգումըն գարչըսընտա տիքիլիպ տուրտու:

Պու շէյլէր օ գատար սիւրաթլա իճրա օլունմուշ իտի քի Կարօֆօլի հայրէթինտէն շաշա գալտը. լաքին չօգ կէչմէտէն քէնտիսինի թօբլայարագ, նիմ պիր թէպէսսիւմ իլէ:

— Տէհշէթամիզ հալ տըր պու տէյիլ մի, պու չօճուգտա ասլա մէրհամէթ եօգ տըր, տէմէսի իլէ, Վիթալիս:

— Պու հալ թայիպէ շայան տըր, ատէթա ատէպսիլիք տիր, տէյու հայգըրտը:

— Էվվէթ, պէն տէ օնը տէյօրում ա:

— (Հիտտէթլէ.) Սո'ւս, սո'ւս, լիյաքեարլըգ իպթմէզ, սէն բէք ալա պիլիւսին քի պէն պու չօճուղա տէյիլ, իլլա սանա սէօյլէյօրում. Էվվէթ, քէնտիլէրինի միւտաֆաայէ միւզթէտիր օլամայան պս պիչարէ չօճուգլարա պու գատար իշքէնճէ. վէ եզլիյէթ իթմէք ատէթա ատէպսիլիք, վէ սօն տէրէճէ ալադըրգ տըր:

Վիթալիսին պու թէքտիրի իւզէրինէ Կարօֆօլի սէտաւընը թէպտիլ իտէրէք:

— Սէն նէ գարըըյօրսուն, էսկի պուտալա, տէյու հայգըրտը:

Վիթալիս. — Էվվէթ, պէն գարըըշտըգտան մատէ, հաթտա բօլիս աախի միւտախէլէ իտէպիլիր, տէմէսի իլէ, Կարօֆօլի այաղա գալգարագ:

— Բօլիս մի, պէնի բօլիս իլէ մի թէհտիտ իտիյօրսունուգ:

— Էվվէթ, վէ հագգըմ տա վար:

Կարօֆօլի սաքին պիր հալ, վէ միւսթահղի պիր թավր քէսպ իտէրէք:

— Պէնի տինլէ Վիթալիս, մուզիպլիք լազըմ տէյիլ, էկէր բօլիստէն պահս իլէ պանա զարար վիրմէյի թէհտիտ ի-

տիյօրսանըզ, պէնտէ սիղէ այնի թէհտիտտէ պուլունապիլի-
րիմ, վէ օ վազըթ պագալըմ քիմ բէշիմանն օլուր: Վագաա
սիղին իշլէրինիզին բօլիսէ այըտ օլմատըղընը պիլիլիմ, լաքին
էօյլէ ատէմլէրէ մինասիպէթի վար քի, էկէր պիլտիլիմ շէյ-
լէրի անլէրէ պիլտիրսէմ, էկէր պիր իսմ, եալընըզ պիր իսմ
սէօյլէյէճէք օլսամ, հալին նիճէ օլուր, վէ օ հալտէ պագա-
լըմ մահճուպիլէթ վէ խէճալէթի մուճիպ օլան պիր մուամէ-
լէյի կիզլէմէյէ իքիմիզտէն հաճկըմըզ մէճպուր օլուրուզ,
սիզ պուրալարընը էյի պիլիլիսինիզ, տէյիլ մի:

Էֆէնտիմ, պիր սանիյէ գատար ճէվապ վէրմէքսիզին
տուրտուղու եէրտէ գալտը:

Կարօֆօլլի, մահճուպիլէթ սէօղիւ իթմիշ իտի. աճէպտ
էֆէնտիմ խէճալէթի մուճիպ օլան պիր իշ մի եաբմըշ իտի,
պիր գապահաթ մը իշլէմիշ իտի, իշիթտիլիմ պու սէօղտէն
ազիմ պիր տէհշէթէ կիրիֆթար օլուպ շաշմըզ գալմըշ իքէն,
Վիթալիս էլիմոէն թուլթարագ, վէ պէնի գաբըյա տօղլու
սիւրիւյէրէք:

— Հայտէ կիտէլիմ, տէտի:

Կարօֆօլլի իսէ այնի իսթիհզա իլէ կիւլէրէք:

— Էհ, էհ, տարըլմա, իհթիյար տօսթում, ապուսը
չէհրէ կէօսթէրմէք իսթէմէզ, պանա պիր շէյ սէօյլէյէճէք-
սէն, սէօյլէ պագալըմ նէ իմիշ:

— Արթըզ սանա սէօյլէյէճէք սէօղիւմ եօզ, տէյէրէք,
պաշգա պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին, վէ հիչ արգասընա պիլէ
պագմագսըզըն, էլիմի թուլթմուշ օլտուղու հալտէ նէրտիւ-
պանտէն էնտիք:

Կարօֆօլլինին բէնշէյի զալիմանէսինտէն գուրթուլտու-
ղումտան տօլայը հըսս իթտիլիմ մէմնունիլէթին տէրէճէսինի
թարիֆ իտէմէմ. էկէր ճէսարէթ իտէպիլէ իտիմ, հէման Վի-
թալիսին պօյնունա սարըլուպ եիւզլէրինի էօբէճէք իտիմ:

18

Սօգազտա պուլունան գալապալըղըն արասընտան կիտէ-
յօր իտիք . Վիթալիս , հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին եիւրիւ-
յօր իտի : Ձօգ կէշմէտէն տար վէ թէնհա պիր սօգաղա սաբ-
տըղըմըղտա , էֆէնտիմ , պիր խանէնին էշիյի իւզէրինտէ օ-
թուրուպ էլի իլէ ալնընը օվուշտուրմաղա պաշլատը քի , պու-
հալ աղըր պիր էնտիշէ իշինտէ օլտուղունը իյմա վէ իֆհամ
իթմէքտէ իտի :

Վիթալիս , պիր մրգտար տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , քէն-
տի քէնտինէ սէօյլէշիյօր կիպի .

— Ալիճէնապըզ կիւզէլ շէյ տիր . ֆագաթ պունույըլա
պէրապէր , իշթէ Բարիզ գալտըրըմլարընտա պիր բարասըզ վէ
աճ պի իլաճ պիր հալտէ պուլունույօրուզ , տէտի , վէ պանա
խիթապէն .

— Նա՛սըլ , գարնըն աճ մը տըր :

— Պու սապահ վէրտիյինիզ էքմէք բարշասընտան մատէ
աղըրմա պիր շէյ գօյմամըշըմ :

— Պիշարէ էվլատըմ , օ հալտէ պու ագշամ աճ աճընա
եաթաճաղըզ , վէ հաթտա նէրէտէ եաթաճաղըմըզ տախի մա-
լիւմ տէյիլ տիր :

— Կարօֆօլլինին էվինտէ մի եաթմագ թառափվուր իթ-
միշ իտինիզ :

— Հիշ օլմաղսա սէնին օրատա եաթաճաղընը իւմիտ իթ-
մէք , հաթտա Կարօֆօլլի , գըշըն սէնի եանընա ալմագ իշին
պանա եիրմի ֆրանգ վէրէճէք իտի քի , հիշ օլմաղսա օ հալտէ
սէնին տէրտինտէն օլտուն գուրթուրմուշ օլաճագ , վէ եալը-
նըզ քէնտիմի տիւշիւնէճէք իտիմ . լաքին չօճուգլար հագգըն-
տա իրթիքեապ իթտիյի մուամէլէյի զալիմանէսինի կէօրէրէք ,

քէնտիմի զապթ իտէմէտիմ. սէնտէ անըն եանընտա գալմագ իսթէմէյօր իտին, տէյիլ մի :

— Ահ, սիզ բէք էյի վէ բէք խայրխահ պիր աստէմի-
նիզ :

— Իվվէթ, օ խայրն հէրիֆին գալպինտէ մէրհամէթ է-
սէրի գալմամը. նէ հալ իսէ, շիմտի նէրէյէ կիտէճէյիզ :

Ձաթէն վագըթ կէչմիշ օլտուղու կիպի, կիւնտիւղիւն պիր
տէրէճէյէ գաստար խաֆիֆլէնմիշ օլան սօուգ, եէնիտէն քէս-
պը շիտտէթ իթմիշ, վէ բօյրազ ըիւզկեարը էսմէյէ պաշլամըշ
իտի քի, թապիյի կիճէ օլտուղունտա պիր գաթ տահահ ար-
թաճագ իտի :

Վիթալիս ուղուն միւտտէթ էշիյին իւզէրինտէ օթուր-
տու, պէն իլէ Գաբի տախի գարշըսընտա պիլա հարաքէթ
տուրուպ պիր շէյէ գարար վէրմէսինի պէքլէյօր իտիք : Նի-
հայէթ ալաղա գալգտըղընտա :

— Նէրէյէ կիտէճէյիզ, տէտիմ :

— Փանթիլիյէ կիտէճէյիզ, պաղէն օրատա պիր թաշ օ-
ճաղընտա եաթմըշըմ. եօրղոնմուսուն :

— Խայր, Կարօֆօլիինին էվինտէ պիր ազ տինլէնտիմ :

— Թէէսիւֆ օլտուր քի պէն հիշ եօրղունլուգ ալմա-
տըմ, եօլ եիւրիւմէյէ ասլա թագաթըմ եօգ, լաքին նէ չա-
րէ, պէհէմէհալ կիթմէք լաղըմ տըր. հայտէ իլէրի կէչին
չօճուգլարըմ :

Վիթալիս, նէշէլի վագթընտա քէօբէքլէր իլէ պանա
«Զօճուգլարըմ» տէմէքտէ իտի. ֆագաթ օ ագչամ պու
սէօզիւ բէք մահզունանէ սուրէթատ թէլաֆֆուգ իթտի :

Եէնիտէն Բարիզ սօգազլարընտան եօլումուղա կիթմէյէ
պաշլատըգ. կիճէ գօյու գարանլըգ իտի, ըիւզկեարըն շիտ-
տէթինտէն կաղլարըն ըշըղը թիթրէյիպ, եօլը թէնվիր իտէ-
մէտիլիքտէն, հէր ածըմ ալտըղըմըզտա ալաղլարըմըգ գա-
լարազ չամուր վէ պաթազլարա տալըյօր իտիք : Վիթալիս
էլիմի թութմուշ, վէ Գաբի տախի կեահ պէ կեահ սօգաղա
աթըլմըշ էքմէք վէ քէմիք բարչապը պուլմագ իչին սիւքրին :

Թիլի գօգլայարագ արգամը սըրա կելիյօր իտի . լաքին գար հէր թարաֆը գարլամըն օլմասըյըլա , պիղիմ կիպի աճըլդ տան ֆէնա հալտէ մուղթարըպ օլան հայվանըն իւմիւտի պօշա չըգարագ , գուլագլարընը ասմըն օլաուղու հալտէ եօլունա տէվամ իտիյօր իտի :

Կեահ կէնիշ ճատտէլէրտէն , վէ կեահ տա տարաճըգ սօգաղարտան կէշէրէք տայիմա եիւրիւյօր իտիք . էմնայի րահտէ նատիրէն թէսատիւֆ իթտիյիմիղ քիմնէլէր իլէ բօլիւ մէմուրլարը , թէաճիւպլէ տուրուպ պիղէ պագմագտա իտիլէր : Պու կիտիպ կէլէն ահալինին թէաճիւպլինի մուճիպ օլան շէյ , պիղիմ էլպիսէմիղին հալի մի , եօգսա եօրղունլուգ սէպէպի իլէ թօբալլայա թօբալլայա կիտիշիմիղ մի իտի :

Փագաթ վիթալիս պաշընը ասմըն վէ պէլի պիւքիւլմիւշ օլտուղու հալտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքսիղին եիւրիւյօր իտի . սօուղըն շիտտէթինէ ըաղմէն էլի աթէշ կիպի եանմագ տա իտի : Արա սըրա տուրուպ պաշընը ումուղումա տայաթտըղընտա , վիճուտինին աղըր պիր սատմէյէ թաթուլմիւշ կիպի թիր թիր թիթրէտիյինի հըսս իտիյօր իտիմ :

Քէնտիսինէ պիր շէյլէր սօրմաղա ճէսարէթ իթմէք ատէթիմ տէյիլ իսէ տէ , պու տէֆա պու գայիտէյի սարֆը նաղար իթտիմ . քէնտինի սէվտիյիմի , վէ էլիմտէն կէլէնի եարմաղա հաղըր օլտուղումը անլաթմագ իսթէյէրէք :

— Ղալիպա խասթասընը , տէտիմ :

— Էվվէթ , խասթա օլմագտան գօրղույօրում . ֆագաթ պու տէրմանսըղըղըն . եօրղունլուգտան նէշաթ իթտիյինէ շիւպհէ իտէմէմ . Պիր գաշ կիւնտէն պէրի եիւրիւտիւյիւմիւղ եօլ , սինն ու սալիմէ . կէօրէ բէք ուղուն կէլտիլի կիպի , պու կիճէնին սօուղը տալիս իհթիյարլամըն վիճուտիմէ , վէ էսկիւ միշ գանըմա բէք ֆէնա թէէսիր իթտի . պանա շիմտի սըճագ պիր չօրպա , հէր թարաֆը մուհաֆաղալը պիր օտա , վէ կիւղէլ պիր եաթագ լաղըմ իտի . ֆագաթ աթընլարըն ճիւմլէսի տէ ըիւյա վէ խայալաթ գապիլինտէն շէյլէր տիր . Է՛հ եիւրիւյէլիմ չօճուգլարըմ , եիւրիւյէլիմ , տէտի :

Շէհիրտէն տըշարը չըզմըշ խտիք . արթըզ էվլէր կէօրիւն-
մէյիպ պազը իքի տիվար արասընտան , վէ պազը տա սչըգ-
տա տիւզ օվալարտան եիւրիւյօր խտիք . արթըզ եօլտա նէ
կէչիպ տէօնէնլէրէ , նէ բօլիսլէրէ , վէ նէ տէ պէլէտիյի նէ-
ֆէրաթընա թէսատիւֆ օլունույօր խտի . արա սըրա սիյաճ
պիր ըէնկ քէսպ իթմիշ օլան գուպպէյի ասիւմանտա սէյրէք-
ճէ կէօրիւնէն եըլտըզլարըն նիմ այտընլըղընտա պաշգա ը-
չըգ կէօրմէյօր խտիք . ըուզկեար քէմալի շիտտէթլէ էսէրէք,
ըսլագ էսվապըմըզը վիճուտիմիզէ հաբըշտըրմագտա , վէ գա-
նըմըզը տօնտուրմագտա խտի :

Հէր նէ գատար օրթալըզը գօյու պիր գարանլըգ իհա-
թա իթմիշ , վէ եօլլար տա չաբարըզ խտի իսէ տէ , ֆագաթ
վիթալիս , կիտէճէյի մահալի պիլիր , վէ եօլունտան թէմա-
մէն էմին պիր ասէմ կիպի եիւրիւտիլինտէն , պէն տէ դայպ
օլմագ գօրգուսընտան պէրի օլարագ արգասը սըրա կիթմէք-
տէ , վէ եալընըզ թաշ օճալընա նէ վագըթ վասըլ օլտաղը-
մըզը տիւշիւնմէքտէ իաիմ :

Վիթալիս , պիրտէն պիրէ տուրուպ էթրաֆընա պագըն-
տըգտան սօնրա :

— Պուրալարտա աղաճ քիւմէսի կէօրիւյօրմուսըն , տէ-
յու սօրտու :

— Հիշ պիր շէյ կէօրմէյօրում :

— Աիյաճ պիր եըզընթը կէօրմէյօրմուսըն :

Պու սիւպլէ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ կէօզիւմիւն ալ-
տըզը գատար ուզագլարա աթֆը նազար իտէրէք տըզգաթ-
լա պագտըմ , լաքին նէ պիր աղաճ , նէ պիր էվ , վէ նէ տէ
պիր ըչըգ կէօրիւնմէտիյի կիպի , ան պէ ան քէսպը շիտտէթ
իթմիշ օլան ըիւզկեարըն տէհշէթամիզ սէտասընտան պաշգա
հիշ պիր շէյ իշիտիլմէյօր խտի . դայէթ վասի վէ թէնհա պիր
օվա տէրունինտէ պուլունույօր խտիք :

Վիթալիս , թէքրար քէլամէ աղազ իտուպ :

— Ահ , էկէր սէնին կիպի քէսկին կէօզլէրէ մալիք օլա
իտիմ . լաքին նէ ֆայիտէ հէր շէյ պուլանըզ կէօրիւյօ-

բուժ. շու ճիհէթէ էյիճէ պաղ, տէյերէք, սաղ էլինի իլէրի
աողրու ուզաթտը :

Պէն իսէ հիշ պիր շէյ կէօրէմէտիյիմի սէօյլէմէյէ ճէսա-
րէթ իտէմէյիպ սիւքիւթ իթտիյիմտէն, թէքրար եիւրիւմէյէ
պաշլատը :

Պիր գաշ տաղըգա սիւքիւթ իլէ եիւրիւտիւքտէն սօնրա,
թէքրար տուրուպ :

— Նինէ մի աղաճ քիւմէսինի կէօրմէյօրսուն, տէմէսի
իլէ, սէսիմ թիթրէյէրէք :

— Խայր, հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր, տէտիմ :

Ձիրա պիր աղ էվվէլքի էմնէյէթիմի զայպ իթմիշ օլուպ,
քէնտիմիզի թէհլիքէտէ զանն իտէրէք գօրգույօր իտիմ, Վի-
թալիս հրսս իթտիյիմ պու տէհշէթի քէշֆ իթմիշ կիպի :

— Ղալիպա գօրգունտան կէօզլէրին էյի կէօրմէյօր, տէ-
տի :

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի ապա աղաճ կէօրմէյօրում,

— Պէօյիւք պիր ճատտէ՞ տէ մի կէօրմէյօրսուն :

— Հիշ պիր շէյ կէօրիւնմէյօր :

Նէրէտէ օլտուղումուզը, վէ նէրէյէ կիթտիյիմիզի պիւ-
մէտիյիմտէն, ճէվապ վէրէմէտիմ :

Վիթալիս. — Պէշ տաղըգա գատար տահա եիւրիւյէլիմ,
շայէտ եինէ աղաճ քիւմէսինի կէօրէմէզսէք, եօլու շաշրմըշ
օլտուղումուզ անլաշըլըր, վէ օհալտէ կերի տէօնէրիզ :

Եօլու շաշրմըշ օլտուղումուզա չիւպհէմ գալմատըղն-
տան, պիւս պիւթիւն թապ ու թուվանտէն տիւլմիւշ իտիմ,
Վիթալիս գօլումտան չէքիպ ատէթա պէնի սիւրիւքէյէրէք :

— Եիւրիւ եավլում, եիւրիւ պաղալում, տէտի :

— Արթըգ եիւրիւմէյէ մէճալիմ գալմատը :

— Էյ նէ ետքալում եա՛, սէնի ումուզըմա ալապիյիլիմի-
յիմ զանն իտիյօրսուն, պէնիմտէ տյաղաա տուրաճազ մէ-
ճալիմ եօզ տըր, լաքին նէ չարէ, էկէր օթուրսազ՝ պիր տա-
հա այազա գալգամայաճաղըմըղը, վէ օլտուղումուզ եէրտէ
սօլուգաան տօնուպ թէլէֆ օլաճաղըմըղը պիւչիւնտիյիմ քիլն

տիր քի սպազտա տուրապիլիցօրում, Հայտէ Էվլատում, հայտէ եիւրիւյէլիւմ:

Զարնաչար եիւրիւմէյէ պաշլատում: Պիր աղ կիթաիքտէն սօնրա, Վիթալիս:

— Եօլտա արապա իզլէրի կէօրիւյօրմուսըն:

— Խայր, ասլա իզ կէօրիւնմէյօր:

— Էօյլէ իսէ կէրի տէօնէլիւմ:

Իրեճաթ իթտիյիմիզտէ, օ անէ գատար արգամրզտան բույան իթմէքտէ օլան ըիւզկեար, օ տէրէճէ շիտտէթլէ եիւզիւմիւզէ գարչը Էսմէյէ պաշլատը քի, նէֆէս ալամաղ օլույօր իտիւմ:

Զաթէն իւէրի կիթտիյիմիզտէ չաբըգ եիւրիւյէմէյօր իւքէն, կէրիյէ ըիւճաթ իթտիյիմիզտէ, պիւսպիւթիւն աղըր եիւրիւմէյէ մէճպուր օլտուզ:

Վիթալիս. - Արապա իզլէրի կէօրէճէք օլուրսան պանա պիթոր, պիզիւմ արատըղըմըզ եօլ, սօլ ճիհէթտէ օլմալը, վէզանն իտէրսէմ գալտըրըմը օլաճագ տըր:

Իրեզկեարէ մուգապէլէ իտէրէք պիր չարեէք սաաթ գատար եիւրիւտիւք, կիճէնին գօյու գարանըղը վէ տէհչէթամիզ սիւքիւթի իշինտէ, պուզ պաղլամըշ օլան եէրին իւզէրինտէ այագլարըմըզն սէտասընը իշիտիյօր իտիւմ: Կիւճ հալ իլէ տտըմ ալմագլա պէրապէր, սայքի Վիթալիսի պէն սիւրիւյիւպ կէօթիւրիւյօր իտիւմ: Ղիրա պիչարէտէ եիւրիւյէճէք մէճալ գալմամըշ իտի:

Ազիւմ պիր էնտիշէ իլէ եօլըն սօլ ճիհէթինի թէտգըգ իթմէքտէ իքէն, նակէհան կէօզիւմէ ուֆագ պիր եըլտըզ բարըլթըօր կիպի պիր ըշըգ կէօրիւնիւպ, էլիմի օ ճիհէթէ ուզաթարագ:

— Ըշըգ կէօրիւյօրում, տէյու պաղըրտըմ:

— Նէրէտէ, տէյէրէք, իրայէ իթտիյիւմ ճիհէթէ պագտը:

Ֆիլհագըգա աղ ուզագտան մէզքիւր ըշըգ կէօրիւնիւյօր իտի իսէ տէ, ֆագաթ Վիթալիս կէօրէմէյօր իտի, պաշգա

վազըթլար կիճէլէրի պիլէ ուզաղը կէօրմէք խասսէսինէ մաւլիք էքէն , շիմտի պիշարէնին կէօղլէրի կէօրմէմէյէ պաշլամը իտի :

— Պէն ընդ ֆիլան կէօրմէյօրում , ֆազաթ կէօրսէմ պիլէ պիղէ ֆայիտէսի օլամազ . կէօրիւնիւք քի պու ընդ չալըմազտա օլան պիր իշճինին մասաար իւղէրինտէ , վէ եախօտ հալէթը նէզիյէտէ պուլունան պիր խասթանըն եաթազը եանընտա եանան պիր գանտիլ տիր : Պիզ պու կիպի խանէլէրին գաբըլարընը չալամայըզ . քէօյլիւքլէրտէ կիճէ վազթը միսաֆէր գապուլ իտէրլէր , ֆազաթ Բարիզին հէվալէսինտէ միսաֆէրնիւվազըզ պէքլէմէ , պիղի իշին էվ եօզ օղլում , եիւրիւմէյէ պազալում , տէտի :

Պիր գաշ տազըզա տահա եիւրիւտիւք , կիթտիլիմիզ եօլը պըրան պիր եօլ տահա կէօրտիւմ կիպի , վէ պու եօլըն քէօշէսինտէ տախի գալտըրում օլտուղունը գանն իտէրէք , պիր ան էվվէլ իլէրլէմէք իշին , Վիթալիտի պըրազտում . ֆիլ հազըզա եօլուն իւղէրինտէ թէքէրլազ իղլէրի կէօրիւպ :

— Իշթէ արապա իղլէրինի կէօրիւյօրում , տէյինճէ , Վիթալիտ :

— Էլինի պանա վէր , արթըզ գուրթուլտուգ , թաշ օճաղընա կիթմէք իշին պէշ տազըզա գատար տահա եիւրիւմէմիզ լազում տըր , տըզգաթըլա պազաթըզընտա ազաճ քիւմէսինի տախի կէօրէճէքսին , տէտի :

Միւհազըզա կէօղիւմէ սիյահ պիր գաբարթը իլիշտի , վէ պիր սանիյէ սօնրա աղաճըղը կէօրտիւլիւմի Վսթալիտէ խապէր վէրտիմ :

Իւմիւտ պիղէ պիր ազ գուվվէթ վէրաի , պապըլարմիզ էվվէլքի գատար աղըր տէյիլ իտի , եէր տէ օգատար սէրա կէօրիւնմէյօր իտի . լաքին պունըյըլա պէրապէր , Վիթալիտին սէօյլէտիլի պէշ տազըզա բէք ուզուն սիւրտիւլիւնտէն , մէրգում տուրարազ :

— Տիւղ եօլտա եիւրիւտիւլիւմիւզ պէշ տազըզատան չօգ ղիյատէ օլտու , տէյիլ մի , տէտի :

— Էվվէթ , պանատա էօյլէ կէլիօր :

— Արապա իզլէրի նէրէյէ գատար իմթիտատ իտիօր :

— Տօս տօղրու տէվամ իտիօր :

— Օ հալտէ թաշ օճաղընըն գարուսը սօլտա օլմագ կէ-
րէք տիր . պիզ իսէ կէօրմէտէն էօնինտէն կէչմիշ օլմալըլըլ ,
էլպէթատ պու զիֆիր գարանլըգտա ինսան գօլայ եանըլըր :
Էգճիւմէ արապա իզլէրինին ուզամասընտան , կիտէճէ-
յիմիզ մահալի կէչմիշ օլտուղումուզը անլամալը իտիք :

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի , արապա իզլէրի սօլ ճիհէ-
թէ տօղրու տէօնմիւշ տէյիլ իտի :

— Էօյլէ իսէ եինէ կէրի տէօնմէմիզ լաղըմ կէլիր :

Պիր տահա ըիւճաթ իթտիյիմիզտէ , Վիթալիս տուրա-
րագ :

— Աղաճ քիւմէսինի կէօրիւյօրմուսըն :

— Էվվէթ , եօլըն սօլ ճիհէթինտէ տիր :

— Արապա իզլէրինի :

— Իզ եօգ :

— (Էլի իլէ կէօզլէրինի օղուշտուրարագ .) Չօգ շէյ , ա-
ճէպա քէօր մը օլտում . աղաճլարա տօղրու եիւրիւյէլիմ , է-
լինի պանա վէր :

— Պիր տիվար վար :

— Օ տիվար տէյիլ տիր , թաշ երզընթըսը տըր :

— Խայր . թէէմին իտէրիմ քի տիվար տըր :

Տէտիյիմի բէք գօլայ թասթիգ իտէպիլիրիմ , չիւնքի տի-
վարտան անճագ պիր գաշ ատըմ ուզագտա պուլունույօր ի-
տիք . Վիթալիս , քէնտի կէօզլէրինէ ինանմագ իսթէյուպ ի-
լէրլէյէրէք էլլէրի իլէ « Թաշ երզընթըսը տըր » տէտիյի տի-
վարը եօգշատըգտան սօնրա .

— Հագըգաթէն տիվար իմիշ , թաշլար խարճըլա վէ միւն-
թազամ սուրէթտէ տիզիլմիշ , ֆագաթ գարուսը նէրէտէ ,
արապա իզլէրինի արա պագալըմ :

Էյիլէրէք տիվարըն ուճունա գատար կիթտիմ իսէ տէ
ասլա իզ կէօրէմէտիմ . պատէհու Վիթալիս տօղրու կէրի

տէօնէրէք տիվարըն օպիր թարաֆընըտա արատըմ, լաքին հիշ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը, հէր թարաֆը տիվար, հէր եանը գաբալը, ասլա պիր գաբը վէ իշէրի կիրիլէճէք պիր տէլէք պիլէ պուլամատըղըմտան, վիթալիսէ .

— Պէն պուրատա գար երղընթըսընտան պաշգա պիր շէյ կէօրէմէյօրում, տէտիմ :

Յիլ հագըգա բէք վէխիմ վէ տէհշէթի պիր հալտէ պուլունույօր իտիք . շիւպհէսիզ վիթալիս եօլու շաշըմըշ օլմալը իտի, արատըղը թաշ օճաղը պուրատա տէյիլ իտի :

Վիթալիս, «Գարտան պաշգա պիր շէյ կէօրէմէյօրում» տէտիլիմէ ճէվապ վէրմէյիպ, պիր մըգտտը պիլա հարէքէթ տուրտուգտան սօնրա, էլլէրինի թէքրար տիվարըն իւզէրինէ գօյարագ պիր ուճտան պիր ուճա տօլաշտը : Պու մուամէլպիմ տէն հիշ պիր շէյ անլամայան Գաբի իսէ, սապըրսըզլըգլա հավլամագտա իտի .

Պէնտէ էֆէնտիմին արգասընտան կիտիյօր իտիմ քի, տիվարը տօլաշտըգտան սօնրա .

— Տահա ուղագտան արամագ լազըմ տըր, տէտի :

— Խայր, թաշ օճաղընըն էթրաֆընա տիվար չէվրիմիշ :

— Տիվա՛ր մը չէվրիմիշ :

— Էվվէթ, տիվար իլէ գաբուսընը գաբամըշլար, իշէրի կիրմէք միւմքին տէյիլ տիր :

— Տէհշէթամիզ ֆէլաքէթ :

— Օ հալտէ :

— Նէ՞ եաբաճաղըզ աէյիլմի, պէնտէ պիլմէմ, պուրատա էօլմէլի վէսսէլամ :

— Ա՛հ էֆէնտիմ, նէ՞ տէյօրսունըզ :

— Էվվէթ պիշարէ չօճուգ, հագըղն վար, սէն հէնուզ կէնճ օլտուղուն իլին էօլմէք իսթէմէյօրսուն, վէ պու տա թապիյի տիր . բէք ալա եիւրիւյէլիմ, նա՛սըլ, եիւրիւյէպիլէ՛ճէքմիսին :

— Լաքին սիզ, սիզ նա՛սըլ . . .

— Եիւրիւմէյէ ճահտ իտէրիմ, շայէտ տէրմանըմ գալէ

մասնա ինթիյար պէյկիրլէր կիպի օլտուղում եէրտէ երգըլըր գալըրըմ:

— Յագաթ նէրէյէ կիտէճէյիզ:

— Բարիզէ կիտէճէյիզ, բօլիսէ թէսատիւֆ իթտիյիմիզ-տէ քէնտիմիզի գարաղօլիանէյէ կէօթիւրտէճէյիզ. վագաա պու. թէտպիրէ միւրաճաթ իթմէք իսթէմէզ իտիմ, լաքին սէնին պէօյլէ սօուգտան էօլտիւյիւնիւ տէ ճայիզ կէօրէմէմ. Հայտէ Բէմիճիյիմ, հայտէ սէվկիլի օղլում, քէսպը ճէսարէթ էյլէ տէ եիւրիւյէլիմ, տէտի:

Կէլտիյիմիզ եօլտան թէքրար կէրիսին կէրիյէ եիւրիւմէյէ պաշլատըգ. սաաթ գաշ օլտուղունը պիլմէյօր իտիմ, լաքին ուզուն միւտտէթ եօլ եիւրիւտիւյիւմիւզտէն, եարը կիճէյի կէշմիշ թախմին իթմէքտէ իտիմ. Կէօք եիւզիւ եինէ էվ-վէլքի կիպի գարանըլըգ օլուպ, անճագ եէր պէ եէր իշթիալ իտէն եըլտըզլար, աստէթտէն զիյատէ ուֆագ կէօրիւնիւյօր-լար իտի. րիւզկեար իսէ սօն տէրէճէ քէսպը շիտտէթ իտէրէք, եէր իւզէրինտէ պուլունան գար եըղընթըլարընը գալ-տըրըպ եիւզիւմիւզէ տօղրու սավուրույօր իտի. Էօնիւնտէն կէշտիյիմիզ էվլէր հէք գաբալը օլուպ հիշ պիրըլըգ կէօրիւն-մէմէքտէ իտի. Քէնտի քէնտիմէ, պու էվլէրին իշինտէ սըճաճըգ եաթմագտա, վէ քէմալի իսթիւրահաթլէ ույումագտա օլան աստէմլէր, պիզիմ պէօյլէ սօուգտան զանղըր զանղըր թիթրէտիյիմիզի, վէ նէ գատար զահմէթ ու մէշագգաթ չէք-տիյիմիզի պիլտէլէր, էլպէթ գաբըլարընը աշարլար, տէյօր իտիմ. նէ պօշ զիւյիւմ. . .

Եալընըզ սէրթ ատըմլար իլէ եիւրիւյէրէք սօուղա մուգավէմէթ իտէպիլէճէք իտիք, լաքին վիթալիս բէք զիյատէ զահմէթ վէ կիւճ հալ իլէ եիւրիւյէպիլիյօր իտի. պիշարէնին սօլուղը քէսիլտիյիքնտէն, սօրտուղում շէյլէրէ ճէվապ վէրէմէտիլի էլի իլէ իշարէթ իտէրէք անլատըյօր իտի:

Գըրտան շէհիրէ կէշմիշ իտիք, եանի եէքտիկէրինտէն ուզագ օլարագ կազ ֆէնէրլէրի ասըլը օլան իքի տիվար արա-սընտան եիւրիւյօր իտիք:

Վիթալիս նահեհան տուրտը , պիչարէնին արթըգ եիւրիւյնէն տերմանը գալմամը՝ օլտուղունը էյիտէն անլայարագ .

— Իսթէրսէնիզ շու գաբըլարտան պիրինի չալայըմ տէտիյիմտէ , նէֆէսի քէսիլէրէք .

— Խայր , պօշ չէյ տիր , պու էվէրտէ իղ ամէթ իտէն պաղչէպանլար տըր քի , կիճէ վագթը ասլա գաբը աշմաղլար . եիւրիւյնիմ օղլում եիւրիւյնիմ , տէյերէք , պիր գաշատըմ ալտըգտան սօնրա թէքրար տուրտու , վէ եավաշ պիր սէտա իլէ .

— Լաքին արթըգ եիւրիւյնէմզ օլտում , պիր ազ րահաթ իթմէմ լազըմ տըր , տէտի .

Էթրաֆը չիթ իլէ մուհաթ պիր աչըգ գաբը , վէ իչէրիսինտէ տախի սէպզէվաթ վէ չիչէք պահճէլէրինտէ կէօրիւլտիլիւ կիպի , իւզէրի սաման իլէ էօրթիւլիւ կիւպրէ երզընթըսը կէօրիւնիւյօր իտի . ըիւզկեար՝ կիւպրէնին իւզէրինտէքի սամանը սավուրուպ սօգաղա , եանի չիթլիլին գաբուսը էօնիւնէ երզմըլ իտի .

Վիթալիս . - Պէն շուրաճըգտա օթուրաճաղըմ , տէմէսի իլէ .

— Լաքին սիզ , պիր ազ էվվէլ , էկէր օթուրաճագ օլուրսագ , սօուղըն թէէսիրիլլէ պիր տահա գալգմայաճաղըմըզը սէյլէտինիզ իտի , տէտիմ .

Լաքին մէրգում ճէվապ վէրմէքսիզին , իշարէթ իլէ սամանը գաբընըն էօնիւնէ թօբլամամը էմր իթտի , վէ տէրհալ մէզքիւր սաման երզընթըսը իւզէրինէ երզըլը վէրտի . պիչարէնին տիչլէրի կըճըրտայըպ , վիճուտի իսէ թիր թիր թիրէյօր իտի .

Պիր սանիյէ գատար էյլէճէ եաթտըգտան սօնրա .

— Պիր ազ տահա սաման կէթիր , կիւպրէ երզընթըսը պիզի ըիւզկեարտէն մուհաֆաղա իտէր , տէտի .

Վագաա ըիւզկեարտէն մուհաֆաղա իտիյօր իտի , լաքին սօուղը նէ՞ եաբմալը , նէ հալ իսէ , թօբլայապիլէճէյիմ գա-

տար սաման երդարգտան սօնրա , կելտիմ Վիթալիսին եանըն-
տա օթուրտում : Անլաշըլըր անլաշըլմազ պիր սէտա իլէ .

— Սէն պանա տայան , վէ Գաբիյի տէ իւզէրինէ ալ քի ,
վիճուտինին հէրարէթի իլէ սէնի ըսընտըրսըն , տէտի :

Հագըգաթէն Վիթալիս զայէթ միւճէրրէպ պիր ատէմ օլ-
մաղըլա , պիզիմ հալիմիզտէ պուլունանլարա սօուղըն մուճիպի
մէվթ օլաճաղընը բէք ալա պիլտիյի հալտէ , քէնտիտինի պու
թէհլիքէյէ իլգա իթմէք իչին , թէքմիլ գուվլէթը պէտէնի-
յէսինին մահվ օլմասը լաղըմ իտի :

Փիլ հագըգա օն պէշ կիւնտէն պէրի տէվամ իտէն եօր-
ղունլուղա , պու սօն եօրղունլուղտա զամմ օլտուգտան մա-
տէ , աճըգ վէ միհն ու մէշագգաթ , պիշարէնին պիւսպիւթիւն
թապ ու թուվանընը քէսմիշ իտի :

Աճէպա Վիթալիս , պուլունտուղու հալին աղըրըղընը
պիլիյօր մու իտի : Պունը անլայամատըմ , լաքին սամանը իւզէ-
րիմէ չէքիպ տէ եանընա սըղընտըղըմ սըրատա , պանա տօղ-
րու էյիլէրէք եիւզիւմիւ բուս իթտիյինի հըսս իթտիմ : Պու
էօբիւշ իքինճի տէֆա օլույօր իտի , լաքին , էյ վա՛հ , էն սօն
բուսէ օլտու :

Ազ պիր սօուգ ինսանըն ույգուսունա մանի օլուր իսէ
տէ , պիլաքիս չիտտէթլի սօուգ , աչըգտա եաթանլարըն վի-
ճուտինի կէվլէտիր , վէ պիր ույուշուգլուգ արըզ օլուր . իշ-
թէ պիղէ տէ էօյլէ օլտու :

Վիթալիսին եանընտա պիւզիւլիւպ եաթար եաթմազ , վի-
ճուտիմէ պիր ույուշուգլուգ արըզ օլուպ , հէման կէօղլէրիմ
գաբանը վէրտի . աչմաղա չալըշտըմ իսէ տէ միւմքին օլամա-
տը . գօլումը թէքմիլ գուվլէթիմ իլէ չիմտիքլէտիմ , լաքին
տէրիմ՝ պիր չէյ հըսս իթմէյօր իտի . նիհայէթ կիւճ հալ իլէ
պիր ազ ճանըմը աճըթմայա մուվաֆֆազ օլապիլտիմ քի ,
պու սատմէ , ատէթա պայիսի հայաթըմ օլուպ , պուլունտու-
ղում հալին իւզէրինէ տիւշիւնմէյէ պաշլատըմ :

Վիթալիս սըրթընը գաբըյա տօղրու տայաթմըշ օլտու-
ղու հալտէ եաթմագտա , սըգ սըգ նէֆէս ալմագտա , վէ ա-

րա սրբա պաշտան այսպէս գատար թիթրէմէքտէ խտի . Գա-
բի , կէօյսիւմէ տայաթմըլ օլտուլոււմ աիզլէրիմին իշինտէ ու-
յույօր իտի : Պաշըմըղըն իւզէրինտէ էսէն ըիւզկեարըն շիտ-
տէթի իլէ աղաճտան տէօքիւլէն գուրու եաբրագլար կիպի ,
սպման գըրընթըլարը ուշուշմագտա իտի . սօգագտա հիշ քիմ-
սէ եօգ , վէ ըիւզկեարըն ուլամասընտան պաշգա հիշ պիր սէս
իշիտիւմէյօր իտի . էթրաֆըմըղը հաւլլինագ պիր սիւքիւթ իտ-
թիլա իթմիշ իտի :

Պու սիւքիւթ պանա ազիւմ պիր խէվֆ ու տէհշէթ իյ-
րաս իտիյօր իտի . կէօզլէրիւմ եաշ իլէ տօլտու : Հէման օրա-
ճըգտա էօլէճէյիւմ զանն իտիյօր իտիւմ :

Էօլիւմ խաթըրէսի պէնի Շաւանօնա սէվք իթտի , ահ
պիշարէ վալիտէ Պարպըրէն , քէնտիսինի , էվիմիզի , վէ պահ-
ճէմի կէօրմէտէն էօլմէք . . . պիր խայալաթը ֆէվգէլատէ ի-
լէ քէնտիմի պահճէմտէ կէօրիւյօր իտիւմ : Կիւնէշ տօղմուշ ,
օրթալըղը նուրա զարգ իթմիշ , չիշէքլէր աշմըշ , վէ գուշլար
էօթիււմէյէ պաշլամըշ իտի : Վալիտէ Պարպըրէն տէ , եա-
գընտա ճէրլյան իտէն պիր ըրմաղըն քէնարընտա չամաշըր
սէրէյօր իտի :

Ֆիքրիւմ , պիրտէն պիրէ Շաւանօնը թէրք իլէ մատամ
Մէլիկանըն կէմիսինէ նագլ օլտու : Սըթուր , եաթաղընտա
ույումագտա , վէ մատամ Մէլիկան իսէ , օղլունըն եաթաղը
եանընտա օթուրմուշ օլտուղու հալտէ , ըիւզկեարըն օրթա-
լըղը ալթ իւսթ իթտիյինի իշիտէրէք , պու շիտտէթլի սօ-
ուգտա նէրէտէ օլտուղումու սօրմագտա իտի :

Պու խէյալաթ իլէ մէշղուլ իքէն , կէօզլէրիւմ եէնիտէն
գաբանտը , գալպիմէ պիր ույուշուգլուգ արըղ օլտու , վէ
հէման պայրըյօրում զանն իթտիւմ :

19

Ուսանողները մտա քէնտիմի սրճագ պիր ետթաղըն իչին-
տէ պուլտում. պէօյիւճէք պիր աթէչին ալէվի, ետթաղըմ
օտայը թէնվիր իթմէքտէ իտի :

Կէրէք պու օտայը, վէ կէրէք էթրաֆըմտա պուլունան-
լարը թանըմստըրըմտան, հայրան հայրան տէօրթ եանըմա
պագըպ տուրույօր իտիմ :

Պու օտանըն տէրունինտէ, քիւլ ընկինտէ էլպիսէ կիյմիչ,
վէ այագլարընտա օտուն գունտուրալար պուլունան պիր ա-
տէմ իլէ իւչ տէօրթ նէֆէր չօճուգ վար իտի : Պունլարըն ի-
չինտէ թագրիպէն պէչ եաչընտա պիր գըզըղաղ, զարիպ
պիր պագըչըլա պանա պագըյօր իտի :

Տիկերլէրի գօնուչույօրլար իտի :

Ետթաղըմըն իչինտէ գալգըպ օթուրտուղումտա, տէր-
հալ ճիւմլէսի տէ եանըմա կէլտիլէր : Պէն իսէ :

— Վիթալիս, Վիթալիս նէրէտէ տիր, տէյու պաղըր-
տըմ :

Չօճուգլարըն էն պէօյիւյիւ զանն օլունան կէնճ պիր գըզ :

— Բէտէրինի իսթէյօր, տէտի :

— Խայր, բէտէրիմ տէյիլ, Վիթալիս պէնիմ էֆէնտիմ
տիր, նէրէյէ կիթտի, Գաբի նէրէտէ տիր :

Էկէր Վիթալիս իչին բէտէրիմ տիր տէմիչ օլայրտըմ,
չիւպհէսիգ իհթիրաղ իւզըն տալրանարագ հագըգէթի հա-
լի պէյան իթմէյէճէքլէր իտի, լաքին շու հալտէ տօղրույը
սէյլէմէքտէ պիր մահզուր կէօրմէյիպ, վուգույի հալի շէօյ-
լէճէ խապէր վէրտիլէր :

Իչինտէ պիւգիւլիւպ ետթաղըմըղ գաբը պիր պահճէ-
պանըն իմիչ քի, եարը կիճէտէն իքի սաաթ էվէլ բաղարա

կիթմէք իշին գաբըյը աշտըղընտա, պիղիմ իւզէրիմիգտէ սաման էօրթիւլմիւշ օլտուղու հալտէ եաթտըղըմը կէօրմիւշ: Արապասընը գաբըտան կէշիրմէք իշին պիղի ույանտըրմագ իսթէմիշ, լաքին հիշ գըմըլտանմատըղըմը կէօրմէքէ գօլումտան թուլթարագ սարսմըշ իսէ տէ, եինէ պիղտէ էսէրի հայաթ կէօրիւլէմէմիշ: Եալընըզ Գաբի հաւլայարագ պիղի մուհաֆագատէ պուլունմուշ: Օ վագըթ իշին աղըրըղընը քէշֆի իտէրէք պիր ֆէնէր կէթիրտմիշ, Վիթալիսին սօուգտան էօլտիւլինի, ֆադաթ Գաբինին կէօյսիւմտէ եաթտըղը, վէ պանա թէէսիր իթտիրտիյի հէրարէթին սայէսինտէ պէնիմ հէնուզ պէր խայաթ օլտուղումը անլամըշ, վէ օ հալտէ պէնի պահճէպանըն էվինէ կէօթիւրիւպ, չօճուգլարընտան ույգուտան ույանմըշ օլանըն եաթաղընտա եաթըրմըշ: Օրատա ալթը սաաթ գատար քէնտիմտէն պի խապէր եաթտըգտան սօնրա, աթէշին թէէսիրի իլէ գանըմ՝ ճէրիյանէ պաշլամըշ, վէ պու սուրէթլէ պիր բարչա իատէյի գուվվէթ իլէ կէօզլէրիմի աշա պիլմիշիմ:

Հէր նէ գատար հէնուզ ագլէն վէ պէտէնէն ույուշուգ պիր հալտէ իտի իսէմ տէ, եինէ Վիթալիսին սօուգտան միւլթէէսիրէն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունը էյիտէն էյի անլատըմ:

Քիւլ ըէնկինտէ էլպիսէ կիյմիշ օլան պահճէպան, իշպու վագաայի միւտհիշէյի հէքեայէ իթմէքտէ իքէն, քիւշիւք գըզ թէաճիւպլէ միւլթէմատիյէն պանա պագմագտա իտի՝ Պապասը, Վիթալիսին էօլտիւլինի սէօյլէտիյի ղէման, պու խապէրը բիւրքէտէրտէն հըսս իթտիյիմ տարպէյի միւլէլլիմէնին տէրէճէսինի, շիւպհէսիզ անլամըշ օլմալը իտի քի, օլտուղու եէրտէն գայգըպ պապասընըն եանընա կիտէրէք պիր էլինի անըն գօլը իւզէրինէ գօյտու, վէ տիկէր էլի իլէ տէ պէնի կէօթէրէրէք, ղարիպ պիր սէտա իլէ պիր շէյլէր սէօյլէտի քի, ինսան լագըրտըսընա պէնզէմէյիպ, ֆադաթ միւշֆիգանէ պիր ֆէրեատէ պէնզէյօր իտի:

Պու գըզճաղաղըն թավը ու հարաքէթի օ գատար նաթըգ, օ գատար պէլիղ իտի քի, լագըրտը իթմէսինէ հաճէթ

գալմայոր խոր : Մէզպուրէնին էթվար ու նիկեահընտան թապլի պիր շէֆգաթ , վէ պիր նէվի թէվէճճիւհաթ հըսս իթմէյէ պաշլատըմ . պու գըզ՝ հալիմէ աճըյօր խոր : Սրթուրտան այրըլտըզըմ կիւնտէն պէրի , իւք տէֆա խոր քի պէօյլէ պիր շէֆգաթ վէ մէրհամէթ հըսս խորյօր խորմ . պու թէվէճճիւհաթ , վալիտէ Պարպըրէնին հագգըմտա իղհար իթտիյի շէֆգաթը մատէրանէյի անտըրըյօր խոր : Վիթալիս էօլմիւշ , վէ պէն տիւնեատէ եարա եալընըզ գալմիշ խորմ , ֆագաթ Վիթալիս հալա եանըմտա իմիշ կիպի , քէնտիմի եալընըզ զանն իթմէյօր խորմ . պապասը՝ մէզպուրէ քիւշիւք գըզա տօղրու էյիլէրէք :

— Էվլէթ սէվկիւլիւ Լիզիմ . վերտիյիմ գարա խապէր պու չօճուղըն ճանընը աճըթտը , լաքին նէ չարէ տօղրույը սէօյլէմէք էյճապ խտէր , չիւնքի պիզ սէօյլէմէյէճէք օլսագ , չիւպհէսիզ բօլիս մէմուրլարը՝ հագգըգաթը հալի քէնտիսինէ պիւտիրէճէքլէր խոր , տէտիքտէն սօնրա սէօղիւնէ տէվամ իլէ :

— Բօլիս մէմուրլարընա նասըլ խապէր վէրիտիյինի , վէ պէնի պէօյիւք օղլու Սլէքսինին եաթաղընա եաթըրմագ իլէ մէշուլ օլտուղու սըրատա , Վիթալիսին , հիւքիւմէթ մարիֆէթի իլէ պիր թէճկէրէյէ վազ խորիւպ նա՛սըլ վէ նէրէյէ կէօթիւրիւլտիյինի հիքեայէ իթմէսի իլէ :

— Գաբի նէ՞ օլտու , տէյու սօրտուլմ :

— Գաբի՞ մի , Գաբի քի՞մ տիր :

— Քէօբէյի տէմէք իսթէյօրուլմ :

— Պիլմէմ , զայպ օլտու :

Ձօճուգլարտան պիրի . - Քէօբէք , թէժկէրէնին արգասընտան կիտիյօր խոր :

— Սէն կէօղիւն իլէ կէօրտի՞ւն մի , Պէնժամէն :

— Էվլէթ կէօրտիւմ , թէժկէրէյի կէօթիւրէնլէրին արգասը սըրա պաշընը էյմիշ օլտուղու հալտէ կիթմէքտէ , վէ արա սըրա թէժկէրէնին իւզէրինէ սըշրամագ իսթէմէքտէ խոր . ֆագաթ մէն իթտիքլէրինտէ , չիքեայէթ էյմա խտէր պիր սուրէթտէ հազին հազին հավլայօր խոր :

Պիշարէ Գարի, չօգ տէֆա գօմէտի օյունընտա Զէրպի-
նօնըն տէֆնի րօլունը իճրա իթմէքտէ իքէն, մահզուն պիր
չէհրէ իպրազ իտուպ, վէ աղլայօր կիպի հավլայարադ, էն
մահզուն սէյիրճիլէրի պիլէ կիւլտիւրէ կիւլտիւրէ պայըլթմը
իտի:

Պահճէպան իլէ չօճուգլարը, եաթտըղըմ օտատան մու-
ֆարէգաթ իթտիքլէրինտէ. նէ եաբտըղըմը վէ նէ եաբաճա-
ղըմը պիլմէքսիդին այաղա գալգտըմ:

Եաթագտա ույանտըղըմ զէման օ գատար րահաթսըզ
օլմայըպ, եալընըզ վիճուտիմտէ պիր կէվչէքլիք, վէ պաշըմտա
չիտտէթլի պիր հէրարէթ հըսս իտիյօր իտիմ. լաքին այաղա
գալգընճա, հէման եէրէ գաբանմամագ իչին պիր սանտալէ
իւզէրինտէ օթուրմաղա մէճպուր օլտուլմ: Պիր մըգտար տին-
լէնտիքտէն սօնրա գաբըյը աչտըմ, վէ քէնտիմի պահճէպան
իլէ չօճուգլարընըն նէղտինտէ պուլտուլմ:

Մէրգուլման, ալէվլի պիր աթէչին եանը պաշընտա վազ
իտիլէն պիր սօֆրատա օթուրուպ, լահանա իլէ բիշմիշ չօր-
պա իչմէքտէ իտիլէր:

Զօրպանըն գօգուսը, պանա իլք ադչամտան պէրի պիր
չէյ եէմէմիշ օլտուղումը իխթար իթտի: Իւզէրիմէ պիր նէվի
պայղընըզ կէլէրէք տիզլէրիմ թիթրէմէյէ պաշլատը, չէհ-
րէմ տախի հըսս իթտիյիմ րահաթսըզըղը կյա իթտիլինտէն
պահճէպան միւշֆիգանէ պիր սէտա իլէ:

— Նէն վար օղլում, նէ օլույօրսըն, տէտի:

Պու սիւալէ, էյի հալտէ օլմատըղըմը, վէ միւսատէ ի-
տիլի իսէ, ազըճըզ աթէչին եանընտա օթուրմագ իսթէտի-
յիմ, ճէվապընը վէրտիմ:

Փագաթ պանա լաղըմ օլան չէյ աթէշ օլմայըպ, իլլա
եէյէճէք իտի. չօրպա գօգուսը, գաշըզլարըն շագըրթըսը,
պիր գաթ տահա զաաֆէթիմի մուճիպ օլտուլ:

Էկէր ճէսարէթիմ օլա իտի. պիր թապագ չօրպա իսթէ-
յէճէք իտիմ, լաքին Վիթալիս պանա ափուճ աշմագ էօյրէթ-
մէմիշ օլտուղու շէօյլէ տուրսուն, խըլգաթըմտա տախի տի-

լէնճիւիք օլմատըղընտան , գարնըմ աճ տըր տէմէքտէն իսէ , աճըգտան էօլմէյի տահա միւրաճճահ ատտ իթմէքտէ իտիմ : Պուճըն սէպէպինի պէնտէ պիլէմէմ :

Հիչ լագըրտը իթմէյէն , վէ Լիզ թէսմիյէ գըլընան քիւչիւք գըզ գարչըմտա օթուրմուչ իտի : Մէզպուրէ եէմէք եէյէճէք եէրտէ միւթէմատի եիւզիւմէ պագըյօր իտի : Պիրտէն պիրէ սօֆրատան գալգըպ , վէ տօպ տօլու օլան չօրպա թապաղընը կէթիրիպ տիզլէրիմին իւզէրինէ գօյտու :

Սէօզ սէօյլէմէյէ ղայրի միւքթէտիր օլտուղումտան , էլիմէ խաֆիֆ պիր հարաքէթ իտուպ անճագ պէյանը թէչէքքիւր իտէպիլտիմ , լաքին բէտէրի պանա մէյտան վէրմէյէրէք միւչֆիգանէ :

— Ալ չօճուղում գապուլ էթ , Լիզ՝ վէրտիյի չէյի ճանտան վէրիւր , իսթէյին վար իսէ պիր թապագ տահա վէրսինլէր , տէտի :

Պիր գաչ սանիյէ ղարֆընտա թապաղը պօչալտըպ գաչըղը եէրէ գօյունճա , գարչըմտա տուրուպտա տայիմա պանա պագմագաա օլան Լիզ , թաաճիւպ վէ մէմնուճիյէթ իյմա իտէր պիր սէտա իլէ պաղըրտըգտան սօնրա , քեասէյի էլիմտէն ալարագ պապասընա ուզատը վէրտի , վէ թէքրար տօլու օլտուղը հալտէ թէպէսսիւմ իտէրէք պանա թագտիմ իթտի : Աճըղըմա նիսպէթէն քեասէյի ալմայա թէրէտտիւտ իտիյօր իտիմ :

Նիհայէթ չօրպա քեասէսի էվէլքի կիպի սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ պօչանտը . չօճուղար՝ պու տէֆա խաֆիֆ թէպէսսիւմլէր իթմէյուպ իլլա գահգահա իլէ կիւլէյօրլար իտի : Պահճէպանտա կիւլիմնէյէրէք :

— Աֆէրին օղլում , սէն գաչըգ սալլամագտա բէք մահիր իմիչսին , տէտի :

Պու սէօզտէն օգատար ութանտըմ քի , սաչլարըմըն քէօքիւնէ գատար գըպգըրմըզը քէսիլտիմ . ֆագաթ պիր ազ սօնրա , քէնտիմի չիչ պօղազըզլա իթհամ իթտիրմէքտէն իսէ , հագըգաթը հալի սէօյլէմէյի միւրաճճահ ատտ իտէրէք , իլք

կիւնտէն պէրի թաամ իթմէմիշ օլտուղումը պէյան իթտիյիմ-
տէ , պահճէպան քէմալի թէաճիւպէ .

— Գահվալթը :

— Գահվալթըտա իթմէմիշիմ :

— Էֆէնտին պիր շէյ եէտի մի :

— Խայր , օտա պիր շէյ եէմէմիշ իտի :

— Օ հալտէ տէմէք օլուր քի , պիշարէ ատամճըղազ սօ-
ուգտան զիյատէ , աճլըգտան էօլմիւշ օլմալը տըր :

Նէտիյիմ չօրպատան պիր տէրէճէյէ գատար քէսպը
գոլվէթ իթմիշ օլտուղումտան , կիթմէք իչին այալա գալգ-
տըմ իսէ տէ , պահճէպան պէնի ալը գօյարագ :

— Նէրէյէ կիտէճէքսին , տէտի :

— Պէնտէ պիւմէմ :

— Բարիզտէ տօսթըն վա՞ր մը :

— Խայր , քիմնէյի թանըմամ :

— Հէմէհրիլէրի՞ն տէ մի եօգ :

— Գիմնէմ եօգ :

— Նէրէտէ իգամէթ իտիյօր իտին :

— Մէսքէնիմիզ եօգ իտի , զիրա հէնուզ տիւնքի կիւն
կէլմիշ իտիք :

— Շիմտի նէ՞ եաբաճագսըն , նա՞սըլ կէչինէճէքսին :

— Քիթարա չալմագ , վէ շարգը օգումագլա թէայիւշի-
մի թէտարիք իթմէք նիյէթինտէյիմ :

— Նէրէտէ չալկը չալաճագսըն :

— Բարիզտէ :

— Պէնճէ մէմլէքէթինէ կիթսէն , վէ ֆամիլեանըն եա-
նընտա գալսան տահա էյի օլուր :

— Փամիլեամ եօգ տըր :

— Օ պէյազ սագալլը ատէմ իչին պապամ տէյիլ տէ-
յօր իտին զանն իտէրիմ :

— Էվվէթ , պապամ եօգ :

— Շա՛ վալիտէ՞ն :

— Վալիտէմ տէ եօգ :

— Էլ պէթտէ ամուճան , տայըն , հալան ամուճազատէն , վէլհասըլ ուզագ եագըն ագրապան օլմալը տըր , տէյիլ մի :

— Խա'յր , հիչ քիմնէմ եօգ :

— Նէրէտէն կէլիյօր իտին :

— Էֆէնտիմ պէնի սիւտ աննէմին գօճասընտան սաթըն ալմըլ իտի . . . սիղ հագգըմտա պէօյիւք պիր ինսանիյէթտէ պուլունտունուզ , ճան ու կէօնիւտէն թէշէքքիւր իտէրիմ . Էկէր արզու իտէրսէնիզ բաղար կիւնի կէլիւ քիթարա չալար , վէ ըագս իտէրէք տիգի էյլէնտիրիրիմ , տէյերէք , գաբըյա տօղրուլտում . Փագաթ հէնուզ պիր իքի ատըմ ալմըլ իքէն , արգամտան կէլմէքտէ օլան Լիզ էլիմտէն թուլթուր , վէ թէպէսիմ իտէրէք քիթարամը կէօսթէրտի :

Մէզպուրէնին ֆիքրինի անլայըպ :

— Ձալը չալմամը՞ իսթէյօրսունուզ , տէտիմ :

Պաշըյըլա պիր իշարէթ իթտի , վէ սէվինճինտէն էլլէրինի պիրի պիրինէ վուրմայա պաշլատը : Բէտէրի տախի :

— Էվվէթ , պիր շէյ չալ , տէտի :

Վագաա նէշէմ եօգ իտի իսէ տէ , եինէ քիթարայը ալըպ պիր վալս չալմայա պաշլատըմ : Ահ , Վիթալիս կիպի կիւզէլ չալըպ տա , շէֆգաթամիզ նիկեհալարը իլէ գալպիմի ճէլպ իթմէքտէ օլան պու քիւչիւք գըզճըղազըն զէվգինի մուճիպ օլմայա նէ՞ գատար արզու իթմէքտէ իտիմ :

Լիզ , իպթիտատէն տըգգաթլա եիւզիւմէ պագարագ տինլէտիքտէն սօնրա , քիւչիւք պագլարըյլա թէմբօ վուրարագ , մաթպախըն տէրունինտէ ֆըրըլ ֆըրըլ տէօնմէյէ պաշլատը :

Պիրատէրլէրի իլէ պէօյիւք հէմշիրէսի օյնամաղա գալգմայըպ սաքին պիր հալտէ տինլէյօրլար իտի : Բէտէրի իսէ , օճաղըն եանընտա օթուրարագ տայիմա գըզընա պագմագտա , վէ միւթէէսիր պիր հալ իլէ մէզպուրէյի ալգըշլամագտա իտի :

Վալս պիթինճէ քիթարամը պիր եանա գօյտում . Լիզ՝ կէլիպ գարըյմտա տուրտու , վէ լաթիֆ սուրէթտէ պաշընը

էյաիքտէն սօնրա , բարմագլարընը քիթարանըն թէլլէրի իւզէրինէ վազ պիրէ , պիր ազ տահա չալմամը իշարէթ իթտի :

Պէն մէզպուրէնին խաթըրը իշին ագչամա գատար չալմայա հազըր իտի իսէմտէ , ֆագաթ բէտէրի , եօրուլմասըն տէյի , պու գատարըն քեաֆի օլտուղուըն պէյան իթմէսի իւզէրինէ , վալս , եախօտ ալագ օյունը չալաճագ եէրտէ , Վիթալիստէն էօյրէնմիշ օլտուղում , վէ քէմալի մէհարէթլէ օգուլյապիլտիլիմ նաբօլիթան շարգըսընը չալմաղա պաշլատըմ : Պու շարգընըն մագամը բէք տիլսուզ վէ միւթէէսիր իտի :

Շարգըլը օգուտուղում սըրատա , Լիզ կէլիպ գարշըմտա տուրտու , կիւյա շարգընըն կիւֆիթէսինի ֆիքըրինտէն օգուլօր կիպի , կէօզլէրինի կէօզիւմէ տիքմիշ օլտուղու հալտէ տուտագլարընը գըմըլտաթըլօր իտի : Շարգընըն մէգամը կիթկիտէ հիւզնէնկիզ պիր հալ քէսպ իտինճէ , Լիզ , եավաշ եավաշ պիր գաշ ատըմ կէրի չէքիլտի , վէ աղլայարագ բէտէրինին տիզլէրի իւզէրինէ աթըլը վէրտի : Բէտէրի իսէ , պանա :

— Արթըգ քեաֆի տիր օղլում , տէմէսի իլէ , Պէնժամէն թէսմիյէ գըլընան պիրատէրի :

— Նէ , տիվանէ գըզ , պիր ազ էվվէլ նէշէսինտէն օյնայօր իտի , շիմտիտէ աղլայօր , տէմէսի իւզէրինէ , պէօյիւք հէմիլրէսի Լիզի գուճագլայըպ էօբտիւքտէն սօնրա , Պէնժամէնէ :

— Տիվանէ սէն սին , Լիզ՝ անլատըղընտան տըր քի միւթէէսիր օլտու , տէտի :

Լիզ , քէնտիսինի պապասընըն տիզլէրի իւզէրինէ աթտըղը սըրատա , պէնտէ քիթարամը ումուղումա գաթարագ գաբուլյա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատըմ :

Պահճէպան . - Նէրէյէ կիտէյօրսուն :

— Կիտէյօրում :

— Թահսիլ իթտիլին մուսիքի սէնաթընա պու գատար հէվէսքեա՛ր մըսըն :

— Պաշգահ սէնաթըմ եօգ :

— Տաղ եօլլարընտան գօրգմա՞ղմըսըն :

— Նէ՞ չարէ , էվիմ եօգ :

— Ֆադաթ կէշիրմիշ օլտուղուն օ սօն , վէ տէհշէթիւ կիճէյի խաթըրընտան չըգարմամալըսըն :

— Շիւպհէսիզ , կիւզէլ պիր եաթագ վէ սըճաճըգ պիր օտա իլէ աղ չօգ եէմէյիմ օլսա տահա զիյատէ մէֆնուն օլուր իտիմ . լաքին նէ՛ չարէ , պէն էօյլէ շէյլէրտէն մահրում պուլունմագտայըմ :

— Սըճագ օտատա օթուրմագ , վէ կիւզէլ եաթագտա եաթապիլմէք իչին չալըշմագ լաղըմ տըր . էկէր իսթէրսէն պիզիմլէ պէրապէր չալըշըպ պու էվտէ գալապիլիրսին . Պէն սանա նէ հաղըր սէրվէթ , վէ նէ տէ թէնպէլլիք թէքլիֆ իտէյօրում , տէտիլիմի անլայօրսուն , տէյիլ մի . էկէր գապուլ իտէրսէն զահմէթ չէքէճէքսին , եանի սապահշէյին էրքէն գալգըպ ագշամա գատար թօբրագ գաղըյաճագ , գաղանաճաղըն էքմէյի անլընըն թէրի իլէ ըսլաթմագ լաղըմ կէլէճէք , լաքին էքմէյին թէէմին օլմուշ օլաճագ , վէ տիւն կիճէքի կիպի սօգագտա եաթմագ , վէ եախօտ պիր չուգուրըն իչինտէ էօլմէք թէհլիքէսինտէն պէրի օլաճագսըն . Ագշամլարը եաթաղընը հաղըր պուլաճագ , վէ անլընըն թէրի իլէ գաղանաթըն էքմէյին լէզզէթինտէն տօյմայարագ եէյիպ րահաթ եաթաճագսըն : Պունտան պաշգահ պէնիմ զանըմա կէօրէ , էկէր էյի պիր չօճղգ իսէն , պիզիմ ֆամիլեամըզ՝ սէնին տէ ֆամիլեան օլաճագ , վէլհասըլ ֆամիլեամըզըն էֆրատընտան սայըլաճագսըն :

Պու էսնատէ Լիզ , եիւզիւնի պանա չէվիրիպ կէօզ եաշլարը արասընտան թէպէսսիւմ իտիյօր իտի :

Պու մէմուլին դայրի թէքլիֆի տույտուղումտա , պիր սանիյէ գատար թէրէտտիւտ իչինտէ գալարագ ճէվապ վէրէմէտիմ : Վէ պունըն իւզէրինէ տիւշինմէքտէ իքէն , Լիզ եանըմա կէլէրէք գօլումտան թութտը , վէ պէնի տիվարտան սարըլ օլան պիր րէսմին էօնիւնէ կէօթիւրտի : Պու թասվիր

գոյուն բէօսթէքիսի կիյմիշ քիւշիւք պիր Սէն Ժան (Սուրբ Յովհաննէս) բէսմի իտի :

Պատէհու , բէտէր ու պիրատէրլէրինէ թասվիրէ պագ-մալարընը էլի իլէ իշարէթ էյլէտիքտէն սօնրա , էլինի պանա տողրու ուզատարագ , Սէն Ժան կիպի կիյմիշ օլտուղում գօյըն բօսթընը , վէ ազիզի մէրգումա միւշապիհ օլուպ տա ումուզլարըմա գատար էնմիշ օլան ուզուն սաշլարըմը եօխշա-յարագ կէօսթէրտի :

Պէնի Սէն Ժանա թէշպիհ իթտիյինի անլայըպ , տէրէճէ-յի նիհայէտէ միւթէէսիր օլտում , վէ պու հալտէն կէօզլէ-րիմ տօլմագտա իքէն , բէտէրի :

— Էվվէթ , էվվէթ , հագըգաթէն Սէն Ժանա պէնզէյօր , տէյիճէ , Լիզ կիւլէրէք էյլէրինի պիրիպիրինէ վուրտը :

Պահճէպան իսէ , թէքլիֆինէ նագլը քէլամ իտէրէք :

— Էյ նա՛սըլ օղլում , իշինէ կէլլիօ՛ր մու , տէտի :

Պիր ֆամիլեա :

Պէն պիր ֆամիլեա սահիպի օլաճագ իտիմ . ա՛հ , գաշ տէֆալար պու թաթլը ըիւյա վիճուտ պուլմուշ , վէ տէրհալ մահվ օլմուշ իտի : Վալիտէ Պարպըրէն , մատամ Մէլիկան , Վիթալիս , պունլարըն հէբսինի տէ բէյ տէր բէյ զայպ իթ-միշ իտիմ :

Լաքին շու հալտէ արթըգ եալընըզ գալմայաճագ իտիմ , պիր ֆամիլեամ օլաճագ իտի :

Բէք միւտհիշ պիր հալտէ պուլունույօր իտիմ , պիր գաշ սէնէլէրտէն պէրի պէրապէր եաշատըղըմ , վէ առէթա պանա բէտէրիք իթմիշ օլան Վիթալիսի զայպ իթմիշ օլտուղում կիպի , արգատաշըմը , տօսթումը , սէվմէքտէ վէ սէվիլմէքտէ օլտուղում սիվկիւլի Գարիմտէն տէ այրըլմըշ իտիմ : Մամա-ֆիհ պահճէպանըն թէքլիֆի , գալպիմտէ պիր իւմիւտ ույան-տըրտը :

Պէնիմ իշին հէնուզ հէր շէյ մահվ օլմամըշ իտի , եէնի-տէն պիր էօմը պաշլայապիլիւր իտի :

Էքմէյիմին թէէմին օլունաճաղը սէօզտէն զիյատէ պանա

Թէէսիր իտէն չէյ , մահգա վատ օլունան ֆամիլեա պաղը , վէ
օ տախիլի իթթիհատ իտի քի , տօղտուղում տաղըգատան
պէրի օ թաթլը մայիշէթտէն մահրում պուլունմագտա իտիմ :

Պու չօճուգլար պէնիմ պիրատէրիմ օլաճագլար , վէ օ
քիւչիւք գըզ տախի հէմշիրէմ օլաճագ իտի :

Քէնտի քէնտիմէ , խէյալաթը թըֆըլանէյէ տալտըղըմ
վաղըթլարտա , չօգ տէֆա բէտէր ու վալիտէմի պուլաճագըմը
թասսավվուր իտէր իտիմ , լաքին գարընտաչ վէ գըզգարընտա-
չըմ օլաճագը ասլա խաթըրմտան պիլէ կէչմէմիչ իտի :

Իչթէ շիմտի պիրատէր վէ հէմշիրէ պուլմնչ իտիմ . վա-
գաա պունլար , էօզ պիրատէրիմ վէ էօզ հէմշիրէմ տէյիլ
իտիլէր , լաքին մուհապէթլէ ճիտտի գարընտաչլար կիպի օ-
լապիլիլէր իտի : Պէն զաթէն անլէրի սէվմէյէ , վէ քէնտիմի
սէվտիլմէյէ հազըր իտիմ , վէ պու տա ասլա միւչկիւլ օրմա-
յըպ բէք գօլայ պիր ուխուվվէթ հուսուլէ կէլէպիլիլ իտի .
զիրա ճիւմլէսի տէ էյի վէ խայրխաչ քիմնէլէրէ պէնզէյօրլար
իտի :

Պուրալարընը տիւչիւնիւպ եաբաճագըմըն գարարընը վէ-
րէրէք , քիթարամըն գայըչընը ումուղումտան չըգարընճա ,
պահճէպան կիւլէրէք :

— Իչթէ կիւզէլ պիր ճէվապ , թէքլիֆիմտէն խօշնուտ
գալտըղընը անլայօրում , քիթարանը շու չիվիտէն ասը վէք
օղլում , շայէտ պիգիմ իլէ պարընամագ օլուրսան , ումուղա-
տըղըն կիպի կիտէրսին , եալընըզ պագ քի գըրլանկըճլար վէ
պիւլպիւլլէր կիպի եաբասըն , եանի անլէր կիպի եօլա չըգ-
մագ ահէնկինի ինթիխապ իտէսին , տէտի :

Դարըսընըն էօնինտէ տիւչիւպ գալտըղըմըզ էվ , պուգ-
խանէյէ այըտ օլուպ , իչինտէ իգամէթ իտէն զաթ պահճէ-
պան Ագէօն թէսմիլլէ գըլընմագտա իտի : Պու էվտէ գապուլ
օլտուղում գէման , ֆամիլեասը պէշ ազատէն իպարէթ օլ-
մաղըլա , բէտէրլէրի պապա Բիլէու Ագէօն , Ալէքսի վէ Պէն-
ժամէն նամընտա իքի էրքէք չօճուգլարը , պէօյիւյի էթիլէ-
նէթ , վէ քիւչիւյի էլիլ թէսմիլլէ գըլընմագտա իքի գըզ իտի :

Ելիզ, տիւթիզ իտի . լաքին տիւթիզիյի տօղուշտան , եանի սաղըրըգտան թէվէլլիւտ իթմէմիշ իտի : Պիչարէ գըզըղազ , իքի սէնէ գատար լագըրտը իթտիքտէն սօնրա , վէ հէնուզ տէօրթ եաշընա կիրմէտէն պիր սընըր խասթալըղընա տիւշար օլարագ , նակէհան տիլի թուլթուլմուշ , ֆագաթ գուվէյի ագլիյէսինէ խալէլ կէլմէտիքտէն մատէ , պիլաքիս ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ թաւօի իթմիշ իտի : Մէզպուրէ , հէր շէյի անլատըղը կիպի , բէք սուհուլէթլէ տէ անլաթապիլըր իտի , էքսէրի , վէ ալէլ խուսուս ֆագըր ֆամիլեալարտա , չօգ տէֆա պիր չօճուղըն ալիլլիյի , անըն քէնտի հալինէ թէրք իտիլմէսինէ , վէ գայրըլմամասընա սէպէպ օլուր . լաքին Լիզ իչին պէօյլէ օլմայրպ , մէզպուրէ քէնտի լէթաֆէթու գէքեալմէթի , վէ միւլայիմիլիյի իչին պիրատէրլէրի թարաֆընտան ինճինմէմէքտէ օլտուղու կիպի , բէտէրինին նազընսը , վէ պէօյիւք հէմշիրէսի էթիյէնէթին բէք զիյատէ սէվկիւլիսի իտի :

Մուգատտէմա , իլք տօղմագ հագգըյըլա միւքէլլէֆ օլան պիր չօճուղըն իհսալը ֆագիլէթ իթմէսի , քիպար վէ աւըլգատէ ֆամիլեալարտա թանըլմըշ օլտուղու կիպի , պու կիւնքի կիւն ֆագըր ֆամիլեալար տախի պու հագգըր թանըտըղլարընտան , մատամ Ագէօնըն վուգույի վէֆաթը իլէ , պիրատէրլէրինտէն իքի եաշ պէօյիւք օլան էթիյէնէթ , ֆամիլեանըն վալիտէսի եէրինէ կէշէրէք , մէքթէպէ կիտէճէք եէրտէ , եէմէք բիշիրմէք , չամաշըր երգամագ , բէտէր վէ պիրատէրլէրինին իւսթիւնիւ պաշընը տիքմէք , քիւշիւք Լիզի գուճագլայրպ կէզտիրմէք , Պէնթամէնին գօլունտան թուլթուպ մէքթէպէ կէօթիւրմէք , էվի սիւբիւրմէք , վէ պօշ գալտըղը գէման տախի չիշէքլէրի սուլամագ վագիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ պուլունմագտա իտի :

Շու հալտէ էթիյէնէթ , չօճուղուղունը իճրա իլէ օյնալըպ կիւլմէյէ վագըթ պուլամամըշ իտի : Մէզպուրէ հէնուզ օն տէօրթ եաշընա գատէմ պասմըշ իքէն , օթուղ պէշ եաշընա պիր գըզ կիպի չէհրէսինտէ լէթաֆէթ , վէ հարաքէթ

իւն գարըշըդ պիր նէվի տօղոննուդ վէ մահզունիյէթ նագշ օլունմնւշ իտի :

Պիրատէրլէրի, մէզպուրէնին, քէնտի գըզ գարընտաշ-լարը օլտուղունը ունուտարագ, ատէթա պիր պէսլէմէ եէ-րինէ գօյմուշլար իտի : Էօյլէ պիր պէսլէմէ քի, ապլա պիր կիւն տարըլըպ տա էվտէն ալըպ եիւրիւյի վէրէճէյի եօգ իտի :

Քիթարամը կէօսթէրիլէն չիվիյէ աստըգտան պէշ տա-գըզա գատար սօնրա, իլք ագշամ քի պաշըմըզա կէլէն հալ-լէրի հէքեայէ իթմէքտէ իքէն, պահճէ գաբըսընըն չըրմա-լանտըզընը, վէ միւթէագըպէն մահզունանէ պիր քէօրէք հավլամսը սէտասը գուլաղըմա չալընըր չալընմագ, հէման այաւլա գալգարագ :

— Գաբի տիր, Գաբի, տէյու հայգըրտըմ :

— Լիզ, պանա մէյտան վէրմէքսիզին գօշուպ գաբըլը աշտը : Պիչարէ Գաբի, պիր սըչրայըշլա իւզէրիմէ գօշտու, գօլլարըմըն իչինէ ալտըղըմտա, եիւզլէրիմի եալամայա վէ մէ-սէրրէթ իյմա էտէր սուրէթտէ հավլամայա պաշլատը : Պիչարէ հայվանըն վիճուտի թիթըէյօր իտի :

— Եա պու Գաբիյի, տէտիմ :

Պու սիւալտէն մագսատըմ նէ օլտուղու անլաշըլարագ, ճիւմլէսի պիր աղըզ :

— Բէք ալա, Գաբիտէ սէնի իլէ պէրապէր պուրատա գալսըն, տէտիլէր :

Քէօրէք, պու սէօղիւ անլամըշ կիպի հէման եէրէ սըչ-րատը, վէ սաղ էլինի կէօյսիւնէ գօյարագ հաղըրունը սէլամ-լատը :

Գաբինին պու հարաքէթի, չօճուգլարըն վէ պիլ խասսա Լիզին բէք գիյատէ մուճիպի մահզուգիյէթի օլտու, չօճուգ-լարը էյլէնտիրմէք իչին Գաբիյէ պիր իքի օյու օյնաթմագ իս-թէտիմ իսէ տէ, իթաաթ իթմէյուպ գուճաղըմա սըչրայը վէրտի, վէ պէնի պիր գաշ տէֆա բուս իթտիքտէն սօնրա է-նիպ էթէյիմտէն չէքմէյէ պաշլատը :

— Տըշարը չըգմամը իսթէյօր, տէտիյիմտէ, պահճէպան,
— Սէնի էֆէնտինին եանընա կէօթիւրմէք իսթէյօր օլ-
մալը, տէտի :

Վիթալիսի կէօթիւրէն բօլիս մէմուրլարը, կիւնտիւզին
կէլիպ պէնի իսթիճվապ իտէճէքլէրինի սէօյլէմիլէր իտի.
Փաղաթ հէնուզ մէյտանէ չըգմատըգլարընտան, Վիթալիսին
հաղգընտա պիր մալիւմաթ ալմագ իչին ճան աթըյօր իտիմ,
իհթիմալ քի գանն օլունտուլու վէճհլէ էօլմէմիլ իտի. նասը
քի պէնտէ էօլմէմիլ օլտուղում կիպի, օ տա իատէյի հայաթ
իտէպիլիր իտի :

Պապա Ագէօն, էնտիչէմին սէպէպինի անլայարագ պէնի
ալըպ բօլիս գօմիսէրինին նէզտինէ կէօթիւրտիւ, պանա պիր
չօգ շէյլէր սօրտուլար, պէն, անճագ Վիթալիսին էօլտիւլիւ-
նէ էմին օլմատըգճա ճէվապ վէրմէտիմ: Չաթէն պիլտիյիմ
շէյլէր բէք սատէ օլմաղըլա, անլէրի տէ սէօյլէտիմ. լաքին
գօմիսէր տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյիպ, քէն-
տիմէ վէ Վիթալիսէ տայըր բէք չօգ շէյլէր սօրտու :

Հիչ ագրապամ օլմատըղընը, վէ Վիթալիսին, պէնի
սիւտ աննէմին գօճասընտան բէչինէն պիր մէպլաղ թէէտիյէ
իտէրէք իսթիճար իյլէտիյինի անլաթընճա, գօմիսէր :

— Շիմտի նէ՞ եաբաճագսին, տէտի :

Պու սիւլալէ պապա Ագէօն ճէվապ վէրիպ :

— Էկէր միւսաատէ օլունուրսա, անը՝ նէզտիմիզտէ ալը
գօյաճաղըզ, տէտի :

Գօմիսէր պունա ըագը օլտուգտան մատէ, պահճէպանա
ըգհարը մէմնունիյէթ տախի իթտի :

Սըրա Վիթալիսէ տայըր իտիլէճէք սիւալլէրին ճէվապը-
նա կէլմիլ իտի, Փաղաթ պու պէնիմ իչին բէք միւշկիւլ ի-
տի, զիրա պու պապտէ հէման հիչ պիր շէյ պիլմէմէքտէ ի-
տիմ :

Շայէտ սէօյլէյէճէյիմ պիր սըլը վար իսէ, օ տա սօն օ-
յունումուղտա Վիթալիսին, պիր մատամանըն հայրէթ ու
թէաճիւպինի մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ շարգը օգումասը

իլէ, Կարօֆօլինին թէհտիտաթը դաղիյէսի խտի. լաքին պու պապտէ պիր շէյ սէօյլէյիպ սէօյլէմէմէքտէ թէրէտտիւտ. իտիյօր իտիմ:

Էֆէնտիմին, էսնայի հայաթընտա օ դառար իհթիմամ վէ իհթիրազ իլէ պէնտէն կիղլէտիյի պիր սըրըրն՝ վէֆաթընտան սօնրա էֆշա օլունմասը լապըմ մը իտի:

Լաքին պէնիմ կիպի ճահիլ պիր չօճուգ իշին, վաղլիֆէսինի հազգըլըլա իյֆա իտէն մահիր պիր բօլիս մէմուրընտան պիր շէյ կիղլէմէք դօլայ տէյիլ իտի: Պու բօլիս մէմուրլարը էօյլէ պիր իսթիհվապ իտէրլէր քի, ինսանը բէք չաբըգ շաչըրտարադ, խաֆի թուլթմադ իսթէնիլտիյի շէյլէրի պիրէր պիրէր սէօյլէտիրլէր:

Իշթէ պէնտէ պէշ տազըդա էվէլ քէթմ իթմէք իսթէտիյիմ շէյլէրի սէօյլէմէյէ մէճպուր օլտուլմ քի, դօմիսէր՝ մէմուրլարտան պիրինէ իսթտապէն:

— Շիմտի պու չօճուղը Կարօֆօլինին խանէսինէ կէօթիլըմէլիսինիդ. Լիւրսին սօգաղընա վասըլ օլտուղունուղտա, չօճուղըն էվի թանըյաճաղը շիւպհէսիդ տիր. պիրլէքտէ եօդարը չըգարադ Կարօֆօլիյի իսթիհվապ իտէրսինիդ, տէտի:

Պէն, պապա Ագէօն, վէ բօլիս մէմուրը, իւշիւմիլդ պիրտէն տէրհալ եօլա չըգարըգ:

Գօմիսէրին տէտիյի կիպի էվի բէք դօլայ թանըտըմ տէօրտիւնճիւ դաթտա Կարօֆօլինին օտասընա կիրտիք, Մաթիայը կէօրէմէտիմ. շիւպհէսիդ պիշարէ չօճուգ խասթախանէյէ կէօնտէրիլմիշ իտի: Կարօֆօլի պէնի թանըյըպ, բօլիս մէմուրլարընը ըէֆագաթըմտա կէօրտիւյիւնտէն ըէնկի աթտը, լաքին մէմուրլարըն նէ իշին կէլտիյինի անլայընճա, քէնտիսինի պուլարադ:

— Ահ պիշարէ իհթիյար, էօյտիլ մի, տէտի:

— Թանըր մը իտինիդ:

— Բէք կիւղէլ թանըրըմ:

— Օ հալտէ միւլթէվէֆանըն հազգընտա պիլտիյինիդի սէօյլէյին:

— Պիտիյիմ բէք պատէ տիր : Պու արտէմին ասըլ իամի Վիթալիս օլմայրալ , Գարլօ Պալծանի տիր : Պունտան օթուղ պէշ գըրգ սէնէ էվվէլ , Գարլօ Պալծանի , Իթալեանըն էն մէշհուր խանէնտէլէրինտէն պիրի օլուպ , Նարօլի , Բօմա , Սիւլան , Վէնէտիք , Ֆիօրէնցա , Լօնտրա վէ Բարիզ թէաթրօլարընտաքի մուվաֆազըլյէթլէրի բէք ալի օլարադ , քէսպը շան ու շէօհրէթ իթմիշ տիր , լաքին մուախիտարէն սէտասը պօգուտուղունտան , էսկի շէօհրէթինէ խալէլ կէթիրմէմէք իշին , Գարլօ Պալծանի նամընը թէրք իլէ , Վիթալիս իամինի թագընտը , վէ մուգատէմա քէնտինին բարլադ վագթընտա թանըտըզը ատէմլէրտէն թանըլմամագ իշին էլինտէն կէլէնի տիրիղ իթմէտի . լաքին կէլինմէք լազըմ իտի : Պու սէպէպլէ պիր գաշ սէնաաթլարա ելթէնտի իսէ տէ , մուվաֆֆադ օլամատը , վէ տիւշտիւքճէ տիւշտիւ : Նիհայէթ բէք չօգուղրաշտըգտան սօնրա , քէօբէք ճանպազը օլտու . ֆագաթ պու հալի սէֆալէթինտէ պլիլէ , էսկի ղուրուրունը ղայպ իթմէլիպ , իղզէթի նէֆսինի մուհաֆազայէ սայ իթմէքտէ իտի . շէյլէ քի , էկէր խալգ , ֆագիր Վիթալիսին , վագթըլըլա օմէշհուր Գարլօ Պալծանի քէնտիսի օլտուղունը անլայաճագ օլսա , պու մաղրուր իհթիյար հիճապընտան էօլիւր իտի : Պէն պու սըրրա թէսատիւֆի օլարադ վագըթ օլապիլտիմ :

Իշթէ պանա օ գատար էնտիշէ վէրէն , վէ ղիհնիմի եօրան սըրր պու իմիշ :

Պիշարէ Գարլօ Պալծանի , ազիղ վէ ալիճէնապ Վիթալիս :

20

Էրթէսի կիւնի Վիթալիս տէֆն օլունաճաղընտան , պապա Ագէօն պէնի ճէնաղէյէ կէօթիւրմէլի վատ իթմիշ իտի :

Լաքին օլ կիճէ շիտտէթլի պիր սաթլըճանը հիւմմայէ կիրիֆթար օլարադ , սապահլէյին եաթագտան գալգամաղ օլ-

տոււմ. Ժօլիքէօր տախի սօուգ ալմաղըլա այնի խասթալըղա տիւշար օլուպ էօլմիւշ իտի :

Փիւ հագըղա պիշարէ էֆէնտիմին վէֆաթ իթտիյի կիծէ սօուգ ալարազ , պու միւհիք խասթալըղա թուլուլմուշ իտիմ , լաքին պու խասթալըղ , Ագէօն ֆամիլեասընրն խայր խահլըղընը , վէ պիւ խասսա իթիյէնէթին ֆէտաքեարլըղընը թաղտիր իթմէքլիյիմի մուճիպ օլտու :

Վագասա ֆագըր ֆամիլեալէր չօգլուգ հէքիմէ միւրաճաթ իթմէղլէր իսէ տէ , լաքին պէն օ տէրէճէ տէհչէթիւ սուրէթտէ խասթալանմըշ իտիմ քի , միւսթէսնա օլարազ տէրհալ պիր հէքիմ ճէլպ իթտիլէր : Կէլէն հէքիմ , էօյլէ ուղուն միւստաթ մուայէնէլէրէ վէ թաֆսիլաթա կիրիմէտէն խասթալըղըմը թանըմըշ , վէ պէնի տէրագապ խասթալանէյէ կէօնտէրմէլէրինի թալսիյէ իթմիւշ իտի :

Ֆիւվագըր էն գօլայ վէ էն սատէ թէտպիր տէ պու իտի լաքին պապա Ագէօն , հէքիմին պու նասիհաթընը գապուլ իթմէյէրէք :

— Մատէմ քի պու չօճուգ պիղիմ գարումուզա տիւշտիւ , վէ էվիմիգտէ խասթալանտը , իմտի անը խասթալանէյէ կէօնտէրմէյիպ պիղիմ գայըրմուրը լազըմ կէլիր , տէտիւհէր նէ գատար հէքիմ , պիր թաղըմ միւհսսիր սէօղլէր իլէ պապա Ագէօնըն պու էֆքեարը պաթըլանէսինի ճէրհ իթմէյէ չալըշտը իսէ տէ , մուլաֆֆաղ օլամատը : Պէն օրատա գալտըմ , վէ պու ֆագըր , ֆագաթ խայրխահ ֆամիլեասըն էլի իլէ գայըրլտըմ :

Էթիլէնէթ , պիւլճիւմէ մէշղուլիյէթի իւղէրիկէ , պիր տէ խասթա պագմագ խըտմէթինի իլավէ խոճապ , պէնի Սէն Վէնսսան տը Բօլ բահիպէլէրի կիպի թաթըլըղա գայըրտը , վէ հիւ պիր շէյտէ գուսըր իթմէյիպ ալա պիր սապըրտըղլըղ , վէ եախօտ իհվալ կէօսթէրմէտի , քէնախի , էվճէ իղէրին թէպիլիյէսի իչին պէնի թէրք իթմէյէ մէճպուր օլտուղունտա , Լիզ , պնըն եէրինէ կէյէր իտի : Իւղէրիմէ նէօվպէթ կէլտիլի գէման , չօգ տէֆա մէղսուրէյի , կիւզէլ կէօղլէրինի :

պանա տիրմիչ օլտուղու հալտէ , եաթաղըմին ուճունտա օթուրմուչ օլտուղունը կէօրմէքտէ իտիմ : Յասթալըզըն շիտա տէթինտէն սայրգլամայա պաշլատըղըմ գէման , Լիլի, առտէթա մուհափըղ պիր մէլէք գանն իտէրէք, ալըու վէ իւմիւտ լէրիմի անա ըզհար իտէր իտիմ : օ վագըթտան իթիպարէն , պու գըղճըղաղը , ճիսմտէն միւպէլլա պիր ճանանէ տէյու թէլագգը իթտիյիմտէն , պիզիմ կիպի եաշամագտա օլտուղունա թէաճիւպ իթմէքտէ իտիմ : գիրա պէն , մէզպուրէնին պաշընտա նուրտան պիր թաճ օլտուղու հալտէ կէօյէ ուշմասընը կէօրմէք իթթէյօր իտիմ :

Խասթալըղըմ բէք ուզուն սիւլուիւ , վէ օ տէրէճէ աճըզը օլտու քի , էկէր էօզ վալիտէմ վէ բէտէրիմին եանընտա պուլունսա իտիմ , պէլքի մէյուս վէ պիզար օրուլար իտի . լաքին էթիյէնէթ տալա մէյուս վէ պիզար օլմայըպ , սօնունա գատար ֆէտաքեարլըղընա տէվամ իլէ , չօգ կիճէ թա պէ սապահ եանըմտա օթուրտուղու կիպի , պագէն տէ Ալէքսի վէ Պէնթամէն , նէօվպէթ իլէ կիճէլէրի եաթաղըմըն պաշը ուճունտա կէշիրտիլէր :

Նիհայէթ իւք պահարա տօղրու քէսպը արհհէթ իթմէյէ պաշլատըմ , վէ հէքիմին թէրթիպի իւզրէ տըշարը չըգըպ կէզիմէք իշին , հավալարըն ըսընմասընա պէքլէմէք լաղըմ կէլտի :

Չայըշմամագտա օլան Լիզ , օ վագըթ էթիյէնէթին մէգամընա կէշէրէք , պէնի Պիէվա նէհրինին սահիլինտէ կէզտիրտի :

Էօյլէն իւսթի կիւնէշ լայըգըյըլա օլթալըղը ըսըթտըղընտա , էլ էլէ վէրէրէք , վէ Գարի տէ ալգամըզտա օլտուղու հալտէ կէզլինմէքտէ իտիք : Ս սէնէ իւք պահար մէվսիմի բէք լէթաֆէթլի օլտու , վէ եախօտ գալլիմտէ կիւզէլ վէ լաթիֆ պիր խաթըրէ գալուր :

Պու մէվգը , չօգլուպ Բարիզիլէրէ մալիւմ տէյիլ տիր , վէ օլսա պիլէ Իարիզ էհալիսի , Պիէվա ըրմաղընըն , սէնաթլէ Սէն Մալթէն վայըշընտան ճէրէյան իթտիյինէ հիւքմ իտէ-

րէք, էհէմմիյէթ վերմէմէքտէ տիրլէր. լաքին մէզքիւր քրմադըն սէվահիլի, հէնկեամը նէվպահարտէ դիւմիւտ քէնկինտէ վէ միւնագգաշ պիր հալը տէօշէնմիշ կիպի չիշէքլէր, եէշիլ սէօյիւտ աղաճլարը, վէ թազէ չայըր չիմէն իլէ տօնանմըշ օլտուղու կիպի, ճընս ճընս միւթէատտիտ գուշար, քէնտի նաղմաթը սէֆապախշարըյըլա, ինսանա՝ շէհիրտէ օլմայըպ հէնուզ քէօյտէ պուլունտուղունը իյմա իտէրլէր:

Էսնայի քէշթ ու կիւզարմըզտա, թապիլի Լիզ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ իտի. լաքին թէաճիւպ օլունաճագ հալ շուքի, լազըրտը սէօյլէմէյէ հաճէթ գալմայօր իտի. զիրա պիր պիրիմիզէ պագարագ, կէօյլէրիմիզլէ եէքտիկէրիմիզլին արզուլէրինի րէք գօլայ անլայօր իտիք:

Նիհայէթ իւլ էմի, վիճուտիմ լայըգըյըլա քէսպը գուվէթ իտէրէք, պաղչէտէ չալըշմայա պաշլատըմ: Զաթէն քէմալի սապըրսըզլըզլա պու կիւնէ պէքլէյօր իտիմ, չիւնքի պաշգալարընըն պէնիմ իշին եաբտըգլարընը, պիր անէվվէլ պէնտէ անլէրէ եաբմագ, վէ գուվվէթիմ եէթտիլի գատար չալըշպ, պանա վէրտիքլէրի շէյլէրի իատէ իթմէք սէվտասըյըլա սուզան օլմագտա իտիմ: Օ վազթա գատար, տայիմա կէզկլինճիլիքլէ իմըարը էվգաթ իտէրէք աւլա չալըշմամըշ իտիմ: Լաքին էթրաֆըմտա պուլունանլարըն չալըշմալարընը կէօրէրէք, պէնտէ անլէր կիպի էյի, վէ հիշ օլմագսա զայրէթ իլէ չալըշապիլէճէյիմի իւմիւտ խտիյօր իտիմ:

Գարանֆիլ մէվսիմի օլմադըլա, պապա Ագէօնըն պաղչէսինտէ թիւրէթտիլի րէնկեամուզ գարանֆիլլէր ինսանըն կէօլլէրինի գամաշտըրմագտա, վէ ազշամլարը լաթիֆ պիր րպիհա նէշը իթմէքտէ իտի:

Գուվվէթիմին միւսաատէսինէ կէօրէ, սապահլարը գարանֆիլլէրին պուլունտուղը մահային ճամլարընը, սիս վէ չիյ կէշտիքտէն սօնրա աշմագ, վէ ազշամլարը չիյ էնմէտէն գաբամագ, վէ կիւնտիւզլէրի տախի կիւնէշին հէրարէթինտէն գալըրուլմամալարը իշին, գարանֆիլլէրին իւզէրինի հասըր իլէ:

էօրթմէք վաղիֆէսի պանա իհալէ իտիլիշ իտի : Պու խրտմէթ
օ ֆատար կիւն վէ զահմէթլի տէլիլ իսէ տէ , ֆագաթ էրէ-
յիճէ ուղուն սիւրէր իտի , զիրա ագչամ սապահ պիր գաշ
եիւզ չէրչիվէյի աշըպ գաբամագ , վէ կիւնտիւզլէրի տէ կիւ-
նէլին հէրարէթինէ կէօրէ չիշէ քլէրի էօրթմէք լազըմ իտի :

Պէն քէնտի վաղիֆէմլէ իշթիղալ իթտիյիմ էննատէ , լիզ
տախի , թարրա վէ սագսըլտըր սուլամագ իշին տօլապը չէվի-
րէն իհթիյար աթըն եանընտա տուլմագտա , վէ պիշարէ հայ-
վան կէօլլէրի գաբալը օլարագ տէօնէ տէօնէ էօրուլուպ տա
ատըմլարընը եավաշլաթտըղը սըրատա , էլինտէքի քիւշիւք
գամյըլը շագլատարագ թէշվիգ իթմէքտէ օլտուղու կիպի ,
պիրատէրլէրինին պիրիտէ , սուլըլա տօլու օլան գօվալարը
պապասընա կէօթիւրմէքտէ իտի : Վէլհասըլ հէր քէս պիր իշ
իլէ մէշղուլ օլուպ քիմնէ պօշ վագըթ կէշիւմէյօր իտի :

Գարիյէտէ պուլունտուղում վագըթ քէօյիւլէրին չալըշ-
տըզլարընը կէօրմիւշ իսէմ տէ , ֆագաթ Բարիզ հէվալէսին-
տէ պուլունան պահճէպանլարին սէպաթ , ղայրէթ , վէ մէ-
թաննէթլէ չալըշմալարը հագգընտա աալա պիր ֆիքիւր հասըլ
իտէմէմիշ իտիմ : պու իյիտ վէ չալըշկան ատէմէր , կիւնէլին
թուլուինտէն չօգ էվվէլ գալգըպ իշէ պաշլտմագտա , վէ ագ-
չամլարը տա բէք կէն եաթմագտա տըրլար : Թօբրագտան
նաճըլ մահսուլ ալընտըղընը էօյրէնմէք խուսուաընտա , պա-
պա Ագէօնըն էվինտէ , ատէթա պիր մէքթէպտէ պուլունմու-
շըմ կիպի հայլընա իսթիֆատէ իթտիմ :

Պէնի , տայիմա չէրչիվէլէրի աշըպ գաբամագ խրտմէթին-
տէ պըրագմատըլար , միւքէմմէլ սուրէթտէ քէսալը գուվվէթ
իթտիյիմտէ , թօբրապա պիր չէյ տիքմէք հէվէսինէ տիւշտիւմ
քի , էքտիլիմ չէլլէրին պէօյիւլիւպ նիշվէնիւմա պուշտու-
ղընը Վէօրէրէք , աղիմ պիր մահգուզիյէթ վէ պիր նէվի դու-
րուր հըսն իթմէյէ պաշլատըմ , զիրա պունըլար պէնիմ սայ ու
ղայրէթլիմին մահսուլը իտի : տէմէք քի պէնտէ պիր իշէ եա-
րամագտա իմիշիմ : Ահ , տիւնեատէ չալըշմագլա ալընան իւն-
րէթ գալտար լէզիզ վէ մուճիպի մահգուզիյէթ պիր չէյ տա-

հա օլմատըղընը օ վագըթ է յիտէն էյի անլատըմ :

Կէզկինճիլիք ալէմինի թէրք իլէ , պու եհնի մայիշէթին եօրղունլուղունա բէք չաբըզ ալըշտըմ : Էվվէլքի կիպի իլէրի կէրի եիւրիւմէքտէն , վէ տաղլարը տէրէլէրի կէշմէքտէն պաշգա զահմէթի օլմայան , Պօհէմիյա սէրսէրիլէրի միսիլլու կէզկինճիլիք եէրինէ , շիմտի պիր պահչէնին տէօրթ տիվարը արասընտա գաբանըպ գալմագ , սապահտան ազշամա գաուար գան թէր իչինտէ չալըշմագ , սու գօվալարընը թաշըմագ , վէ թարլարըն տար կէշիտէրի արասընտա եալըն այագ վէ չամուր իչինտէ տօլաշմագ լազըմ կէլիօր իտի : լաբին էթրաֆըմտա պուլունանլար տա բէք զիյատէ չալըշմագ տա իտիլէր : Հաթտա պապա-Նգէօնըն , սու գօվալարը պէնիմքինտէն տահա ալըր օլտուղունտան , կէօմլէյի պիզիմքինտէն չօզ զիյատէ ըսլագ կէօրիւնմէքտէ իտի : Չալըշմագ միւսավաթ իւզըէ օլունճա , ինսանա մէտարը թէսէլլի օլուր :

Պունտան գաթինազար , պէնիմ իչին միւէպպէտէն մահվ օլմուշ զանն իթտիլիմ ֆամիլեա իչինտէ եաշամագ սաատէթինէ նայիլ օլմուշ իտիմ : արթըզ էօյլէ եալընըզ գալըրշ վէ թէրք իտիլմիշ չօծուգ տէյիլ իտիմ : Քէնտիմէ մախսուս եաթաղըմ օլտուղու կիպի , ազշամլարը սօֆրատա տախի եէրիմ վար իտի : Շայէտ կիւնտիւզին Սլէքսի եախօտ Պէնթամէն պանա վուրուրլարսա իտի , իրի տագըզա սօնրա ունուտուր իտիմ : քէզալիք պէնտէ օնլարա վուրուրսա իտիմ , օնլարտա չաբըզ ունուտարագ , ազշամ սօֆրանըն պաշընտա , էօզ պէ էօզ պիրատէրլէր կիպի մուհապէթլէ գօնուշուր իտիք :

Տօղըուլը սէօյլէմէք իչին , վագթըմըզը տալիմա պէօյլէ չալըշմագլա կէշիրմէտլիլիմիկի իյթիրաֆ իթմէլիլիմ : Էյլէնճէ վէ իսթիրահաթ իտէճէք գէմանլարըմըզ տա վար իտի : ալէլ խուսուս քազար կիւնլէրի ազշամ իւսթիւ պիր ասմալըղըն ալթընտա թօբլանարագ , հաֆթա պաշընա գանտար շիվիտէն աղըր օլան քիթարամը կէթիրիպ չալմագ տա , վէ պիրատէրլէր իլէ հէմշիրէլէրի բագա իթտիրմէքտէ իտիմ : Բագստան օսանաըզլարընտա , պիլտիլիմ շարգըլարը , վէ պիլ խասսա

մահուտ Նաբոլիթան շարգըսընը օգուր իտիմ քի, տայիմա սօն մըսրասը Լիզէ բէք զիյատէ թէէսիր իթտիյինտէն, չիրին գըղճըղազ աղլամագտան քէնտիսինի ալամազ իտի:

Պէն տէ օ զէման մէղպուրէնին քէտէրինի մահվ իթմէք իչին, Գաբի իլէ պէրապէր էյլէնճէլի օյունլար օյնար իտիմ, Հայվան, կէչմիշ զէմանը եատ իտէրէք, պու օյունլարը օյնամաղա ֆէվգէլատէ պիր խահիշ իպրազ իթմէքտէ իտի:

Պէյլէճէ իքի սէնէ գատար կէչտի. պապա Ագէօն, էքսէրիէն պէնի չիչէք բազարընտա վագը, չիչէք կէօթիւրտիւ-յիւմիւզ Մատլէն վէ Շաթօատօ նամ չիչէքճի տիւքքեանլարընա կէօթիւրտիւյինտէ, եավաշ եավաշ Բարիզի թանըմայա, վէ էվվէլէ թասավվուր իթմիշ օլտուղում կիպի, պու շէհրին էօյլէ մէրմէրտէն վէ ալթունտան եաբըմըշ օլմատըղընը անլամայա պաշլատըղըմ կիպի, Մուֆթար մահալլէսինէ իպթիտայի տուխուլիմիգտէ, զանն իթտիյիմ վէճհլէ չամուր իլէ մէմլու պիր շէհրի օլմատըղընա տախի գանաաթ կէթիրտիմ:

Վագաա պիր թագըմ մէշհուր վէ միւքէլլէֆ էպնիլէլը կէօրիւպ պաղըլարընը կէղտիմ, բըխթըմ պօյլարընտա, պուլվարլարտա, Լիւքսէմպուրկ վէ թիւյլիւրի պահճէլէրինի, վէ Շանղ էլիզիլէ թէմաշա իտուպ տօլաշտըմ. բէքղ օլունմուշ հէյքէլլէրի, վէ իզտիհամին հարաքէթինի թէաճիւպլէ սէյր իտէրէք, պէօյիւք բայիթահթլարըն սուրէթի մայիշէթի հագգընտա աղ չօգ մալիւմաթ հասըլ իթտիմ:

Քէպպ իթտիյիմ մալիւմաթ, եալընըղ Բարիզ շէհրինի կէզիպ տէ, թէսատիւֆիւն պանա կէօսթէրտիլի շէյլէրի, կէօզիւմ իլէ կէօյմէքտէն իպարէթ գալմատը: Պապա Ագէօն պահճէպան օլմաղտան էվվէլ, նէպատաթ պահճէսինտէ չալըշմըշ, վէ պու սայէտէ պաղը իլլէմա իլէ մինասիպէթ բէյտա իթմիշ օլտուղունտան, օգումայա, վէ օլապիլտիլի գատար պիր շէյ էօյրէնմէյէ հավէս իթմիշ իտի:

Պապա Ագէօն իճըպի թասարրուֆլէ պաղը քիթապլար սաթըն ալմըշ, վէ պօշ գալտըղը վագըթլարտա անլէրի օգումուշ իտի. լաքին էվլէնտիքտէն սօնրա ֆամիլէա զպլէսինէ:

տիւշար օլորագ քիթապլարը թերքէ մէճպուր օլմուշ, վէհէր կիւնքի էքմէք բարասընըն թէտարիքի ազմինէ տիւշմիւշ իսէ տէ, քիթապլարտա սաթըլմայըպ պիր տօլապտա հըֆզ իտիւմիշ իտի:

Աղէօն ֆամիլետաւը եանընտա կէշիրտիյիմ իւք գըշ բէք ուզուն սիւրտիւ: Պու էսնատէ չօգլուգ պահճէտէ չալըշըլամայաճաղընտան, աթէշին գարշըսընտա օթուրուպ ուզուն կիճէլէրի կէշիրմէք իշին, քիթապլար տօլապտան չըդարըլըպ իշիմիզտէ թագսիմ իտիւտի: Պու քիթապլարըն էքսէրիսի ֆէննի նէպատաթէ, վէ պիր գաշ թանէսի տախի սէյահա. թէ այլտ իտիլէր Ալէքսի իլէ Պէնժամէն, պապալարը կիպի իլմէ հէվէսքեար օլմատըգլարընտան, պիր գաշ սահիֆէ օգուր օգումաղ ույուրլար իտի. պէն իսէ եաթընճայա գատար օգուր, վէ Վիթալիսին պանա վէրտիյի իւք տէրսլէրի ունութմամըլ օլտուլում իշին մէմնուն օլուր, վէ մէրգումըն զիքրի ճէմիլինի եատ իտէր իտիմ:

Թահսիլէ օլան հէվէսիմ, պապա Աղէօնա, եէվմիյէ իքի սոլ արթըրարագ քիթապ սաթըն ալտըղը վագըթլարը իսթար իթմիշ օլուպ, պիր թագըմ քիթապլար տահա ալուր. վագապ պունշար կիւզէլճէ ինթիխապ օլունմատըգլարընտան, զիհնիմի գարըշտըրմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմէ եինէ պիր խայլը մալիւմաթ քէսպ իթմէքիյիմի մուճիպ օլտու. հէք նէ օլուրսա օլսուն, օգումագ տայիմա ֆայիտէլի տիր. տէնիլէն սէօզ, բէք տօգրու տըր:

Լիզ օգումագ պիլմէզ իտի, լաքին պէնիմ պօշ վագըթ պուլունճա քիթապլարա տալտըղըմը կէօրէրէք, ֆիքրիմի պու գատար իշղապ իտէն շէյին նէ օլտուղունը անլամագ մէրագընա տիւշտիւ:

Իպթիտալէրի քէնտիսի իլէ օյնամատան մէն իտէն քիթապլարը էլիմտէն ալմագ իսթէտի լաքին վագըթ պուլտուգճա, իինէ քիթապլը էլիմէ ալմագտա օլտուղումը կէօրիւպ, քէնտիսինէ տէ օգումամը թալէպ իթտի քի, պու ինէ պէյնիմիզտէ եէնի պիր պար օլտու: Պու զէքի չօճուգ, պէյհու-

տե՛ շէյլէր իլէ իշթիղալ իթմէտէն իսէ , օգուտուղում շէյլէրի տըզգաթլա տէյնէյէրէք իսթիֆատէ իտէր , վէ թէսէյլի պուլույօր իտիք :

Քիթապը օգուտուղում էսնատէ , մէզպուրէ սաաթլարճա դարչումտա օթուրուպ , կէօզլէրինի՝ կէօզլէրիմտէն պըրմազ իտի : չօգ տէֆա անլայամադըղը պիր քէլիմէյէ , վէ եախօտ մուղլազ պիր իպարէյէ թէսատիւֆ իտուզ , անը հալլ իթմէյէ օդրաչըր իքէն , «սօնրայա գալսըն» տէմէք իսթէտէյլինի իյմա իտէր պիր թավը իլէ օգումայա տէվամ՝ իթմէմի իշարէթ էյլէր իտի : Մէզպուրէյէ պիլտէյիմ գատար րէսիմ չըզմազ էօյրէթտիմ . մուալլիմիքտէ աճէմի օլտուղումտան , պուրէք միւղկիւլ օլտու իսէ տէ , նիհայէթ մուվաֆֆազ օլապիլտիմ : Լիզ , պիր գաշ չըզկըլար չըզմայա պաշլայընճա , տէրէճէյի նիհայէտէ մէսրուր օլտու : Պապա Ագէճօն իսէ պունլարը կէօրիւպ անլըմը բուս իթաի , վէ կիւլէրէք :

— Է՛հ , սէնի եանըմա ալտըղըմա նէ գատար ագըլըլըզ իթմիչիմ : Լիզ՝ պունըն թէշէքքիւրինի սօնրա սանա իյֆա իտէճէք տիր , տէտի :

Պապա Ագէճօն , պու սէօզ իլէ պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն Լիզին տիլի աշըլաճաղընը պէյան իթմէք իսթէյօր իտի : Ֆիլ հագըզա հէքիմէր , պու պապտէ պիշարէ բէտէրի թէէմին իթմիչլէր իտի :

Քիթարա չալմազ իսթէտի , բարմազլարը՝ ազ միւտտէթ զարֆընտա պէնիմ բարմազլարըմը թադլիտ իթմէյէ ալըշմըշ իտի : Լաքին թապիյի շարգը չաղըրամազ իտի քի , պու իսէ պիշարէնին ֆէնա հալտէ մահզունիյէթինի մուճիպ օլտու : չօգ տէֆա աղլատըղընը կէօլտիւմ , ֆագաթ հայիզ պուլունտուղու լաթիֆ թապիյաթըլլա , հըսս իթտիյի քէտէր , ուղուն միւտտէթ տէվամ իթմէյիպ , տէր հալ կէօզլէրինի սիլէրէք թէպէսսիւմ իթմէքտէ , վէ « պիրազ սօնրա » տէմէք իսթէտէյլինի իյմա իտէն օ մահզունանէ հարաքէթտէ պուլունմազտա իտի :

Պապա Ագէճօն թադաֆընտան էվլատ կիպի գապուլ օ

լուսնմուշ, վէ չօճուգլարընտան տախի պիրատէր մագամը յլա սէվիլիդ օլտուղու մ հալատէ, իհիթիմալ քի տայիմի սուրէթտէ պու ֆամիլեանըն նէզտինտէ իմրարը էօմր իտէճէք իտիմ, է-կէրչի պիր ֆէլաքէթը նակէհանինին զուհուրի իլէ, սուրէթք թէայիւշիմ թէպտիլ ու թաղեիր օլմասա իտի, չիւնքի թա-լիյի նասազըմ իգթիզասընճա, պէնիմ մէսուտիյէթիմին իմ-թիտատ իթմէյէճէյի մուգարէր օլտուղունը զաթէն հըսս իթմէքտէ իտիմ, էյ վա՛հ, թամամ րահաթ իթտիմ տէր ի-քէն, եէնիտէն պիր թազըմ ֆէլաքէթէր պաշ կէօսթէրիպ, պէնի, տօղտուղում կիւնտէն պէրի կէչիրտիյիմ զայլէլի, վէ պահտնույանէ էօմրէ սէվգ իթտի:

21

Չօգ տէֆա եալընըզ գալտըղըմտա տիւշիւնէրէք քէնտի քէնտիմէ:

— Ա՛ չօճուգ, սէն չօգ մէսուտ վէ պահտընարսըն, լա-քին պու սաատէթ՝ իմթիտատ իթմէյէճէք տիր, տէմէքտէ իտիմ:

Ճագաթ պու ֆէլաքէթին նէ սուրէթլէ կէլէճէյիճի թախմին իտէմէմէքտէ իտի իսէմտէ, լաքին պունըն էլպէթ-տէ պիր թարաֆտան զուհուր իտէճէյինէ էմին իտիմ:

Պու տիւշիւնճէ պէնի բէք միւքէտտէր իթմէքլէ պէրա-պէր, տիկէր եանտան տա, վուգույիճի միւհիթմէլ զանն իթ-տիյիմ ֆէլաքէթտէն գաշմազ, վէ եախօտ թարաֆըմտան սէ-պէպիյէթ վէրմէմէք իչին, քէմալի տիգգաթլա իչիմ իլէ մէշ-ղուլ օլմագտա իտիմ, զիրա պու ֆէլաքէթին, մահզա քէնտի խաթամտան նէշաթ իտէճէյի թասապիւրընտա իտիմ:

Լաքին էօյլէ օլմօտը, եանի պէնիմ խաթամտան զու-հուր իթմէտի. հիչ օլմասա պու թախմինիմտէ եանըլմըշ օլ-տուղում իչին մէմնունըմ:

Պապա Ագեօնըն գարանֆիլ զըրաաթըյլա իշթիղալ իթ-տիյինի սէօյլէմիշ իտիմ. պու զըրաաթ՝ օլտուգճա գօլայ օլտուղունտան, Բարիզ պահճէպանլարը բէք գօլայ մուվաֆազըյաթէ նայիլ օլտուգլարընտան, Ապրիլ վէ Մայրս այլարընտա բաղարա կէօթիւրիւպ տաթարլար: Գարանֆիլ եէթիշտիրէն պահճէպանլարըն պիրիճիք մէհարէթի, գարանֆիլին գաթմէրլիսինի ինթիխապ իթմէտէն իպարէթ տիր: Եքիլէն թօհոււմըն հէման եարըսը գաթմէրլի, վէ եարըսը տա եալընգաթ օլտուղունտան, պուլնլարըն իշինտէն եալընըզ գաթմէրլիլէրինի եէթիշտիւմէք ֆայիտէլի օլաճաղը թապլիյի տիր:

Իշթէ պու չիչէքլէրտէն եիւզտէ էլլիսինի պէյհուտէ եէրէ պէօյիտիւպ տէ, սօնրատան եալըն գաթ աշտըղընը կէօրմէմէք իշին, աահա ֆիտանիքէն, այըրմագ լաղըմ տըր: Պու ինթիխապ, գարանֆիլ ֆիտանընըն եարըաղը իւզէրինտէ պուլունան պաղը նըշանլարտան թէշիսիս օլունուր քի, պուտա էքէյիճէ պիր հիւնէր օլտուղունտան, հէր պահճէպանա մախսուս տէյիլ տիր: զիրա պու հիւնէր, ատէթա էարար գապիլինտէն օլուպ, անճագ պիր գաշ ուսթալարա մալիւմ իտի: Իշթէ պու սէպէպլէ գարանֆիլ զըրաաթըյլա մէշղուլ օլան պահճէպանլար, ատէթա պիր հէքիմէ միւրաճաաթ իտէր կիպի, պու սըրըր պիլէն ուսթալարա միւրաճաաթ իտէրլէր:

Պապա Ագեօն ճիւմլէտէն զիյատէ պու սըրրա վագըֆ օլմաղլա, ինթիխապ զէմանը կէլտիյինտէ կիւնլէր իլէ մէշղուլ օլուր իտի, պու մէվսիմ ալէլիսուս էթիլէնէթ իշին ֆէնա իտի, չիւնքի պապա Ագեօն հէր կիւն էօթէտէն պէրիտէն չըզըրլըպ, իշինի պիթիրտիքտէն սօնրա սէնաաթտաչլարը թարաֆընտան իբրամ իտիլէն շէրապը ըէտա իտէմէզ, վէ հաթտա պաղէն իքի իւշ լիթրա գատար շարապ չագար, վէ եիւզիւ բանճար կիպի գըզարմըշ օլտուղու հալտէ, էլլէրի ալաղլարը թիթըէյէրէք կէճ վագըթ էվէ ավտէթ իտէր իտի:

Էթիլէնէթ, վագըթ նէ գատար կէճ օլուրսա օլուն, բէտէրի էվէ կէլմէյէնճէ եաթմագ իտի:

Պապա Ագէօնըն կէլտիյի զէման , այագլարը շամաթա-
սընտան ույանարագ , օտամտա էթիյէնէթ իլէ շէօյլէճէ գօ-
նուշտուգլարընը իշիթմէքտէ իտիմ :

Պապա Ագէօն . - Գըղը՛մ , նիչի՛ն եաթմամըշսըն :

Էթիյէնէթ . - Պէլքի պիր շէյէ իհթիյաճըն օլսը տէյի
եաթմատըմ :

— Տէմէք քի մատմագէլ ժանտարմա , պանա նէզարէթ
իթմէքտէ տիր :

— Նէզարէթ իթմէսէ իտիմ քիմի՛նլէ սէօյլէշէճէքտին :

— Տօղրուճա եիւրիւյէպիլտիյիմի կէօրմէք իսթէյօրսուճ
տէյիլ մի , բէք ալա պագ , պահս իտէրիմ քի շու եօլը շաշ-
մայարագ տօս տօղրու շօճուգլարըն օտասընա կիտէճէյիմ ,
տէմէսի իլէ , մաթպախտա պիր այագ կիւրիւլթիսի իշիտիլտիք-
տէն սօնրա , եինէ սիւքիւլթ հիւքմ իտէր իտի :

— Լիզ նա՛սըլ տըր , էյի՛ մի տիր :

— Էվլէթ էյի տիր ույուեօր , սէս չըգարմայըն քի ու-
յանմասըն :

— Պէն սէս չըգարըյօ՞մույըմ , տօղրու եիւրիւյօրում ,
գըզլարըմըն պէնի իթհամ իթմէմէլէրի իչին տօղրու եիւրիւ-
մէքիլիմ լազըմ տըլ : Լիզ , պէնի եէմէքտէ կէօրմէտի իսէ
նէ՞ տէտի :

— Պիր շէյ տէմէտի , անճագ սէնին օթուրտուղուն իս-
կէմէյէ պագտը :

— Իսկէմէյէ պագտը հա՛ :

— Էվլէթ :

— Չօգ պագտը՞ մը :

— Իւշ պէշ քէրրէ պագտը :

— Էյ նէ՞ տէյօր իտի :

— Կէօղլէրի իլէ եէրինիզտէ օլմատըղընըզը սէօյլէյօր
իտի :

— Եանի պէնիմ նէրէտէ օլտուղումու սանա սօրույօր ի-
տի , վէ սէնտէ « տօսթլարըլա պէրապէր էյլէնիյօր » տէյօր
իտին , տէյիլ մի :

— Խայր պաննա, հիշ պիր շէյ սորմայոր խոխ պէնտէ պիր շէյ տէմէտիմ, զաթէն նէրէտէ օլտուղունը բէք աչա պիր լիյոր խոխ :

— Եւ, պիրլիյոր խոխ քի պէն . . . նէ՞ վազըթ ույուտը :

— Պիր չարեէք գատար անճագ օլտու, պէնի պէքլէմէք իսթէյոր խոխ :

— Էյ սէն, սէն նէ՞ իսթէյոր խոխն :

— Պէն, սէնին կէլտիյինի կէօրմէմէսինի իսթէյոր խոխմ :

Պապա Ագէօն պիր իքի տագըգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, թէքրար քէլամէ աղազ իտուպ :

— Էթիյէնէթ եավրում, սէն էյի պիր գըզըն, պէնի տինլէ, եպըն Լուիզօնըն պահճէսինէ կիտէճէյիմ, եէմին իտէրիմ քի հէր հալտէ եէմէյէ կէլէճէյիմ, պէնի պէքլէմէնի, վէ Լիզին տախի քէտէրլի ույումասընը իսթէմէմ, տէտի :

Լաքին պու վատլէրին վէ եէմինլէրին ֆայտէսի կէօրիւմէք իտի. պիր գատէհ շարապ իչէր իչմէք հէր շէյի, վէ հաթտա բէք զիյատէ սէվտիյի Լիզի պիլէ ունութմագտա իտի :

Պապա Ագէօն, կէճ գալտըղընըն սէպէպինի շու սուրէթլէ իչգա իթմէքտէ իտի :

— Անլայօրմուսըն սէվկիւլի գըզըմ, ինսան տօսթլարընըն իսթըրընը գըրմամագ իչին իլք գատէհի տիւչիւնմէքսիզին իչէր, իքինճի գատէհի տէ՝ իւչիւնճիւլի իչմէմէք նիյէթի իլէ, վէ պիրինճի գատէհի իչմիշ օլտուղու իչին իչէր. ֆագաթ ինսան՝ իչտիքճէ սուսար, վէ սօնրա տա իչրէթ գաֆասընա չըգար, շուրասը մալիւմ տիր քի, պիր գաչ գատէհ շարապ ինսանըն տէրտինի ունութտուրուր մէսէլա, պօրճընը իսթըրընա կէթիւմէք, վէ հալի հաղըր իլէ միւսթագպէլի բարլագ կէօրիւր, իչթէ պու սէպէպլէ իչրէթ իտիլէր :

Լաքին պու հալին հէր գէման վուգու պուլմասըղընըն իյթիրաֆ իթմէք լազըմ տըր. գարանֆիլ ինթիխապը գէմանը կէչտիյինտէ, պապա Ագէօն, տըշարը չըգմայտ պիր սէպէպ օլմատըղընտան էվտէ գալըր իտի. Պու աստէմ թէն :

պէլ օլմատըգտան մատէ , էօյլէ եալընըզ պաշնա մէյխանէյէ կիտէնէրտէն տէ տէյիլ իտի :

Գարանֆիլ մէվսիմի կէշտիյինտէ , պօշ տուրմայըպ պաշգա չիշէքլէր հազըրլամագտա իտիք . զիրա պահճէպան գըսմը պահճէսինտէ հիշ պօշ եէր պըրագմամալը , սաթըլան չէյլէրին եէրինէ պաշգա թօհումլար տիքմէք գայիտէյի քիւլլիյէտէն տիր :

Մահիր պիր պահճէպանըն պաշլըճա վազիֆէսի , եէթիշտիրտիյի չիշէքլէրի . էն զիյատէ բարա իթտիյի վագըթ քէսիպ բազարա կէօթիւրմէք տիր : Մէսէլա Սան Բէթրօ , Սան Մարի , վէ Սէն Լուի կիպի պէօյիւք եօրթուլար , աաըլ չիշէք սաթըլաճագ մէվսիմ տիր , զիրա պու ազիզլէրին իսմինի թաշըյան բէք չօգ օլմաղըլա , քիւլլիյէթլի չիշէք ախզուիթասը օլուր : Պու եօրթուլարտա , չիշէքճի տիւքքեանլարընտա , քէօշէ պաշլարընտա , վէլհասըլ Բարիզին հէր ճիհէթինտէ չիշէք տէմէթլէրի սաթըլմագտա տըր : Զիրա հէր քէս եէքտիկէրինին իսմինի թէպրիք իթմէք իչին չիշէք միւպայա իտէր :

Պապա Ագէօն , գարանֆիլ մէվսիմինտէն սօնրա , Յուլիս վէ Օգոստոս ալլարընա միւսատըֆ օլան Սէն Մարի վէ Սէն Լույի եօրթուլարը իչին չալըշըպ , քիւլլիյէթլի , եանի ճամէքեանլարըմըզըն իսթիապ իտէճէյի գատար ինճու չիշէյի , գըրմըզը տէֆնէ , վէ լալէ եէթիշտիրմէյէ սայ իտէր իտի . լաքին հէր պիր չիշէք նէ երքէն , վէ նէ տէ կէճ եէթիշէրէք , իսթէնիլտիյի կիւն քէմալինտէ պուլունտըրմագ իչին պէօյիւք պիր մէհարէթ լազըմ իտի . զիրա մալիւմ ա' , ինսան կիւնէշէ վէ հէվայա հիւքմ իտէմէզ իսէ տէ , պապա Ագէօն պու սէնաաթտա բէք մահիր օլտուղունտան , չիշէքլէրինի վագթընտա եէթիշտիրիպ սաթմայա մուվաֆֆագ օլմագտա իտի . ֆագաթ պունըն մուվաֆֆագըլէթի իչին բէք չօգ չալըշմագ վէ տըգգաթ լազըմ իտի :

— Մէվսիմ բէք կիւզէլ օլաճագ , տէմէքտէ իտի :

Մէրգոււմ , պու մուվաֆագըլէթտէն հուսուլէ կէլէճէք օլան թէմէտտիլի իսաթըրլատըգճա , մահզուզիյէթինի զապթ իտէմէյօր իտի :

Ճագարած պու մուսաֆֆադըյէթէ նայիլ օլմագ իչին հէր կիւն ագչամա գատար պիր սաաթ պիէ տօւրմագսըզըն քէ մալի ղայրէթլէ չալըշմը իտիք, հէր շէյ սըրասընտա օլմագըլա, չալըշմամըղա պիր միւքեաֆաթ օլմագ իւզըն, Օգոստոսըն պէշինճի բազար կիւնի, Արգէօյլէ կիտիպ պապա Ագէօնըն, քէնտի կիպի պահճէպանըզ իտէն պիր տօսթընըն պահճէսինտէ թաամ իթմէյէ գարար վէրիլտի: Գաբիտէ պիզիմլէ պէրապէր պուլունաճագ իտի:

Սաաթ իւշէ տէօրտէ գատար չալըշպ իշիմիզի պիթիրտիքտէն սօնրա, գաբըլը քիլիթլէյէրէք մէսրուրիյէթլէ եօլա չըզըլաճագ, սաաթ պէշ եախօտ ալթըտա Արգէօյլէ վասըլ օլունաճագ, վէ թաամ իտիլտիքտէն սօնրա, բազար էրթէսի սապահլէյին էրքէնճէ իշէ պաշլամագ իչին կէճ գալընմայըպ հէման ալտէթ իտիլէճէք իտի:

Նէ՛ մէսրուրիյէթ . . .

Վէրիլէն գարար միւճիպինճէ սաաթ տէօրթ սուլարը պապա Ագէօն պէօյիւք գաբըլը քիլիթլէյէրէք, քէմալի մէսէրրէթլէ:

— Հայտէյին չօճուգլարըմ եօլա չըզըն, սէնտէ էօնէ կէշ պագալըմ Գաբի, տէտի:

Լիզին էլինի թուլթմուշ օլտուղում հալտէ, էթրաֆըմըղտա մէսրուրիյէթինտէն նաշի հավլայըպ սըչրամագտա օլան Գաբի իլէ պէրապէր գօշմաղա պաշլատըզ:

Հէրիմիզտէ բազար կիւնիւք էլպիսէմիզի կիյինմիշ իտիք. էսնայի րահտէ հէր քէս տէօնիւպ պիզէ պագըլօր իտի: Պէն նասըլ կիյինմիշ օլտուղումը պիլմէյօրում, լաքին Լիզ, հասըր չապգասը, մալի ֆիսթանը, վէ պագլարընտաքի քիւլընէն կինտէ բօթինլէրի իլէ բէք լաթիֆ վէ բէք կիւզէլ պիր գըզճըղազ օլմուշ իտի. մէղպուրէ, սօն տէրէճէ ըզհարը պէշաշէթ իթմէքլէ, ճիւմլէմիզիտէ քէնտի հըսըլթընա իլհագ իթմէքտէ իտի:

Վագըլթ օ գատար սիւրաթլէ կէշտիքի տույամպտըմ, շու գատարընը պիլիլիմ քի, թաամըմըլ խիթամ պուլմագ իւզըն իքէն, իշիմիզտէն պիրի, ղարպ ճիհէթինտէն գարա պուլուլթըրըն կէօք եիւզիւնի գաբլատըղընը իխթար իթտի: Սօֆրամըլ աչըգտա պէօյիւք պիր աղաճըն ալթընտա գուրուլմուշ օլտուղունտան, հէվանըն թէպէտիւլթընը կէօրիւպ պօրա չըգաճաղընը անլատըզ:

Պապա Ագէօն աղիմ պիր թէլաշ իլէ:

— Զօճուգլար, չաբըզ պահճէյէ կիթմէլլիլ, տէտի:

Պու սէօզ իւզէրինէ հէր քէսին սիյմասընտա թաաճիւպ էմարէլէրի կէօրինտի , վէ հէքիմիզ պիր աղըզ :

— Հէման չիմտի՞ մի , տէյու հայգըրտըզ :

Լիզ , պիր շէյ սէօյլէմէտի իսէ տէ , պու էմիէ իթաաթ իթմէք իսթէմէտիյի չէհրէսինտէն անլալըլըյօր իտի : Պապա Ագէօն իսէ , հէյէճան իլէ :

— Էկէր ըիւզկեար քէսպը շիտտէթ իտէրսէ , ճամէքեանլար տէվրիլիպ գըրըլըր , չաբըզ կիտիպ գաբամալը , տէտի :

Պու սէօզ , իթիրազ գապուլ իթմէզ պիր հագըգաթ իտի . զիրա ճամէքեանլար պահճէպանլարըն սէրվէթի օլմաղըլա , շայէտ գըրըլսա , անլէրին մահվընը մուճիպ օլաճաղը ճիւմլէմիզէ մալիւմ իտի . պիչարէ ատէմճըղազ սէօզիւնէ տէվամ իլէ :

— Պէն կիտէյօրում , հայտէ , Ալէքսի , Պէնժամէն , սիզ պէնիմլէ պէրապէր կէլին , գօշա գօշա կիթմիլիյիզ . Բէմիտէ էթիյէնէթ իլէ Լիզի ալարազ արգամըզ սըրա կէլին , տէյէրէք , տէրհալ եօլա չըգըպ սէրի ատըմլարըլա եիւրիւմէյէ պաշատըլար :

Պիզտէ էթիյէնէթ իլէ ատըմլարըմըզ Լիզին ատըմլարընա ույտուրարազ մէլիլ մահզուն եիւրիւյօր իտիք :

Արթըզ կիւլմէք , օյնամադ , գօշմադ , սըյրամադ եօզ իտի , կէօք եիւզիւ գարարտըգճա գարարմադտա , վէ անգարիպ պօրա չըգաճաղընա տէլալէթ իտէն սիյահ պուլուլթլար , ըիւզկեարըն թահրիքի իլէ թօզու տիւմանա գաթարադ էթրաֆըմըզ սարմադտա իտի :

Նիմէք իլէ գարըչըզ կէօք կիւրլէմէլէրի սէտասընտան , վէ ըիւզկեարըն ուլամասընտան , ատէթա գուլազլարըմըզ սաղըր օլույօր իտի :

Էթիյէնէթ իլէ պէն , Լիզին էլլէրինտէն թուլթարադ սիւրիւքլէմէյէ պաշատըզ իսէ տէ , լաքին Լիզ , պիզիմ գատար եիւրիւյէմէտիլինտէն , իսթէտիլիմիզ կիպի չաբըզ եիւրիւյէմէյօր իտիք :

Պօրանըն զուհուրինտէն էվիլէլ պահճէյէ վասըլ օլապիլէճէք մի իտիք , եախօտ բէտէր իլէ Պէնժամէն վէ Ալէքսի վասըլ օլաճազլար մը իտի :

Պիզիմ աճէլէ իթմէմիզ եալընըզ ըսլանմամադ իլին օլուպ , ֆադաթ անլէր իլին մէսէլէ պաշգա տիւրլիւ իտի : Մնլար պիր ան էվիլէլ պահճէյէ եէթիլիպ տէ , ֆամիլեանըն մահվընը թէհտիտ իտէն ճամէքեանը , խարապիլէթտէն գուրթալաճադլար իտի :

Կէօք կիւրէմէ վէ երւտըրըմ սէտալէրի կիթտիքճէ չօղալմը, վէ պուլուծլար գաթըլաշըպ ատէթա կիճէ կիպի էթ-րաֆըմըզը գօյու պիր գարանլըգ իհաթա իթմիշ իտի :

Ջօգ կէշմէտէն կիւվէրճին եումուրթասը ճէսամէթինտէ ղայէթ շիտտէթլի պիր սուլու եաղմայա պաշլայընճա , պէօ-յիւք պիր գարու ալթընա սըղընմայա մէճպուր օլտուգ :

Տօլու տանէլէրի թարիֆի միւմքինսիզ շիտտէթլէ տիւ-շէրէք, ատէթա գըշ օրթասընտայըզ կիպի պիր սանիյէ զար-ֆընտա օրթալըգ պէմ պէյազ քէսիլտի :

Տօլու տանէլէրինն , թիւֆէնկ աղզընտան չըգան գուր-շուն կիպի էօթէ պէրի չարբմասըյըլա գուհր իտէն տէհշէթա-միզ սէտատէն գուլագլարըմըզ իշիթմէզ օլտու . գըրըլմըշ ճամ բարչալարը , քիրէմիտլէր , թուղչալար , տիվար թաշլա-րը , սու օլուգլարը , վէ տահա պուշարա մէմասիլ էշեա , սուլու թանէլէրի իլէ գարըշըգ եէրէ տիւշիւպ խէվֆ ու տէհ-շէթիմիզի քէմալէ էրտիրիյօր իտի :

Էթիլէնէթ , աղիմ պիր հէյէճան իլէ .

— Էյ վա՛հ , ճամէքեանլարըն իշի պիթտի , տէյու հայ-գըրտը :

Պէն տէ անըն կիպի տիւշիւնիւյօր իտի իսէմ տէ , ֆա-գաթ մէզպուրէյի թէսէլլի իթմէք իշին .

— Իհթիմալ քի բէտէր վագթինտէ եէթիշէ պիլտի , տէ-տիմ :

— Շայէտ սօլուտան էվվէլ եէթիշմիշ տէ օյսալար , եի-նէ ճամէքեանլարը խասըրլար իլէ էօրթմէյէ վագթթ պուլա-մայաճագլար . ա՛հ , հէր շէյ մահվ օլտու :

— Տօլու հէր եէրէ տիւշմէզ տէրլէր , իհթիմալ քի պի-զիմ պահճէյէ տիւշմէմիշ տիր :

— Պիզ էվէ բէք եագըն օլտուղումուզտան տէտիլին միւմքիւն օլամազ . Ա՛հ , էկէր պահճէնին տէրուհինէ տէ պէօյ-լէ շիտտէթլի տիւշէյօրսա , պիշարէ բէտէր մահվ օլտու կիթ-տի . Աման եա Բապալիմ , թէքմիլ իւմիւտինի պու չիշէքլէրին սաթըշընա հասը իթմիշ իտի , բարայա նէ գատար իհթիյաճը վար իտի :

Ջայ օլմասը մէհհուզ օլան էշեանըն գըլմէթինի էյիճէ պիլմէյօր իսէմ տէ , ֆագաթ ճամ չէրչիվէլէրինն եիւզ թա-նէսի 1500 ֆըրանգտան , 1800 ֆըրանգա գատար գըլմէթի օլտուղունը չօգ տէֆա իշիթմիշ իտիմ . շու հալտէ մազալլա՛հ էկէր պէշ ալթը եիւզ բարչատան իպարէթ օլան ճամ չէրչի-վէլէրիմիզ գըրըլմըշ օլսա , ֆիտանլարըն վէ չիշէքլէրին մահա

վրնր տախի հիսապա գօնուլմաղսա պիլէ , պու աֆէթին պի-
զիմ իչին նէ տէհչէթլիլ պիր տարպէ , վէ նէ ազիմ պիր ֆէ-
լաքէթ օլաճաղընա քէնտիմճէ գանաաթ հասըլ իթտիմ :

Պու խուսուստա էթլլէնէթի իսթիճվապ իթմէք իսթէ-
տիմ , լաքին տօլունըն վէ ըիւզկեարըն կիւրիւթիւսինտէն
եէքտիկէրիմիզին սէսինի իշիթմէք գապիլ օլմատըղը չէօյլէ
տուրսուն , մէզպուրէնին լազըրտը իտէճէք մէճալի տախի
գալմամը իտի : Պիչարէ գըզճըղազ , կէօզլէրի էօնիւնտէ է-
վինին եանտըղընը սէյր իթմէքտէ օլան աստէմլէր կիպի , մէ-
յուսանէ պիր նիկեաճ իլէ տէհչէթամիզ տօլունըն եաղտը-
ղընա պազըյօր իտի :

Պու տէհչէթլիլ սաղանագ չօգ սիւրմէյիպ պէշ ալթը
տազըգա գատար տէվամ իթտիքտէն սօնրա , նասըլ տէր-
հալ պաշլամը իսէ , էօյլէ տէ պիրտէն պիրէ քէսիլտի : Պու-
լութլար Բարիդէ տօղրու չէքիլիպ կիթտի , վէ պիզ տէ սը-
ղընտըղըմըզ մահալտէն չըգապիլտիք , լաքին եօլլար ֆէնա
հալտէ պօղուգ օլմաղըլա , Լիզ , քէթէն բօթինլէր իլէ եիւ-
րիյէմէզ օլուպ , մէզպուրէյի արգամա ալմաղա մէճպուր
օլտում : Կիտէր իքէն օ գատար մէսրուր կէօրիւնէն , վէ ըզ-
հարը պէշալէթ իտէն պիչարէ գըզճըղազ , չիմտի օ գատար
մահգուլն իտի , վէ օ տէրէճէ քէտէր իտիյօր իտի քի , կէօզ-
լէրինտէն նօհուտ տանէսի կիպի եաշ տէօքիլիւյօր իտի :

Չօգ կէշմէտէն էվէ վասըլ օլտուգ , պէօյիւք գաբը ա-
չըգ պըրագըլմը օլմաղըլա , տէրհալ պահճէյէ գօշտուգ :

Ես՝ Իսպալիմ , նէ էսէֆէնկիզ մէնզարէ , հէր չէյ խիւր-
տուխաչը օլմուշ , չիչէքլէր , ֆիտանլար , թէքմիլ ճամէքեա-
նըն ճամ բարչալարը գարմա գարըչըգ պիր սուրէթը միւտ-
հիչէտէ եըղըլմը իտի . սապահիչին օ գատար լաթիֆ , վէ օ
գատար ըէնկին օլան պու պահճէ , քեամիլէն խարապ օլմուշ ,
վէ աստէթա եանղըն եէրինէ տէօնմիւշ իտի :

Պապա Ագէօն նէրէտէ իտի :

Պիչարէյի հէր եէրտէ արայըպ պուլամատըգ , նիհայէթ
թէքմիլ ճամլարը բարչալանմը օլան պէօյիւք լիմօնլուղա վա-
սըլ օլտուգ , սէֆիլ աստէմճըղազ , ճամ բարչալարը արասընտա
օթուրմուշ , վէ եախստ տահա տօղրուսը օրաճըգտա տէվրի-
լիպ տիւլմիւշ իտի : Ալէքսի իլէ Պէնթամէն , պիլա հարաքէթ
մէրգուլմըն գարըչսընտա տուրույօրլար իտի :

Պապա Ագէօն , այագլարըմըղըն ալթընտա էզիլմէքտէ
օլան ճամ բարչալարընըն կիւրիւթիւսինտէն պաշընը գալտը-
ըլպ պիզի կէօրիւնճէ :

— Ահ , պէտպահտ էվլատլարըմ , պիշարէ չօճուգլարըմ , տէյու հայգըրտը :

Պատէհու Լիզի գուճաղընա ալարագ , վէ պաշգա պիր սէօզ սէօյլէմէյերէք , հէօնկիւր հէօնկիւր սողլամայա պաշլատը :
Նէ՛ տէյէճէք իտի , հիշ . . .

Պիր ֆէլաքէթ , պիր մուսիպէթ , պիր պէլա վուգու պուլ-մուշ իտի . էօյլէ պիր պէլա քի , զահիրէն նէ գատար պէօյիւք իսէ , նէթիճէսի տէ օ գատար տէհշէթլի իտի :

Էթիյէնէթտէն վէ չօճուգլարտան , պիշարէ ատէմճըղա-զըն պու տէրէճէ մէյուս օլմաղա նէ գատար հազգը օլտու-ղունը օ վագըթ անլատըմ . պապա Ագէօն , օն սէնէտէն պերի պու պահճէյի սաթըն ալըպ , էվի տէ պիղզաթ քէնտիսի եար-մըշ իտի . արսայը սաթան ատէմ , չիէքճիլիք սէնաթընա լա-զըմ օլան էյեա վէ էտէվաթըն թէտարիքի իշին , հէր սէնէ ճէսթէ ճէսթէ վէրիլմէք , վէ օն պէշ սէնէ զարֆընտա քեա-միլէն էօտէնմէք շարթըյըլա , պապա Ագէօնա պիր մըգտար ագճէ էօտիւնճ վէրմիշ իտի :

Պապա Ագէօն , օ սէնէյէ կէլինճէյէ գատար մուգարէր օլան թագսիթի , չալըշմագ վէ թէսարրուֆ սայէսինտէ միւն-թաղամէն էօտէմիշ իտի : Պու թագսիթին՝ վատէսի հուլու-լինտէ էօտէնմէսի բէք զարուրի իտի . զիրա ալաճագ սահիպի , ալմըշ օլտուղու օն սէնէլիք թագսիթէր իլէ պէրապէր , է-վի , թէքմիլ էյեայը , վէ հաթտա արաղլիյի զապթ իթմէյէ պիր ֆըրսաթ արամագտա իտի , եանի սէնէվի թագսիթին թէէիիլինէ պէքլէյօր իտի :

Իհթիմալ քի պու խասիս ատէմ , սըրֆ քէնտի մէնֆաա-թընը կէօղէտէրէք պէօյլէ պիր իշէ կիրիշմիշ իտի . զիրա օն պէշ սէնէ զարֆընտա ֆէվգէլատէ պիր հալին զուհուրի իլէ , թէէիիլի վուգու պուլաճաղընը իհթիմալտէն ատտ իթմիշ իտի քի , օ հալտէ քէնտինին մէնֆաաթընը , վէ պիշարէ մէտեու-նըն իսէ քիւլլիյէն բէրիշանիյէթինի մուճիպ օլաճագ իտի :

Վէ իշթէ եաղմըշ օլան տօլունըն սայէսինտէ , հէրիֆին հիսապը տօղրու չըգմըշ իտի :

Շիմտի նէ օլաճագ իտի :

Պու խուսուստա ուզուն միւտտէթ թէրէտտիւտ իշինտէ գալմատըք , չիէք սաթըշընտան հասըլ օլաճագ բարա իլէ սէնէվի թագսիթին թէտիյէ օլունաճաղը կիւնիւն էրթէ սա-պահը , սիյահ էլպիսէ կիյմիշ պէտ չէհրէլի պիր միւսիւ էվի-միղէ կէլիպ , պիղէ իւղէրինտէ պիր գաշ քէլիմէ եաղըլը վէ տամկալը պիր քեաղըտ թագտիմ իթտի , պու ատէմ մահ-

քէմէ մուպաշըրը իտի .

Օ կիւնտէն սօնրա պու ատէմ սըգճա կէլմէյէ պաշլա-
տը , վէ հաթտա իսիմլէրիմիդի տախի պէլլէյէրէք .

— Սապահլար խայր օլտուն Ռէմի , սապահլար խայր օլ-
տուն Ալէքսի , նասրլընը մատմաղէլ էթիյէնէթ տէյէրէք ,
կիւյա էսկիտէն պէրի տօսթումըգ իմիշ կիպի թէպէսսիւմ իլէ
տամղալը քեաղըտը թագտիւմ իթմէքտէ , վէ .

— Շիմտիլիք Ալահա ըսմարլատըգ , թէքրարէն կէօրիւ-
շիւրիւզ չօճուգլար , տէյիպ կիթմէքտէ , վէ պիզ իսէ մէր-
գումըն արգասընտան .

— Շէյթան կէօրսիւն եիւզիւնիւ , տէմէքտէ իտիք .

Պապա Ագէօն , էվվէլքի կիպի էվտէ օթււրամաղ օլուպ,
հէր կիւն տըշարը չըգմաղտա իտի . նէրէյէ կիտիյօր իտի ,
պիլէմէմ , զիրա էվվէլլէրի պիզէ հէր շէյի սէօյլէմէքտէ իքէն ,
շիմտի հիշ պիր շէյ սէօյլէմէյօր իտի . շիւպհէսիզ քէնտի իշի
իշին մահքէմէլէրի տօլաշըպ , ավօգաթլարա միւրաճաաթ իտի-
յօր իտի .

Պու Ֆիքիր , պէնի բէք զիյատէ մուզթարըպ իտիյօր իտի ,
զիրա վադթըյըլա Վիթալիս տէ մահքէմէ հոլզօլրունա չըգ-
մըշ , վէ նէ կիպի նէթիճէ հուսսւլէ կէլմիշ օլտուղունը պիլի-
յօր իտիմ .

Պապա Ագէօնըն մուհաքէմէսի բէք ուղուն սիւրիւպ , գը-
շըն պիր գըսմը կէշինճէյէ տէյին տէվամ իթտի . պու էս-
նատէ պիզ ճամէքեանը թաաիր իթմէյէ միւզթէտիր օլամա-
տըղըմըզաան , եալընըզ սէպգէվաթա տայըր շէյլէր եէթիշ-
տիրմէքլէ իշիթիղալ իտիյօր իտիք , վադտա պունլարտան պէօ-
յիւք պիր հասըլաթ պէքլէնիլմէզ իսէ տէ , հիշ օլմազաա պի-
դի մէշղուլ իտիյօր իտի .

Պիր ագշամ պապա Ագէօն , միւթատընտան զիյատէմիւ-
քէտտէր պիր հալտէ օլարազ էվէ կէլիպ .

— Զօճուգլար , իշիմիզ պիթտի , տէտի .

Տէհշէթլիւ պիր հատիսէ վուգու պուլմուշ օլտուղունը
անլատըղըմտան տըշարը չըգմաղ իսթէտիւմ . մէրգոււմ , քէնտի
չօճուգլարընա աթֆը քէլամ իթտիլինտէն , օրատա հազըր
պուլունմայը մինասիպ կէօրմէյօր իտիմ .

Փադաթ պապա Ագէօն , էլի իլէ պիր հարաքէթ իտէրէք
պէնի թէվգըֆ իտուպ .

— Նէրէյէ կիտիյօրտուն , մէկեր սէնտէ ֆամիլեատան
տէյիլ միսին , վադաա հէր նէ գատար սէօյլէյէճէյիւմ սէօզ-
լէրի մնալաճադ պիր սինտէ տէյիլ իսէն տէ , ֆադաթ ֆէ-

լաքէթ սէնի միւճէրրէպ իթմիշ օլտուղունտան, օլտուգճա ան-
լայապիլիրսին : Սէվկիլի չօճուգլարըմ, սիգտէն այրըլաճաղըմ,
տէտի :

Թէաճիւպ վէ թէէսիւրտէն նէշաթ իտէն հիգնէնկիլ պիր
ֆէրեատ իշիտիլտի :

Լիգ, աղլայարադ բէտէրինին գուճաղընա աթըրլապ եիւզ-
լէրինի էօրմէյէ պաշլատը :

Պիչարէ ատէմճըղաղ, Լիգի պաղըրնա պատարադ :

— Էյ վա՛հ, սիգին կիպի էվլատլարտան, վէ ալէլ խու-
սուս սէվկիլի Լիգիմ, սէնտէն այրըլմադ գօլայ շէյ տէյիլ
տիր . լաքին նէ չարէ, պու այրըլըդ պէնիմ իիթիյարըմլա
տէյիլ տիր, պօրճումը թէէտիյէյէ մահքիւմ օլտում . բարամ
օլմատըղընտան հէր էշեամ սաթըլաճադ, վէ էսմահըյըլա
պօրճումը քեամիլէն թէէտիյէսի միւմքիւն օլամայաճաղընտան,
պէշ սէնէ միւտտէթլէ հապս օլունաճաղըմ, տէտի :

Պու սէօղիւն իւզէրինէ ճիւմէմիզտէ աղլամայա պաշլա-
տըդ, վէ պապա Ագէօն տախի սէօղիւնէ տէվամ իլէ :

— Էվլէթ, պու բէք աճըղըլ շէյ տիր, լաքին նէ՛ եա-
բապիլիլիլիլ, գանուներն հիւքմի պէօյլէ տիր : Ավօգաթըմ պու
գանուներն մուգատտէմա տահա շիտտէթլի օլտուղունը սէօյ-
լէտի . մէսէլա պիր մէտեուս պօրճընը էօտէյէմէտիլի թադ-
տիրտէ, ալաճադ սահիպլէրի, օլ ատէմին վիճուտինի բար-
չալայարադ թադսիմ իտէրլէր իմիշ . պէնի եալընըղ հապս ի-
տէճէքլէր, պիր գաշ կիւնէ գատար պէշ սէնէ միւտտէթլէ
հապսա գօնուլաճաղըմ, ֆադաթ օ միւտտէթ զարֆընտա
սիլ նէ՛ եաբաճադսընըղ, իշթէ էն տէհշէթլի օլան նօգթա
պու տըր :

Օրթալըղը տէրին պիր սիւքիւթ իսթիլա իթաի, պապա
Ագէօն սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք :

— Սիգին հադընըղտա տիւշիւնմէտիմ զանն իթմէյի-
նիլ, մահբուս օլտուղում էանատէ, սիգին եիւզ իսթիւ գալ-
մամանըղ իշին պիր թէտպիր տիւշիւնտիւմ . Ռէմի, Տըրէվտիտէ
պուլունան հէմիլրէմ Գաթէրին-Սիւռիլայա պիր մէքթօւպ եա-
ղըպ, իշի անլաթարադ պուրայա կէլմէսինի ըճա իթսին .
Գաթէրին, միւտէպպիլրէ վէ ագիլէ պիր գատըն օլմաղըլա,
անընա պէրապէր նէ եաբաճաղըմըղա տայըր պիր գարար վէ-
րէպիլիլիլ, տէտի :

Պու պէնիմ իւք մէքթուպ եաղըլըմ իտի, նէ գատար
զահմէթլի պիր պաշլանկըճ :

Հէր նէ գատար պապա Ագէօնըն լադըրաթըլը միւպհէմ

խափ խեղճեմէ , երեսնէ պիղճէ պիր իւմիւտ վերիյօր խտի , ֆազաթ պու իւմիւտ նէտէն իպարէթ խտի :

Պիլմէյօր խտիք , Անճադ Գաթէրին կէլէճէք , վէ ազ չօդ իշտէն անլար պիր գատուն օլմաղըլա , պիզիմ կիպի ճահիլ չօճուգլարա ըհհպէրլիք իտէճէք խտի . պու տիւնեատէ իշ պիլիւր ատէմլէր իշին հիշ պիր միւշկիւլաթ եօդ տըր :

Լաքին Գաթէրին , պիզիմ թասապվուր իթտիյիմիդ գատար չարուգ կէլմէտի . միւպաշրըլար , եանի պօրճուլարը թէվզըֆ իտէն մահքէմէ մէմուրլարը տահա չարըգ կէլտիլէր :

Պիր կիւն պապա Ագէօն իլէ պէրապէր տօսթլարնտան պիրինին խանէսինէ կիթմէքտէ իքէն , մահքէմէ մէմուրլարը էթրաֆըմըզը ալտըլար . պապա Ագէօնն պէնզի քիւլ ըհնկինտէ օլտու : Մէրգոււմ ասլա ֆիրար իթմէք ազմինէ տիւշմէյիպ , անճադ աճըզըլը պիր սէտա իլէ չօճուգլարընը սօն տէֆա օլարադ պիր տահա բուս իթմէսինէ միւսաատէ իթմէլէրինի իսթիրհամ իսինճէ , միւպաշրըլարտան պիրի :

— Պու տէրէճէ մէյուս օլմանն լուզումը եօդ տըր տօսթոււմ , մէտեուելարա մախսուս օլան հարբսխանէ , օ գատար տէհշէթլիւ պիր մահալ տէյիլ տիր , օրատա էյի ատէմլէրաէ վար , տէտի :

Միւպաշրըլար իլէ էվէ կէլտիք , պէն չօճուգլարը արամադ իշին պահէյէ վարտըմ , թէքրար իշերի կիրտիյիմտէ , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա օլան Լիզի , պապասընըն գուճաղընտա կէօրտիւմ :

Պու արա միւպաշրըլարտան պիրի պապա Ագէօնն գուլազընտան պիր շէյլէր սէօյլէյինճէ , մէրգոււմ :

— Էվվէթ , էվվէթ , հագգընըզ վար , պէօյլէ օլմասըլազըմ տըր , տէյէրէք , պիրտէն պիրէ պաղա գալգըպ Լիզի եէրէ գօյտը :

Լաքին մէզպուրէ , պյըրլմագ իսթէմէյիպ բէտէրինին էլինի պըրագմատը :

Պապա Ագէօն , Էթիյէնէթի , Ալէքսիյի վէ Պէնթամէնի բուս իթտիքտէն սօնրա , պանա խիթապէն :

— Բէմիճիյիմ , սէն տէ պէնի գուճաղլամայաճաճ մըսըն , մէկէր տէնտէ պէնիմ էվլատըմ տէյիլ միսին , տէտի :

Հէթիմիդ շաշըրմըզ գալմըշ խտիք . պապա Ագէօն ամիրանէ պիր սէտա իլէ :

— Պուրատան պիր եէրէ գըմըլտանմայընըզ , սիզէ էմը իտիյօրըմ , տէտիքտէն , վէ Լիզին էլինի , Էթիյէնէթին էլի էլինէ վաղ իթտիքտէն սօնրա տըշարը չըգտը :

Արգասաւնտան կիթմէք նիյէթի իլէ գարբլյա տօղրու եււ-
րիւտիւմ, լաքին էթիյէնէթ պիր իշարէթլէ պէնի տուրտուրաւ,
Նէրէյէ կիտէճէք, վէ նէ՝ եարաճագ խտիւ:

Մաթպախըն օրթասընտա կիրիֆթարը տէհչէթ օլարագ
միխլանտըգ գալտըգ, հէբիմիզ հէճնկիւր հէճնկիւր աղլայօր
իտիք, քիմնէ պիր սէօղ սէօյլէյէմէյօր խտի:

Պու թէվզըֆըն, պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն վուգու
պուլաճաղընը ճիւմլէմիդտէ պիլիյօր խտիք, լաքին Գաթէրինին
օրատա հազըր պուլունաճաղընը, վէ պիզի մուհաֆազա ի-
տէճէյինի զանն խտիյօր խտիք:

Յագաթ Գաթէրին հէնուզ կէլմէմիշ խտի:

Նիհայէթ պապա Ագէճըն մուֆարէգաթընտան պիր
սաաթ սօնրա Գաթէրին կէլիպ, հէբիմիզի մէլուլ վէ մահ-
դուն պիր հալտէ մաթպախտա պուլտու. պու անէ գատար
պիզէ մուլին վէ պատիյի ճէսարէթ ու թէսէլլիմիզ օլան է-
թիյէնէթ պիլէ, թէլաշ վէ ըզհարը զաաֆէթ իթմէյէ պաշ-
լամը խտի:

Գարթան տէնիզէ տիւշմիւշ, վէ տիւմէնտէ, պիզի լիմա-
նը սէլամէթէ կէօթիւրէճէք պիր ըհպէր գալմամըշ խտի:
Հայաթ տէնիզի օրթասընտա եօլու/ուզը զայպ իթմիշ, բու-
սուլամըզը շաշրմըշ գալմըշ խտիք: Նէրէյէ կիտէճէյիմիզի
պիլմէքսիզին, ըիւզկեարըն վէ շիտէթի տալալարըն քէյֆի
մայէշա (ըստ հաճոյից) հարաքեաթը իշինտէ միւթէրէտտիւտ
գալարագ, հիշ պիր շէյ տիւշիւնմէյէ միւզթէտիք օլամայօր
խտիք: Խիւլասայի քէլամ գիհնիմիզի տէհչէթ, վէ գալպիմիզի
մէյուսիյէթ իսթիլա իթմիշ խտի:

Գաթէրին, ճէսարէթի վէ ագըլը պիր գատըն խտի:
մէզպուրէ՝ վագթըրլա օն սէնէ գատար Բարիզտէ սիւտանա-
լըգ իթմիշ օլմաղըլա, տիւնեանըն հէր պիր ֆէլաքէթինի
թանըմըշ վէ միւճէրէպ օլմուշ խտի, վէ քէնտի գալլինճէ,
տիւնեա ֆէլաքէթի իշինտէ, իտարէյի նէֆա խուսուսընը բէք
էյի պիլմէքտէ խտի:

Պու գատընըն պիզէ էմը իթտիյինի իշիթմէք, վէ իթաաթ
իթմէք բէք պէօյիւք թէսէլլի օլտու. գիրա պիր մէլճա պուլ-
մուշ, վէ եէնիտէն այազա գալգմայա մուվաֆֆագ օլմուշ խտիք:

Սէրվէթ ու թէրպիյէտէն մահրում օլան պիք քէօյիւ
գատըն իշին, պու բէք աղըր պիր մէսուլիյէթ խտի. էն պէօ-
յիւյի հէնուզ օն ալթը եաշընտա, վէ էն քիւշիւյի տիւլիզ
օլան էօքսիւզ պիր ֆամիլեայը նաճըլ իտարէ իտէճէք, վէ նէ
սուրէթլէ կէշինտիւրէճէք խտի. պիզգաթ քէնտի կէշինմէսին-

տէն թաճիզ օլան պու գատրն նէ՞ եաբաճագ իտի , էն ճէ-
սուրլարրն պիլէ մուճիպի մէյուսիյէթի օլան պու ղայլէյէ
նա՛սըլ թահամիւլ իտէճէք իտի :

Գաթէրինին պէօյիւթտիւյի չօճուգլարրն պիրինին բէտէ-
րի մուգավլլաթ մուհարրիւրի օլտուղունտան , մէրգուճա միւ-
զաքէրէ իթմէյէ կիթտի , վէ անըն կէօսթէրտիյի թէտպիր սա-
յէսինտէ նէ եաբաճագըմըզըն գարարը գաթիսի վէրիւտի :

Մուսխարէն հարըսխանէյէ կիտիպ պիրատէրի իլէ պու
պապտէ միւզաքէրէ իթմէքլէ , Բարիզէ մուվասըլէթ իթտի-
յինտէն սէքիզ կիւն սօնրա վէրմիշ օլտուղու գարարը պիզէ
թէպիլի իթտի : Շուրայը տախի պէյան իտէլիմ քի , էվվէլ-
ճէ իսթիթը հարաքէթինէ , վէ իթթիխազ իտէճէյի թարիգէ
տայրը պիզէ հիշ պիր շէյ աշմամըշ իտի :

Պիզ հէնուգ չօճուգ օլուպ , քէնտի քէնտիմիզէ չալըշ-
մաղա , վէ պահճէյի իտարէ իթմէյէ միւզթէտիր օլմատըղը-
մըզտան , չօճուգլարտան հէր պիրի ամճասընըն վէ հալառընըն
եանընա կիտէճէք իտի :

Մէսէլա լիզ , Մօուվանտա սաքին հալասը Գաթէրինին
եանընա կիտէճէյի կիպի , Ալէքսի տախի , Վարսսէվէնտէ մա-
տէնճի օլան ամճասը նէզտինէ կիտէճէք իտի : Քէզալիք Պէն-
ժամէն տէ , Սէն-Գանթէնտէ պահճէպանըզ իտէն տիկէր պիր
ամճասը եանընա կիտէճէք իտի :

Էթիլէնէթ տախի , Էսնանտ չէհրի սահիլինտէ վագը , Շա-
րաթ գասապասընտա սաքինէ , վէ միւթէէհիլ օլան թէյզէսի-
նին եանընտա գալաճագ իտի :

Պու գարարը տինլէյիպ սըրա պանա կէլէճէյինէ ինթի-
զար իտէյօր իտիմ , լաքին հալա Գաթէրինին , սէօղիւնէ խի-
թամ վէրտիլինի կէօրիւնճէ , իլէրի կէչէրէք :

— Եա պէն նէ՛րէյէ կիտէճէյիմ , տէյու սօրտուճ :

— Սէն մի , ֆագաթ սէն ֆամիլետտան տէյիլսին :

— Պէն տէ սիզի իլէն չալըշըրմ :

— Սէն ֆամիլետտան տէյիլսին :

— Պէնիմ նասըլ կիւզէլ չալըշտըղմը Ալէքսի իլէ Պէն-
ժամէնէ սօրապիլիւսինիզ , տէյինճէ , ճիւմէսի պիր աղըզ :

— Էվվէթ , էվվէթ , Բէմի տէ ֆամիլետտան տըր , տէ-
յու հայգըրտըլար :

Լիզ իսէ իլէրլէյերէք , հալասընըն էօնիւնտէ էօյլէ պիր
թավըր իսթիրհամտա պուլունտու քի , ուզուն պիր նութգ
գատար մանասը վար իտի : Գաթէրին մէզպուրէնին հալինի
կէօրէրէք :

— Անլայօրում եւ վրունդում, անլայօրում, սէնինյէ պէ-
րապէր կէլմէսինի իսթէյօրսուն, ֆազաթ պիլմէյիսին քի
պու տիւնեատէ եաշամազ իչին ինսան հէր իսթէտիյինի եա-
բամազ : սէն պէնիմ եէկէնիմսին . . . էվէ կիթտիյիմիզտէ
գօճամ սանա պէտ պիր սէօզ սէօյլէյէճէք օլսա, վէ եախօտ
էսնայի թաամտա եիւզիւնէ էյրի պագսա, օ վազըթ պէն
« Պիզիմ ֆամիլեամըտան տրր, պիզ անը գայըրմասագ՝ եա
քիմ գայըրաճագ » տէմէքլէ, անըն աղզընը գարայապիլի-
րիմ. տիկէր ամուճալար վէ հալալար տախի այնի սէօզիւ
սէօյլէյէպիլիլէր : Պիր առէմ քէնտի ագրապասընը գայըրա-
պիլիլ, լաքին եապանճըլարը գապուլ իտէմէզ, էքմէք՝ եա-
պանճըլար իչին օլմայըպ, եալընըղ ագրապա իչին տիր, տէտի :

Պու սէօզլէր բէք տօղրու իտի, պուճարա հիչ պիր իթի-
րազ օլունամազ իտի : Փամիլեատան օլմատըղմ իչին պիթ-
թապի պիր շէյ թալէպ իթմէյէ տէ հագգըմ եօգ իտի, ֆա-
գաթ էկէր ֆամիլեատան օլմուշ օլա իտիմ, անյէրի տահա դի-
յատէ մի սէվէճէք իտիմ : Այէքսի վէ Պէնթամէն գարընտաշ-
լարմ օլտուգլարը կիպի, Լիզ վէ էթիյէնէթ տախի հէմի-
րէլէրիմ տէյիլէ՛ր մի իտի : Մէկէր անլէրի սէ վմէյօր մը իտիմ,
Լիզ պէնի, Պէնթամէն վէ էթիյէնէթ գատար սէ վմէյօրմը իտի :
Հալա Գաթէրին. գարարընըն սուրէթը իճրասընը թէէ-
խի իտէն գատընլարտան օլմայըպ, էրթէ կիւնի մուֆարէ-
գաթ իտէճէյիմիզի պէյան իթտիքտէն սօնրա պիզի եաթմա-
յա կէօնտէրտի :

Օտամըզա կիրէր կիրմէզ չօճուգլար էթրաֆըմը ալտըլար :
Լիզ, պօյնումա սարըլարագ աղլամայա պաշլատը . եէքտիկէ-
րինտէն այրըլաճագլարընտան աօլայը հըսս իթտիքլէր իքէ-
տէրտէն զիյատէ, պէնի տիւշիւնիպ աճըտըղլարընը անլատըմ :
Արթըգ պու չօճուգլարըն պիրատէրի օլտուղումա չիւպհէմ
գալմատը : Օ անտէ գարըշմըշ օլան ագլըմա պիր շէյ կէլէ-
րէք :

— Տինլէյինիզ, ագրապանըզըն պէնի իսթէմէտիքլէրինի
պիլիօրում, լաքին սիզ՝ եինէ պէնի ֆամիլեանըտան աատ ի-
տիյօրսունը . տէյինճէ, իւշիւ պիր աղզ :

— Էվվէթ, էվվէթ, սէն պիզիմ պիրատէրիմիզսին, տէ-
յու պաղըրտըլար :

Լիզ տախի, լագըրտը իտէմէտիյի հալտէ, անլէրին սէօ-
զիւնի թաստիգ եօլլու էլիմի սըգտը, վէ էօյլէ միւշֆիգանէ
պիր նիկեհաշ իլէ եիւզիւմէ պագտը քի, կէօզլէրիմ եաշ իլէ
տօլարագ :

— Էվվէթ , տայիմա սիզին պիրատէրինիզ օլաճադ , վէ պունը ֆիլիէն թաստիգ իտէճէյիմ , տէտիմ :

Պէնթամէն . - Քիմին եանընա կիտէճէքսին :

Էթիլէնէթ . - Բէրնույինին եանընտա պիր պօշ եէր վալո , իսթէրսէն սապահլէյին կիտիպ սէնին իչին օրասընը թալէպ իտէյիմ :

— Խայր , պէն քիմսէնին եանընա կիրմէք իսթէմէմ , զիրա էկէր պիրինին եանընա կիրէճէք օլուրսամ , Բարիզտէ գալաճադ , վէ սիզի կէօրմէքտէն մահրում օլաճաղըմ : Պէն գօյուն բէօսթէքիմի թէքրար արգամա ալարադ , վէ բէտէրին աստըղը չիվիտէն քիթարամը ալըպ ումուզումա թագարադ , Սէնգանթէնտէն՝ Վարսա , Վարստան՝ Էսնանտա , Էսնանտան՝ Տըրէվտիյէ կիտուպ սըրայըլա հէքինիզի տէ զիյարէթ իտէճէյիմ , վէ պու սուրէթլէ պէնի կէօրէրէք , ճիւմլէնիզ տէ պիր եէրտէ եաշայօրսունը կիպի մահրուզ օլաճադսընը , Էհամտիւլլահ պէն շարգըլարըմը , վէ րաքս հէվալարընը ունութմուշ օլմատըղըմտան , էքմէյիմի չըգարապիլիլիմ , տէտիմ :

Պու սէօղլէրիմ իւզէրինէ հէքսինին սիյմասընտա ասարը մէջմունիյէթ կէօրիւնտիւ : Պատէհու Էթիլէնէթին թալէպի իւզէրինէ հէր պիրիմիզ եաթաղըմըտա եաթտըզ , լաքին քիմնէ ույուեամատը , ալէլ խուսուս պէն հիշ ույուեամատըմ :

Իրթէ կիւնի սապահ օլուր օլմազ , Լիզ պէնի ալըպ պահճէյէ կէօթիլրտիւ , պանա սէօյլէյէճէք սէօղլէրի օլտուզունը անլայարադ :

— Պանա պիր շէյ մի սէօյլէյէճէքսին . տէտիմ ,

Թաստիգ եօլու պիր իշարէթ իթտի :

— Պէնտէն այըլտըղըն իչին քէտէր իտիյօրսուն , տէյիլ մի . պունը լիսանէն սէօյլէմէյէ իհթիյաճ եօգ , կէօղլէրիմէ կէօրտիւյիւմ կիպի , գալպիմտէտէ հըսս իտիյօրում :

Պունը սէօյլէմէք իսթէմէտիլինի իրայէ իտէր սուրէթտէ պիր իշարէթ իթտի :

— Օն պէշ կիւնտէն Տըրէվտիտէ պուլունաճաղըմ , տէտիլիմտէ , Լիզ պաշընը գալտըրտը :

— Տըրէվտիյէ կէլմէմի իսթէմէյօրմուսըն :

Էսնայի միւքեալէմէտէ եէքտիկէրիմիզին էֆքեարընը անլամադ իչին պէն տայիմա պիր շէյ սէօյլէր , Լիզ տախի թաստիգ վէ եա րէտտ իշարէթի իլէ ճէվապ վէրիլ իտի :

— Էվվէլա Վարս , Էսնանտ , վէ Սէնգանթէնէ կիթմէմի իսթէյօրսունէօյլէ մի , տէյինճէ , Լիզ ֆիքրինի անլայապիլտիլիմ իչին մէսըուրէն կիւլտիւ :

— Շագաթ նիչին , պէն էվվէլա սէնի կէօրմէք իսթէր իտիմ , տէյինճէ , մէզպուրէ , պիր թագըմ հարաքէթլէր իպրազըյըլա , վէ ալէլ խուսուս կէօզլէրի իլէ , էվվէլճէ պիրատէրլէրինի վէ հէմչիրէսինի կէօրտիւքտէն սօնրա քէնտինի զիյարէթ իթմէմի անլաթտը :

Ազիզէ գըզըղազ , պիրատէրլէրի վէ հէմչիրէսի հագգընտա մալիւմաթ ալմադ իսթէյօր իտի :

Սապահըն սաաթ սէքիզինտէ եօլա չըգըլաճագ իտի . հալա Գաթէրին , չօճուգլարը , բէտէրլէրինի կէօրիւպ բուս իթմէլէրի իչին պէօյիւճէք պիր արապա իսթիճար իթմիչ իտի : Պատէհու թէքմիլ պօհճալարը մէզքիւր արապայա եիւքլէտէրէք չըմէնտըֆէր մէրքէզինէ կիտիլէճէք վէ պու սուրէթլէ հէր պիրի պիր թարաֆա տաղըլաճագ իտի :

Սաաթ եէտիտէ էթիլէնէթ պէնի ալըպ պահճէյէ կէօթիւրէրէք :

— Արթըգ այրըլաճաղըզ , սանա պիր եատիկեար պըրազմագ իսթէրիմ , շու տիքիչ գուլթուսընը ալ , իչինտէ իյնէ իքլիք վէ մագաս պուլունմագտա տըր . էննայի սէյահաթընտա պունլար սանա լաղըմ օլուր , արթըգ պէն եանընտա տէյիլիմքի , պիր եէրին երըթըլըրսա , եախօտ տիւյմէն գօբարսա տիքէյիմ , պունլարը իսթիմալ իթտիլինտէ պիզի խաթըրլայաճագտըն , տէտի :

Պիզ էթիլէնէթ իլէ պու միւքեալէմէտէ իքէն , Ալէքսի տէ էթրաֆըմըղտա տօլաշըյօր իտի : Մէզպուրէ իչէրի կիրտիլինտէ , Ալէքսի եանըմա կէլիպ :

— Եիւզէր սու գըյմէթինտէ իքի ատէտ կիւմիւշ սիքքէմ վար տըր , պունլարըն պիրինի գապուլ իտէճէք օլուրսան զիյատէսի իլէ մէմնուն օլաճաղըմ , տէտի :

Ալէքսինին պու հէտիլէսի պէնի բէք միւթէէսսիր իթտի : գապուլ իթմէք իսթէմէտիմ , լաքին ճէպը իլէ էլիմէ բարլազ պիր պէշ ֆըրանգլըզ սըգըշտըրտը : Պու մուամէլէտէն , հագգըմտա հըսա իթտիլի տօսթլուղըն տէրէճէսինի թագտիր իտէպիլտիմ :

Պէնժամէն տէ պէնի ունուլթմատը , պիր հէտիլէ տէ քէնտի վէրմէք իսթէյիպ պիր բըչագ վէրտի , վէ մուգապիլինտէ պիր սու թալէպ իթտի , « զիրա բըչագ , տօսթլըղը գաթ իտէր : »

Վագըթ բէք չաբըզ կէչէյօր իտի , պէշ օն տագըգտան արթըգ այրըլաճագ իտիք . աճէպա Լիզ պէնի հիշ տիւշիւնմէյօր մու իտի :

Արապանքն կհերիւթիւսի իշխանիւնի սըրառա , Լիզ , հալա Գաթերինին օտասընտան չըգարագ , պահճէյէ կէլմէք-լիլիմի իշարէթ իթտի : Գաթերին :

— Լիզ , տէյու մէզպուրէյի չըղըրտը :

Լաքին Լիզ , հիշ ճէվապ վէրմէյերէք անէլէթէն եօլու-նա տէվամ իյլէտի :

Լիզ , պիր կիւլ աղաճընա տօղրու իլէրլէյերէք պիր տալ գօրաբտը , մուախիսաթէն պանա տէօնիւպ տալը իքիյէ պէօլ-տիւ , վէ իւզերինտէքի ղօնչէլէրին պիրինի պանա վէրտի :

Ահ կէօղտէն տահա միւէսսիր , պագըչտան տահա էյի լիպան մը օլուր : Աղբղտան սէօյլէնէն սէօղլէր պագըչըլա թէ-լաֆֆուզ իտիլէն քէլիմէյէ նիսպէթէն նէ գատար պարիտ , նէ գատար մէֆհուսնըզ գալրը :

Պու էնատէ հալա գատրն թէքլար :

— Լիզ , Լիզ , տէյու հայգըրտը :

Պօհալար վէ բագէթլէր արապայա վազ իսիլմիշ իտի :

Քիթարամը ումուղլայարագ Գաթիյի չըղըրտըմ , հայվան պէնի էսկի գըյաֆէթիմտէ կէօրմէսի իլէ , եօլճուլուգ իտէ-ճէյիմիզի անլայըպ սէվինճինտէն հավլամայա , վէ եթրաֆըմ-տա սըչրամայա պաշլատը :

Այրըլըգ վէ էլվէտա զէմանը կէլմիշ իտի : հալա Գաթէ-թերին իշի գըսա պաղլամագ իսթէյիպ , էթիյէնէթի , Ալէք-սիյի վէ Պէնթամէնի արապայա սօգտու . Լիզի տէ տիզինէ ալմագ իլին գուճագլայըպ գալտըրմամը թէքլիֆ իթտի : Լի-զի գալտըրըպ արապայա գօյտուգտան սօնրա , շաշըրմըշ գալ-մըշ օլտուղում հալտէ պէնի ուսուլ իլէ կէրիյէ իթերէք , ա-րապանքն գաբըսընը գաբատը , վէ արապաճըյա խիթապէն :

— Հայտէ եօլա չըգալըմ , տէյու հայգըրտը :

Արապա եօլա չըգտը :

Կէօզ եաշլարըմ արասընտան Լիզի կէօրտիւմ քի , պա-շընը արապանքն բէնչիրէսինտէն չըգարարագ էլի իլէ պանա բուսէլէր կէօնտէրիյօր իտի , չօգ կէչմէտէն արապա սօգաղըն քէօշէսինի տէօնէրէք կէօզէ կէօրիւնմէզ օլտու :

Արթըգ հէր շէյ պիթմիշ իտի :

Քիթարամա տայանմըշ , վէ Գաթի տէ այագլարըմ ալթըն-տա տուրմուշ օլտուղու հալտէ արապանքն արգասընտան պա-գա գալտըմ :

Էվի քիլիալէյիպ , անահտարընը սահիպինէ թէսլիմ իթ-մէյի տէրիւհտէ իթմիշ օլան պիր գօնչու գատըն , եանըմա կէլէրէք :

— Օրատա՛ մը դալաճագսըն , տէյերէք , պէնի հայրէթիմտէն այլըթտը :

— Խա՛յր , կիտէճէյիմ , տէտիյիմտէ , մէզպուրէ ալըպ եիւրիւյի վէրտի :

Արապա կիթմիշ . . . վէ էվին գաբըսըտա գաբանմըշ իտի . քիթարամըն գայըշընը ումուզումա կէշիրտիմ , մուգատտէմա բէք չօգ եաբտըղըմ պու հարաքէթ , Գաբինին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէրէք տէրհալ այազա գալգըպ , կիւզէլ կէօզլէրի իլէ եիւզիւմէ պագտը :

— Հայտէ պագալըմ Գաբի , տէտիմ :

Տէտիյիմի անլայարագ հավլայա հավլայա էօնիւմտէ սըշրամայա պաշատը :

Իքի սէնէտէն պէրի տէրուինտէ եաշատըղըմ , վէ տալիմի սուրէթտէ եաշայաճաղըմը զանն իթաիյիմ էվտէն կէօզլէրիմի չէվիրիպ էօնիւմէ պագմաղա պաշատըմ :

Պու իքի սէնէլէր , պէնիմ իշին մուվագգաթ պիր թաթիլ օլմուշ օլմաղլա , թէքրար եօլա չըգմագ լաղըմ կէլտի :

Հաքին պու թաթիլ պէնիմ իշին մէնֆաաթըլ օլմուշ իտի . օլտուգճա քէսպը գուվվէթ իթմիշ իտիմ :

Հըսս օլունան պու գուվվէթը մատտիյէտէն զիյատէ , գալպիմտէ հըսս իթաիյիմ մուհապէթ , եանի օ հըսսըյաթը մանէվիյէ , պէնճէ տահա գըյմէթտար իտի :

Արթըգ տիւնեատէ եալընըզ տէյիլ իտիմ :

Միւտտէթը էօմիւմտէ , եալընըզ պիր մագսատէ խըտմէթ իտէճէք իտիմ քի , օ տա , սէվտիքլէրիմէ , վէ պէնի սէվէնլէրէ էյլիք իթմէք , վէ անլէրէ նաֆի օլմագտան իպարէթ իտի :

Իշթէ էօնիւմտէ եէնի պիր սուրէթտէ մայիշէթ աշըլմագտա իտի :

Էօյլէ իտէ արշ իլէրի . . . եիւրիւյէլիմ պագալըմ միրաթըլ քեայինաթ նէ սուրէթ կէօսթէրէճէք :

ԻԻԹԱՄԸ ՃԻԼՏԸ ԷՎՎԷԼ

2005.

3 2044 004 429 379

